

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII
IOSEPHI
Operum

TOMVS SECVNDVS.

Quo continentur

AVTHORIS VITA.

DE BELLO IYDAICO LIBRI VII.

DE ANTIQVITATE IYDAEORVM
LIBRI II.

ΠΕΡΙ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΛΟΓΙΣΜΟΣ, seu de imperio rationis
LIB. I.

Cum INDICE locupletissimo.

Ex Typographia

IACOBI ST OER,

M. DCXI.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII.

INTERPRETE RVFINO

QVILBIENSI, AD GRAH
cum collati & emendati per Si-
gismundum Gelenium.

PROLOGVS.

*QVOD bellum, quod cum po-
Romano gessere Iudai, omn.
maximum qua nostra aia & vi
quaque audistis perceptorum
uitates cum ciuitatibus, gentes & cōni-
cum gentibus: quidam non quod rebus
terfuerint, sed & ana & incongrua narra-
tiū sermones auribus colligentes, orator
more perscribant, qui & praeſto fuerunt,
Romanorum obsequio, aut odio Iudaeū
stra fidem rerum falsa confirmant: scri-
autem eorum partim accusatio, partim i-
datio contineatur: nusquam & ex a-
fides reperitur historia: idcirco statui,
retro Barbaris antea missi, patria lin-
digesta, Graeca nunc his qui Romano in-
vio reguntur exponere, ego Iosephus Ma-*

a Historio-
graphi of-
ficium, &
qua ratio-
ne res ge-
stae cōscri-
bendae.
b Iosephus
ipse bello
Iudaico
interfuit.

his filius Hebraeo genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui et initio cum Romanis conflixit, postea gestu, quia necessitas exegit, interfuit. Nam cum hoc, ut dixi, bellum grauisimum exoritur, Romanorum quidem populum domesticis motibus habebat: Iudaeorum autem, qui ante Valdis, et ingenuo turbulenti erant, manu simul ac pecunia vigentes, adeo temporis insolenter busi sunt, ut praetumultu magnitudine, hos possidendam sperarent, illos amittere datam partem Orientis merum maderet. Quoniam Iudaei quidem cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderant. Romanos autem et finitimi Galli irritabant: nec Germani quiescebant: dissensionumque plena erant omnia post Neronem: et multi quidem temporum occasione Imperium affectu abierant: lucri autem cupidine exercitus rerum nouandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem in tantis rebus, dissimulari veritatem: et b Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos, et ultra Euphratem gentis nostra incolae, itemque Adiabenos, mea diligentia verè cognoscere, unde capisset bellum, quantisque cladibus constitisset, quòue modo desisset: Gracos vero et Romanorum aliquos, qui militiam secuti non essent figmentis sine adulationibus, capros, ista nescire. At qui historias audientes eas inscribere, qui praeter hoc (ut mihi quidem videtur) quod nihil sani referunt, etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos va-

a Post Neronem dissensionum omnia plena.
b Iosephus hanc in Hebraica lingua antea conscripsit.

PROLOGVS.

*lunt magnos ostendere, Iudaorum res extenuat
que in humilitate deiiciunt. Non autem inter
go, quoniam pacto magni esse videantur, qui p
na superauerint. Et neq. longi temporis eos p
det, quo bellum tractum est: neque multitudine*

*a Roma- Romanorum, quam in ea militia labor exercu
norum neque ducum magnitudinis: quorum a profe
gloria minuitur, si, cum multum pro Hierosoly
minuitur, si cum multum pro Hierosoly
quantum quid derogeretur. Nec tamen ego contentione
pro Hie- manus res extollentium, gentiles meos am
rosoly- ficare decreui: sed facta quidem virorum qu
mis de ne illo mendacio prosequar: dicta vero de fa
sudaue- reponam, dolori atque affectioni mea in dest
rint ali- da patria cladibus indulgens. Nam quod
quid de- mesticis dissensionibus est eversa, et in temp
rogetur. sacrosanctum inuitas Romanorum manus
ignem Iudaorum tyranni traxere, testis est
eam vastauit, ipse b. Caesar Titus: per omne*

*b. Titi er- lum miseratus quidem populum, quod a sed
ga popu- sis custodiretur: sapere autem consulto differri p
lum mi- sui ciuitatis excidium. protracto obsidionis
feticor- cio, dummodo belli peniteret auctores. Qu
dia. qui me aduersus tyrannos eorumque atroc.
accusatorie loqui putet, vel patria miseria
gementem calumniari prater legem historia
lori veniam tribuat. Ex omnibus enim, qua
mano imperio parent, solam nostram ciuita
contigit ad summum felicitatis fastigium
dere, eandemq. in extremum miseria deiici.*

nique omnium post cōdita secula res aduersas, si a Calad
cum Iudaorū calamitatibus conferantur, supe- mitates
ratum res nō ambigo. Et horum auctor nullus ex- omniū
ternus est, Unde nec fieri potest, Ut a quæstibus a mun-
temperetur. Si b quis autem diuina misericordia do con-
sit iudex, res quidem tribuat historia, lamens a ditorū
verò scriptori: quanquam merito Græcorum de- collata,
ferior increpauerim, qui tantis rebus sua memo- superā-
nagesis, quarum comparatione præterea olim b Histo-
bella exigua redduntur, iudices resident aliorū riogra-
facunda detrahentes: quorum etsi doctrinā su- phi Græ-
perant, proposito Vincuntur. Ipsi verò Assyriorum ci bellū
et Medorum gesta præscribunt, Velut minas re- Iudaicū
dē a scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum silentio
in scribendo tātum eorum viribus cedant, quā- præte-
tum sententia. Erat enim unicuique studium, reunt.
qua vidisset facta, conscribere: quoniam et in-
terfuisse rebus gestis, et efficaciter quod promit-
tebat, impleret, mentisque apud scientes inho-
nestum esse videretur. Enim uerò noua quidem
neque ante cognita memoria tradere, suæque tē-
poris res commendare posteris laude ac testimo- c Histo-
nio dignum est. Industrius c autem habetur, non riogra-
qui alienam dispositionem atque ordinem trās- phus quā
fert, sed qui noua dicendo etiam corpus pro- dicen-
prium conficit historia. Sed ego quidem sumptis dus.
ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græ-
cis simul et Romanis gestarum rerum memo-
riam repono. Ipsis autem indigenis, ad quæstū
quidem ac lites, ora patens, linguaque soluta

PROLOGVS.

•
a Histo-
ria veri-
tas à
Græcis
negligi-
tur.

sunt. Ad historiam Verò, in qua Verum dicenda
est, summâq. ope negocia colligenda sunt, obma-
te scunt: concessa infirmiorib. neq. scientib. lice-
ria scribendis res à principibus gestas. Honora-
tur à itaq. apud nos historia Veritas, quâ à Græ-
cis negligitur. Ab origine quidē Iudaos repe-
re, qui fuerint quòve pacto ab Egyptiū disce-
serint, quâsq. regiones errando peragrauerint, &
quas vel quates incoluerint, & quemadmodum
inde migrauerint, neq. huius esse tēporis, & præ-
terea supernacaneum existimant: quoniā mu-
ante me Iudaorum de maioribus huius gen-
tissima composuerunt: & nonnulli Græcorū
quâ illi scripserāt, patria voce profecti nō mi-
tum à Veritate deuiarunt: ex eo autem historiæ
principium sumam, quo scriptores eorū & Pi-
pheta nostri desierunt. Et bellum quidem in
temporibus gestum latius quâque potuerō di-
gentia referam: quæ Verò atate mea sunt an-
quiora, summatis breuiterque percurram. Qu-

b Antio-
chus Epi-
phanes
belli Iu-
daici
fons &
autor.
• Epito-
me belli
Iudaici.

modo b Antiochus cognomento Epiphanes, cum
nīctā penitus Hierosolyma, cum triennii se-
menses eā tenuisset, ab Asamonai filiis expul-
sus est. Deinde quod eorum posteri de regno au-
sentes, ad res suas occupandas populū
manum Pompeiūque traxerunt: quomodoq.
c Herodes Antipatri filius, eorū potentia fini-
fecerit, auxilio Sosii. Tum quomodo Hero-
mortuo, plebs in eos orta seditio est, Augu-
quidem imperante Romano, Quintilio aut.

Vari prouincia obtinente. Quodq. bellum anno
duodecimo imperij Neroni eruperit: quamque
multa per Cestium acciderint; quantaq. ad pri-
mas imperius armis Iudas peruaserint: quoque
modo accolae permunierint: Et quod Nero pro-
pter acceptas Cestij ductu clades summa rei mo-
uens, Vespasianum bello proposuerit: Et quod
cum maxima filiorum Iudaeam instauerit,
quantumque Romanorum exercitum ducens:
quantumque manus auxiliorum per omnem easa-
fuerit Galilaeam: Et quod cum ciuitatū quas-
dam cepisset, alias deditione. Vbi etiam Ro-
manorum in bello disciplinam, curamque rerū,
Et virtusque Galilaeae spacia Et naturam fines-
que Iudaeae, necnon Et peculiare terra qualita-
tem, lacusq. Et fontes, captarumque ciuitatum
mala, cum fias sicut. Vidi, aut pertuli, expediam.
Nec etiam miseriae meae colauerim, cum scian-
tibus eas relaturus sim. Deinde a quod iam festu-
ritus Iudaeorum, Nero quidem montem obsens:
Vespasianus autem in Hierosolymam prope-
rans, imperij causa retractus sit: quaque signa
de hoc ei cōingerint, Romaeque mutationes: Et
quod insimul a milotibus imperator declaratus
sit: Et quod eo disponenda res publica gratia in
Egyptum digressio, Iudaeorum statim seditioni-
bus agitata sit: quoque modo tyrānis succubue-
rint, eorumque inter se discordiae mouerint. Et
b quod ex Egypto Titus reuersus, bis Iudaeorum
fines ingressus sit: quoque modo exercitū, Et quo

Signa
& muta-
tiones
post obi-
tum Ne-
ronis.

b Hiero-
solyma
Titus ob
sident.

PROLOGVS.

*in loco congregauerit: Vel qualiter, & quos
 ciuitatem affecerit ipso presente scditio. Aggre-
 sus quoque numerosos, & quantos erexerit.
 gites: triumque murorum ambitum & mag-
 tudinē, sine mensuram, & munitionem ciui-
 tm, & fanis templique dispositionem: ad hac
 studio- spacium, mensuramque Verissimè dicam: se-
 rum mo- rum quoque dictum moros aliquos, septem-
 res & lu- lustrationes. & munia sacerdotum. Itemq.
 stratio- rificis vestes, sanctaq. templi cuiusmodi fuer-
 nes. sine aliqua dissimulatione vel adiectione mi-
 b Roma- rabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos g-
 norum ritos crudelitatem, Romanorumq. bin aliei-
 in lu- nas humanitatem, quosq. Titus, ciuita-
 dnos hu- simul ac templum seruare cupiens, ad concoi-
 manitas. fidera dissidentes prouocauit. Dissertam
 o incen- sam: vel & quemadmodū templum inuito C-
 dium tē- re conflagrauerit: quāque multa opes si-
 pli ac ci- fuma rapta sint: ac totius, quae reliquerat, c-
 nitatis- tatis excidium: & quae praecesserant porte-
 excidiū. atque prodigia, vel tyrannorum captiuitas
 Vel qui seruitio abducti sunt, multitudinē:
 d Roma- cui quisque fortuna sit distributus: & quod
 norum mani quidē belli reliquias persecuti sunt, d
 de lu- etorumq. amunimina fundit' oruerūt. Titu-
 dnis triū- rā peragras a regione cūctā restituit, eiusdē
 phus.*

*videtur in Italiam, ac triumphū. Hac com- a Historiæ
 mia septem libris comprehensa, adnexus ne hu us con-
 superationem à rerum scientibus, & qui scribendæ
 bello interfuerunt, sustineam, studiosis Verita- causa.
 tum magis quàm Voluptatis perscripsi. Nar-
 randi autem incipiam faciam hoc ordine,
 quo capitula sunt digesta.*

FLAVII IOSEPHI
 DE BELLO IYDAICO
 LIBER I.

SVMMA CAPITVM LIBRI I.
 DE BELLO IYDAICO.

- I. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- II. De successione Principum à Ionatha vsq;
 ad Aristobulum.
- III. De Aristobulo, Antigono, Iuda Essao, Ale-
 xandro, Theodoro & Demetrio.
- III. De bello Alexandri cum Antiocho & Are-
 ta, deque Alexandro & Hyrcano.
- V. De bello Hyrcani cum Arabibus & expu-
 gnatione Hierosolyma.
- VI. De bello Alexandri cum Hyrcano & Ari-
 stobulo.
- VII. De Aristobuli morte & bello Antipatri con-
 tra Acathridatem.
- VIII. De accusatione Antipatri apud Casarem, de

FLAVII IOSEPHI

pontificatu Hyrcani & Herode bellum
nente.

IX. De Romanorum disfidijs post mortem C
ru, & infidys Malichi.

X. De Herode accusato & vindicato.

XI. De bello Parthorum contra Iudcos &
Herodem ac fortuna.

XII. De bello Herodis à Roma redeuntis pro
rosolyma, & contra latrones.

XIII. De morte Iosaphi & obsidione Hieroso
per Herodem, & Antigonis occiso.

XIII. De infidys Cleopatra in Herodem, & l
du pralio contra Arabes & ingenis i
motu.

XV. Herodes exaltatus in regnum.

XVI. De urbibus & adificijs insinuatibus &
dictis ab Herode, deque munificentis
usus est erga exteras gentes, eiusque
citare.

XVII. De disfidio Herodis cum filijs Alexand
Aristobulo.

An. mundi
3802.
Ante Chri-
stum nat.
162.

XVIII. De conspiratione Antipatri contra pa

XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo
peritum sit.

XX. De Antipatri in Herodem malignis
deprehensis & ultis.

Antiq. lib.
12. cap. 6.

XXI. De aquila aurea, morteque Antipatri e
rodi.

2. Antiochus
à Thobia fo-
lij: motus cu
exercitu in

De vastatione Hierosolyma ab Antiocho

C A P. I.

Iudaeam ir-
rumpit, ac
Hierosoly-
ma devin-
cit.

V M^a potentes Iudaeorum in
diffident eo tempore, quo de
Syria cū Ptolemæo Sexto Antio
qui Epiphanes dictus est, ambij
(erat autem illis contentio de potentia,

honoratus quisque grauitè ferret similib. sub-
 ingari) Onias quidam è Pontificibus postquam
 preualuit, Thobiaz filios expulit ciuitate. Illi
 autem supplices ad Antiochum confugerunt,
 perentes, vt ipsis ducibus in Iudæam irrumperet.
 Idque Regi persuasum est, iampridem sic
 animato. Quare cum magnis militum copiis e-
 gressus, & ciuitatem fortiter expugnatam ca-
 pit, & maximam eorum multitudinem quibus
 Potentius charior erat, interfecit. Datq; pas-
 sim militibus prædandi licentia, ipse & tem-
 plum spoliavit, & quotidianæ religionis assi-
 duatatem per annos tres sexque menses inhi-
 buit. Pontifex ^a autem Onias effugit ad Prole-
 mazum: acceptoque ab eo in Heliopolitana præ-
 sectura solo, ibi oppidum condidit Hierosoly-
 mis simile, templumq; ædificauit, de quibus fugit.
 iterum opportunè referemus. Veruntamen ^b Antiocho-
 neque præter spem deuicta ciuitas, ^{12. cap. 7.}
 neque populatio, neq; tantæ cædes satis fuere: ^b Antiochus
 sed intemperantia virorum, eorumque memo-
 ria quæ in obsidione pertulerat, Iudæos cogere ^{daicos ab-}
 cepit, vt abrogato more patrio, nec infantes ^{regat.}
 suos circumciderent, porcosque super aram im-
 molarent. quibus omnes quidem aduersabatur,
 optimus verò quisque propterea trucidabatur..
 Et ^c Bacchides præfidiis ab Antiocho præposi-
 tas, ad naturalem crudelitatem suam præceptis ^c Bacchides
 impiis obsecundans, omnimodâ iniquitatē ex-
 cessit: cum & singulatim viros honorabiles ver-
 beraret, & cōmuniter quotidie speciē captæ vr-
 bis exhiberet: donec eos atrocitate incōmodo-
 rum, qui ea patiebantur, ad vindictæ audaciam
 irritauit. Deniq; ^d Mathathias Asamonzi filius.
 vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomē Modin
 est, cū manu domestica (nā quinque filios habe-
 bat) sicis armatus, Bacchidem occidit: & statim

An. mundo
1802.

Ante Chri-
stum nat.
162.

Antiq. lib.
15. cap. 4.

a Onias Pon-
tifer ad Pro-
lezum ef-

b Antiq. lib.
12. cap. 7.

b Antiochus
mores Iudæ-
os ab-

c Bacchides
in Iudæos
crudelis est.

Antiq. lib.
1. cap. 7. 8.

d In Græco
textu est
Matthias.

An. mundi
3801.

Anno Chri-
stiani nat.
162.

Antiochus
multis sibi
faciatis An-
tioco bellū
infer.

b. Antiochus
moritur, &
principatum
Antiocho
filio relin-
quit.

c. Antiochus
post parvū
obitum cum
numeroſo
exercitu lu-
daeorū fines
ingreditur.

Antiq. lib.
12. cap. 14.
15.

d. Eleazar
ab Elephan-
to oppreſſus
moritur.

quidem præſidiorum multitudinem veritus montes refugit. Multis² verò ex populo ſibi ciatis, recepta fiducia descendit: commiſſo prælio, ſuperatos duces Antiochi ex Iudæa nibus exegit. Secundis autem rebus potent nactus, ſuiſque volentibus quòd ab alienig eos liberaſſet, imperans, moritur relicto l principatu, qui filiorum ſuorum natu maxi erat. Ille autem (nec enim ceſſaturum exiſti bat Antiochum) & indigenarum còſlauit e citum, & cum Romanis primus amicitiam pigit: Antiochumque Epiphanem iterum i nes ſuos ingredientem vehementiſſima per ſum plaga repreſſit. Adhuc autem feruente ſtoria, in præſidia ciuitatis impetum fecit: dum enim cæſa fuerant: habitòq; conſtitu lites de ſuperiori ciuitate, quæ pars ſacra tur, ad inferiorem compellit. Fano autem tus, & locum purgauit omnem, muròque xit: & vaſa noua diuinis rebus curandis fab ta, in templum intulit, veluti prioribus p natis, aràmque aliam ædificauit, & religioi dedit initium. Sacro^b autem ritu vix ciu reddito, moritur Antiochus. Regni autem & in Iudæos odij filius Antiochus hæres e tit. quare^c coactis peditum millibus L. et autem propè v. millibus, Lxxx. verò elepha montana Iudææ per partes aggreditur, & I ſuram quidem oppidum capit. in loco ver Bethzachariæ nomen eſt, quà tranſitus era guſtior, Iudas cum ſuis copiis occurrit. & quàm congredierentur agmina, Eleazarus ter eius, proſpecto præter alios excelſo ele te, turriſque maxima & munimentis aute nato, illic Antiochum eſſe ratus à ſuis p excurrit: ruptaque hoſtili acie ad elepha vſque peruenit, ſed illum quidem quem R.

esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minimè potuit, beluā verò in alio percussam super se deiecit, & obtritus interfuit: nulla alia re gesta, nisi quòd magnum opus aggressus, vitam gloriæ posthabuit. qui tamen regebat elephantum priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro præstitisset audacia, quàm ut sola spe præclari facinoris mortem videretur optasse. hoc autem trahitui eius totius prælii præsagium fuit. nam fortiter quidem Iudæi diuq; decertarunt: sed à Regis secunda fortuna visis, numeroque præstantibus superati sunt: multisq; interfectis Iudas cum cæteris in Gephoniticam toparchiam refugit. Antiochus autem Hierosolymam profectus, ibique dies paucos commoratus, penuria vitensilium abstulit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse arbitrabatur: cætera verò multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessu autem Regis Iudas non quiescebat: sed accessione multorum suæ gentis animatus, quos aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud Antiquum Adasam cum Antiochi ducibus congregatur: factisq; fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

Ant. mundi 3803.

Ante Christum nat. 162.

a Eleazaro vitam gloria posthabuit.

b. Antiochus ad Hierosolymam profectus, præsidium & Antiochi ducibus congregatur & occiditur.

De successione principum à Ionatha usque ad Ari Stobulum.

CAP. II.

Cum autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur. non tamen horum ei quicquam.

Antiq. lib. 13. cap. 1.

An. mundi profuit ad depellendum periculum. Namq;
 3805. Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filij tu
An. se Chri- sed insidiis eum captans, & præter hoc an
flummar. nudare cupiens, Ionathan cum ad Antioc

159. paucis comitatus Ptolemaida venisset,
alonath. m. a comprehendit. eoque victo contra Iud
Tryphone movit exercitum. unde repulsus à Simone
per insidias nathæ fratre, quòdque ab eo superatus
captus inter itatus eundem Ionathan interfecit. Simo
fiscus. tem fortiter regendis rebus intentus, Zare

Antiq. lib. dem & Ioppen, & Iamniam capit. Evertit
 15. cap. 9. & Accaron subactis prælidiis: adversusq;

phonem Antiocho auxilium præbuit. qui
 ram ante expeditionem quam in Medos
 obsidebat. Sed Regis aviditatem satiare ni
 suit, quamvis neci Tryphonis suam quoq;
 ram adhibuisset. Non enim multo post A
 chus Cendebeum ex ducibus suis ad vastar
 Iudæam opprimendūmq; Servitio Simo
 cum exercitu misit. Ille ^b autem quanqua
 nior erat, bellum tamen iuveniliter ad
 strabat: & filios quidem suos cum validit
 præmisit, parte verò multitudinis comitat
 io latere aggreditur: multisque per multa
 insidiis etiam in montana dispositis, in or
 superat. clarissimāque potius victoria, P^c

b Simon cu declaratur: & ducentos septuaginta post a
Cendebeo Iudæos liberat à dominatione Macedo
congruitur, sed ^c & ipse periit in convivio, captus in
cumque vin Ptolemæi generi sui: qui eius coniuge du
cit. que filiis in custodiam conclusis, certos

c. Simon in- ut ^d Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanu
fidij. Ptole men fuit, interficerent. Cognito autem i
mai generi tu qui parabatur, adolescens ad civitatem
sui captus & perabat, multo populo fretus, & propter
interfectus. moriam paternæ virtutis, & quod inie

d Ioannes Antiq. lib. 13. cap. 14. Ptolemæi cunctis esset inuisa. voluit autem
qui & Hyr-
canus Sime
on filius.

lenus etiam alia porta ingredi civitatem, sed
 à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum
 susceperat. & is quidem statim recessit in quod-
 dam ultra Hierichunta castellum quod Dagon
 vocatur. Hyrcanus^a autem paternum honorem
 Pontificis affecturus postquàm Deo sacrificia red-
 didit, velociter Ptolemæum petit & matri si-
 mul & fratribus adiumento fururus: castellum
 que aggressus, aliis quidem rebus superior erat,
 in isto autem dolori cedebat. Ptolemæus^b enim
 quoties premeretur, matrem eius fratresque in
 eorum productos, palam ut possent conspici,
 verberabat: eosdémque precipitandos, nisi quàm-
 primum recederet, minabatur. Vnde Hyrcan-
 us quidem plus timor ac misericordia, quàm
 iracundia commovebat. Mater verò eius nihil
 plagis aut intentata nece perterrita, manus pro-
 tendens, filium precabatur, ne vel suis fractus
 iniuriis, parceret impio: siquidè ipsa sibi mor-
 tem à Ptolemæo propositam immortalitate
 duceret meliorem, dummodò ille pœnas eo-
 rum, quæ in domum suam contra fas admisis-
 set, expenderet. Ioannes autem nunc obstina-
 tionem matris cogitans, ac preces eius audiens,
 ad irruendum impellabatur: modò verberari
 eam, lacerarique conspiciens, effeminabatur:
 torusque plenus doloris erat. Ob hæc autem
 diuturna obsidione, feriatu annus aduenit:
 quem septimo quoque circuitu redeuntem, à
 pud Iudæos cessare moris est, exemplo septi-
 morum dierum. Et^c in hoc Ptolemæus obsidio-
 nis requiem nactus, fratribus Ioannis unà cum
 matre occisis, ad Zenonem confugit, qui Coty-
 las cognominatus est, Philadelphus tyrannus.
 Antiochus autem ob ea quæ per Simonem pas-
 sus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitum ibi-
 que affidens Hierosolymis, Hyrcanum obsidebat.

An. mundi
 3831.

*Ante Chri-
 stum nat.*

1.3.

*a Hyrcanum
 paternum ho-
 norem Pon-
 tificis affe-
 quitur.*

*b Ptolemæus
 erga Hyrcanum
 matrem
 ac fratrem
 crudelissimus.*

*c Ptolemæus
 fratres Ioan-
 nis unà cum
 matre occi-
 dit.*

An. mundi Ille autem patefacto sepulchro David, qui R
3839. gum ditissimus fuerat, ablatisque inde pecur
Ante Chris- plus quam tribus millibus talentorum, & Anti
stum nat. cho persuasit, datis a eis trecentis talentis ab c
125. fisione discedere, primusque Iudaeorum priua
Antiq. lib. opibus alere peregrina coepit auxilia. Rursu
13. cap. 15. tamén quando Antiochus contra Medos be
a. Antiochus suscepto tempus ei vindictae praeiuit, confest
acceptus ab aduersus ciuitates Syriae perrexerat, vacuas pro
Myreano gnatoribus esse ratus: quod & verum fuit. M
resens ta- dabam quidem & Samariam cum proximis, r
lentia ab ob- non & Sichimam, & Garizim ipse cepit &
fidione dis- per his Chuthazorum gentem, adiacentia fa
cedis. loca incolentium, exemplo eius quod est H
 ierosolymis, zedificato. Cepit autem & Idum
 non paucas alias ciuitates & praeterea Dore
 & Marisan. In Samariam vero usque progressus
 ubi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode Re
 condita, ex b omni eam parte concludit: filie
 que suos Aristobulum & Antigonum obsidic
b. Sebasten praefecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc
ciuitatem mis penuria qui erant intra ciuitatem vener
Aristobulum ut etiam insuetam carnem cogerentur atting
 & Antigo- re. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduoc
num obsidio- ne cingunt. Spondium cognominatum, qui cum promp
 tis voluntate paruisset, ab Aristobulo & An
 gono superatur. & ille quidem ad Scythopol
 usque persequentibus eum memoratis fratribus
 effugit: hi vero in Samariam reuersi, & multi
 tudinem iterum intra murum concludunt,
 & expugnata ciuitate ipsam dirunt: & habit
a. Sebasten tores eius captos abducunt. Prosperè autem g
expugnata, stis ita cedentibus, alacritatem refrigescere
eius sinebant: sed cum exercitu Scythopolim vi
quo habitata- progressi, & ipsam peruaserunt, & agros int
tores abdu- Antiq. lib. Carmelum omnes inter se partiti sunt.
et 13. ca. 16. 17.

*De Aristobulo, Antigono, Iuda Effao, Ale-
xandro, Theodoro & De-
metrio.*

*Adu. mundi
3861.
Ante Chris-
tum nat.*

CAP. III.

SECUNDARUM^a autem rerum Ioannis & filio-
rum eius inuidia seditionem gentilium con-
citauit, multique aduersus eos collecti non qui-
escebant, donec aperto bello deuicti sunt, reli-
quam^b verò tempus Ioannes cum fortunatissi-
mè vineret, & optimè rebus per annos triginta
& tres administratis, & quinq; filiis relictis mo-
ritur: vir planè beatissimus, & qui nullam de-
disset occasionē, cur eius causa de fortuna quis-
piam quereretur. Deniq; tria vel maximè præ-
cipua solus habebat. nam & gentis princeps, &
Pontifex erat, & præterea propheta: cum quo
Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil pe-
nitius ignoraret: quinetiam de duobus maiori-
bus filiis suis, quòd rerum domini permansuri
non essent, praudivit atque prædixit. quorum vi-
ræ quis fuerit exitus, narrare non indignum vi-
detur, quantumque à paterna felicitate diuerte-
rint. Patre namque mortuo natu maior Aristobu-
lus translato in regnum principatu, diadema
sibi primus imposuit: quadringentis & octogin-
ta vno annis ac tribus mensibus, postquam po-
pulus in eam terrā deuenit seruitio quod apud
Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem verò à
secundum Antigonom (namq; illum diligere
videbatur) in honore pari producebat, alios
vincos custodiæ tradidit. Matremq; iti-
dem colligauit, ansam aliquid de potestate cō-
tendere. namque hanc rerum dominam Ioan-
nes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, vt
vincam fame necaret. Horum^d autē facino-
rum penas Antigoni fratris morte persoluit, am-
-

103.
*a Seditione
bello deuic-
ti.
b Ioannes
Hyrcanus
optimè reb.
per annos
triginta tres
administra-
tis, moritur.*

*Antiq. lib.
13. cap. 18.
c Aristobu-
lus matrem
vincam fa-
me necat.
d Aristobu-
lus fratrem
vincam
plurimum*

Ann. mundi
339
Ante Christi
nat.
125.

*a*Antigonus
in honorem
fratris in te-
plum ascen-
dit.
*b*Antigonum
apud Aristobu-
lum falso
accusatur.

c Aristobu-
lus satelliti-
bus ut Anti-
gonum si cum
armis adiret
occideret, prae-
cipit.
d Regina
callidum con-
silia Antigo-
ni consilium

quem plurimum amabat, quémque regni par-
cipem habebat. nam & húc interemit, adduc-
tationibus per maleuolos regni cõposi-
itaq; primo quidem Aristobulus dictis fidem
non habebat, quin & fratrem magni pendere
& pleráque liuore singi arbitraretur. Sed cum
Antigonus ex militia clarus redisset, festis ce-
bus, quos tabernaculis positis Deo celebra-
mos patrius exigebat, euenit eodem tempore
ut aduersa valetudo Aristobulũ corripere-
tigonus^a verò circa festorũ solenniorum finem
armatis comitatus templum ad orandum quod
maximè petiuit, plúsq; in honoré fratris ascen-
dit ornatus. Túmque ^bdelatores nequissimi
gem adeuntes, & armatos ù pompã, & Antigoni
arrogantiam priuata fortuna maiorem esse
minabantur, quódq; maxima caterua stipendi-
um illum interficeret eò venisset: nec enim
peti honorem solùm ex regno habere, cuius
ignum ipsum liceat obtinere. His paulatim,
uis inuitus, tamẽ credidit Aristobulus. ac ne
suspiciari quicquam videretur, prospiciens, &
incerta præcaueret, suos quidẽ satellites in
dam subterraneum & tenebrosum locum
sire iubet. Ipse autẽ iacebat in castello. Bari-
tẽ, post autem Antonia cognominato: & ^c v-
ermi quidem parcerent, occiderent autem
tigonum, præcepit, si cum armis adiret. nec
& ipsi Antigono qui præciperent misit, ut i-
mis veniret. ad ^d hæc Regina satis callidus
insidiatoribus consilium capit. námque hi
ad eum missi fuerãt persuadet, ut mandata
dem Regis taceant, dicãt verò Antigono,
frater audisset, arma sibi cum pulcherrimis
Galilæa, ornatúmque bellicum fabricasse:
ne singulatim inspiceret, morbo imped-
fuisse: nunc autem, præsertim cum aliò dñi

us sit, libenter eum videret armatum. His ^a au- *Anno mudi*
 ditis. Antigonus (ne quid enim mali suspicare- *3839.*
 tur. fratris suadebat affectus) cum armis velut o- *Ante Chri-*
 stentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad ob- *sturn nat,*
 scurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocaba- *125.*
 tur, accessit, à b satellitibus interceptus est: cer- *a Antigonus*
 tumq; documentum præbuit, omnem beneuo- *de fratre ni-*
 lentiam, iusque naturæ calumniis cedere, nul- *hil mali su-*
 lamque optimarum affectionum tantum valere, *spiciatur.*
 ut invidiæ perpetuo possit obistere. In c hoc au- *b Antigonus*
 tem etiam Iudam quis non rectè miretur? Esszus *interficiatur.*
 erat genere, qui nunquam diuinando aberravit, *c Iudas Pro-*
 neq; mentitus est. Is Antigono transeunte per *pheta Anti-*
 templum, mox ut eum vidit, ad notos qui ade- *goni necem*
 rant exclamavit (non paucos autem discipulos *prædicit.*
 siue consultores habebat) Papè, nunc mihi pal-
 ebrum est mori, quādo ante me veritas interiit,
 mearumque prædictionum aliquod mendacium
 deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus,
 qui hodie deberet occidi. Locus autē neci eius
 apud Stratonis pyrgū fato fuerat destinatus &
 ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorū in-
 tervallo distat. Horæ verò diei sunt quatuor: sed
 & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus
 senior, mæsto vultu & mente sollicita secum
 multa reputabat: & paulo post interfectus Anti- *d Aristobulo*
 gonus nunciatur, in loco subterraneo, qui *fratricidij*
 eodem nomine quo maritima Cæsarea, Strato- *pauitudo*
 nis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod vatem *morbus in-*
 fefellit. At d verò Aristobulo confestim sce- *grauescit.*
 lenis pœnitudine morbus ingrauescit: semper- *e Servus in*
 que facinoris cogitatione sollicitus, perturbato *eo loco ubi*
 animo tabescebat, donec mœroris acerbitate *Antigonus*
 visceribus laceratis subito sanguinem vome- *erat occisus,*
 ret. Hunc ergo vnus è seruulis eius ministerio *interfectoris*
 destinatus foras efferens, providentia numinis errorem ef-
 fraxit: & e ubi Antigonus erat occisus, fundit.

Ann. mundi.
3862.
Ante Christi
sum nat.
102.

superextantes adhuc cædis maculas cru
interfectoris effudit. Vlutatu autem eorum
id conspexerant continuo sublato, tanquã
de industria sanguinem illic libasset, clam
aures Regis peruenit: causamque requireb
cũ ad eã prodere nullus auderet, ad rei
dum magis ardebat, ad extremum verò
tanti, vimque adhibenti, verum quod erat
cauerunt: atque ille cum lachrymis oppres
culos, quantumq; poterat ingemisset, ha
xit: Sperandũ certè non erat, vt a maximũ

a *Maximũ*
Dei lumen
nefaria fa
cta non la
sent.

Antiq. lib.
33. cap. 19.
b *Aristobu*
lus miserè
moritur.

c *Alexandrũ*
Aristobuli
fratrem Re
gina Regem
constituit,
qui è vesti
gio crudeli
ter agit.

d *Alexan*
der victoriã
ab Theodoro
amittit,

lumen facta mea nefaria laterent. nam cit
vltrix cognatę cædis iustitia persequitur. C
diu ò corpus improbum fratri matrique da
tam animam detinebis? quã diu paulatim
libabo sanguinem meum? simul totũ accip
neque iam meorum viscerum inferias for
derideat. His b dictis ilicò moritur, cũ nũ
anno regnasset. Vxor e verò fratrẽ eius vir
dissolutis Regem constituit Alexandrum
etate maior erat, & modestia præstare vic
tur. Sed ille potestatem adeptus, fratrẽ qui
alterum regnum appetentem occidit: alte
autem priuata vita contentum ablatis reb
cum habebat. Prælium etiam cũ Ptolemæ
gnomento Lathyro cõmittit: qui oppidum
chim ceperat, & multos quidẽ peremir ho
sed victoria in Ptolemæi partes propensior
Postea verò quã ipse pulsus à matre Cle
tra discessit in Ægyptum, & Gadaram obsid
capit Alexander, & Castellum Amathuntis,
nium maximũ quæ trans Iordanem sita er
vbi preciosissima quæque bonorum Theo
filij Zenonis habebantur. At d Theodorus
pentè superueniens, & proprias res recipit
sarcinas Regis aufert, Iudæorumq; ferè de
milia interficit. Verũ Alexandrẽ recepris
clad

eadem viribus, aggressus maritimas regiones
 Raphiam capit & Gazam, itémq; Anthedonē,
 quæ postea à Rege Herode Agrippas nominata
 est. His^a autem seruitio domitis concitatur in
 eum festo die populus Iudæorum. Nam plerun-
 que epulæ seditiones accendunt. nec videbatur
 insidias posse comprimere, nisi cōductitios ha-
 beret auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros mer-
 cenarios respuebat, propter ingentem cum Iu-
 dæorum gente discordiam. Cæsis^b autē supra
 octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellū
 intulit. Ibiq; Galaaditis ac Moabitibus subactis,
 tributūq; his imposito, ad Amathunta regressus
 est. Cūque Theodorum metus eius secundis
 successibus perculisset, castellū sine præsidio re-
 pertum funditus eruit. mox autem cōgressus cū
 Oboda Rege Arabum, qui locum fraudi oppor-
 tunum in Galaadensi regione occupauerat, cap-
 tus insidiis totum amisit exercitum in vallem
 altissimam compulsus, atq; obtritum multitu-
 dine camelorum. Ipse verò elapsus in Hieroso-
 lymam, olim sibi gentem infensam ad nouarū
 rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit
 autem etiam tunc superior, crebrisque præliis
 non minus quinquaginta millibus Iudæorū per
 sex annos interfecit: nequaquā tamen victoriis
 lætabatur, quoniam regni sui vires consumeret.
 Vade armis omissis, sermone placido cum sub-
 iectis redire in gratiā conabatur. Illi autem in-
 constantiam eius morūq; varietatem in tan-
 tum oderant, ut percontanti, quonā pacto eos
 sedare posset, dicerent, si moreretur. nam vix e-
 tiam mortuo daturus veniā, qui tam multa sce-
 leratē fecisset. simul^c etiam Demetrii auxiliū.
 cui cognomen Acæo, accersuerunt. qui cū his
 maiorum præmiorū spe facillè paruisset, veni-
 sitque cum exercitu miscetur auxiliis eius

An mundi
 38 61.

Ante Chri-
 stum nat.

102.

a Iudæorum
 contra Ale-
 xandrum in
 festo die se-
 ditio.

b Alexandro
 Arabia &
 Amathunti
 castello bel-
 lum infert,
 illudque ca-
 pitum fundi-
 tus eruit.

c Demetrius
 Iudæis in au-
 xiliū venit.

An. mundi 3862. *Ante Chri-
stum nat.* 102. *Antiq. lib.* 13. *cap.* 10.

Iudæi circa Sichimam. Vtróque tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem mercenariorum millibus excepit, cum ha ex Iudæis quoque propè ad decem millia sibi cupiétium, aduersæ autè partis essent tum tria millia, peditumque millia quadra. Et prius quàm veniretur ad manus, inter tibus nunciis & præconibus, Reges tentabant: Demetrius quidem Alexandri cenarios, Alexander autè Iudæos qui De sequerentur, obtemperaturos sibi sperante cum neque Iudæi sacramenta, neque fidem c cõtemnerent, armis ^a iã cominus decerne Superatque prælio Demetrius, quamvis Ale mercenarii multa & animosè & fortiter sent. Euentus autem pugne præter spem vtrique; nam ^b neque hi qui Demetrium ar rant, in partibus victoris permanserunt: ^c mutata fortunæ misericordia, sex Iudæorū lia se ad Alexandrum, qui in montes effug cõtulerunt. Huius inclinationis momenti metrius ferre non potuit: sed Alexandrum quidem collectis viribus prælio sufficere: omnem verò gentem ad eum transire existi. mox inde digressus est: non tamè reliqua titudo ob abscessum auxiliorum simulate posuit: bello autem assiduo tam diu cum xandro decertabat, donec plerisque inter ceteros in Bemeselim ciuitatem compulsi. Iracundia subacta in Hierosolymā captiuos abduxit & crudeli- tatem ^a immoderata fecit iracundia, vt crud elius ad impietatem usque procederet. Oting enim captiuorum in media ciuitate cruci zata, qui o mulieres earumque filios in cõspectu matru. singentes cauit. atque hæc potans, & cum suis concu recubans, prospectabat. Tantus autem pop error inuasit, vt etiam diuersæ partis stu pro

proxima nocte octo millia hominum extra to-
 um Iudæam profugerant: quorum exilij mo-
 Alexandri finis fuit. Cum^a eiusmodi factis tan-
 dem ægréque regni otium quæsisset, ab armis
 requieuit.

An. mundi
 3862.
 Ante Chris-
 tum nat.
 102.

*De bello Alexandri cum Antiocho, & Aræa dé-
 que Alexandra & Hyrcano.*

a Alexan-
 der ab armis
 requiescit.

C A P. I I I I.

Rurfus^b autem fit ei turbarum initium An-
 tiochus, qui etiam Dionysius dictus est, De-
 metrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui
 Seleucum generis autorem habebant. hunc e-
 nim timens qui Arabas parato bello pulsaret,
 totum quidē super Antipatrida montibus pro-
 ximū, & inter Ioppes littora spatium, fossā alti-
 ssimā diremit. ante fossam verò murum ædifica-
 uit excelsum, turrēsque ligneas, ut faciles aditus
 obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum
 arcere valuit. Exustis^c enim turribus fossisque
 repletis, cū suis copiis transgressus est. Vindictā
 que posthabita, qua deberet eum à quo prohi-
 bitus est vlcisci, protinus contendit in Arabas.
 Horum^d autem Rex in loca suæ nationi cōmo-
 diora cedens, mox ad pugnam cum equitatu re-
 uersus (habebat autem numerum decem mil-
 lium) imparatos ex improviso Antiochi milites
 inuadit. Valido autem prælio commisso, quam-
 diu quidem supererat Antiochus, durabat eius
 exercitus, quāuis eum passim Arabes trucidarēt.
 Vbi verò procubuit (succurrēdo enim victis se-
 per in periculis aderat) omnes terga dederunt:
 maximāque pars eorum cū in acie, tū in fuga
 absorbitur. Reliquos autem in vicū Cana dela-
 tos, alimentorum penuria perire contigit, præ-
 ter admodum paucos. Hinc^e Damasceni Pro-

b Antiochus
 Demetrii
 fratrem A-
 lexander
 timet.
 c Rex Ara-
 bum Antio-
 chi milites
 in improviso
 inuadit.
 d Alexandri
 copias Ara-
 bum Rex in-
 fugam ver-
 tit, maxi-
 mūq. par-
 tem truci-
 dat.
 e Damasceni
 & Aræas
 contra Ale-
 xandrum

Ann. mundi
3862. —
Ante Chri-
stum nat.
102.

lemzo Minnæi filio infensi Aretam sibi
Syrizque coeles Regem constituunt. qui
illato Iudææ, postquâ pugna vicit Alexan
pactione discessit. Alexâder autem Pella
Gerasam petiit rursus opum Theodori a
triplicique ambitu circumdatis defensorit
cum expugnauit. Necnon & Gaulanen &
ciam, & eam quæ Antiochi Pharanx dicit
iugum mittit. Ad hæc autem capto Gama
stello validissimo, eiûsque præfecto Der
multis criminibus inuoluto, in Iudæam re
tur, expleto in militia triennio : lætusq;
tilibus ob res prosperè gestas excipitur.
autè requiem secutum est morbi principi
a quoniam quartano febrium recursum
a quartano fe
briū recursum
fatigatur.
Antiq. lib.
13. cap. 22.
b Alexâdra
Alexandri
conitum pio
daru opinio
ne principa
tum obitnes.
c Hyrcanum
Alexandri
filium natu
maximum
Pontifex de
claratur,
post ad regiã
dignitatem
euehitur r.
Cum autem duos filios Alexandro geni
beret, natu quidem maximum Hyrcanu
propter ætatem declarat Pontificem, &
propterea segnior esset quàm ut potestate
molestus cuiquam videretur, Regem
tuit: minorem autem Aristobulum, pri
viuere maluit: quòd feruentioris esset ir
lungit autem se eiusdem mulieris domi
ni quidam Iudæorum factio : Pharisa

paret alios pietatem colere putarentur, & pe-
 nius leges interpretari, ob eamque causam ma-
 gis eos suspiciebat Alexandra, diuinæ religioni
 superstitiosè deseruiens. Illi autem paulatim
 feminæ simplici insinuati, quosuis pro sua li-
 bidine summouendo, deponendo, itemque vin-
 ciendo, ac soluendo, iam procuratores ha-
 bebantur: prorsus ut ipsi quidem regis com-
 modis fruerentur, expensas verò ac difficul-
 tates Alexandra perferret. Sed eadem mirè cal-
 lebat res administrare maiores: itaque augendis
 copiis semper intenta, duplicem confluere exer-
 citum, neque pauca mercenaria parauit auxilia
 quibus non modò statum suæ gentis roborauit
 sed etiam metuendam se reddidit externæ po-
 tentiæ. Imperabat autem aliis, verum b Pha-
 risæis ipsa vltro parebat. Denique c Diogenem
 quendam insignem virum, qui Alexandro fue-
 rat amicissimus, interficiunt. eius factum consi-
 lio criminati, ut octingenti (quos supra memo-
 rui) Regis iussu tollerentur in crucem, nihil
 omnis autem Alexandræ suadebant, ut & a-
 lios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset
 occisus occideret. Cùmque his nimia super-
 stitione nihil abouendum putaret, quos sibi li-
 buisset ea specie trucidabant, donec optimus
 quisque periclitantium ad Aristobulum con-
 fugeret, atque d' ille matri persuasit, ut his pro-
 pter dignitatem parceret, ciuitate autem pel-
 leret quos nocentes existimaret. Igitur illi qui-
 dem data sibi copia per regionem dispersi sunt.
 Alexandra verò in Damascum misso exerci-
 tu, quoniam Ptolemæus sine intermissione ci-
 uitatem premebat, illam quidem nulla re me-
 morabili gesta cepit. Regem autem Armenio-
 rum Tigranem qui admoto, Ptolemaidæ militi-
 bus, Cleopatram circumsedebat passionibus

An. mundi
 3861. Anno
 christ. natu-
 102.

a Pharisæi
 Alexandra
 Regina insi-
 nuati paula-
 tim procura-
 tores habem-
 tur cunctis-
 que regis
 cōmodis fru-
 untur.

b Alexandra
 Pharisæis vltro parebat.

c Pharisæo-
 rum inuidia
 & accusatio-
 ne temera-
 ria multis b'p
 no trucidatis.

d Aristobuli
 apud matrē
 deprecatione.

An. mundi
3837. *Ante*
Christi. natū
95.

a Aristobul^o
seipsum Re-
gē declarat.
b Alexandra
coniūgē Ari-
stobuli cū fi-
liis carceri
includit.

c Alexandra
moritur, &
Hyrcanū re-
gni successo-
rem consti-
tuit.

Ant. lib. 14.
cap. 1.
d. Fratres
ob regnū de-
certantes, cer-
ti conditio-
nibus in con-
cordiam re-
ducunt.

Ant. lib. 14.
cap. 3. 4.

donisque sollicitat. Sed illum domesticarū
barum metus, ingressō in Armeniam Luc
iamdudum inde retraxerat. Inter hæc Ale
dra morbo laborante, minor^a eius filius
stobulus, cum famulis suis quos multos ha
bat, omnesque pro ætatis favore fidissimos,
uersa castella obtinuit: & pecunia qua n ibi
perit conductis auxiliis Regem se declara
Ob^b hæc miserata querelas Hyrcani mater
iugem Aristobuli cum filiis includit apud
stellum quod à septentrione fano adiacens,
ris antea vocabatur vt diximus, postea verò,
tonia cognominata est, imperante Antoi
quemadmodum de Augusti & Agrippæ non
Sebastæ & Agrippas aliæ ciuitates appel
sunt. Ante^c tamen Alexandra moritur, quen
Aristobulum fratris eius Hyrcani contume
vindicaret: quem deiici regno curauerat, q
ipsa nouem annes administrauit. Et hæres
dem omnium fit Hyrcanus, cui regnum et
viua cōmiserat. Verū Aristobulus viribus
autoritate præstabat. Habito^d autem inter
circa Hierichunta de rerū summa confli
plerique Hyrcano relicto transeunt ad Ari
bulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga
uenit in castellum Antoniam, ibique salutis
fides naçus (erat enim ibi in custodia, vt
misimus, coniunx Aristobuli cum filiis)
quàm grauius aliquid accideret. ea lege in
cordiam rediit, vt regnum quidem Aristob
haberet, ipse verò cederet, quasi frater Re
liis honoribus contentus. Hoc modo in
reconciliati, cū in conspectu circum
populi benignissimè alter alterum comp
esset, domus permutant: & Aristobulus qu
discedit in Regiam, Hyrcanus autem in A
buli domum.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugna-
tione Hierosolyma.

C A P. V.

An. mundi
3873. Ante
Christ. natū
95.

Metus verò & alios eius inimicos præter
spem dominantis occupat, & maxime
Antipatrum iamdudum Aristobulo inuisum.
Erat autem genere Idumæus & nobilitate ac
opibus gentis suæ princeps. Is ^a igitur &
Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiæ con-
fugeret eiusque auxilio Regnum repeteret,
horabatur. & ipsi Aretæ ut Hyrcanum su-
sciperet atque in regnum deduceret suade-
bat, multum obtestans Aristobuli moribus,
multisque Hyrcanum laudibus prædicans, si
multique admonerat quòd cum deceret regno
clarissimo præfidentem, iniquitate oppressis
manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriam
pati, qui principatu iure successionis sibi de-
bito excidisset. Sic ^b instructis & præparatis
ambobus, nocte cum Hyrcano ex ciuitate pro-
fugit: citatòque cursu in oppidum quod Pe-
tradicetur saluus euasit: ea est Arabiæ regia. Hyrcano ex
ibi postquam Hyrcanum in manum Regis A-
retæ tradidit, multis dictis multisque muneri-
bus ut auxilium præberet, quo in regnum de-
duceretur, affecit. Erant ^c autem peditum
equitumque millia quinquaginta, quibus ne-
quaquam restitit Aristobulus: sed primo ^c Areta Hyr-
impetu superatus, Hierosolyma fugere cogi-
tur: atque omnino captus esset, nisi ^d dux Ro-
manorum Scaurus aduersus horum temporibus
imminens soluisset obsidionem, namque is ex
Armenia quidem in Syriam missus erat à Ro-
mæ Magnò qui cum Tigraue bellum gerebat.
Sed ubi Damascū venit, recès à Metello & Lol-

^a Hyrcanū
Antipater
ut ad Aretam
Regem
Arabia cō-
fugeret, eius-
que auxilio
regnum re-
peteret, hor-
tabatur.

^b Antipatrum
nocte cum
ciuitate pro-
fugit, & ad
Aretā Ara-
biæ Regem
peruenit.

^c Areta Hyr-
canos 50000
milium tra-
duxit.
^d Quæ.

An. mundi 3899. *Ante*
Christ. natū
65.
 a *Scaurus*
recedit salē
tu ab Aristo
bulo acceptis
Hyrcauū
Arabes re-
gione exce
dere iubet.
 b *Hyrcauus*
 & *Antipa-*
ter Pompeij
anniliū im
plorant.
 Ant. lib. 14
 cap. 6. 7.
 c *Pompeius*
Romano fi-
mil exerci-
tu & Syroū
instructū
Aristobulū
prīm.
 lio captā reperit: his inde submotis, cognit
 in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad qu
 cucurrit. Denique mox ut fines ingressus e
 dzorum legati ad eum veniūt à fratribus,
 que ut sibi potius adiumento essent orant
 Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei
 rat, iustitia posthabita est. Tot enim acc
 Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos
 tit, Romanorum eis, & Pompeij nomen in
 tans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque
 reta ex Iudæa in Philadelphiam recedit
 percussus, & Scaurus Damascum redit, A
 bulus autem quod captus non esset, satis sit
 non credidit: sed omnibus quas haberet c
 collectis persequabatur hostes: & circa li
 quem Papyrona vocant prælio commissio,
 sex eorum millia cecidit: in quibus erat & C
 lon frater Antipatri. Hyrcanus b verò. & A
 ter Arabū priuati auxilio, spem in aduers
 transfulerunt, & cum Pompeius Syriam in
 sus Damascum peruenisset, ad ipsum confu
 multisque muneribus ei datis, eadem illi
 bus apud Aretam vsi fuerant allegantes, ma
 pere precabantur ut Aristobuli violentia
 nata, regno Hyrcanum restitueret, cui
 ætate quàm moribus deberetur, sed nec A
 bulus sibi defuit, corruptione Scauri fi
 Venerat autem quantum potuit ornatus
 regio: deinde offensus obsequiis, nequ
 rendū existimans abiectius quàm Regen
 ceret vtilitati seruire, à Diospoli. regred
 tur. Ob c hoc iratus Pompeius, etiam H
 no eiusque sociis hoc precantibus, Ariste
 petit, & Romano simul exercitu & Syre
 instructus auxiliis. Cū verò Pellam & Scy
 polim prætergressus Goreas venisset, vnd
 dzorum fines incipiunt per medietate
 subel

Ibeuntibus: cognito ^a Aristobulum in Alexan-
 drium confugisse (castellum est magnificè stru-
 ctum, in monte præcelso situm) mittit per quos
 eum iuberet inde descendere. Ille autem de-
 creuerat quia pro imperio vocaretur, periclita-
 ri potius quam parere, sed populum videbat
 horrescere, & amici monebant ut Romanam
 vim cogitaret, quam sustinere non posset. Ita-
 que ^b horum consiliis obediens: descendit ad
 Pompeium: quòdque iustè regnaret multis pro-
 sedictis, in castellum rediit. & cum iterum
 descendisset prouocatus ^a fratre, ac de suo iu-
 re cum eo disceptasset, denuò regreditur non
 prohibente Pompeio. Erat autem inter spem
 timorèmq; medius, & veniebat quidem ve-
 lut exoraturus Pompeium, ut sibi cuncta per-
 mitteret, ad montem verò reuertebatur, ne
 quid regis dignitati derogare videretur: quia
 tamen castellis eum Pompeio cedere place-
 bat, hisque præpositos monere literis ut dece-
 derent, quibus præceperat ut non nisi manu
 sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa
 quidem facit: sed in Hierosolymam cum indi-
 gnatione discessit: bellòque ^c iam congregi cū
 Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim
 tempus apparatus dandum putauit, statim eum
 insequitur, multum quippe alacritati eius ad-
 diderat, circa Hierichuntē Mithridatis mors ^e Hed. Idu-
 nunciata. Vbi pinguißima ^f Iudææ regio & pal-
 marum plurimum ac balsamum nutrit: cuius ^d Pompeius
 inciso lapidibus acutis robore stillantem lacry-
 mam ex vulneribus colligunt. Cūque illic ^e obsidio-
 pernoctasset, manè ^d in Hierosolymam pro-
 perabat. Itaque hoc eius impetu perterritus ^e Aristobu-
^a Aristobulus, supplex occurrit, pecuniámque ^f Pompeio
 pollicitus, quòdque semetipsum ei cum ciui-
 tate permitteret, Pompeium mitigat seuien-
 turus.

An. mundi
 3899. Ante
 Christ. nasci
 65.

^a Aristobu-
 lus Pompeium
 descendere
 prouocat.

^b Aristobu-
 lus ad Pom-
 peium descen-
 dit.

^c Aristobu-
 lus bello cō-
 gredi cum
 Pompeio co-
 gitat.

^d Pompeius
 Hierosoly-
 mam obsidio-
 ne cingit.

^e Aristobu-
 lus Pompeio
 supplex oc-
 currit.

An. mundi 3903. *Ante* Christ. *na-*
cum 61. *Ant. lib. 14*
cap. 178. *a Pompeius*
urbem qua
ex parte fa-
cilior esset
accessus ex-
plorat. *b Seditio in*
urbe inter
Aristobuli
& Hyrcani
focios. *c Pompeius*
in urbē ve-
nit, eiq. re-
gia domus
traditur. A.
aristobulus
eu. suu in tē-
plum conce-
dit. *d Pompeius*
fossamque
val. amque
replet, ac diū
septimum
observat.

tem. Nec tamen quicquam eorum quod
 sit. effectum est. Gabinium qui de pecunia
 missus fuerat, ne in corp dum
 Aristobulis socij receperunt. His a con
 Pompeius, Aristobulum in custodiam c
 ad ciuitatem verò profectus, exploraba
 parte faciliior esset accessus. nam & mi
 ius firmitatem oppugnari posse facile n
 bat: vallémque pro mœnibus horribil
 nūmque illic cernebat proximum adeo
 ma munitione circumdatum, vt etiam i
 caperetur, secundum esset hostibus in
 gium. Hoc b autem diu quid faceret ha
 seditio intra ciuitatem orta est: Aristob
 dem sociis bellum geri potius. Regémq
 rari dignum esse cēsen-ibus: qui c verò
 cano sentirent, Pompeio portas aperiri.
 autem hos plures faciebat, Romanorum
 tiam reputantes. Denique victa pars A
 concessit in templum: & ponte qui ab e
 ti iungebatur abscisso, vt ad vltimum vl
 sisteret, instruebatur. Cū autem alij R
 recepissent in ciuitatem, hisque domi
 giam tradidissent ad hæc obtinenda Po
 vnum è ducibus suis, Pisonem cum m
 intromittit: isque præfidiis in ciuitate di
 quia nemini eorum, qui in templum
 gerant pacem persuadere poterat, om
 circum erant oppugnationi parabat: H
 eiúsque amicis ad consilia conferenda
 efficienda quæ iuberet alacriter animar
 d verò ad partes septentrionales fossamq
 lémque replebat omni genere materiar.
 lites comportato, cum per se opus esse
 cillimum propter immensam altitudin
 præterea Iudæi modis omnibus desue
 sterent, mansissetque labor imparfectus.

Pompeius obseruatis diebus septimis, quib. Iu- *Anno muni-*
 dzos religio ab omni opere manus abstinere *di 3903.*
 compellit, per eos aggerem cumulare præcepit. *Ani Chri-*
 set, inhibitis à prælio militibus. Pro solo enim *stimo mss.*
 corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare li- *61.*
 cet. Igitur a iā valte repleta, & impositis aggeri *a Pompeius*
 turribus admotisque machinis Tyro allatis, mœ- *aggeri tur-*
 nia tentabat. Desuper obstantes lapidibus re- *res imponit.*
 pellebantur, cum diu turres obsidentium ma-
 gnitudine simul & pulchritudine præstantes,
 vim repugnantium sustinerent. Veruntamen
 Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompeius
 Iudzorum tolerantia & in aliis admiratus est:
 & præcipue, quod nihil ceremoniarum inter
 media tela versantes intermiserunt, sed ve- *b Iudai in-*
 lut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sacri- *cer media te-*
 ficia & victimas, omnemque Dei cultum dili- *la versantes*
 gentissime celebrarunt, nec vel in ipso excidio *nihil ceremo-*
 cum ad aram in dies singulos trucidarentur, le- *niarum in-*
 gitimis religionis suæ muneribus abstinue- *termittunt.*
 runt. Mense igitur obsidionis tertio vix vna
 turre deiecta in fanum irruptum est. Primus
 autem murum transcendere ausus est Syllæ fi-
 lius Faustus Cornelius, & post eum centurio-
 nes duo Furius & Fabius cum suis cohortibus,
 & circumsepto undique fano, alios aliò con-
 fugientes, vel etiam paulisper repugnantes in-
 terficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum, quan-
 quam hostes strictis gladiis irruentes videbant,
 intrepidi tamē in peragendis rebus diuinis per-
 seuerabant: & in ipso libandi templumque
 adolendi ministerio mactabantur, saluti quo-
 que præferentes religionis obsequium. Multos
 autem sui gentiles aduersæ partis studiosi tru-
 cidabant, plurimi sese in rupes præcipitabant.
 nonnulli saribundi cunctis quæ circa murū e-
 rant in desperatione succensis, pariter cōflagra-

An. mundi
3903.
Ante Chri-
stum nat.
61.

a Duodecim
Iudeorum mil-
lia in tēplo
ocumbunt.
b Pompeius
vnā cū suis
comitibus
Sanctū san-
ctorum in-
greditur.
c Pompeij
sentientia.
d Hyrcanus
Pontifex de-
claratur.
e Pompeius
illos qui ma-
ximè belli
causa fuis-
sent, securi
percussit.
f Pompeius
multas pra-
claras ciui-
tates ab im-
perio Iudae-
orum liberat.

bant. Itaque Iudaeorum quidem missa du-
cim accubuerunt. Romanorum verò perp-
sed plures sauciati sunt. Nihil autem graui-
illa clade Iudaeorum genti visum est, quàm
etum illud arcanum, neque cuiquam priu-
sum alienis esse detectum. Deniq; ^b Pompe-
vnā cum suis comitibus in templum ingre-
vbi neminē prāter pontificem adesse fas
quae intus erant candelabra cum lychnis &
his in quibus libare atque adolere moris et
vascula ex auro cuncta spectauit: congesti
pigmentorū molem sacraeque pecuniae ad
millia talentorum. Nec ^c tamen vel hęc v-
lius quicquam de sacrosanctis opibus liue-
strumentis attigit: sed postero die post ex-
purgare templum ædituos iussit, & solenni-
era celebrare. Ipse ^d autem Hyrcanum po-
cem declarauit: quod se & in aliis rebus a
obsidionis tempore prābuisset, promptam
bellum agrestiuū multitudinem ab Aristobu-
reuocasset: per quā sicut imperatorem bo-
decuit beneuolentia potius quàm timore
bem sibi concillauit. Inter captiuos etiam
prehensus Aristobuli socer idēque pa-
tenebatur, & ^e illos quidem qui maximè
causa fuissent, securi percussit. Faustum ve-
qui vnā fortiter operam nauauerant prā-
præmiis donat & Hierosolymis tributum
cit. ablatas ^f autem genti etiam quas in Coe-
ria ceperant ciuitates, Romano qui tunc
præsidi parere iussit: propriisque tantum
bus circūcluit. Instaurauit autē in gratiā
dam ex libertis suis Demetrii Gadarensi-
ciam Gadaram, quam Iudaei subuerterāt. &
terraneas prāterea ciuitates ab eorum imp-
liberavit, quas prāuenti non exciderant, I-
pon & Scythopolim & Pella & Sama-
& Mari

Marisam: itémque Azotum & Iamniam & Arctusam: necnon & maritimas, Gazā & Ioppen & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus vocabatur, post autem ab Herode Rege clarissimis ædificiis transformata, Cæsarea nominata est: easq; omnes indigenis ciuibus redditas provincie Syriæ coniunxit. Huius autem & Iudeæ, cunctorumque administratione ad Egypti usque fines & flumen Euphratem cum duabus legionibus Scauro permitta, Romam ipse per Ciliciam properavit, captivum^a ducens Aristobulum cum familia. Erant autem filii duæ totidemque filij quorum vnus Alexander ex itinere fugit: minor autem Antigonus cum sororibus Romam vectus est.

An. mundi
3804.
Ante Christi
natiuitatem.
60.

a Aristob. cum
familia Ro-
mā vectus.
Antiq. lib.
14. cap. 9.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.

C A P. VI.

Interea Scaurus in Arabiam ingressus ad Petram quidem regionum asperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vastabat, multis & in hoc malis afflictus. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victui necessaria suppeditabat, quem velut Aretæ familiarem etiam Scaurus ad eum legavit, ut bellum pacatione deponeret. Itaq; persuasum est Arabi, ut CCC. talenta daret: atque ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander^c autem Aristobuli filius, qui Pompeium fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano grauis imminerebat, Iudæamq; depopulabatur, quem quidem maturè debellare posse credebat: quoniam disturbatum quoque à Pompeio marum Mierosolymis renouarum esse confidebat, nisi Gabinus in Syriam missus qui Scauro successerat, quum gar-

b Arabs
Scauro re-
conciliatur.
Antiq. lib.
14. cap. 10.
c Alexander
Aristobuli
filius contra
Hyrcanum
magnā ma-
num congre-

- An. mundi* in aliis fortem se præbuisse, tum etiam in
 3804. xandrum mouisset exercitum. Huius^a autem
Ante Chri- impetum veritus, & amplio rem militum
stum nat. num congregabat: donec facta sunt decem
 60. lia peditum, & mille quingenti equites: loc
 opportuna muris, hoc est Alexandrium &
a Alexāder canium, & Machærunta non longè ab Ai
 10000. pe- montibus, muniēbat. Igitur Gabinus cum
ditum & copiarum præmisso M. Antonio, ipse cur
 1500. equi- exercitu sequebatur. Lecti^b autem Ant
rum congre- comites, aliæque Iudæorum multitudo, qu
 gat. Malichus & Pitholaus principes erant: it
b Antipater cum M. Antonio viribus suis, Alexandri
eum copijs niam processerunt: neque ita multo post
Alexandro rat, cum suis copiis Gabinus. Alexander a
obuiam pro- quod tum in vnum confertam hostium n
 cedit. tudinem sustinere non poterat, abcessit.
 que^c Hierosolymis appropinquasset co
c Alexander prælio decertauit: amissisq. sex millibus
eum hostib. rum tria viua capta sunt, tria verò pro
prælio decer- cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi
rat, & sex xandrium castellū venit, quia multos desi
millia mili- castra cognouit promissa delictorum ven
tum amittit. nabatur eos ante prælium sibi coniunger
 autem illi nihil mediocre cogitarent, ple
 interfectis, reliquos in castellum conel
 hoc prælio^d dux M. Antonius multa pr
d M. Anto gressit: & quamuis semper & ubique vir
nium Dux. apparuisset, tamen tunc etiam suum vic
 plum. Gabinus autem relictis qui castell
 pugnarent, ipse ciuitates adire, & intact
 dem confirmare, subuersas autem erigere
e Quæ vr- bar. Deniq. ^e iussu eius & Scythopolis h
bes Iudæi re cœpit, & Samaria, & Anthedon, & Apoll
operunt in- iamnia, & Raphia, & Marisa, & Doræ, & C
habitandæ. Antiq. lib. & Azotus, alizq. multæ, latis ciuib
 14. cap. 11. colis ad eas cōcurrentibus. His autem re

positis regressus Alexandrium, vehementius
 urgebat obsidium. Quare terribus Alexander,
 omnibus desperatis legatos ad eum misit, & i-
 gnosci delictis orans, & quæ sibi parerent ca-
 stella Machærunta & Hyrcanium tradere non
 dubitans: quin etiam Alexandrium eiusdem
 potestati permisit. Quæ a quidem Gabinus om-
 nia consilio matris Alexandri funditus eruit,
 ne rursus belli alterius receptaculum fierent.
 Aderat autem, quo suis Gabinium palparet ob-
 sequiis, viro suo cæterisque captiuis metuens,
 qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo
 Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto,
 eique fani cura mandata, cæteris reipub. parti-
 bus optimates præfecit. Omnemque Iudæorum
 gentem in conuentus quinq. diuisit: vno Hie-
 rosolymis, altero Doris, itemque tertio, vt apud
 Amathunta respondeat, destinatis: quarto Hie-
 rico, & quinto Sephoris Galilææ ciuitas attribu-
 ta est. Singulari autem vnius dominatione Iu-
 dæi liberati, libenter ab optimatibus regeban-
 tur. Verum tamen non multo post euenit, vt
 turbamur his fieret iniriū ei pñs Roma A-
 ristobulus: qui magna iterum Iudæorum ma-
 nu conflata partim cupida mutationis, partim
 quibus olim dilectus erat, primum occupat A-
 lexandrium: idque recingere muro tentabat.
 Deinde cognito quod Gabinus Sisennam &
 Antonium & Seruilium duces contra se cum
 exercitu misit, in Machærunta cōcedit: vulgiq.
 imbellis onere deposito, solos armatos prope
 ad octo millia militum secum duxit: inter quos
 & Pitholaus erat secundarū patrium rector cum
 mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani
 autem sequebantur, habitoque conflictu, ali-
 quando cum suis Aristobulus fortiter dimicā-
 do perseuerabat, donec vi Romanorum subacti,

An. mundi
 3804. Ante
 Christū nat.
 60.

a Gabinium
 mater Ale-
 xandri bene-
 ficis lenire
 Audet.

b Iudæorū
 Reipub. con-
 satio.

Ant. lib. 14
 cap. 11.

c Aristobu-
 lus clapsus
 Roma iterū
 turbas con-
 sias.

d Aristob. cū
 Romanis di-
 micat.

Anno mun- caesa sunt virorum VM. propè verò ad duo r
di 2903. lia, in quendam tumulum cōfugerunt, cæter
Ante Christu mille cum Aristobulo, perrupta Romanor
nat. 60. acie, in Machærunta coacti sunt. Vbi Rex c
 in ruinis prima vespèra retendisset, spera
 quidem aliam se manum per inducias belli
 se contrahere, castellumq. bene munire. In
 tum autem Romanorum suprà quàm pote
 a **Romani** per biduum remoratus, postremò capitur
 vincunt, & cum Antigono filio qui Romæ secū fuerat
Aristobulu stus, ad Gabinium atque inde Romam pe
 cum **filio Ro** stus est. Sed illum quidē senatus carceri incl
 mam **perdu** filios autem eius in Iudæam transmisit, quia
 sunt. binus scripserat per epistolas, id pro trad
 ne castellorum coniugi Aristobuli sponone
 Parato autem Gabinio bellum Parthis infi
 Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersi
 Enphrate, petebat Egyptum, Hyrcano & A
 patro amicis vsus ad omnia qua militiæ ne
 sitas exigebat. nam & pecuniis & armis eu
 frumento Antipater & auxiliis adiuvit. E
 dzis in ea parte vias quæ Pelusium duce
 b **Alexan-** obseruantibus, transmittere Gabinium pe
 der **Aristo-** sit: alia verò Syria discessu Gabinij comu
 buli **filium ad** & b Iudæos iterum Alexander Aristobuli
 defectionem ad defectionem reduxit: & maxima m
 Iudæos **iso-** tudine conflata: Romanos omnes qu
 vñ **reducit.** eam terram degerent obtruncare decre
 c **Iudæi ab** Quam rem Gabinius metuens (iam enim c
 Romanis **gypto** redierat) hoc tumultu instante, non
 vñ **dis** dissidentium præmissio Antipatro concor
 d **Gabinio** persuasit. Cum Alexandro autem millia tri
 Nabathæos remanserant, & ille ad bellum promptus
 pugna **supè-** Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt
 rat. Iudæi, & circa montem Itaburium cōgressi
 Ant. lib. 14. cem millia sternuntur: cæteram verò mult
 cap. 19. aciem fuga disperit. Et d Gabinus ad Hiero

man reuersus (id enim Antipater voluit) rem-
 publicam eius composuit: deinde hinc profe-
 ctus Nabathæos pugna superat, & Mithridatem
 & Orfanem à Parthis perfugas clam dimittit:
 eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus
 eius successor datus Syriam suscepit. Is a in Parthi-
 ce militæ sumptum, & omne aliud aurum tem-
 pli quod Hierosolymis erat, abstulit, & à quibus
 Pompeius temperauerat, duo millia talentorū.
 Euphratem verò transgressus & ipse perit & ex-
 eritus eius: de quibus non est huius temporis
 commemorare. Post Crassum autem Parthos
 in Syriam properantes irruere Cassius intibit. r.
 receptus in provinciam. Eius autem favore que-
 situs, in Iudæam festinabat: captisq. b Tarichzis,
 propè ad tria millia Iudæorum abducit in serui-
 tium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditio-
 sos Aristobuli colligentem, cuius necis suasor
 erat Antipater. Huic c autē nupta fuit ex Ara-
 bia nobilis femina nomine Cypris: unde filios
 quatuor, Phasaelum, & Regem Herodem, & Io-
 sephum, & Pheroram, & Salomet. filiam habe-
 bit. Cum autem omnium, qui vbique potentes
 essent, amicitiam hospitii familiaritatēq. con-
 quireret. præcipuè Regem Arabū per affinita-
 tē sibi sociavit: eiūsq. fidei commendans filios
 suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobu-
 lo gerendum susceperat. Cassius autem com-
 pulso ad orium per conditiones Alexandro, ad
 Euphratem reuersus est, Parthos transitu pro-
 hibiturus, de quibus alio loco referemus.

An. mundi
 3917. Ante
 Christ. nat.
 47.

a Marcus
 Crassus reli-
 quum replē
 aurum aug-
 fert.

b Cassius ad-
 tria millia
 Iudæorū in
 seruitiū ab-
 ducit.

c Antipater
 coniunxit no-
 bilis ex Ara-
 bia femina.

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra
 Mithridatem.

CAP. VII.

Cæsar autem post senatus & Pompeij fugā
 transire Janium, & rebus omnibus Ro-

Ant. mundi
3917. *Anre*
Christ. nar.
47.

Ant. lib. 14

c. p. 14.

a Aristobu-

lu capitu

Casarvinea

in soluit.

b Aristobu-

lus cum filio

d Pompeij

studiofis pe-

romptus.

Ant. lib. 14

cap. 15.

c Ptolemai

filius, mino-

rum Antigo-

ni filiarum

coniugio suo

copulat, ob

eamq. cau-

sam a patre

occiditur.

Ant. lib. 14

cap. 16.

d Mithrida-

tes Pelusiū

proficiscitur

eoque Anti-

patri ope po-

maque potius, solutum a vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus velociter ad Syriam misit, & hanc facillime & cuncta Iudae proxima per illum subiici posse ratus verum & spem Caesaris & Aristobuli alacritatem preuenit inuidia. Nam b veneno peremptus a Pompeij studiofis aliquandiu etiam sepultura in patrio solo carebat, corpusq; mortui seruabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudaeis missum est in monumentis. Regalibus sepeliendum. Occidit autem Alexander quoque filius eius, a Scipione securi percussus Antiochiae, secundum Pompei litteras, accusatione eius pro tribunali prius habita super his quae in Romanos admiserat. Ptolemaeus autem Minnzi filius qui Chalcide sub Libano tenebat, captis eius fratribus, lium suum Philippionem, qui eos arcefferat mittit Ascalonem: atq; ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigone, eiusq; sorores ducit ad patrem. Amore c autem captus, mirae earum coniugio suo copulat, ob eamq. po causam a patre occiditur. Accepit enim Ptolemaeus in matrimonium Alexandram pererit filio: huiusq. affinitatis gratia fratres eius pensiore cura tuebatur. Antipater autem Ptolemaeo mortuo in clientelam Caesaris se contulit, & Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusi habitus, cum exercitu quem ducebat in partem, apud Ascalonem morabatur, non I Arabas, quamuis hospes esset: auxilium ferre suavit verum & ipse armata Iudaeorum tunc ceter millia secum mouit. Excitauit autem dio Syriae quoque potentes, & incolam Ptolemaeum, & Iamblichum, & Ptolemae alterum, quorum gratia ciuitates illius r alacri animo bellum pariter inchoarunt. fretus Mithridates multis propter Ant.

copus, Pelusiū proficiscitur. Et quia transire vetaretur, ciuitatem obsidebat: Antipater verò in hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim ex parte sua muro, primus in ciuitatem cum suis, insiluit: & Pelusium quidem captum est, vltcrius autem eos progredi non sinebant Iudæi Aegypti, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniz. Quibus tamen Antipater non modò ne obstarent, verùm etiam vt victui necessaria præberent militi persuasit. Vnde factum est, vt nec Memphis ad manus venirent, vltroque se traderent Mithridati, atq. ille Delta iam peragratopugnam cum ceteris commisit Aegyptiis, in loco cui nomen est Iudæorum castra, eumque in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Læuum enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu, qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat: donec etiam castris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amisissis. Octingentos autem ferè Mithridates cum fugeret perdidit. Præter spem verò seruatus ex pælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipatrogestorum fuit apud Cæsarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpessus vulnera toto corpore gerebat signa virtutis. Post, autem quando rebus in Aegypto compositis ad Syriam rediit, & Romana cum ciuitate simul & immunitate donauit: aliisq. rebus honorando amicissimèque tractando, dignum xmulacione reddidit: eiusdemque gratia etiam pontificatum confirmauit Hyrcano.

An. mundi
3917. Ant.
Christ. nat.
47.

a Mithrida-
tu de Aeg-
ptiū victo-
ria.

b Antipater
multa pra-
clara facino-
ra commis-
sit: ad su-
beunda pro
Cæsare peri-
cula sese of-
fert.

c Antipatru
Cæsar Roma-
na ciuitate
simul & im-
munitate
donat.

Ann. mundi
3917. Ante
Christum
natum 47.

De accusacione Antipatri apud Cæsarem de
Pontificatu Hyrcani & Herode bel-
lumi monento.

CAP. VIII.

a Antigonus Aristobulus filium ad Ca-
sare, Pompeij b Antipatrum. Nani qui de patris morte q
studiosos de deberet. propter inimicitias Pompeij veni
morte patris quantum putabatur, perempti, & crudelitat
accusaturus, fratrem accusare Scipionem, nullumque i
venis. dix dolum admisceret miseriis, ultra b hæc
b Antigonus canum & Antipatrum criminabatur, veluti f
Hyrcanum trio loco cū fratribus iniquissimè pelleret,
& Antipa- tisque gentem iniuriis afficerent, dummod
trum falso. tiarentur: quòdque in Ægyptum auxilia ipsi
accusat. ri non benevolentia, sed timore veteris di

c Antipater veste proie-
cto multitu-
dinem vul-
nerum de-
monstrat.

d Hyrcanum
Pnifex, An-
tipater verò
Iudæa pro-
curator de-
claratur.

Eodem a verò tempore Antigonus quon-
dum Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem
maioris præter opinionem felicitatis causam
fuit Antipatro. Nani qui de patris morte q
deberet. propter inimicitias Pompeij veni
quantum putabatur, perempti, & crudelitat
fratrem accusare Scipionem, nullumque i
dix dolum admisceret miseriis, ultra b hæc
Antipatrum criminabatur, veluti f
trio loco cū fratribus iniquissimè pelleret,
tisque gentem iniuriis afficerent, dummod
tiarentur: quòdque in Ægyptum auxilia ipsi
ri non benevolentia, sed timore veteris di
dix miserint, & ut amorem Pompeij dep
ratur. Ad c hæc Antipater, veste proiecta, m
tudinem vulnerum demonstrat. & qua
quidem Cæsarem coluisset, verbis nō esse
dixit: nam corpus etiā se tacente clamare:
goni autem mirari audaciā, qui cum hosti
manorum sit filius, & fugitiui Romanorum
rumque rerum studiū vorumque seditiosu
tris habeat apud Romanorum principem alio:
sare conetur, bonique aliquid adipisci t
quem hoc solum oportere contentum esse,
viueret. Namque nunc eum non propt
piam desiderare facultates: sed, ut in eos
dissent, Iudæorum seditiones accenderet.
vbi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem po
tu digniorem esse pronunciauit: Antipa
tem cuius vset potestati detulit opti
Qui permissio dignitatis modo ipsi qui da
daz procurator declaratus est, & præ
imp.

impetravit, ut subuersa patriæ mœnia renouare sibi liceret. Et hos quidem honores Cæsar incidendos in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ virtutisque signum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater^a verò ubi de Syria Cæsarem profectus est, in Iudæam reuersus, ante omnia patriæ muros à Pompeio dirutos reparabat: omniâq; lustrando; ne quid in illis regionibus turbatum esset, nunc interminando, nunc etiâ laudando curabat, vnumquemque admonens, quòd si cum Hyrcano sentirent, in otio atque opulencia victuri essent, fortunisque suis & cõmuni pace potituri: sin spe vana ducerentur eorum, qui priuati quæstus gratia res nouas optarent, se quidem non procuratorem, sed dominum omnium, Hyrcanum verò tyrannum pro rege, itémq; Romanos & Cæsarem hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem constituissent. Sed quamuis hæc diceret, tamen etiam per se, quoniam Hyrcanum segniores videret, neque tam efficacem quàm regni posset sollicitudo, statum prouinciæ componebat. Et c Phasaelum quidem natu maximum filiorum suorum militibus præpositum, Hierosolymæ eiúsque territorio præfuit: Herodem verò ætate posteriorem, nimisque adolescentem, Galiliæ destinatus, familia curaturum: qui d cum natura strenuus esset, cito materiam ubi animi magnitudinem exereret, inuenit: captumque latronum principem Ezechiam, quem prædari maximo agmine continencia Syriæ deprehendit, ipsum aliòsque latrones multos interfecit. Et quæ res adco grata fuit Syris, ut per vicos atque oppida caneretur Herodes, veluti per eum pace reddita, & possessionibus restitutus. Ex huius denique operis gloria, Sexto etiam Cæsari

An. mundi

3917.

Ante Christi
natiuitatem.

47.

Antiq. lib.

14. cap. 16.

a. Antipater

patriæ mun-

ros reparat.

b. Antipater

subditos

suos, ut cum

Hyrcano

sentirent

admonet.

c Phasaelus

et Herodes

Antipatri

filij.

d Herodis

fortitudo.

e Herodes

à Syria latro-

nes depellit.

- an. mundi** propinquo magni Caesaris, & Syriam tunc ministrati est cognitus. Quin^a & Phasaël
- 3917.** tris indolē cōtentione bona superare cer
- an. Cbri-** augendo erga se beneuolentiam Hieroso-
- sum nat.** habitantium: atq; illam quidem ciuitates
- 47.** dens, nihil autem contumeliosē per inio-
- a Phasaëlus** potestatis admittēs. hinc & Antipater ob-
- beneuolen-** regalibus ab ea gente colebatur, & hono-
- tiam Hiero-** tanquam rerum domino omnes habeban-
- solymsu habo-** tamen ipse propterea minus fidelis aut
- tantium er-** uolus Hyrcano fuit. Verūm fieri non pote-
- go se angere.** liuorem quisquam in secundis rebus esse
- b Hyrcanus** Namque Hyrcanus, quamuis & antea tac-
- ab inuidu** sponte mordebatur adolescentium gloria
- contra An** ximēque rebus ab Herode bene gestis, &
- ipairū, eius** bris nunciis laudēs eius per singula facta,
- que filios in** cantibus angeretur: à ^b multis tamē inuid
- figatur.** regias infestare solent, quibūque Antip-
- c Herodes** atque filiorum probitas officiebat, insti-
- ab Hyrcano** tur: dicentibus, quōd Antipatro & filiis e-
- in iu voca** bus traditis, solo contentus & hac potest:
- mus.** tuo Regis nomine federet. Et quamdiu si-
- d Herodem** bit, ut in se Reges producat? Nec enim e-
- Hyrcanus** simulare iam procurationem, sed certē es-
- absoluit,** minos ipso reiecto: cuius nec mandatis
- Ad d extremum** autem iracundia prodita
- sam dicturum** Herodem iubet accersiri:
- ille & patris** monitu, & quod ei fiduciam
- stz darent,** firmata prius Galilza præsi-
- Regem proficiscitur.** Ibat autem cum for-
- terua, ne vel** derogare videretur Hyrca-

plures duceret, vel inuidiæ nudus pateret. Sex-
 tus autem Cæsar adolescenti metuens, ne quid
 apud inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifestè denunciarèt, ut
 homicidij crimine liberaret Herodē. Hyrcanus
 autem qui eum diligeret, per se quoque id cu-
 piens, absolutionem decernit. Atque is inuito
 Rege euasisse ratus, Damascū recessit ad Sextū,
 nequaquā paratus obedire si denuo fuisset ac-
 citus. Rursumq. a ab improbis irritabatur Hyrcanus,
 qui dicerent iratum Herodē abiisse, & ut
 contra ipsam strueret, properasse. Hæc autem
 læta vera esse existimās, quid ageret nesciebat.
 quoniam potentiorē inimicum videbat. Cum
 verò à Sexto Cæsare dux militum per Syriam,
 nemque per Samariā declaratus esset Herodes,
 neque solum propter gentis fauorem, sed etiam
 viribus suis terribilis putaretur, in timorem ex-
 tremum incidit, iamnamque illum cōtra se cre-
 dens cum exercitu esse venturū. Neque opinio-
 ne deceptus est. Nāque Herodes intēratz sibi
 accusationis iracundia, constans militū mul-
 tudinem in Hierosolymam ducebat, ut Hyrcanum
 regno deponeret. Idque fecisset, ni pa-
 ter egressi pater & frater fregissent eius impe-
 rum, deprecantes, ut & ipse vindictam minis tā-
 tum, solāque indignatione metiretur: Regi au-
 tem parceret, sub quo ad hoc potentia proces-
 sisset: ac si propter ea quod in iudicium vocatus
 esset, indignaretur: quia tamen absolutus est,
 gratias ageret, neque tristibus quidem paria
 referret, saluti verò esset ingratus. Quod & si
 etiam momenta bellorum reputanda videren-
 tur, iniquitatem militiæ consideraret: neque
 omnino de victoria bene speraret, qui cum
 Rege congressurus esset domestica consuetu-
 dine iuncto, & de se bene merito: sauo autem

An. mundi
 3917.

Ante Chri-
 stum nat.

47.

a Hyrcanum
 a Hyrcanum
 irritatur.

b Herodes
 constans
 militū mul-
 tudinem,
 ut Hyrcanum
 regno deponat
 Hierosolymam
 deducit.

c Herodes
 ab Antipatro
 patre
 persuasus
 bello contra
 Hyrcanum
 desistit.

An. mundi
3912.
Anno Chri-
stian. nat.
42.

a Sextum
Cæsarem
Bassum dolo
neceat.

b Marcus
Sexti suc-
cessor.

nunquam, nisi quod maleuolorum consiliis impulsus, umbram ei tantum iniquitatis intentasset. Parnit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam bellumque domesticum oritur: quoniam ^a Cæcilius Bassus fauore Pompeij Sextum Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem occupauerat. Alij verò Cæsaris duces, mortis eius vlciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex ^b Italia successor ante diem Sexti venit Marcus.

De Romanorum dissidijs post mortem Cæsaris, & insidijs Malichii.

CAP. IX.

Antiq. lib.
14. cap. 20.
c Iudæi Cæsarem dolo Cassij & Bruti interfectum.

d Cassius si-
pendium ci-
uitatibus
iudicet.

Eodem e tempore magnum bellum inter Romanos conflagrat dolo Cassij & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principatum. Maximo autem motu cædis eius gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id quod existimabat esse commodius. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi & Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliavit, simulque obsidione liberauit Apamiam. Ipse ^d verò exercitum ducens stipendium ciuitatibus indicebat: nec modus erat exactio- num. Cum autem Iudæos quoque septingenta talenta iussisset conferre, minas eius veritus Antipater, filijs suis & aliis amicis maturè pecuniæ cogendæ curam distribuit, & inter eos Malicho cuidam

euidam ex amicis: adeò necessitas vrgebat. Pri-
 mus^a autem Herodes Cassij fauorē promeruit,
 qui ex Galilæa parte sua, talenta centū attulit,
 proptereaq; inter eximios amicos numeraba-
 tur. At^b verò cæteros tarditatis arguens Cas-
 sius, ipsis ciuitatibus irascebatur. Eoque Go-
 phnam & Ammauntem, & duas alias ciuitates
 ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi
 Malichum interfecturus, quòd remissior in e-
 xigendo fuisset. Verùm & huius & cæterarum
 ciuitatum interitum repressit Antipater, cen-
 tum ilico talentis Cassio delinito. Nequaquam
 tamen Malichus post abitum Cassij, beneficio-
 rum Antipatris memor fuit. Sed illi ipsi, quem
 sæpenumero memorabat sui seruatorem fuisse,
 periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedi-
 mentum abolete festinans. Itaq; d Antipater
 & vires eius & calliditatem metuens, flumen
 transit Iordanem, ad vlciscendas insidias col-
 lecturus exercitum. Deprehensus autē Malichus
 Antipatris filios impudentia superat. Nā & Pha-
 lachum apud Hierosolymam præsidis apposi-
 tum, & Herodem qui custodiam curabat armo-
 rum, multis excusationibus & sacramentis cir-
 cumuentos impellit, vt ipsis intercedentibus re-
 conciliaretur Antipatro: atq; ita denuo per An-
 tipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem
 regente, seruatus est: qui Malichū statuerat oc-
 cidere, quòd nouis rebus studisset. Cæsare ve-
 rò adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio
 bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu
 de Syria conflato, quòd magnum momentum,
 vbi vsus poposcit, Herodes fuisset, ipsum e qui-
 dem totius Syriæ procuratorem præficiunt, e-
 quitum illi manu peditumque attributa: si f au-
 tem bellum desisset, regnum quoque Iudææ
 Cassius se eidem delaturum esse pollicitus est.

Ann. mundi
 3922.

Ante Chri-
 stum nat.

42.

a Herodes
 Cassij ami-
 cus.

b Cassio in
 exactionib.
 exigendis
 severum.

b Malichum
 beneficiorum
 Antipatris
 immemor.

d Antipater
 contra Ma-
 lichum col-
 lectu exerci-
 tum.

e Octauiano
 Augustum

In hoc success-
 fit. Sueton.

f Cassium He-
 rodi, si bellum

desisset In-
 dae regnum

delaturum
 pollicetur.

Ann. mundi 3922. Euenit autem, vt Antipatro & spes & fortit
Ante Chri- filij causa mortis fieret. Horum^a enim n
stam nat. Malichus, ministro quodam regio pecunia
 42. rupto, mixtum ei veneno poculum dari pe
 det. Atque ille quidem iniustitiz Malichi
 mium fuit post conuiuium mortuus, vir &
 strenuus rebúsque administrandis idoneu
 qui regnum recuperatum conseruasset H
 no. Malichus autem insensum propter susp
 nem veneni populum, negando placabat: si
 que vt validior esset, armatorum sibi copia
 quirebat. Nec enim Herodē cessaturum
 patris necē trahatur, quinetiam mox cū exercitu necis
 in Malicho ternā vltor adueniret. Sed Phasaeli fratris
 cogitat vlt
 asti.

c Malichus
Hyrcano
se aduoc-
git.
 c Malichus
 Hyrcano
 se aduoc
 git.
 d Cassius
 Herodi vt
 in Malicho
 mortem pa-
 tris vlciscer
 tur, refert
 bit.
 d Cassius
 Herodi vt
 in Malicho
 mortem pa-
 tris vlciscer
 tur, refert
 bit.
 fāque contempta, nocte ingressus est. Ite
 que Malichus ad eum veniens, Antipatru
 bat. Contrāque ille se falli, cum vix anim
 lozem premeret, simulabat: & d tamen de
 patris apud Cassium per epistolas questus
 cui propterea Malichus inuisus erat. Itaq
 modo, vt mortem patris vlcisceretur, ei r
 pñt: sed etiā tribunis quibus præerat, vt ir
 sa iusta Herodi opem ferrent, occultē p
 pñt. Et quoniam capta Laodicea, vndiq; a
 rodem conuenerant optimates cum mu

bus & coronis, ipse quidem hoc vitio tēpus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suffragabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obfidem, statuit subducere, & ipse in Iudæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimula-
bat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudæorū gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiecitq. Hyrcano facillimè regnum. Sed ^a profectò irridebat eius spes fatale decretum. Etenim quò intenderet animum suspicatus Herodes & ipsum & Hyrcanū ad cœnum vocat. Deinde seruorum quendā instruendi conuiuij specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædiceret ad insidias egredi: atque illi præceptorum Cassij memores, ad litus ciuitati proximum armati gladiis occurrunt, ibiq. ^b circūseptum Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stupore dissolutus, vixq. anima recepta, Herodem percontabatur, quis Malichum occidisset. Et cum tribunis vnus respondisset, Cassij præceptum: *planè, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Verum autem ex animo dixerit, an quò timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vitus est Herodes.*

*Ann. mundi
392.
Ante Christum
nat.
42.*

*a Fatale de-
cretum hu-
manā spem
irridet.*

*b Malichū
tribunis He-
rodi inter-
ficiunt.*

De Herode accusato & vindicato.

C A P. X.

Postquam verò Cassius excessit è Syria, iterū Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelam mouisset exercitū, & in Herodē fratris pœna vellet necem Malichi vindicare. Ca-
sa autem Herodes cum Fabio Romano dūce

Antiq. lib.

14. cap. 20.

Felix in

Phasaelum

exercitum

duxit.

An. mundi apud Damascus habitabat : & ne cupiens aux-
3923. xilio foret, morbo impediatur. Interea ^a Pha-
Ante Chri- saelus etiam sine cuiusquā auxilio superavit Fe-
stum nat. licem : probrūque ingrati obiciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichi
41. castella occupare permisisset. Iam enim multa
a Phasaelus tenuerat, omniumque tutissimum Massadam.
Felice su- Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis
perat, Hyr- potuit sufficere, qui mox ut cōualuit, & alia re-
cano ingra- cepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, &
si probrum Marionem Tyrionum tyrannum ex Galilæa pe-
obijt. pulit : tria enim castella possederat : Tyrissque
quos ceperat, vitam concessit omnibus : nōnul-
los etiam donatos abire iussit, vnā & sibi ciui-
tatis beneuolentiam, & tyranno comparanda o-
diū. Marion autem a Cassio quidem merue-
rat tyrannidem, qui tot Syriæ tyrannos præfe-
cerat : sed ob Herodis inimicitias etiam Anti-
gonum Aristobuli secum ducebat, & Ptole-
mæum, propter Fabium, quem Antigonus sibi
pecunia sociatum, adiutorem incepti habebat.
Cuncta verò socer Ptolemæus Antigono sub-
ministrabat. Contra quos Herodes instructus,
in aditu Iudææ commisso prælio, victoria po-
titur : fugatōque ^b Antigono, redit in Hiero-
solymam, pro merito gestæ rei omnibus cha-
rus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc
in eius familiaritatē sese dederint, propter Hyr-
cani affinitatem. Nāque ^c eis Herodes iam pridē
ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem,
quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea su-
sceperat filium. Tunc autem duxerat Alexan-
dri, cuius pater fuit Aristobulus, filiam Mariam-
gnobilis, ex men, Hyrcani neptem ex filia, atque inde Regi
quæ Antipa- familiaris erat. Sed ubi Cassio circa Philippos
trum filium interfecto, Cæsar in Italiam, & Antonius in A-
suscepit, siam discesserunt : legati ab alijs ciuitatibus
ad An-

ad Antonium missis in Bithyniam. etiā a Iudæo-
 rum optimates accusatum veniunt Phasaelū &
 Herodem: quod illis rerū summā vi possidenti-
 bus, nomen tantū honorabile superesset Hyrcan-
 o. Ad quā Herodes qui præsens erat magna pe-
 cunia placatum sic Antonium affecit, ut ne ver-
 bum quidem inimicorū eius pateretur audire.
 Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum b autē
 denuō Iudæorū primates ceterum viri Antiochię
 proximam Daphnen ad Antonium venissent,
 mori Cleopatraz iam seruientem, delecti à cæ-
 teris, qui eloquentia & dignitate præstabāt, ad-
 versus fratres accusationē proponūt. Responde-
 bit autem Messala, causę defensor, astante etiā
 propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde v-
 trisque partibus, Antonius percontabatur Hyr-
 canum, quinam essent regendis rebus aptissimi.
 Cūq; c is Herodem, eiusq; fratres aliis prætu-
 lisset, voluptate repletus (nam & hospes eorum
 paternus erat, humanissimęque ab Antipatro
 susceptus, eo tempore quo in Iudæā cum Gabi-
 nio venerat) terrarchas ambos declarat, totius
 Iudæę procuratione permessa. Legatis autē
 inagrē ferentibus, quindecim eorū correptos
 ceteri tradidit, quos etiam penē occidit. Cæte-
 rus autem reiecit cum iniuria: vnde maior tu-
 multus Hierosolymis excitatus est. Deniq; mil-
 le legati iterū d Tyrū missi sunt, vbi commora-
 batur Antonius: in Hierosolymam paratus irue-
 re. Et cōtra eos vociferantes, magistratus Tyrio-
 rum directus est, data ei licentia, ut quos com-
 prehendisset, occideret: præceptoque eorum
 potestati cōfirmare curaret, qui terrarchę ipsius
 essent Antonij suffragio cōstituti. Ante hæc au-
 tem Herodes vsque ad litus cum Hyrcano pro-
 gressus multis eos admonebat, ne & sibi interi-
 us, & patrię belli causa fierent, dum inconfide-

An. mundi
 3923.
 Ante Chri-
 stum nat.
 41.

a Iudæorum
 optimates
 Phasaelum
 & Herodē
 accusatum
 veniunt.
 Antiq. lib.
 14. cap. 21.
 b Iudæi ad-
 versus fra-
 tres accusa-
 tionem ra-
 tionant.
 c Herodem
 & Phasae-
 lum Anto-
 nium terrar-
 chas declar-
 at.

d Antonium
 in Tyro cō-
 moratur.

Ann. mundi
3923.
Ante Christi
rum nat.
41.
a Seditio
Hierosoly-
mā contra
Herodem &
Hyrcanum.
b Antonium
captivos tru-
cidat.
Antiq. lib.
24. cap. 12.
c *Lyfania*
Barzaphar-
ni, ut Anti-
gonum in re-
gnum indu-
cat Hyrcan-
us, depo-
nat, per sua-
des.

ratē contendunt. Illis^a autem tantō magis id in-
dignē ferentibus, Antonius, missis armatis mul-
tos occidit: multos etiam vulneravit. quorū &
saucios cura, & moremos sepultura Hyrcanus di-
gnatus est. Non tamen idē qui effugerant qui-
escebant: perturbando enim civitatem, Anto-
nium^b irritabant ut etiam quos in vinculis ha-
beret, occideret.

De bello Parthorum contra Iudaeos & fugā
Herodis ac fortuna.

C A P. X L.

Barzapharne autem Parthorum satrapa Syriā
biennio post cum Regis filio Pacoro detinē-
te, Lyfania patris sui mortui successor Ptolemēi
Minnxi filij, mille satrapz talenta pollicitus &
c *Lyfania* mulieres quingentas, ei persuadet ut Antigo-
Barzaphar- num in regnum inducerent, Hyrcanūque de-
ni, ut Anti- ponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse
gonum in re- quidē per maritima loca perrexerit, Barzaphar-
gnum indu- nem autē itinere mediterraneo iussit irrumpe-
cat Hyrcan- re. Sed maritimorum Tyrij Pacorum exclusē-
us, depo- runt, cūm Ptolemaidenſes eum & Sydonij re-
nat, per sua- cepissent. Ille autem quendam regium pincer-
des. nā, cognominē suū, equitatus ei parte attribu-
ta, ad Iudaeā iussit accedere, & exploraturū ho-
stium consiliū, & ubi vsus exegisset praesidio fu-
tutum Antigono. quibus Carmelum populanti-
bus, multi Iudaei vltro ad Antigonom confluit.
ad expeditionem alacriter animati. Ille autem
ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos
a *Inter An-* ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos
tiocum & praemittit: ubi^d commissā pugna dispulsiq; ho-
Hyrcanum stibus & effugatis, Hierosolymam cursu pete-
acru pugna bant: auctiq. multitudine, vsq. ad regiam proces-
Hierosoly serunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo,
mā in foro forti acie in foro conſigunt. Ibiq. hostes in fu-
gemmissa. gam versos pars Herodis in sanum concludit

custodisque his sexaginta viros apponit, per
 des proximas collocatos. Sed hos quidē in-
 fen- sus fratribus populus, igne cōsumit. Herodes au-
 tē iracundia peremptoriū congressus cū populo,
 multos obruncat: inq; dies singulos inuicē sese
 per insidias incurfantibus assidua^a cædes eiāt.
 Inīate verò die festo, qui Pentecoste vocatur,
 omnia circa templū, totāq; ciuitas plebe ruiti-
 tarepleta est, & pleraque armata. Et Phasaelus
 quidem muros, Herodes autē cum paucis domū
 regiā custodiebat. Inuasitq; de improviso hosti-
 bus in suburbano, cōplures quidem peremit, o-
 mnes autē in fugā vertit. & hos in ciuitatē, alios
 in fanū, alios in extremū vallū includit. Inte-
 rea pacis arbitrū Pacorū Antigonus petit admit-
 ti. Exoratus^b autē Phasaelus & ciuitate & ho-
 spicio cū quingentis equitibus Parthū recepit,
 p̄textu quidem cōponendæ seditionis veniē-
 te, re autē vera vt adiuuaret Antigonū. Deniq;
 Phasaelum dolo perpulit, vt ad Barzapharnem
 legatus de pace proficisceretur: quamvis multa
 dissuadente Herode, atq; vt insidiatorē occide-
 ret, neve se eius fallaciis dederet admonēte: na-
 tura enim barbaros fidem negligere. Exiit etiā
 Pacorus cū Hyrcano, quò minus suspectus esset:
 nonnullisq; relictis equitibus apud Herodē, quos
 Eleuthero vocāt, cum exteris Phasaelum pro-
 sequebatur. Sed vbi ad Galilzā venerunt, in-
 digenas quidē dissidētes atq; armatos offendūt:
 Strapam verò conueniunt satis callidē & offi-
 ciis amicitie dolos regentem. Denique postquā
 dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi
 autem in maritimum quendam locum. deda-
 ti, cui nomen est Ecdippon, fraudem intelli-
 gunt. Ibi enim de promissis mille talētis audie-
 runt: & quòd Antigonus plerāque mulieres ex
 his quas ipsi haberent inter quingentas Parthib;

An. mundi
 3923.
Ante Chri-
stum nat.
 41.

a Assidua
cades His-
rosolymū.

b Parthum
Phasaelum
& ciuitate
& hospitio
cum quin-
gentis equi-
cibus recipit.

c Pacori do-
tu & insi-
dia.

An. mundi
3924.
Ante Chri-
stum nat.
40.

a Herodes
Hierosoly-
miti, Phasae-
lus vero ex-
tra urbem
constitutus,
in capiti
discrimine
versantur.

b Herodi
insidia fru-
stra.

deuouisset: quòdque a sibi semper à barbaris præstruerentur insidiz, ac olim capti essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præsciis quæ de his agerentur, caueret. Hæc iam non verba erant solum, nam & custodes haud procul abesse cõspiciebat. Et tamen Phasaelus Hyrcanũ desereie nõ sustinuit, quamuis eum sapius moneret Offilius vt fugeret: cui Saramalla Syrorum tunc ditissimus dixerat, quemadmodum essent omnia de insidiis constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atq; in os exprobrare, quòd se insidiis appetisset: ac maximè quia pecuniæ causa talis exitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quàm pro regno promississet Antigonus. Ad hæc Parthus subdola satisfactione iurèque iurando suspicionem deprecatus, pertexit ad Pacorum: statimque à Parthis qui remanserant, quibûsq; iussum erat, Phasaelus atque Hyrcanus comprehenduntur, periurium simul ac perfidiam execrantes. At b interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur: eumq; fallere, vt extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conabatur. Ille autè suspectos habere solitus barbaros, & tunc minimè dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarent, prodire nolebat: quanquã satis idoneã causam Pacorus obtenderet epistolas portantibus obuiã ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquam de insidiis, sed quæ Phasaelus gessisset, his contineri. Iamdudum autem ab aliis audierat Herodes, fratrem suum Phasaelum esse correptũ: & Hyrcani filia Mariamne prudentissima feminaũ, multis eum precibus ne prodiret orabat; neve se crederet manifestis iã conatibus barbarorũ. Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante, quoniã modò clam perararet insidias, nec enim fieri

fieri posse ut tantæ sapientiæ vir ex aperto cir-
 cumueniretur, nocte^a Herodes cum propinquis
 sibi, ad Idumæam ignatis hostibus profi-
 ciscitur. Eo cognito, Parthi eum persequen-
 tur. Et ille matrē quidē fratres suos, despon-
 sāmque puellam cū matre, minimōque fratre præ-
 rendre iter iussit. ipse autem cautē cum famu-
 lis suis barbaros retentabat: multisque per om-
 nes conflictus interemptis, ad castellum Massa-
 da properabat. Grauiores^b autem in fuga Par-
 thii Iudæos expertus est. Qui cum semper mo-
 lesti fuissent, à sexagesimo tamē ciuitatis stadio
 aliquandiu etiam acie decertauerunt. Vbi^c He-
 rodes victoria potitus, cū multos interfecisset,
 ipsūque locum^d in memoriam præclari facino-
 ris ædificatum, locupletissima exornauit régia,
 arcemque in eo munitissimam cōdidit, ac de suo
 nomine^e Herodiō vocauit. Et tunc quidē cum
 fugeret multos sibi adiungebat. Postea verò
 quā Thresā Idumææ peruenit occurrit ei frater
 Iosephus, turbamque sequētium diminui persua-
 det: nec enim capacem esse tantæ multitudinis
 Massadam. Erat autem suprā quā nouē mil-
 lium multitudo. Itaque paruit Herodes eius con-
 silio & impares quidem necessitati per Idumæā
 dimisit cum viatico, lectissimos autem maximē-
 que necessarios tenuit, atque ita in castellum re-
 ceptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui
 mulieres defenderent, itēque cōmeatu, qui sa-
 tis esset obsessis, ipse^f in Petram ciuitatē Ara-
 bix perrexit. Parthi apud Hierosolymā in præ-
 dam versi, in fugientium domos ac regiā irruen-
 bant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ tre-
 centa talenta superabant, aliorū verò spe mino-
 res inueniebantur: quoniam Herodes iam pridē
 barbarorum perfidiam suspicans, quicquid in
 opibus preciosum, in Idumæam multo ante

An. mundi

3624.

Ante Christi
natum.

40.

a Herodes
etiam nocte
ad Idumæam
proficiscitur.b Herodes
grauiores in
fuga Parthii
Iudæos enpa-
ritur.c Victoria
Herodis.

d Herodion.

e Massada.

f Petra ciui-
tas Arabia,

An. mundi comportauerat : eiusque sociorum iridē quīsq;
3925. fecerat. Veruntamen postquā prēda potiti sun
Ante Chri- Parthi, ad hoc iniuriā processerunt, vt omnem
stium nas. terrā illā bello implacato replerēt, Massa quoq;
39. ciuitate vastata : nec solum Antigonom Re-
gem constituerent, verumetiam Phasaclum &
Hyrcanum vinctos ei traderent verberandos
a Antigonom At ^a ille Hyrcani quidē aurículas dentibus trū-
aurículas cat, vt ne solutus quidem mutatis rebus vnquā
Hyrcani Pontificatum recipiat: ab integris enim celebra-
dentibus ri sacra oportet. Phasacli ^b verò virtute prauē-
synchas. tus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiā, nec
b. Antigoni manus liberas haberet, ad ^c saxum fracto capite
Parthi Re- interiit : atq; ita probato, quòd verus Herodis
gem consti- frater esset, Hyrcanūque degenerasset, viriliter
tunt. moritur: dignum ante acta vita obitum, assēcu-
c Phasaclus tus. Fertur tamen & aliud quòd ex illa quidem
ad saxum plaga resipuerit, sed veluti curandi eius causa,
caput fran- missus ab Antigono medicus, venenis malis vul-
git. nus expleuerit, eòq; illum pacto peremerit. V-
trumuis autem verius sit prēclarū habet initiū.
Denique aiunt eum prius quā efflaret ani-
d Phasacli mam, cognito ex quadam muliercula, quòd
verba prin- Herodes euasisset, dixisse : Nunc ^d bono animo
quam effe- discedam, qui vltorem inimicorum reliquerim.
ret animā. Ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem,
quāquam mulieribus scaruerint, quas maxime
cupiebant, rebus tamen cū Antigono apud Hier-
e Herodis osolymam compositis, vinctum Parthiam Hyr-
orga Pha- canum ducunt. Herodes ^e autem obstinatus in
saxum fra- Arabiam, velut adhuc viuo fratre suo festina-
tem amor. bat: vt pecunias ab Rege acciperet, quibus solis
exoratum iri pro Phasaelo sperabat auaritiam
barbarorum. Etenim cogitabat, si Arabs minus
memor fuisset paternæ amicitie, animoq; libe-
rali parcior, vel mutuum ab eo sumere, quod
redemptionis causa praberet: pignori opposito
ipsum

ipſus filio quem redimeret. Secum enim ha-
 bebat fratris filiū, ſeptem annos natum; trecent-
 ſque talenta dare decreuerat, interpoſitis pre-
 ſtationi Tyriis. Sed profeſſo ſtudiū fortuna præ-
 ſenerat: & Phafaelo mortuo ne quicquā fratrē
 diligebat Herodes. Non tamē vel apud Arabas
 ſaluam amicitiam repetit. Denique Malichus
 Rex eorū, præmiſſis qui hoc admonerent, quam
 primum reuerti cum ex ſiſibus ſuis iubet, ſimu-
 latione quidem per legatos Parthos petiſſe, vt
 Herodem Arabia pelleret: ſetta verò cauſa fuit,
 quod vicem Antipatro debitam negare propo-
 ſerat, neq; pro beneficiis ab eo perceptis ali-
 quid eius filiis gratiæ rependere conſolationis
 gentibus. Impudentiæ a verò ſuaſores habebat, a
 qui Antipatri vellent abiurare depoſita. Erant
 autem circa eum potentiſſimi. Proinde ^b Hero-
 das vbi Arabas ex ea ſibi cauſa hoſtes eſſe de-
 prehendiſſet, vnde amiſſiſſimos exiſtimabat, eaq;
 reſpōdit nunciis, quæ dolor imperauit, Egyptū
 verſus recedit. & prima quidē vesp̄era in quod-
 dam aggreſſe ſanum, dum poſt ſe relictos reci-
 peret, diuertit. Poſtero autē die cum Rhinoco-
 ſurā perueniſſet, fratris ei mors nunciatur. acce-
 ptoque tanto luctu, quantum curarū æſtum de-
 poſuit, ibat vlt̄erius. Itaque Arabem ſerō factū
 pernituit: & qui reuocarent eum, quem contu-
 melioſe tractauerat, velociter miſit. Herodes
 autem in Peluſium peruenerat: ibiq; tranſitu pro-
 hibitus ab eius rei ſpeculatoribus, rectores adiit:
 & illi tamam viri dignitatēq; reuerſi, Ale-
 xandriam cum proſequentur. Ingreſſus autem
 ciuitatem, à Cleopatra honorificē ſuſceptus eſt, &
 ducem ſibi militum fore eum ad ea quæ para-
 bat, exiſtimante. Poſthabitis autem Reginz viſis diſcri-
 precibus, neq; hyemis aſperitatem, neq; marina mino-
 diſcrimina, quo minus nauigaret Romam, exti-

An. mundi

3925.

Anto Chriſti

ſum nat.

39.

—

Impudentiæ a
ſuaſores,

b Herodes

Arabas ſibi

hoſtes eſſe de

prehendiſſet.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

An. mundi
3925.
Anno Chri-
stiani nat.
39.

mult. Circa Pamphyliam verò periclitatus, maiore oneris parte reiecta, vix in Rhodum vehementer bello Cassij vexatam, saluus euadit. Amicorum autem suorum, Ptolemæi & Saphirii receptus hospitio, licet rei pecuniariæ premere-
tur inopia, maximam tamè ædificat nauim tri-

a Herodes
Romam pro-
fectum, An-
tonium con-
uenit.
Antiq. lib.
14. cap. 13.

remem: eaq; cum amicis delatus Brundisium, atque a inde continuò Romam profectus, familiaritatis paternæ gratia primùm conuenit Antonium: eiq; tam suas quàm totius generis clades exponit: quòdque affectibus suis in castello relictis, atq; obsidione cinctis, ad eum hyeme supplex nauigasset. Itaq; tantæ miserationis casum miseratus Antonius, & memoria quidem iunctæ cum Antipatro dexteræ, tum verò ipsius qui aderat contemplatione virtutis etiam tunc cum Regem constituere proposuit Iudzorum,

b Herodes
Antonium
& Casarem
sibi beneuo-
los inuenit.

quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non b minus autem quàm fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Romanis inimicū esse arbitrabatur. Cæsarem quidem habebat multo quàm ipse paratius renouantem Antipatri expeditiones, quas in Ægypto cū eius patre pertulerat: & hospitium & in rebus cunctis beneuolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verum-

c Herodes
eorum sena-
tu Rom. lau-
datur.

tamen c & senatum conuocabat, vbi Messala, & post eū Aratinus, astāte Herode, patris eius merita, & ipsius circa populum Romanum fidē prosequiebantur, quo simul hostē Antigoni demonstrarent: non solum quòd intra breue tempus is dissidere cœpisset, verum etiam quòd antea quoque populo Romano despectq; Parthorum suffragio regnum curauisset accipere. His

d Herodem
Romani lu-
daeorum Re-
gem creant.

autem commoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Romanos gerendo vtile esse diceret, d Herodē Regē creari, omnes assentiunt. Dimissaque

missique senatu Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Cōsules autem cum aliis magistratibus antecederant, cæsuri hostias: decretumque senatus in Capitolio repositum. Primo autem die regni Herodis apud Antonium cœnatum est.

Ann. mundi
3925. *Ante*
Christ. natū
39-

De bello Herodis à Roma redeuntis pro Hierosolyma, & contra latrones.

CAP. XII.

Ant. li. 14.

Herodem = verò tempore Antigonus apud Mas-
cap. 25.
 Ladam inclusos obsidebat, aliis quidem vi-
Antigonum,
 di necessariis abundantes, aque autem inopes.
M. Ladam
 Vnde Iosephus quoq. frater Herodis cum du-
obsides.
 centis familiaribus suis ad Arabas cōfugere co-
 girabat: audito quòd eorum quæ in Herodem
 commiserat, Malichum pœniteret: castellumq.
 reliquisset, nisi circa noctem qua exiturus erat,
 plurimum imbrium contigisset effundi. aqua e-
 nim repletis puteis, fugiendi causa non erat, a-
 deò = vt etiam vltro in Antigoni militem et al
bPræliū im-
 piones audeeret: multosq. nunc aperto prælio
ter Antigoni
 nec insidiis nec clauderent: non tamen illis o-
milites & Io
 nia pro voto cedebant: sed ipsi quoq. interdū
sephum He
 graduerso casu reuertebantur. Interea^c dux Ro-
rodus fra-
 mani militis Ventidius, prohibitū missus: Par-
tem.
 thos à Syria, post illos in Iudæam venit: verbo c
Ventidius o
 quidem, vt Iosepho & qui vnà obsidebantur, fer
Romani mi-
 ret auxilium: re autē vera, vt pecunias auferret
litis Dux pe-
 Antigono. Itaque cū non lōgē ab Hierosolymis cunias au-
 tetendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum
ferri Antigo-
 maxima exercitus parte discessit. Silonem verò no-
 tum paucis, ne furtum deprehenderetur, si o-
Ant. lib. 14.
 nes abduxisset, reliquit, Antigonus autē, spe-
cap. 24.
 nas iterum Parthos sibi adimmento fore, Silo-
d Herodes
 nem interim placabat: vt pendente spe, nihil in-
in Antigoni
 quieraret. Iam^d verò naui ex Italia in Iolemai-

An. mundi dem decessus Herodes, non parua manu coacta
 3925. *Anno* externorum atque gentilium, per Galilzam ad-
Christ. nat. uersus Antigooum properabat, Ventidij & Si-
 39. lonis fultus auxilio: quibus Delius ab Antonio

*a Herodis
 propositum
 Massada,
 & Ioppe cap-
 tis Hierosoly-
 mam petere.*

missus, ut Herodem in regnum deducerent,
 persuasit. Horum autem Ventidius quidem tur-
 bas in ciuitatibus quæ propter Parthos eue-
 rant, componebat, Silonem verò Antigonus in
 Iudæa mercede corruerat. Non tamen Hero-
 des opis egebat: in dies enim singulos, quò ma-
 gis iter promouebat, augebantur eius copiar: nã
 præter paucos omnis ei Galilæa consensit. &
 a propositum habebat præmium necessarium
 Massadam, ut primùm affectus suos obsidione
 liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc e-
 nim prius, quòd hostilis esset, eximenda vide-
 batur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, rece-
 ptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueret-
 tur. Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudēs
 resistendi occasionem, quòd eum persecutio
 premeret Iudæorum. Hos autem Herodes par-
 uæ manus excursionem perterritos, maturè in
 fugam vertit, & Silonem malè repugnantē, peri-
 culo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberatu-
 rus ad Massadam festinabat: dum indigenarum
 alios amicitia paternæ sibi sociaret, alios ipsius
 gloria, nonnullos vtriusque beneficiis debita vi-
 cissitudo: plurimos tamē spes, ut à Rege certissi-
 mo. Iamque validissimas quæsierat militum co-
 pias: sed Antigonus iter eius impediēbat, loca
 insidiis opportuna præoccupans, vnde nullum
 aut minimum afferebat hostibus detrimentū.
 Herodes autem faciliè receptis ex Massada pi-
 gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosoly-
 mam petrexit. Cui se Silopis milites & multi ex
 ciuitate iunxerunt, virium eius timore perculsi.
 Castris b autem positis ad occidentalem regionem
 oppidi,

*b Herodes
 Hierosoly-
 mam cingit
 obsidione ac
 praconis vo-
 ce eum adue-
 nit, decla-
 rari iubet.*

oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis & iaculis impetebant : ab aliis verò per cuneos concurrentibus primæ frontis acies tenebantur. Herodes autem primò circa muros præconis voce declarari iussit, populi se bono & salutis civitatis advenisse, poenâque ab nullo quamvis manifesto inimico repetitum, sed discordissimis etiam offensarum oblivionem daturum. Deinde cum allocutionibus contrariis pars Antigoni obstaret, quò minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare, atque illi statim sagittis cunctos exturribus in fugam verterunt. Ibique tunc Silonis detecta est corruptio. Multis enim militum subornatis, qui rebus egere se necessariis acclamarent, pecuniâque alimentis poscerent, atque hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam civitati proxima deserta erant, ita omnibus ab Antigono antè prouisis (& incitabat exercitum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solum duces qui Siloni parebant, sed etiam milites ubi plurimi essent cōveniundo, rogabat ne se destituerent. què scirèt à Cæsare & Antonio & senatu delictum, in vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hæc precatus ipse agros adit: tãtâque his exhibuit copiam commعات, ut Silonis omnes accusationes perimeret, simulque prospiciens, ne vel in posterum ministrare desinerent, accolæ Samariæ per epistolâs admonebat (nã civitas eius se clientela dederat) ut alimēta & vinum & oleû & pecora in Hierichunta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumentatu hostis prohiberent, atque insidiis opprimerent, per agros dimittit. Illique iussis obediunt, & magnam magnum asmatōrum super Hierichunta

An. mundi
3925. Antio
Christi. nasci
39.

a Silonis &
Iudæi pecun
ia corrupti
dolus.

b Herodas
cōmeatus co
piam parat:

*Am. mundi
3925. Ante
Christ. natū*
 39.
*a Herodes
decem cohor-
tibus comita-
tum Hierichunta per-
uenit.
b Romani
prada ingē-
n perueniunt.*
 fuerat congregata. Discreti autem moribus in-
 fidebant, si qui exportaret victui necessaria spe-
 culantes. Non ^a tamen Herodes otiosus erat, sed
 decem cohortibus comitatus, quinque Roma-
 norum, & quinque Iudaeorum, quibus permixti
 erant etiam mercede conducti trecenti, praeterea
 paucis equitibus Hierichunta peruenit, & ciui-
 tatem quidem vacuam habitatoribus reperit,
 quingentos vero cum mulieribus ac familiis mo-
 rtiū occupasse cacumina, & hos quidem captos
 dimisit. Romani ^b autem in reliquam ciuitate
 irruunt, eamque diripere, cum plenas domos
 offendissent omnigenis opibus. Rex autem a-
 pud Hierichunta praesidio collocato reuersus
 est: Romanūque militē in his quae sibi acces-
 serant ciuitatibus, hoc est, Idumaea, & Galilea, &
 Samaria, hyematurū dimisit, Antigonus quo-
 que Silonis corruptione meruit, ut exercitus
 partē Lyddenses susciperent in Antigoni gratia.
 Et Romani quidem armorum cura soluti, rebus
 omnibus abundabant. Herodes autem non quies-
 cebat, sed Idumaeam duobus millibus pedum
 & quadringentis equitibus, misso etiam fratre
 suo Iosepho, communiuit: ne quid noui cum
 Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum a-
 liis quos ex Massada liberauerat affectibus suis
 in Samariam transiit, ibique tutissime colloca-
 ta, ut cetera Galilaeae subuerteret, atque Antigo-
 ni praesidia expelleret, proficiscitur. Cumque
 a Sephorim, licet vehemētissime ningeret, per-
 uenisset, facillimē ciuitatē capit, custodibus eius
 ante aggressionē fugā dilapsis: ibique suis militi-
 bus, quos hyems fatigauerat, recreatus (erat enim
 magna copia comestus) aduersus ^d latrones in
 spelūcis degētes direxit animū: qui pleraque il-
 lius regionis incurstantes, non minoribus quam
 belli cladibus incolas afficiebant. Promissis autē
 iustis rebus.

Ant. lib. 14
 cap. 24.
 c Herodes
 Sephorim
 ciuitatem ca-
 pit.
 d Herodes
 aduersus la-
 trones in spe-
 luncis degē-
 tes animū
 dirigit.

tribus peditum cohortibus, vnâque ala equitum in vicum Arbelam, ipse diebus quadraginta post cum reliqua manu superuenit. Nectamen eius incursum hostes extimuerunt, sed armati obuiam procedebant, peritiam bellatoris fisci, & ferocitate latronis. Denique praelio commisso, dextro ipsorum cornu, sinistrum Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro, circumgressus, velociter subuenit. & ^a suos quidem à fuga retrahit: irruendo in hostes, impetum persequentium refranabat, donec à fronte pugnantes violentiâ concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem cadendo persequēbatur: & magna fugientium parte perempta, ceteri trans fluuium disiecti sunt: & Galilæa metu est purgata, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus tependebat, centum quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo, eorumque ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pheroræ autem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consuleret, muroque castellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. Interea circum Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra Parthos Siionem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut Iudææ statum ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium Siione dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet exercitum. Istæ ^b autem speluncæ in præruptis montibus erant, vndique inaccessæ, transuersosque tantum ac perangustos ascensus habebant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces vltimas perungebant, rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem Rex pro loci difficultate quid ageret, incertus es-

An. mundi
3926. Ante
Christ. na-
tum 38.

a Herodis de
latronibus
victoria.

Ant. lib. 14.
cap. 25.
b Descriptio
speluncæ in
qua latrones
habuabant.

An. mundi
3916. Ante
Christ. natū
38.

set. Postremò autem placuit, vt molimine vte-
retur satis incauto. Etenim valentissimus quis-
que demissis arculis exponebatur in ostia spe-
luncarum. Hisque cum familiis eos mactabant,
ignemque repugnantibus iniiciebant. Cūque
aliquos ex his conseruare vellet Herodes, vt ad
se accederent, voce præconis edixit. Sed illorū
neque volūtarius se quisquā ei tradidit: sed &
quos vis coegerat multi mortem captiuitati præ-
rulerunt. Vbi etiam senior quidam, septem fi-
liorum pater, orantes cum matre pueros, vt e-
gredi sibi ad scædera permitterent. occidit hoc
modo: Iussit exire singulos, ipse ad ostiū stabat,
& prodeuntem quenque filiorum trucidabat.
Herodes autem è specula hæc prospiciens, &
dolore conficiebatur: & vt filiis parceret, seni
dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem
dictis eius nequaquā mitior factus, insuper hu-
mitem animum Herodi exprobat, & post fi-
lios occidit uxorem: deiectisque desuper mor-
tuis, postremò semetipsum præcipitem misit.
Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis,
Herodes relicta exercitus parte, quantum ne
quis rebellare tentaret satis esse arbitrabatur,
eique parti Ptolemæo præposito in Samariam
rediit: scutorum quidem tria millia, sexcentos
verò equites in Antigonum ducens. Tūcque
propter eius abscessum naçti licentiam, quibus
Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum a qui-
dem ducem aggressi, necopinantem interficiūt.
Agros autem vastabant, in paludes atque in ab-
ditissima loca refugientes. Quibus cognitis
Herodes maturè succurrit, & magnam quidem
eorum multitudinem morte consumit. Omni-
bus autem castellis obsidione liberatis, huius
mutationis causa multam exegit à ciuitatibus
pecuniam, centum talenta. Jam verò Parthis
expulsi,

expulſis, occiſo etiam Pacoro, Ventidius Anto.
 niſ literis monitus, equitum mille auxilia, dua-
 rumque legionum aduerſus Antigonum mittit
 Herodi. Eorum autem ducem Machzram, vt
 ſe adiutum veniret, per epiſtolas rogauit Anti-
 gonus, & de iniuria Herodis multa conqueſtus,
 & pecuniam dare pollicitus. Sed iſ: nec enim ad
 quos miſſus fuerat, negligendum putabat, cum
 præſertim plura daret Herodes: In proditio-
 ne quidem ei non paruit, ſimulata verò amici-
 tia res Antigoni exploratum perrexerit, non ad-
 miſſo Herodis conſilio diſſuadentis id fieri.
 Antigonus autem, quia præſenſit quid cogita-
 ret, ciuitatem ei clauſit, & tanquam hoſtem ar-
 cebat à moenibus, donec Machzram incepti pu-
 duit, & in Amathuntem ad Herodem receſſit.
 Iratus autem quòd res aliter ceſſerat, quoſcun-
 que Iudæos offendiſſet interficiebat, vt nec vel
 Herodianis parceret: ſed vt Antigonianis omni-
 bus abutebatur. Hæc cum ægrè ferret Herodes
 in Machzram quidem vindicare voluit, tanquā
 in hoſtem: racundiam verò repreſſit, & ad An-
 tonium properabat, apud eum accuſaturus Ma-
 chzræ iniquitatem. iſle autem delicta ſua repu-
 tans, velociter Regem conſequitur: vtque in
 gratiam ſecum redeat, multis precibus efficit.
 Neque tamen Herodes à propoſito ſuo reuoca-
 tus eſt quò minus ad Antonium pergeret: Sed
 cum audiſſet eum magnis viribus oppugnare
 ſamoſatam, iuxta Euphratem validiſſimam ciui-
 tatem acrius feſtinabat, opportunum hoc tem-
 pus eſſe perſpiciens demonſtrandæ virtutis, &
 vt magis magiſque placeret Antonio. Denique
 mox vt ad eum venit, ſinem attulit, obſidioni
 multis Barbaris interfectis, magnæque prædæ
 parte ſibi deſtinata: vt Antonius b quidem quā-
 quam eius viſitatem antea mirabatur, tamen e-

An. mundi
 3917.
 Anſe Chri-
 ſtum nat.
 37.

a Machera
 iniquitat.

b Antonius
 Herodis vir-
 tutem mira-
 batur.

Ann. mundi 3927. *Ante Chr.* 37. *Stum nat.* tiam tunc magis eandem opinionem haberet. multumque ad honores eius spemque regni adderet: Antiochus verò tradere Samosatam cogeretur.

37. *De morte Ios. phi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.*

C A P. XIII.

Antiq. lib. 14. *cap. 25.* *a Antigoni in Iosephi cadaver immanis.* **D**Vm hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cū mandatis huiusmodi, ut nihil ante reditum suum aduersus Antigonom moueret, quia nō firmum esset auxilium Machææ, quantū ex delictis superioribus appareret. Verū Iosephus, vbi fratrem procul abesse cognouit, immemor præceptorū, Hierichanta cū V. cohortibus à Machæa secum missis perit, ut maturo messium tempore frumenta diripiat. Incurso autem hostium per montana atque aspera loca oppressus, & ipse cecidit, magnā viri fortis in ea pugna gloriā conlectus, & omnes Romani milites pereunt. Recēs autem lectæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minimè cōtentus fuit, sed eò processit iracundiæ, ut mortuum quoque Iosephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamuis L. talēta Pheror as frater precium redemptionis offerret. Tanta verò nouitas post Antigoni victoriā Galilææ res occupauit, ut qui partibus eius magis faueret, productos primates Herodis studiosos lacu submergeret: multaq; in Idumæa quoque mutaretur, vbi Machæa castelli cuiusdā instaurabat mœnia, cuius nomen est Githa. Nec hominem quicquam Herodes audierat. Captis enim Samosa-

Samofatis Antonius, & preposito Syriæ Sosio iuffo, vt Herodem quoque aduersus Antigonom adiunaret, difceffit in Ægyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudæam præmiſſis, quarum Herodes vteretur auxilio, ipſe cum cætera manu militum ſequebatur. Herodis autem degenti in Daphnen Antiochiæ, mortem fratris ſomnia manifeſta ſignificant. Cumq; turbatus poſuiſſet de ſtratis: ecce nunciij cladis intrabāt: quare præ dolore paululum queſtus, maxima parte latus dilata, in hoſtes properabat, vltra vires iter accelerans, & vbi ad Libanum venit, octingentos montis accolæ aſſumit auxilio, vnamq; his iungit Romanorum cohortem. cum quibus non expectata luce, Galilæam ingreſſus eſt, hoſtēq; obuios in eum quem reliquerant locum auertit, & aſſidue quidem caſtellum oppugnare tentabat: ſed prius quam id caperet, aſperitima hyeme coactus, in vicum proximū recepit exercitum. paucis autem diebus poſt, auctus etiam alterius cohortis præſidio, quam Antonius miſerat, tanto hoſtibus terrori fuit, vt caſtellum nocte deſererent. Iamque per Hierichunta properans ibat, vt quamprimum interfectores fratris ſui poſſet vlcifci, vbi etiam mirabilis ei mōſtriq; ſimilis caſus euenit: vnde præter ſpem liberatus, opinionem quod Deo carus eſſet adeptus eſt. nam cum multi honorati veſpera illā apud eum cœnauiffent, poſtquam diſmiſſo conuiuiο omnes egreſſi ſunt, conſeſtim cœnaculum concidit. Id autem cōmune ſibi tam periculorū quam ſalutis præſagium, quantum ad futurum bellum pertinere, eſſe coniiciens, mane primo caſtra mouet: hoſtiumque ſex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabant agmina & manum quidem cum Romanis conferre non ſatis fidebant: lapidibus autem ac telis eos

An. mundi
3927.

Ante Chri-
ſtum nat.

37.

a Herodis
mortem fra-
tris ſomnia
manifeſta
ſignificant.

b Herodis
cœnaculum
diſmiſſo con-
uiuiο conſe-
ſtim concidit.

An. mundi

3927.

*An. Chri-
stum nat.*

37.

dummodo plurimos fauciant, minus appetebant, ubi Herodes quoque ipse præteriens, latus iaculo vulneratur. Antigonus autem se non solum audacia suorum, sed etiam multitudine superiorem videri cupiens, Pappum quendam ex contubernalibus suis cum manu militum in Samariam mittit, quibus quidem Machæra erat præmium victoriæ, Herodes verò terram peragatus hostilè, quinque municipia capit, duosque habitatorum millia consumit. Exustisq. domibus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendentem. In dies autem singulos magna ei multitudo Iudzorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex aliis regionibus accedebat: cum hos odiù moueret Antigoni, alios ipsius Herodis præclara facinora. Enimverò multos ratione carentes mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregi festinante, Pappi milites neque multitudine hostium: neque impetu perterriti, acriter ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed ubi agmina conflixerunt, ceteri quidè paulisper resisterunt. Herodes autem fraternæ cædis recordatione periculosius dimicans, dum modo eius vlcisceretur autores, adversam aciem facillimè superat, deinde semper integros aggrediendo, universos in fugam vertit. Erat enim plurima occumbentium strages, cum alij quidem in vicum unde veniât cõpellerentur, novissimus autem ipse instaret, atq. infinitos occideret. postremò ruens inter fugientes hostes in vicum irrupit cum omnes domus armatis essent refertæ, plenæque propugnatorum desuper recta: & quoniam foris deprehensos facillimè superabat, disturbâdo, ædes intus abditos extrahebat, alios conuulsis obrutos rectis, multos simul necabat: si quis autem subterfugisset ruinâ, cum gladiis armati milites excipiebant, tantâque

que

quæ cadaverum per omnes vias multitudo co-
 acta est, ut etiâ victoribus ipsis transitus
 obstrueretur. hanc plagâ hostes adeo non tulerunt,
 ut confluentium turba, conspectis qui in
 vico perisset, fuga discederet, statimq. successu,
 fretus Herodes: ad Hierosolymam perrexisset,
 nisi cum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim
 perficiendæ victoriæ fuit impedimentum,
 hæc penitus opprimeretur Antigonus obstivit,
 qui civitatem iam deserere cogitabat. Herodes
 interim ad vesperam, cum lassos amicos refi-
 cendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc
 ab armis calidus, more militis laetum ibat. Siqui-
 dē unus tantum puer eum sequebatur. Et prius quā
 in balneum perveniret, obuius ei quidam ex ho-
 stibus gladio armatus occurrit, deinde alter &
 tertius & plures. Et hi confugerant armati exa-
 cit in balneum, sed perculsi etiam tum metu ac
 latitantes, ut Regem viderunt, illum quidē stu-
 pore debilitati ac trementes, cum inermis esset
 prætereunt: exitus verò quā fugerent cursu pe-
 tebant. Itaque cum alius casu, qui eos compre-
 henderet nullus adesset, Herodi autem nihil pa-
 ti satisfuisset, omnes effugiunt. Postero autē
 die Pappum quidem, Antigoni militum ducem
 abscisso capite obtuncat: idque Pheroræ ma-
 gistro exercitus fratri suo mittit in perempti
 fratri ultionem. namq. Pappus erat qui Iosephum
 interfecerat. Vbi autem rigor hyemis cessit,
 Hierosolymam repetiit: murisque admoto mili-
 te (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ
 Rex fuerat declaratus) pro templo castra po-
 sunt, quæ facilior erat expugnatio, & antea Pom-
 peius ceperat civitatem. Exercitu autem in ope-
 ra distributo, suburbanisque diuisis, tres quidem
 levare aggeres, & super eos turres ædificare iu-
 bet. Relictis autem qui operibus instarent, imple-

An. mundi
 3928. Antio-
 nus. Christ.
 36.

a Cadaverū
 multitudine
 victoribus
 transitum
 obstruit.

b Pappum
 Antigoni
 militum du-
 cem Hera-
 dos obtrun-
 cat.

Ant. li. 11. cap. 12.

An. Christi. nat. 35.

Ant. li. 11. cap. 12.

a Hierosolyma ab Herode obsessa.

gerrimis amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filij Aristobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsidet, subcissina opera nuptias curaturus: quippe iam hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam rediit, auctus militum copiis: eique Sosius cum magna manu equitum peditumque sociatur: qua mediterraneo itinere praemissa, ipse per Phoenicem iter fecit. Uniuerso autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumque sex millia, praeter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda, propè a septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo Rex fuerat declaratus: Sosius verò Antonio, a quo milites quibus praerant asciret missos Herodi auxilio. Iudaeorum autem intra ciuitatem agentium populus variè turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conueniens furore agebatur, multaque veluti diuinitus de temporibus dictitabat: & qui audaciores essent, incernas conglobati, multis modis latrocinabantur: maximè ex locis oppido proximis, victui necessaria diripientes, neque aut equis, aut viris alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris opus aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium, semper nouum aliquod obstaculum moliebantur. In nulla re autem æquè ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus latrocinia quidem occultas excogitauit militum insidias, quibus eorum reprimerentur excursus: inopiam verò alimentorum longinquis transuersionibus adiunari disposuit. Ac pugnae intenti, quamuis omnem modum audaciae supergrederentur, Romanorum tamen peritia vincebantur. nihilominus apertè cum his, certa morte pro-

bludaeorum in pugna constantia,

te propolita, conſſigebant. Ex improuiſo autem Romanis per cuniculos intermedios emergen-
 tibꝫ, priꝫ quàm muri aliqua pars diſtueretur, alteram eius vicem muniebant. Priꝫſus autem neque manibus neque machinis deficiebant, quoniam vſque ad vltimum repugnare decreuerant. Deniqꝫ. a tanto exercitu circumſidente, per quinque meſes obſidium tolerauerũt: do-
 neꝫ quidam ex hiſ quos lectos habebat Herodes, uſi murum tranſgredi, ciuitatem irrupere, & poſt eos Soſii centuriones. Igitur ante omnia ſano proxima capiebantur: & inſuſo exercitu plima vbiqꝫ. mors erat: Romanis quidem propterea obſidionis moras iratis: Herodis verò ma-
 na Iudaica ſummo intenta ſtudio, ne quis penitus ex aduerſariis euaderet. Maſtabantur autem quamplurimi, & per anguſtiores vicos op-
 pidi, & in domos compulſi, eſi ad templum etiam conſuſſent: nec vlla erat aut ſenectutis, aut muliebris infirmitatis miſeratio. Deniqꝫ. li-
 ter Rex vbiqꝫ. mittens, rogaret vt parcerent, ne-
 no tamen dexteram continuit: ſed veluti furẽte, omnem perſequebantur aetatem. Ibi nunc etiam Antigonus, neqꝫ. priorem neqꝫ. præſentem formam cogitans, domo. deſcendi, & ad pedes Soſii, proſternitur. Ille autẽ nihil eum tantæ mu-
 tionis cauſa miſeratus, & intemperanter deri-
 ſit, & Antigonom appellauit: neqꝫ. e tamen etiã caſtodia liberum dimiſit, vt foeminam. Itaqꝫ. il-
 e quidem vinctus aſſernabatur. Herodes au-
 tem cum iam hoſtes vixiſſet, vt externa quoque iuſtitia compeſceret prouidebat. Viſendi enim templi, ſanctorũqꝫ. eius ſtudio, omnis multitudo peregrina faerat incitata. Ob eãqꝫ. rem, hoſ-
 es nã, alios precibus, nonnullos armis etiam re-
 tenebat: acerbiorẽ, quàm ſi victus fuiſſet, exi-
 amas ſibi fore victoriam, ſi quod videri nefas

An. mundo
 3929. An.
 Chriſt. nat.
 35.

a Herodẽ
 milites cum
 Iudaĩ per
 quinque me-
 ſes obſidionẽ
 tolerauerũt
 ciuitatem ir-
 rumpunt.

b Cades in
 Hieroſoly-
 ma.

c Antigoni
 Soſii caput.

Ann. mundi
 3918. *Ante*
Christ. nat.
 36.

a Herodes
militib; de
 suis faculta
tib; noncum
pecunia lar
gitur.
b Antig-
onum securi
obtruncatur.
Ant. lib. 15.
cap. 1.

c Cleopatra
in cognatio-
nem suam
seuiscit.

esset, culpa sua visum fuisset. Moyses autem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa inuectus in Sotium, si vacuefacto viris & pecuniis oppido, Romani Reges se solitudini reliquissent qui pro tanta ciuium cæde, totius orbis terræ imperium vile precium iudicaret. Illo autem iustum esse dicente, ut pro labore obsidionis prædandi licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurum se asseue auit. Atque ita redemptis patriis reliquiis, promissa compleuit. Nam *a* & militum quenque liberaliter, & pro merito duces, ipsumque Sotium regia largitate donauit, ut nemo egens pecuniis abiret. Post hæc Sotius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis reme auit, Antonio viæque Antigonom ducens, & *b* illum quidem vana spe vitæ cupidum vsque ad vltimū diem, ignauia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudo, ciuitatis, suarum quidem partium studiosos, quod magis beneuolos sibi faceret, honorifice tractabat: Antigonianus autem neci tradebat. Et quā pecunia defecisset, diuiso quicquid ornamentorum haberet, Antonio eiusque comitibus misit, non tamē omnino ne quid pateretur redemit. Iam enim Antonius Cleopatraz amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim *c* Cleopatra, ubi tanta cognationē suam sequitia persecuta est, ut neque propinquus sanguine superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syrorūque optimates apud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut eomodo cuiusque possessiones dominio suo facilius quzeret. Postea verō quā in Iudæos atque Arabes vsque extendit auaritiam, ut Reges eorū Herodes & Malichus interirent, occultē moliebatur. Cui cum verbotenus annuisset Antonius, occidere quidem bonos viros tantosque

Reges iniustum esse duxit: verum inter amicos
 vltra habuit: sed multa terra ex eorum præcisa
 finibus, & quod erat in Hierichunte palmetum
 in quo balsamum gignitur, & ciuitates præter
 Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleu-
 terum ipsi dedit. Quorum potita dominio ad
 Euphratem vsq. Parthis bellum inferentem
 prosecuta Antonium, per Apamiam & Damas-
 cum in Iudæam venit: Atque hic Herodes, licet
 magnis muneribus infensum eis animum miti-
 gasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas
 regno suo possessiones impetrat sibi locari: i-
 plamq. omnib. obsequiis placans, Pelusium vsq.
 deducit. Nec multum interea tempus & Antro-
 nius ex Parthis aderat, captiuumque Artabazē
 Tigranis filium dono Cleopatrz ducebat. Nam
 cum pecuniis omnīq. præda, Parthus ille statim
 condonatus est.

Ant. mundi
 3934. *Ante*
nat. Christ.
 30.
a Ananias
Cleopatra.

De infidj; Cleopatra in Herodem, & Herodis praelio
contra Arabes & ingenui terra-
morum.

CAPVT XIII.

Concito autem bello Asiaco Herodes Ant. lib. 13.
 Quidem cū Antonio proficisci paratus erat, cap. 8.
 & aliis per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio
 pectus, quem vicum Antigoni soror tenebat:
 veruntamen à Cleopatra callide ne periculo-
 tum Antoni particeps fieret, interclusus est. Re
 gib. enim, ut diximus, infidias tendēs, bellū in
 Arabas ut Herodi committeret, persuadet An-
 tonio, quos si vicisset, Arabiz, sin autem victus
 esset, Iudææ domina constitueretur: alterumq.
 potentium per alterum pessundaret. Sed eius
 consilium Herodi feliciter cessit. nam primū in
 Syros hostes ducens, magnum quem conflau-
 rat equitatum, circa Diospolim in eos mittit. &

b Cleopatra
in Herodem
infidias.

An. mundi 3914 *Ante*
Christum
natum 30.

Ant. lib. 15.
 Cap. 6.

a Herodis
exercitū A-
rabes in fu-
gā verunt.
b Bellū A-
thiacū inter
Antoninum
& Augustū
utrinque ge-
sum.

quamvis fortiter resistentes, superavit, qui cum
 iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur:
 & infinita manus in Syriæ cœles Canathā
 congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos
 Herodes cum exercitu aggressus bellum consul-
 tius administrare temerabat, castraque muro cin-
 gi præciplebat: non tamen ei paruit multitudo,
 sed a priore victoria freti Arabes imperūt & pri-
 ma coitione in fugam verfos urgebant: in perse-
 cutione verò insidiis periclitatur Herodes, Can-
 athésibus ab Athenione immissis, qui ex Cleo-
 patræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Nam-
 que horū incursu recreati Arabes, pugnam repe-
 tunt: iunctisque agminibus circa saxosa loca &
 deuiā Herodis militē fugant, plurimis eade pro-
 stratis. Qui verò ex prælio seruari sunt, in vicinā
 Ormizā confugiunt, ubi etiam castra eorum cum
 hominibus circumuenta Arabes, sicut erant, ple-
 na ceperunt. Neque multo post accepta clade, He-
 rodes adierat cum auxiliis, ferius quam vñs popo-
 sci. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum
 militibus contumacia, quod iussis obedire no-
 luerunt. non enim repentino commisso prælio vi-
 lū Atheniō insidiandi tempus habuisset. rursus
 tamen vñs est Arabas, assiduus finis eorū in-
 cursionibus infestans: quodque semel victus est,
 sæpe rependit. Sed cum inimicos persequitur,
 incurrit ei diuinitus alia calamitas, septimo re-
 gni anno & Actiaco bello feruente. Namque ve-
 ris intro terra mota, infinita quidē pecorū, tri-
 ginta verò hominū millia peremit, cum exerci-
 tus mansisset incolumis, quoniā sub diuo tende-
 bat: ibique Arabas in maiorem audaciā fama sustu-
 lit, tristibus nunciis grauibz semper aliquid af-
 fingens, unde velut omni subuersa Iudæa, terræ
 obtinendæ spe, quia nemine superesse credebāt,
 in eā irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se
 venerant

venerant à Iudæis. Herodes autem aduentu hostium perterritam suorum multitudinem, tam magnitudine quàm assiduitate calamitarum fractam, ad repugnandum incisare tentabat, hæc dicens: Rationem^a habere non videtur, cui vos præsens formido perculerit. nam diuinæ quidē indignationis plagas mœrori vobis esse nō miror. Ignauum autem est perpeti idem, etiam cum incursum hominum repellendi sunt. Ego enim tantum abest, vt hostes post terræmotum pertimescam, quod magis putauerim. Deum hanc illis illecebram immisisse, vt pœnas redderent. non enim tantum manu armisque: freri, quantum nostris calamitatibus, veniunt. Falax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Neque verò vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt: sed in utramque partem videas fortunam nutare vicissim, & exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio superiore victores, post ab hostibus victi sumus. & nunc ergo, quantum estimare licet, illi capientur, victores se credentes. Niuis^b enim confidens incautus est: metus autem providentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsum quod timeris, fiduciam suggerit. Nam cum ferociores quàm opus erat fuissetis, & præter voluntatem meam in hostes egressi estis, Athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, vt videtur, certamen mihi victoriæ spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso autem opere virtutem exercere: consceleratisque hostibus planum facere, quod neque humanum aliquod malum, neque ita cœlestis vnquam deprimit fortitudinem Iudæorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari

An. mundi
3934.
Ante Chri-
stum nat.
30.

a Herodis ad
milites per-
territos ora-
tio.

b Metus
præstat con-
fidentiam.

An. mundi 3914. *Ante Christi* 30. *sum nas.*
a Aliter
pars oratio-
nis Herodi-
de terramo-
ni.
b Concluse
Herodi ora-
tionis & ad
hortatio ad
milites.
c Herodes
ante pugna
sacra Deo
celebrat.

patient, quos aliquoties penè captivos abdu-
 xit. Nihil & autem vos terreat rerum anima ca-
 rentium metus: neque arbitremini, terræ con-
 cussionem, alicuius futurae cladis esse portentū.
 Naturalia namque sunt elementorum quoque
 vitia: nullūque damnum inferunt, nisi quod
 ex ipsis euenerit. nam pestilentiae quidem, vel
 famis, vel terræmotus signum aliquod tardan-
 te malo fortasse præcesserit: ipsa verò cum exti-
 terint, sui magnitudine finiuntur. Ceterum quid
 nobis amplius quàm terræ concussio, bellum
 nocere poterit etiam victis? Immo enimvero ma-
 ximum imminentis excidij monstrum, sponte
 sua, neque alienis manibus inimicis accedit, qui
 legatos nostros præter omnium hominum le-
 ges crudeliter mactauerunt, talesque Deo pro
 belli euentu hostias ceciderunt. Non benim ef-
 fugient maximum eius lumen iniuriarūq; dex-
 teram, sed continuo pœnas dabunt: si patrio re-
 pleti spiritu, in vindictam violati fœderis ani-
 mos excitemus. pergite quisque non pro con-
 iugibus, neque pro liberis, aut pro patriæ peri-
 culis pugnaturi, sed legatorum cædis vcores. Il-
 li melius quàm nos qui viulmus exercitum re-
 gent vobisque mihi obedientibus, periclitabor
 ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitu-
 dinem vestram non sustineri posse, nisi temeri-
 tate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos a-
 lacres vidit, & sacra Deo celebrauit: deinde cum
 exercitu Iordanem fluuiū transgressus est. Ca-
 stris autem Philadelphiz positis. haud procul
 ab hostibus, quasi de interiacente castello con-
 tenderet, pugnam eminus irritabat, quam primū
 cupiens congregari. nam & hostes præmiserant,
 qui castellum occuparent. Sed illos quidem
 Regij facile repulerunt, collēmque tenuerunt.
 ipse verò quotidie producto ad prælium mili-

te, instructaque acie Arabes laceſſebat. Cū autem nemo contrā procederet (quidam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinē dux Althemus timore obriguerat) vallem eorum diſturbat ipſe aggreſſus: eoque modo coacti ad pugnam confuſis ordinibus, mixtisque cū equitibus pedites egrediuntur: eſi multitudine ſuperiores. Iudaïs tamē alacritate impares, quamvis audaciores eos faceret victoriæ deſperatio. Et quamdiu quidem reſtiterunt, non magna eorum cædes facta eſt: vbi verò terga conuerſi, multi à Iudæis, multi verò à ſemetiſſis conculcati perierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulſa eſt, eoque ſtatim circumſep- tos obſidebat Herodes, & licet armis propē ad eſſet excidium, tamen aquæ penuria vehementer urgebat. Cūq; Rex arrogantius eorum legatos deſpiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis inſtaret: denique ardente ſiti, catervatim exeuntes, ultro à Iudæis tradebant, aded v̄t quinque diebus quatuor millia vincerentur, ſexto reliqua multo ad pugnam deſperata ſalute procederet. Quibus congreſſus Herodes, iterum ſeptem millia circiter ſternit: & tam magna plaga vltus Arabiam, extracto virorum eius ſpiritu, tantum proſecit, v̄t eius patronus ab ea gente optaretur.

An. mundi
3934.
Ante Chri-
ſtum nat.
30.

a Herodes
hoſtes ade-
runt.

b Arabes
ardente ſi-
ti ultro ſe
Iudæis tra-
dunt.

Herodes exaltatus in regnum.

C A P. X V.

Mox autem illum excepit deſueta rerū ſollicitudo propter amiſſionem Antonij, poſt victoriam Cæſaris apud Actium. Veruntamen plus timorē habebat, quā ipſe patiebatur. Nec

Antiq. lib.
15. cap. 7.

An. munda enim Cæsar victum iudicabat Antonium, doned
1934. Herodes cum eo superesset. Itaque Rex pericu-
Anse Chri- lis decreuit occurrere : Rhodumque transmi-
stum nat. sus, vbi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum
30. sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed factu regio, neque dissimulata veritate coram eohæc dixit: Ego ^a quidem, Cæsar, Rex factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse Regem Antonio, Neque ^b dissimulauerim, quod omnimodo armis quoq; me grauem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia : sed nec accepta apud Actiū plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilij minus commodarem, optimum ei consilium dedi, vnā esse dicens Cleopatrz mortem aduersorum correctionem. quam si occidisset, & pecunias eis & muros ad tuitionem & exercitum, & memotipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto eis aures Cleopatrz amores, & Deus qui tibi victoriam donaret obstruxit. Vnā ergo cum Antonio victus sum, & diadema cum eius fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & vt in examen adduceretur properans, qualis amicus aliculus fuerim. Ad hæc Cæsare
a Herodis imò ^c verò saluus esto, inquit, & nunc regnato
coram An- certius. Nam meritis es qui plurimos regas,
gusto Casa cum amicitiam tanta fide tuearis. Experire autem,
re oratio. vt etiam felicioribus fidus permanear: si-
b Herodes quidem ego præclarissimam spem de tua ma-
coram An- gnanimitate mihi promitto. Re & tamen fecit
gusto dissim- Antonius, qui magis Cleopatrz, quā tibi par-
lacione ve- ruit. Te namque lucrati sumus propter eius a-
mora verū mentiam. Prior autem ab officiis cœpisti, quan-
ingenue fa- tum apparet, quem aduersus eorum gladiato-
ciunt. res idonea auxilia misisse Venti dius perscribit.

Quare

Quare interim tibi decreto firmitatem regni
 p̄beo. Experiar autem ipse quoque bene tibi
 aliquid facere, vt non desideres Antonium. Hu-
 ius iermonis humanitate Regem, ne quid de a-
 micitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi
 imposuit, & indulgentiam decreto consignat:
 in quo multa magnificè in eius laudem com-
 memorauit. Ille autem primus eum muneribus
 delinitum rogabat, vt Alexandrum quendam
 supplicem, ex amicis Antonij, iuberet absolui.
 Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & gra-
 uia pro quo rogabatur admisisse dicentis, qui-
 bus repulit deprecantem. Postea a verò ad Æ-
 gyptum euntem per Syriam Cæsarem, Herodes
 cunctis accepit regni diuitiis: rúmque primum
 cum eo milites recensente, circa Ptolemaidem
 equo vectus est, cœnámque illi cum omnibus
 amicis exhibuit, atque insuper exercitus eius e-
 pulis cuncta distribuit. Prospexit etiam per ari-
 da loca proficiscentibus ad Pelusium, atque in-
 de redeuntibus vt aquarum copia non deesset.
 Nec fuit quicquam vtiensilium, quod desidera-
 ret exercitus. Pro his denique meritis paruum
 de Herodi regnum, tam Cæsar quàm milites
 aestimabant. Ideòque b postquam venit in Æ-
 gyptum, a m Cleopatra & Antonio mortuis,
 non solum cæteros eius honores auxit, verum
 etiam regno partem finium addidit, quam Cle-
 opatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon,
 Samariam, maritimarúmque insuper ciuitatum
 Gazam & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon
 Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos
 Gallos ei donauit, quos antea Cleopatra stipa-
 teres habebat. Nulla autem res magis liberali-
 tatem Cæsaris incitabat, quàm magnus animus
 accipientis. Post primam verò Actadas, etiam
 regionem, quæ Trachon vocatur, eius ditioni

Anno mudi
 3934.
Ante Chri-
stum nat.
 30.

a Herodis in
Augustum
Cæsarem
missa.

b Herodis
regno An-
gustum Cæsar
finium par-
tem addit.

Ann. mundi subdidit, eique continentem Batanzam, item:
 3934. que Auranitin, ex huiusmodi causa. Zenodorus
Ante Chr- qui domus Lysaniz conductor erat, non cessavit
stum nat. ynquam ex regione quæ Trachon dicitur, la-
 30. trones Damascenis immittere. Illi autē ad Va-
 rum tunc rectorem Syriæ cōfugerunt, eūque
 deprecari sunt, quo suas misérias Cæsari decla-
 raret. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat.
 latrocinium penitus curaret extinguere. Varus
 autem milite aggressus loca suspecta, expurga-
 vit latronibus terram, ipsamque Zenodoro ab-
 stulit: quam Cæsar, ne latronum denuo contra
 Damascus receptaculum fieret, Herodi dedit,
 eūque a præterea totius Syriæ procuratorem
a Herodem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in
Augustus provinciam, ne quid eo inconsulto procurato-
Syria procu- ribus liceret administrare præcepit: ac Zenodo-
ratores con- ro mortuo terram omnem quæ inter Trachonē
stituit. & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem
 maius his omnibus existimabat Herodes, à Cæ-
 sare quidem post Agrippam amabatur, ab A-
 grippa verò post Cæsarem. Hinc ad summum
 felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus a-
 nimus, maximam providentiæ partē obsequio
 pietatis impendit.

De urbibus & aedificiis, instauratis & con-
ductis ab Herode, deque munificentiis
qua usus est erga exteras gen-
tes, eiusque felicitate.

CAP. XVI.

Antiq. lib.

25. cap. 70.

22. 33. 14.

b Aedificia
ab Herode
conducta.

ITaque b anno regni sui quindodecimo, & tē-
 plum instauravit, & duplū terræ spatiū quā-
 fuerat circa templum, muro amplexus est, in-
 genti sumptu & magnificentia singulari. Argu-
 mento erant in ambitu fani magnæ porticus,
 eique

eique iunctum à septentrione castellū. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nullare minus, quàm regni sedes largis opibus re-
 noratum, Antoniam vocauit, in honorem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis exstructa, duas aedes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem vsquam confecti posset, ædificauit: easque amicorum vocabulis vnam Cæsaream, Agrippium alterā nominauit. Nec verò solis re-
 ctis memoriam eorum & cognomina circūscripsit, sed in totas etiam ciuitates studiū liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatum, Sebasten appellauit, deductis eò sex millibus colonorum, terraque fecundissima his attributa: vbi tēplum quoque maximū inter ædificia, & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hæc alterius terræ adiectione donatus à Cæsare, aliud ei templum circa ^a Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur Panium. Vbi montis quidam vertex in præcelsum editus, propter subiecti lateris vallem specu aperit vmbrosus, qua profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentis guttæ receptaculum concauatur, vt stagnantis aquæ copia demittētibz aliquid, donec terram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è speluncæ radicibus oriuntur fontes: & (vt quidam putant) hoc est Iordanis principiū. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Herichunta, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem vsum præberent aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum

An. mundi

3947.

*Ante Chri-**stum nas.*

17.

*a Fons Ior-
danus.*

Anno mun-
di 3947.
Ante Chri-
stum nat.
17.

nominibus vocitant. Prorsus non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum reliquerit. Postea verò quàm fines suos templis repleuit, in prouinciam quoq; honores eius effudit, & in multis ciuitatibus templa quæ Cæsaria vocantur, constituit. Cum autem inter maritimas ciuitates vidisset vnam vetustate iam fessâ, quæ Stratonis pyrgos vocabatur, & pro loci natura munificentia suæ capacem, totam eâ candido saxo reparatam, clarissima regio decorauit, & in ea maximè innatam sibi animi magnitudinem demonstraui. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima aded fuit importuosa, vt omnes qui ad Ægyptum ex Phœnice nauigarent, in saxo fluuare cogerentur, minas Africi metuentes, cuius etiam mediocris aura, tantas vndarum moles ad scopulos erigit, vt remeante æstu gurgitis, per aliquantum spatium maris feritas augeatur. Sed ^a Rex liberalitate ac sumptibus deuicta natura, Piræo maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nauibus stationes fecit altissimas. Et quanquam torus ei locus aduersabatur, tamen ita cum difficultate certauit, vt firmitas quidem structuræ nequaquam mari cederet: pulchritudo verò tanta esset, quasi nulla res ardua præpedisset ornatum. Meritus enim quantum diximus portui spatium per viginti vlnas in fundum saxa demisit, quorum plerâq; pedum quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem, nonnulla verò etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod vnda celabat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex ^b quibus centum repellendis erant fluctibus antè constructi, vnde etiam procymia dicebantur: cæteri autem saxeo portus quo cingitur muro subiecti sunt. magnis
turtibus

^a Herodes
Piræo maio-
rem portum
fabricas.

^b Dilucida
descriptio
portus.

turibus interpositis, quarum maxima atq; pul-
 cherrima ex nepote Cæsaris Drusium cognomi-
 nata est. Crebri autem fornices ad deducenda
 quæ portus haberet: pròq; fornicibus, & circum
 eos crepido saxea, & lata, quæ naues egrediētes
 exciperet, deambulatio. Aditus autem septen-
 trionalis erat: venterum enim pro situ loci pla-
 cidissimus est boreas. Ad ostiū verò colossi tres,
 vtrinq; fulti columnis: quarū à læua quidē in-
 trantibus stātes solida turri sustinet: dextra ve-
 rò duo proceri lapides innēti, & partis aduersæ
 turris magnitudinē superantes. Domus autem
 portui connexa candido itē lapide: pariq; men-
 sura spatiorū ciuitatis viæ tendentes in portū.
 Contra ostium verò portus, in colle, Cæsaris tē-
 plū magnitudinē simul & pulchritudine præci-
 puum: in eòq; Cæsaris colossus nō minor quàm
 Iouis apud Olympiam, cuius ad exemplar factus
 est. Romano autē par, & Iunoni, quæ Argis est.
 Oppidum^a autem prouinciæ dedicauit, rebúsq; a Cæsare,
 aduectitiis portum, Cæsari verò conditoris ho-
 norem, vnde ciuitati nomē Cæsareæ imposuit. *Strabonē*
 Quineriā & cætera opera, forū, theatrū, amphi- *turrū antea*
 theatrum, digna vocabulo collocauit: & quin. *dīcta ab He-*
 quennali certamine instituto, nomē ei Cæsaris *rode cōdita.*
 donauit. Primūsq; ipse in cētesima nonagesima *Antiq. lib.*
 & secunda Olympiade maxima præmia propo- *15. ca. 10. 12.*
 suit, vt non solū victores, sed & proximi & ter- *& lib. 17.*
 tij successores eorū regalibus diuitiis potirētur. *cap. 5.*
 Anthedona quoq; renouatam, quam bella sub-
 uerterant, ^b Agrippium vocauit: nimiāq; bene- *b Agrippiū,*
 uolentia, nomen amici etiam portæ inscripsit,
 quā ipse in templo ædificauit. Sed nec parentes
 suos ita quisquā dilexit. nā & patris monumē-
 tū optimo regni campo ciuitatē cōdidit, flumi-
 num, arborūmq; ditissimā, eamq; Antipatridem *c Antipa-*
 auncupauit, & super Mierlehiāta castellū natura *trā.*

Ant. mundi
 3947.
Ante Chri-
stum nat.
 17.

An. mundi tutum, & pulchritudine præcipuum, muro cin-
 3947. xit, atq; in honorem matris ^a Cyprum vocavit.
Anne Chri- Fratriq; ^b Phasaelo turrim cognomine Phasae-
sturnae. lidē Hierosolymis ædificavit, cuius ambitus &
 17. in magnitudine liberalitas postea declarabitur.
^a Cyprum. Aliamque ^c ciuitatem in regione quæ à Hieri-
^b Phasaeli chunte in boream tenditur, Phasaelū nomina-
turri. uit. Cognatis autē & amicis ætē ne gloriæ tradi-
^c Phasaeli tis, ne sui quidē fuit immemor, sed castellū cō-
ciuitas. tra montem Arabici lateris propugnaculo per-
^d Hierodis. munitum, de suo nomine ^d Herodij vocavit: tu-
 mulūmq. in mamme formam manufactum, qui
 stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis ab-
 erat, similiter nominatum munificentius accu-
 rauit. Etenim rotundis quidem turtibus cacumē
 eius amplexus est. Ambitum autem cōpleuit æ-
 dibus regiis liberalissimē exornatis: vt nō solū
 interna membrorū facies clarior esset, verū
 etiam foris parietes ac mæceriz testāq. largis in-
 fusa diuitiis elucerēt. Aquam etiam plurimā in-
 genti sumptu ex lōgo intervallo induxit, perq;
 ducentos gradus marmoris cādissimī fabrica-
 uit ascēsum. Erat enim totus collis manufactus
 & vehementer excelsus. Quin ^e & aliam circa
castellū, pro radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcirum om-
verum om- nas & amicos recipere possent, ædificauit: vt pro
nium copia rerum quidem omnium copia ciuitas esse vide-
ciuitas esse retur castellum: circumscriptione verò, domus
videbatur. regalis. Tātis autem constructis ædificiis animi
 sui magnitudinem in plurimis etiam externis
 ciuitatibus demonstrauit. Namque apud Tripo-
 lim & Damascum & Ptolemaidem, publicas bal-
 neas quæ gymnasia dicūt: Bibli autem murum,
 exedras verò & porticus, tortæque & tēpla Be-
 ryti ac Tyri: nec non & apud Sidonem, & Dama-
 scum theatra condidit. Maritimis autem Laodi-
 senibus aquæ ductū: apud Ascalona verò Nym-
 phæa

phæa siue lacus ornatissimos, & balneas, ite peristyllia, tam opere quàm magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusque præstitit. Multæ ciuitates ab eo tanquam regni sociæ, agris quoque donatæ sunt. Ad exhibitionem verò thermarum aliis redditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministravit egentibus & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpè multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatē, perque omnem Ioniam, eorum, quæ desiderasset quisque largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus. Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochæsum, Syriæ plateam, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore: declinandisque imbribus, quàm longa esset porticibus ornavit? Sed hæc quidē propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elisæis præstitit, non solum Achaïæ commune, sed etiā totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nā cum hoc deficere sumptuum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat collabi, non solum agonothesa ipse factus est, eo lustro, quod cum Romā nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum redditus instituit, ut nunquam eius memoria agonothesæ munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balaneotas, aliæque circa Ciliciam municipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quam

An. mundi
3954.
Ante Christum nat.
10.

a Herodis
beneficentia
& liberalitas in cunctis.

b Herodes
per uniuersum terrarum orbem clarescit.

An. mundi
3954.
Ante Chri-
stum nat.
10.

a Herodes
venator
summus.

b Herodes
prater ani-
mi corporis
que virtutē
fortuna quo-
que secunda
usus est.

pateretur inuidiam: velut maius aliquid aucu-
paretur, si beneficiis amplioribus afficeret ciui-
tates, quàm qui eas haberent. Quin & corpore
usus est, quod animo cōueniret, cumq; summus
venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi pe-
ritia quæ cuperet assequebatur. Deniq; vno die
quondam quadraginta feras subegit. Est autem
aprorum altrix illa regio, sed magis ceruis & o-
nagris frequentatur. Bellator autem erat, qui su-
stineri non posset. Itaque multos etiam in exer-
citatione terrebat: quibus & torquendo iaculo
directissimus, & sagittarū liberator videbatur e-
gregius. Præter b animi autē corporisq; virtutē,
fortuna quoq; secunda usus est. Raro enim cō-
tra votum eius, belli cessit euentus. & si quando
id accidit, non ipsius culpa, sed aut proditione
quorundā, aut temeritate militum factum est.

De dissidio Herodū cum filijs Alexandro
& Aristobulo.

C A P. XVII.

Antiq. lib.
15. cap. 3. 8.
9. & lib. 16.
cap. 13.

c Herodes
Antipatrū
filium expul-
sit ciuitate,
ac Hyrcanū
auum cōiun-
gu interfeci-
sit.

AT verò publicam ei felicitatem mœrores
inuidere domestici, & aduersi casus ex mu-
liere cœperunt. quam maximè diligebat. Nam
quia Regis meruit potestatem, repudiata quàm
prius acceperat, vxorem ex Hierosolymis genus
ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammem
sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij:
vnde domus eius in discordiam venit, & antea
quidem, maximè verò postquam Roma regres-
sus est, nam c primū Antipatrum ex Doride fi-
lium, eorū causa quos ē Mariammæ suscep-
erat, expulit ciuitate: solis festis diebus eò commē-
di facultate concessa. Deinde autem coniugis
auum Hyrcanū, ex Parthis ad se reuersum, pro-
pter insidiarum suspicionē peremit: quem ca-
pūm quidem, occupata Syria, Barzapharnes
abduxit.

abduxerat: miserati verò gentiles liberauerant, *An. mundi*
 qui vltra Euphratem colebant. Et si monitis eo- *4954.*
 rum paruisset, ne ad Herodem transiret, nō in- *Ante Chri-*
 terisset. Verùm mortis eius illecebra fuit neptis *stum nat.*
 matrimonium. hoc enim fretus multòque am- *10.*
 plius patriam desiderans, venit. Herodem autē
 cōmonit, nō quòd regnū affectaret, sed quòd
 ipsi iure deberetur. Quinq; ^a autem filiorū quos *a Herodi*
 ex Mariāme susceperat, duæ scēminē, cēteri ma- *ex Mariā-*
 res erant. horūque minimo Romæ in studiis *me liberi*
 mortuo, duos maiores natu, & propter matris *suscepti.*
 nobilitatē, & quòd iam regnanti sibi fuissent
 geniti, regiæ producebat. Sed enim fortior a-
 mor his Mariammes suffragabatur: qui in dies
 singulos proficiens, adeò succendebat Herodē,
 vt eorum nihil sentiret quē propter dilectā sibi
 dolerent. Tantum namque in eum Mariam-
 mes erat odium, quātū ipse illam amabat. Ha-
 bens igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarū *b Mariam.*
 probabiles causas, ex amore verò fiduciam ^a in *me in odio*
 os ei, quē Hyrcano auo suo fecisset obiciebat, *Herodi quā*
 quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec e- *Hyrcano a-*
 nim vel huic, quanquā puer erat, parcebat: quē *no fecerat,*
 Pontificē in decimo septimo ætatis anno crea- *obijt.*
 tum, post honorē statim occidit. Atq; ille qui-
 dem cum sacra veste anctus ad aram accessis-
 set festo diē; populus omnis illacrymauit: & ta-
 men noctu missus in Hierichunta, ibi sicut mā-
 datum fuerat lacu submersus à Gallis interiit.
 Hæc ^c igitur Herodi Mariammæ probro dabat, *c Falsa ma-*
 fororēmq; eius & matrē maledictis atrocioribus *tem ac foro-*
 dehonestabat. Sed ille quidem amore mutus er- *ris Herodæ*
 rat. Graui autē indignatione mulieres sauebāt: *aduersus*
 & quò maximè commoueretur Herodes, insi- *Mariamæ*
 mulabant eam adulterij: præter alia multa, quæ *accusatio.*
 verisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in
 Egyptū imaginē suā misisset Antonio: proq;

An. mundi
3954.
Anno Chri-
stian. nat.
10.

immoderata libidine, absentem se properasset ostendere viro mulierū cupidine insaniēti, & qui vim posset inferre. Id veluti fūmē aliquod emissum perturbavit Herodē, maximē quidem amoris causa zelotypia succensum, deinde etiā cogitante Cleopatré sœuitiā, cuius gratia & Lyfianias Rex & Malichus Arabs erant perempti. Non enim cōiugis amissione, sed morte sua periculū metiebatur. Itaq. ^a profecturus Iosepho Salomes sororis suæ viro, quem fidū habebat, & pro affinitate beneuolum, commendabat vxorē: mandato ei clām, vt eam interficeret, si etiā se occidisset Antonius. Verū Iosephus non malignē, sed Regis amorem mulieri cupiēs demonstrare, quōd ab ea nec mortuus pateretur diuelli, secretum ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multāque inter fabulas de affectu iurante, quōdque nunquā esset alterius mulieris amore captus: valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus vt me occideret præcepisti. His ^b auditis, quæ occulta credebat, amens erat Herodes ilicō nec vnquā Iosephum mandata sua proditurum fuisse ratus. nisi eā corrupisset, præ dolore insaniebat. Cūmq. stratis exiluisse, in regia spatia- tur: ibique tunc Salome soror eius arrepto tēpo- re criminandi, suspiciōē de Iosepho confirma- uit. Vnde ^c Herodes immoderata zelotypia fu- rens confestim vtrumq. iussit interfici. Deinde pœnitudo sequebatur insaniam: & postquam i- racundia concidit, amor iterū calescebat. Tan- ta vis autem cupidinis erat, vt demortuam qui- dem putaret eam, sed præ agritudine tanquam viuam alloqueretur: donec processu tēporis fu- nere cognito, mœroris magnitudine eum, quo superstitem dilexerat æquauit affectum. Mater- na ^d autem iracundiæ succedunt filij, & imma-

a Herodes
Iosepho vt
uxorem in-
terficiat,
aliam man-
dat.

b Herodē
de Mariam
me ac Iose-
pho suspicio.

c Mariam-
men & Iose-
phum He-
rodes inter-
fici iubet.

d Iracun-
dia mater-
na filij suc-
cedunt.

nitatem

nitatem sceleris reputantes non aliter suspectū
patrem quā si hostis esset, habebant: idq; &
anteā, quā diu Romæ in studiis erant, & mul-
to magis postquam in Iudæam reuersi sunt. Si-
quidem cum ætatibus eorum, mentium quoque
roborabatur affectio. Iam verò maturi cōiugio,
vnus amitæ suæ Salomes, quæ matrem amborū
accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cappa-
docum Regis. Vnde accessit etiā libertas odio,
& occasiones ex eorum cōfidentia delatoribus
collatæ sunt. Itaque apertius quidam cum Rege
colloquebantur, quod ei per vtrunq; filiū strue-
rentur insidiæ: & alter quidem vltices materni
exitij simul cum fratre armarēt manus: alter ve-
rò, hoc est Archelai gener, socero fretus etiam
fugam pararet, ipsum apud Cæsare accusaturus
Herodem. His^a igitur criminationibus reple-
tus Herodes, veluti propugnaculo sibi futurum
aduersus filios, adducit Antipatrum ex Doride
susceptum: hisq; illum præponere modis omni-
bus cœpit. Qui cum hanc mutationem tolerabi-
lem non putarent, ac priuata matre editum pro-
ficientem viderent, indignationem cohibere
pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis
quibus offenderentur, iram prodebant. Et illi
quidem in dies singulos magis magisq; neglige-
bantur. Antipater autē etiam sui causa fauora-
bilis erat: nā & patri blandiri callidē noverat, & re-
varias in fratres suos calumnias cōferebat, quæ-
dam ipse dictitans, amicos verò suos ad alia di-
uulganda submittebat, donec omnino spē regni
abscidit fratribus suis. In testamento enim ipse
apertē quoq; iā successor fuerat declaratus. De-
nique tanquam Rex etiam ad Cæsarem missus
est, cultūq; regio & cæteris obsequiis præter dia-
dema utebatur. Tempore autem valuit etiam
suam matrem in cubile Mariammes inducere:

An. mundi
3956.

Ante Chri-
stum nat.

8.

^a Inimicitia
Herodis cū
liberis ex
Mariamme
susceptis.
Antiq. lib.
16. cap. 4.

^b Antipa-
ter exclusis
reliquis fra-
tribus, patri
successor de-
claratur.

An. mundi
3956.

Ante Chri-
stum nat.

8.

a Alexan-
drum Hero-
des apud
Cæsarem
accusat.

b Reconcili-
atio inter
Herodem &
filios facta.

c Herodem
generum Ar-
chelam be-
nignissime
suscipit.
d Splendida
Herodes ad
populi ora-
zione tribus
filij, regni
honorem ar-
tribuit.

duobusque armorum generibus in fratres usus blanditiis & calumniis, Regi obrepfit, ut etiam de filiorum morte cogitaret. Quapropter ^a Alexandrum quidem secum Romam pater abstractum, veniens sibi dari reum apud Cæsarem postulavit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorē delicta quidem patris verecundē suppressit: in se verō delata crimina fortiter diluit: periculorumq; socio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate, & de suis iniuriis questus est: cum præter innocentiae conscientiam eloquentia iuvaretur. erat enim acerrimus in dicēdo. postremō prolocutus quod eos pater libenter occideret, crimē illi obiecit, & lacrymas quidem cunctis excussit: verū Cæsarem sic affectit, ut eorum accusationibus spre- tis, Herodem statim reuocaret in gratiam. Haec autem lege reconciliatio facta est, ut adolescētes quidem patri in omnibus obedirent, ille autem relinqueret regnum cui vellet. Postea Rex Roma reuersus, licet soluisse criminibus filios videretur, nondum tamen erat suspicionibus liberatus: quoniam argumentum odij sequebatur Antipater, etsi verecundia recōciliatoris palam proferre inimicitias non auderet. Cum autem Ciliciam præternavigans Elæusam delatus esset, suscepit eū benignissimē Archelaus, pro salute generi gratiam referens, & redintegratæ concordiae causa lætus: quippe nihil moratus ad micis Romæ scripserat, ut in causa dicenda suffragaretur Alexandro: & usq; ad Zephyrium deduxit talentis triginta donatum. Postea ^d verō quā Hierosolymam peruenit Herodes, populo cōvocato, tribusq; filiis propē astantib. causā reddit profectionis: multasq; Deo gratias agit. multas etiā Cæsari, qui domus suæ perturbatio-

nem

nem sedasset, & quod regno maius esset, cōcor-
 diam filiis pręstitisset, quam ego, inquit, arctius
 copulabo. Nam ille quidem me regni dominū
 & successorem iudicem constituit. Ego autē cū
 meā commoditate illi gratias refero, trēsque
 filios meos Reges designo, huiusque sententię
 meę socium primum Deum fieri precor, dein-
 de vos. Namque huic ætas, illis nobilitas succe-
 sionē regnī conciliat, & quidem magnitudo e-
 ius etiam pluribus sufficit. Quos autem Cæsar iū-
 xit: & pater instituit obseruare: non iniustis eos,
 æque disparibus, sed meritis colentes honori-
 bus. Nec enim tāta quis afficiet eum lætitia, cui
 præter ætatem obsequitur, quantum ei, quem
 despiciet, doloris infliget. Quos autē singulis cō-
 iunctos esse oporteat propinquos atque amicos
 ego distribuā, & concordia sponsores illos con-
 firmam: pro certo sciens, seditionum, contentio-
 numque causas ex contubernaliū nasci mali-
 tia: hōsque, si boni fuerim, affectiones rueri. Ro-
 go autē vt non solū isti, sed etiam primates
 ordinum exercitus mei, in me solo spēs habeant
 in pręsentia. Non enim regnum, sed regni ho-
 norem filiis meis trado: & iucunditate quidem
 quasi rectores potentur, pondus autem rerum,
 amersi nolim, meū est. Cōsideret autē quisquis
 vestrum ætatē meā, vitęque institutū, necnō
 etiam pietatem. nam neque senex adeo sum, vt
 de me citō desperetur. neq. voluptatibus assue-
 tus, quę adolescentiū quoque vitam spatio bre-
 uiore concludunt. Diuinitatem verō ita colui-
 mus, vt in longum nos æuū progressuros esse
 credamus, quod si quis in contemptum meum
 filiis meis placere maluerit, etiam pro illis mihi
 supplicium dabit. Ego enim, non, quod inuideā
 ex me genitis, honorificē eos haberi veto: sed
 quia noui hæc studia adolescentibus ferocię

An. mundo
 3956. Ante
 Christ. natū
 .8.

a Herodes
 filii non sū-
 gnum, sed re-
 gni honorē
 tradit.

*ad hunc unum
di 1956.*

*An. Christ.
nat. 8.*

*a Herodes
ad filios ora
tionem defe
ctis.*

*b Herodes
oratione sua
fratrum dis
sensum ra
dicem non
suffulit.*

*c Antipatri
in Alexan
driam fratrem
dolum in
fide.*

nutrimenta suggerere. Itaque sic cogitent, qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratū esse prēmīū, seditiosis verō apud ipsos etiā quib. lenocinabantur, infructuosam fore malignitatē. Omnes profectō mecū, hoc est, cum filiis meis sentient. Namque ipsis expedit me regnantē, meque his esse concordē. Vos autem, o boni filij, sacrā primum retinentes mente naturam cuius affectiones inter feras bestias salutem sunt, deinde Cæsarem qui nos reduxit in gratiā, meque tertium, qui ea quæ iubere liceat rogē, fratres permanete. Iam nunc autē vobis & vestimenta & obsequia dabo regalia: Deūque oro, ut conseruet iudicium meum, si concordēs eritis. Hæc locutus: singulos benignē consalutavit, populūque dimisit: alios cōvenientia dictis eius optantes: qui verō mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autē dissensio non reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Nanq. Alexander & Aristobulus ægrē ferebant confirmatū esse Antipatro meritum, Antipater autē succēbat vel secūdo loco fratres haberi. Sed tamē ille pro varietate morū, & reticere secreta noverat, & quanto sibi essent odio multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis in lingua erat quicquid venisset in mentem. Et multi quidem his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causa insinuebant. Itaque omne quod dictum esset apud Alexandrū, statim apud Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adlectione deferrebatur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus adolescens innoxius habebatur, sed cuncta eius verba in crimina vercebantur: maximāque minimis affingebantur, sicuti liberior paulō fuisset. Semper autem qui eum irritarent submittebat

tebat Antipater, ut mendacia sua veras occasio-
 nes haberent: multique falso vulgatis, vnum
 quid comprobatum fidem omnibus faceret. *Ann. mundi
 3956. Antio
 Christ. natu
 8.*
 Sed huius quidem amicorum quisque aut na-
 tura taciturnus erat, aut muneribus parabatur,
 ne quid occultum expromeret, nec errasset ali-
 quis si Antipatri vitam maliciæ dixisset arca-
 num. Alexandri verò familiares, aut pecunia
 corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus ex-
 pugnavit omnia, fures ac proditores eorū quæ
 contra se dicerentur siue agerentur, effecerat.
 Cum autem cautè vniuersa cōmitteret, astutis
 etiam criminationibus aditus ad Herodem mo-
 liebatur, fratrisque personam gerens aliis dela-
 toribus subornatis utebatur. Si quid in Alexan-
 drum nunciassent fauore simulato, id quod pri-
 mo reprehendisset, mox otiosè astruendo Re-
 gis iracundiam prouocabat: omnia ad insidias
 referebat, & ut necem patris Alexander, optare
 videretur. Nihil enim maiore fidem calumniis
 suggererebat, quàm si eum purgaret Antipater.
 His accensus Herodes, quantum in dies singu-
 lis de affectu adolescentium detrahebat, tantū
 adiciebat Antipatro. In eandem verò partem
 inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi vo-
 lentes alij pro imperio, sicut Ptolemæus amico-
 rum clarissimus, Regisque fratres, ac tota proge-
 nies, omnia namque in Antipatro sita erant: &
 quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in
 eorum perniciem, matris Antipatri consilio ge-
 rebantur. Non erca enim senior erat, multoque
 plus quàm priuignos oderat, quos Regina mater
 ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro
 magis obsequerentur, spes inducebat: non mi-
 nus tamen præcepta Regis quenque ab adoles-
 centibus separabāt: qui charissimis edixerat, ne
 quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet.

An. mundi 3956. *Anis* 8. *Christ. nat.* 8. *Ret*, aut se ad eos applicaret. Non solum autem regalibus erat formidini, verumetiam externis amicis. Nulli enim Regum tantum potestatis

Cæsar dederat, ut fugitivos suos quamvis ex civitatibus non subiectis ei licet educere. Adolescentes autem delata in se facinora nesciebant, hisque propterea capiebantur incautius. Nullus enim palam incusabatur à patre: sed affectu refrigerante paulatim intelligentes, aduersus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomen amitam, contra illos commouit Antipater, assidue velut cum vxore sermocinando quibus in eos instigaretur. Huius autem inimicitias augebat Alexandri quoque vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se que in regno viuerent dominam esse dictitans, paternum enim genus à Temeno, maternum autem à Dario Hystaspis filio ducere: multumque ignobilitatem despiciens sororis & vxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus vxores: quod liceret Iudeis more patrio plures habere, quodque Rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander. Salomen autem Aristobulus: & si socius eius erat: ipse inimicam sibi reddidit: & canite quidem propter maledicta Glaphyræ sæuitem: frequenter enim humilitatem generis obiciebat vxori: quodque ipse priuatam, Reginam verò frater suus duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciauit. Addebat autem, quod aliorum quoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere ministrarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet irridentes,

a Glaphyra
vxor Alexā
dri suspicio-
ne anie con-
ceptam ora-
tionē multū
auget.

b Aristobu-
li vxori hu-
milis aie ge-
neris obicit.
Ant. li. 16.
cap. 7.

Incidentes, quòd literarum studiis operam darent. His commota Salome, quòd iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens. Et præter hæc alia quædam criminatio diuulgata est, quæ succendit animum Regis. Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum crebrò matrem implorare, casumque eius cum gemitu atque imprecationib. conqueri: ac sæpe illa quædam ex Mariamnes vestimentis posterioribus diuidente coniugibus, minitari solitos esse, quod citò pro regalibus deliciis nigris vestibus induerentur. His de causis Herodes licet constantè animum adolescentiũ formidaret, tamen ne spem correptionis abscinderet, ad se eos vocauit: Romã enim nauigaturus erat: & quasi Rex pauca interminatus, pluribus quasi pater monuit: rogauitque vt fratres diligerent, promissa priorum peccatorũ venia, si post hæc meliores fierent. Illi b autem criminationũ inuidiam deprecando, fittas eas esse dicebant, purgationisque suæ fidem rebus ipsis posse consistare: verũ ipsum quoque debere, ommissa facilitate credendi, aditum maledictis obstruere. nũquam enim calumniatores desore, dum cui persuadeatur extabit. Cum his eum maturè placuissent, vt patrẽm, præsentì metu reiecto, de futuris mœrere cœperunt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam, & patrum Pheroram: vterque autem scruì & graues erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidẽ regni præter diadema socius esset: proprios autem reditus haberet centum talentorum, totiũsque trans Iordanem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi dono datæ. Quinetiam terrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem Herodes impetrauerat: regalique coniugio dignatus erat, sorore vxoris

An. mundi
3956. Ante
Christum
natum 8.

a Alex. ad
Aristobulum crebrò
matrem im-
plorans, id
quod Hero-
dis animum
succendit.

b Apud He-
rodem par-
tem duo fra-
tres sese ex-
citant.

An. mundi
 3956. *Ante*
Christ. nar.
 8.

sue nuptum ei collocata. Et post illius mortem desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quamobrem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remisit. De hoc autem erat verus opinio: quod etiam viua Regina Herodem opprimere voluisset veneno. Sed tunc plutimis delatoribus aditus erat, ut quamvis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamē eorū quæ audisset adduceretur ad metū. Itaque de multis qui suspecti erant habita quæstione, postremo ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem fuit de maleficiis aperta confessio, sed quod cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij & fugæ conscium esse Aristobulum Salomes maritum: cui Rex eam tradidit, postquam superior adulterij causa peremptus est. sed nec Salome criminatione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quod cum Syllæo procuratore Obodæ Regis Arabum de nuptiis constituisset, quæ inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autem & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras detulerat, indulgentiā meruit: itaque ipsum etiam Rex Pheroram criminibus soluit. Domus verò tempestas in Alexandrum transiit, totaq. capti eius incubuit. Tres erant eunuchi Regis clarissimi: & ex genere famulatus neminem id latebat. Vni enim vinum administrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autem dormitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hoc à muneribus maximis Alexander cupiditati suæ subiecerat. Itaque postquam Regi hæc sunt indicata, vi tormentorum coacti, & stuprum

a Alexander
Herodi pa-
renti Eun-
chos corru-
pit, & quod
regni sit fu-
turum succes-
sor, tradi-
dit.

facim

statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducunt aperuerunt: quomodo eos fessisset Alexander nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene commemorans, & qui capillos inficeret, ut ob hoc etiam cum iuvenem putarent: verum se coli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus successor, neque multo post ab inimicis poenas repeteret, fortunatisque amicos suos beatisque faceret, ac prae ceteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam patere, militumque rectores, itemque ordinum principes occulte ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes adeo pertimuit, ut non auderet statim delata proferre. Sed exploratores die noctumque submittes, dicta factaque singula scrutabatur: & de quibus suspicio esset, illico trucidabat. Itaque regnum eius acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio, vel inimicitias, calumnias finxere, multique Regis iracundia cordis cupida contra aduersarios abutebantur, & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui modò accusauerat, & cum eo qui ante se conuictus esset, ducebatur ad poenam. De vita namque periculum Regis quaestiones breuiore compendio terminabat. Ad hoc autem scuitiae processerat, ut nec eorum quæ humanius aspiceret, qui accusati non essent, verum etiam amicis immitissimum sese præberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sauebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquerum caterua, nullum criminationis genus omisit. Tantus autem ineptia sua Regem comentisque delatorum timor inuasit: ut stricto insigne sibi gladio videretur videre Alexandrum,

Ann. mundi
3956.
Ante Christi
natus.
8.

a Alexandro
filium Hero-
des timet.

Antiq. lib:
17. cap. 8.
b Herodis
sauius.

An. mundi Deniq; ^a subito & ipsum correptum in vincula
 3956. coniecit, & in amicorum eius tormenta perre-
Ante Chri- xit: multi autem tacite moriebantur, nulla voce su-
stum nas. pra conscientiam prodita. alij verò quibus mē-
 8. dacium impatientia doloris extorsit, de patris
a Herodes cum insidiis cum fratre Aristobulo cogitasse di-
Alexandru xerunt: tempusq; observare, ut illo dum veniret-
in vincula tur occiso, Romam profingerent. His tamen
coniecit, & verisimilia non erant, sed necessitate cruciatus
in amicoru ex tempore fingeantur, libenti tamen animo
eius tormen- Rex credebat, pro cōsolatione accipiens vindi-
ta pergit. filij, ne id fecisse videretur iniuste. Verum Ale-
b Alexāder xander quoniam suspicionem patris nullo mo-
in vinculis do aboleri posse arbitrabatur, vltro malis assen-
quatuor li- tiendum putavit: ac b digestis aduersus inimicos
broz aduer- quatuor libris, fatetur insidias, earumq; se plu-
sus inimicos rimos socios habere perscribit: ante omnes au-
conscribit. tem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam
c Archelaus stupro sibi quōdam esse mixtā cum vim noctu
Rex Cappa- adhibuisset inuito. Iamque libri in manibus e-
docia, in Lu- rant Herodis: multa & graua de optimatibus
daā ad A- clamantes, cum c mature in Iudæam Archelaus
lexandrum venit, metuens genero simul ac filia, quib. etiā
generum prouidentissimo cōsilio succurrit, Regisq; mi-
venit. nas arte dissoluit. Mox enim cū eo congressus,
Antiq. lib. vbinā est, clamat, exitiabilis gener meus? aut v-
 16. ca. 8.9. bi parricidale caput aspiciam, quod meis mani-
 bus ipse lacerabo: addamque filiam, meā bono
 marito nouo? nam etsi consilij particeps nō est,
 quia tamen eiusmodi viri coniunx fuit, inqui-
 nata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuit Alexander:
 ego namq; ita ex Cappadocia properans venie-
 bam, ut qui & illum reperire olim dedisse sup-
 plicium, & de filia quæstionem tecum habe-
 rem, quā tui tuæque dignitatis cōtemplatio-
 ne illi desponderam. At nunc de utroque nobis
 consu-

consulendum est: licet nimium pater sis, & ad
 puniendum insidiatorem filium minus fortis.
 Permutemus dexteras, & alterius iracundiæ vi-
 carii succedamus. Talibus increpans, quamvis
 pertinacem fallit Herodem. Itaq. ^a ille quos A-
 lexander perscripserat libros, legendos ei præ-
 bet, singulisque capitulis insistens, cum eo deli-
 berabat. Vnde occasionem sui consilij nactus
 Archelaus, paulatim causam in eos qui scriptis
 continebantur, & in Pheroram contulit. Cum
 autem sibi credere Regem videret, considerā-
 dum est, inquit, ne fortè adolescentulus tot ne-
 quissimorum insidiis circumueniatur, nō u ab
 adolescentulo. nec enim apparere causam, cur
 in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno poti-
 retur, & successionē regni speraret, nisi aliquos
 haberet huius persuasionis auctores, qui ad de-
 teriorem partem lubricum ætatis impellerent.
 Ab eiusmodi namq; hominibus non solum a-
 dolescentulos falli, verum etiā senes, domosq;
 clarissimas totaq. regna solere subuecti. Cōsen-
 tiebat dictis Herodes, iramq. ^b paulatim remit-
 tebat in Alexandro. & in Pherorā excitabatur.
 namq. hic erat librorum quatuor argumentum.
 qui ubi propensiorē esse Regis animum sen-
 sit, & in omnis apud eum amicitiam Arche-
 lai prævalere, quam honestè non posset, ex im-
 pudentia salutem quaesivit. reliq. & Alexandro,
 confugit ad Archelaum. & ille negat se vi-
 dere, quo pacto eximat tot criminibus inuolutū
 quibus manifestè conuinceretur Regē insidiis
 voluisse decipere, omniumq. malorum præsen-
 tium adolescenti causa fuisse: nisi malit omnis
 artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus
 insimularetur omnia confiteri, & à fratre, præ-
 sertim cui dilectus esset, veniam petere, namq.
 ad hoc ei modis omnibus se quoque opem la-

An. mundi
 3956.

Ante Chri-
 stum nat.
 8.

a Archelaus
 & Herodes
 de libris A-
 lexandri de
 liberant.

b Herodes
 in Pheroram
 fratrem ex-
 citatur.

An. mundi
3956.

Ante Chri-
stum nat.

8.

a Pheroras
atra veste
instructum
cum lacry-
mis ad pe-
des Herodis
accedit, ac
veniam pe-
tit.

b Pheroram,
mediante
Archelao
Herodis ira-
cundiā miti-
gat.

c Archelam
Herodem vel
trō pro Ale-
xandro de-
precari cō-
pellit.

turum. Paruit a Archelao Pheroras, atrāq; veste cum lachrymis vt quam miserabilis apparetet, instructus, ad pedes Herodis accessit. veniāq; meruit postulans. & se quidem sceleratum esse fatebatur, nanq; omnia quæ sibi obicerētur fecisse. horum autem causam esse diminutionem mentis atq; insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque postquam stetit Pheroras summet ipse accusator ac testis, tunc eū b iā Archelaus excusando, Herodis iracundiam mitigabat, propriis vsus exemplis: etenim se quoq; a fratre multo grauiora perpeßum, naturale ius dicebat anteposuisse vindictæ. Quippe in regnis, velut in magnis corporibus, semper aliquā partem pondere ipso tumescere: quam rescidi quidem non oportere, leniter verò curari. Multa in hunc modum locutus Archelaus Herodē quidem Pherorę placidum reddidit. ipse autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiāque ab eo distractam secum abducturum se aiebat, donec Herodē compulit vtrō pro adolescentulo deprecari, vt iterum ei filiā despōderet. Satis autē grauatim Archelaus, cui vellet eam præter Alexandrū collocari permisit: maximi enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuiolata permaneant. Rege autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nisi matrimonium diremisset. quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adolescente diligeretur: quæ si remaneret, peccatorum foret obliuio: si verò discederet, causa de omnib. desperandi: molliorem nanque fieri audaciam, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnāq; & ipse rediit cum adolescente in gratiā, & patrem eius reduxit. Procul c dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Cæsare collocaturum: de omnib. enim sese literas ad eū fecis-

se. Vastum igitur Archelai consiliū, quo generum periculo liberauit, petactum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter versabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum septuaginta, solio quoque aureo gemmis ornato & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis vocabatur: itēque amicorum eius quenque pro merito. quin & cognati Regis omnes, iussu eius Archelao dona splendidissima dederunt: eūque tam ipse quā optimates Antiochiam vsque persecuti sunt. Non multo post quidā in Iudæam venit, Archelai consiliis multo potentior: qui non solum reconciliationē gratiæ Alexandro quæsitā fecit irritam: verū etiā causa fuit, ut periret. Laco ^b erat genere, nomine Eurycles, ad Regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius regia tolerare nō poterat. Is amplissimis donis Herodi oblatis, velut eorum quæ aucuparetur illecebra, cum statim multiplicata recepisset, immaculatā libertatem nihil esse ducebat, nisi Regum sanguine comparasset. Itaque Regem adulatione falsaque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circūuenit: maturēque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis quæ illi placerēt, inter primos eius amicos habetur. Nam & Rex & omnes eius comites libenter ciuem Spartæ patriæ causa, præcipuo dignum honore ducebant. Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio præuentus erat. Simulata ^c vero amicitia fallebat Alexandrū, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus abrepfit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commēdatus est. Percoacta

An. mundi
3956. Ante
Christ. nat.
8.

a Archelao
& cognatos
precisissimis muni-
bus donas
Herodes.
Ant. li. 16.
Cap. 31.

b Eurycles
Laco Al-
exandrum a-
pud parentē
etiam accu-
sas, autēq.
noctis ipsam
emissit.

c Eurycles
amicitia si-
mulata fal-
lis Alexan-
dram, et
que sic pro-
ducit.

An. mundi
3956. Ante
Christ. nat.
8.

tis autem personis omnibus, aliam alio modo subibat: ac primum fit Antipatri mercenarius, & Alexandri proditor: illum exprobrando castigans, quod quum fratrum sit maximus, spei suæ negligat insidiatores: Alexandrum vero, quod Regina creatus, & regis vir coniugis, filium privatae mulieris pateretur regno succedere, praesertim quum haberet magnam occasionem Archelaum: quæ quidem adolescenti bona fide suadere videbatur, quod amicitiam simulasset Archelai. Vnde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatio quæ se moverent apud eum quærebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cum matrem illorum interemerit, ipsis quoque regnū eius auferret, quorum causa Eutycles & miserari eos & condolere simulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincto, referens ad Antipatrum secreta discedit: afflicto quoque insidiarum mēdacio, quas ei fratres parasse affirmabat, ac penē iam strictis gladiis in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & ^a extremū necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque ^b adisset Herodem, vitam ei se rependere pro beneficiis sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum sceleri tanto fuisse impedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene secum Herodem actum putare; quod regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necem principatum eius dilacerasset, nisi etiam de genere cooptraret heredem, autūmq; ipsorū regnum Antipatro spurio traderet. Proinde se-

^a Eutycles
necis Ale-
xandri &
Aristobuli
redempta o-
pera, accusa-
toris parti-
bus fungi-
tur.

^b Eutycles
Alexandrum
apud Hero-
dem falso
accusat, &
in pericula
praecipitat.

met Hyrcani manes & Mariammes vltum ire. Nec enim decere successionem regni ab huiusmodi patre sine cæde suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumelias affici, patre dicente, solus generosus Alexander, & qui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offendere, si tacea: si verò laudet, equillatorem appellari. & prorsus immitem sibi patrem inueniri, solique Antipatro indulgentem: ob quæ vel emori non recusare, nisi ex voto insidiæ successisset: sin eū occidisset: primum salutis occasionem fore Archelaum socerum suum, ad quem facile posset effugere, deinde Cæsarem, qui nunc vsq. ignoraret mores Herodis. nec enim sic ei aditaturum ut antea, patris præsentiam formidando, nec de suis tantum criminibus locuturum, sed primum totius gentis ærumnas, & quod ad necem vsque tribus opprimeret vulgæ: deinde in quibus deliciis, quibusq. actib. partæ sanguine pecuniæ consumptæ sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa ciuitatis afflictæ, ibi autem lamentaturum & aui & matris necæ, omniæque scelera Regis resecturum: quibus cogitis nemo se indicauerit patricidam. His Eurycles in Alexandrum falsò delatis, Antipatri laudes prosequeretur, illum solum qui patrem diligeret esse confirmans, quique adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspicionis dolore compresso, intolerabilis iracundiæ feritate perturbatur. Iterumque a hoc tempus nactus Antipater, alios accusatores fratrib. subornauit, qui eos dicerent cum Iucundo & Tyrannio clam colloqui solitos esse, equitum Regis olim principibus, tunc verò propter quas-

An. mundi
1956. Ante
Christ. natū
8.

a Alia falsā accusatio Alexandri & fratris, ad indignationem Herodem commouet.

An. mundi
3956. Ante
Christ. natū
8.

a Diophan-
tes Regis No-
tarius Alex-
andri no-
mine falsas
litteras con-
scribit.

b Ceterum Eua-
ratum.

dam offensionis ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim eos Herodes tormentis subdidit, illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur, scire, confessi sunt. Sed oblata est quædam velut ad præfectum castelli Alexandrij ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque armis quam aliis subsidiis eos uti permetteret. Hanc a Alexander Diophanti commentum esse dicebat, qui Regis erat notarius. homo audacissimus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaq. multis sæpè falso cōscriptis, ob hoc postremo occisus est. torto autem castelli præfecto, nec eius indicio quicquam Herodes eorū quæ delata erant verū esse cognovit. Sed quāvis nullum documentum validum profertetur. filios tamen assenerari præcepit. Euryclem vero domus suæ pestem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritū datorēq. salutis appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille autē prius quā certa fama nunciaret, ad Archelaū properat: aususq. diceret, quod Herodē reconciliasset Alexandro, ab illo quoque pecunias capit. Deinde in Achaiam transgressus, ad similia facinora malè quæsitis abusus est. Postremò apud Cæsarem accusatus, quod dissensionibus replevisset Achaiam, & ciuitates spoliaret, in exiliū mittitur atq. hoc eum modo pœnæ Alexandri & Aristobuli persecutæ sunt. Hoc b loco dignū est Cōū Euaratum huic Spartiatæ cōferre. Namque hic cum amicissimus esset Alexandro, eodēq. tempore quo Eurycles ibidem erat aduenisset. percontanti Regi super his quæ ille infimularet, iuratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquā miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas

tūmas aperientem: cūmq. gratiosissimum sibi
 indicātem, qui secum eadē crederet, iidēmq.
 moueretur. Incitabat ⁊ præterea Salome crude-
 litatem eius in filios. Nam ad hanc Aristobulus,
 quō periculis inuolueret, quamq. socrum habe-
 bat ⁊ amitam, monitum miserat, vt saluti suæ
 consuleret: quasi Rex eam decreuisset occide-
 re, iterum insinuatam, quorum antea fuerat ac-
 cusata: quod Syllæo Arabi nubere cupiens, quē
 sciret eius inimicum, occultē illi secreta Regis
 nunciaret. Et hoc fuit extremum quo tanquam
 tempestate oppressi adolēscentes, non secus ac
 turbine pessundati sunt: Salome enim protinus
 contendit ad Regē, eiq. monita Aristobuli pro-
 dit: atque ille vltērius durare non passus, vtrun-
 que filiū vinxit, ⁊ separatos asseruari præcep-
 tit. Deinde Volumnium militiæ magistrum, ⁊
 ex amicis Olympum descripta ferentes iudicia,
 proficisci iussit ad Cæsarem: qui postquā Romā
 naui delati, Regis literas reddiderunt, vehemē-
 ter quidem Cæsar ob adolēscentes indoluit, ve-
 rū potestatem in filios à patre auferendam non
 duxit. Deniq. rescribit ei, vt ipse sui dominus es-
 set arbitri j: melius tamē facturū dicens, si in cō-
 muni confessu propinquorum suorum prouin-
 ciarū rectorum de insidiis quæreret: eosq. si de-
 lecto crimini reperiret astrictos, occideret, si ve-
 rō fugam tantum esse meditados, mediocri sup-
 plicio contentus esset. Paret scriptis Herodes:
 cūmq. b Berytū, quo Cæsar iusserat, peruenisset,
 cogit iudiciū. Præfederūt autem rectores qui-
 bus à Cæsare scriptum fuerat, Saturninus ⁊ Pe-
 danius legari, ⁊ cū his Volumnius procurator,
 iēm̃q. propinqui Regis ⁊ amici, necnon ⁊ Sa-
 lome ⁊ Pheroras, ⁊ post hos opimates Syriæ,
 præter Achelaum Regē: namq. hunc Herodes,
 quō Alexandri socer esset, suspectum habebat.

An. mundi
 3916. Ante
 Christum
 natum 8.

Ant. lib. 16
 cap. 12.
 a Herodes d
 Salome mo-
 ra vtrunq.
 filiū vincit,
 ⁊ separa-
 tos asserua-
 ri præcipit.

Ant. lib.
 16. cap. 13.
 b Herodes
 contra Alex-
 andrum ⁊
 Aristobulū
 iudiciū co-
 git.

An. mundi
3956. Ante
Christ. nat.
8.

a Herodes
in iudicio
filios accusat.

b Sententia
in filios He-
rodis.

c Tiro verus
Regis miles,
Herodis fa-
miliam ex-
ercuit.

Sed a filios quidem satis provido consilio iniur-
dicium non produxit: sciebat enim quod si tan-
tum visi fuissent, omni modo ad misericordiam
cunctos impellerent: si verò etiam dicendi co-
piam nati essent, facillimè Alexander obiecta
dilueret. Igitur illi quidè custodiebantur in Pla-
tane, vico Sidoniorum. Exorsus autem Rex, ve-
luti cùm præsentibus ageret, commouebatur. &
insidias quidem timidè obiciebat: nam proba-
tionibus deficiebat. maledicta verò & probra &
iniurias, & peccata plurima in se admissa profe-
quebatur: eaq. morte grauiora esse confessorib.
demonstraba. Postremò cùm nemo cōtradice-
ret, semet ipsū arguī miserabiliter questus, a-
cērbāque victoriā vincere, singulos b sen-
tentiam proferre rogat in filios, & primus Satur-
ninus condemnandos esse adolescentulos, sed
non morte pronunciauit. nec enim fas esse cum
tres ipse astantes habeat filios mortē alienis de-
cernere. Idem etiam duobus legatis visum est,
eōsq. nonnulli alij secuti sunt. Tristem verò sen-
tentiam primus Volumnius dixit: cunq. post
cum Herodis zmulacione, vel odio: neq. indi-
gnatione quisquam necandos esse adolescen-
tes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudæa & Sy-
ria suspensa quidem operiebatur huius tragœ-
diæ finem: sed nemo existimabat Herodis cru-
delitatem ad parricidium vsque processuram.
Ille tamē filios Tyrum traxit, atq. inde naui Cē-
saream deuectos, quo mortis genere perimeret
cogitabat. Interea c verus quidā Regis miles, Ti-
ro nomine, qui & filium habebat Alexandro
assuetum atq. amicum, & ipse diligebat adoles-
centulos: præ nimia indignatione mentis postre-
mo circumiens clamitabat conculcatam esse iu-
stitiā, veritatem periisse, naturā esse confusam,
vitāque hominum iniquitatis esse plenā, &
omnia

omnia quæ dolor contemptori vitæ dictasset. *An. mundi*
 Deinde ipsum etiam Regem ausus adire: mihi *3961.*
 verò, inquit, omnium videris esse infelicissi- *Ante Chris-*
 mus, qui contra charissimos nequissimis credas. *tum nat.*
 Siquidē Pheroras & Salome fidem apud te ad- *3.*
 versus filios tuos habent, quos sæpe ipse mortis
 supplicio dignos esse iudicasti: neque aduertis
 hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus,
 cum solo remaneas Antipatro, capi faciliē Re-
 gem optantes. Veruntamen cogita, ne ille quo-
 que militibus odiosus sit, propter cædem om-
 nium fratrum. Nullus enim est, qui non ado-
 lescentium misereatur, principum autem pluri-
 mi etiam palam grauitè ferunt. Hæc dicens, si- *Antiq. lib.*
 mul eos quibus res indigna videretur nomina- *16. cap. 13.*
 bat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio *a Tironem*
 comprehendi iubet. Ibique tum alius quidam *cum filio He-*
 Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio b qua *rodes com-*
 exagitatus insania, semetipsum indicans proli- *prehendi in-*
 lit: ac mihi quoq; Tiro, inquit, iste persuasit, ut *bet.*
 occasione tendendi nouacula te occiderem: b *Alia fal-*
 magnæque inde Alexandrum daturum munera *sa in Tironē*
 pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem *& Alexan-*
 etiamque filium, & tonsorem subdidit quæstioni. *drum accu-*
 Cumque c illi pernegarent, tonsor autem am- *fasio.*
 plius nihil diceret, Tironem vehementius tor- *c Herodes*
 queri iussit: tumque filius eius, patris misratio- *Alexandriū*
 ne commotus cuncta se Regi, si cum sibi con- *& Aristonem*
 donasset, indicaturum promisit. Eoque relaxa- *bulum filios*
 to, ipsius occidendi patrē suum habuisse volun- *præfocari, &*
 tatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hoc autē cū *Alexan-*
 quibusdā fictum ab adolescente videbatur, quo *dro materno*
 tormentis eriperet patrem, nonnulli verum es- *aus sepelire*
 se affirmabant. Herodes tamen & militū prin- *dos iubet.*
 cipibus & Tirone pro concione accusatis in
 eos armauit populum, ut ibidem cum tonsore
 lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios

An. mundi 4961. *Ante Christi nat.* 3. *verò in Sebasten missos, quæ non longo à Casarea intervallo distaret, præfocari iubet: cæque re maturè perfecta, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno avo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vitæ fuit.*

De conspiratione Antipatri contra patrem.

CAP. XVIII.

Antiq. lib. 17. *cap. 21.*

Antipatrum verò, cum iam sine controuersia successionem regni speraret, intolerabile gentis excepit odium, cunctis scientibus illum omnes fratribus suis conseruisse calantias: nihilque minus timor eum non mediocris sollicitabat, crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexādro ex Glaphyra filij duo, Tigranes & Alexander: itémq; Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodas & Agrippa & Aristobulus, filizq; re Herodias & Mariamme. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexādrum interfecit: Berenicem autem Aristobuli coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitauit. Idē a verò etiam Pheroram muneribus aliisq; obsequiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittendo pecunias. Saturninū enim cum aliis omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc autem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia largiretur, sed metu consumeret. Itaque eueniebat, ut nec accipientium beneuolentia quicquam profecerit: quibuscque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munerum quotidie largior erat.

erat, cum præter spem videret orbos pueros ab
 Herode curari : quantumq; ² illum perempto-
 rum cædis poeniteret, prolis eorum miseratione
 significari. Conuocatis enim propinquis atque
 amicis suis, & pupillis astantibus cum lachrymis
 opplesset oculos, dixit : Horum quidem mihi pa-
 tres fortuna quædam tristis eripuit, ipsis autem
 orbitatis misericordia cum natura commendat.
 Experiat itaque, ut etsi pater infortunatissimus
 sis, auus tamē sim providētiō, & à quibus post
 me regantur, amicissimos mihi relinquam. De-
 spondeo & igitur filiam tuam Pherora maximo
 filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius:
 tuo verò Antipater filio Aristobuli filiam : eris
 enim hoc modo pater orbatæ. Sororem verò
 etiam meus Herodes accipiet, ex pontifice auo
 materno prognatus. Et de his quidem hoc sit
 iudiciū meum, neq; id quisquam ditimat, qui
 me amabit. Precor autem etiam Deum bono
 regni mei, meorumque nepotum copulare na-
 ptias, atque hos pueros placidioribus, quam pa-
 tres eorū oculis aspiciete. Postquā hæc locutus
 est, fleuit, & puerorū dexterās iunxit, benigni-
 simēque consalutatis singulis dimisit conciliū.
 Statim dirigit Antipater, quantūq; dolore af-
 fectus esset neminem latuit pupillorum. nā-
 que honorem apud patrem quoque sibi de-
 rogatum existimabat: iterūque de rebus cunctis
 peti tulum fore, si Alexandri filius præter Arche-
 lum etiam Pheroram tetrarcham adiutorem
 habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suū,
 & orbitatis miserationem, qua tota gens ste-
 gebatur, quanto viventium puerorum studio,
 & quantā memoria mortuorum ipsius scelere
 tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirime-
 re sponsalia statuit, & callidē quidem patti sur-
 repere animis, scienti acriterque vigilanti ad-

Anno muni-
 di 3961.

Ante Chri-
 stum nat.

3.

2 Quantum

Herodē per-

emptorū filio

in eadē po-

nueret, pro-

lu eorum

miseratione

ostendebat.

b Herodē

nepotes de-

spondet.

An. mundi 3961. *Ante Christi nat.* 3. *Herodis filij ex septid uxoribus suscepti.*

suspiciendum. palam verò cum supplex adire ausus est, coràmque deposcere, ne se honore priuaret, quo dignum esse iudicasset, nudumque Regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim posse rem obtinere dominatum, si præter avum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri filio socer esset adiunctus. Instantissimè verò precabatur quia numerosa esset Regia progenies, nuptias permutari. Nouem namque Regi vxores erant, sed ^a harum septè vnde filios suscepit, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Mariamme pontificis filia: itémq; Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide, filiamq. Olympiadem, quam frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide verò Cleopatra Herodem & Philippum, necnon ex Pallade Phasaelum. Habebat autem filias quoque alias. Roxanen & Salomè, vnam ex Phædra, & alteram ex Elpide: duásque vxores sine filiis, consobrinam & fratris filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex Mariamme. Cum igitur tanta prolis copia superesset, aliter nuptias iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de pupillis cogitaret, vehementer iratus est: quippe filiorum quos interfecerat casum reputans. Verebatur ne etiam hi quandoque criminationum Antipatri premium fierent. Sed tunc quidem scruioribus dictis eum protebat. Postea ^b verò blanditiis eius adductus, sponsalia reformauit; ac primum ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium verò eius iungit filiz Pheroræ. Hinc licebat aduerte- re, quantum Antipatri valuerit adulatio, quòd idem in simili causa impetrare Salomen nò potuit. hanc enim quamuis soror esset, atque hoc sæpe intercedente Iulia vxore Cesaris postulaf-

set, Arabi Syllabo nubere non passus est: sed inimicissimam sibi fore iuravit, nisi ab hoc studio destitisset posteaque inuitam Alexæ cuidam ex amicis suis in matrimonium dedit, eisque filiarum vnā Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit. Nataram autem Mariam hēs vnā sororis filium habebat Antipatrum, altera fratris Phasaelum. Sic^a interrupta popillorum spe Antipater, & pro sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur: adiectaque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia singulorum odiunt vitare non poterat, securitatem sibi ex terrore querebat: cum præterea Pheroræ ei veluti iam confirmato Regi obsecundaret. Quin^b & mulierum conflata in aula consilio, nouas turbas excitabat. Erenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & Matre Antipatri, multa in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas Regis filias contumeliose tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat obiecta. Itaque cum illi iniuriz essent, alias quidem mōigeras habebant: solt verò Salome aduersabatur eorum concordia: quòdque non bono Regis coirent, apud ipsum insinulabat. Cognita verò eius delatione mulieres, quòdque Herodes agrè tulisset aperto quidem conuentu & familiaritate abstinerunt, contrà verò & discordare inter se Rege audiente simulabant: cū his adeò colluderet Antipater, vt palam Pheroræ minime dubitaret offendere: occultos autem cœtus & nocturnas commestationes agebat: earūque consensionem fecit obseruatio firmiter cum horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximeque aduersus Pheroræ coniugem, quod eam præter ceteras accusaret Salome, aduocato

Ant. mundi
3961.

Ante Christi
fuerunt.

3.

Antiq. lib.
17. cap. 3.

a Antipater
capit. 1. 10.
ne regni con
silio.

b Mulierum
in aula con
silio.

Antiq. lib.
17. cap. 4.

An. mundi cognatorum amicorumque concilio, & alia
 3961. multa mulieri & filiarum contumelias crimini
Anie Chri- dedit: quodque Phariseis mercedem contra se
sum nat- praeuisset, fratremque sibi hostem reddidisset
 3. expugnatum venenis. Postremo conuersus ad

a Herodes Pheroram, utrum, ait, se fratrem an uxorem
Antipatra, vellet optare? Cumque ille se citius vita dixisset
ne sum Phe- coniuge cariturum, incertus quid ageret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac
ora, vel e- ne cum Pherora, vel eius coniuge, aut quouis
ius coniuge alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloqueretur
vnquam col- edixit. Verum ille palam praecepta custodiens,
loqueretur, in occulto cum his pernoctabat, me-
adici. tuensque observationem Salomes, per amicos
 in Italia degentes, ut Romam proficisceretur,
 effecit per laris literis, ubi Antipatrum aliquan-
 to post tempore ad Caesarem mitti oportere
 perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus,
 eum misit: cunctis quae vsui forent, magnaque
 pecunia liberaliter instructum, testamentumque
 vna ei portandum dedit, in quo Rex ipse
 Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor
 Herodes, ex Mariamne pontificis filia procreatus.
 Quia & Syllus Arabs itidem Romam, neglecto
 Caesaris praecepto, nauigauit: de his cum
 Antipatro certaturus, de quibus cum Nicpao
 causam ante dixerat. Non leue autem cum A-
 reta Rege suo certamen habebat, cuius & alios
 amicos interfecerat & Soemum in Petra oppi-
 do potentissimum, redemptoque Fabato procu-
 ratore Caesaris fauore utebatur etiam in He-
 rodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fa-
 batum a Syllao alienauit, ac per eum quae Ca-
 sar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil de-
 disse, accusabat apud Caesarem Fabatum, dis-
 pensatorem esse, dicens non quae ipsi, sed quae
 Herodi expedirent. Quibus ^b commotus ad ira-

b Fabat cundiam
Procurator
Caesaris a-
pud Herode
secratorum
Sylla pro-
ducit.

studium Patet, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, secretorum Syllæ proditor factus est: regique indicavit, quod Syllæ Corinthum eius satellitæ pecunia corrupisset, eumque afferuari oporteret. Neque Rex id facere dubitavit: quoniam Corinthus iste, licet in aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripit, sed etiam duos alios Arabas iussit apud eum repertos, vnum Syllæ amicum, alterum Phylacchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Corintho, ut Herodem occideret, persuasisse confessi sunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Romam transmissi sunt.

An. mundi
3961.
Ante Christum
nat.

3.

*De veneno Herodi parato, & quomodo
comperitum sit.*

C A P. X I X.

AT² Herodes Pheroræ vehementius imminabat: ut repudiaret uxorem: neque quomodo mulierem, plesteret inueniebat, cum mul-
tas in eam odij causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supra modum indignatus elecit. Pheroras autem æquo animo accepta iniuria, in tetrarchiā suam recessit, iuratus vnum sibi exilij finem fore mortem Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique nec ægrotum quamuis sæpe accitus fratrem inuifere voluit, cum quibusdam mandatis eū quasi moriturus vellet instruere. Sed ille quidem præter spem conualuit. Postquam autem Pheroras in morbum incidit, tum Herodis patientia moritur, & demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superare non quia, si nra-
dies enim paucos est mortuus, ut.

a Herodes
Pheroram
cum uxore
eiecit.

b Pheroras
moritur, &
Hierosoly-

Ann. mundi

3961.

*Ante Chri-
stum nat.*

3.

*Antiq. lib.
17. cap. 5.**a Venesica
muliercula
ex Arabia.**b Confessio
muliercula-
rum in sor-
tita.*

Quem licet vsque ad vltimum vitæ diem dilexisset Herodes, tamen quòd illum quoque veneno peremisset, fama vulgatum est. Verùm eius corpore in Hierosolymam deportato, luctu maximū cunctæ genti denunciavit, clarissimæque funus sepultura dignatus est. Vnus quidem interfecto Alexandri & Aristobuli, hunc exitum vitæ sortitus est. Trāsit autem in Antipatrum autorem pœna sceleris, ex interitu Pheroræ hæc incipit. Quidam enim ex eius libertis, cū Regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram veneno interceptum esse dicebant. nam quendam ei cibum obtulisse coniugem suam, non eo quo solebat modo conditum: eoque sumpto illum morbo protinus esse correptum. Venisse autem ante biduum, matrem ac sororis eius accitu quandam a venesicā mulierculam ex Arabia, vt venenum Pheroræ cōficeret amatoriu: & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæi consilio: namque illi notam fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus Rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibique tum exclamat aliqua doloris impatiens: Deus cœli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horam nobis malorum causæ est, vindicet. Hoc Rex initium nactus, persequēbatur vltius indaginem veritatis. Mulier vero matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, & occultos eorū conuentus aperuit: quòdque Pheroras & Antipater redeuntes à Rege, tora cum illis nocte potare soliti essent, servis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinarum hæc indicavit. Cū autem ancillæ separatim singulæ torquerentur, paruit omnium dicta cōgruere, qua de causa Romam quidem Antipater ex cōposito, Pheroræq; verò trans flumen Iordanem curauisset.

Nam

Nam sæpè illos in sermone dixisse, quòd post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorúmque coniuges transíurus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariamque eíusq. filiis minime pepercisset: ideoq. melius esse, ab hac belua quàm longissima fugere. Sæpè autè dixisse matri Antipatrū conquerentem, quòd cum ipse iā senus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, & que fortasse prius quàm regnare incipiat moriturum: aut si vnquam decesserit, (quādo autè istud futurum?) voluptatem sibi successionis omnino fore breuissimā. Pullulare præterea hydre capita, hoc est Alexātri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoq. spem ademptam esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorē, sed Mariamque filiū scripsisset hæredem. Qua quidem in re prorsus cum senectute delirare, si testamēto suo stāndum arbitraretur. se namq. ut ex eius progenie nemo superesset curaturum. Quinetiā cum omnes patres, quibus innisi vnquam filij fuerunt, odio vincat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Deniq. nuper sibi, ne cum Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras diceret, quid enim per nos laudatur? respondisse Antipatrum, vtinam cunctis ablati nudos se dummodo viuos relinqueret. Verū hoc nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam bestiam quisquā effugiat, sub qua nec amicis esse palām liceret. Denique nunc occultè, inquit, cōuenimus: licebit autem apertè, si viorum spiritū manúsque habeamus. Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt, & quòd Pheroras cum illis Petram fugere cogitasset. Ut omnibus autè dictis Herodes crederet, centum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat, igitur a ante aliorum Doride Antipatri matrem

Ann. mundi
3961.
Ante Chrī-
stum nat.

a Doride
Alexandri
matrem cum
ni ornacu
palatium
Herodes opj
pellit

3961. furor eius erumpit: eamque omni ornatu, quem
Ante Chri illi donauerat, spoliata, multis comparato ta-
stus nas. lentis, expellit. Deinde ira deposita, Pheroræ
 3. mulieres à tormentis recreabat. Timore autem
 pauidus erat, & ad omnes suspiciones excitaba-
 tur: multosque innocentes, metu ne quæ nocen-
 tum præmitteret, in tormenta ducebat. Hinc
 ad Samaritam se cōuertit Antipatrum, qui pro-
 curator erat Antipatri, & ex illius tormētis cō-
 perit, necandi sui causa ex Ægypto Antipatrum
 venenum malum petiisse, per quendam Anti-
 phili apicum: idque ab eo Antipatri auunculo
 accepisse Theudionē, ac Pheroræ tradidisse: cui
 mandasset Antipater, vt Herodem occideret, dū
 ipse Romæ adesset, ac suspicione careret: Phe-
 rorā verò venenum vxori suæ dedisse seruandū.
 Itaque hanc euocatam, statim Rex quod acce-
 perat afferre iubet. Illa verò quasi allatura e-
 gressa, de throno se præcipitē dedit, vt eo modo
 probationes & Regis tormenta præueniret. Sed
 Dei prouidentia, sicut apparet, quæ ab Antipatro
 pœnas repeteret, non in caput, sed in diuersam
 delata partem, periculum mortis euasit. Porta-
 tāq. ad Regem, vbi resipiscere potuit (nā casus
 eā perturbauerat) quamobrem se præcipitasset
 interrogata, adiurante Rege, quòd vera dicentē
 remitteret omne supplicium: sin falsa promere
 maluisset, corpus eius tormentis absumeret, ne-
 que sepulturæ quicquam relinqueret: paulisper
 tacuit. deinde: quid, inquit, secreta custodio,
 quū Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes
 a Pherora. perdidit seruitura? Audi Rex, & tecū Deus mi-
 cōsum quid hi testis veritatis, qui falli non potest. Cū phe-
 cum veneno roræ morituro lachrymans affiderem, tunc ille
 sit actum, in me ad se vocauit: En multum, inquit, coniunx-
 gressi fac- de fratris erga me animo sum deceptus. Nā qui
 ter. sic me diligeret, iniustum habui, & necare cogi-
 tauit.

ami: qui tanto nunc mei, quamuis ne dum mor-
 ti, dolore confunditur. Sed ego quidem impie-
 tatis precium fero: tu verò quod in eum seruas,
 relictum nobis ab Antipatro venenum, huc af-
 fer properè, meque vidente consume, ne ad in-
 feròs quoq; vlticem huius sceleris conscientia
 deferam. Ita vt iussit attuli: & magnam quidem
 veneni partem sub obtutibus eius in ignem ef-
 fudi: modicum verò mihi propter dubios casus,
 & quæ me uerem, reseuavi. His dictis, illa qui-
 dem omnino paululum quiddam veneni habē-
 tem pyxidem profert: Rex verò ip̄ matrem fra-
 tris, & Antiphili contulit quæstionem: Verum
 hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse py-
 xidem fatebantur, illumque venenum à fratre
 apud Alexandriam exercente medicinā acce-
 pisse dicebant. Totum autem regnum circum-
 euntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erāt
 incertarum rerum exploratores atque indices,
 & à suspicionibus remotissimos ad probationes
 trahebant. Denique etiam Pontificis filiam
 Mariammen, consciam esse maleficiorum pa-
 tuit. Hoc enim tortis eius fratribus demon-
 stratum est. Rex autem matris audaciam filij
 quoque pœna coercuit. Nam quem illa pepere-
 rat Herodem, patri successorem scriptum ex
 testamento deleuit.

Ann. mundi
 3961.
ante Chri-
stum nat.
 3.

a Divina
virtute nullū
scelus impu-
nissimum relin-
quit.

*De Antipatri in Herodem malignū studiū
 deprehensū & vltū.*

C A P. X X.

Post hæc etiam Bathyllas, nouissima cōsilio-
 rum Antipatri fides documentis accessit.
 Namq; is erat quidem libertus eius: aliud autē
 venenum ferēs, hoc est, aspidum virus, aduen-

An. mundi
3961.

Ante Chri-
stum nat.

3.

a Antipatri
in Arche-
laum &
Philippum
fratres infi-
do.

Antipater
scriptoribus
epistolarum,
quas in fra-
trum perni-
ciē simulat,
ingenium pe-
cunia sum-
ptu erogas.

rat, aliorūmq; serpentū succos: vt si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem verò præter susceptā cōtra salutem patris audaciam, velut operam subcisiuam, habebat epistolas aduersum fratres cōpositas ab Antipatro. Erant^a autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iā adolescentuli, magniq; animi Regis filij, quos Antipater velut imminētes spei suæ remouere festinās, quædam in eos literas ipse finxit, amicorū nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperēt. ac de Alexandri & Aristobuli nece manifestè quererentur, seq; accitos esse grauitè ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, idq; maximè sollicitabat Antipatrū. Quin etiam prius quàm proficisceretur, in Iudæa cōstitutus Antipater, eiusdem modi cōtra eos Romæ literas mercabatur: patrēmq; adeundo vitæ dæ suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quædam falso scripta, quædā verò adolescentiæ peccata esse cōmemorans. Quo^b quidem tempore scriptoribus epistolaram, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vestem preciosam variāque stragula, poculāque argentea necnon & aurea comparando, aliāq; plurima instrumenta, vt preciorū magnitudine mercedes falsariis erogatas celaret. Deniq; ducēta talenta retulit expensa, & eorū maxima fuit occasio causa Syllæ. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore concessis, cū omnia quidem tormenta de patricidio, epistolæ verò de iteratis fratricidiis conclamarent, nemo tamen ex Iudæa venientium, quo loco fortuna domus essent ei nunciauit, quamuis inter scelus probatū & ipsius reditū septē mēsu interualla fluxis-
sent.

festis erat amicus omnibus. Fortasse autem e-
 tiam quibus indicandi voluntas fuit per inter-
 scriptum fractum manes obmutescabant. Deniq;
 Roma literas misit continuo se venturum esse,
 quodq; honorifice dimissus esset à Cæsare nun-
 tians. Rex autē insidiatorē manibus tenere de-
 siderans: timēnsq; ne si quid præscisset, fortē ca-
 neret, ipse quoq; literis benevolentiam simulās
 & alia familiarissimē scripsit, & ut reversionem
 suam^a maturare orauit. Nam si properasset,
 matris suæ quoq; offensionem posset compone-
 re, quam expulsam esse non ignorauit Antipa-
 ter. Primā^b quidem iam de morte Pheroræ su-
 sceperat epistolā apud Tarentum, eūmq; vehē-
 menter luxerat; id autē nōnullis de patruo lau-
 dabile videbatur: sed quantum intelligi datur,
 causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non
 cellerant: neque tam Pherotā ſebat, quā ma-
 lefactorum ministrum. Præterea metus cum qui-
 dam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quan-
 do fortē deprehenderetur venientem. Tunc au-
 tem in Cilicia patris epistola sibi reddita, quam
 supra memoravi, statim quidem festinabat: sed
 postquam in Celenderin delatus est, subit cum
 quendam materni casus cogitatio, anima iam
 per semetipsam diuinante. Et amicorum qui-
 dem prudentiores ei suadebant, ne prius patrē
 conueniret, quā pro certo cognosceret, quib;
 ex causis matrem suā repudiasset: nāmq; time-
 re, ne fortē criminibus matris adderetur. Mi-
 rus autem prudentes, & visendæ patriæ cupidū
 magis, quā quid Antipatro esset vtile conside-
 rantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mo-
 ra & patri causam prauæ suspicionis, & occasio-
 nem præberet calumniantibus. Nunc enim si
 quid motum est, in absentem esse factum: nec
 enim præsentē illo quenquam id ausurū fuisse.

An. mundo.
 3961.
 Ant. Chri-
 stianitat.
 3.

Antiq. lib.
 18. cap. 8.
 a Antipater
 ut reuerſio-
 nem suā ma-
 turaret, ſcri-
 bit Herodes.
 c Antipater
 Pheroræ
 mortem vo-
 luentem
 luges.

An mundi Absurdum autem videri, propter suspiciones in
 3961. certas certis bonis carere, neq; maturè se patri
Ante Chab reddere, ab eoque regnum accipere, quod solo
flum. nat. ipso ipse niteretur. Paruit his Antipater, impela-
 3. lente festinè, transmissusq; in Sebastii Cæsareæ
 portum defertur. Occurrit autem illi præter o-
a Antipater pinionem maxima solitudo cum omnes eum
Cæsarea om deuitarent, nullusq; auderet accedere. Nam
asib. inmi- etiā semper æquè inuisus erat, odio tamen ut
fur. proderetur tunc data libertas est. Multos autem
 auertebat ex Rege formido, quoniam cunctas
 iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, so-
 lusq; de se quid ageretur Antipater ignorabat.
 Nec enim vel clarius eo quisquā deductus est,
 cum Romam nauigaret, vel ignobilius inde su-
 sceptus est. Enimuerò clades ille domesticas in-
 telligens, caliditate celabat, metusq; penè mor-
 tuus, vultu confidentis simulabat. Et neq; fugæ
 spes vlla erat, neq. circumstantib. malis emerge-
 re poterat: certumque nihil ei de domo ne ibi
 quidem nunciabatur: id enim Regis intermina-
 tio prohibuerat. Vnde interdū etiā spes eū per-
 tontabat hilarior, aut nihil esse deprehensum,
 aut, si quid esset, hoc sese impudentia sua dilu-
 turum ac dolis, quæ sola instrumenta salutis ha-
 beret. Itaq; his armatus, sine amicis in Regiam
 venit, qui à prima ianua cum iniuria sunt repul-
 si. Portè autè Varus Syriæ rector intus aderat. in-
 gressus b deinde ad patrē, cōfirmatusq. audacia,
b Quomodo venit eius salutandi causa, propius accedebat: cū
Antipater ille obiecta manu & capite declinato, exclamat:
Roma domū Et hoc patricidæ est, ut me amplexari velis, qui
reuerſus ab tot maleficiis inuolutus sis. Dispereas, impiū ca-
Herode fue- put: neq. me attingas prius quàm oriminibus re-
vis accepim. exuas. Dabo enim tibi iudiciū & iudicē, qui op-
 portunè præstō est, Varum. Abi, & quemadmo-
 dū te purges in diem crastinum meditare: nam
 & tem-

Et tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc
 metu obstupefactus Antipater, quia respondere
 nihil potuit, reuersus est. Cum autē ad eum ve-
 nissent mater & vxor, cunctas ei probationes ex-
 posuerunt. Tumq; recepta mente, quo pacto se-
 se defenderet cogitabat. Postero autem die Rex
 adhibito propinquorum atq; amicorū cōcilio,
 Antipatri quoq; amicos vocat. Ipse autē cum
 Varo residens, cunctos iudices iussit adduci, in
 quibus erant etiam serui matris. Antipatri qui-
 dam pridem cōprehensi, qui ab ea literas ad eū
 deportauerunt huiuscemodi. Quoniam illa om-
 nia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eū ve-
 nias, nisi aliquod auxilium à Cæsare impetrave-
 ris. Itaq; his vnā cū aliis introductis, ingreditur
 Antipater. Cūq; pronus ante pedes patris ceci-
 disset, oro, inquit, pater nequid de me præiudi-
 ces, sed integras aures satisfactioni meæ præ-
 beas. Demōstrabo enim me innoxium, si tu vo-
 lis. Ille autem magna voce imperato ei silentio,
 ad Varū locutus est. Quod & tu Vare, & qui-
 nis iustus iudex, Antipatrū morte dignū iudica-
 neris, certē scio. Vereor autem ne mea quoq; ti-
 bi, sit inuisa fortuna omniq; calamitate dignum
 deputes, qui tales filios genuerim. Atqui hoc ti-
 bi magis miserandus videri debeo, quod erga rā
 scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis
 prioribus adhuc adulescētulis regnū detulerā,
 eosq; Regiæ educatos amicos Cæsaris feceram:
 sed quos aliis inuidendos Regibus æmulandos
 que constitui, meæ salutis hostes inueni. Quo-
 rū tamē interitus Antipatro magis profuit. Uti
 enim quod iuuenis & successor meus futurus es-
 set, maximē securitas quærebatur, at verò hic be-
 lla, patiētia mea suprā quā satis eras expletus, in
 me satietatē suā profundit: eisq; diu viuere sū vā-
 lu. meq; senectutē grauitè tulit, Rexq; fieri

An. mundi
 3961.

Ant. Chri-
 stum ante.

3.

Indicium.

Antipatri om-
 nia
 præsiden-
 Vare.

b Herodū in
 iudicio com-
 tra Antipa-
 trum accusa-
 fatis.

c Beneficio-
 rum Hero-
 di in filios
 collatorum
 recitatio.

An. mundi non nisi patricidio passus est. quæ quidem pro-
 3961. fectò noui quæ ratione cogitauit: quòd eum ex
Ante Chri- agro abiectū reduxerim, & exclusus quos mihi
summas. Regina pepererat filius, regnì mei vicarium de-
 3. clarauerim. Equidē tibi Vare cōfiteor meæ mē-
 tis errorē. Ego illos contra me filios irritauì, qui
Herodes Antipatri gratia spes eorum iustas abrupi. Quid
Antipatri enim tantum de illis, quantum de isto bene
pro reliquis sum meritus? cui uiuus etiam potestatem meam
filys amans penè concessi: apertè autem regnì successionē
plurimæque testamento reliqui, & præter destinatos ei sepa-
in eum bene ratim quinquaginta reditus talentorum, sum-
per ptum passim mea pecunia subministraui: ac nu-
per per Romā quoq; nauigaturo dedi trecēta talē-
ta. ta, quēmq; solūm ex omni familia mea, tanquā
 patris seruatore, Cæsari cōmendaui. Aut quid
 illi tantum sceleris quantum Antipater admise-
 runt? quòdve de his habui indicium, quale de-
 monstrauit huius insidias? etiam approbo, quia
 ausus est aliquid patricida, rursūmq; verita-
 tem dolis sperat obtegere: tibi Vare cauendū
 nam ego istam beluam noui, & quā sit verifi-
 cilia dicturus, iam nunc prospicio, fletūque
 simulatos. Hic est qui me quondam monebat,
 ut vitium Alexandrum caueterem, neque meum
 corpus omnibus crederem: hic est qui usque ad
 cubile meum solebat ingredi & circumspicere,
 ne quis mihi fortè parasset insidias: hic somni
 mei custos erat, & securitatis dator, qui conso-
 laretur luctum peremptorum, & uiuentium fra-
 trum beneuolentiā diiudicaret: hic propugna-
 tor & satelles meus. Quum eius calliditas Vare
 in mentem venit, & quemadmodum singula si-
 mulasset, vix me credo viuere, tamq; grauē in-
 fidiatorem quo pacto effugerim miror. Verun-
 tamen quia fortuna quædam excitat contra me
 domum meam, mihiq; amicissimi semper in-
 fensa

scis sunt, ego quidem factorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo autem qui meum sanguinem sitierit elabetur, etiam si per omnes filios iudicia ventura sint. Hæc dicens, ipse quidē interrupto sermone tacuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes iussit exponere. Inter hæc autem Antipater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat. Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper seruatore te habuisse cōmemoras? Aut si ficta, vt dices, simulataque mea pietas fuit, cur in aliis tam callidus, in hoc adeo demens fui, vt non intelligerem, quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio, cœlestem latere iudicem omninō non posset, qui vbique præstō esset, & cuncta conspiceret? An fratrum exitus ignorabā, quos ob id Deus vltus est, quia tibi malè cogitauerant? Quid autē fuit cur me tua salus offenderet. Spes regni? Sed regnabā. Odij suspicio? Sed diligebar. An ex te metus aliquis? Quin tui seruans, aliis timendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem, immanis que bestia animum gererem, certē mansueti patris beneficiis vinceret; quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filius anteposueris, viuusque Regem declaraueris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum, o me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum liuori tempus magnamque insidiantibus spatium præbui. Sed tamen tibi pater tuusque rebus abieram, ne Syllæ tuā cōtemneret senectutē. Roma tibi celsis est pietatis, & princeps orbis terræ. Caesar, qui me patris amatores sæpè vocitabat. Ac.

An. mundi
3961. Antio
Christ. natū

3.

a Responsio
& excusa-
tio Antipa-
tri.

b Antipa-
ter Romanus
& Caesarem
pietatis te-
stis allegat.

An. mundi
3961. Antio
Christ. nasci
1.

cipe pater has eius literas. haec fictis in me criminibus veriores; his me defendo: haec affectus erga te mei argumenta certissima: recordare quam inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiae. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, tetra marique nihil usquam patricida perpeffus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me deferatur ignis, per viscera aëra pergant instrumenta poenarum. ne parcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expers mori non debeo. Talia cum lacrymis ac eiulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autem Herodem, quo minus fletet, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, iussu Regis, multa de Antipatri calliditate praefatus, & misericordiae spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribens: maximè vero fratrum interitum, quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset, multo minus à fratribus abstineret. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem profererebat indicia, etiam de Pherora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicissimis scelere omnem domum repleuisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam Deus testis est in-

a Nicolaus
iussu Regis
contra An-
tipatrum a-
trocissimam
accusatio-
ne instituit.

b Peroratio
Nicolaus.

est innocentia mea, silensque taceret, venenū
 perit, idque a cupiam damnatorum capitis ex
 custodiis bibendum dedit: eoque statim mor-
 tuo, quidam in secreto cum Herode fermoci-
 natus, gesta in consilio Cæsari scripsit: postero-
 que die inde discessit. Nihiloque minus Rex
 Antipatro vinculis tradito, cladis suæ nuncios
 ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse
 insidiis arguebatur Antipater. Quidam enim è
 seruis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens
 cuiusdam Acmes nomine, ancillæ Iuliz: quibus
 ad Regē scriptis, indicauerat Salomes epistola
 inter literas Iuliz reperta, clam ei beneuolen-
 tiæ causa misisse. Ipsius autem Salomes episto-
 lis & maledicta in Regem acerbissima, & a
 cusatio maxima continebantur. Sed hæc ab Anti-
 patro erant fictæ: isque Acmen pecunia corru-
 ptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epi-
 stola enim eiusdem mulierculæ ad ipsum scri-
 pta id prodidit, cuius verba hæc sunt. Sicut vo-
 luisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi,
 certo sciens, Regem sorori suæ minime posse
 parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies si
 consumptis omnibus pollicitationum tuarum
 memor fuerit. Hac epistola & quæ in Salomen
 sunt composita deprehensis, Regem subiit cogi-
 tatio, ne fortè etiam Alexander falsis epistolis
 fuisset oppressus: quòdque penè sororē propter
 Antipatrum occidisset anxius erat. Itaque non
 est ultra cunctatus, quò minus ab eo sumeret o-
 mnium causa supplicium: sed ne propositis sa-
 tisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme
 tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata,
 dedit literas ad Cæsare, ac propterea testamen-
 to, mutato, exemit nomē Antipatri, Regemque nomen ipsum
 scripsit Antipam, præteritis Archelao & Phi-
 lippo natu maioribus. nam & hos Antipater
 re delat.

An. mundi
 3961. Anto
 Christ. nati
 3.

a Venenum
 in quodam
 capite dam-
 nato proba-
 tur.

b Alia ad-
 uersus Anti-
 patrum
 accusatio.

c Herodes
 de Antipa-
 tro suppli-
 cium sume-
 re cogit,
 propterea q.
 in testamē-

An. mundi infimulauerat. Cæsari autem post alia pecunia
3963. Ante ria munera mille talenta, & vxori eius ac filiis,
nat. Christi. itémque amicis & libertis, propè quinquagin-
 1. ta: cæterisque omnibus agrorum & pecuniarum
 non parum distribuit, ac sororem Salomonē lucu-
 lentissimis donis honorauit. In testamento qui-
 dem ista correxit.

De aquila aurea, mortisque Antipatri & Herodii.

CAP. XXI.

Ant. li. 17.
cap. 8.

MOrbus autem ingrauescebat, quòd cum se-
 nectus pariter ac mœror vrgeret, & annos
 iam septuaginta natus esset, & filiorum cladibus
 animū adeò habebat affictum, & nec bona va-
 letudine quicquam iucunditatis admitteret. A-
 rriorem autē faciebat ægritudinem, quòd An-
 tipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud
 agens, sed cum ipse cõualuissēt, cogitabat occi-
 dere. Ad has et calamitates accidit etiam popu-
 li quidam tumultus. Erant in ciuitate sophistæ
 duo, qui summè scire leges patrias videbantur,
 & propterea per omnem gentem maxīma glo-
 ria prædicabantur: Iudas filius Sepphoræ, & al-
 ter Margali Mathias. Hos non pauci adoles-
 centium sequebantur, cum leges exponerent, &
 in dies singulos puberum exercitum congre-
 gabant. Qui cum Regem audissent mœrore ac
 morbo tabescere, apud notos loquebantur, op-
 portunum iam tempus esse, vt Deus vindicaretur,
 fabricatæque aduersus leges patrias opera
 destruerentur. Si quidem in templo nefas sit,
 imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis co-
 gnomine simulacrum haberi. Hoc propterea
 dicebatur, quòd supra maximam portam tem-
 pli Rex aquilam collocauerat auream. Eam-
 que tunc monebant sophistæ vt tolleren: pul-
 chrum esse dicentes, etiam si quod inde peri-
 culum

*a Iudas &
 Mathias
 populum vt
 aquilam au-
 ream tolle-
 rent, hortan-
 tur.*

eolum immineret, pro legibus patriis mori
 non recusare: sic enim decedentibus, & ani-
 mam immortalem & bonarum rerum sensum
 perseverare perpetuo: minus autem fortes &
 sapientiz suæ nescios amare animam imperi-
 tia: magisque morbo cupere, quàm vir ute
 defungi. Dum hæc illi differerent, rumor
 subito pervagatur, Regem ferè iam mori, unde
 etiam confidentes adolescentes coronam ador-
 ti sunt: ipsòque meridie, quum plurima multi-
 tudo versaretur in templo, crassiss demissi funi-
 bus, aquilam ex tecto auream secubus absci-
 debant. Qua re statim Regis duci nunciata,
 non parva ille manu comitatus ad templum cu-
 currit: & propè ad quadraginta iuvenes com-
 prehensos Regi exhibuit. Qui primùm inter-
 rogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi
 essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iuben-
 te, lege patria, responderunt. Cum verò, quid e-
 xultarent tantum, quibus mors immineret. ab
 his quæreretur: quia post mortem bonis plurimis
 frui sperarent, asseruerunt. His itaque Rex com-
 motus magnitudine iracundiz morbum superat,
 atque in concionem procedit. Deinde multum
 in eos quasi sacrilegos inuectus, & quod occa-
 sione legis patriæ quoddam maiora tēassent, velut
 impios supplicio dignos esse iudicavit. Populus
 autē metuens ne per multos quæstio iret, pre-
 cabatur, ut primum facinoris suasoribus, deinde
 in eo reprehensis pœnz subditis, cæteris indi-
 gnationem remitteret. Tandem igitur exor-
 tatus, & ipsos Rex qui funibus demissi erant cum
 sophistis viuos incendi: & reliquos qui una cõ-
 prehensi sunt obtruncandos carnificibus tra-
 didit. Hinc totum eius corpus morbo occupa-
 tum variis doloribus differebatur. nam febris qui-
 dem non mediocri erat, prurigo autem intus.

An. mundi
 3863. A
 Christiana
 1.

a Iuvenes
 qui aquilam
 auream ab-
 sciderant, ab
 Herode da-
 ducti, exa-
 minantur.

b Iuvenes
 cum Sophistis
 capiti da-
 nari, inser-
 ficiuntur.

c Herodes
 variis mor-
 bu vexa-
 tur.

Ant. lib. 19
 cap. 9

An. mundi
 3963. *A*
Christo nato
 1.

a Herodes
morbo obi-
iturno, aqua
calida vi-
ta.

b Attia bily
Herodi mor-
to minatur.
c Herodes
Roma liti-
tas, quibus
Acmen iussu
Casari in-
teremptam,
d Antipa-
trum morie
damnatum
esse signifi-
catur, acci-
pio.

lerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduus autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredōque vitilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria memborumque omnium contractio fatigabat: ut, qui hæc ad diuinitatem referrent, vitionem eam esse dicerent sophistarum. Ille autem, quamvis cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remediis excogitatis salutem sperabat. Denique a Iordanem transgressus, apud Calliroen aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracē bituminis, qui Asphaltites vocatur, effluentes, pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foueri placuerat, in solum plenum demersum ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere visus est. desperata verò salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cū b autem rediens ad Hierichunta venisset, atra iā bily correptus, & penè ipsi morti minabatur: facitūque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum cui nomen est Hippodromus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis: scio, inquit, mortem meam festis gaudiis celebraturos esse Iudæos. Verum per alios lugeri potero, & præclarissimos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cū animam efflauero, statim militibus circumdatos occidite: ut etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisque domus illa luctet, Et c. *Ami, his mandatis, legato-*

rum quos Romam miserat epistolæ sunt allata, quibus Acmen ancillâ Iuliz iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatū esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rursus victus (nā inedia tussisque pariter violentia distēdebat) fatum præuenire conatus est: sumptoque malo, etiam cultellum poposcit: sectum enim comedere cōsueuerat. Deinde a circumspecto ne quis arbiter impediret, tanquam se percussurus dexteram sustulit. Cū verò Achiabus consobrinus eius accurrisset, manūque continuisset, vulnatus maximus in regia statim, quasi Rex mortuus esset, excitatus est. Eoque properè audito, Antipater fiduciā recepit, lætusque iā cum Herodes promissa etiā pecunia, rogabat, ut se soluerent atque dimitterent, quod eorum princeps non solum ne fieret obstiterit, sed etiam Regi velociter nunciauit. Ille autem fortius exclamans, quā vires ægrotantis valebam, continuò satellitibus missis occidit Antipatrum: mortuūque sepeliri præcepit in Hyrcanio. Deinde rursus corrigit testamentum, & successorem quidem Archelaum natu maximum Antipæ fratrem scripsit, tetrarchiam verò Antipam. Post interitum autē filij quatuor diebus exactis moritur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigōnum, regno positus: triginta verò & septem, postquam Rex a Romanis declaratus est. Et in aliis quidem omnibus, secunda fortuna usus est, si quis alius, Regnum enim quod prius sibi quæsierat, tanto conseruatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem Regis exerecitus, cum marito

An. mundi
1963.
A Christo
nato 1.

a Herodes
doloribus vultu
sibi ipsi
violenter manus inferre
cogitat.
Ant. lib. 17.
cap. 16.

b Mor. Antipat.

An. mundi progressa, victos absoluit, quos occidi manda-
3963. uerat: ipsum dicens mutasse consilium: & va-
Ante Chri- numquenque iussisse domum dimitti. Atque ita
stum nat. post horum ablatum militibus indicatur. Quibus
1. in concionem cum alia turba in amphithea-
Antiq. lib. trum apud Hierichunta collectis, Ptolemæus
17. cap. 12. annuli Regis custos, quo signate solitus erat, &
a Militibus fortunatum illum cepit dicere, & multitudinē
de multitu- consolari. Relictamq; ab eo militibus epistolam
dini Regis recitauit, in qua multum rogabat, ut beneuolo
mors num- animo successorem suum fouerent. Deinde
ciatur. post epistolam testamentum legebat, in quo
b. Archelam Philippum quidem hæredem Trachonis: pro-
post patrē ximarumque regionum: tetrarcham verò, sicut
ab eum Rex suprà diximus, Antipam: Regem *b* autem Ar-
declatur. chelam scripserat, eidemq; anulum ad Cæ-
 sarem ferre mandauerat, assignatamque regni
 administrati noticiam. Omnium nanque dispo-
 sitionum suarum dominum & confirmatorem
 Cæsarem esse voluit, cætera verò seruari iuxta
 superius testamentum. Quo perlecto cōfestim
 clamor secutus est omnium Archelao gratulan-
 tium: militesq; per cuneos, & populus adeuntes,
 suamq; promittebant, Deique beneuolentiam
 precabantur. Hinc ad sepeliendū Regē operam
 contulerunt. Nihil *c* autē munificentia præter-
 misit Archelaus, sed omnē ornamentum extulit re-
 gium in funeris pompa ducendū. Lectus quippe
 totus erat gemmis aurōq; distinctus, thorax au-
 tem purpura variatus, corpusque super eum ve-
 latum itidem purpura. Capiti autem diadema e-
 rat impositum, corona verò desuper aurea, sce-
 ptrumque in dextera, & circa lectum filij cum
 propinquis, præterea satellites agmēq; Thra-
 cium, Germanique & Galli, velut ad bellum in-
 structi omnes antecedeabant. Cætera verò mili-
 tum manus armata, ducēsque suos ordinumque
 principes

principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta stadia portatum est in castellum Herodion: ibi que secundum ipsius Regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem Regis hic finis fuit.

SVMMA CAPITVM LIBRI II.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De successoribus Herodis, & vltione direpta aquila aurea.
- II. De pugna & strage Hierosolymis inter Iudaeos & Sabinianos.
- III. De Vari gestis circa Iudaeos crucifixos.
- IIII. De ethmarcha Iudaeorum instituto.
- V. De subditicio fa'stoque Alexandro, eoque deprehenso.
- VI. De Archelai exitio.
- VII. De Simone Galilaeo, & tribus sectis apud Iudaeos.
- VIII. De Pilasi regimine.
- IX. De superbia Cai, & Petronio Praefide.
- X. De imperio Claudij & regno Agrippae morte.
- XI. De varij, tumultibus in Iudaea & Samaria.
- XII. De tumultibus in Iudaea sub Felice.
- XIII. De Praefidibus Iudaea Albino & Floro.
- XIII. De Floro sauiens in Iudaeos Caesarienses & Hierosolymitanos.
- XV. De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.
- XVI. De Poliriano tribuno, & oratione Agrippae ad Iudaeos, ad obediendum Romano Imperatori.
- XVII. De causa rebellionis Iudaeorum contra Romanos.

FLAVII IOSEPHI

- XVIII. De cade Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.
- XIX. De Iudeorum maxima strage Caesaris & in omni Syria.
- XX. De Iudeorum alia gravi cade.
- XXI. Iudei Alexandria occisi.
- XXII. De clade Iudeorum, auctore Cestio.
- XXIII. De pugna Cestij contra Hierosolymam.
- XXIII. De obsidione Hierosolyma à Cestio, & strage.
- XXV. De Damascenorum scutia in Iudeos, de quo Iosephi studijs in Galilaa.
- XXVI. De Iosephi periculis & evasione, & Ioannis Giskalai malitia.
- XXVII. Tiberias à Iosepho recuperatur & Sapphoris.
- XXVIII. Quomodo Hierosolyma bello sese preparaverint: deq; Simoni Siora tyrannide.

De successoribus Herodis & ultione decepta aurea aquila.

C A P. I.

Anno mudi
3964.
A Christo
nato 2.
Antiq. lib.
17. cap. 11.
a Lucam &
epula Ar-
chelai.

ARCHELAI² autem Romam proficiscendi necessitas turbarum novarum principium fuit. Dieb. enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisq; feralib. prolixè populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudeos necessariò multos ad inopiam redegit: nam qui eum neglexerat, impius aestimabatur) candida veste indutus procedit ad templi. Ibique variis fauorib. exceptus à plebe, ipse quoq. in excelsò tribunali, solioq; aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisq. & quòd sepulturam patris sedulo curauissent, gratias egit, & quòd sibi quàm certò iam Regi. magnos honores habuissent. Verum se tamen nō potestate solum interim, sed etiam ipso Regis

Regis

Regis nomine tēperare, donec à Cæsare sibi fuerit confirmata successio, qui etiā testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Cæterum ^a pro alacritate ac beneuolētia, æquē militib. ac populo plenā se vicissitudinē relatum, si ab his quorū etiā esset imperium, certus Rex declaratus fuisset: studiūq; sibi esse, ut erga illos rebus omnibus patre melior appareret. His gaudia multitudo, statim eius mentem magnis rētare petitionib. cœpit. Nāq; alij tributa lenari, alij vectigalia tolli, quidā solui custodias acclamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi faciliē annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis. Ecce ^b autē subito post meridiem congregati non pauci nouarum rerum studiosi, vbi communis luctus de Rege cessauit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscissionem ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis quæstibus, fletūque iusto & planctu ciuitas personabat, virorum causa videbatur, quos pro templo ac legibus patriis interisse dicebant. Eorum autem mortis pœnas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetēdas esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiiciendum, aliūque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus ^c etsi mouebatur Archelaus ad uisionem, tamen cum profectionis festinatio continebat metuentem, ne si multitudinem reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quamobrem monendo magis quàm vi experiebatur sedare turbatos: missoque magistro militum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illi seditionis an-

An. mundi
3964. *A*
Christo nato
2.

a Archelaus
subditiis suis
omnem be-
nevolentia
& fauorem
pollicetur.

b Seditio
propter Sa-
phistas ob-
abscessionem
porta templi
aquilam
auream stru-
ctam, & ciuitas, & con-
sa.

Ant. li. 17.
cap. 12.

c Archelaus
in seditiones
benignus ap.

Ann. mand. 3964. *Ante* *Christi nat.* 2.
a Pascha
plurima vi-
ctimarum
copia cele-
bratur.

ores, ubi ad templum venit, prius quam verbū
 faceret, lapidibus proturbarunt & aliis post eū
 mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat
 Archelaus, iracundē omnia responderunt: ne-
 que si numero aucti fuissent, ociosi fore vide-
 bantur. Itaq. ^a instante azymorum die festo, qui
 apud Iudzos Pascha vocitatur, plurima victi-
 marum copia plenus, infinita quidem ad tem-
 plum ex agris multitudo religionis causa descē-
 dit: cum illi qui sophistas lugebant in templo
 consisterent, nutrimenta seditioni quærentes.
 Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem
 populum morbus iste corrumperet, cohortem
 militum & tribunum qui etiam seditionis prin-
 cipes comprehenderent, eō dirigit: contra quos
 omne vulgus excitatum, multos lapidum ictib.
 interfecit: saucius verò tribunus vix elabatur. Et
 illi quidem statim, veluti nihil mali actum es-
 set, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed Ar-
 chelao sine cæde iam multitudo comprimi non
 posse videbatur. quamobrem totum illi immisit
 exercitum, pedites per ciuitatem simul omnes,
 equitēsq. per campum: qui ^b cū sacrificiis occu-
 patos singulos inuasissent, propè ad tria millia
 hominum occidunt: reliquam verò manum per
 montes proximos disiecerunt. præcones autem
 sequebantur Archelaum, iussu eius vnumquen-
 que vt domū recederet admonendo. Itaque cū
 et neglecta dici festiuitate, abiere, ipse autē cū
 matre, nec non & Popla & Ptolemæo, & Nico-
 lao amicis, ad mare descendit: relicto Philippo
 regni Procuratore, itēmq. rerū familiarium cu-
 ratore. Vna verò egressa est cum filiis suis Salo-
 me, fratribq. Regis filij, genēq. specie velut Ar-
 chelao ad obtinendā successionem adiumento
 futuri: certa verò causa, quæ contra leges in tē-
 plum admissa fuerant, delatari. Interea fit illis
 Caesaris

Cæsarex obuiam Sabini a Syriz procurator, ad Iudæam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis, quem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai precib. intercedente Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiâ Vari neq. ad arces venire sperauit, neq. thesauros paternæ pecuniæ clausit Archelao: sed vsq. ad cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollicitus, apud Cæsaream cōmorabatur. Postea vero quàm sibi obstantiū vnus Antiochiam petiit, alter hoc est, Archelaus Romam nauigauit, maturè profectus in Hierosolymam, Regiam tenet: custodiūque principib. itémq. dispensatorib. euocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorū custodes erāt, sed in obseruādo singula quæq. perseuerabant, causam custodiz magis Cæsari quàm Archelao tribuentes. Ad hoc autē Antipas quoque de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum firmitus esse defendēs, in quo Rex ipse Antipas fuerat scriptus: eiq. se tam Salome quàm multi alij cognati, qui cum Archelao nauigabant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrē, fratrēmq. Nicolai Ptolemæū, in quo pro fide apud Herodem probato, nōnihil videbatur esse momenti. Namq. illi fuerat amicorum charissimus. Oratori autē Irenæo propter dicendi acrimoniam plurimū confidebat: vnde etiam qui se mouerant, vt Archelao pro ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendus esse non censuit. Romæ verò migrauerunt ad eum cunctorum studia propinquorum, quibus inuisus erat Archelaus, quique præcipue liberi omnes sui, q. iuris esse cupiebant: & aut Romano magistratu administrari, aut si hoc nō impetrarent, Antipam Regem habere. Ad hoc

An. mundi
3964. A
Christo nato
2.

a Sabinus
ad pecunias
custodiendas
& arces oc-
cupandas
ad Iudæam
venit.
Ant. li. 17.
cap. 13.

b Antipas
posteriori su-
perius Hero-
dis testamē-
tum firmius
esse defen-
dens, de re-
gno certans

An. mundi
3927. *A*
Christo nato
2.

a Antipas
Archelaum
per epistolas
accusat a-
put Casarē.

b Casar o-
ptimates
Romanorū
ad conciliū
vocat.

c V. chomens
Antipatri
contra Ar-
chelaum ac-
cusatio.

etiā Sabini ope nitebatur Antipas, qui Arche-
 laum per epistolas accusauerat apud Cæsarem.
 Antipam verò multum laudauerat. Itaque di-
 gesta crimina Salome & ceteri qui cū ea sen-
 tirent Cæsari tradiderunt: & post eos Arche-
 laus gestorū suorū perscripta capitula, patris-
 que annulum per Ptolemæum, rationesque ad-
 ministrationis intromisit ad Cæsarem. Ille autē
 secum præmeditās ea quæ ab utraque parte di-
 cerentur, vbi & regni magnitudinē, multitudi-
 nemque redituum animaduertit, atque insuper
 Herodis familiam numerosam, perlectis etiam
 Vari ac Sabini literis, optimates^b Romanorū ad
 conciliū vocat, in quo tunc primū ex Agrippa
 ac filia sua natū Caium sedere iussit, filiū ado-
 ptium: atque itaque ita patribus prosequendū
 copiā dedit. Igitur Salomes filius Antipater (nā-
 que is erat orator acerrimus eorum qui aduer-
 sabantur Archelao) accusationem proposuit, in-
 simulans Archelaū quāsi verbis quidē de regno
 videretur contendere, re autem vera iam dudū
 Rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris
 cauillaretur, quē iudicē successionis expectare
 nolisset. Nam^c post Herodis mortē, quibusdā
 vt diadema sibi imponerēt subornatis, Regis eū
 mote in solio aureo residentē, partim ordines
 militiæ permutasse, partim condonasse promo-
 tiones: & insuper his omnia annuisse populo,
 quæ velut à Rege impetrāda petiisset: maximorū
 quæ reos criminū, quos pater suus vinxerat,
 absoluisse: qui cū ista fecisset, modò regni vni-
 bram à domino postulaturus venisset, cuius sibi
 corpus ipse rapuisset, vt non rerū sed vocabulo-
 rum dominum esse Cæsarem demonstraret. Ad
 hæc ei, quod etiam luctum patris assimulasset,
 obiciebat: cū interdū quidē personam com-
 poneret in mœrorē, poctū verò ad cōmessatio-
 nes

nes vique poraret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione cōstatam esse dicebat. Totius
 a. n. orationis suæ vires, eorum multitudine qui
 circa templi cæsi fuerant, astruebat. Hos enim
 ad diem festum quidē venisse: ad hostias verò,
 quas ipsi mactandas venerāt, crudeliter esse iu-
 gularos, tantūmq̃ in templo funerum esse cō-
 gestum, quantum nullum ab externis illarū bel-
 lum implacabile cōgessisset. Itaque b huius cru-
 delitatis Herode præscio, ne spe quidem regni
 vnquam eum dignum esse visum, nisi cū sanæ
 mentis inops erat, animo deterius ægrotante
 quā corpore, & quem in secundo testamento
 successorem scriberet, ignorabat: præsertim qui
 priore testamento successorem scriptū incusare
 nihil posset quod incolumi corpore, omniq̃
 vitio purgātamente fecisset. Vt tamen quis fir-
 mius esse ponat morbo laborantis arbitriū, ipsū
 se Archelaum abdicasse Regia dignitate, multis
 in eam contra leges admissis. Nam qualem fore
 si acciperet à Cæsare principatum, qui antequā
 acciperet, tantum populum p̃ceremisset? Multa
 c in hunc modum prosecutus Antipater, multis
 ex numero circumstantiam propinquorum in
 singula crimina testibus exhibitis perorauit.
 Surrexit d autē Nicolaus defensor Archelai, &
 ante omnia eadē in templo necessario factam
 esse perdocuit: nam quorum necis argueretur,
 non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est,
 Cæsaris hostes fuisse, aliorum autem criminum
 suatores aduersarios ipsos demonstrauit. Secun-
 dum verò testamentum idcirco ratum manere
 postulabat, quod Herodes in eo successoris sui
 firmatorem Cæsarem constituisset. nam qui cā-
 tum speret, vt rerum domino potestate sua ce-
 deret, nec vnquā in hæredis errasse iudicio, sed
 sano corde quem constitueret elegisse, qui per

An. mundi
 3964. A
 Christo nato
 2.

a Antipater
 totius oratio-
 nis suæ vi-
 res in Ar-
 chelaum ex-
 auit.

b Testamē-
 tum ægrotā-
 te Herode
 mutatum.

c Antipater
 contra Ar-
 chelaum.

d Nicolaus
 defendit Ar-
 chelaum.

An. mundi
 3954. *An*
nato Christo
 2.
Archelam
ad genua
Cæsaris ac-
cidit.
b Cæsaris
erga Arche-
lam beni-
gnitas &
humanitas.

quem constitui deberet nō ignoravit. Cū au-
 tem omnibus expositis, etiā Nicolaus perorasset, in medium progressus ^a Archelaus, ad genua
 Cæsaris accidit ocyus. Quo ^b perbenignē Cæsar
 erecto, quod paterna quidē successione dignus
 esset, ostendit: certūm verō nihil pronunciauit.
 Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de co-
 gnitis deliberabat, vtrum ex his qui testamento
 continerentur, aliquem regni oporteret consti-
 tui successorem, an toti familiz distribui prin-
 cipatum. Multitudo enim personarum egere
 subsidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iu-
deos & Sabinianos.

CAP. II.

Ant. lib. 17.
cap. 14.

e Seditio in
Hierosoly-
ma.

d Sabinus
arces occu-
pavit, ac Re-
gis pecuniam
posui cona-
vit.

Sed antequam de his quicquam statueretur
 & Cæsare, mater Archelai Malthace morbo
 correpta moritur, Et variaz literaz de Syria perla-
 tz sunt, ludæos defecisse nunciantes: quod Va-
 rus fore prospiciens, in ^c Hierosolymā postquā
 Archelaus navigarat, ascendit, ut incensores
 seditionis prohiberet, Et quia multitudo cessa-
 tura non videbatur, ex tribus quas ex Syria du-
 xerat secum legionibus, vnam in civitate reli-
 quit, atque ita in Antiochiam ipse remeavit. Az-
 sabinus cū postea in Hierosolymam venis-
 set, causas novarū rerum ludæis præbuit: modo-
 vim custodibus, ut ^d sibi arces traderēt, adhiben-
 do, nunc malignē Regis exquirendo pecunias.
 Non autem solis relictis à Varo militibus fre-
 tus erat, sed etiam servorum suorum multitudine,
 quos etiam omnes armatos avaritiæ mini-
 stros habebat. Festo autem quinquagesimo die,
 quæ Pentecoste à ludæis vocatur: septies sep-
 tem diebus exactis rediens, ex eorum numero
 vocabulū nacta nō religionis solennitas popu-
 lum

lam, sed indignatio congregavit. Deniq. con-
 cursus infinitæ multitudinis ex Galilæa, itémq;
 Idumæa & Hierichunte, transque Iordanē po-
 rtis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa
 ciuitate populus Iudæorum, & numero simul &
 alacritate præstaret: & ^a in tripartita manu ter-
 na castra collocauerunt, vna in septentrionali
 regione templi, altera in meridionali Hippo-
 dromum versus, tertiâq; in occiduo prope Re-
 giam tractu, circumfessosq; Romanos vndique
 obsidebant. Sabinus autem multitudine pari-
 ter, eorûmq; spiritus perterritus, crebris quî-
 dem Varum nunciis precabatur, vt quàm ma-
 turè ferret auxilium, quasi occisione detenda
 legione, si quid moræ interuenisset. Ipse ^b verò
 in altissimam castelli turrim, quæ Phasaclus vo-
 cabatur, euadit, fratris Herodis cognominem,
 quem Parthi necauerunt. Hinc legionariis, vt
 in hostes irruerent, signum dabat. Nam præ ti-
 more nec ad eos quibus ipse præerat, descende-
 re audebat. Eius autem præcepto milites obe-
 dientes, in templum volant, vehementiq; ^c cū
 Iudæis pugna configunt: in qua dum nemo de-
 super adiuuaret, imperitos belli peritia supera-
 bant. Postea verò quàm multi Iudæi porticibus
 occupatis, à vertice telis eos appetebant, pluri-
 mi conterebantur: & neque ex alto iaculantes
 vlcisci facillè poterant, neq; cominus dimican-
 tes ferebant. ab ^d vtrisque tamē afflēti succen-
 dunt porticus, opere, magnitudine atque orna-
 tu mirabiles. ibique tum multi flamma subito
 comprehensi aut ea consumebantur, aut in ho-
 stes desilientes a ipsis occidebātur: alij retror-
 sum exdentes præcipitabantur ex muro: nō ul-
 li desperata salute, incendiij periculum suis gla-
 diis præueniebant. Qui tamen ex manibus ob-
 sependo in Romanos fecissent impetum, metus

An. mundi
3964.
A Christo
nato 2.

a Iudæi tri-
partita ma-
nu castra co-
locauerunt.

b Sabinus in
altissimam
castelli tur-
rim euadit.

c Pugna Iu-
dæorum cū
Romanis.

d Romani
porticus sus-
cendunt.

An. mundi

3964.

A Christo

anno 2.

atoniti nullo negotio subigebantur: donec omnibus aut interemptis, aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus destituto manus milites attulerunt, & quadringenta ex eo talenta diripuerunt: quorum quæ furto sublata non sunt, conquisivit Sabinus. At Iudæos multo plures, magisque pugnaces, tam virorum quam opum interitus in Romanos contraxit. Obsessaque his Regia minitabantur exitium, nisi quamprimum inde secederent: Sabino, si vellet, vna cum legione abeundi copiam pollicentes. Quibus opitulabantur regionum plurimi, qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, hisque Rufus & Grærus præpositi, vnus peditum rector, at verò equitum Rufus: quorum vterque vi corporis atque prudentia, etiam si nullam manum obediens haberent, magnum tamē momentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare obsidioni, simul & castelli mœnia tentantes, & ad Sabinum clamantes, vt discederet, ne impediret habituros tanto post tempore patriæ libertatem. Sabinus autem quamuis optaret euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat: sed eorum lenitatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulque auxilium Vari sperans, obsidionis periculum perferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosque ad regni cupidinem tempus impulerat, Nam in Idumæa quidem duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, armisque instructi cum Regiis decertabant: quibus Achiabus Regis cōsobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinando. In Sepphori autem Galilææ, Iudas filius Ezechiz latronum principis, ab Herode quendam Rege capti, qui

Antiq. lib.
17. cap. 15.

concillas regiones vastauerat, non parua mul- *Ann. mundi*
 titudine collecta, ruptisque regis armamenta- *3964. A*
 ris, & omnibus quos circa se habebat arma- *naso Christo*
 ris, contra potentia cupidos manus mouebat. *2.*
 Trans flumen quoque Simon quidam ex Re- *a Simon Ro*
 gis seruis, pulchritudine simul & vastitate cor- *gum seruum*
 poris ferus, impositus sibi diademate, cum la- *Diadema*
 tronibus quos congregauerat ipse circuiens, & *sibi ponis.*
 apud Hierichunta Regiam, & multa alia ma-
 gnifica diuersoria igni corrupit, facile sibi prae-
 dam ex incendio comparans. Omnesque habi-
 tationes, in quibus aliquid decoris erat, concre-
 masset, nisi Gratus Regionum peditum rector,
 ex Trachone sagittarios: itemque Sebastenorum
 pugnantissimos ducens, properasset occurrere.
 Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti
 sunt, ipse autem Simonem compendio praeue-
 nit, ardua valle fugientem, & ex transuerso per-
 cussus in ceruice deiecit. Incensae sunt autem
 & quaecunque Iordani proximae fuerunt sedes
 Regiae, apud Bocharantes, quorundam aliorum
 manu conflata ex locis vltioribus. Tunc etiam *b Athron-*
 pastor quidam, cui nomen Athrongas, regnum *gam pastor*
 affectare ausus est, quod ut speraret, vi corporis *quidam ro-*
 animaeque fiducia mortem contemnentis im- *gnum asse-*
 pulsus est, ac praeterea fratrum quatuor sibi li- *stas.*
 milium robore, quorum singulis tanquam du-
 cibus & satrapis attributa manu armatorum, ad
 incursus utebatur. Ipse autem veluti Rex maio-
 ra negotia procurabat. Et tum quidem etiam
 diadema sibi imposuit. Non paulo autem post
 tempore, cum fratribus suis vastando territoria,
 & occidendo praecipue Romanos, itemque Re-
 gios, perseuerauit: cum nec Iudaeorum quisquam
 effugeret, qui lucrum aliquod ferens venisset in
 manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem re-
 petrum Romanorum agmen circumuenire, qui

Ann. mundi frumenta legioni atque arma portabant. Vbi
 3964. Arium quidem centurionem & quadraginta
A Christo fortissimos iaculis confecere: ceteri verò in eo-
nato 2. dem periculo constituti, auxilio Grati qui cum
 Sebastemis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc
 modum contra indigenas, itémque alienigenas
 per omne bellum gestis, post aliquod tempus
 tres ex his comprehensi sunt: natu quidem ma-
 ximus ab Archelao, duo verò qui arate seque-
 bantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nā
 quartus Archelao pactione concessit. Sed hic
 finis belli. finis eos postea secutus est. Tunc autem latro-
 cinali bello cunctam inflammabant Iudæam.

De Vari gestis circa Iudæos crucifixos.

C A P. I I I.

Antiq. lib. **V**arus^b autem acceptis Sabini & principum
 17. cap. 16. literis, toti legioni metuens, openi his fer-
b Varus Ro- re properabat. Itaque cum duabus reliquis
manu contra legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptole-
Iudæos fere maïda profectus, eodem Regum atque optima-
suppetias. tum auxilia convenire iussit. Ad hæc à Berytiis
 etiam, cum per eorum transiret oppidum, mil-
 le & quingentos accepit armatos. Vbi verò in
 Ptolemaïdem tam cætera manus auxiliorum,
 quàm propter Herodis inimicitias Areras Rex
 Arabum non cum exiguo numero equitum pe-
 ditumque peruenit, statim exercitus partem in
 Galilæam, quæ Ptolemaïdi propinqua eræt, di-
 rigit, amici sui Galli filio his rectore præposito.
c Varus ca- Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fu-
steli oppi- gam vertit: & Sepphori ciuitate capta, ipsam
du ac ciuita quidem incendit, incolas verò eius seruitio
tribus quibus subingauit. Varus^c autem ipse cum omni exer-
dam Iudæo- citu Samaria potitus, ciuitate quidem abstinuit,
rum possit. quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse,
 de pre-

deprehendit: castris autem ad vicum positis, qui appellatur Arun, Ptolemæi possessionem propterea direptam ab Arabis, & qui amicis Herodis infensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quem similiter, omnesque reditus ibi repertos depopulati sunt. Cædis autem ignisque plena erant omnia, nec prædationi Arabum quicquam obstabat.

An. mundi
3964.
A Christo
nato 2.

Exusta^a est & Ammaus iussu Vari, necem Arija^a exterorumque indignè ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc^b progressus ad Hierosolimam cum exercitu, solus visu Iudzorum castra disiecit: & alij quidem per agros abire fugientes: qui verò intra civitatem debebant, suscepto eo, seditionis causas in alios conferbant, nihil quidem se penitus monuisse dicentes, sed propter diem festum receptam necessario multitudinem, in civitate obsessos esse potius cum Romanis, quàm cum dissidentibus conspirasse. Ante verò obulam ei venerant Iosephus, Archelai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum Regionis, & Sebastianos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim nec in os Vari venire passus, iamdudum ex civitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum aduersus autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, quos minus turbulentos inuenisset, custodiæ tradidit: maximè^c verò ceteros ad nocentium propè ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum millia nuntiata, confestim Arabas domum abire iubet: quòd eos non auxilium tantum more uti militum, sed pro sua libidine, & supra quàm ipse velleret, agros vastare perspexit: suis autem comitatus agminibus, in adversarios properabat. Verum illi se Varo p. me

An. mundi
3966.

A Christo
nato 4.

a Vari erga
Iudaeos fa-
cilitas ac be-
nignitas.

quàm in manus veniretur, Achiabi consilio tra-
diderunt. Varus^a autem multitudini venia da-
ta, duces eius interrogandos misit ad Cæsarem.
At ille cum ignovisset cæteris, in nonnullos Re-
gis cognatos (erant enim quidam inter eos He-
rodis propinqui) animadvertit, quòd omnino
contra Regem suum arma cepissent. Varus au-
tem hoc modo rebus apud Hierosolymam cõ-
positis, eadẽmq; legione, quæ dudum in præ-
sidio civitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam
rediit.

De etharcha Iudæorum institutio.

C A P. I I I I.

Antiq. lib.
17. cap. 17.
b Archelau
Iudæi in iu-
decam.

Romæ^b autem Archelao alia rursus cum Iu-
dæis causa conflata est: qui ante seditionem
permissu Vari, legati exierant, ius genti suæ li-
berum petitori. Erant autem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant eis plus quàm
octo millia Iudæorum Romæ degentium. Ita-
que convocato à Cæsare optimatum Romanorum
amicorumque concilio in Palatini Apol-
linis templum, quod priuatum ipsius erat ædi-
ficiu admirandis opibus exornatum, multitu-
do quidem Iudæorum constitit cum legatis, cõ-
trâque Archelaus cum amicis. Cognatorum au-
tem amici ab vtrâque parte secreti erant. nam

c Acris Iu-
dæorum ad-
uersus Hero-
dem eiusque
liberos accu-
satio.

& cum Archelao stare propter odium atq; in-
uidiam recusabant, & cum accusatoribus con-
spici pudore Cæsaris prohibebantur. Inter quos
erat etiam Philippus Archelai frater, beneuolo
animo duabus ex causis præmissis à Varo, vt &
Archelao subueniret, et si regnum Herodis ne-
potibus eius distribui placuisset, partem aliquam
mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere,
quænam contra leges fecisset Herodes: præ-

mum non se Regem, sed omnium qui usquam
 fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse
 dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea
 pertulisse superstites questi sunt, ut beatiore
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum
 eum lacerasse corpora subiectorum, sed etiam
 gentis suæ civitatibus deformatis exteras orna-
 visse, populisque alienis Iudææ sanguinem con-
 donasse. Pro antiqua verò felicitate ac patriis
 legibus, nationem suam tanta egestate simul ab
 eo atque iniquitate repletam, prorsus ut plures
 ex Herode paucis annis clades sustinuerint,
 quam omni ævo maiores sui, postquam ex Ba-
 bylone discessere, perpeffi sunt, Xerxe tunc
 regnante ad discordias concitari. Verum se ta-
 men ad eam modestiam ex adversæ fortunæ
 consuetudine profecisse, ut etiam successionē
 voluntariam acerbissimæ servitutis subirent:
 qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre
 mortuo Regem appellassent nihil morati, & v-
 nā cum eo luxissent mortem Herodis, ac pro e-
 ius successore vota celebrassent. Illū autē quasi
 merueret, ne non certus eius filius videretur, à
 eade trium milliū civium regni sumpsisse pri-
 mordia, & quia principatū meruerit, tot immo-
 lasse Deo hominum victimas, tot festo die tēplū
 cadaueribus implevisse. Rectē igitur eos, qui de
 tantis malis superessent, aliquādo respexisse ca-
 lamitates suas, & belli lege cupere vulneribus
 excipiendis ora præbere: atq; ab Romanis præ-
 cari, ut Iudææ reliquias misericordia dignas e-
 xistimarent: neve quod ex ea natione restaret, Iudææ reli-
 his obicerent, à quib. crudelissimè lacerabatur: quia mi-
 sed patriam suam coniungi Syriæ finibus, ac per
 iudices Romanos administrari decernerent. hoc
 enim modo probatum iri, Iudæos qui nunc ve-
 luti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur,

An. mundi
 3966.

A Christo
 nato 4.

a Herodis
 tyranni &
 crudelitas.

b Iudæi ab
 Romanis, ut
 Iudææ reli-
 quias mi-
 sericordia
 dignas ex-
 istimarent.

An. mundi
3966.

A Christo
nato 4.

2 Nicolam
Archelaum
soram Cae-
sar & confi-
liarius de-
fendit.

b Arche-
laum
Cesar lu-
dæa Ethnar-
chiam consti-
tuit.

c Regni in-
ter Herodu-
m filios distri-
buitio.

d Ciuitates
quibus im-
perauit Ar-
chelaus.

e Salome
Iamnia, A-
zoti & Pha-
saelidis do-
mina.

moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum
quidem accusatio eiusmodi petitione conclusa
est. Cum^a autem surrexisset contra Nicolaus,
primum criminibus quæ in Reges erant propo-
sita, dissolutis, nationem coepit arguere: quia ne-
que gubernari facilis esset, naturæque Regibus
vix pareretur, vnâ etiam propinquos Archelai, qui
se ad accusatores contulerant, infirmulabat. Sed
tum quidem partibus Cæsar auditis, conuentum
diremit. Paucis^b autem diebus post, mediam
regni partem sub ethnarchiæ nomine dedit
Archelao: etiam Regem, si se dignum præ-
buisset, facturum esse pollicitus. Reliquam^c ve-
rò dimidiam in duas tetrarchias diuisit, duobus-
que aliis Herodis filiis attribuit: vnâ Philip-
po, alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno
certauerat. Huius parti cesserat trans flumē Re-
gio, & Galilæa: quarum ducenta talenta redditus
erant. Batanea verò & Trachon, & Auranitis, &
quædā partes domus Zenonis, circa Iamniam,
Philippo destinatae sunt: quæ talentorum cen-
tum redditus ministrabant. Archelai verò eth-
narchia Idumæam, omnemque Iudæam, & Sa-
mariam habebat quattuor tributorum parte le-
uatam, pro munere quia non rebellasset cum cæ-
teris. Ac^d ciuitates quibus imperaret ei traditæ
sunt, Stratonis Pyrgus, & Sebeste, & Ioppe, &
Hierosolyma. Cæteras autem, Gazam & Gada-
rā & Hippō, regno auulsas, Syriæ Cæsar adiecit.
Erant autem redditus Archelai, quadringenta ta-
lenta. Quin^e & Salomen præter illa, quæ testa-
mento Regis ei relicta erant, Iamniæ domi-
nam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæsar con-
stituit: Regiamque apud Ascalonem largitus est
ex quibus omnibus talentorum sexaginta re-
ditus colligebantur. Domum verò eius ethnar-
chiæ subdidit Archelai. Quam autem cæteris
quoque

quoque Herodis propinquis testamento relicta
soluisset, duas eius filias virgines extrinsecus
quingentis millibus pecuniae donauit: easque nup-
tum Pheroræ filiis collocauit. Diuiso autem
Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo
facultates ad mille talenta eis distribuit: exce-
ptis suo nomine quibusdam rebus vilissimis
propter honorem defuncti.

Ann. mundi
3966.
A Christo
nato 4.

*De subditio falsaque Alexandro,
eoque deprehensa.*

CAP. V.

INterea * quidam iuuenis natione Iudæus, a- Antiq. lib:
I. 17. cap. 18.
I. 17. cap. 18.
doniorum oppido educatus, illum se formæ si- a Iunoni
militudine, quem Herodes necauerat, Alexan- quidam se
drum esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Alexandrū
Huius autem facinoris habebat socium quendam quem Hero-
gentilem suum, omnes regni actus optimè sciē- des necans-
tem, à quo instructus affirmabat eorum se mise- rat, esse mē-
ricordia, qui sui atque Aristobuli occidendi cau- tiam, Iudæo-
sa missi fuerant, similibus corporibus subditis, rum pluri-
morti esse subreptos. Denique his multos iam mos fallis.
Iudæos fefellerat, in Creta degentes: ac libera-
liter illic acceptus, Melumque inde transmissus, i-
biq; ampliore quæstu cumulatus, etiam hospi-
tes suos magna verisimilitudine Romam secum
navigare pellexerat. postremo delatus Dicæ-
archiā, multisque muneribus ab Iudæis eius loci
donatus quasi Rex à paternis amicis deduceba-
tur. Ad hoc enim fidei processerat formæ simi-
litudinis, ut qui Alexandrum illum viderant, pla-
néque nouerant, hunc eum esse iurarent. Igitur
omnes etiam Romæ Iudæi, visendi eius studio
circūfusi properabant: & infinita multitudo per
vicorū angustias, quocumque ferebatur, cōuenie-

An. mundi
3966.
A Christo
nato 4.

a Caesar adol-
escentem vi-
dere cupit.

b Alexandrum
falsum Ca-
sar remigū
numero in-
ferit, suafortē
verò eum in-
terfici iubet.

bat. Tanta namque dementia multos ceperat, ut illum sella portarent, ac regale obsequium propriis ei sumptibus exhiberent. Sed Caesar Alexandri vultum optimè sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quàm videret hominem, fallaciam similitudinis adverterat, hiliori tamen animi spei nōnihil indulgendum putavit: & c. Celadum quendam, qui Alexandrum benè cognosceret, misit, ut ad se adolescentem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maximè verò, ubi corporis eius duritiæ, & servilem formam consideravit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto verò non adesse, quia apud Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim se circumueniri posse disiectos. Itaque ab aliis ei separato vitam dixit à Cesare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudeum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta viuis Alexander nō accepisset. Risit his Caesar: & b falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inseruit, suaforem verò eius interfici iussit. Melius autem sumptuum detrimentum pro amentitæ precio satis esse iudicauit.

De Archelai exitio.

C A P. V I.

Antiq. lib.
17. cap. 19.

E Thnarchia verò suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, nō solum Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Nōque

neque principatus sui anno legatis contra se ab
 virisque ad Cæsarem missis, ipse ^a quidam in e-
 xilium pellitur Viennam Galliarum ciuitatem: pa-
 trimonium verò eius fisco Cæsaris adiudicatur:
 quem quidem prius quàm euocaretur ad Cæsa-
 rem huiusmodi somnium vidisse commemo-
 rauit: Nouem ^b spicas plenas & maximas à bo-
 bus comedi somniauerat: accitos deinde vates,
 Chaldaeorumq; nonnullos, quidnam illo puta-
 rēt indicari somnio consuluerat. Aliis autē ali-
 ter interpretantibus, Simon quidam Essenus ge-
 nere, dixerat spicas annos arbitrari, bouesq; re-
 rum mutationes: eo quòd agros arando verte-
 rent ac mutarent. Idemque regnaturum quidem
 illum esse tot annos, quos significasset numerus
 æstiarum: varias autem rerum mutationes ex-
 pertum esse moriturum. Hisque auditis, Archel-
 aus quinque diebus post ad causam dicendam
 est euocatus. Dignum autem memoria duxi, etiā
 coniugis eius Gl^a phyzæ somniū, Archelai filiz
 Cappadocum Regis, referte: quam cum Alexā-
 der prius habuisset uxorem, frater huius de quo
 loquimur, Herodis filius Regis, à quo ille inter-
 fectus est, sicut iam designauimus, post illius
 mortem Iubæ Regi Libyæ nuptiam, eoque defun-
 cto domum reuersam, domique apud patrem
 in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus
 vbi conspexit, ad hoc amoris accensus est, vt e-
 eam statim repudiata coniuge sua Mariamme,
 sibi copularet. Hæc ^d igitur breui tempore post-
 quam in Iudæam rediit, videre visa est supersta-
 tem sibi Alexandrum dicere: satis fuerat tibi
 Libycum matrimonium: sed tu illo contenta,
 rursus ad meos penates reuerteris auidissima
 viri terti, & quod grauis est, mei fratris luncta
 matrimonio. Equidem non dissimulabo contu-
 meliam, reque licet inuitam recuperabo. Atque

An. mundi

4973.

A Christo

nato 11.

a Archelaus

propter tyrā

nidem in e-

xilium pellit

ur, eiusq; pa-

trimonium

fisco Cæsaris

adiudicatur

b Archelai

de bobus &

spicis som-

nium.

c Archelaus

repudiata

Mariamme

Glaphyram

sibi copulat.

d Glaphyra

in somnio

Alexandri

videt.

An. mundi hoc exposito somnio, vix biduum superuixit.

3971.

A Christo De Simone Galilae, & tribus sectis apud Iudaeos.

nat. 11.

CAP. VII.

Antiq. lib.

18. cap. 12.

*a Tres Iu-
daeorum se-
ctae, quarum
Essenorum
probabilior.*

*b Essenorum
de coniugio
doctrina.*

*c Essenorum
bona com-
munia.*

Gitur Archelai finibus in prouinciâ redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilaeus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas inciperet, si tributum Romanis pendere parentur, dominosq; post Deum forte mortales. Erat autem propiaz sectae sophista, nulla in re similis aliis. Etenim a tria sunt apud Iudaeos genera philosophiz: horum vnum Pharisei profitentur, alterum Sadducei, tertium verò, quod etiâ probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Iudaei, vetum inter se mutuo amore cōiunctissimi: & qui prae ceteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent: continentiam verò seruare, neq; cupiditati succumbere, virtutem maximâ ducerent. Itaq; nuptias quidem fastidiunt, alienos verò filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt: non quia coniugia vel humani generis successionē censeant perimendam: sed quia cauendam putent intemperantiâ foeminarum, nullam earum viro fidem seruare credentes: Quin & diuitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neque inuenias alteri alterū opulentia praeferre: legemque c sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contubernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel diuitiarū dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, velut inter fratres, vnum esset omnium patrimon-

patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & si quis vel inuitus vnctus fuerit, mundiciis corpus absteget: quoniam squalorem decorē putant, dummodo semper in veste sint candida. Designatos autem communium rerum procuratores habent, & ad vsus omnium singulos indiuisos. Non^a est autem illis vna ciuitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt: & aliunde aduenientibus sectæ suæ professoribus, quicquid habeant promptum exhibent quasi proprium. Denique tanquam consuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquā ante viderunt. Hinc est, quod cum peregrinantur, propter latrocinia tantum armantur, neq; præterea quicquam ferunt. In singulis autem ciuitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum constituitur: qui eorum vestimenta ceteraque vsui necessaria tueatur. Amictus^b autem cultusque corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura magistri agentibus, par est. Nec verò vestitum siue calceos mutant, nisi aut omnino conscissis prioribus, aut longi temporis vsu cōsumptis. Nihil autem inter se mercantur aut vendunt: sed agenti quisque quod habet præbens, refert ab eo quod ipse non habet: quamuis etiam sine permutatione eundis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendis quod opus sit. Præcipue^c circa Deum religiosi sunt. Namque ante Solis ortum nihil profani loquuntur, sed ei patria quædam vota celebrant, quasi vt oriatur precantes. Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cūq; ad horā quintam studiosè fuerint operati, rursus in vnū congregantur: linteisq; præcincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atq; hac lustratione facta in eadem secreta coeunt, quo neminem alterius sectæ hominē aspi rare concessum

An. munda
3973.

A Christo
nato 11.

a Essenorum
hospitalitas.

b Amictus
culiūsq; corporis Essenorum par
est.

c Essenorum
religio &
labor.

An. mundi
3973. An.
Christo nato
11.

est, ipsique purificati, velut in sanctum quoddam templum in coenaculum veniunt: quibus ibi cum silentio residentibus: pistor quidem panes ordine, vnum aurem vasculum ex vno pulmento singulis cocus apponit. Deinde voce cibum sacerdos anteuenit: neque gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandij vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi datorum victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vestimentis, in opere usque ad vesperam versantur. Similiterque inde reuersi cenant, condescendentibus etiam hospitibus, si quos forte interuenisse repererint. Neque vero clamor vnquam rectum illud, neque tumultus inquietat: quum etiam loquendi ordine aliis alij cedant: eorumque silentium, extra rectum constitutis arcanum quoddam videtur venerabile. Cuius^a quidem rei perpetua sobrietas causa est, quodque apud eos edendi aut potandi modus saturitate definitur. Sed quamuis aliarum rerum nihil sine precepto faciunt: curatoris, tamen in his duobus, hoc est inuando & miserendo sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sane cognatis dare aliquid sine curatoribus, interdictum. Iidem iracundiae moderatores iusti sunt, indignatione cohibent, fidem tuentur, paci obsecundant: & omne quod dixerim, iureiurando fortius habent. Ipsum^b autem iusiurandum quasi periurio deterius vitant. Iam enim mendacii condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum autem studium veterum scriptis adhibent: ea maxime inde, quae animae & corpori expediant eligentes. Hinc illis morborum remedia, stirpes medicae, quamque vim propriam sin-

^a Esseni inuando & miserendo sui iuris sunt, praeceptum nihil absque praecepto curatoris faciunt.

^b Esseni iusiurandum vitant.

guli lapides habeant, rimantibus conquiruntur. *An. mundi*
 scdæ verò suæ studiosis non statim cum eis v- *3973.*
 na collectio: sed per annum integrum extrinse- *A Christo*
 cus commoranti, cuique eundem victus ordinē *nato 12.*
 tribuunt: dolabellā quoque, & quod prædictū
 est perizoma, & albam vestem tradentes. Cum
 verò processu temporis experimentum conti-
 nentia dederit, accedit etiam ad communem
 cibum: & purioribus, ob castificationem scilicet,
 aquis participat: neq; tamen in conuietum
 assumitur. Post ostensionem quippe continen-
 tia, duobus annis aliis mores eius probantur.
 Cūmq; dignas apparuerit, tunc demū in cōlor-
 nium assumitur. Prius^a verò quā incipiat cō-
 munem habere cibum magnis execrationibus
 adiurat se primum quidem colere Deum, dein-
 cept quoque erga homines seruare iustitiam,
 & neque propria sponte nocere cuiquam, neq;
 ex præcepto obesse: quin immo iniquos omnes
 odisse, & collaborare semper iustitiæ sectatori-
 bus, fidē omnib. seruare, maximē verō principi-
 bus. Neque enim absque voluntate Dei, cui-
 quam posse Principatus potentiam contingere:
 Si verò ipse cæteris præsit, nunquam se abusu-
 viribus potestatis ad contumeliam subiectorū,
 sed neque veste aut ambizioso aliquo ornato
 reliquis eminere, veritatem semper diligere,
 & habere propositum conuincere mentientes.
 Manus verò à furto, & animam puram seruare
 ab iniustis compendiis: & neq; aliquid de my-
 steriis consecratos celare, neque profanis co-
 rum quippiam publicare, etiam si intentata quis-
 piam morte compellat. Super hæc autē addunt,
 nihil se de dogmatibus aliud quā ipsi suscep-
 rint, tradere. Fugere autem lærocinia, & cōser-
 uatū ire simul & dogmatis sui libros & angelo-
 rā nomina. His quidē execrationibus explorā-

a Essenerum
execratio-
nes & pa-
sa.

An. mundi & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensos
 3973. verò in peccatis à sua cōgregatione depellunt:
à Christo & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili
naro II. plerunque morte consumitur. Illis quidem sa-
 cramentis ac ritibus obligatus, neq; capere ab
 aliis oblatum cibum potest, herbas verò pecu-
 dum more decerpens, & famē exesus per mem-
 bra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos ple-
 runque miserat, extremum spiritum agentes
 receperunt: sufficientē pro peccatis eorum, quæ
 vsq; ad mortem adduxerit, pœnam luisse cen-
 sentes. In 2ª iudiciis verò sunt diligentissimi ac-
 que iustissimi. Disceptant autem non minus
 quàm centum in vnum coacti: quod autem ab
 his decretum fuerit, immobile manet. Venera-
 tio quoque apud eos post Deum magna legi-
 slatoris est: ita vt si quis eū blasphemauerit, mor-
 te damnetur. Senibus verò obedire & plurium
 quorum decreto probabile arbitrantur officiū.
 Cum simul deniq; federint decem, nullus vnus
 nouem loquitur inuitis. Expuere quoque me-
 dium eorum, vel in dextram sui partem, quisq;
 deuirat. Sabbathis ^b quoque operationē ali-
 quam cōrigisse, omnibus Iudæis diligentius ca-
 uent: neq. cibum sibi solum pridie præparant,
 ne videlicet illo die ignem accendant: sed neq.
 vas aliquod transponere audent, imò nec aluū
 purgant: Allis autē diebus fodientes foueā vno
 pede altam, scāliidi, hoc est, illa dolabella quam
 tradi nuper accedētib; diximus, demissa veste
 sese diligentissimē cōtegentes, ne scilicet splē-
 dori diuino iniuriā faciant, in eadē fouea ab o-
 nere ventris leuantur, ac deinceps terrā, quā ef-
 foderant reducunt: idq; ipsum faciunt in locis
 secretissimis, & cum naturalis sit ista purgatio,
 nihilominus tamen solenne habent, vt quasi ab
 immandicia dileuantur. Discernuntur autē inter
 se

fessècundum susceptæ abstinentiæ tempora, in *An. mundi*
 ordines quatuor: tantùmque hi qui iuniores *3979. A*
 sunt, inferiores præcedentibus astimantur, ut si *Christo nato*
 aliquos eorum contigerint, quasi à contractu a- *17.*
 lienigenæ diluantur. Viuunt autem quàm lon- *a Essenorum*
 gissimè, ita ut plurimi eorum vsque ad cenena- *longantur.*
 riam proferantur ætatem, propter simplicita-
 tem victus, ut equidem puto, & institutionem
 benè in omnibus ordinatam. Sunt etiã con-
 temptores aduersus cruciatus siquidem vin-
 cunt firmitate consilij. Mortem verò, si cum de-
 core obeunda sit, iudicant etiam immortalitate
 meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus
 negociis animos, bellum quod gestum est cum
 Romanis. Tunc *b* siquidem per artuum confra-
 ctiones & ignes, ac per tormenta omnigena
 trãscentes, ut videlicet vel in legislatoris aliquid
 loquerentur iniuriam, vel ciborum quippiam,
 quod non solent, ederent, ad neutrum horum
 potuerunt compelli: sed neque deprecari suos
 tortores, aut inter ipsa flere supplicia: in mediis
 quinimò cruciatibus subidentes, & eis qui tor-
 menta admouerant illudentes, constantes ani-
 mas, cum quadam hilaritate reddebant, scilicet
 quasi qui eas essent denuò recepturi. Opinio
 quippe *c* apud illos firmata consistit, corrupti-
 bilia quidè esse corpora, materiãque eorum
 non esse perpetuã: animas autè immortales sem-
 per manere, & de æthere subtilissimo cõmean-
 tes, quasi carceribus ita corporibus implicari,
 velut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum
 verò fuerint à carnalib. releuata vinculis, quasi
 de seruitute longissima liberatas, ita ilico latari
 eas sublimèsq; ferri. Et *d* quidè bonas, concid-
 entes in hos Græcorum sententiis, pronunciat
 ultra Oceanum degere, ubi eis sit reposita per-
 fruitio: illic quippe esse regionem, quæ neque sententia.

*b Essenorum
in bello cum
Romanis
gesto com-
stantia.*

*c Esseni aut-
ma in mor-
tales putat,
morum
verò resur-
rectionem
non credunt.*

*d Græcorum
de anima
humana*

An. mundi
 3979. *A*
Christo nato
 17.

imbris, neq. niuibus, neque æstibus aggrauetur, sed quam Oceano oriens Zephyrus & leniter aspirans amœnet. Malis autē animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena gemitibus exercendarum sine fine poenarum. Videtur autem m. hi secundum hanc ipsam intelligentiam Græci quoque fortibus suis, quos Heroas & semideos vocauerunt, beatorū insulas sequestrasse: improborū autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quosdam commentari sunt, Sisyphos videlicet & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales animas esse existimantes, ob adhortationem vtique virtutis, dehortationemque nequitiae: bonos quippe fieri in huius vitæ conuersatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem redhibendorum: improborum autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in huius vitæ spatio latuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, planè illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt ^a autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris & variis sanctificationibus, prophetarūque dictis à primis ætatibus adhærentes: raro autem accidit vt prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidē & mores, legesque similes cum prioribus habens, distans verò opinione de coniugio. Maximam siquidem vitæ hominū partem, successionē scilicet amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipsi moderatione conueniunt, vt per triennium explorent

a *Prophetia*
Essenorum.

b *Essenorum*
collegium a-
liud à prio-
re opinione
de coniugio
discrepans.

explorent valetudinē fœminarum & si constāte *An. mundi*
 purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas *3997. A*
 in matrimonia adfiscunt. Nemo tamen eorum *Christo nato*
 cum pręgnante concūbit, vt ostendant, quod *35.*
 nuptias non voluptatis, sed liberorum causa in-
 ierint. Lauantibus autem fœminis, ita vt viris
 perizomatum inest amictus. Tales sunt mores
 huius collectionis. Duorum ^a autem priorum *a Secunda*
 ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiore le- *lecta Phari-*
 galium rituum notitiam profitentur, & hi pri- *sæorum;*
 mum dogma habent, vt fato & Deo vniuersa
 deputent, & quidem vel agere quæ iusta sunt,
 vel negligere. secundum maiorem partem esse
 in hominibus profitentur, adiuuare tamen in
 singulis & fatum. Animam autem omnem
 quidem incorruptam esse, transire autem in
 alia corpora solas bonorum, improborum verò
 interminabili supplicio cruciari. Sadducei ^b *b Tertia sec-*
 porrò secundus ordo, fatum omninò negant, & *ta Saddu-*
 Deum extra omnem mali patrationem inspe- *caorum;*
 ctionemque constituunt. Aiunt autem electioni
 hominum vel bonum vel malum esse proposi-
 tum, & secundum voluntatem propriam, alteru-
 trum vnicuique contingere. Animarum autem
 generaliter vel supplicia denegant vel hono-
 res. Et Pharisei quidem sociales, & qui stu-
 deant se mutua dilectione complecti: Sadducei
 verò & inter se feris moribus discrepantes, &
 conuersatio eorū circa exteros inhumana. Hæc
 sunt quæ de Iudæorum philosophis dicenda re-
 peri: nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine.

C A P. VII I.

Archelai ethnarchia in prouinciā redacta,
 reliqui id est, Philippus & Herodes, qui *Ant. lib. 18.*
 cognominabatur Antipas, tetrarchias suas rege- *cap. 5.*

An. mundi
3997. A
Christo nato
35.

a Pilato In-
dei patrias
ipforum le-
ges mutari
concedere
noluit.

bant. Salome enim moriens Iulie Augusti con-
iugi toparchiam quam rexerat, & Iamnam, &
in Phasaclide palmera testamento reliquit. De-
lato autem ad Tiberium Iulie filium Romano
imperio post mortem scilicet Augusti, qui prae-
fuit rebus annis sex & quinquaginta, mensi-
bus sex, diebus duobus, in hiemes in tetrarchiis
suis Herodes ac Philippus hic quidē iuxta fon-
tes ipsos ē quibus Iordanis flumen exoritur, in
Panaea condidit ciuitatem, quam Caesaream
vocauit: aliamque in inferiore Gaulanitide,
quam Iuliadem nominauit. Herodes verō in
Galilaea Tiberiadem, in Perza autem cognomi-
nem Iulie. Missus autem à Tiberio in Iudaeam
Pilatus, cum curandam accepisset regionem,
nocte intēpesta opertas in Hierosolymam in-
tulit imagines Caesaris, quæ res post triduum
ingentem inter Iudæos suscitauit tumultum:
nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi
iam profanatas leges suas viderent. Nullum e-
nim fas esse dicāt collocari in vrbe simulacrū.
Ad querelam autem eorum qui in ciuitate e-
rant, subito etiam ex agris multitudo conflu-
xit. Euntes autem illic Caesaream ad Pilatum
intentissimē deprecabātur, vt ab Hierosolymis
auferrentur imagines, & eis iura patria serua-
rentur. Pilato autem supplicantibus, abnuente
circa domum eius proni corruerunt, & immo-
biles quinque diebus continuis noctibusque
manere. Post autē Pilatus tribunal ascendens,
studio magno cōuocat multitudinē Iudæorum,
quasi qui eis vellet dare responsum: cum subito
milites accepto signo (sic enim iam fuerat pra-
paratum) armati circumsteterunt Iudæos: cir-
cundatāque triplici acie, Iudæi quidem stupe-
ris erant pleni, videntes insperatam rerum
faciem. Tunc Pilatus denuncians trucidaturum

turum se omnes, nisi imagines Cæsaris susceperent, arripuit militibus ut educerent gladios. Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & ceruices nudatas excipiendis ictibus pararunt, vociferantes vniuersos se interfici magis velle quam legem profanari. Tunc a Pilatus circa religionem studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas iussit auferri. Deinde verò conturbationem alteram commouebat. Est apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum iussit expendere: erat autem inducenda aqua ab stadiis trecentis. ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita ut etiam Pilati qui Hierosolymam venerat, cum clamore circundarent tribunal. Ille b autem præviderat tumultum eorum, siquidem populo permisit armatos milites, qui tunc essent priuatorum vestibus induti, præcepitque ut gladiis quidem non uterentur, fustibus autem acclamantes ferirent. Sicque compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cædebantur Iudæi, quorum multi quidem plagis, multi verò se inuicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit, atque c ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat, maximis autem colebat officiis Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus cum demerebatur, ad ultimum extensis manibus, aperte Deum cepit præari, celeriter illum mortuo Tiberio domi-

An. mundi
3998. A
Christo nato
36.

a Pilatus
circa reli-
gionem stu-
dium populi
demiratus
de Hieroso-
lyma sta-
tuas auferri
iussit.

b Pilatus
Iudæos se-
ditosos cõ-
pescit, eosq.
fustibus fe-
riri iubet.

c Agrippa
Aristobuli
filius Tiberi-
um adit,
ac in Cæs.
Caligula a-
micum se
se infinuat.

An. mundi
4002. A
Christo nato
40.

a Tiberium
annos 12.
menses 6. ac
tres dies re-
gnat.

b Agrippa
Aristobuli
filio C. Ca-
sar tetrar-
chiam tra-
dit, Regem-
que appel-
lat.

Ant. li. 18.
cap. 15.

c Herodes
peregrinan-
te secum v-
xore de-
dit.

Ant. lib.
18. cap. 15.
d Caius Ca-
sar Deum
se putat &
vocari cu-
pit.

num cunctorum videre. Hoc cum quidam e fa-
miliaribus eius Tiberio nunciassent, statim cō-
cludi iussit Agrippam, qui sub grandi xru-
mna, usque ad mortem Tiberij, in carcere per
menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post a
regnum annorum duorum & viginti, sex men-
sium, trium dierum, succedens ^b in imperium
C. Caesar absoluit Agrippam vinculis, & tetrar-
chiam Phitippi (iam enim is decesserat) ei tra-
didit, Regemque appellavit. Cum venisset au-
tem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cu-
piditates per invidiam suscitavit. Irritabat
autem eum maximè in spem regni Herodias v-
xor, exprobrans ei socordiam, & dicens, quia
per id quod noluerat ad Cæsarem navigare, ca-
reret potestate maiore: nam cum Agrip-
pam ex priuato Regem fecisset, quomodo du-
bitaret illum ex tetrarcha eodem honore do-
nare? His adductus Herodes, venit ad Caium ^a
quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad
Hispaniam fugit: securus eum quippe fuerat ac-
cusator Agrippa, cui etiam tetrarchiâ illius C.
Caesar adiecit. Atque ^c ita Herodes quidem in
Hispania: peregrinante secum etiam vxore, de-
cessit.

De superbia Caij, & Patronij Præfide.

C A P. I X.

Caius ^d verò Cæsar in tantū contumeliosè
abusus est fortuna, vt etiā & Deum se pu-
taret, & veller vocari. Patriam quoque suā mul-
torum nobilium cæde truncavit. Extendit au-
tem impietatem suam etiam in Iudæam: Pe-
tronium denique cum exercitu Hierosolymam
misit, præcipiens vt in templo statuas eius loca-
ret: quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes
quidem ex his interficeret, reliquæ verò multi-
tudinem

Iudæorum

tudinem captiuaret. Permovebat autē hoc profectō Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisque ē Syria auxiliaribus properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorū verō quidam non credebāt famæ bellū nuntiati. qui verō credebant, nihil de resistendo poterāt comminisci. Celeriter autem in omnes a Iudæorum peruadit metus, nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ Petronij mellitore in magno campo sita: circumdatur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis centum viginti: à septentrionali quoque monte qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalam Tyrionum: & hic autem distat stadiis centum. Ab ea autē vrbe distans duobus stadiis præterlabitur fluuiolus, quem vocant Beleū, exiguus prorsus: cui propē est sepulchrum Memnonis, habens iuxta se centum ferē cubitorum spatiū, sed admiratione dignissimum. Est enim speculie vallis rotundæ, vitream emittens arenam: quam cū exhauferint multæ naues, pariter accedentes, locus idem rursus impletur. Venti quidem quasi dedita opera, conuehunt illuc de circumstantibus superciliis arenam istam, utique communem: locus autem metalli, statim in vitrum quod suscepit mutat. Mirabilius quoque mihi illud videtur, quod iam conuersæ arene in vitrum, quæcūque pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgarem arenam de nouo cōuertitur. Igitur loci quidem illius naturalis est. Iudæi autem cū mulieribus & filiis collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob patrias leges, deinceps verō etiam pro suo statu. Ille autem ob multitudinem precantium & precum

An. mundi inflexus, exercitum quidem & statuas in Ptole-
4002. maide reliquit: procedens autem in Galilzam,
A Christo & conuocans in Tiberiadem tam populum Iu-
nato 40. dæorum quàm omnes eorum nobiles, & a vim
a Petronius Romani exercitus, cœpit exponere, & minas Cæ-
Iudais exer saris: his addens, quod & contumeliosa esset
citus Roma- supplicatio Iudæorum: tum omnes siquidem
ni vim, Ca gentes quæ parerent imperio Romano, in suis
sarisque mi- vrbibus inter reliquos Deos, imagines quoque
nas exponit. Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuerent,
 hoc siquidem quasi ab imperio deficere esset,
 etiam cum iniuria præsentis. Illis verò contra
 hæc legem morésque patrios allegantibus: &
 quia ne Dei quidem simulacrum: ne dū homi-
 nis, nec solum in templo, sed neque in profano
 aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare:
 arripiens dictum Petronius, respondit: Sed &
 mihi mei domini lex seruanda est. si eam quip-
 pe trāsgrediar, vobisquæ parcā, iustè animad-
 uersionem subibo. Impugnabit sanè vos: non
 Petronius, sed ille à quo sum missus. nā & ipse
 æquè ac vos cogor implere quæ iussū sunt. Ad
 hæc tota multitudo vnanimiter succlamauit,
 ante legis temerationem omnem se libenter
 subire perniciem. Sedato autem eorum clama-
 re, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsa-
 rem estis parati? Responderunt Iudæi, pro Cæ-
 sare quidem & populo Romano se per dies
 singulos offerre sacrificia: si autem in templo i-
 magines æstimet collocandas, debere eum to-
 tam Iudæorum gentem prius immolare: præ-
 bere se quippe iugulos eum mulieribus & par-
 uulis ei qui interficere voluisset. Ad hæc admi-
 ratio Petronium miseratio quæ peruasit, intuen-
 tem, & insuperabilem religionem vtorum, &
 tantum vulgus ad mortem constanter para-
 tum. Ex tunc quidem infectis omnibus recesserunt.

tunt. Postridie ^a autem ac deinceps summates eorum priuatim visitumq; compellans, populum quoque publicè alloquens, nunc quasi consulens admonēbat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sententem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penè continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait sibi met periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem: ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vitionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque b ita dimissis turbis, multa pro eo vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Iudæam irruisset, & quòd tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum vitis etiam provinciā esse perdendam. Seruare siquidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehementer obstitere. His epistolis respondit Caius immodicè, comminans Petronio mortem, quoniam iussionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alij autem exitium C. Cæsaris nunciantes, prosperè nauigauerunt: denique c ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quàm illi peruenirent, qui comminatio scripta portabant.

An. mundi
4008.

Ante Christi
flum nat.

46.

a Petronius
Iudæas iterum cōpellat, atque minatur.

b Petronius ad Cæsarem mittit, ac Iudæarum supplicationes significat.

c Petronius epistolas finem Cæsaris indicantes, accipit.

An. mundi
4005. A
Christo na-
ro 43.

Antiq. lib.
19. cap. 3.
a Cæsar an-
nū tribus,
mensibus sex
regnat.

Antiq. lib.
19. cap. 4.

b Agrippa
ab Senatu
Romano &
Claudio tan
quam arbi-
tr. eligitur.

CAio^a per dolum interempto, qui regnane-
rat annis tribus, mensibus sex, rapitur in
regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Clau-
dius. Senatus autem, referentibus consulibus
Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, man-
dat tribus cohortibus vrbānis vt essent præsidio
ciuitati, & ipse frequens in Capitolium con-
uenit: & propter immanitatem Caij, bellum a-
gi cum Claudio decernebat, volens imperium
ad optimates reducere: vt sicut olim, ad regen-
dum dignissimi eligerentur. Accidit^b interim
vt Agrippa adueniret: quem cum & senatus
in concilium & in castra Claudius euocasset, vt
scilicet eo strenuo adiutore vteretur in qui-
bus res posceret: videns Agrippa Claudium
iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit:
quem ille illico legatum ad senatum misit, in-
dicantem suum propositum: quoniam primo
quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquū
esse, si militum erga se studia tam religiosa de-
fereret, imò tutam aliter suam non esse fortunam:
nam iam enim ad inuidiam satis fore, quod in
regnum vocatus sit. deinde administrare para-
tum esse rempublicam non vt aliquis tyrannus,
sed vt princeps benignus: sufficere sibi quippe
honorem nominis. De singulis autem negotiis
communem omnium stare sententiam. nā et-
si non natura esset modestus, locuples tamen
moderandæ potestatis exemplum Caij morte
esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa,
respondit^c senatus, quasi qui militi suo bonis-
que consiliis fideret, nolle se subire volunta-
riam seruitutem. Sed accepto patrum responso,
Claudij

o Senatus
Romani ad
Agrippam
responsio.

Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci ut eos proderet, quorum consensu in imperium esset accitus. Inuitum autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cum quibus configere minimè vellet: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo configerent, neque enim fas esse, propter illorum peruitaciam, patriam ciuili cæde fœdari. Et Agrippa quidem ista senatui nunciavit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbati causis patricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutos? maximè cum habeamus imperatorem quem in nulla re culpæ possumus, & ad quem cum iustis magis allegationibus quàm cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediâ egressus est euriam, omnibus se militibus cõsecutus. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse cœperunt. ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites, ad a Claudium transferunt. Occurrebāt autē eis pro muris stridis gladiis hi qui fortunæ Regis ambiciosius adulabantur: & penè accidit ut progressi quinque interficerentur, ante scilicet quàm militum impetum Cæsar agnosceret: nisi accurrens Agrippa imminentis ei facinoris periculum nunciasset: dicens, quod nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furem, confestim amissurus esset omnes per quos cõspicuum esset imperium, fieretque solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, continuuit militum impetum. Suscepit b autem in castris aduenientem senatū, & indulgenti honore complexus, egressus cum patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos est pro imperio supplicari. Agrippa c quoque pro-

Ann. max. 4005. A
Christe nato
43.

a *Senatus cum exercitu in in castra ad Claudium proficiscitur.*

b *Claudius Senatū suscepit & honorat.*

c *Agrippa regnum.*

An. mundi tinus donat regno paterno vniuerso, adiciens
4008. Ante ei etiam illā quæ Augustus Herodi donauerat,
Christo nato Trachonitidem scilicet & Autanitidem: præter
46. hæc autē aliud quoque regnum, quod Lyſaniæ
 vocabatur. Et populo quidem donationem hanc
 per edictum indicauit. Patribus autē præcepit,
 vt incisam æreis tabulis in Capitolio collocarēt.
 Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui
 gener eiusdem erat, Berenicæ iunctus Reginæ
 Chalcidis. Opinione autē celerius Agrippæ da-
 ti regni census maximus affluebat: qua sanē pe-
 cunia non ille in rebus exiguis abutebatur, sed
 talem murum Hierosolymis circumdare cœpit,
 qualis, si potuisset absolui, irritam prorsus obsi-
 dionem Romanis oppugnantiibus effecisset. Sed
Ant. li. 19. antequā impleret opus, decessit in Cæsarea.
cap. 5. Regnavit autem annis tribus. Ante quoque cum
a Agrippa tetrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat
cū regnasset potestatem. Reliquit filias tres è Cypride natas,
annu tribus Berenicen, Mariammē atque Drusillam, filium
in Cæsarea autem ex eadem ipsa coniuge, nomine Agrip-
decedit. pam, qui cum admodū paruulus esset, Claudius
Ant. li. 19. regnum in provinciam redegit, in cuius procu-
Cap. 7. 8. rationem missus est Cestius Festus: post hūc au-
b Alexādrī tem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetu-
& Aristobuli dine patria immutantes, gentem in pace tenuerunt.
genera- Post hæc verò & Herodes, qui regnabat in
logia. Chalchide decessit, relinquens ex fratris quidem
 filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum:
 ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoque
 eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relictā
 filia Iotapa. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi
 Aristobuli qui fuerat Herodis filius. Alexander autem &
 Aristobulus nati fuerant Herodi è Mariamme, quos
 ipse parens occidit. Alexandri autem posterii in
 maiori Armenia regnauerunt.

CAP. XI.

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in
 Chalcide, Claudius Agrippa filiū Agrippæ
 in patris sui regno constituit. Alterius autem
 provincie suscepit curā post Alexandrum Cu-
 manus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & de-
 nuo Iudæos calamitas cōprehendit. Conueniē-
 te quippe multitudine ad diem festum azymo-
 rum in Hierosolymam, stante cohorte Roma-
 na super porticū templi (armati quippe milites
 semper custodiebant festos dies, ne quid con-
 ueniētes populi nouare auderēt) vnus^a ē mili-
 tibus reductis turpiter vestimentis inclinās po-
 steriora sua vertit ad faciem Iudæorum, & ad
 hunc habitum vocem emittens similem succla-
 mauit. Ob quod factum tota cœpit multitudo
 conquerita vt circumstarent Cumanū, ad sup-
 plicium militem deposcentes. Ex his autem in-
 cōsulis iuuenes, & quasi natura apti ad sedition-
 es mouendas, in rixam grauissimam prosilie-
 bant: continuo quippe saxa rapientes, percutie-
 bant milites. Tūc^b verius Cumanus, ne totius
 in eam vulgi impetus fieret, plures euocauit ar-
 matos: qui cum essent portibus immissi, me-
 tus grauis incidit Iudæis, statimq. in fugā versi,
 relicto templo refugere cœperunt. Tanta autem
 per egressus de cōstipatione obrutio facta est,
 vt^c concuticatione mutua super decem millia
 hominum consumpta sint. Facta est autem vni-
 uersæ genti luctuosa festiuitas, & planctus per
 domos singulas personabat. Successit autē huic
 calamitati satrocinantium tumultus. Iuxta Be-
 thoron quippe, per viam publicam, Stephanus
 quidam seruus Cesaris suppellestem quādam
 vehabat, quæ ab irruentibus latronibus direpta

*a Turpe mi-
 litum scelus
 ac dictum
 in Iudæos
 festo die.*

*b Cumanus
 impetū vul-
 gi veritus.*

*c Super do-
 cem millia
 hominum
 concuticatio-
 ne mutua
 consumpta.*

An. mundi
4014. *A*
varo Christo

52.

a Miles sa-
era legu li-
broz discin-
dit atque
comburit.

b Militem
libros com-
burantem
Cumanum
ad suppliciu
adiudicat.
c Galilæam
in Samaria
interficitur.

d Eleaza-
rus & Ale-
xander In-
domu prin-
cipes ma-
gnam tyran-
nidem exer-
cuit.

est. Cumanus autem ad inquisitionē mittēs eos qui in proximis vicis essent, vinctos ad se adduci iussit, obiciens quōd latrones illos non comprehendissent: quā occasione quidam militum in vico quodā libros sacre legis offensos discidit atque combussit. Iudæi autem quasi totam religionem inflammata viderent, vndique confluerunt: & velut machinamēto aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad vnam euocationem ad Cumanum Cæsaream concurrunt: precantes ut militem qui tantam contumeliam Deo legique eius intulisset, nō relinqueret impunitum. Ad hęc ille (videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfactioe sedata) adiudicatū militem per medium populum ad supplicium iussit abduci: sicque Iudæi placatis animis recesserūt. Denuo autem Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Geman vocant, qui est in magno Samaritæ campo situs, quidā Galilæus de numero Iudæorum ad festiuitatem ascendens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, ut cum Samaritanis confligerent. Horum autem nobiliores conuenerunt ad Cumanum, rogantes ut antequam grauis calamitas oriretur transiret in Galilæam: & in eos qui autores essent homicidij vindicaret. Cumanus verō his negotiis quæ habebat in manibus postponēs illorū petitiones, sine effectu precatōres remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, omnis multitudo commota est: & relicta diei sollemnitate, in Samariam vulgus impetum fecit, sine vllō duce, nec cuiquam principum suorum retinenti acquiescentes. Latrocinij autē eorū & tumultus, quidā Dinzi filius Eleazarus, & Alexander, principes erant: qui in Acrabatanz regionis con-

termi-

terminos irruentes, promiscuam edidere caedē, & à nullius ætatis exitio temperantes, vicos etiam inflāmauerunt. Cumanus autem hæc audiens, adduxit secum vnam equitum alam, quæ vocatur Sebastenorum, vt auxilio his qui vastabantur esset: sicque eorum multos qui Eleazarum erant secuti comprehendit. plures quoque interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui in vastandos Samaritanorū fines irruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: opertique ciliciis, & aspersis cinere capitibus precabantur, vt ab inepto desinerent: nec propter exercendā in Samaritas vltionem, ad Hierosolymæ perniciem Romanos commouerent: misererentur autem patriæ suæ atque templi, filiorumque & coniugum propriarum, neque omnia pariter in discrimen adducerent, neque ob vnius Galilæi vindictam cuncta disperderent. His acquiescentes Iudæi, à negotio recesserunt. Multi ^a autem per idem tempus in latrocinia conspirabant: sicut ferè solet insolentia etescere rebus quietis: per quæ in omni regione agebantur rapinæ, & audacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc ^b Samaritarum primas ad Numidium Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt, vindicari de his qui regionem eorum depredati fuerant postulātes. Præstō autem fuerant etiam Iudæorū nobiles: & Ionathas filius Anani, princeps Sacerdotum, obiecta diluens allegabat, initium quidem tumultus Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: causam tamen calamitatum postea secutarum præbuisse Cumanum, qui inter principia autores caedis noluisset vlcisci. Tunc Quadratus vtrunque partē interim distulit, dicens se cum ad ipsas regiones venisset, diligenter singula inquisiturum: deinceps verò pro-

An. mundi
4014. A
nato Christo
52.

In latrocinia
conspira-
tio.

Quadratus
in Syria
procurator
Samaritanos
& Iudæos
audire

*An. mundi
4015. A
Christo nato*

93.

*a Quadra-
ta inter Ju-
daeos & Sa-
maritanos
fuit senten-
tiam.*

*b Claudij
contra Cu-
manum, Ce-
lerem & Sa-
maritanos
quosdam
sententia.*

*c Claudij
moritur, ei-
que Nero
succedit.*

gressus Cæsaream, eos omnes quos Cumani-
viuos ceperat, in crucis sustulit. Inde cum Lyd-
dā venisset, denuo audiuit Samaritanorū que-
relas, & accitos Iudæorum decem & octo viros,
quos cognouit pugnae fuisse participes, securi
percussit. Duos autē principes sacerdotum, Jo-
natham & Ananiam, eiusque filium Ananum, &
nonnullos alios Iudæos nobiles ad Cæsarem
misit: similiter autem & Samaritarum nobili-
simos quosque. Præcepit etiam Cumano, & Ce-
leri tribuno, Romam nauigare, reddituros Clau-
dio rationem pro his quæ in regione gesserant.
His ita compositis à Lydda ascendebat Hiero-
solyman: & inueniens multitudinem festiuita-
tem azymorum celebrantem sine ulla contrar-
batione, Antiochiam rediit. Romæ autem Cæ-
sar auditis allegationibus Cumani & Samarita-
norum (aderat autem etiam Agrippa, Iudæorū
causam magna contentione defendens: siqui-
dem & Cumano multi potentium aderant) pro-
nunciāns aduersus Samaritanos, tres eorum nobi-
lissimos iussit interfici: Cumanum autem in exi-
lium deportari. Celerem autem tribunum vin-
ctum Hierosolyman missum, Iudæis ad suppli-
cium tradidit, ut per urbem tractus, capite ple-
deretur. Post hæc Felicem Pallantis fratrem
misit ad Iudæos, qui & eorum provinciam cum
Samaria & Galilæa curaret. Agrippam verò de
Chalcide in regnum maius transtulit, tradēs ei
illam quoque provinciam, quæ Felicis fuisset.
Erat autem ista Trachonitis & Batanza & Gau-
lanitis. Addidit autem regnum etiam Tysaniæ,
& retrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autē
per annos tredecim, menses octo, dies triginta
administrato imperio, decessit, successorem re-
gni Neronem relinquens, quem suadelis Agrip-
pinæ uxoris suæ in imperiū cooptauerat, & qui-

dem cum legitimū haberet filium Britannicum, ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octaviam filiam, quam ipse priuigno collocat: Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atq; uxorem, matrēque interfecit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atque ut ad vltimum per amentiam ad histrionum opera scenāque perueniret, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

Anno mundi
4018.

A Christo
nato 56.

a. Nero fra-
trem suum,
matremq;
interfecit.

De tumultibus in Iudæa sub Felice.

C A P. XII.

Conuertat autem ad narranda quæ ab eo aduersus Iudæos gesta sunt. Minorē igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad singulas pertinētibus: in Palestina scilicet Regione, Abilam & Iuliadē, in Galilee autem Tarichzām & Tiberiadem. Reliquas autem Iudææ Felici procuranda dedit. Hæc princeps latronum Eleazarū, qui per vigin-
ti annos regionem fuerat depredatus, aliosque cum eo multos cepit, vindictosque Romam misit: aliosque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensum popularium, fuit penē innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem ficarij vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Porro verò diebus solennitate festiuis immiscebantur vulgo, ficas sub veste gestantes. His in-

Antiq. lib.
10. cap. 11.

b Eleazarū
latronū prin-
cipē Felix,
aliosque
de multis

capto, vin-
dictosque Ro-
mā misit.

c Aliud ge-
nus latroci-
nantium, die

claro & in
media ciui-
tate quosq;

interficien-
tes.

res certi ipsas Romanis armatis, quos etiam Iu-
 daeorum reliqua multitudo iuabat, iniit con-
 flictum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit.
 Plurimi autem qui cum ipso fuerant compre-
 hensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua ve-
 ro multitudo in regiones proprias dispersa est.
 Compressis verò his etiam, sicut ferè in agro
 corpore, rursus, pars altera tumescebat. Magis
 enim quidam & latrones collecti, multis affli-
 ctionem inducebant: & quasi ad libertatem vo-
 cabant, mortem apertissimam comminantes his
 qui Romanorum principatui obedire voluis-
 sent: ut vel reluctantes auerterent eos, qui spò-
 rantem ferrent seruitutem. Dispersi ergo per
 totam regionem: diripiebant quorumque po-
 sentium domos, eosque, insuper trucidabant:
 inflammabant etiam vicos, ita ut desperatione
 eorum tota Iudæa propius impleretur. Ex hoc
 quidem bellum indies ingrauescebat. Alter
 autem tumultus ortus est circa Cæsaream, inter
 Iudæos scilicet qui ibi permixti habitabant, &
 Syrios, seditione commota. Hi siquidem
 postulabant, ut eorum fieret ciuitas, Iudæum e-
 ssent conditores dicentes: erat autem Rex
 Herodes. Simuli verò conditorem quidem co-
 stituebantur Iudæum, ipsam verò ciuitatem fuisse
 gentilium vindicabant. Neque enim illic ita
 tur, & sana potuisse constitui, si ad Iudæos eam
 conditor pertinere voluisset. Ob has ergo cau-
 sas inter se populus uterque iurgabat. Procede-
 bat autem usque ad arma contentio: & quoti-
 die ad confligendum audaces quique partis al-
 terut: & profliebant. Neque enim Iudæorum
 seniores cohibere tumultus gentis suæ pote-
 rant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæia
 inferiores videri. Præstabant autem hi quidem
 duitus & corporum viribus Græci verò auxi-

Ann. mundi
 4010. A
 nno Christo
 58.

a Latronibus
 & Magi
 mulis affli-
 ctionem in-
 ducunt.

Antiq. lib.
 20. cap. 13.
 b Pugna in-
 ter Iudæos
 & Syros cir-
 ca Cæsareā.
 c Seditiones
 & caedes in-
 ter Iudæos.

An. mundi
4024.
A Christo
nato 62.

lio militum: magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illò fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Præfecti autem militem curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, taureis viciscebantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: itaò magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosque vrbe discedere: non paratum autem immissis milicibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles viriusque puris electos, legatos misit ad Neronem de interdisceptaturos. Successit autem ei Pessus, & hos qui maximè infestabant provinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

De Praefidibus Iudææ Albino & Floro.

Antiq. lib.
20, cap. 15.

C A P. XIII.

a *Albinum*
Iudææ Pra-
ses omni ma-
lignitatis
specie con-
spuitur.
b *Albinum*
seditionis, ut
eis tumultu
mentibus
nò indigna-
retur, largi-
tione redi-
muur.

Verum^a successor huius Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species: quàm ille præseriens. Denique non solum causis civilibus forabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum additamentis in commune genus grauabat: sed etiã quos ob latrocinia decuriones civitatum comprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodiis erant relictis, accessit à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus eorum quoque qui res novare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex^b quibus sancti qui erant

erant opulenti Albinum largitione redimebāt, *An. mundi*
 ut eis tumultum mouentibus non indignare- *4018.*
 tur: pars autem popularis quæ non satis gaude- *A Christo*
 bat quiete, Albini participib. iungebatur. Vnus *nato 66.*
 quisque ergo improborū cohorte propria cir-
 cundatus, ipse quidem inter cæteros quasi prin-
 cept latronum & tyrannus eminebat: stipatori-
 bus verò suis ad direptionem mediocrium a-
 butebatur. Ita fiebat, ut hi quidem quorum va-
 sabantur domus, tacerent: illi autem qui extra
 incommodum stetissent, metu ne similia pate-
 rentur, etiam officiis ambirent eos, quos consta-
 bat dignos esse suppliciiis. In commune autem
 omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc
 multiplex dominatio, & semina captiuitatis fu- *Antiq. lib.*
 turæ iam ab illo tempore spargebantur. Cum *20. cap. 16.*
 sanè eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen ^a a *Albino*
 succedens ei Gessius Florus, optimum tunc per *succedis*
 comparationem sui fecit videri. Ille siquidem *Gessius Flo-*
 plura occultè & cum fraude nocuerat: Gessius *rus, qui lon-*
 verò iniquitates suas in vniuersam gentem, tam *ge peior est*
 palàm quasi gloriaretur exercuit: ac velut non *Albino.*
 ad regendam provinciam, sed ad damnatorum
 pœnas carnifex missus, neque rapinarum vllum
 modum, neque afflictionum prætermisit. In
 miseris autem crudelissimus erat, in turpibus
 verò impudentissimus. Neque enim quis illo
 amplius offendit fallacia veritatem, neque cō-
 mentus est callidiores nocendi vias. Huic ^b si *b Avaritia*
 quidem viritum illatis dispendiis lucra quære- *Flori vides*
 re exiguum visum est: sed totas simul despolia- *despolias.*
 bat vbes, & labes populis inferebat, tantum
 non voce per totam regionem edicens, libe-
 rum esse omnibus latrocinari, dum ipse præda-
 rum acciperet portionem. Denique ob illius a-
 uariciam contigit totam penè deserti regionem,
 ita ut plerique sedes patrias relinquentes, ad ex-

An. mundi
4c:8. ✓
Christo nato
66.

ternas provincias combigrarent. Dones autem
in Syria Cestius Gallus provinciam regebat,
neque ausus quispiam Iudæorum est adversus
Florum ad eum mittere legatos. Cùm verò in-
stante azymorum solennitate ipse Hierosoly-
mam venisset, occurrens multitudo, quæ facilè
tricies centenorum millium fuit, precabatur, ut
gentis suæ calamitatibus subveniret, & pestem
illam provincie Florum ut esseret clamirabari
Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo
assisteret, non solum nihil mouebatur, sed vo-
ces illas etiam deridebat. Cestius tamen com-
pescens impetum populi, & edicens quod dein-
ceps placatiorem eis Florum redderet, regres-
sus est Antiochiam. Deduxit autem eum usque
ad Cæsaream Florus, illudens mendaciis, & Iu-
dæorum genti bellum sedulo comminiscens,
quos scilicet solo iniquitates suos occultari
posse credebat. Pace siquidē permanente, habi-
turum se apud Cæsarem acúsatores Iudæos; ve-
rum si defectionē negotiatus fuisset, malore v-
tq; malo abducendam à se esse invidiam pec-
catorum minorum. Igitur ut gens ab Romano
abrumperetur imperio, sedulo indies augebat
calamitates. Per idem tempus apud Neronem
Cæsarienses gentiles victores extitere, decre-
tūq; istud contestantes literas attulerunt, pē-
que hoc bello Iudaico dabatur exordium, duo-
decimo scilicet anno regni Neronis, septimode-
cimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

b Exordium
est Iudaicæ
duodecimo
regni Nero-
ni anno.

De Floro saviente in Iudæis Cæsarienses &
Hierosolymitanos.

C A P. XIII.

Antiq. lib.
20. cap. 15.

A D magnitudinem autem excitatorū de eo
malorum, nequaquam idoneis causis
fuisse

bulisse deprehenditur. In ^{19. munda} Caesarea quidem ha-
 bitantes Iudæi, habebant synagogam prope lo-
 cum, cuius erat dominus gentilis quidam Ca-
 sariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad ^{40. 10.}
 eorum ius illa possessio iungeretur, multis par-
 tibus maius precium quam res meruerat offe-
 rentes. dominus autem loci preces eorum de-
 spexisse non contempsit, ad maiorem dolorem
 ædificauit in loco tabernacula, ut angustum eis
 transitum & prorsus coarctum relinqueret. Pri-
 mum igitur feruentiores aliqui iuuenum pro-
 filientes, ædificationem vetabant. Eum verò
 Florus hos à prohibendo comberet, nō habentes
 Iudæorum nobiles quid agerent, tater quos
 etiam erat Iosanes publicanus, inflectunt Flo-
 rum oblatione octo talentorum, ut ædificatio-
 nem vetaret. Ille^b autem ob capiendum tantū-
 modo, promittens se cuncta facturum, accepta ^{b Periuirum} Flori, qui
 petentia statim de Caesarea egressus est, venitq; ^{Flori, qui} Iudæi fidē
 in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, qua ^{iurata nō}
 si qui pugnae spatiū Iudæorum summatibus vē-
 didisset. Sequenti autem die Iudæorum sabba-
 to, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus
 quidam Casariensis yas Samiū ante ingressum
 eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum
 Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suā
 quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum
 dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorū
 quæ erat constantior atque moderatio, denud
 apud iudices esse conquerendum rebatur. Sedi-
 tiosi autem & iuuentutis turgentes Iudæi, effun-
 debantur in iram. Stabant^c autem ad confli-
 gendū parati etiam Casariensium tumultuosio-
 res. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro-
 synagoga foribus impleret: sicq; continuo est
 pugna comissa. Interueniens autē Iulius, qui
 ad prohibendū erat solitus, præcepit equitum

4030. *A Christo*
anno 68.
 vas illud quidem quod positum fuerat iussu
 ferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero
 superatus esset prae Caesariensium violentia, iu-
 dæi statim libros legis rapientes secesserunt in
 Nabata: regio quædam eorum hoc nomine ap-
 pellatur, dirempta à Caesarea stadiis sexaginta.
 Primates autem eorum duodecim, cum Iohanne
 in Sebasten ad Florum venerunt, de his quæ ac-
 ciderant conquerentes, & ut auxilio esset roga-
 bant, quamvis reuerenter, tamen cum & de o-
 æo talentis admonentes. Ille^a verò illico com-
 prehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges
 de Caesarea auferre ausi fuissent: ob hoc igitur
 apud Hierosolymitas gravissima indignatio na-
 scebatur: verumtamen adhuc iram suam frena-
 bant. Florus^b verò, quasi ad hoc operam suam
 locasset, ut bellum inflammaret, misit ad sacri-
 thesaurum, ut inde decem & septem talenta au-
 ferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsa-
 ris flagitaret. Tunc verò statim inuasit populū
 multa confusio: concurrentes ad templum, ma-
 ximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, ut à
 tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam
 autem seditiosorum in Florum maledicta iacie-
 bant ultima: & canistra circumferentes stipendi-
 eius nomine postulabant, quasi inops & miser-
 rimus talibus indigeret auxiliis. His autem o-
 mib. nihil est à cupiditate deterritus, sed mul-
 to magis ad deprædandum irritatus est. Deni-
 que cum deberet Caesaream veniens igne belli
 illic nascentis extinguere, causasque tumultū
 submovere, pro quo etiam mercedem accepe-
 rat pactus: tamen cum exercitu equitum atque
 peditum Hierosolymam contendit, ut Roma-
 nis armis ad quod volebat uteretur, ac timore
 & minis urbem circumdaret. Tunc populus le-
 niter eius imperum volens, obviam militibus
 processit,

processerunt solitis virique fauoribus; & Florū
 honorare officiis paratus. Ille ^a verò promittēs
 cum equitibus quinquaginta centurionem, no-
 mine Capitonem, discedere eos iussit: Nēve eū,
 in quem tam graua maledicta iecissent, falso
 denuò honore deluderent. Oportere quippe
 eos, si vtri sunt fortes, animique constantis, etiā
 in praesentem effundere contumelias: hec solū
 in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis
 ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul
 etiam in armis amorem libertatis ostendere.
 His dictis exterrita multitudo, simul etiam mi-
 litibus qui cum Capitone venerant in medium
 vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Flo-
 rū salutarerent, aut militibus officia cōsue-
 derent. Discedentes igitur in domos, cum metu
 atq; humilitate peruigilem duxere noctē. Flo-
 rus ^b autem tunc quidem degit in regia, post tri-
 die autem aduersum eos extructo tribunali
 sublimius resedit: conuenientesq; sacerdotum
 principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astite-
 runt tribunali. His praecepit Florus, vt omnes
 qui maledicta in eum succlamassent, protinus
 dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos produ-
 xerint, iudicandum. Ad hanc respondent Iudæi,
 populum ^c quidem pacifica quæque sentire, il-
 lis verò qui errauissent in verbis, veniam confe-
 rendam postulabant. In tanta siquidem multi-
 tudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos te-
 merarios, & per ætatem insipientes: esse autem
 impossibile eorum qui deliquerint, discrimen
 agitari, cum & singulos nimirum poeniteat, &
 prae timore ad negandum sint parati. debere ta-
 men illum si consuleret gentis quieti, & vellent
 Rom. imperio seruare urbē, magis propter mul-
 tos innoxios dare veniā etiā paucis delinquenti-
 bus, quàm propter paucos improbos perturbare

An. mundi.

4030.

A Christo

anno 68.

a Florus in

daorum ho-

norem. pro-

nit, rō qua

descendere in

bet.

b Florus in

tribunali

residet &

Iudæi, ve

omnes qui

maledicta

in eum sub-

clamassent.

protinus de-

derent, pra-

cipit.

c Excusatio

Iudæorum.

In mundo

4010.

A Christo
nato 68.a Cades per
Flori milites
perperce-
rata.b Flori mi-
lites sexcen-
tos & trigin-
ta Iudaei
una die in-
corferunt.

multitudinem tantam honorum. Ad haec vero ille magna indignatione inflammatis militibus exclamavit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte civitatis diriperet, ac passim obuios trucidarent. Illi vero ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum in quem fuerant immissi, sed in vniuersas insipientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angustia omnia, & cades eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species praeferibatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Forum, quos ille verbis lauiatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videti novitas Romanae calamitatis: quod enim nemo unquam prius tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis cederet, ac patibulis affigeret: quorum etiam origo Iudaea, tamen Romana dignitas.

*De alia oppressione Hierosolymorum
dele Flori.*

C A P. X V.

c Berenice
Agrippa
germana
misit ad
Florum, ac
ut a cade
desineret,
precatur.

PER idem tempus Rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, ut Alexandrum, qui Aegyptum procurabat, missus a Nerone, iure hospitis conveniret. Germanam autem suam Berenicen, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor inuaserat. & frequenter quidem praefectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad

ad Florum precabatur, ut a caede desineret. Ille
 vero neque in multitudinem interfectorum,
 neque in nobilitatem precatticis, sed tantum in
 lura sua, quae de rapinis congregarentur, aspi-
 ciens, contempsit annuere: imperus autem mi-
 litum etiam aduersum Reginam effectus est.
 Non solum quippe sub oculis eius obuios quos-
 que mulstabant atque trucidabant, sed etiam i-
 psam, nisi confugisset in aulam, interfecissent.
 Hi autem peruigilem noctem cum sententa cu-
 stodia egit, verens utque irruptionem militum.
 Venerat autem Hierosolimam, ut vota Deo
 solueret. His enim qui morbo vel aliis necessi-
 tatibus implicantur, mos est orare per triginta
 dies, antequam immolent hostias: abstinere quo-
 que vino, & capillos radere. Quem morem Be-
 renice Regina illis exercens diebus, nudipes et-
 iam ante tribunal stetit, deprecans Florum: &
 praeter quod nihil honoris habitum est, etiam
 de vita sua periclitata est. Haec autem facta sunt
 sextodecimo die Mensis Maii. Post die autem
 conueniens multitudo in forum, quod erat in
 superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de
 his qui interfecti fuerant querebantur: potissi-
 mum autem inuidiose in Florum voces erant: quod
 veriti primates quique & Pontifices, disruptis
 vestibus, & viritum singulos comprehendentes,
 postulabant, ut ab his verbis, quorum causa tanta
 mala pertulerant, desisterent, neque in maiorem
 indignationem Florum mouerent. Sicque sedata
 est multitudo, tam reuerentia precantium, quam
 spe, quod nequaquam Florus ultra in eos seque-
 reret. Ille autem videns multitudinis tumultum
 fuisse compressum, agebatur: & denique ea in-
 flammare cupiens, Pontifices cum nobilibus ad-
 vocauit. Itaque vnum est argumentum fore, quod
 nihil vltius de nouis rebus cogitaret, si po-

Arm. mundi

4030.

A Christo
nato 68.a Militem
in Berenice
fuer.b Floro mul-
tudo oblo-
quatur.c Florum
multitudi-
nis tumultum
compressum,
denique refri-
git.

an. mundi

4030.

A Christo
nato 68.

a Flori do-
lo & inf-
dia.

b Principū
& sacerdo-
rum ad po-
pulum ad-
hortatio.

pulus obuiam procederet militibus de Castris
venientibus: veniebāt autem duę cohortes. Qui
cū conuocasset populum ad occurrendum,
mandat centurionibus, vt nullam salutationem
redderent obuiantibus Iudæis. Ad a quod si
offensū petulanter quippiam essent locuti sta-
tim in eos vterentur armis. Pontifices ergo
collecta multitudine in templo, precabantur vt
occurrerent Romanis, & ante graue incom-
modum cohortes solenniter salutarēt. His
hortationibus seditiosi quique abnuebant, &
ob interfactorum dolorem, reliqua multitudo
iungebatur audacibus. Tunc b verò omnes Sa-
cerdotes omnesq; Leuitæ sacra vasa proferen-
tes ornatūq; templi, citharistæ etiam & can-
tores cum Musicis organis prosidebant ante
multitudinem, & obnixissimè precabantur, vt
illum templi honorem custoditum esse vellent,
neque ad direptionem vasorum sacrorum Ro-
manos contumeliis incitarent. Erat autem vi-
dere ipsos Sacerdotum principes sparsis cinere
capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda
monstrantes, nominatim singulos quosque no-
bilitatem compellare, ac denuò in commune mul-
titudinem precari, ne ob modicum peccatum
patriam suam proderent his, qui direptioni ei-
us inhiarent. Quam enim vtilitatem vel mili-
tibus esse de Iudeorū salutatione tribuendam,
vel illis qui acciderāt correctionem, si in pre-
senti procedere cessarent? At contrā, si officio-
sè susciperent solenniter venientes, auferri Flo-
ro occasionem pugnæ: ipsos verò saluare patriā
suam, & providere ne quid vltra quā pertu-
lerant, experirentur. His addunt, quòd paucis
seditiosis si tanta multitudo iungatur, noc mar-
gis ad pacificum consiliū suū deberent auro-
ritatem transferre. Tali hortatū multitudinem
infle-

inflectentes, etiā ipsos seditionis autores quos-
dam quidem nrinis, quosdam autem sui reue-
rentia mitigauerunt: ac deinceps precedentes
cum quiete omni populo sequendo, militibus
obuiam prodierunt. Iamque a cominus factos
salutauerunt: illis autem nihil respondentibus,
seditiosi Iudeorum aduersum Florum, cuius
hæc fierent consiliis, succlamauerunt, cōfestim-
que b milites cōprehendentes eos, cedere su-
stibus adorti sunt: atque in fugam versos perse-
quentes equitēs proculcabant. Corruiebant autē
multi quidem cum a Romanis caderentur, plo-
res autem cum se mutuo propellerent. In ipsis
autem portis grauis facta est compressio, & vno
quoque alterum præuenire cupiente tardior fu-
ga cunctis fiebat. Collabentium verò dūrus erat
interitus. Suffocatu enim atque conculcatu mi-
seti disperiebant, & neque ad sepulturam quis-
quam proximis suis cognoscendus remanebat.
Irruebant autem etiā pariter milites immode-
rate, eos quos cōprehendissent cadentes: & per
ingressum qui Bezetha vocatur detrudebāt mul-
titudinē, transire cupientes v. Antoniam &
templam obtinerent. Quos etiam Florus con-
secutus eduxit de regia eos qui secum erant, &
Maracem transire nitēbatur. Frustratus tamen
est esus inopertus. Conuersus quippe aduersum
eos populus repugnauit, & per recta euadentes
obruiebant laxis Romanos. Qui cum superne ve-
nientibus sagittis vincerentur, nec possent de-
scendere multitudinem quæ per angustos arcta-
batur ingressus, ad reliquum se exercitum qui
erat in regia receperunt. Seditiosi autē verētes,
ne superueniens denuō Florus templū occuparet,
per Antoniam ex templo ascendentes, porticus
a templo ad Antoniam continentes interciderū,
quatenus auaritia Flori desperatione cōpelso-

An. mundi
4030.

Christo
nato 68.

a Flori pro-
positum &
consilium a-
xiū de la-
ras.

b Cades Iu-
daorum.

c Seditiosi
verētes,
ne superue-
niens Florus
templū occupa-
ret, templū
occupans.

An. mundi 4300. *Chr. 68.* *nato 68.* *a Florus* *daos in tem* *plo obfisso* *in superabi* *les videns* *ab impetu* *conquiescit* *as relicta a* *pud eos co* *horie, Casa* *ream regre* *ditur.* *rent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, pte* *que his in Antoniam transgredi niteretur, vbi* *interitibus porticus vidit, ab impetu conquieuit,* *& conuocans sacerdotum principes, & curia,* *is quidem ait ybe digredi, praesidium tamen* *apud eos relinquere quam ipsi veluissent. Ad* *hac illis respondentibus, nihil nouandum for* *re, si vnam tantum relinqueres apud eos cohor* *tem, dum tamen non illam quae cum ciuibus* *paulo ante colluxerat: ob ea siquidem quae per* *tulere populum, illis militibus infensum esse;* *cohorte sicut precabantur mutata, cum reliqua* *manu Caesarem regressus est.*

De Policiano tribuno, & oratione Agrippae *ad Iudeos, ad obediendum Romano* *harianum.*

C. A. B. X. V.

A Iudei autem denuo pugnae consilium, som
Aminifore, retulit ad Cestium, & Iudeos
defectionis taminatis est, impudenti menda
cio illos perpetrasse dicens, quaecumque eos per
tulisse constabat. Nec sane principes Hieroso
lymorum quae gesta fuerant, tacuerunt: sed & i
psi & Bernice ad Cestium de his quae Florus
inque in urbe egerat retulerunt. Ille tamen
suscepit lictis parvis utriusque quid, facto i
pse esset cum principibus aeliberabat. Equis
busdam quidem videbatur, cum exercitu is: ha
deam, Cestium ire debere, & aut vindicare, de
fectionem, si fuisset admissa, aut magis fides red
dere Iudeos eorumque atque. Ipsi tamen ma
gis placuit aliquem de suis praere, qui & nego
cia & consilia Iudeorum posset, ei fideliter nu
ciare. misit & go tribunum Policianum, qui ab
Alexandria reuersioni Agrippae circa Iamnam
occurrens, & a quo Iudei missus, & ob quae
causa

b Cestium *Gallus Syria* *Prases, quid* *facto opm* *esset cum* *Principibus* *deliberat.* *c Policianum* *Hierosoly* *mam mittere* *et Agrippa oc* *curret.*

causis indicat. Quo loci Iudæorum etiam Pon-
 tifices, & reliqui nobiles, eorumque curia ad-
 esse curauerant, ut circa Regem scilicet officia
 novarent. Postea verò quàm illum congrua hu-
 manitate coluerunt, conquesti sunt quàm per-
 ruptum flebiliter de calamitatibus propriis &
 inhumanitatem Flori explicauerunt. Quam di-
 xit argueret Agrippa, vultu tamen inflexione
 suam in Iudæos transtulit, quorum maxime mi-
 serabatur, volens scilicet frenare eorum motus
 ut per hoc ipsum quod viderentur nihil perpe-
 ssi iniuria, ab ultionis definerent appetitu. Ad
 hæc ergo quicunque egragij erant, & propter
 sua prædia desiderabant quietem, intelligebant
 Regis redargutionem esse plenam benignita-
 tis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta
 stadiis obuiam progressus, officiosè Agrippam
 & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen
 interfectos coniuges mulieres, quarum plango-
 ribus reliquis quoque populus ad lamenta co-
 natus. precabatur Agrippam ut genti consule-
 ret. Sacclamabant etiam Politiano, ut ingre-
 deretur urbem, videretque quæ essent à Floro
 gesta: & ita ostendebant forum desertum do-
 mosque vastatas. deinceps verò per Agrippam
 suaserit Politiano, ut is cum vno tantum famu-
 lo ad Siloam vsque rotam circuiret civitatem:
 quatenus ipsis cognoscere ostitit, Iudæos om-
 nibus quidem aliis patet Romanis, soli autem
 Floro aduersari propter magnitudinem, in eos
 factæ crudelitatis. Ille igitur cum circumisset ur-
 bem, & mansuetudinis populi sufficiens docu-
 mentum teneret, ascendit in templum, quo
 etiam multitudinē conuocauit: & cum plurimis
 verbis fidem eorum circa Romanos collauda-
 set, multa etiam ad conseruationē pacis horta-
 tur, adorauit Deum, cuius sanctam eorum

Ag. mundi
 4030
 ad Christo
 nare 68.

a Multitudi-
 do Hieroso-
 lym. Agrip-
 pa & Poli-
 tiano obuiam
 procedit.

b Politianum
 in templum
 ascendit, mul-
 tudinē ad
 conseruationē
 pacis horta-
 tur, & ad
 Gostium ve-
 nit.

*An. mundi
4010.
A Christo
nato 68.*

*a Iudai ab
Rege ut le-
gati aduer-
sum Florum
ad Nerone
mitterentur,
Agrippa.*

*b Agrippa
ad Iudaei
oratione.*

*c Agrippa
multitudini
docilem &
attentam
reddere co-
natus.*

sistens Ioto, in quo licebat per religionem: siq;
regressus ad Cestium est, vulgus autem Iudeo-
rum, ad Regem Pontificesq; conuersus petebat,
vt legati aduersum Florum ad Nerone mitte-
rentur, neque de tanta caede tacentes: suspicio-
nem suae defectionis praeberet: visum iri quippe
eos Principes capiendorum armorum fuisse, nisi
praeuenientes ostendissent illu esse qui dedisset
exordium. constabat autem, multitudinem non
esse quieturam, si legatione aliquis impedisset.
Ad hec Agrippa, ordinari quide legatos, qui Flo-
rum accusarent, inuidiosum putabat: despiciere
autem Iudaeos in bella commotos neque sibi
expedire cernebat. aduocata igitur concione in
Iysto, & in suggesto constituens germana sua
Beronica, in Asamoneorum domo (ea siquide
Iysto imminebat contra superiorem partem
urbis: nam Iysto templum erat ponte coniun-
ctum) huiusmodi orationem habuit. Sic quide
viderem vos omnes ad pugnandu cum Roma-
nis esse incitatos, neque populi puriorem su-
cerissimamq; partem pacem velle seruare, ne-
que processissem ad vos, neque consulere co-
fusus essem: superuacua quippe de vtilibus oratio
est, quando omnium auditorum conspirat ad
deteriora consensus. Quonia vero aliquos qui-
dem atas malorum belli nescios facit, quosda
vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos ve-
ro auaritia succendit, & in cofusione rerum ca-
piendum de inferioribus letum: quemadmo-
dum ipsi ab hoc errore cortigantur, & non per
paucorum improba consilia etiam boni dispe-
reant, existimaui oportere, vt omnibus vobis
in vnum coactis ea exponerem, quae arbitror
expedire. Obstrepas autem nemo, si non ea
audierit quae ipsius fert libido. His siquidem
qui sunt ad defectione, irremocabiliter incitati,
licebit

Accipiet etiam post meos monitus manere in
 pristina voluntate. mea autem etiam ad illos
 qui audire cupiunt intercipietur oratio, nisi
 ab omnibus vobis silentium præbeatur. Noui
 quidem quod multi & iniurias procurantium
 provincias, & præconia libertatis quasi tragicè
 prosequantur. Ego autem priusquam discutiam
 qui sis, & contra quos bellum suscipere tente-
 ris, primum separabo causas, quas connexas
 putatis. Si enim violatores vestros cupitis v-
 cisci, cur libertatem magna laude attollitis? Si
 verò illud ipsum seruire intolerabile ducitis,
 supersina est aduersum rectores querela, illis si-
 quidem vel moderatissimè agentibus, nihilomi-
 nus turpe erit seruire. Considerate autem singul-
 latim, & videte quàm exigua sit materia bel-
 lorum. Et primum quidem ipsa rectorum consi-
 deranda sunt crimina. Colere siquidem offi-
 cii, non exasperare oportet iurgis potestatem.
 Cum verò modicorum peccatorum exprobratio-
 nes maximas facitis, aduersum vos profectò eos
 quibus infestis contumelias irritatis. Relinquē-
 tes quippe & quod antea clanculo & cum qua-
 dam verecundia nocebant, palàm vos confidē-
 tēque populantur. nihil autem ita plagas coer-
 cet ut patientia, & violatorum quies violentib.
 iniicit pudorem. Facit autem eos, qui à Roma
 in provincias mittuntur, esse grauiter mole-
 sti, non tamen etiam Romani omnes violant
 vos, neque ipse Cæsar aduersum quē pugnare val-
 tis. Neque enim ex præcepto illorum improbus
 ad vos quisquam venit: neque possunt illi, qui
 in oriente geruntur, positi in occidente conspi-
 cere, sed neque facillè ea quæ hîc fiunt, illic au-
 diuntur. est autē importunissimū, & propter exi-
 guas causas, tantis & ea de quibus querimur ne-
 scientibus, velle configere. Et quidē nostrorum

An. mundi
 4030. A
 Christo nato
 68.

a Potestati
 colere offi-
 cium, nec iur-
 gis exaspera-
 rare debeat.
 b Agrippa
 Romanos
 & Cæsarem
 excusat.

An. mundi criminum citò erit futura correctio, neq. enim
4030. A vnus atque idem prouinciæ semper curâ tene-
Christo nato bit, & successores eius credibile est modestio-
68. res futuros. Motû autê semel bellû, neque de-
a Depulsio ponere facile est absque magnis calamitatibus,
libertatis in neq. sustinere. Libertatis uerò bonâ scientiâ b.
daorum, prouidendum atque certandum est, ut princi-
quam ma- piò non ea careant. Molesta enim est nouitas
gnopere ur- seruitutis: quam ne utique subeas, iustum susci-
gebant. pi certamen uidetur. Qui uerò semel subiectus
 est, & deinceps deficit, contumax magis seruus
 quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur o-
 portet omnia agere, ne susciperentur Romanis
 cum in prouinciâ Pompeius intraret. Maiores
 uerò nostri eorûque Reges, pecuniâ, corpori-
 bu, animis multo uol. is meliores, exiguæ parti
 potentia Romanæ obfistere nequiuissent. Vos
 autem qui hereditariam obedientiam suscep-
 stis, rebus autê omnibus illis qui primi paruere
 longè inferiores estis, contra omne Romanum
 regnû obfistere posse arbitramini: Et b Atheni-
 ses quidem ob Græcorum libertatem patriam
 suam quondam ignibus tradidere, qui superbis-
 simum illum Xerxem per terram nauigantem,
 per mare uerò ambulantem, & cuius classem nò
 caperet amplitudo pelagi, atroxem autem Euro-
 pa duceret exercitum, hunc inquam cum vna
 naue fugientem gloriosissime persecuti sunt: cir-
 ca paruum autem Salaminam, qui tantas opes
 Asia confregere: nunc tamen seruiunt Romani-
 nis, & illam regiam Græciæ ciuitatē administrat
 Italiae iussiones. Lacedæmonij quoque post
 Thermopilas, & Plateas, & Agesilaum Asiam
 per scrutatum, eosdē dominos venerantur. Ma-
 cedones uerò, qui adhuc penè imaginantur
 Philippum uidere cum Alexandro promittentē
 sibi orbis imperium, ferunt tamen rerum mu-
 tationem

b Exempla
Athenien-
fium & alio
rum, qui Ro-
manorū im-
perio parēt.

c Lacedæ-
monij.

d Macedo-
nes.

tationem, & adorant eos ad quos fortuna mi-
 gravit. Aliæ quoque multæ gentes ad liberta-
 tem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesserunt
 ramen & obediunt: vos autem soli servire dedi-
 gnamini his quibus videtis vniuersa esse subie-
 cta. Quibus^a exercitibus, quibus confiditis ar-
 mis? Vbi est classis vestra, quæ peruagetur Ro-
 manorum maria? Vbi autem qui expensis pos-
 sint sufficere thesauri? Contra Aegyptios tortè
 aut Arabas existimatis vos bellum mouere.
 Non circumspicitis Romanorum imperium? Non
 metimini vestram imbecillitatem? Non-
 ne scitis vestram ciuitatem à conteminis gen-
 tibus frequenter esse superatam? illorum au-
 tem virtus per totum orbem inuicta percur-
 rit, imò etiam hoc orbe plus aliquid quaerit.
 Neque enim sufficit eis ad orientem
 quidem totus Euphrates, ad septentrionem I-
 ster: neque in meridie solitudine tenus per-
 scrutata Libia, neque in occidente Gades: sed
 ultra oceanum alium quaerunt orbem, & vs-
 que ad Britannias, inaccessas prius, arma & e-
 xercitum transfulerunt. Quid ergo? Vosne di-
 tiores Gallis, fortiores Germanis, prudentio-
 res Græcis? postremo plures estis omnibus in
 toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia ad-
 uersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis
 servire molestissimum est. At quanto magis
 id Græcis, qui vniuersis sub sole habitanti-
 bus videbantur præstare nobilitate: & tam la-
 tam quondam prouinciam possidentes, nunc
 bis ternis falsibus Romanorum obediunt.
 Totidem autem etiam Macedones obse-
 quuntur, qui certè multo vobis iustius de-
 berent libertatem tueri. Quid^c autem quin-
 gentæ Asiæ ciuitates? nunquid non absque vl-
 lo præsidio, vni tantum modo rectori parem, diunt.

An. mundi
 4003. A
 Christo nato
 40.

a Compara-
 tio Romano-
 rum imperij
 cum Iudæo-
 rum imbe-
 cillitate.

b Romani
 omnes totius
 orbis partes
 sua ditioni
 adiunxerunt,
 ac vltra O-
 ceanum a-
 lium quæsi-
 unt orbem.

c Asiæ
 gentes quin-
 gentæ Ro-
 mani obo-
 diunt.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

& fascibus consulis obsequuntur? Quid autem
pergam enumerare Heniochos & Colchos, &
Taurorum gentem; Bosporanos quoque, & ha-
bitantes circa Ponti litora nationes, Mzoticas-
que gentes? apud quas nimirum olim neque do-
mesticus aliquis dominus noscebatur: nunc ve-
rò militum subiiciuntur tantum tribus millibus,
& quadraginta naues longæ, in nauigabile prius
mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithy-
pia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Ly-
di quoque & Cilices pro libertate dicere vale-
rent? tamen nunc sine armis tributa pendunt.
Quid autem Thraces? quinque quidem diebus
in latum, septem autem in longum commeabi-
lem prouinciam possidentes, asperio: emque
multo quam vestra est, ac multis partibus for-
tior, altissimoque gelu eos qui irruerint, re-
tardantem, duobus millibus Romanorum in
præsidio manentibus obsequuntur. Post hos
Illyrici vsque ad Dalmatiam, & Istro tenus in-
colentes, duabus tantum legionibus obediunt:
cum quibus & ipsi imperus compescunt Daco-
rum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa
pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cum
maioribus opibus rebellauerunt, nunc sub vna Ro-
manorum legione agunt quietem. Veruntamen
si aliquos magnæ causæ ad defectionem incita-
re deberent, Gallos² potissimum oportere as-
surgere, quos videlicet tantis munimentis na-
tura cinxisset: ab orientali plaga ad Alpium
montibus, à septentrionali Rheno flumine, à
meridie Pyrenæis montibus, ab occidente ve-
rò Oceano: sed tali munitione gaudentes, tre-
centis & quindecim gentibus numerosi, fontes
autem (ita vt dixerim) felicitatis domesticæ ha-
bentes, omnibusque bonis totum penè or-
bem irrigantes, ferunt nihilominus, vestiga-
les

a Gallorum
munimentis.

Ies esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere. Idque sanè ipsum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura sæpè obtinueret quàm bellis. denique sub mille & dycentis militibus seruiunt: quibus penè plures habuerunt ciuitates. Neque ^a Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma direptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus etiam accolis suis fragore terribilis: sed vltra columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertices ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosas gentibus, tantoque (vt dixi) spacio diremptis, legio in præsidio vna satis est. Quis ^b vestrum non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (vt arbitror) sæpe vidistis. siquidem ubique Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatiis regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem, mortis indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur, & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos ^c siquidem circumdatos Oceano, & penè non minorem, quàm noster orbis est, habitantes, Romani in ditionem suam redegerunt. Romani nauigantes redegerunt in ditionem

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Hispani
Romanorum
imperio sub
iacens.

b Germanorum
multitudo, virtus
& magnitudines
corporum eorum
conspicuum.

c Britanno
Romani in
ditionem suam
redegerunt.

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

a Parthis.

b Carthagi-
nenses sub
Scipionis
dextera cor-
rueunt.

c Romani
Maurum im-
perant.

suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis
insulam ruentur. Et quid opus est plura dicere?
quando etiam a Parthis, bellicosissimum genus,
tantis prius populis imperantes, & tam magnis
opibus circumdati, obsides tamen mittunt Ro-
manis: estque cernere, sub specie panis feruien-
tem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem.
Vniuersis penè qui sub sole incolunt, Romano-
rum arma venerantibus, vos soli bellum gere-
tis? Neque b Carthaginiensium considerabitis
finem, qui magnum illum Annibalem iactantes
& ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamen
sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neq. Cy-
renæi, Lacedæmone oriundi, neque Marmari-
darum genus vsque ad inaquosas solitudines
protentum, neque terribiles etiam audientibus
Syrtes, Nasamones quoque c & Mauri, & innu-
merabilis multitudo Numidarum virtutes im-
pediere Romanas. Sed tertiam partem orbis
terrarum, cuius ne numerare quidem ratio-
nes facile est. quæ scilicet sub Atlantico mari
& columnis Herculis vsque ad rubrum mare
infinitos numero & locis Æthiopas continet,
totam tamen ceperunt armis: & præter fruges
annuas quibus Romanam multitudinem octo
mensibus pascunt, alia quoque vestigalia pen-
dunt, expensas quoque deuotissimi imperio mi-
nistrant, nihil de his quæ iubentur, sicut vos
conumellosum putantes, & quidem vna cum
illis tantum legio commoratur. Sed quid o-
pus est longè petitis exemp'is potentiam ex-
plicare Romanam? cum eam possitis de vicina
vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim
cum vsque ad Æthiopas porrigatur: opulen-
tiamque Arabiam, contigua quoque sit India,
quinquaginta & septingentis myriades incola-
rum habens, præter Alexandrinorum ple-
bem,

bem, tamen vectigalia, quorum magnitudi-
 nem de censu singulorum capitum aestimari li-
 cet, deuotissime penditans, Romanum^a non
 dedignatur imperium: & certè quàm magnum
 stimulum defectionis habens, Alexandriam
 scilicet, multitudine & diuitiis abundantem,
 magnitudinæ quoque non imparem. Habet si-
 quidem in longitudine stadia triginta, in lati-
 tudine verò non minùs quàm decem: tributo-
 rum verò multo amplius per menses singulos
 infert. quàm vos toto anno penditis: & præter
 pecuniam quatuor mensium Romanæ plebi
 annonam ministrat. Munitur autem vndique
 aut incommutabili solitudine, aut in portuoso
 mari, aut fluminibus, aut cœnosis paludibus:
 quorum tamen omnium nihil Romana fortu-
 na fortius fuit. Dux enim legiones ciuitati insi-
 dentes, profundam Ægyptum cum illa Mace-
 donum nobilitate frenant. Quos igitur in bella
 de solitudinibus aliquibus socios assumeris.
 Siquidem, omnes qui in orbe habitabili de-
 gunt, Romani sunt: nisi fortè quis vestrum spes
 suas ultra Euphratem porrigat, & Adiabento-
 rum regionem gentiles suos æstimer adiuto-
 res. Porro nec illi propter irrationabilem
 causam tanto se bello implicabunt, nec, sitam
 probroso operi, assensum darent, Parthus ta-
 men fineret. Est siquidem ei cura tuendæ cum
 Romanis amicitiæ, & arbitrabatur foedus esse
 temeratum, si quis de his qui subiecti sunt eius
 imperio, aduersum Romanos in bello proce-
 dat. Superest igitur ut ad diuinum confugia-
 tur auxilium. verum & hoc apud Romanos est,
 sine Deo quippe impossibile esset imperium
 tale consistere. Considerate autem, quemad-
 modum hæc ipsa erga ipsam religionem immo-
 deratio, etiam si cum longè inferioribus bellu-

An. mundi

4030.

A Christo
nato 68.

a Alexandria

Romanum
imperium
non dedi-
gnatur.b Diuinum
apud Roma-
nos auxilium.

Anno mundi

4030.

*A Christo**anno 68.*

geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per quæ eum auxiliaturum putatis. Si enim seruetis sabbatorum consuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profectò capiemini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt hos maximè dies Pompeio ad bellum destinante: in quibus scilicet hi oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam, nescio propter quid in reliquum dimiceris. Vnà siquidè nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione solvatur. Quemadmodum autem aduocabitis in adiutorium Deum, si cultum ei debitum

*2 Postremū
argumentū
Iudaos diu
ni pariter
atque huma
ni auxiliū
desistentes,
ad bella ge
renda, inu
tiles esse.
b Dum ad
huc stat na
uis in portu,
præcauere
tempestatē
futuram,
bonum est.*

sponsè violetis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum verò utraq; hæc, quantum ad ipsam pertinet consequentiam deseruntur, in manifestam utique captiuitatem volentes pugnare prosiliunt. Quid autem prohibet propriis manibus filios vestros coniugēsque laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiam superatorum. Bonum est, & amici, bonum est, dum adhuc stat navis in portu, præcauere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irrueris procellas trepidare. His siquidem qui in improvisa mala inciderint, superest ut digni vel miseratione videantur, qui verò se in apertum discrimen iniecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Nisi fortè aliquis vestrum æstimet secundum pacta conflictum ire Romanos, aut postquam vicerint, moderatè vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram hanc urbem inflammaturus, interfecturos autem vniuersum genus vestrum,

Neque

Neque enim qui superaveritis armis, usquam
 locum fugæ habebitis, vniuersis scilicet genti-
 bus vel iam habentibus Romanos dominos,
 vel habere metuentibus. Periculum autem non
 solum vos monebit, sed etiam in reliquis ciui-
 tatibus habitantes Iudæos. Neque enim est in
 toto orbe populus, in quo non vestra portio sit:
 quos certè omnes vobis rebellantibus, eadē
 crudelissima diuersi quique conficient, & pro-
 pter paucorum virorum consilia, vniuersæ vr-
 bes Iudaico sanguine redundabunt. Manet au-
 tem venia eos qui talia patraverint, quòd sint
 nimis vestro vitio coacti. Si verò eadem ex-
 equi superfederint, considerate quàm impium
 sit, aduersum tam benignos arma mouisse.
 Subeat autem vos miseratio, & si non filiorum
 vestrorum atque contugum, saltem istius ciui-
 tatis, quæ mater vrbis vestræ regionis vocatur.
 Parcite moribus sacris, parcite venerabilibus a-
 dytis, templumque vobis & sancta sanctorum
 seruate. Neque enim vtriusque victores Roma-
 ni his abstinerebunt, quibus primò parcentes, nul-
 lam receperunt gratiam. Ego ^a testor quidem
 sancta vestra, sacrosque angelos Dei patriam-
 que communem, quod nihil eorum consilio-
 rum, quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. ^b
 vos autem decernentes quæ oportet, mecum in
 pace degetis: si verò protuleritis iras, absque
 me periculis subdemi. His dictis, astante etiā
 sorore lachrymavit, & multam partem de eo-
 rum impetu lachrymis infregit. Succlamabāt au-
 tem, non se aduersum Romanos, sed aduersum
 Florum, ob ea quæ pertulissent, bellum gerere.
 Ad quos Rex Agrippa: sed opera vestra, inquit,
 talia sunt: qualia aduersum Romanos pugnan-
 tium. Neque enim Cæsari vestigal dedistis, &
 Antonianæ porticus incenditis. Sapietis autē

4030.
 A Christo
 nato 68.

a Agrippa
 de futuro
 daorum ca-
 lamitate
 prophetia.
 b Agrippa
 protestatur
 quod nihil
 consiliorum,
 qua Iudæi
 viderint ex-
 pedire, sub-
 traxerit.

Ann. mundi
4030.
A. Christi
nato 68.

causam defectionis, & porticus denique con-
struatis, & tributa reddere, maturetis. Neque
nim Flori hoc praesidium est, aut pecuniam, Blo-
ro dabit. His consultis populus acquieuit, &
cum Regiae Berenice ascendentes in templum
porticus aedificare adorti sunt. Per vicos autem
& regiones principes quique decurionesq; di-
spersi, vestigal colligebant, celeriterq; quadra-
ginta talenta (tantum enim erat, reliquum) redacta
sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo
tunc more Agrippa compescuit. Deinceps ve-
ro persuadente populo tentabat, ut parceret
Floro, donec successor ei a Caesare mitteretur.

a Agrippa
rex a Iudaeis
saxa positi-
um, urbe
pelluntur.

Ad quam orationem multitudo accensa, nec
a verborum in Regem consuevit temperavit,
sed protinus eum urbe pepulit: unde, ausq; sunt
nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum iace-
re. Rex autem videns tumultuantium irrenoca-
bilem impetum, & conquerendo quod contum-
eliis esset affectus, Principes quidem commu-
nem cum aliis potentibus misit ad Florum Ca-
sarem, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regio-
ne vestigal exigent, ipse vero discessit in
regnum.

De capta rebellionis Iudaeorum contra Romanos.

C A P I T U L U M XVII.

PER idem tempus quidam eorum qui bellum
maximè mouebant, congregati irruerunt in
quoddam praesidium, quod vocabatur Massada:
& occultè eo persuaso, Romanos omnes inter-
fecerunt: alios autem de suis posuerunt custo-
des. In templo quoque Hierosolymorum Elea-
zarus quidam filius Ananiae Pontificis, iuuenis
audacissimus, dux illo tempore militum, persua-
sit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullum mu-
nus aut hostia, qui non esset de Iudaeorum ge-
te

ta suscipere. Id autem erat Romanæ belli se-
 minarium arque materia. Reiecit: siquidem ho-
 stias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri
 solitæ erant. Plurimum autem super hoc Ponti-
 ficibus, aliisque nobilibus deprecatis, ut nō præ-
 terirent eum morem, quo supplicabatur pro Re-
 gibus, nihil tamen acquieuerunt, non parum
 quidem & suæ multitudini confidentes: robur
 siquidem omne res nouare cupientium, eorum
 voluntates iuuabat: maxime autem aspiciebant
 in Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, prin-
 ceps erat. Conuenientes igitur potentes quique
 cum Pontificibus, & Phariseorum nobilissimis,
 & videntes quàm grauib. malis pergeret sub-
 iicere ciuitatem, decreuerunt seditiosorum ani-
 mos experiri: & ante portam quæ area vocatur
 concionem aduocantes (erat autem in interiori
 parte templi posita, quæ respicit ad solis exortū,
 ac primo quidē multa de temeraria eorum de-
 fectione conquesti, & quoddam tam graue bellum
 patriæ commoueret: deinceps irrationabilitatē
 causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores qui-
 dem eorum ornasse templū & magna parte de
 muneribus gētium, semperque eorum quiforis
 essent populorum munera suscepisse: & non so-
 lum non prohibuisse aliquorū hostias (id siqui-
 dem esse impiissimum) sed etiam eas quæ visere
 rentur permanerētque ad præsens vsque tēpus,
 oblationes eorū in tēpli cultibus collocasse. At
 nunc eos qui Romana arma irritarent, & despō-
 derēt eorū bella, nouū statuere morē religionis,
 atque cum periculis etiam ream facere ciuita-
 tem impietatis videri: siquidē ea sit, in quæ præ-
 ter solos Iudæos, nullus alius immolet externus,
 neque ad orandum sinatur accedere. Et siqui-
 dem circa vnus alicuius privati personam lex
 ferretur eiusmodi, posset nimirū iure hos inhu-

*Ab mundi
 4003. A
 Chrestonaro
 68.*

*a Iudæi Cæ-
 sari hostias
 pro Romano
 populo offer-
 ri solitas rez
 iiciunt.*

*b Concio po-
 tentium ad
 seditiosos.*

*An. mundi
4003. A
Christo nato
68.*

*a Contra il-
los qui per-
grinas ho-
stias ferre
malebant.*

*b Potenti-
bus nemo
seditiosorum
obtemperat.*

*c Legatis,
contra sedi-
tiosos ad
Florum &
Agrippam
missi.*

manitatis arguerent: nunc autem despiciuntur Ro-
mani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde & verē-
dum esse, ne qui immolandas pro illis hostias
repellant, ipsi in reliquum etiam pro se sacrifici-
cia prohibeantur offerre: siatq. verē extra princī-
patum ciuitas, nisi celerius resipiscētes reddide-
rint hostias, ac prius quā ad eos, in quorum
contumeliam id tentatum est huius ausus per-
ueniat fama. Simul autem ista dicentes, produ-
cebant in medium scientissimos eorum pater-
norum, sacerdotes quoque narraturos quomo-
do omnes eorum maiores exterarum gentium
semper sacrificia suscepissent. Attendebat & au-
tem nemo res nouare cupientium his quæ dice-
bantur, sed neque procedebant in mediū altaris
ministri, vt belli materiam præparantes. Viden-
tes igitur nobiles quiq. seditionē eō iam proce-
sisse, vt eorū non posset autoritate compesci, &
Romanorum armorum periculū se primos esse
sensuros in quantum poterant cōsulentes, amo-
liri causas parabant, & legatos quidem alios ad
Florum miserūt, quorum erat princeps filius A-
naniae Simon: alios ad Agrippam, inter quos no-
bilissimī Saulus, & Antipas, & Costobarus erāt,
qui etiam Regem propinquitate tangebāt. Pre-
cabantur autem vtrumque, vt cum exercitu as-
cenderent in ciuitatem & seditionem oppri-
merēt, prius quā ea intolerabilis fieret. Et Flo-
ro quidem malū istud quasi bonus nuncius fuit,
volēsq. inflammare bellum, nihil respondit
legatis. Agrippa autem pariter vtrisque parcens,
scilicet deficientibus & iis aduersum quos bel-
lum mouebatur, volēsq. & Romanis conser-
uare Iudæos, & Iudæis templum atque patriam,
ad hæc autem nec sibi conducere talem contur-
bationem sciēs, misit in auxilium populo equi-
terester mille, Auranias scilicet, & Bactrianos, &
Tracho-

Trachonitas sub præfecto equitum Dario, ducē
 verò Philippo Iachimī filio. His ^a ergo veniēti-
 bus, optimates quique cū pontificibus & omni
 multitudine quæ optabat quietē, superiorē oc-
 cupant ciuitatē: inferiorem siquidem & tem-
 plum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus i-
 gitur & fundis indefinenter utebantur, & cōti-
 nua erat emissio sagittarum ex vtraque scilicet
 parte. erat autē quando ex insidiis procurrentes
 cominus dimicabant. Præstabāt autem audacia
 quidem seditiosi, belli verò scientia Regii. Et
 his quidem erat propositum maximè templum
 obtinere, profanatorēsque eius expellere. Sedi-
 tiosis verò qui cum Eleazaro agebant, ut præter
 ea quæ obtinebant, eius superiorem inuaderent
 urbem. Per septem igitur dies grauis vtriusque
 partis cædes fiebat, & neutri de eo loco quem
 tenuerāt depellebantur. Deinceps ^b verò adue-
 niente ea festiuitate, quæ Xylophorias dicitur,
 in qua mos est omnibus grandem lignorum
 materiā conuehere ad templum, quatenus
 nunquam ignis deficiat, esca (semper enim in-
 extingui bilis perseverat) aduersarios quidem à
 cultu religionis excluserunt. inter infirmio-
 rem autem vulgum irruentes multi sicariorum
 (sic enim vocant latrones, gladios in sinibus ge-
 rentes) recepti, audacissimè prosequēbātur opus
 quod adorti erāt. Regij ^c autem audacia & mul-
 titudine vincebantur. Ita superiore ciuitate ces-
 serunt, cū illi procinus irruentes, Ananiæ pō-
 nificis domum, & Agrippæ ac Berenices pala-
 tium inflammauerunt: post quod ignem archi-
 uo intulerunt, volentes omnia creditorum do-
 cumenta disperdere, ne esset vnde ratio credi-
 tæ pecuniæ pateret, utque omnem sibi debito-
 rum adiungerent multitudinē, & aduersum lo-
 cupletes egenis præberent insurgendi facultatē

An. mundi.
 4030. *A*
Christo nato
 68.

a Bellum in
Hierosoly-
ma, inter pa-
trificos & se-
diciosos.

b Xylopho-
ria festiuitas.

c Regis se-
diciosi vin-
cunt.

*An. mundi
4030. A
Christo nato
68.*

liberam. Fugientibus vero chartarum publica-
rum custodibus, ignem ædibus iniecerunt: at-
que ita incensis ciuitatisuernis, in hostes irue-
bant. Quo loco pontificum atque nobilium qui-
dam in cloacis latuerunt, quidam cum Regis in
superiorem regiam confugerunt, portas celeri-
ter obserantes. Inter quos Ananias pontifex, &
Ezechias frater eius erant: & illi quos apud A-
grippam sanctos legatione diximus. Tunc ei-
go victoria & inflammatione contenti cessauē-
runt. Postridie autē, quintadecima scilicet die
Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniā:
& omnes in eo præsidio agentes, per biduū ob-
fessos ceperunt atque interfecerunt, præsidiumq.
incenderunt. postea vero transierunt in regiam,
ad quam confugere Agrippæ milites: & in qua-
tuor partes agmen suū diuidentes, muros cun-
tere moliebantur. eorum vero qui intus erant,
erumpere nullus audebat, propter multitudinē
oppugnantium: sed distributi per propugnacula
& turres, subeuntes interficiebant, ac frequen-
tes omnino latrones sub muris cadebant. Nec
die autem conflictus nec nocte cessabat: sedi-
tiosis videlicet existimantibus in desperationē
cogi eos qui in præsidio erant, propter inopiam
victus: Regis vero credentibus oppugnatores
suos cessuros labori. Interea Manahemus qui-
dam filius Iudæ Galilæi, callidissimi illius So-
phistæ qui quondam sub Cyrenio exprobraue-
rat Iudæis quod post Deum subicerentur Ro-
manis: assumptis quibusdam nobilium, perrexit
in Massadam, ubi armamentarium Herodis Re-
gis erat. eoque perrupto populares aliosque la-
trones diligenter armavit. hisque utens itipato-
ribus, veluti Rex Hierosolymam reuertitur: fa-
ctusque princeps seditionis, oppugnationē dis-
ponebat. Machinarum autem inopia erat, nec
poterat

*a. Antoniam
seditionis ca-
pium atque
incendunt.*

An. mundi
4030. A
Christo nato
68.

tronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumfidentes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructionis, & Pontificis Ananiam mors, in crudelitatem crexit: & neminem parem sibi in negociis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de sociis Eleazari: & mutuo colloqui, quod non deceret à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populi suo prode re, dominumque ferre, et si non violentum, tamen seipsis humiliorem, nam si oporteat cunctis aliquem praeferre, quemvis magis alium illud decere: atque ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cum igitur hi qui circa Eleazarum erant, in illum prosituiissent, reliquus quoque populus rapiens saxa lapidavit sophistam: existimantes quod illo interempto tota seditio solueretur. Paululum autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudinem intruere, quisque quod potuit diffugit. Et caedes quidem erat eorum qui comprehensi sunt, perscrutatio: autem latetium sequebatur: paucique ex eis clam in Massada perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manahemo, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit, ipsum autem Manahemum, cum fugisset in locum qui Ophlas vocatur, atque illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisque tormentis excruciatum interiecerunt. Similiter autem sub eo agentes principes, precipuumque tyrannidis eius adiutorem Absalomom nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi vero non ut

a Eleazar
sestatores
Manahemum
in templo a-
doriuntur.

b Manahemum
cum
Principibus
interficiunt.

compro-

comprimerent bellum, sed vt cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemū. Deniq; ^a cum populus multum precaretur, vt oppugnationem militum relaxarēt, vehementius instabant, donec vltius resistere non valentes, Metilius Romanorum præfectus & reliqui mittunt ad Eleazarū, precantes, vt solam eorū pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quæ haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui precationem ilico arripientes, remittunt ad eos Gotionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadduczum, & Iudam Ionathæ, scilicet eis dexteras & sacramentum daturus. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quandiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditiorum fraudis aliquid molitus est, postea verò quàm secundū pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt, neq; quicquam vltius suspicantes discedebant, facto in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neq; resistentes, neq; supplicantes, solas autem pactiones & iuramenta quæ dederant inclamantes. Et bhi quidem ita crudeliter interfecti sunt, præter Metiliū. Hunc enim deprecantem, & vsque ad circumcissionem Iudaizare se promittentē, seruauerunt solum. Detrimentum autē Romanis quidem erat leue: ex copiis siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudzorum autē captiuitatis illud exordiū videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorū. vrbe autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimium diuina indignatio imminebat, etiam si à Romanis nulla vltio timeretur, lugebant publicè, & tristitia ciuitas premebatur. moderati autem quique, quasi pro se ditiosis causas reddaturi, turbabantur. siquidem ^c sabbato illam eadem contigerat perpetrari, quo scilicet die

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Romani
vltius re-
sistere non
valentes,
se se dedunt.

b Romani
cōtra pactionem
vno Meti-
lio excepto
ab Iudā
crudeliter
interfecti.

*c Cades Sab-
bato perpe-
trata.*

An. mundi propter religionem à sanctis quoque operibus
 4030. *A*gunt quietem.

Christo nato
 68.

*De Iudeorum maxima strage Cæsarea & in
 omni Syria.*

CAP. XIX.

*a Iudai Sy-
 rorum vices
 ac finitimas
 ciuitates
 proximam va-
 stant.*

Eodem autem die, eademque hora, quasi al-
 qua celesti prouidentia Cæsarienses quoque
 Iudeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut
 vno tempore super viginti millia hominum cæ-
 derentur, & cunctis Iudeis vacuata Cæsarea re-
 maneret. Nam & eos qui effugerant compre-
 hendens Florus, victos in arenam deduxit.
 Post Cæsariensem verò cladem, tota gens effe-
 rata est. Diuisique^a Iudæi, Syrorum vicos ac fi-
 nitimas ciuitates protinus vastauerunt: id est,
 Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasam, &
 Pellam & Scythopolim. Deinceps verò irru-
 erunt & in Gadarā & Hippon & Gaulanitidem:
 & alia quidem subruentes loca, alia verò in-
 flammantes, etiam in Cedesam Tyrriorum &
 Ptolemaidem, Gabam quoque, Cæsareāque; ten-
 debant. Obstitit autem eorum incursum neque
 Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma va-
 statis, Anthedonam & Gazam euerterunt. Mul-
 ta autem circa fines harum ciuitatum diripie-
 bantur, vici scilicet & agri, eorumque qui capie-
 bantur virorum immensa cædes fiebat. neque
 tamen Syri minorem numero multitudinem de
 Iudeorum gente vastabant. sed etiam eos qui
 in ciuitatibus erant, cōprehensos disperdebāt:
 non solū quod vetus odium, sed ut discrimen im-
 minens præuenirent. Grauis ergo conturbatio
 totā Syriam peruaserat, & omni: ciuitas in bi-
 nos diuidebatur exercitus: vnāque alterutris sa-
 lus erat, si præuenissent alteros eade faciendā:
 & dies

& dies quidem ducebantur in sanguine, noctes
autem molestiores formido faciebat. Nam licet
viderentur amoliri Iudæos, tamen etiam alia-
rum gentium Iudaizantes cogebantur habere
suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videba-
tur ambiguum, neque temerè eos placebat in-
terfici, & rursus ob ipsam religionis commix-
tionem quasi penitus externos timebant. Pro-
vocabat autem ad cædes aduersæ partis, etiam
illos qui prius fuerant mansueti, auaritia liqui-
dem substantias cæcorum passim dissipabant: &
quasi victores eorum prædam quos trucidauer-
ant, in domos alias transferebant. Gloriosior
autem erat qui plura collegisset quasi, scilicet
plures virtute superasset. Erat autem cernere
ciuitates plenas cadaueribus insepultis, & inhu-
matis passim iacere cum paruulis senes, femi-
nas autem neq; pudenda contectas. Et^a omnis
quidem prouincia plena erat inenarrabilium
calamitatum. maiorum autem metus quàm quæ
peracta erant, facinorum immincebat. Et hacten-
us quidem Iudæis aduersum alienigenas con-
suetus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos
sines, etiam b Iudæos qui illic habitabant, ex-
perti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis
conspirantes, & consanguinitatem utilitati pro-
priæ postponentes, aduersum Iudæos cum gen-
tilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum i-
psa belli fuit audivitas. Denique Scythopolitæ
veriti ne ciuitatem noctu adirent, & magna
sua calamitate ciuibz excusarent defectione,
edixerunt eis, vt si vellent inter eos firmare
consensum & circa alienigenas ostendere fi-
dem, transirent cum omnibus filiis suis in lu-
cum. quibus quæ fuerant iussa sine suspitione
facientibus, diebus quidem securis duob. quie-
uerunt Scythopolitæ. tertia^c verò nocte explo-

An. mundi
4030.
A Christo
nato 68.

a Omnia Sy-
ria inenar-
rabilium ca-
lamitatum
plena.

b Iudæi In-
terditi hostes
experitiur.

c Scythopolitæ
in tredecim
millia Iu-
dæorum in-
cidunt.

An. mundi
4039.
A Christo
nato 68.

ratores, alios incautos, alios verò dormientes inuadunt, subitòq; omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postquàm eorum bona diripuerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum, enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacta animi insignissimus: quibus virisque ad incommoda suę gentis abusus est. Multos^a siquidem Iudæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita vt toties aciei momētum solus existeret. Comprehendit autem eum digna ciuili cæde pœna. Nam cum Scythopolitæ circumfusi Iudæis, passim per lucum eos iaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promoturum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, inquit, Scythopolitæ his quę gessi patior: quippe qui tam multa cæde ciuium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Dignè enim nobis externa gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquimus. morior ergo quasi profanus propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris digna pœna, & idoneum virtutis decus erit: vt nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur, neque insultet cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit om-

a Simō mul-
tos Iudæorū
propinquos
Scythopoli
quotidie ob-
truncat.

b Simōn pa-
rentes, vxorē
ac libe-
ros, denique
seipsum quo-
que trucidat.

nam familiam suam. erat autem ei vxor & filij, & prouecti in senectutem parentes. Ille^b iugitur primum quidem patrem à cæsatie comprehendens, & super eum stans ense percutit: post quem non sanè inuitam matrem suam interfecit: super hos autem coniugi, & filiis intulit ferrum, singulis sanè horum penè occurrenti-

renibus gladio, & hostes pruenire cupienti- An. mundi
4030.
A Christo
nato 68.
bus. Cum verò omnem suam necessitudinem
trucidasset; cæsis superstans extulit dexteram,
vt neminem posset latere, & totum in viscera
sua ensem demersit: dignus quidem miseratione
iuuenis propter robur corporis atque animi
firmitatem, cæterum quantum ad fidem, quam
alienigenis præstitit, digno fine consumptus.

De Iudaorum alia gravi cade.

C. A. P. X X.

AD eadem autem quæ in Scythopoli facta Iudaorum
alia cades.
est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos apud
se habitantes irruerant, & duo millia quingen-
tos Ascalonitæ, Ptolemais autem duo millia in-
terfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrij:
multosque trucidauerunt: plures autem eorum
vinctos custodiis tradidere. Hippeni quoque &
Gadarenses similiter audacissimos quidem a-
moliebantur, terribiles autem solite adserua-
bant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iu- b. Vrbes ad-
uersus Iu-
dæos moue-
tur,
dæos singulæ, pro vrhabebant, vel timore, vel
odiu mouebantur. Soli autem Antiocheni, &
Sidonij, & Apameni, suis cohabitatoribus peper-
cerunt, & neque interficere quempiam Iudæo-
rum, neque vinculis tradiderunt. fortè autem &
propter multitudinem suam despexerunt eorū
si qui motus fuissent. mihi autem videntur ma-
gis erga eos miseratione moti quos vtique ni-
hil moliri videbant. Geraseni autem neque in
eos qui apud se remanere delegerunt, quic-
quam gesserunt mali: & egredi volentes vsque
ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem
etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos per-
niciēs. Ipse siquidem perrexerat ad Cæsariam.

An. mundi Gallum Antiochiam, relicta administratione:
4030. cuidam ex amicis, nomine Vaco, Sohemo Re-
A Christo gigenere propinquo. Venerunt autem de Ba-
nato 68. tanz regione septuaginta numero viri & nobi-
 litat. & prudentia civium suorum præstâtissimi,
 poscendi præsidii gratia: ut si qui scilicet apud
 eos quoque motus fierent, haberent idoneam
 custodiam, per quam possent insurgentes quos-
 que comprimere. Hos ^a Varus, quosdam arma-
 tos de Regiis præmittens, interfecit in itinere
 omnes. Ausus autem est tale facinus præter cõ-
 siliū Agrippæ, & propter nimiam avaritiam
 impiè in gentiles suos agere non recusans, re-
 gnum omne corripit, perseverans post tale
 scilicet principium in totum genus exercere in-
 iquitatem: donec discussis Agrippa rebus ani-
 madvertere quidem in eum veritus est propter
 propinquitatem Sohemi, procuranda tamen eũ
 regione summovit. Seditiosi autem capto præ-
 sidio, quod appellatur Cyprus imminēs finibus
 Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt.
 munimenta autem destruxerunt. Per ^b eosdem
 dies etiam in Machzrunte multitudo Iudæorũ
 persuadebat in præsidio relictis Romanis, dese-
 rere castellum, eisque tradere. Illi autem quod
 rogabantur cogi metuentes, pacti sunt cum eis
 discessionem suam: & accipientes fidem,
 tradunt præsidium, quod diligentibus cæpe-
 runt Machzruntij custodiis obtinere.

a Varus 70.
Iudæos in
itinere in-
terfecit.

b Romani
Iudæos in
Machzrunte
castellum
tradunt.

Iudæi Alexandria occisi.

C A P. X X I.

Verum in Alexandria semper quidem erant
 incolis adversum Iudæos seditio, iam ab
 illd tempore, ex quo strenuus Alexander cõtra
 Agyptios

Ægyptios vsus Iudæis, premium societatis tradi-
 dit eis, & habitandi apud Alexandriam facul-
 tatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: per-
 manebat autem eis, honor iste apud successores
 quoq; Alexandri: deniq; & in parte vrbis locū
 eis proprium deputauerunt, quatenus haberent
 conuersationem per omnia mundiorem à com-
 munionē scilicet gentium sequestratā: præ-
 stiteruntque eis, vt etiam Macedones appella-
 rentur. deinceps verò cum in ditionem Roma-
 norum Ægyptus venisset, neque Cæsar primus,
 neq; post eum quispiam, honores quos Alexan-
 der Iudæis decreuerat minuit. cor. si & us autem
 eorum aduersus Græcos penè continuus erat: &
 iudicibus in multos quotidie ab vtraq; parte a-
 nimaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc
 verò cum & apud alios turbata res esset, illic
 magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini
 in concionem venissent, vt ordinarent pro
 certis negotiis legationem ad Neronem feren-
 dam, occurrerunt in amphitheatrum permixti
 Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum vidissent
 æmuli, ex templo clamare cœperunt, Iudæos ho-
 stes & exploratores esse: ac deinceps insipientes
 intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem
 fugientes dissipati sunt, tres verò ex his compre-
 hensos, rahebant quasi viuos incensuri. Com-
 moti * sunt autem vniuersi Iudæi ad opem fe-
 rendam: & primum quidem in Græcos saxa
 iaciebant, postea verò etiam facibus raptis in
 amphitheatrum impetum fecerunt, commi-
 nantes quòd in ipso loco tantum simul popu-
 lum concremarent: & penè minas implessent
 rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius A-
 lexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse
 coercendi principium ab armis sumpsit, sed no-
 biles eorum quosque submittens, hortabatur

a Seditio
 Alexandria
 inter Iudæos
 & Græcos.

An. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Tiberium
Alexander
seduciosos

Iudæos, ut
desinerent,
horratur.

h Cruenta
victoria in
qua 50. mi-
lia Iudæorū
interficiun-
tur.

ut desinerent, neque aduersum se milites Ro-
manos commouerent. Seditiosi autem beni-
gnam deprecationem ridentes, Tiberium con-
tumeliis appeteabant. Qui postquam vidit absq;
magna calamitate tumultuosos nō posse com-
pesti, immisit in eos duas Romanorum legio-
nes, quæ in ciuitate erant: & cū his alios quin-
que milia milites, casu ad Iudæorum interitum
de Libya venientes: præcipitque ut non solum
interficerent, sed etiam bona eorum diriperēt,
domosq; inflammarent. Qui ^b protinus concur-
rentes in locum qui vocatur Delta (illie quip-
pe erat Iudæorum multitudo collecta) exeque-
bantur. strenuè iussa, nec sanè sine cruenta vi-
ctoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius
armatos habebant, in fronte positis, aliquandiu
quidem restiterunt: semel verò in fugam versi
mactabantur: nec vnus erat exitij modus, cum
alii sub diuo atq; in campo deprehenderentur,
in ædes autem alij concluderentur, & eas quo-
que succenderēt Romani, ynà etiam diripiendo
quæ in his reperissent: cum neque illos aut in-
fantum misericordia, aut reuerentia senectū-
tis moueret, sed in omnes ætates pari cæde sæ-
uirent. Vnde totus quidem ille locus sanguine
reundabat: quinquaginta verò congesta sunt
millia mortuorum: nec tamen saltem re-
liquiæ remansissent, nisi ad preces se contulis-
sent, eorūque misertus Alexander Romanos
iussisset abscedere. Sed illi quidem quibus erat
consuetum obedire præceptis, primo eius nutu
necibus pepercerunt: populares autem Alexan-
drini propter odij magnitudinem difficulter ab
incepto reuocabantur, vixque à cadaveribus
distrahebantur. apud Alexandriam quidem ta-
lis casus euenit.

CAP. XXII.

CESTIO^a verò iam quiescendum esse non videbatur, infensis vbiq; Iudæis: sed duo. ^{a Ingenuis} ^{Romanorum} decimam legionem integram ex Antiochia secum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum: insuperque Regum auxilia, hoc est Antiochi duo millia equitum & peditum tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ verò tantundem peditum & equitum mille, cum & Sohemus sequeretur, quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, plurisque sagittarij, Ptolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conuenere, peritia quidem militibus inferiores, quod autem scientiæ deerat, in Iudæos odio, itémq; alacritate supplentes. Aderat autem ipse quoque Agrippa Cestio, & eorum quæ conduceret simul & itineris princeps. Ibi^b cū abducta exercitus parte Cestius in validissimam Galileæ ciuitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Iudæorum finibus Ptolemaida disternit. Cūq; offendisset eam ciuib; destitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenam autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit: ipsum verò opidum quamuis admiratus esset eius pulchritudinē, quippe domus habebat similiter, vt apud Tyrum & Sidonem & Berytum ædificatas, incendit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopulatus est: inflammatisque etiam circum eam positis vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris^c autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipuè Berytīs, recepta Iudæi fiducia (Cestium enim recessisse cognouerant) repente in eos qui remanserant irruunt, & pro-

^b Zabulon
validissima
Galileæ ci-
uitas dire-
pta & in-
censa.

^c Iudæi Sy-
rorum ad
duo millia
cadunt.

Ann. mundi,
4030.

A Christo
nato 68.

a Romani
Ioppen ca-
piunt & in-
cendunt, &
octo millia
quadringen-
tos interfici-
unt.

pè ad duo millia cædunt. Cestius autè ex Prolè-
maide profectus, ipse quidem Cæsareâ perue-
nit: in Ioppen verò partem præmisit exercitus
cum præceptis huiusmodi, vt oppidum custodi-
rent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetû
præsensissent, tam suum quàm cæterorum mili-
tum præstolarentur aduentum. Illorum a igitur
alij mari, alij terra profecti, vtrinque Ioppen fa-
cillimè capiunt: ita vt ne fugæ quidem habita-
tores copiam reperirent, nedum ad pugnam se
pararent. Aggressi autem cunctos interficiant
cum familiis, direptamq; ciuitatem incendunt.
Interfectorum autem numerus octo millia qua-
dringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam
Samaritæ Narbatenen toparchiam non paucos
misit equites, qui & partem finium vendicaue-
runt, magnamque indigenarum multitudinem
peremerunt: direptisq; patrimoniis, etiam vicos
igni dederunt.

De pugna Cestij contra Hierosolymam.

C A P. X X I I I.

IN Galilæam quoque misit Cæsennium Gallû,
ductorem duodecimę legionis: eique tantam
militum manum attribuit: quantam genti expu-
gnandæ sufficere posse credebat. eû b validissi-
ma Galilææ ciuitas Sepphoris cū fauore susce-
pit. Huiusq; prudens consiliū securæ ciuitates
aliz, quiescebāt. Qui verò seditionibus & latro-
ciniis operam dabant, in Galilææ montem vu-
dique medium recessere, qui est contra Seppho-
rim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus
ductabat exercitum. Illi c autem quamdiu supe-
riores erant, facilè Romanos ad se ascendentes
arcebant, & ex his plures quàm ducentos inter-
fecerunt. Vbi verò eos viderūt circumactò iti-
nere ad celsiora progressos, maturè victoriâ cō-
cesserunt: & neque pugnam minus armati fere-
bant

b Sepphoris
aliaz, Galilææ ciuita-
tes, Roma-
nos cum fa-
uore susci-
piunt.

c Duomillia
seditiosorum
in Galilæa
ab Romanis
occidati.

bant, neq; si terga dedissent, equitum poterant
 manus effugere: adeo vt pauci loci asperis deli-
 rescerent, amplius verò quàm duo millia truci-
 darètur. Gallus igitur cum nihil iam tentari no-
 uitatis apud Galilæam videret, Cæsaream cū ex-
 ercitu remeabat. Cestius verò cum omni manu
 reuersus in Antipatridem perrexit. Cognitioque
 non paruat multitudinē Iudæorum in turrim
 quæ Aphæci vocabatur esse collectam, qui cum
 his congregarentur præmisit. Sed ^a prius quàm ^a Antipatridem
 in manus venirent, Iudæi metu dispersi sunt: eo-
 rumq; castra iam desolata milites adorti, cum ^b incensa,
 vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride ^b Lyddam
 autem Cestius in ^b Lyddam profectus, vacuā vi-
 ris ciuitatem offendit. nā propter scenopegio-
 rum dies festos, in Hierosolymam populus om-
 nis ascenderat, quinquaginta verò quos ibi cō-
 prehendit occisis, exustōq; oppido vltius pro-
 cedebat: perq; Bethoron profectus, in ^c quodam ^c Cestium ab
 loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distan-
 te ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi
 verò cum iam ciuitati propinquare bellum vi-
 derent, omissis dierum festorum solennibus, ad
 arma properabant: satiq; freti multitudine, in-
 compositi ad pugnam & cum clamore prosilie-
 bant, ne dierum quidem septem habitā ratione
 feriatorum. erat enim Sabbatū, quod apud eos
 religione maxima curabatur. idem autem furor
 qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in præ-
 lio quoque superiores effecit. Tanto ^d namque ^d Imperator
 imperu Romanos aggressi sunt, vt eorū & acie
 perirumperent, viāq; aperta cēdibus in medios
 tuerent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum
 locū amiserat, equites ex circuitu subuenissent,
 quique nondum defecerant pedites, in pericu-
 lo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt
 autē quingenti & quidecim Romani milites: ex

An. mundi
 4030.
 A Christo
 nato 68.

Antipatridem
 deuastata
 incensa.
 Lyddam
 exusta.

Cestium ab
 Hierosoly-
 ma stadiis
 50. castra
 ponit.

Imperator
 victoria
 Iudæorum
 contra Ro-
 manos.

Ann. mundi

4030.

*A Christo**noto 68.*

quibus quadringenti pedites, cæteri equites erant: Iudæi verò viginti duo. fortissimi autem videbatur Monobazus Régis Adiabenzæ propinqui, Monobazus & Cenedæus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Betharon ascendentes Gioræ filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores lanauit: multos caros cum sarcinis captos, in ciuitatem reduxit. Cestio verò in agris triduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cõpissent.

De obsidione Hierosolyma à Cestio, & strage.

CAP. XXIIII.

ITaque dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexas, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos experiri decreuit, vel omnes sibi paritros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discrepant. Misit igitur ex comitibus suis Botæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitie, certamque pro peccatis à populo Roman. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidem priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Botæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indignè ferentes factum, cædendo fustibus atque lapidibus in oppidum cõpulerunt. Cestius verò, quia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruen-

*a Seditiosis
legatum re-
gum inter-
ficiunt, alter
vulneratus
effugit.*

irruendum tempus inuenit, totum^a in eos duxit exercitum: inq; fugam versos, vsq; ad Hierosolimam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per tri-
duum aduersus oppidum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliquid remissuros. In vicis autem circa ciuitatem, non paruum militum manū ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die qui tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum, Populus quidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina territi, exterioribus cessere partibus ciuitatis, & in partem interiorē templi refugerunt. Cestius verò transgressus Bezetham, quæ sic vocatur, & Cænopolim & forum quod appellatur materiarium incendit. deinde cum ad superiorem ciuitatem venisset, prope aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter irrumperē, ciuitatem ilicō possedisset, bellōq; finem dedisset. sed Tyrannus & Priscus præfectus castrorū & plures equitū magistri, à Floro pecunia corrupti, cōnatum eius auerterunt: & Iudæos intolerandis repleti cladibus contigit. Interea^b plurimi popularium nobilissimi, & Ananus Ionathæ filius, Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant. ille autē & ita fastidiens, & quod non satis eis credendum putaret, tam diu id neglexit, donec proditione comperta, seditiosi Ananū quidem cum cæteris de muro deiectis lapidibus feriendo, in domos suas refugere coegerūt: ipsi verò per turres dispositi, murū tentatibus repugnabāt. Per dies igitur quinque Romanis vndiq; tentantibus frustrabatur conatus. sexto autē Cestius cū plurimis selectis, itēq; sagittariis, à septentrionali tractu templū

Ab. mundi
4030.

A Christo
nato 68.

a Cestio equitum exercitum in Iudæam ducit.

b Popularium plurimi Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant.

An. mundi 4030. *A Christo nato* 68. *a Romanis te* *studinem cō* *sexum, n. m-* *nia suffo-* *diūt, tēpli* *portus in* *sondere mo-* *diuntur.*

aggreditur Iudæis ex porticu resistentib. qui frequenter quidē Romanos ad murū adētes auertēre, postremō autē repulsi telorū multitudine, recesserunt. Itaq. Romanorū qui anteibāt, scutis suis muro nixi & qui eos sequebātur, aliis ac per ordinē aliis similiter superadiūctis, quā sic ipsi appellāt, testudinē cōtexuerūt vnde sagitte in eā delatę, irritę delabebātur. & sine aliqua noxa milites mœnia suffodiebāt, tēpl. q. portas incēdere moliebātur. Vehemēs autē seditiosos stupor inuaserat, iāq. multi ex ciuitate diffugiebāt veluti cōtinuō caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum nequissimi cadebant, tantum vt ipsi portas aperirent, Cestiumq. tāquam optimē de se meritum, recipere, appropinquabant. Et profectō si paululum in obūdione perseuerasset, statim ciuitatē obtinuisset. sed credo iam tūc infestus Deus pessimus, eiūsq. sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Deniq. Cestius, neq. animis populi, neq. obsessorum desperatione perspecta, repente militem reuocat: & sine vlla spei repulsa, incōsultē nimis ac iniustē discessit. inopinata *b* verō eius fuga, latronum fiduciam recreauit: insecuti latronum si. que nouissimos aliquot equitum, peditūmq. peduciam re. *creat.*

Et tunc quidē Cestius in castra, quæ apud Scoplon munierat, tetendit: altero autem die vltius recedendo, magis hostes provocauit: iāmque postremos assecuti multos necabant, tum vtrāq. itineris parte vallata, in transuersos tela iactabāt, & neq. in eos se torquere a quibus a tergo lauciabantur, nouissimi audebant quādam infinitā multitudinē insequi existimantes: neque a lateribus instantiū vim repellere sufficiebant: cū ipsi quidē graues essent, ordinēque irrumpere formidarent: viderent autem Iudæos leues, & ad excurrēdū faciles esse. vnde

eue-

conueniebat, ut multa mala perpetrarentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via perculsi, deiectiſq. agmine ſternebantur: donec multis occiſis, in quibus erat Priſcus ſextæ legionis dux, & Lōzinus tribunus, & Æmilius lucūdus alæ Præfectus, vix in Gabao peruenirent, vbi caſtra prius poſuerant, multis impedimētis amiſſis. Hic autem Ceſtius biduum commoratus inops conſilij quid ageret, cū tertio die maiorem hoſtium vidiffet numerum, & omnia circum loca plena ludæis, tarditatem ſibi obſuiſſe cognouit: & ſi adhuc ibi maneret, plures ſe hoſtes habiturum. Itaq. pro compendio fugæ, cuncta quæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occiſiſq. mulis atque aſinis, aliisq. iumētis, præter illa quæ ſagittas & machinas ferrent (hec enim velut vſui futura ſeruabat, maxime quia timebat ne ludæis contra ſe capta prodeſſent) Bethorō verſus antecedeſſet exercitū. At ludæi latioribus quidem locis minus inſtabant: contractos verò in anguſtias atq. deſcēſus, alij ab exitu prohibebant, alij poſtremos agminis trudebant in vallem: ſuſaſq. omnis multitudo per itineris iuga, militum ſagittis operiebat, vbi etiam peditibus, quo pacto ſibi met ſubuenirent, hæſitantibus equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viâ proſequi poterant, obſtantiſq. iaculis: & ne contra hoſtes irent aſcēſus ardui prohibebant equitantibus inuij, iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas, deiecti qui aberraffent cōſumebantur: nulluſq. locus aut fugiendi, aut reſiſtendi rationem habebat. Itaq. incerti quid agerēt, ad vlulatus, quod deſperati ſolent, ſteſuſq. conuerſi ſunt: quibus reſonabat ludæorum exhortatio, cum clamore lærantium pariter atque ſcipientium, totuſq. penè qui cū Ceſtio fuerat, peſſet exercitū, niſi nox adueniſſet: qua Romani

An. mundi

4030.

A Chriſto

nato 68.

a ludæi hoſtes per ſe

quantur, cōſ

que in intro

mam neceſſa

tatem ada-

gant.

b Vlulatus

ſteſuſq. Ro-

manorum:

ex ludæo

exhortatio.

Anno mun-
4031.
A Christe
malo 69.

quidem in Bethoron confugerunt. Iudæi verò, obsessis circum omnibus locis, eorū transitus custodiebant. Denique ubi Cestius aperto itinere desperato, iam de fuga cogitabat, lectos propè ad 400. omnium fortissimos milites, rectorū fastigiis imposuit. hisq; præcepit, vigilū qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Iudæi omnē illic militū numerū arbitrarentur remanere. Ipse autē cum cæteris ociosè usq; ad 30. stadia progreditur. Vnde manē cum Iudæi locum quo Romani tetenderant desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant concurrerunt. & illos quidē sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabāt. sed^a ille cum nocte non paruum spatium itineris peregisset, die vehementius quoq; fugiebat: adeò ut metu perculsi milites, machinas siue tormenta muralia, itēq; balistas, multaq; alia instrumenta relinquerent, quibus tunc ablatis Iudæi rursus contra illos qui ea reliquerant usi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatriidem usque venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt mortuosque spoliarunt, & prædam quæ remanserat collegerunt: & præna camentes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amissis, Romanorum autem & auxilium quinq; millibus pedum, ac 300. itēq; nongentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc quidem Nouemb. mensis 8. die gesta sunt.

^b Nobilium anno 12. Neronis principatus.

Iudæorum

multi, tan-
quam è na-
ui pessū im-
mota, ex ciuita-
te imitant.

De Damascenorum saevitia in Iudæos, deque
Iosephi studijs in Galilæa.

C A P. XXV.

Post^b Cestij verò casus aduersos, nobiliū Iudæorum multi tanquā è naui pessum itura,

exci-

ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, vñ cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus Regis Agrippæ: inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui verò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas: fuga despecta, quemadmodum à seditionis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatē indicaturos, & bel- & causas deriuaturos in Florum, sperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula sum mouenda. Tunc autem Damasceni, eade Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent (namque id olim propter suspiciones meditabantur) faciem quidem sui conatus exitum fore putabant, verebatur autem mulieres suas ferè omnes præter paucas Iudizantes, & eorum religione imbutas. quare hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent, Iudæorum autem decem milia, quippe vt in angusto loco: atque omnes inermes ag- gressi vna hora sine metu iugulauerunt. Qui verò Cestium fugauerant, in Hierosolymam reuersi, quos adhuc Romanorum studiosos inuenissent partim vi, partim blanditiis sibi etiam sociabāt: & in templū congregati, plures belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperaturi: maximèque vt ciuitatis muros erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum prædam, & exoptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatib. præposuerunt: quod & ipsum tyrānidis superbia videtur effecit: cuiusque studiosos siue imitatores,

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Damasceni Iudæi decem milia vna hora iugulantes.

b Iosephus Gorionis filius & Pontifex Ananus, omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperaturi declarantur.

An. mundi satellitū more versari. verū paulatim Eleazarus
4031. A ambitione pecuniaz, itēmq. astutia persuasit po-
Christo nato pulo, vt in omnib. sibi parerent. In Idumæā ve-
69. rō quos mitterent, alios militū duces oprarunt.

Iesum filiū Sapphæ, vnum è Pontificib. & Eleazarum noui Pontificis filiū. Nigro autē manda-
 uerūt, qui tunc Idumæā regebat, ex regione trās
 Iordanē posita genus ducens, vnde Peraides co-
 gnominabatur, vt ducib. obtēperaret. Sed ne a-
 lias quidē regiones omittendas putabant. nanq.
 in Hierichuntē Iosephus filius Ismonis, & trans
 flumen Manasses, & Tamnā Ioannes Essæus, to-
 pachias administraturi missi sunt. huic autem
 Lydda, & Ioppe, & Ammaus erāt additæ, Goph-

a Iosephus niticæ autē & Acrabatenz regionum Ioannes,
Historiogra- filius Ananiæ, rector designatus est: & *phus viri* *us Galilææ*
rektor desi- Galilææ Iosephus, Matthiæ filius, huius autem
gnatur. præfecturæ iuncta erat & Gamala, munitissima
 ciuitatū quæ ibi fuere. Aliorum igitur rectorū,
 pro alacritate ac prudentia sua, quisque res sibi

b Iosephus creditas administrabat. Iosephus autem, cū
septuaginta in Galilæam venisset, primum curæ habuit, in-
de seniori- digenatum sibi conciliare beneuolentiam, mul-
tas quos re- ta sciens ea confici posse, licet in aliis peccauis-

tores totius set. Deinde *c* considerato, quod potentissimos
Galilææ cō- quidem amicos haberet si eos participes pote-

stiruit, septē statis fecisset, omnē verō multitudinem si plera-
verō per que per indigenas & cōsuetos fieri præciperet,

singulas ci- 70. de senioribus eius gentis prudentissimos e-
uitates, mi- legit: cōsque rectores totius Galilææ constituit.

norum litū VII. verō per singulas ciuitates minorum, litū
iudices, eli- iudices. nam maiora nēgocia causasque capita-

git. les ad se referte iussit, & illos LXX. cæterū di-
c Iosephus spōsito per ciuitatē iure quo inter se vteren-

opportuna tur, etiam quemadmodum extrinsecus tuti es-
loca muro sent animaduertit: certūque in Galilæam Ro-
cingit. manos esse venturos, opportuna *e* loca muro
 cingit.

cingebat, hoc est, Iotapatá, & Bersabex, & Selamin, necnon & Perekcho, & Iapha, & Sigoph, & monté cui nomen est Itaburio, & Taricheas, & Tiberiada, ad hæc etiam circa Genesar lacum speluncas in ea quæ inferior Galilæa vocabatur munivit. Superioris autem Galilææ Petram quæ Achabrorum dicitur, & Seph, & Iamnith: & Meroin Gaulanitide verò Seleuciam, & Soganen & Gamalam munitione circumdedit. Solis autem Sepphoritis permisit, ut murum sibi met-
 ipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos etiam sine præcepto videret. Similiter autem Gischalam. Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Leniz filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque opem ferendo. Quin
 a & exercitum ex Galilæa, supra centum millia virorum comparavit: quos omnes vndique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputans, hoc maximè Romanorum inuictam esse virtutem, quòd dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum exercitationi operam darent, doctrinam quidem urgente necessitate despexit: parendi autem facultatem ratus regentium multitudine posse contingere, ita ut Romani solent, diuisit exercitum, pluresque fecit ordinum principes. Diuersisque militum generibus constitutis, alios decadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, maiorum rerum administratores dedit. Docebátque signorum disciplinas, & prouocationes reuocationesque buccinarum, & principia cornuum, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiti pericula, quæque ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam pertinerent, in-

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Iosepho
Galilæos ar
ma instruit.

stituebat. Maxime autem verò eos erudiebat ad bellum, usquequaque Romanorum referens disciplinam: & quod cum viris essent praeliaturi, qui & viribus corporis, & animi obstinatione, totum penè orbem terræ super assent. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent parituri praeceptis, iam nunc periculum se facturum, si conbelligis, & quae fueris delictis, hoc est, furtis & latrocinis & rapto essent pinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus parituri praefraudem facerent, aut consuetissimorum damna proprium quæstum putarent. Illa enim bella optimè administrari, quorum milites bonam conscientiam gererent: qui verò per se pravi fuissent: his non solum inimicos, sed etiam Deum hostem futurum. Multa in hunc modum admonendo perseverabat. Et iam quidem quantum praelio parandum esset, conflatum erat. Nam sexaginta peditum millia, CCL. equites ac præter hos etiam mercenarios, quibus maxime fretus erat, habebat quatuor millia quingentos: necnon & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenariis, facile cæteri milites à civitatibusalebantur. Namque singulae quas enumeravimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparandum eis victum tenebant: ut pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem in militiam rependerent suggerentibus commearum.

De Iosephi periculis & evasione, & Ioannis Giscalii malitia.

CAP. XXVI.

Iosepho autem hoc modo administranti Galilæam, insurrexit quidam insidiator, patria Giscalia ortus, Leuiz filius, nomine Ioānes, callidissimus,

finus ac dolis plenus: & nequitia quidem nobi-
 lissimus omnium, antea verò pauper: & aliquā-
 diu malitiæ suæ impedimentum passus inopiā,
 faciliè mentiri paratus, mirusque fidem adhibe-
 re mendacio, & a qui fallaciam virtutem puta-
 ret, eaque aduersus amicissimos vteretur: simu-
 lator humanitatis, & spe lucri appetentissimus
 cædium: qui semper quidem immoderata con-
 cupisset, spem verò leuioribus maleficiis alui-
 set. Latro enim erat sui moris, ac solitarius: dein-
 de etiam comitatum inuenit audaciæ, primò
 quidem paruum, ampliorem autem proficiens.
 Curæ autem habebat, neminem ignauū ascisce-
 re: sed qui & habitudine corporis, & animi ma-
 gnitudine, bellorūque peritia præstarent, hos
 eligebat, donec cccc. virorum cateruam con-
 gregauit. quorū plures ex Tyrionum finibus, &
 vicis erant. Isque omnem Galilæam depopula-
 batur: & multos futuri belli metu suspensos la-
 cerabat. Hunc igitur iam dudū regendi milites
 cupientem, & maiora desiderantē, diu pecuniæ
 retardabat inopia: cūque videret Iosephū sua
 industria lætari, persuadet ei primū, vt fabricā
 di muri patriæ sollicitudinē sibi committeret. in
 qua re quæstus magnos à locupletib. fecit. De-
 inde callidissima fraude cōposita, velut oleo, q̃
 non à gentilibus suis tractatū esset, vt i cauerent
 omnes apud Syriam Iudæi, vt ad confinia oleū
 mitteretur depoposcit. nummōque Tyrio, qui
 quatuor Atticos faceret, emptis quatuor ampho-
 ris eodem precio amphoræ dimidium venun-
 dabat, cūque ^b Galilæa ferax esset olei, maxi-
 mēque illo tēpore magna vbertate redundaret,
 in ea loca vbi erat penuria solus multū: neque
 mittendo infinitā summam pecuniæ cōgregauit
 qua mox in eum vsus est, qui hoc sibi beneficiū
 præstitisset. Denique existimans si Iosephum

An. mundi
 4031. A
 nato Christo
 69.

a Ioannes
 simulator
 humanita-
 tis, & spe
 lucri appe-
 tentissimus
 cadium.

b Ioannes
 pecunia in
 eū cuius be-
 neficio acce-
 perat, abusi-
 tur.

An. mundi
4031. A
nato Christo
69.

a Agrippa
procurator
spoliatur.

b Centum
armatorum
millia con-
tra Iosephum
concurrunt.
c Iosephi a-
mici & sa-
tellites pra-
ter quatuor
omnes diffu-
gunt.

deposuisset, rectorem se Galilaeae futurum, qui-
bus praeerat latronibus imperavit praedam ve-
hementius exercere, quo multis rebus novis
per eas regiones excitatis, aut insidiis alicubi
rectorem perimeret, si cui ferret auxilium: aut si
latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indige-
nas accusaret. Iamdudum autem rumores dissi-
pauerat, quod res Galilaeae Iosephus Romanis
prodere cogitaret, multaque in hunc modum
ad eius perniciem comparabat. Itaque a illo te-
pore cum quidam ex vico Dabaritarum, in ma-
gno campo custodias agentes, Ptolemaeum A-
grippae & Berenices procuratorem aggressi, o-
mnes quas ferebat sarcinas abstulissent, in quib-
us erant non paucae vestes preciosae, plurimaeque
argentea pocula: & d. aurei. neque hanc pra-
dam occulte administrare potuissent, omnia
Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem
reprehensa violentia quam regis intulissent, re-
poni res ablatas apud aliquem eius civitatis po-
tentissimum iubet: paratus eas dominis oppor-
tune remittere. unde maximum ei periculum
comparatum est, namque raptores earum, quia pra-
dae nullam partem accepissent, aere ferentes &
perspicientes, quod Iosephus cogitauerat labo-
rem suum Regibus condonare, per vicos nocte
discurrunt, omnibusque praedicant Iosephum pro-
ditorem esse, eodemque tumultu civitates pro-
ximas replerunt, adeo ut C. armatorum mil-
lia contra Iosephum prima luce concurrerent.
Denique multitudo quidem, in circo apud Ta-
richeas congregata, plurima per iracundiam con-
clamat, partim deponi, partim concremari voci-
ferans proditorem, plerisque autem incitabat
Ioannes, & cum eo Iesus quidam Sapphae filius
tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi & igitur a-
mici & satellites, tanta multitudinis incursum
percuti-

perieriti, omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse verò dormiens, propè iam cum ignis admo-
ueretur exurgit, & monentibus eum quatuor
qui remanserant vt fugeret, neque solitudine
sua, neque illorum qui contra se venerāt copiis
perturbatus, in cōspectum illorum profiliit, ve-
ste discissa, infusōque capiti puluere, auersisq;
post tergū manibus, suōq; ceruici gladio anne-
xo. Hęc autē amicos ei, maximè Taricheatas ad
misericordiam cōmouerant, rustica verò plebs
& finitimorum, quibus molestior videbatur, nō
sine maledictis eum iuebant publicas proferre
pecunias, & facta proditiōis fateri. Nam ex
habitu eius opinabantur nihil eorum de qui-
bus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: &
imperrandę veniæ causa fecisse omnia, quę mi-
sericordiam prouocarent. At illius ista humili-
tas consiliū præstruebat, & contra se indignā-
tes arte circumueniēs, vt super his, vnde irasce-
rentur, inter se ipsi discordarent, omnia con-
fessurum se pollicetur. Deinde sibi loquendi
facultate concessa, ego, inquit, has pecunias
que Agrippæ remittere cogitabam, neq; in pro-
pria lucra conuertere (absit enim, vt amicū pu-
tem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut qua-
stum ex re capiam, quæ vos cōmuniter læderet)
sed quia videbā ō Taricheatz, maximè ciuitatē
vestram munitiōis egere, & ad extruenda mō-
nia minus habere pecuniæ, timebāmq; Tibe-
riensem populum, & alias ciuitates raptis pecu-
niis inhiantes: pedetentim eas retinere decreui,
vt nos muto circundarem. Si hoc non videtur,
profero quæ ablata sunt, & diripienda propono,
sin rectè consului: benè de vobis meritum coer-
cetis. Hęc Taricheatz quidem ab eo dicta, cum
fauore receperunt: Tiberienses verò cum aliis
depravando, insuper etiā minitabantur: vtrique

Anno mcdi
4031.
A Christo
nato 69.

a Oratio Ie-
sephs ad se-
ditiosos Iu-
daeos.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Iosephus
in Iudæa
vera fraude
vitur.

b Ioannis et
ga Iosephus
inuidia &
infidia.

autem relicto Iosepho inter se litigabant. Ille
autem fretus iam secum sentientibus (erant e-
nim propè ad XL. millia Tarichearum) cum mul-
titudine liberius loquebatur: multumque in eo-
rum temeritatem inuectus, ex presenti quidem
pecunia Taricheam ait esse muniendam: curæ
autem sibi fore similiter, ut etiam cæteræ tutæ
sint ciuitates. nec enim pecunias de fore, si cõ-
cordare velint in eos vnde parandæ sunt, & nõ
in eum moueantur, qui parat. Itaque tum alia
quidem multitudo, quæ decepta fuerat, quanti-
us irata recedebat. duo verò armatorum millia
impetum in eum fecere. Cùmque se ille recto
ante recepisset, instabant ei minitantes: Iterum au-
tẽ Iosephus in hos quoque altera fraude vitur,
cùmque in summum euasisset, compresso dextera
strepitu, nescire ait se, quid peterent sibi præsta-
ri, voces enim se non exaudire confusas. omnia
verò quæ iuberent esse facturum, si aliquos intro-
misissent, qui secum ociosè colloquerentur. His
auditis, illico nobiliores cū magistratib. ad eum in-
gredientur, quos ille in intimas ædiũ partes in-
ductos, clausa ianua tãdiu verberauit, quoad om-
niũ viscera nudata sunt. circumstabat autẽ in-
terim populus existimãs eos prolixis allegatio-
nib. cõcertare, cū subito Iosephus forib. patefa-
ctis, cruciatus eos dimisit, vnde tanto terrore qui
minabatur affecti sunt, ut proleciis armis aufer-
geret. Ob hæc Ioannis etiã atque etiã crescebat
inuidia, aliãsq; nihilominus Iosepho molieba-
tur infidias: morboque simulato per epistolam
postulauit, ut sibi medicinæ gratia Tiberiẽsibus
aquis calidis vti permitteret. Iosephus autem,
quia nondum ei suspectus erat insidiator, ad præ-
fectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitium, &
utensilia Ioanni præberent. Quibus ille positus,
biduo post cuius rei causa ueherat agebat: &
his

his fraude circumuentis, aliis^a verò pecunia cor-
ruptis, vt Iosephum defererēt, persuasit. His au-
tem cognitis Silas quem Iosephus custodie pre-
posuerat, properè de insidiis ei scripsit: atq; ille
accepta epistola, noctūq; itinere maturato ma-
tutinis ad Tiberiadem peruenit. Et cætera qui-
dem multitudo obuiam ei processit. Iohannes
autem quamuis eum contra se venturum esse
suspicaretur, tamen misso quodam ex notis, in-
firmitate simulata, quòd lectulo detineretur, ob-
sequio sese defuisse mandauit. Tiberiensibus
autem à Iosepho in stadium congregatis, vt ad
eos quæ sibi scripta fuerant loqueretur, missis
armatis Iohannes iussit eum interfici. Quos cum
iam nudare gladios perspexisset, populus excla-
mauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iose-
phus, vbi ferrum propè iugulo suo imminere
prosperit, in littus desiliit à tumulo, excelsa cu-
bitis sex, in quo verba faciens cum populo ste-
terat, ascensaq; inde naucula cum duobus fa-
tellitibus suis, quæ illuc applicuerat, in medium
lacum refugit. milites verò eius, ilicò captis ar-
mis, contra insidiatores irruerant. Mox autem
veritus Iosephus ne bello intestino concitato,
propter paucorum inuidiam ciuitas consume-
retur, nuncium suis misit, qui eos moneret, vt
propriæ tantum saluti consulerent: neque verò
quenquam vel occiderent, vel arguerēt noxio-
rum. Et illi quidē dicto parentes, cōquieuerūt.
qui verò circum ciuitatē per agros habitabant,
auditis insidiis & quis earū fabricator esset con-
tra Iohannem, veniebant, sed ille prius in Gili-
cala patriam suam fuga receptus est. At Galili-
tæ totis iam ciuitatibus ad Iosephum consue-
bant, & cum multa essent armatorum millia cō-
gregata, qui se aduersus Iohannem communem
insidiatorem adesse clamabant: vnāque eum confuunt.

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Iohannes Ti-
beriensibus,
vt Iosephum
deferant, per-
suadet.b Iohannes
misit arma-
tos, Iosephū
interfici ius-
sit.c Iosephus
in naucula
in medium
lacum refu-
git.d Iohannes in
Gisala pa-
triam suam
fugit.e Galilæi ad
Iosephū con-
fuerant.

An. mundi
4031.
A Christo
ante 69.

a Ioanne in
Iosephum
infidia.

eo civitatem, quæ illum suscepisset ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eorum benevolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentia magis inimicos vincere cupiens, quam perire. His verò, qui de singulis civitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque; populus indicabat, præconum voce denunciabat, intra V. dies eorum qui Ioannem non reliquissent, patrimonia diripienda, domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem millia statim ab eo revocavit, qui profugi ante pedes eius arma proiecerunt. cum reliquis autem Ioannes propè mille Syris fugitiuis, transtulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymam clam missos, Iosephum accusabat, quòd magnum exercitum collegisset: iamque nisi præveniat vi tyrannus metropoleos venturus esset. Verum ea populus quidem præsciens, negligebat: liuore eunt potentes, nonnullique magistratuùm clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Ioanni, ut per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumque inter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione decederet. non tamè id satis esse credebant: idèoque duo millia & D. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iurisperiti filium Iozarum, & Ananiam Sadducum, & Simonem & Iudam Ionathæ filios omnes eloquentia validissimos: ut eorum scilicet monitu, averteretur ab Iosepho benevolentia multitudinis: & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eum rationem reddere: sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militum quidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam verò non indicaverunt, quonià secretum fuit inimicorum eius consilium. unde factum est,

ut quia præcauere non potuit, quatuor^a statim
ciuitates ad inimicos transfirent: hoc est, Sep-
phoris, & Gamala, & Gischala, & Tiberias: quas
tamen continuò sine armis recepit, captos au-
tem quatuor duces consiliis armatorumque for-
tissimos, remisit Hierosolymam: contra quos po-
pulus haud mediocri indignatione commotus,
& ipsos, & à quibus præmissi fuerant: interfecit-
fet, nisi antè fugissent.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sepphorin.

C A P. XXVII.

I Oannem verò iam intra muros Gischalæ, Iose-
phi timor custodiebat. Et^b paucis diebus post
iterum bellauit Tiberias, habitatoribus Agrippæ
Regem vocantibus. Et cum ille constituto die
ad eos non venisset, paucique Romani equites
ibi tum cõparuissent, à Iosepho defecerunt. His-
que apud Taricheas cognitis. Iosephus qui mi-
nutes frumentatum miserat, neq. solus egredi cõ-
tra desertores, neque se continere patiebatur,
metuens ne, dum ipse tardaret, regij ciuitatē oc-
cuparet. nec enim postero die obstante sabbato
quicquā facere poterat. itaque dolo eos qui se
deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas
quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis con-
siliū suū illis proderet, contra quos suscipie-
batur. omnibus autem scaphis quas in lacu com-
perit congregari (ducentæ autē & triginta fue-
runt, quaternique nautæ non amplius singulis
inerant) maturè ad Tiberiadem nauigat. cūmq.
tāto ab ea distaret spacio, vnde facile videri nō
posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem^c
ipse solos inermes satellites secum habēs, pro-
pius ut cōspiceretur accessit. Quem cū inimici
adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent,
metu perterriti, & scaphas amatorū esse plenas

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Quatuor
Galilæa ci-
uitates ad
inimicos Io-
sephi tran-
sunt.

b Tiberias
à Iosepho re-
cuperatur,
& stratego-
mate serua-
tur.

c Iosephum
cum 7. sa-
tellitibus Tē-
beriadē per-
uenit, ho-
stis que per-
territi.

An. mundi
4031. A
Christo nato
49.

existimantes, arma proiciunt: manúsque supplices agitantes, vt ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit: primum quòd bello contra pop. Rom. suscepto, intestinis defensionibus v. res suas ante consumerent: inimicorúque vota complerent: deindè, quòd securitatis suæ curatorè de medio tollere properarent, ciuitatémq. non erubescerèt sibi claudere, qui eam muro cinxisset: non repudiaturú se ait, si qui sibi satisfacerèt, quibus interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberensium potentissimi descenderunt: his autem in vnam receptis nauiculam piscatoriã, & procul abductis, alios L. senatores venire iussit, maximè nobiles, velut illi quoque fidem sibi præbere deberent. Deinde^a nouas causationes excogitās, alios in super atq. alios obrètu fœderis euocabat. vtq. maturè Taricheas recurrerent, gubernatoribus nauium repleta iū imperabat: quosq. auexissent, in carcerè collocarent: donec omnem curiã, quæ DC. haberet viros, duóque millia populariū comprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autè vociferantibus, Clitum quendã esse præcipiũ defectio- nis autorem, irámque ipsius poena illius precantibus satiari, nullum qui dem Iosephus volebat occidere: suorum verò satellitum quendam Lieuiam egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cum verò præ timore solú se globo inimicorú commissurum negaret, eaque causa indignati Iosephum stantem in scapha videret, ipsúmque velle descẽdere, ac de se supplicium sumere, vt saltem vnam manú sibi concederet, orabat. neque^b hoc annuente Iosepho, dummodo alterã sibiimet Clitus ipse præcideret, educto ille dextra gladio, læuam sibi truncauit. tantus cum ti-

^a Iosephus
callido cõs-
ilio Tiberien-
sium poten-
tissimos euo-
cat, & in
Taricheas
scaphis ab-
ducit.

^b Clitus de-
fectionis au-
tor educto
dextra gla-
dio, læuam
sibi truncat.

mor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus VII. populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociavit. Paucis autem diebus post Giscalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus deprædari permisit: omnemque prædam conquistam populatibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberienſibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad benevolentiam reuocare.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

Quomodo Hierosolymita bello se preparaverint: de qua Simonis Gioræ tyrannide.

CAP. XXVII.

HÆcenus apud Galilæam motus erat: iamque ab intestinis dissensionibus quiescentes adversus Romanos instruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorum parte sentirent, muros instaurare properabant: multaque bellica instrumenta perque omne oppidum sagittæ, aliæque arma fabricabantur: & exercitationibus iussis manus iuvenum operam dabat. Erantque universa plena tumultus, magnaque tristitia moderatos occupauerat: multique futuras clades prospicientes, fletum cohibere non poterat. infestaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incensoribus, quæ illis placere, ex tempore fingebantur, statimque iam tunc quasi peritura civitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatus belli omittere cura fuit: & seditionum, quos Zelotæ vocabant, amentiam ad utiliora convertere: qui tamen victus est, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatena toparchia Gioræ filius Simon multis novarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conversus, non solum in domos

a Hierosoly-
ma statim
perturbatur.

b Simon
Gioræ filius
in Acraba-
tena & I-
dumæ in-
gentes ra-
pinas & ca-
de a converet.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

locupletum irrumpebat, verumetiam corpora verberibus conficiebat: iamque tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratum, ad latrones qui erant Masadæ, cum his quos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alij eius inimici perempti sunt, Idumæam cum cæteris populabatur: aded vt magistratus eius gentis, propter cædi um multitudinem & prædaram assiduitatem, collecto milite, & vicos præfidiis tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita se habebant.

SVMMA CAPITVM LIBRI IIL DE BELLO IYDAICO.

- I. De Vespasiani Ducis aduentu, & clade duplici Iudæorum.
- II. Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.
- III. De auxilio Sepphoritæ misso, & Romanorum disciplina militari.
- IIII. Impetum Placidi contra Iotapatam.
- V. Galilæa à Vespasiano inuaditur.
- VI. Gadara expugnatio.
- VII. Iotapata obsidia.
- VIII. Obsidio Iotapatæ a Vespasiano, & diligentia Iosephi, de quæ Iudæorum excursionē in Iudæas.
- IX. De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arietes, & alia tormentis bellis.
- X. De iterata impugnatione Iotapatæ.
- XI. Iapha expugnatio à Traiano & Tito.
- XII. De Samariæ à Cereale denicti.
- XIII. Iotapata excidium.
- XIIII. Quomodo Iosephus captiui vitam suam reuocauerit factis & verbis.

- XV. *Ioppo denuò capitur.*
 XVI. *Deditio Tiberiadu.*
 XVII. *Tarichearum obsidio.*
 XVIII. *De lacu Genesar, & fontibus Iordanu.*
 XIX. *Tarichearum excidium.*

*De Vespasiani duci aduentu, & clade Iudeo-
 rum duplici.*

C A P. I.

An. mundi
 4031. A
 Christo nato
 69.

Æterum a Neronem, ubi res apud a Neronem
 Iudæam non prosperè gestas ac- *propter res*
 cepit, latens quidem, quod necesse *apud Iudæa*
 fuit, cum timore stupor inuadit, *gestas, cum*
 apertè autem superbiam simulans *timore stu-*
 vltro etiam indignabatur. magisque ducis ne- *per inuadit.*
 gligentia, quàm virtute hostium quæ contige-
 rant facta esse dicebat: dicere se putans, propter
 pondus imperi j tristiora contemnere, videriq.
 malis omnibus superiorem animum gerere: ve-
 rum tamen curis arguebatur mentis eius per-
 turbatio, cum deliberaret cuinam commotum
 crederet orientem, qui vnà & Iudæos rebellan-
 tes vlcisceretur, proximásq. his nationes simi-
 li morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur
 solum Vespasianum his necessitatibus parè, &
 qui tanti belli magnitudinè suscipere posset, vi-
 rum ab adolescentia vsque ad senectutè bellis
 exercitatū, & qui pop. Rom. iam pridem pacasset
 occidentem, Germanorum tumultu cōcussū:
 armisque ante illud tempus incognitam Britā-
 niam vindicasset. vnde patri quoq. ipsius Clau-
 dio præstiterat, vt sine proprio sudore trium-
 pharet. Itaque his omnibus fretus, ætatēque il-
 lius cum periti a stabilem cernens, obsidēsque
 fidei liberos, eorūmq. florem manus esse pater-
 ne prudentiæ, iam tū fortasse de tota Rep. Deo

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Vespasia-
nū Nerō ad
regēdos exer-
citus in Sy-
ria consti-
tus, misit.

b Vespasia-
nus & Ti-
tus multa
contra Iu-
daeos auxi-
lia congre-
gavit.

c Iudaei in
Ascalonem
copias mo-
vent.

d Antonius
pugnat cum
Iudaeis.

aliquid ordinante, mittit a cum ad regendos ex-
ercitus in Syria constitutos, multis pro tem-
pore blandimentis atque obsequiis animarum,
qualia necessitas imperare cōuenit. Ille autem
protinus ex Achaia, ubi cum Nerone fuerat, Ti-
tum quidē filium suum mittit Alexandriam, ut
inde quintam itemque decimam legionem mo-
ueret. ipse verō transmissus ad Hellespontum,
terreno itinere in Syriā peruenit, ibiq. Roma-
nas vires, multaq. à vicinis Regibus auxilia con-
gregavit. At Iudaei post malam Cestij pugnam in-
esperata felicitate sublatis, animorū impetus co-
hibere nō poterant: sed tanquā fortuna eos ex-
agitante perciti, bellū ulterius producebāt. De-
niq. bomni, quāta fuit, manu pugnacissima con-
gregata, Ascalonem petierunt, ea est ciuitas an-
tiqua, DCC. & XX. stadiorum spacio ab Hiero-
solyma distans & Iudaeis semper inuisa: quae res
fecit, ut etiam tunc primis eorū incurſibus pro-
pior videretur. tres autē viros aggressionis du-
ces habebant, & corporibus & prudentia prae-
stantissimos, Nigrum Peraetā, & Sylam Babylo-
niū, & Ioannē Essenū. Ascalon c verō validissi-
mo quidem muro cincta erat, sed vacua penē
praesidiis. vna enim cohors eā pediuū, & vna e-
quitū ala tuebatur, cui praefectus erat Antonius.
Illi igitur ita multa velocius itinere peracto, ac
si ex propinquo venirēt, praesto erant. Antonius
verō (nec enim fore eorū imperum nesciebat)
equites iam ex ciuitate duxerat. & neq. multi-
tudinē veritus vel audaciam, primas hostiū coi-
tiones fortiter sustinuit: murūque properas-
tes aggredi frenauit. Itaque d Iudaei, qui cū peti-
tioribus imperiti, & pedites cū equitib. cū stipa-
tis autem inordinati, leuiterque armati cum in-
structis, plūsq. indignationi quā consilio tri-
buētes, cū morigeris & auru rectoris omnia fa-
cien-

sientibus dimicabant, facile profligantur. nam *Ann. mundi*
 vt semel eorum primæ ab equitibus turbatz *4011. A*
 sunt acies, fugam petunt : & murum versus se à *nato Christo*
 tergo vrgentibus incidentes, suimetipsi hostes *69.*
 erant: donec a omnes incurfibz equitum vi&i
 per totum campum dispersi sunt, qui fuit pluri-
 mus, totisq; habilis equirentibus: quod quidē
 Romanos iuuit, vt magna cæde Iudæos proster-
 nerent. nam & fugientes præuertendo, cursum
 in eos flectebant: & quos occupassent, curriculo
 transfigendo infinitos peremere. Alij verò a-
 lios quocunque se vertissent circumdatos, exa-
 gitantes, facile iugulis opprimebant. Et Iudæis
 quidem propria multitudo, per desperationem
 salutis, solitudo videbatur: Romani verò licet
 ad pugnam pauci essent, rebus tamen secun-
 dis animari, etiam superfluere se putabant. Et
 illi quidem res aduersas superare certâtes, dum
 pudet citò fugere, mutari fortunam sperant.
 Romani autem, in his quæ prosperè agerent
 minimè delassati, ad maiorem vsque diei par-
 tem pugnam protrahunt: donec b Iudæorum *b Decē mil-*
 quidem perempta sunt decem millia, duobzque *lia Iudæorū*
 duces Ioannes & Silas: cæteri verò plerique *perempta.*
 sauci, cum Nigro, qui vnus restabat ex ducibus,
 in oppidum Idumææ quod Salis dicitur confu-
 gere. nonnulli tamen etiam Romanorum in il-
 lo prælio vulnerati sunt. Sed non Iudæorum
 spiritus clade tanta sedatus est, multoque ma-
 gis eorum dolor incitauit audaciam, & con-
 temnentes quantum ante pedes mortuorum ia-
 ceret, pristinis rebus feliciter gestis ad cladem
 alteram illiciebantur. denique paruo tempore
 intermisso, quod ne curandis quidem vulneri-
 bus satis esset, cunctisq; aggregatis viribus, ma-
 iore cum indignatione, multoque plures Asca-
 lonem recurrabant, eadē se præter imperitiam

Ann. mundi
4031. *A*
Christo nato
69.

a Octo mil-
lia Iudeorum
ad Ascalo-
nem occum-
bant.

aliâque belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius quâ transituri fuerant, posuisset insidias, ex improviso in eas delapsi, & ab equitibus circumdati, prius quàm se ad pugnam cōponerent, iterum^a super octo millia procubuerunt: cæteri verò omnes aufugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonstratis. & quoniam hostes instarent, in turrim quâdam tutissimam compelluntur cuiusdam vici, cui nomen est Bezedel. Antonius verò cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tenerent, vel ducem hostium fortissimum viuum relinquerent, ignem muro supponunt. turrique inflammata Romani quidē exultantes recedunt, quasi etiam Nigro consumpto. Ille autem in castelli specus intimum ex turri saltu demissus euasit: triduôque post sociis cum fletu eum ad sepulturam inuestigantibus sese ostendit, gaudiôque insperato repleuit omnes Iudæos, tanquam Dei providentia dux eis in posterum ser-

b Vespasia-
num cum om-
ni manu ad
Ptolemaidē
properat.

uatus. ar^b Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliâque felicitate sine dubio tertium in Ptolemaidē ter omnes, quæ in Romano vrbe sunt, locum obtinens,) vbi etiam aduentum suum Regem

c Sepphorita
benignissime
Romanos
suscipiunt.

Agrippam cum omni manu propria offenderat præstolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei Sepphoritæ ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti, quàm Romanarum virium gnari, etiam prius quàm Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidem dederant, dextrâque iunxerant, præsidiumque militare susceperant. tunc quoque benignissimè duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim

Vespa-

Vespasianus præsidij causa poscentibus, equitū peditūque tantum numerum tradidit, quantum ob stare posse arbitrabatur incursibus, si quid Iudæi commouere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli periculū, auferri ciuitatem Sepphorim-Galilææ maximā & in loco tutissimo conditam, totiusque gentis futuram præsidio.

An. mundi
4031. A
Christianæ
69.

Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.

CAP. II.

DVæ^a sunt autem Galilææ, quæ superior & a *Sine sup.* inferior appellantur, easque Phœnice & *riori Galil.* Syria cingunt. Discernit verò ab occidente Pto- *laa secundū* lemais territorij sui finibus, & quondam Gali- *mundi pla-* læorum, nunc autem Tyriorum mons Carne- *gal.* lus: cui coniuncta est Gabaa ciuitas equitū, quæ sic appellatur, eo quòd equites ab Herode Rege dimissi, coloni eò deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usque ad flumē Iordanem. Ab oriente verò Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itémque Tyriorum finibus terminatur. Inferioris^b quidem Galilææ longitudo à *b Longitu-* Tiberiade ad Zabulon, cui vicina est in locis *do & latitu-* maritimis Ptolemais protenditur. Latitudine *do inferioris* autem patet à vico Xaloth, qui in magno cam- *Galilææ.* po situs est, usque ad Bersaben: vnde etiam superioris Galilææ latitudo incipit usque ad Baca vicum, qui terram dirimit Tyriorum. Longitudo verò eius à Thella vico Iordani proximo usque ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint utraq; magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resisterunt. nam & pugnaces sunt ab in-

Ann. mundi

4031.

*A Christo
nato 68.**a Fertillima
Galilæa.**b Descriptio
regionis qua
trans flumē
est.**c Samaritanis
regionis de-
scriptio.*

fantia Galilæi, & omni tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam ^a totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consistæ, vt etiam minimè agriculturæ studiosos vberrare sua prouocent, denique excultæ sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est earum ociosa: quin & ciuitates ibi crebræ sunt, & vbique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, vt qui sit minimus, supra quindecim millia colonorum habeat prorsus ^b vt etiam si quis magnitudine minorem Galilæam dixerit, quam trans flauium regionem, viribus tamen eam prætulit, hæc enim vniuersa colitur, tota fructuum ferax: at illa quæ trans flumen est, licet multo maior sit, pleræque tamen aspera atque deserta est, & nutriendis fructibus mansuetis inhabilis. Peræ sanè mollities & ingenium fructuosum, campos habet cum variis arboribus consitos, tum maximè oliuetis ac vineis & palmetis excultos. irrigatur autè abundè montanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis, quoties illi, Sirio æstuante, defecerint. Et longitudo quidem eius est à Macharunte in Pella: latitudo verò à Philadelphia vsque ad Iordanem. Et Pella quidem quam supra diximus, septentrionalis eius est tractus: occiduus verò Iordanis: meridianum autem Moabitis regio terminat. ab oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itémque Gerasenis clauditur. Samaritanis ^c autem regio, inter Iudæam quidem & Galilæam sita est: incipiens enim à vico in planitie posito, cui nomen est Ginzæ in Acrabatenam definit toparchiam: sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam & utæque montosæ sunt & campestræ. agræque colendo molles atque optimæ, necnon & arborib. plenæ

plena: ponisq. tam syluestribus quàm man-
 fueris abundant, eo quod natura sunt aridæ,
 imbriumque satis habent. dulces autem per eas
 suprâ modum aquæ sunt, bonique graminis co-
 pia præter alias earum pecora lactis abundant:
 quoddque maximum virtutis atque opulentia
 specimen est, vtraque vitis referta est. Ha-
 rum a confinium est Anauth vicus, qui etiam a
 Borecos appellatur, Iudææ limes à septentrio-
 ne. Meridiana verò pars eius, si in longitudi-
 nem metiare, adiacenti vico Arabum finibus
 terminatur, cui nomen est Iardan. Latitudo sa-
 nè à Iordane flumine vsque ad Ioppen expli-
 catur. Media verò eius est Hierosolyma: vnde
 quidam non sine ratione, umbilicum eius ter-
 re, eam urbem vocauerunt. Sed nec marinis
 quidem Iudæa deliciis caret, ad Ptolemaidem
 vsque locis extenta maritimis. in vndecim au-
 tem sortes diuisa est: quarum prima est tan-
 quam regia Hierosolyma, præ cæteris inter o-
 mnes accolæ eminent, velut caput in corpore.
 aliis verò post hanc toparchia sunt distribu-
 ta. Gophna b est secunda, & post eam A-
 crabata, ad hoc Thamna, & Lydda, itémq. Am-
 maus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & He-
 rodium, & Hierichus: deinde Iamnia & Iop-
 pe finitimis præiungunt. & præter has Gamalitica,
 & Gaulanitis, & Batanza, & Trachonitis: quæ
 etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem verò
 terra incipiens à monte Libano & fontibus Ior-
 danis, vsque ad Tiberiadi proximum lacum
 latitudine panditur. à vico autem, qui appel-
 latur Arphas, ad Iuliada oppidum longitudine
 tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syriisque
 permixtis.

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 69.

a Descriptio
 Iudææ, cu-
 ius media
 est Hieroso-
 lyma.

b Iudæa di-
 stributio.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

CAP. III.

DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quam maximè potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est equites mille, & exque millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo positis bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius Iudææ causa, equitatus verò in castris degebat. Vt utrinque autem assidue prodeundo, & circa eam regionem loca omnia incurtando magnis incommodis Iosephum eiusque socios, quamuis quietos, afficiebant. & præterea ciuitates extrinsecus deprædabantur: cuiusmodi conatus, si quando excurrendi habuissent fiduciam, repellabant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: quam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoque esset inuicta, vnde etiã spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sepphoritas suas partes pertrahere potuisset: magisque in Iudæa bellum accendit Romanis indignè ferentibus insidias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripientibus quicquid rerum in his reperissent: qui tamen cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad seruitium capiebant: ignis verò & sanguis Galilæam totam repleuerat, nec quisquam expertus eius acerbioris aut eladis erat. vnam saluam spem fugientes habebant in ciuitatibus, quas murerum ambitu Iosephus communierat. Titus autem Alexandriam transmissus ex Achaia citius quam per hunc sperabatur, manum militum cuius causa missus

missus fuerat suscepit : contentoque vsus itinere, maturè a ad Ptolemaïdem peruenit. Cùmq; ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille adduxit quintamdecimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes : quibus accessere ex Cæsarea quinque cum vna ala equitum, & alæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille pedites habebant : in cæteris verò tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à Regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus bina millia peditum, & sagittarios equites mille præbuerunt : cum Arabiæ quoque Rex Malchus, præter quinq; millia peditum, equites mille misisset, quorum pars maior erant sagittarij : vt tota manus cõputata cum Regiis, sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter calones : qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pugnacissimis aberant : quod tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neque viribus à quoquam nisi à dominis vincerentur.

qua b quidem in re nimis admirandam qui existimauerit Romanorum prouidentiam, ita seruos instituentium, vt non solum vitæ ministerio, sed belli etiam necessitatibus vtiles sint. Quòd si quis eorum aliã quoque respexerit militis disciplinam, profecto cognoscet tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute quæsisse. Armis enim vti non in bello indefessum incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus Romanorum mouent cum in pacis otio cessauerint : sed acutius veluti naturæ coparentes, nullas capiunt di-

An. mundi
4031.
A Christo
n.º 69.
a Ingentes
copias Titus
in Iudeam
ducit.

b Diligētia
et labor Romanorum
in parandis
bellis neces-
c *Studium*
belligeran-

An. mundi 4031. *Exercitationis inducias, nec tempora præ-*
stolantur. Meditationes autem eorum ni-

hil à vera contentione discrepant: sed in dies

69. singulos militum quisque omnibus armis, tan-

quam in procinctu positus, exercetur: quo etiã

facillimè prælia tolerant. Neque enim ordo ne-

glectus eos à consueta dispositione dispergit,

neque metus stupefacit, neque lassitudo exhau-

rit. Vnde sequitur, vt semper superent, quos

non itidem confirmatos inuenerint. Nec erra-

uerit si quis eorum meditationes conflixus esse

dixerit sine sanguine, contrãque prælia medi-

tationes cum sanguine. Nam ne repentino qui-

dem hostium incursum optimi possunt: sed quo-

cunque in hostilem terram irruerint, non nisi

a Ordo Ro- permunitis castris prælio decernunt. quæ ^a qui-

manorum in dem non leui opere, nec iniquo loco erigunt,

castra. nec inordinate describunt: sed siquidem in-

quale solum fuerit, complanatur: quatuor verò

angulis horum dimensio designatur. Nam & fa-

brorum multitudo, & ferramentorum copia quæ

usus extructionis postulat, sequitur exercitum.

Et interior quidem pars castrorum tabernacu-

lis distribuitur, ambitus autem eorum extrinse-

cus muri faciem præfert: ordinatis etiam tur-

ribus pari spatio dispositis: quarum intervalle

catapultis atque balistis, & aliis machinis saxa

intorquentibus, omnibusque instrumentis mis-

silium complent, vt cuncta scilicet iaculorum

genera in promptu sint. portas autem quatuor

ædificant, tam iumentis aditu faciles, quàm

ipsis, si quid vrgeat, intro eurrentibus latas.

Intus autem castra vici spatiis interpositis di-

rimunt, mediãque rectorum tabernacula col-

locant, & inter hæc prætorium diuini tem-

plo similitum: prorsus vt quasi-repentina quæ-

dã ciuitas existat: forum quoque & opificum

stationes,

Stationes, & sedes militū primatibus, ordinū-
que principibus, vbi si qua sit inter alios ambi-
guitas iudicēt. Ipse verò ambitus, & omnia quæ
in eo sunt, multitudine simul & scientia fabri-
cantium opinione citius communiter: qui si res
vrgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubi-
tis quatuor, parique spatio lata. Armis autē se-
pti, per contubernia cum decore atque otio in
tentoriis agūt: omniāq; ab his ordinatē etiam a-
lia cautēque per cōtubernia expediuntur: velu-
ti si ligno aquāue opus sit aut frumento. nec e-
nim cœna vel prandī cum voluerit, in potesta-
te cuiusquam est, simul autē omnibus somnus
est, excubias & vigilandi tempora buccinæ si-
gnificāt, neque est omnino quicquā quod sine
edicto geratur. Mane ^a autē milites quidem ad
centuriones, illi verò ad tribunos conueniunt
salutarum: cum quibus ad summum omniū du-
cem vniuersi ordinum principes. Ille autem
his signum aliāque dat ex more præcepta pro-
ferenda subiectis: quibus etiam in acie circum-
aguntur quod opus est, ac vniuersi pariter incur-
runt, itēque sese recipiunt. Cum ^b autem ca-
stris egrediendum est, tuba indicium facit: ne-
n. ēque otiosus est, sed vel solo nutu moniti, ta-
bernacula tollunt, omniāque ad profectiōem
instruunt. deinde iterum tuba, vt sint parati, si-
gnificat. Illi autem cum mulos & iumenta sar-
cinis onerauerint, velut in curuli certamine
signum expectant. Castra verò incendunt, eō
quod sibi alia munire facili sit, & ne quando
hostibus eadem vsui sint. Et tamen tertio quo-
que tubæ signo indicant, vt exeat: vrgendo a-
liqua ex causa morantes, ne quis ordinem de-
serat. Dextrēque duci præco astans, si ad bellum
parati sunt, voce patria ter percontatur. illique
toties alacri & magna voce paratos esse se res.

*An. mundi**4031.**A Christo
nato 69.*

*a Reuerētia
& obediē-
tia Romano-
rum militū
erga Præse-
tes.*

*b Quomodo
Romani ca-
stra egre-
diantur.*

An. mundi pondent, interrogantemq; praeueniunt: & Mar-
4031. A tio quodā spiritu repleti cum clamore dextas
Christo na- erigunt. Deinde ociosè & cū omni decore pro-
te 69. gredientes ambulant suum quisq; ordinem ve-
a Arma Ro- lut in bello custodiens: pedites ^a quidē thoraci-
manorū pe- bus, & galeis septi, & utroque latere gladiis ac-
ditum. cincti. laeuis autē gladius multo est lōgius, cū
 dexter mensuram palmæ non excedat. qui verò
 ducē stipāt lecti pedites scuta & lanceas gestāt:
 cætera manus hastas & clypeos longos, ferrām-
 que & corbem & sarculum & securim, necnon
 & habenam & falcem & catenā, tridūque viati-
 cum, ut parum intersit inter onusta iumenta &
 pedites. Equitibus ^b autem ad dexterā gladius
 est longior, & contus in manu, transuersusque
 ad equi latus clypeus: ternaque in pharetra vel
 amplius dependent lata cuspide iacula, nihil ab
 hastis magnitudine differētia. Cassides verò &
 thoracas peditibus habent similes: nullōq; ar-
 morum genere ab equitum alis discrepant le-
 cti, qui circum ducem versantur. Agmina autē
 semper cui sorte id obrigerit, antecedit. Talia
 quidem sunt Romanorū itinera & mansiones,
e Romani itēque armorum varietas. Nihil ^c verò nec in
nihil in pra- præliis inconsultum aut subitum agunt: sed om-
lyz inconsul- nia semper sequuntur facta sententiam: opusq;
rum aut su- adhibetur antè decretis. Vnde aut minimè pec-
biū agunt. cant: aut si peccauerint, facilis est errati corre-
 ctio. Fortunæ autem successibus meliores con-
 siliiorum, etiam si aliter successerit, arbitrantur
 euentus: quasi bonum quidem fortuitum ad
 rem inconsultè gerendam illiciat: quæ verò an-
 te cogitata fuerint, etiam si aduersus casus exce-
 perit, bene iam meditados exhibeant ad cauē-
 dum ne idem rursus eueniat: & bonorum quidē
 fortuatorum non is autor sit cui contigerint,
 tristium verò, quæ præter sententiam accide-
 nt:

runt, saltem rectè consulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione comparant, ut non modò corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Maior autem illis est ex timore diligentia. namque leges apud eos non desertionis solum, verum etiam minimæ negligentia sunt capitales: ducēsque magis quam ipse leges terribiles. namque, bonos honorando redimunt, ne in coercendis noxis videantur crudelēs. Tanto autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorū copulati sunt ordines, ita circūduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque ad signa, & ad opera manibus: vnde facere quidem semper strenui sunt, pati verò tardissimi. nec est vbi præliantes aut multitudinē hostium, aut consilia sensere ducum, aut difficultatem regionū, sed ne fortunæ quidem succubere. nam & certiores putant esse victoriam. Quorum igitur actus à consiliis incipiunt, consultaque aded strenuus exequitur exercitus, quid mirum si Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, itemque à meridiano tractu Africa ferilissima regio, & à septentrione Rhenus atque Danubius sint imperij limites. cum minorem esse possidentibus possessionem rectè quis dixerit? Hæc ergo profecutus sum, non tam proposito laudandi Romanos, quam solatio deuictorum, & ut novarum rerum cupidos deterrerem: fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarū actionum studiosis, Romanæ instituta militiæ ne scientibus: redeo tamen vnde digressus sum.

Impetum Placidi contra Iotapatam.

C A P. I I I I.

Vespasianus quidem vnā cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Maior di-
ligentia Ro-
manis est ex
timore.

b Obedien-
tia Romanū
militis victo-
ria causa.

c Tractus
Romani im-
perij.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69. 1

a Placidum
in Iotapam
imperium ver
sic, repulsum
verò aufu-
git.

exercitum: At verò Galilzā peruaſerat Placi-
dus, vbi maximam eorum quos comprehendif-
ſet multitudinē interemit: hæc autem fuit Ga-
lilzorum imbecillior turba, animiſq; deſiciens:
pugnaciſſimos autem vt vidit ſemper in ciuita-
tes confugere, quas Iosephus communierat, in
a Iotapatam, quę omnium tutiſſima erat, impe-
tum vertit: exiſtimans eam repentino aggreſſu
facillimè captum iri, magnāmq; & ſibi ex ea re
alios apud rectores gloriam comparandam, &
illis cōmodum ad reliqua maturius explicāda,
quaſi metu ceſſuris aliis ciuitaribus, ſi quę vali-
diſſima eſſet, occupatam vidiſſent. Multū tamē
opinionē deceptus eſt: Iotapateni enim, cum e-
ius impetum præſenſiſſent, propè ciuitatem ad-
uenientem excipiūt: congreſſiſque cum Roma-
nis ex improviſo plurimi & ad pugnam parati,
necnon & alacres (quippe vt pro ſalute patriæ,
item coniugum liberorūque dimicantes) in
fugam eos vertūt, multoſq; ſauciant, ſeptem ſo-
lum interfectis: quia neq; inordinate pugna de-
ceſſerant, ſeptiſque vndique corporibus leuiter
fuerant, vulnerati: cum Iudæi quoque magis e-
minus iaculari, quā manus conferre inermes
cum armatis conſiderent. ex ipſis autem Iudæis
tres ceciderunt, paucis prætereā ſauciatis. Placi-
dus igitur ab oppido repulſus aufugit.

Galilæa à Veſpaſiano inuaditur.

C A P. V.

b Veſpaſia-
nus Roma-
norum mili-
tium iter or-
dinat.

Galilzā b verò Veſpaſianus ipſe cupiens
G inuadere, ex Ptolemaide proſciſcitur, or-
dinato militū itinere, ſicut Romani cōſueuerūt.
Auxiliatores enim: qui leuius armati eſſent,
itēque ſagittarios præire iuſſit, ad repenti-
nos incurſus hoſtium ſollicitandos, & vt ſuſpe-
ctas

Etas atque opportunas infidiis sylvas scrutaren-
 tur. Hos sequebatur Romani peditatus equita-
 túsque pars : post quos è singulis centuriis deni
 armaturam suam ferentes, mensurásque castro-
 rum. Post hos stratores viarum ibant, qui agge-
 ris maligna corrigerent, ac aspera complanarét,
 sylvasque obstantes præciderent, ne perplexo
 itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itém-
 que subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tute-
 læ causa multos cum his equites ordinauit. post
 quos ipse veniebat, lectos pedites equitésq; nec
 non & lancearios secum ducens equitúmque præ-
 terea suorú agmine comitat⁹. De singulis enim
 turmis proptios cétum & viginti equites depu-
 tatos habebat. hos sequebantur, qui expugnan-
 dis ciuitatibus machinas & cetera torméta por-
 rarét, deinde rectores, itémque præfecti cohori-
 tibus tribuni, stipati lectis militibus, & post hos
 circum aquilam signa alia, quæ omnibus apud
 Romanos agminibus præest, quod & vniuersa-
 rum auium regnum habeat, & sit validissima.
 Itaque ^a illam & Principatus insigne putant, & ^a Aquilam
 omen victoriæ quoscunq; bello petierint. Sa- ^{Romani}
 cras verò signorum effigies sequebantur corni- ^{Principatus}
 cines, & post eos acies, in latitudinem senis di- ^{insigne &}
 gesta militibus. hisque adhærebat ex more qui- ^{omen victo-}
 dam centurio, disciplinæ atque ordinis custos. ^{ria putant.}
 Serui autem singularum legionum cuncti cum
 peditibus erant, mulis aliisq; iumentis vehentes
 militum sarcinas. Postremum agmen, in quo e-
 rat mercenaria multitudo, cogeant armati pe-
 dites, equitúmque non pauci. Ita peracto itine-
 re, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Ga-
 lilææ peruenit : ibique positis castris, quamuis
 promptos ad bellum milites continebat, vnà &
 ostendendo exercitum, quò hostes metu per-
 celleret, spatiúmque indulgendo pernitentiis

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 69.

Ar. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Iosepho à
suu desertu
in Tiberiada
confugit.

si quis ante prælium voluntatè mutaret, nihil minus autè murorū instruebat obsidium. Itaque multos quidè rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum verò vniuersis incussit. Iosephi enim socij, qui nō longè à Sepphori castra posuerant, vbi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamque Romanos prælio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omninò conspicerent, fuga disiecti sunt. cum paucis autem relictus^a Iosephus, vbi animaduertit neq. se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & Iudzorū animos conc. disse: ac si fides his haberetur, pleròsque libenter ad hostes defectū ire: iam tum quidem bello omni abstinere: quàm longissimè autem periculis abesse decreuit, abductisq. qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadara expugnatio.

C A P. V I.

Vespasianus autem Gadarensium ciuitatem aggressus, primo impetu capit, quòd eā pugnaei multitudinè vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus interius, cunctos puberes interfecit, cū Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nullius ætatis misericordia commoueret. Incendit autem nō solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quædam penitus desolata, nōnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant: neque in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudzorum quorsum euaderent: vnàque illos

illos viam salutis habere, si propositum muta-
uissent. Ipse verò, quamuis adhuc sibi speraret à
Romanis veniam tribuendam, mori tamen sepe
maluisset, quàm prodita patria, cum dedecore
administrationis sibi creditæ, apud illos felici-
ter agere, contra quos fuerat missus. Decevit
igitur Hierosolymam primatibus, quemadmo-
dum sese res haberent, cum fide perscribere: ne
vel nimis extollendo vires hostium, timiditatis
mox argueretur: vel minus aliquid nunciando,
fortasse coepta etiam pœnitentes ad ferociã re-
uocaret: utque si fœdus eis placeret, citò rescri-
berent: aut si bellandum esset, dignum ei cõtra
Romanos exercitum mitterent. Ille quidem
hac epistola scripta, maturè mittit qui Hiero-
solymam literas ferret.

Ann. mundi
403.
A Christo
nato 69.

a Iosephus
ab Romanis
sibi timet,
Hierosoly-
mam prima
sibi scribit.

Iotapata obsidia.

C A P. V I I.

V Espasianus autem Iotapatã excindere cu-
piens (nam in eam plurimos hostium refu-
gisse cognouerat, & præterea validissimum hoc
eorum esse receptaculum) præmittit pedites cū
equitibus, qui montanum iter coæquarent, sa-
xis asperum, ac pedibus quoq. difficile, omni-
nò verò equitibus inuium. Et hi quidem qua-
triduo fecere quod iussum est, latamq. aperuere
exercitui viam. Quinto autem die, qui Mensis
Maij vigesimus & primus erat, prior ^b Iosephus ^b Iosephus
in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectòsque in Iotapatã
Iudzorum spiritus erigit. Cum verò transitum in Tiberia-
eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, de venit.
utq. mox ciuitatem peteret incitaret, veluti cū
ea totam Iudzam capere posset si Iosephū sub-
iugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate
percepto Dei providentia factū ratus, ut qui ho-
stium prudentissimus videretur, ultro se etiam
in custodiam traderet voluntariam: statim

An. mundi

4038.

A Christo

anno 69.

*a Obsidio**Iotapatam.**b In bello
nihil est ne-
cessitate per-
guacius.**c Prælium
inter Roma-
nos & Iu-
deos tota
die commissum,
non dis-
cessit.*

quidem cum equitibus mille Placidum mittit, vnâque decadarehum Ebutium, tam manu quâ prudentia virum insignem, circumvallare ciuitatem iussit, ne clâm inde Iosephus elaberetur. Postero autê die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiem vsque actò itinere, ad Iotapatam peruenit: adductòq; in septentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo castra ponit, distante ab oppido stadiis septem. Consulto autem quàm maximè conspici ab hostibus affectabat, vt visu artoniti turbaretur. quod etiam factum est: còsque tantus continuo stupor inuasit, vt muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi pignit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum posuere, omnes Iudeos exitus obstruētes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe ^b in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudei primò quidē locis suis manentes, Romanis castra ante muros habentib. resistebant. postea verò quàm Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemq; iaculatorum multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit vti: atq; ipse cum peditibus in aduersum collé, vnde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cū eo cuncta Iudeorū profiluit multitudo: omnesque in Romanos pariter irtuētes, procul à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patrando facinora. Neq; minora tamē patiebantur quàm faciebant, nā quantū ipsos salutis desperatio, tātum pudor incendebat Romanos, & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autē duce iracundia ferocitas armabat. Deniq; ^c cū tota die pugnatū fuisset, prælium nox diremit: in quo

in quo Romanorum plurimis fauciat, tredecim interfecti sunt: ludæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihiloque minus, Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt, multoque fortius restiterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos pridie præter spem sustinuerant. Sed eos quoque pugnaciores experti sunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentiū, nisi citò vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minimè ab aggressionē cessantibus etiā Iotapatenorum excursus agebantur, murique fortius oppugnabantur. Et neque ludæi vires hostiū formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim ^a Iotapata paulominus tota rupes est, ex aliis quidem partibus, vndiq. vallibus immensis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus ante deficiat. Ab vna verò tantū Boreæ parte adiri potest, vbi per transversum latus desinēte montis ædificata est: quod quidē ipsū muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Aliis verò circū montibus tecta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita. Vespasianus ^b autem & cum natura loci simul certandū putans, & cum audacia ludæorum, incipere ob-
 sidionem acriter statuit: aduocatisque rectoribus sibi subditis de aggressu deliberabant. Cūque aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui, totum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidōque propinquis montibus excisis, magnaque vi lignorum & lapidum cōparata, cratibusque ad euitanda iacula desuper missa per vallos dispositis, his protecti aggerē construebant. nulla autem noxa vel minima

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

^a Iotapata
sim.

^b Vespasianum
obsidionem
arripere
incipere
statuit.

An. mundi telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autē
40;1. *Christo nato* alij terram ex propinquis tumulis eruentes, sine
 69. intermissione suppeditabant, cunctisque trifari-
 am distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi

super eorum tegmina saxa ingentia, & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium circumpositis (erant autem omnes centum sexaginta) in eos qui super murum astarent, iussit tela contendere, simulque ex catapultis lanceæ percurrerent, saxaque tormentis ingentia mittebantur, ignisque & sagittarum frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiã totum intra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Arabum enim sagittatorum manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes machinæ tela iaciebant. Neque tamē his

a Iudæi per Iudæi prohibiti, ne desuper propugnaret, quieti erant, sed *cuneos ex-* excurrendo per cuneos more latronum tegmina operantium detrahebant, nudatosque feriebant: & ubi illi cessissent, aggerē dissipant. dissipabant, vallorumque munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito, huius damni causam ex distributione operum contigisse, quod interiecta spatia Iudæis locum aggrediendi præberet, adunavit tegmina: coniunctisque pariter viribus obreptiones hostium præpeditæ sunt. Erecto autem propemodum aggere, paulòque minus æquato, propugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil contra moliri, quod oppido saluti foret, convocata susceperunt, murosque altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus iaculis minimè adificare posse affirmarent, hanc eius defensionē excogitavit. Sudibus *b* fixis per eos bonum cor-
 ria

ria recentia extendi præcepit, quæ em slos tormentis lapides sinuata susciperent, quibûsque repulsa tela cætera dilaberentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fabros oppositis, illi murum die noctûque operando ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque validissimis aptatis. Quæ quidem res Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus, magnum mœrorē comparauit, tam Iosephi molitione, quàm oppidanorum obstinatione perterritis.

*Ann. mundi
4031. A.
Christo nato
69.*

Obsidio Iotapatenorum à Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque Iudeorum exortatione in Romanos.

CAP. VIII.

AT Vespasianus & calliditate consilij, & hostium audacia magis irritabatur, qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vltiò incurfabant, inque dies singulos prælia cæteruatim, & cuiusque modi latrociniales doli, & eorû quæ casus obrulisset rapinæ, aliorûque incendia fiebant: donec ^a Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsidere ciuitatem, ut eam vsui necessariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem usque in eadem pertinacia durauissent: fame consumendos eius habitatores putabat: multoque faciliores expugnatu fore si post interual- lum rursus anxii incubuisset. Itaque omnes exitus eorum asserruari præcepit. Illi autem frumentum quidem, aliarûque omnium rerum intus habebant copiam, præter salern. aquæ verò penuria eos affligebat: quia neque fons erat intra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractu æstiuis mensibus

An. mundi 4031. *Christo nato* 69. *a Iosepho* peritum men-
sura ciuibus ministras.

pluvia quo tempore obsessi etiam hoc vehe-
 mentius afficiebantur, quod arcendæ siti fuerat
 excogitarum: quò loque fieri, velut omnis aqua
 iā defecisset, ægrè ferebant. Iosephus enim cum
 & ciuitatem videret abundare aliis rebus, for-
 tésque animo viros esse, quo longiorem Roma-
 nis obsidionem faceret, quam sperabant, iam
 tum potâ mensura ciuibus ministrabat. illis au-
 tē conseruari aquam penuria grauius esse vide-
 batur: ampliorémq. cupiditatē mouebat, quòd
 ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad
 extremam sitim peruentum esset, labori cede-
 bant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere
 non poterant, qui ex aduerso colle trans murū
 in vnum eos confluere locum, & aquæ mensurā
 accipere prospectabant, quò etiam balistarum
 peruenientibus telis, plurimos occidebant. Ve-
 spasianus quidem non multo post, exhaustis pu-
 teis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciuitatem
 sperabat. Iosephus autem, vt hanc eius spem
 frangeret, iussit quàm plurimos per murorum
 minas demersa vndis atque humida vestimēta
 pendere, vt omnes repentē aqua perfluerent
 ex quo mætor simul Romanis ac timor erat,
 cum tantū aquæ viderent eos ludibrio consu-
 mere, quos potu indigere credebant. Denique
 dux belli etiam ipse, quia penuria ciuitatem
 posse capere desperasset, iterum consilium ad
 vim atque arma cōuertit: ludæis quoque id ma-
 ximè cupientibus: quod nec se nec ciuitatem
 saluam fore credebant, & prius quàm fame vel
 siti perirent, mortem bello optabant, Iosephus
 tamen præter hoc etiam aliud consilium quòd
 sibi copia pararetur, per quandā vallem deuia.
 proptereaque minus curiosè habitā à custodi-
 bus excogitauit. Mittēdo enim per occiduas eius
 partes literas ad quos vellet ludæos extra ciui-
 tatem

e Aliud
salidum
Iosephi con-
silium.

tatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & *An. mundat*
 quæ in ciuitate defecerant, accipiebat: manda- *4011. A*
 to commeantibus, vt plerunq; ad excubias re- *Christo nato*
 pererent, terga velleribustecti: quo si qui eos no- *69.*
 ãe vidissent, canum similitudine fallerentur.
 Idque factitatum est, donec eius fraudẽ vigiles
 persenserunt, vallẽmque cinxerunt. Itaque tũc
 Iosephus non diu ciuitatẽ sustinere posse pro-
 spiciens, suamq; pariter salutem, si vellet rema-
 nere, desperans, cũ opimatibus de fuga tracta-
 bat. verũ ^a id populus sensit, & circa eum fu- *a Populus*
 sus, ne sese negligeret, precabatur, in solo re *Iosephum,*
 cumberent. ipsum enim saluti esse ciuitati ma- *ne sese ne-*
 nentem, velut omnes eius causa alacri essent a- *gligeret,*
 nimo certaturi. quod si etiam capiantur, eundẽ *precatur.*
 solatio fore. decere autem illum nec inimicos
 fugere, nec amicos deferere, aut quasi ex naui
 tempestate oppressa desilire. qui ad eam tran-
 quillo mari venisset. ipsum enim magis demer-
 surum esse ciuitatẽ, cum iam nemo audebit ho-
 stibus repugnare, si discessisset cui confiderent.
 Iosephus ^b autẽ quod sibi caueret occultans il- *b Prudentia*
 lorum commodo se exitum putare dicebat. nã *Iosephi.*
 intra ciuitatem manendo, neque seruatis grãde
 aliquid se profuturum: & si caperentur, vnã cũ
 his esse frustra periturum: obsidione verò libe-
 ratum, extrinsecus maximo eis emolumento
 fore: maturẽ enim congregatis ex territorio Ga-
 lilæis, alio bello Romanos ab eorum ciuitate re-
 nocaturum, nunc autem non videre, quid apud
 eos residens vtilitatis afferret, nisi quod Roma-
 nos ad obsidionem magis incitaret, vt se cape-
 rent magni pendentes: quem si fugisse cognou-
 issent, multum essent de obsidionis impetu re-
 missuri. Non flexit his populum Iosephus, sed ^c *c Iosephus*
 hoc circumstiterẽ se magis incendit. deniq; pue- *in Iorapata*
 ri & senes, iuẽmque mulierculæ cum infantibus *romanos.*

An. mundi flentes ad eius pedes accidebant, eumque om-
4031. nes complexi tenebant, & ut fortunæ socius sibi
A Christo remaneret, cum ululatibus supplicabant: non
nato 69. invidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed
 propria spe, nihil enim se mali, remanent: Io-
 sepho, existimabant esse passuros. Ille autem si-
 quidem paruisset, hæc pices esse ratus: custo-
 diam verò, si per vim cogeretur: (multum enim
 propositum discessus etiam querelarum mise-
 ricordia fregerat) remanere statuit, communi-
 que desperatione ciuitatis armatus, & nunc tẽ-
 pus esse dicẽs pugnam incipere, cum ^a spes nul-
 la salutis est: pulchrũque vitã pacisci pro lau-
 de, ac forti aliquo patrato facinore in memoriã
 posteritatis occumbere: ad opera sese conuer-
 tit. Cum ^b pugnacissimis ergo egressus, disiectis
 custodibus, vique ad Romanorum castra excu-
 rebat, & nunc pelles aggeribus impositas, sub
 quibus tendebant, discerpere: nunc operibus i-
 gnem immittere, posteròque die similiter ac
 tertio & per aliquot deinceps dies ac noctes
 bellando non defatigabatur. Sed Vespasianus
 Romanos his excursibus malè affectos aspiciẽs
 (nam & terga date Iudæis pudebat, & fugientes
 insequi armorum pondere tardabantur: cum
 Iudæi semper aliquid agentes, priusquam pate-
 rentur, in ciuitatem refugerent) armatis impe-
 rat, ut eorũ impetum declinarent, neve cum ho-
 minibus mortis audis manum confererent. Ni-
 hil esse fortius desperatis. Restingui autem illo-
 rum impetus si proposito frustrentur, quasi flã-
 mam si in materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quærere victoriam, au-
 gendæ possessionis causa, nō ex necessitate pu-
 gnantes. Per ^c sagittarios autem Arabum & Sy-
 riarum & funditores, perque saxa tormentis emissa
 plerumque repellebat Iudæos. nulla enim telo-
 rum

*a Cum spes
 nulla salutis
 est, bellum
 extremum
 remedium.
 b Audacia
 Iudæorum
 in extrema
 desperatione.*

*c Vespasianum per sa-
 gittarios
 funditores
 Iudæos re-
 pellit.*

Tum machina quiescebat. Illi autem his quidem male accepti cedebant: verum e minus missa intra iactum subeuntes, scilicet Romanis instabant: cum neque corpori, neque animæ parcerent, sed per vicem vtrinque pugnaret. suorum quisque laborantibus subuenientes.

At. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

De oppugnatione Vespasiani contra Ieraplatam, arietem, & aliorum tormentorum bellicum.

C A P. I X.

Igitur Vespasianus ultro se existimans, longitudine temporis, hostiumque incursibus obsideri, cum propè iam muris aggeres æquarentur, arietem admouere decreuit. Est autem aries, a *Arist.* immensa materia, malo navis assimilis, cuius summum gravi ferro solidatum est, in arietis effigiem fabricato, unde etiam nomen accepit. dependet autem funibus medius ex trabe alia, velut ex trutina, palis vtrinque sultus, bene fundatis, retrorsum autem magna virorum multitudinem repulsus. iisdemque simul rursus impellentibus missus, in fronte prominente ferro mœnia percutit: nec est vlla tam valida turris: aut murorum ambitus adeo latus, ut etsi priores ictus fortiter sustinuerit, assiduos vincat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit vi capere oppidum properanti: quoniam perniciofa videbatur obsidio, Iudæis minime quiescentibus. Itaque Romani quidem balistis cæterisque missilium machinis, ut facilius ferirentur qui de muris obstare tentassent, propius adhibitis utebantur: neque sagittarij aut funditores longius aberant. cum verò ea causamuros nemo auderet ascendere: ipsi arietem applicabant cratibus desuper itemque pelibus septum, tam pro sui defensione quam machinæ. Et primo quidem impetu mœnia con-

An. mundi

4031.

*A Christo**nato 69.**a Iosepho**construam,**quo vim ma-**chinæ paula-**tim falleret,**excogitavit.*

cussa sunt: clamorque oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autem eundem locum sæpe feriri, neque multo post murum disturbatum iri prospiciens, quo commento vim machinæ paulatim falleret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, quæ semper impetum arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro: ut eo modo secundi ictus errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res multum Romanis moræ attulit. nam quocunque hi machinam conuertissent, contra illi qui super murum stabant, palearum traduentes saccos, ictibus supponebant: nihilque murus repercussione lædebat, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: proceris enim contis expeditis, in his summis fasces quibus saccos abscinderent alligarunt. Cum autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens ædificatus erat) ictibus cederet, quod reliquum erat, Iosephus eiusque socij ad ignis auxilium se contulerunt: accensumque totum quod aridæ fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflammaverunt, vnaque machinas & propugnacula Romanorum & aggeres concremarunt. Illi vero non sine malo subueniebant, audacia simul eorum territi, & ne adiumento essent, flammis proruentibus impediti: quæ aridum nactæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, necnon etiam sulphur. opinione citius volitabant: operaque Romanorum multo labore curata, vnius horæ spacio pessum dederunt. Hic etiam vir quidam Iudæus, prædicatione ac memoria dignus inuentus est, Samæi filius Eleazarus, cui Sazb Galilææ patria fuit. Is enim saxum ingens altè sublatum, tanta vi super arietem ex muro dimisit, ut machinæ caput abruperet, idque ex mediis hostibus

*b Iosepho**machinas**& propug-**macula Ro-**manorum &**aggeres con-**cremas.**c Eleazar**rebat & au-**dacia.*

hostibus saltu ad eos delatus auferret, nullòque metu reportaret ad murum. Postremò tanquam signum quo tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, ubi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi constitit: contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc a fortissimi extulerunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Galilzi. Qui cum super milites decimæ legionis profiliissent, tanto impetu visque irruerunt, vt & aciem Romanorum perrumperent, quique aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque & cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & refugia, cum operibus quintæ itém, quæ decimæ, eius quæ tertia dederat legionis incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiæ obruerunt. Rursus autè Romani sub vesperam, erectum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibique b propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam leuiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. his enim qui propè aderant viso sanguine perterritis, per omnem fama cucurrit exercitus: relictæque obsidione, plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat metuens patri. Vnde cōtigat, vt & beneuolentia circa re- & torem, & filij trepidatio confunderet multitudinem. facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnib. qui sui causa pertimuerunt conspici studens, bellum c in ludæos sauius incitauit. nō velut vltor quisq; im-

An. mundi
4036 A
Christo nato
69.

a Netira &
Philippi cō-
tra Roma-
nos auda-
cia.

b Vespasia-
ni plantam
miles sagit-
ta percussit
vulnerat.

c Bellum in
Iudæos rei-
nitur.

Anno mudi

4031.

A Christo

69.

*a V^o Roma**morum iacu-*
lorum.

peratoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortantes, murum petebant. Iosephus autem cum suis, licet assiduus balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro & saxis eos appetebat, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. nam & suis ignibus collucebāt, tanquam si dies esset, & certum erant signum quo tela dirigerent: machinisq; procul non apparentibus, mililia cauere non poterant. Ergo ^apropterea tam catapultarum quam iaculorum vi simul multi transigebantur: missilæque machinis saxa & murorum minas auferabant, & frangebāt angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, ut non usque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, huius machinæ vis quantum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt, in muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, saxo percusso caput anulum est, eiúsque ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdiu quoque prægnantis foeminæ transiecto vtero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros deicerentur, sonabant. & acerbimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occubentium gemitus concrepabant: totúsque ambitus muri, ad quem pugnabatur, sanguine confluebat, iamq; ascendi poterat congestione cadaverum. montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquid illi no-

An desuit, quod vel auribus vel oculis terrorē posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam fauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigiliis murus assiduis machinarum ictibus cessit. Tūmq̃ illi quidem corporibus atque armis eā partem quæ delecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

An. mundi
4031.
A Christo
an. 69.

De iterata impugnatione Iotapatenorum.

C A P. X.

MAne autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatum. Idemq̃ cupiens de conuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: vt recti armis dirutum latus vndique obsiderēt, contōsq̃ prætenderent: & cum pontes admoueri cœpissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam verò equitum multitudinem secundum muri spacium per mōtana loca distendit, ne quis fugiens excidiū ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur cōstituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Aliis autem integris muri partibus scalas applicare præcepit: vt qui hos prohibere tentassent, deiectæ partis defensionē relinquerent: exterique omnibus simul telis oppressi, violentiæ irrupentium cederent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem integrum labore fatigatos itēmq̃ senes disposuit, quasi lædi non possent: in parte verò collapsa validum & potentissimum quemque senēque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque præcepit, vt

a Vespasianum ad occupandam ciuitatem, exercitum ducit.

b Iosephi cōtra hostes callidum consiliū.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

agminum vlutatibus ne metu quatereretur, aures obstruerent: contra sagittarum verò multitudinem communiti protegerentur desuper scutis: paulatimque recederet, donec sagittarij pharetras exinanirent. Si verò pontes à Romanis apponderentur, ipsos prosilire mandauit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquenque verò ita certare debere, non quasi consequendum tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere inactari senes ac liberos, coniugésque suas prope modum ab hostibus capi: vimque futuræ cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. ita quidē in vtroque disposuit. Ciuitatis autem vulgus imbellē, mulieres ac pueri, postquā oppidum triplici acie videre circumdatum (nulus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) strictisque gladiis ad partem muri deiecit: hostes instare, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendā sagittariis tela suggerere, tunc^a extremo vlulatu quasi capta vrbe consoouerunt, non vt impendere mala, sed vt adesse iā crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effeminent, intra domos cū interminatione concludit, silere iussas: ipse verò ad partē muri quæ sibi obtigerat transiuit. & scalas quidē applicantibus animū non incendit, sed tantū speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines vniuersarum legionum consonauerūt, & grauitè infremuit exercitus: signoque dato, missis vndique sagittis lux obscurari cepit: Iosephi socij memores præceptorum, & aduersus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus cōmunitis, cū admo-ueretur pontiū machinæ, ipsi^b eas cursu, & an-sequam hostes pedem in his ponerent, occu-

*a Mulierū
 ac puerorū
 vlulatus in
 pugna.*

*b Prælium
 Romanorū
 cum Iudeis
 in ponte.*

pant: cōsq. ascendere nitentes praelio deturbāt, varia manuum itēque animi facinora demōstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriorēs illis viderētur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant. nec prius à Romanis duellebantur, quā vel caderēt vel occiderēt. Itaque Iudzis perpetuo dimicantibus, cū nec vnde mutarent propugnatores haberent, defessis autem Romanorum assiduē substituerentur proque his quos violentia repulissent, alij succederēt: inuicē se adhortati latera copulāt: prorectique desuper longioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno corpore repellendo Iudzos, in muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito, machinis excogitandis cum desperatione stimulat: feruentique oleo profundi milites iubet scutorū cōiunctione defensos. id autem Iudzi multi, qui & paratū haberent, & plurimum, citò Romanis infundunt: ipsis etiā in eos ahenis missis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit, & cū dolore szuissimo deuolvebantur à muro. siquidem facilē à vertice ad pedes vsque sub armatura oleum per totū corpus fluebat, carnēque nō secus ac flamma depascebatur: quod natura facilē calefceret, seroque pro sui pinguedine refrigereret, Thoracib. autem & galeis illigatis incendiij fuga non erat. Nunc autem salientes, nūc incuiati dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem contrā nitentes tutò recedere non poterant, quoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neque Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iudzis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati viderentur, tamen in eos qui perfuderāt ferebātur, præcedentē quisc-

An. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Romanos
Iudæi fer-
uenti oleo
perfundunt.

An. mundi

403i.

*A Christo**nato .69.**a Romani re
infesta à pu
gna retroce-
dunt.**h Vespasia-
nu aggres
altim tollit
& turres e
rigis.**a Iorapateni
oppugnatio-
nem tentan-
tibus prom-
ptò occur-
runt.*

que incurfando, tanquam ipse impetum retar-
daret. Iudæi verò progressum eorum dolo alte-
ro deceperunt, cum fœno græco decocto pon-
tium tabulata perfunderent: quibus illi dilaben-
tes retrahebantur, ut neque fugientium quif-
quam, neque aggredientium firmo posset eniti
vestigio: sed alij quidē resupinati per ipsas pon-
tium tabulas calcarentur, multi verò super ag-
geres deiicerentur: & qui cecidissent, à Iudæis
feriebantur: qui Romanis desilientibus conflictu
iam liberi, facilius tela dirigebant. Cum autem
multa milites mala in hac perpeti pugna dux vi-
deret, sub vesperā eos revocat: quorum non pau-
cis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Iorapata
verò sex viris mortuis, plures quàm trecenti sau-
cii translati sunt. Hoc autem modo pugnatum
est Iunii mensis die XX. At Vespasianus, eorum
causa quæ acciderant, consolatus exercitū, post-
quam ita vidit accensum, neque tam exhorta-
tionem quàm opus deposcere, aggeres quidem
altius tollit. Tres ^b verò turres quinquagenum
pedum in excelsum iuber erigi, ferro undique
tectas, ut & pondere stabiles essent, neque igni-
bus expugnarentur: easque super aggeres collo-
cat, iaculatoribus & sagittariis, itēque leuioribus
missilium machinis plenas, funditorum
quoque fortissimi. Qui cum non conspiceren-
tur propter altitudinem turrium & loricas, ip-
si eos qui super murum astarent facile conspi-
cuos, telis feriebant. at illi cum neque à verti-
ce venientes sagittas facile declinarent, neque
viciisci possent quos non viderent: altitudine
quidem turrium libera manu iacula superan-
te: ferro autem, quo erant septæ, flammis ob-
stante: ob hæc defensionem muri deserunt: op-
pugnationēque ^c tentantibus promptè occur-
runt. Et Iorapateni quidē ita resistebant, quam-
uis mul-

uis multi in dies singulos occumberent, neque
 contra mali quicquam hostibus facerent, quod
 eos sine periculo prohibere non poterant.

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 69.

Iapha expugnatio à Traiano & Tiro.

CAP. XI.

His autem diebus Vespasianus ad finitimā
 quandam Iotapatæ ciuitatem euocatus, cui
 nomen est Iapha, nouas res affectantem, & pro-
 pterea, quod Iotapatenos præter spem restitisse
 audierat, insolescentem, inittit eò Traianum
 decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia
 peditum & equites mille. Ille autem cum oppi-
 dum contra expugnationem munitissimum re-
 perisset (nam præter naturam qua tutum erat
 etiam muro duplici cingebatur) habitatores ve-
 rò eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios
 processisse, prælium cum his committit: eosque
 paulisper reluctatos, in fugam vertit: quos vesti-
 giis consecuti Romani, exterioris muris ambi-
 tum quod confugerant, cum ipsis irrumpunt. se-
 cundum autem murum petentibus, ciues sui
 clausere ciuitatē, metu scilicet, ne cum his rur-
 sus hostes intrarent. Profectò autem Deus Ga-
 lilæorum clades Romanis donabat, qui etiam
 tunc ciuitatis eius vniuersum populum exclu-
 sum mœnibus propriis, ad interitum hostibus
 dedit audissimis cædiū. Multi enim simul ruen-
 tes ad portas, multumque nominatim præpo-
 sitos inclamantes, inter ipsas preces mactaban-
 tur, quibus hostes vnum murum, alterum ciues
 clauserant: & inter medios coacti murorum
 ambitus, multi quidem sociorum gladiis trans-
 figebantur, infiniti verò à Romanis interficie-
 bantur, ne ad vlciscendum quidem recepta fi-
 ducia. nam præter hostilem metum, etiam do-
 mestica proditio eorū animos fregerat. Deniq.

a Iapha ex-
 pugnatio à
 Traiano.

b Iudæi ab
 Romanis
 intra duos
 muros con-
 clusi cruci-
 danur.

An. mundi moriebantur, non Romanos, sed Iudæos ex-
4031. crando, quoad^a omnes interiere numero homi-
A Christo num duodecim millia. Vnde Traianus vacuum
nato 69. esse civitatem pugnatoribus reputans, & si qui
a Duodecim adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existi-
millia In- mans præ timore, imperatori excidium reser-
daorum in- uauit. eumque per nuncios rogauit ut filium
seruauit. suum Titum mitteret, finem victoriæ imposi-
b Titum et turum. Ille autem laboris aliquid superesse ra-
copiam ad Ia- tus cum milite filium misit, hoc est quingentis
phan perne- equitibus. & peditibus mille. Qui^b maturè ad ci-
uis. uitatem profectus sic ordinauit exercitum, ut in
 læuo quidè latere Traianum constitueret, ipse
 verò in dextro obsidioni præfesset. Itaque mili-
 tibus scalas muris vndique applicantibus, cum
 paulisper desuper Galilæi obstitissent, continuo
 mœnia reliquerunt. Titus verò eiusque comites
 saltu demissi, maturè ciuitatem obtinuerunt.
 Tumque^c vehemens cum his, qui se intus cō-
 gregauerunt, pugna commissa est: nunc per angu-
 sta viarum irruentibus validissimis, nunc semi-
 nis ex tectorum culminibus, quæ fortè inuenisse-
 rent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo vs-
 que ad sextam horam sustinere cōflictum. ab-
 sumptis autem bellatoribus, cætera multitudo,
 & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuue-
 nes mactabantur. Denique virilis sexus præter
 infantes nullus remansit, qui cum mulieribus
 abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem
 in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit
 quindecim millia: captiuorum autem duo mil-
 lia CXXX. Hæc Galilæis clades contigit quin-
 to & vigesimo die Iunij mensis.

d Samaritan
vñ in monte
Garizin cō-
gregatio.

De Samaritan à Cereale denudis.

C A P. X I I.

Sed ne Samaritan quidè alieni à calamitatibus
 remāscere. Hi^d namq. in monte Garizin, qui
 est

est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem victorum malis corrigebantur, sed inconsulta saarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque impetus praeuenire. Nam etsi praesidiis tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coe-rant & conspiratio timebatur. Ea-que causa Cerealem quintae legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, praesidioque congregi nequaquam tutum esse duxit quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumuallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aquae tunc indigentibus Samaritis, etiam granes accendi coetus (erat enim tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus intruxerat) adeo ut nonnulli quidem una die siti morerentur, multi vero eiusmodi morti seruitium praeferebant, ad Romanos transfugerunt: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseverarent, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad foedera hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Hae Iunii mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Aqua de
fons in
monte Gari-
um.

b Undecim
milia &
sexcenti Sa-
maritae in-
terfecti.

Ann. mundi

4031.

A Christo

MDC69.

a *Profugum*
quidam pau-
citatem Iota-
pataenorum
& infirmi-
tatem eorum
enunciat.

b *Romani*
hostium dor-
mentibus
utro possu-
nt.

Iotapatenis autem diu durantibus, & præter
 spem aduersa tolerantibus, quadragesimo qui-
 dem ac septimo die, Romanorum aggeres su-
 per murorum altitudinem sunt elati. quidam
 verò ad Vespasianum eodem die profugus ve-
 nit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul
 eorum enuncians: quòdque diuturnis vigiliis,
 & præliis assiduè consumpti, minimè quidem
 ulterius vim ferre possent, verum dolo etiam
 caperentur, si quis instaret. circa extremam
 namque vigiliam, quando & malorum requiem
 habere viderentur, & maximè defatigatos cu-
 stodes matutinus somnus occupat, dormire eos
 dicebat, eadèque hora inundendos esse sua-
 debat. Vespasiano autem, quia fidem nosset in-
 ter se Iudæorum, quantàque superbia poenas
 contemnerent, transfuga suspectus erat: nam
 & antea quidam ex Iotapata captus, omne tor-
 mentorum genus fortiter pertulit, & cum ne
 flammis quidem coactus, quid intus ageretur,
 hostibus exquirentibus prodidisset, mortem
 deridens crucifixus est. Fidem tamen prodito-
 ri coniectura faciebat, fortasse illum vera dice-
 re: ipse autem nihil ex eius fallacia magnum si-
 bi existimans esse metuendum, asseruari homi-
 nem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat
 exercitum. Hora igitur quæ fuerat indicata, si-
 lentio muros petebat: primusque incedebat
 Titus cum vno è tribunis Domitio Sabino, pau-
 cis ex quintadecima legione comitatus. Inter-
 sedis autem vigilibus, in ciuitatem ingrediū-
 tur, & post eos Sextus Cerealis tribunus, &
 Placidus, subiectos sibi milites introducebant.
 Arces verò occupata, cum hostes in medio op-
 pido

pido versarentur, iamque plane dies esset, ne
 tunc quidem illi qui capti tenerentur, adhuc
 excidium sentiebant, multo labore somnóque
 pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula
 visus eius hebetavit, quæ casu tunc plurima se
 circa oppidum fuderat, donec totus irrupit e-
 xercitus: solóque malorum periculo exuscitati
 sunt: morientésque æmum se periisse credide-
 runt. Romanos autem memores quid obsidio-
 nis tempore pertulissent, neque parcendi cui-
 quam, neque miserendi quenquá tangebant cu-
 ra. sed ex arce plebem ad prona compulsam fa-
 cilimè trucidabant, ubi loci difficultas pugna-
 cibus quoque negaret copiam resistendi. via-
 rum nanque angustis pressi, ac per æclivia di-
 labentes, fluente desuper bello obterebantur.
 Id multos etiam qui circa Iosephum lecti es-
 sant, ut manibus propriis liberarentur incita-
 vit. nam cum se viderent Romanorum neminè
 posse occidere, ne Romanorum manibus oppe-
 terent, præuenerunt, & in extrema parte ciui-
 tatis congregati somet interfecerunt. Quicun-
 que tamen vigilum primi captam ciuitatem
 senserant, in quandam currim septentrionalem
 fuga recepti, aliquandiu quidem restiterunt. deinde
 circumfusi hostium multitudine, serò
 dextras dedere: hisque instantibus, mortè suam
 æquo animo præbuerunt. Potuissent autem in-
 eruento Romani obsidionis sine gloriari, nisi
 vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius
 peremptus insidiis. Nam quidam ex his qui ad
 speluncas confugerant (erant autem plerimi)
 rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad
 fidem salutis ac præsidium, quo tutus ascende-
 ret. cumque is manum porrexisset incautè, hasta
 ille præuentum sub inguine perculit, ita: inque
 confecit. Illo quidem die comparentem multo-

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 69.

a Romanis
 neque par-
 cendi neque
 miserandi
 cura tangit.

b Pugna Iu-
 daeorum cū
 Romanis

c Antonium
 a Iudas in-
 sidijs perem-
 ptum.

An. mundi
4031.

A Christo
nato 69.

a Quadra-
ginta millia
Iudaorum
excidij tem-
pore, pugnis
que superio-
ribus inter-
eung.

tudinem peremere Romani. postea verò secuti
diebus scrutando latebras, per cuniculos & spe-
luncas in omnem sœuebant ætatem, præter
infantes ac sœminas. Itaq; captivi quidem mille
ducenti congregati erant: quadraginta a verò
millia connumerata sunt excidij tempore pu-
gnisque superioribus mortuorum. At Vespasia-
nus ciuitatem ipsam excindi iubet, castellaque
eius omnia exurit. Iotapata quidem ita deuicta
est tertiodécimo imperij Neronis anno, cale-
darum Iuliarum die.

*Quomodo Iosephus capta vitam suam re-
demerit facto & verbis.*

CAP. XIII.

b Iosephus
in profundum
puteum de-
scendit, & in
specu deli-
scit.

Romani verò Iosephum requirentes, & pro-
pria indignationis causa, & quod impera-
tori operæ precium videbatur (captus enim ma-
xima pars belli esset) mortuos itémque abditos
rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortu-
nz quodam vsus auxilio, per medios se hostes
surripuit, & b in quendam profundum puteum
saltu demissus est, cui amplum specus adiunctus
erat à latere, quod supra scrutantes videre non
possent: vbi quadraginta insignes viros latitan-
tes offendit, reitúmque vtilium apparatus, qui
non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem
omnia complexus, interdum quidem se occulta-
uit: nocte verò sursum ascendens, vigilas ex-
plorabat, vt fugeret. Cúmque omnia vndique
ipsius causa maximè custodirentur, neq; fallen-
di spes esset, in speluncam iterum descendebat:
biduúmque ibi delinuit. Tertia verò die, capta
e Vespasia-
na Iosepho
per tribunos
qui pacem.
quodam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indica-
tus est. Túmque Vespasianus propere duos tri-
bunos, Paulinum & Gallicanum, iussos pacem
dare

dare Iosepho, & hortari eum ut ascenderet, *An. mundi*
 mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam *4031.*
 ad eum venerunt: fidemq; pro salute dantibus *A Christo*
 minimè paruit. Ex his autè magis quæ pati me- *nato 69.*
 ritus esset, qui plurima cõmisisset, quàm ex na-
 turali mansuetudine rogantium suspitionem
 colligens, velut ad pœnā euocaretur, timebat:
 donec^a Vespasianus tertium quoque tribunum *a Nicanor*
 Nicanorem, Iosepho notum, atque olim cõsue- *tribunum Io-*
 rum misit. Is autem, quàm mite in eos Roma- *sepho notum.*
 norum esset ingeniũ, quos semel subiugassent,
 referens: quòdque ipse Iosephus virtutis causa
 magis admirabilis, quàm inuisus ducibus habe-
 retur: essetque imperatori studium non eum
 ad supplicium ducere, quòd etiam sine dedi-
 tione sibi liceret exigere, sed conservare potius
 virum fortem: his addebat, quod nec Vespasia-
 nus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mit-
 teret, ut rem optimā pessimā, hoc est, perfidiaz
 prætexerat amicitiam: neq; semet ipsum illi, ut
 amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Ve-
 rum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæsita-
 tante, milites quidem irati, speluncæ ignē sub-
 mittere properabāt. sed retinebat eos belli du-
 ctor, vivum Iosephum capere plurimi pendens.
 Nicanore^b autem vehementer instante, ubi e- *b Iosephi do-*
 tiam hostilis multitudinis minas comperit Io- *Iudaorum*
 sephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei *clade nocturn*
 Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Ro- *na semina.*
 manis essent euentura principibus ostendit. e-
 rit autem interpretandis quoq; somniis ido-
 neus, & coniectare quæ ambigüe diuinitus di-
 cerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum li- *c Iosephus*
 bros nouerat. quod & ipse sacerdos esset, & pa- *Deo plenus,*
 rentibus sacerdotibus procreatus. Illa^c igitur *occulta, pro-*
 hora quasi Deo plenus, & recentium somnio- *ces offere*
 rum, quæ horrenda viderat, simulacra mente *Deo.*

An. mundi 4031. *A* *Christo nato* 69. *a Iosephum* *Nicanori* *consentit.* *Iudaeorum* *in Iosephum* *impetum.*

complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudaeorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna verò ad Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædiceret, elegisti, do quidem manus sponte Romanis, & vivo. testor autem, quod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. Simulque a his dictis, Nicanori consentiebat. Verum qui unà confugerant Iudaeorum, postquam intellexerunt Iosephum rogantibus cedere; universi circumstantes clamabant, certè plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt, quæ Iudæis Deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidit? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intueri servientem? quàm citò tui oblitus es? quàm multos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionem fortitudinis habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te servari cupis. Sed quamvis te Romanorum fortuna tui oblivione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commodabimus. Tu verò si quidem sponte moriart, dux Iudaeorum: si verò inuitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis ei gladiis, occidendū illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorem esse ratus, si ea non renuntiasset morte præventus, argumentis et philosophiæ necessariò tractare incipit. Et quid enim tātopere, inquit, o socij propriæ cedis auidi sumus? aut cur amīcissimas inter se res, corpus & animam, in dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc sciunt, Optimum in bello mori? sed lege belli, hoc est, a victoribus trucidari. Proinde si quidem

Oratio Iosephi ad socios.

dem Romanorum ferrum deprecor, verè meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putat, quanto iustus nos ipsi nobis pepercerimus? Quippe stolidū est ea circa nos admittere, pro quibus ab illis dissensimus. Pulcrum enim esse pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus qui eam præripuerunt: nunc autem neque prælio nobis obstant, neque nos interficiunt. Itidem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo quæ ab hostibus dubiè suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum seruitutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imò verò ignauissimi quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestate a nauta tem metuens, ante vim turbinis nauem sponte submergit. Quinetiam propria manu perire, à communi omnium animalium natura discrepat, eoque modo in occisorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Si quidem naturæ lex validissima, ut velint vivere, in omnibus sita est: Idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus poena persequimur. Deum verò indignè ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat. Ab illo enim accepimus ut essemus: rursumque, ut esse desinamus, illi reddendum est. Corpora mortalia sunt, quidem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima verò semper immortalis sicula in corpore est: Deique particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis succipuerit

Ann. mundi

4031.

A Christo

nato 69.

a Pulcrū est
pro liberta-
te mori, pu-
gnando ta-
men.h Similitu-
do a nauta
sumpta.c Propria
manu peri-
pat, eoque
modo in
occisorem
nostrum
Deum
summum
scelus
admittitur.a communi
animalium
natura
discrepat, eoque
modo in
occisorem
nostrum
Deum
summum
scelus
admittitur.d Anima im-
mortalis est,
Deique par-
ticula in cor-
poribus col-
locata.

*42. mundi
4031.
A Christo
anno 69.*

aut malè tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eum se latuisse quem laeserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlscisci, iustum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi verò Deum fugientes, & optimum Deum, impiè facere non videbimur? An ignoratis quod eorum qui lege naturæ vita ex eunt, acceptumque Deo debitum soluunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusque ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in cælo adeptæ sanctissimum: atq; inde rursus, voluentibus seculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in sei-

*a Deo ante
res iniuria
per nepotes
vlsciscitur:
b Mos veto
vult cum q̃s
quo sibi ip̃s
violentiæ
manum intin-
derunt.*

psos insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit. pater autem a illorum Deus auctores iniuriæ per nepotes vlsciscitur. Hinc & Deo inuisum est, & à sapientissimo legis nostræ cōditore coercetur. Deniq; b si qui se occiderint, apud nos quidem vsque ad solis occasum insepultos abiici decretū est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autē & dextræ iubentur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatæ sunt: quoniam vt corpus ab anima, ita manum esse à corpore alienam existimarent. Pulcrum est igitur, b socij, iusta sentire: neque humanis cladibus addere, vt creatorem omnium impietate lædamus. si salui esse volumus, salui simus, nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstrauimus. sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam. multo enim stolidior sim, quàm qui ad hostes vitro profugiant, siquidem illi salutis suæ causâ id faciunt: ego verò interitus, & qui-

& quidem mei. Romanorum tamen insidias vo- *An. mundi*
 tis expeto. nā si me & post iunctas dextas per- *4031. A*
 imant magno animo paratūque moriar, menda- *nato Christo*
 ei perfidia pro victoria solatio mecū auferens. *69.*
 Multa quidem in hunc modum Iosephus, ut à
 eade propria socios dehortaretur, dicebat. Illi
 autem obstructis auribus desperatione, qua se
 iam dudum morti deuouerant, concitantur: &
 alij aliunde cum gladiis accurrentes, ignaviam
 exprobrabant: & quasi eum mox percussurus
 quisq; adoriebatur. Ille autē cum aliū nomina-
 tim vocaret, aliū vultu ducis intueretur, alte-
 rius dextram prehenderet, aliū precibus exor-
 rarer, varia mētis affectiones (ut in tali necessita-
 te) distractus ferrum^a omnium à eade sua pro- *a Iosephus*
 hibebat, nō secus ut fera bestię circumclusa, at- *vix ferrum*
 eum semper qui se contingeret, ora conuertēs. à eade sua
 illorum autem, qui ducem in extrema quoque *prohibet.*
 clade reuerendū putabant, debilitabantur, dex-
 tra, gladijque de manibus elabebantur: multi cum
 manus ei afferrent, sponte frameas dimittebāt.
 Iosepho autē non defuit in desperatione consi- *b Aliud Io-*
 lium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in pe- *sophi consi-*
 riculum mittit. Et quoniam morti decretum est, *lium.*
 inquit, agite, cades mutuas fortiamur: & cui ob-
 tulerit, manu sequentis occumbat, atque ita o-
 mnium fortuna perambulet, neq; sua se quis dex-
 tera feriat. iniustum est enim ceteris interem-
 ptis, ex aliis quenquam, si poenituerit, saluum
 esse. Visus^c est vera dicere, & quod persuasit *c Iosephi so-*
 agitur: ut sors cuique obigit, paratam ei qui se- *ei per sortē*
 queretur necem suam præbebat, quasi mox e- *percutit, Iose-*
 tiam duce perituro. cum Iosepho enim perire, *pho cum al-*
 vita dulcius æstimabant. Remansit autem ipse *tero super-*
 cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei *fiue.*
 prouidentia. Consultoque prospiciens, ne vel
 forte grauaretur, vel si nouissimus necessitas ge-

An. mundi
4031.

A Christo
nato 69.

a Iosephus
ad Vespasianum per
Nicanorem
dusitur.

b Exempti
gratia & mi
sericordia
Titi, erga
Iosephum.

c Iosephus
cum Vespasiano
solus
colloqui
cepit.

d Iosephus
Vespasiano
futura pra
dicat.

tilis eade pollueretur: illi quidem, fide interposita, ut viveret persuasit: ipse vero hoc modo & Romanorum & domestico bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visendi eius gratia occurrebant: & cum se circa decem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus esset, aliis insipientibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui vero propius erant, facta eius reputantes, mutatione stupecebant. Rectorum autem nemo fuit, qui licet ante irascereur nomini eius, vici aspectu non mitior factus sit. Titum vero praeter alios & fortis Iosephi animus in calamitatibus, & aetatis eius misericordia capiebat: qualisque pridem fuisset in praeliis reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti, succurrebat quanta esset fortunae potentia, quamque velox belli momentum, humanarum autem rerum nihil firmum atque perpetuum. quamobrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit: plurimamque salutis eius pars Titus exitit apud patrem. Vespasianus tamen quasi missurus eum Caesari, ut cautissimè custodiretur precepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisque ab illo omnibus aliis praeter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum hoc putas Iosephum te habere captivum: ego autem maiorum ad te nuncius venio, praemissus a Deo: alioquin Iudaeorum legem sciebam, & quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Nerone me mittis: quid ita? quasi qui Neroni usque ad te successuri sunt maneat. Tu es Caesar Vespasiane & imperator, atque hic filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asservare: nam dominus

dominus quidem non mei solius es tu Cæsar, *An. mundi*
verum etiā terræ marisq; ac totius hominū ge- *4011.*
neris: me autem ad maiorem pœnam custodiri *A Christo*
oportet, si ex tempore & subito in dominū ista *nato 69.*
confingo. His dictis Vespasianus statim quidem
fidem non habere videbatur, eaq; Iosephum e-
xistimabat salutis gratia comminisci. paulatim
verò ad credendum impellebatur, iampridem
illum excitante ad imperium Deo, sceptraque
multis præmonstrante aliis portentis. Sed & *a Iosepho*
in aliis verum esse Iosephū deprehenderat. Al- *in omnibus*
tera namq; amicorū qui secretis intererant, ad- *verax depre-*
mirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deli- *henditur.*
ramen: a sint) neque Iotapatenis de excidio, ne-
que sibi de captivitate quicquam dinovisset, ve-
à se itam depelleret: Iosephus Iotapatenis ait se
prædixisse, quod post diem septimū & quadra-
gesimum eos maneret exitium, quodq; ipsum
Romani vivū essent in custodia retenturi. Hæc
in secreto quæ sita, Vespasianus ubi vera esse cō-
perit à captivis, etiam quæ de se dixisset credibi- *b Vespasia-*
lia coeperat existimare: sed neq; custodiā Iose- *nu Iosepho*
pho nec vincula remittebat: vestimentis autem *neq; custo-*
aliisq; muneribus eum donare benignissimēq; *diam nec*
fovere non desinebat, etiam Tito magnam ho- *vincula re-*
nori eius operam commodante. Quarto autem *mittit: mu-*
die mensis Iulij Vespasianus in Ptolemaida re- *neribus verò*
versus, inde in loca maritima Cæsaream perue- *eum foveo*
nit, Iudææ maximam civitatem, & quæ maiorem non desinit.
incolarum partē Græcos haberet. Igitur & ex- *c Cæsarea*
ercitū & restorē indigenę omni favore ac be- *maritima*
nignitate suscipiūt, affectu quidem quo Roma- *Iudæa ma-*
nos diligenter, plus autem illorum qui excisi *rima civitas*
fuerant odio: unde etiā multi simul, ut de Iose- *maorem in*
pho supplicii sumeret, cum clamore precaban- *colarum par-*
tur: Vespasianus autem de ista quidem petitio- *tem Græci*
ne, velut ab inconsulta multitudinis oblata, habet,

Ann. mundi nihil respondendo dissoluit, legionē verò dux
 4031. *A* quidem hyematum apud Cæsaream posuit,
nato Christo quod opportunam videret esse ciuitatem. De-
 69. *a Scythopo-* cimam verò & quintam a Scythopolim misit,
lin. ne totius exercitus molestia Cæsaream preme-
 ret. Erat autem illa quoque aprica per hyemem,
 quantum æstatis caloribus æstuosa, vt in plani-
 tie sita atque maritima.

Ioppe demum capitur.

C A P. X V.

b Ioppe se-
ditioforum
& latronum
receptaculu.

D Vm hæc autem aguntur, collecta non exi-
 gua multitudo, qui vel ab hostibus sedicio-
 ne defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis & fuge-
 rant. Ioppen b sibi receptacula reuocant, quæ
 antea vastauerat Cestius. Et quia terra quæ va-
 stauerat arcebantur, migrandum in mare cen-
 fuerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriā,
 ac Phœnicen, itémque in Ægyptum cōmeantes
 plurimos latrociniis prædabantur: omnibusque
 nauigiis iniuriam faciebāt illarum patrum pela-
 gus. Sed Vespasianus cognito quid cōstituisent,
 equites in Ioppen nec non & pedites mittit. Hæ-
 que nocte in ciuitatem, quod incustodita erat,
 ingressi sunt. Eius autem habitatores, postquam
 irruptionem præsenferant, ne tunc Romanos ar-
 cerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: &
 in his, vltra coniguum sagittæ spatium, perno-
 ctare. Cū verò Ioppe natura esset importuo-

c De Andro-
meda vide
Quid. 4.
Metam.
d Ingenitæ
passas in ma-
ri Ioppen for-
merge.

sa (namque in asperum cæteraque arduum litus
 definit, ac summis vtrinque cornibus leuiter in-
 curuum, quæ vastæ supersunt, & ingentibus pro-
 cellis pelagus turbant: vbi etiam nunc c Andro-
 medæ catenatæ signis extantibus, fabulæ vete-
 ris fides ostenditur: aduersus autem aquilo fe-
 riens littora, summos in obiectas cautes fluctus
 affligit, solitudinēq. intiorē efficit & rationē

in eo

in eo salo fluctuâibus Ioppenis: prima luce violentus, quem illac nauigantes Melamboreâ vocant flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, alias verò collisit in scopulos. multæ autem cum magna vi aduerso æstu niterentur ad pelagus, nam & litus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant, sublatæ in sublime gurgite mergebantur: & neque fugæ vsquam locus erat, neque manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi violatus collisis nauibus audiebantur, & multi crepitus fractis Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragiis implicati moriebantur. nonnulli autem ferro se interficientes, velut id satius esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: ut & pelagus sanguine redundaret, omnisque ora maritima cadaueribus oppleretur: cum etiam ad litus appulsi, in eo stantes Romani milites trucidarent. eiectionumque^a autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romanis funditus erunt. Ioppe^b quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eò piratæ conflueret, b^c Ioppe castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: ut hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites verò omne circum territorium peragrantes ad fines Ioppe, vicos & oppidula simul exurrent. Illi igitur præceptis obediētes in dies singulos incurfando, excindebant rōtas regiones atque vastabāt. Vbi verò Iotapatæ apud Hierosolymam casus nunciatus est, primò quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quòd nemo qui se vidisse diceret quæ iactabantur aduenierat, non credebant. nec enim vel nuncius ab

An. mundi
4011.
A Christo
nato 69.

Quatuor
mille ducē-
ta corpora
eiecta.
b^c Ioppe
castis in arce
munitis.

An. mundi
4032.

A Christo
nato 69.

a Ipsa fama
per se Iota-
pata exci-
dium pradi-
cat.

b Iosephus
Hierosoly-
mit perem-
ptum esse di-
citur.

edictum, ini-
uriis, &
tra. uia in
urbe erga
Iosephum.
d Vespasia-
nus in Agrip-
pa regnum
venit, ibiq;
per dies vi-
ginti crea-
to milite, in-
gula viuit.

quis superfuerat: sed ipsa per se fama excidii
prædicabat, velox nuncia tristium: paulatimq;
per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes
ambiguitate certior habebatur. quineriâ rebus
gestis plura quæ facta non erant affingebantur:
& in excidio ciuitatis peremptus dicebatur es-
se Iosephus, quæ res maximo luctu repleuit Hie-
rosolymam: & per singulas domos itémq; co-
gnationes, amissorû quisq; lugebatur à suis: lu-
ctus verò ducis publicus erat, & hi quidē hōspi-
tes, alij propinquos, amicos alij, nonnulli etiam
fratres flebant: Iosephum autem vniuersi, aded
vt per dies triginta nunquā lamenta in ciuitate
cessarent, magnâq; mercede conducerentur ti-
bicines naxiarum. Tempore autem veritate re-
uelata, vbi de Iotapata quidē vt res habebat, fi-
ctum verò quod de Iosephi morte vulgabatur,
eumq; viuere & cum Romanis esse copertum
est, ac supra captiui fortunâ à ducibus honorari,
tantam in eum viuum iracundiam, quantâ prius
cum mortuū crederent beneuolentiam, conce-
perunt. Et ab aliis quidem ignauis, apud alios
proditionis arguebatur: totâq; in eum ciuitas
plena erat indignatione, atque conuiciis. Vtrò
& autē his vulneribus excitabantur, magisq; ac-
cendebantur rebus aduersis & offensio quæ pru-
dentibus ne similia perferât cautionis & custo-
dix causam præbet, ad alias calamitates tanquā
stimulus incitabat: & maiorû semper incipie-
bat ex fine principium. deniq; maiore in Ro-
manos impetu ferebantur, velut in Iosephum
pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem
habitatores eiusmodi turbis agitabatur.

Deditio Tiberiadu.

C A P. X. VI.

Vespasianus autem studio visendi regnum
Agrippæ, quâ & ipse Rex incitabat, rectorē
simul

simul cum exercitu paratis accipere domesti-
cis diuitiis, ac per eos agras partes regni com-
pescere) motis ex Cæsarea maritima castris, in
eā quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit:
ibiq; per dies 20. milite recreato, ipse quoq; re-
rum gestarum gratias Deo referens in epulis e-
rat. Postquam verò Tiberiada quidem novas
res cupere ac deficere Taticheas audiuit (ad re-
gnum autē Agrippæ utraq; pertinebat) decreto
apud se vndiq; ludzos excindere, opportunum
esse credidit aduersus eos exercitum ducere,
simul vt Agrippæ hospitio vicem rependeret,
potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium
suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopo-
lim traduceret. Hæc autem ciuitas Decapoleos
maxima, & Tiberiadi vicina est. Quò cum ipse
venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum
tribus. vltis legionibus progressus ad trigesimū
à Tiberiade stadium, in quadam mansione
conspicua nouarum rerum studiosis, cui non: en
est Enabris, castra ponit: atque a hinc decadar-
chum Valerianum cum equitibus 50. mittit, qui
pacifico sermone oppidanos alloqueretur, &
ad fidem inuitaret. audierat enim, quòd pacem
populus desideraret: à nonnullis autem ad bel-
lum eum cogentibus, seditionem pateretur.
Itaque Valerianus vbi muro appropinquauit,
& ipse de equo desiliit, & suos comites idē fa-
cere iussit: ne laceßendi prælij causa, potius ve-
nisse videretur. Sed b priusquam verbum face-
ret, armati excurrere in eum seditionis, qui erant
validiores, re & ore quodam nomine Iesu, To-
biæ filio, latrocinialis agmine principe. Valeria-
nus autem, neque præter mandata ducis prælio
congrédi tutū ratus, etiā si de victoria ce: tus es-
set: pugnāmq; periculosam esse, si cū multis pau-
ci, & instructis imparati configerent, inopinata

An. mundi
4031.
A Christo
nato 69.

a Valeriano
pacifico ser-
mone oppi-
danos allo-
quitur.

b Seditionis
excurrunt,
ac Romanos
in fugam
vertunt.

Ann. mundi 4031. *A Christo nato* 69. præterea Iudeorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relicti: quos Iesus eiusque socij, veluti pugna non infidiis captos, lati in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum castra profugiunt: adhibitoque sibi Rege ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neque quæ paucorum esset, totius esse civitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque ultimum iter defectionis autores, à quibus ipsi olim ad fœdus venire properantes, nunc usque ne id facerent asseruati fuissent. His eorum precibus, quanquā toti civitati propter equorum rapinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippa videbat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data Iesus eiusque socij, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consilium, ad Taricheas confugiunt. Posterorūque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadem sentire quæ supplices, ad civitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum falsis ominationibus obuiam prodeunt, salutis datorem ac benemeritum accclamantes. Cum vero militem angusti aditus remorarentur, murorum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: ut præda tamen & iniuriis abstinerent, in gratiam Regis dixit: eiusdemque causa muris pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: aliisque modis malis afflictam civitatem ex dissensione recreavit.

CAP. XVII.

DEinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens, quod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas conflueret, munitione confisa civitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. Etenim civitatem ita ut Tiberias sub monte positam, qualem non alluebatur undique muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus sinxerat, nam illam quidem in principio defensionis, pecuniarum itemque virium copia communiavit: Taricheis vero largitatis eius reliquie profecerunt, scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri praelio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Iesus eiusque socii neque multitudo hostium, neque disciplina militum perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus: ac parte aliqua edificij dissipata, ubi armatos congregari videbant, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiant, eosque binsecuti Romani ad navigia compulsi. Et illi quidem tantum prouecti, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, desertis inter se navibus adversus hostes in terra constitutos, navali praelio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima civitate planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eodem mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxiliis opus esse mandavit. Ipse vero equitum

b Romani

Iudeos ad

navigia con-

pellunt.

An. mundi 4011. Christo nato 69. plerosque etiam priusquam subsidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Iudæorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: & o^a Romani, alt, pulchrum est nanque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus sciatis: nostras enim manus nemo unquam toto orbe hostis vilius evasit: Iudæi verò ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus victi non defatigantur: itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseverantius laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo

a Oratio Titus ad milites perierrefa-ctos.

h Iudæos nō eximescen-tes,

veteor autem, ne cui vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quòdque Iudæi, hæc et satis sint audaces, mortemque contemnant, incompositi nomen bellorumque imperiti sunt, vulgus rectè potius quàm exercitus appellandi, de vestra verò peritia atque ordinatione referre quid opus est. Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus, nam quod perpetuus militiæ commodum, si pares cum rudibus contigrediamur? Quin reputate, quod armati cum infirmis, & equites cum peditibus, & ducti tuti consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis; quòdque nos hæc virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit fortitudo. hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi met subuenire: numerosæ autem copiæ plus incommodi ex semetipsis, quàm ex hostibus capiunt.

e Nō sola hominum multitudo in bello obtinet, sed etiam, si vel in paucis sit, fortitudo.

Itaque

Itaque Iudæos audacia & ferocitas ac desperatio sine mentis scientia ducunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis verò offensivis extinguuntur, nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter adversa decipitur. Ad hoc maiores nobis sum, quàm Iudæis, causæ certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terræ imperium videamus hostium adversariorum loco Iudæos habere? Præterea considerate, quòd ne patiendi quidem alicuius intolerabilis mali metus est. multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos à patre miti nobis speramus auxilio, convenit antecapere, ut & maior sit & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus antè gloriosè gestis dignus fuit, ego verò eius sum filius, vósque milites mei. nam illi vincere consuetum est: ego verò reverti ad sum perpetiar victus? quo pacto autè vos non puduerit, duce vestro periculis non occurrere, non superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irumpam, nemo autem vestrum à me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope divina, & manifestissimè præsumite, quòd multò plus mixti hostibus efficiamus. quàm si extrinsecus pugnatemus. Postquam Titus hæc prosequutus est, divina quædam alacritas militibus incidit. Et quia Traianum advenire cum cccc. equitibus ante prælium contigit, ægrè serebant, tantum minueretur victoria societate. Militæ autem Vespasianus & Antonium Silonè cum duobus

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Causæ certaminis Romanis summa maiores quàm Iudæis.

b Militibus obtemperare par est.

c Vespasianus Titum cum milibus co-

An. mundi
4037. *A*
Christo nato
69.

*a Iudei in
simulacrum
effugiunt.*

*b Acerba
dissensio &
seditio in
urbe.*

*c Oratio Ti.
ad Roma-
nos milites.*

millibus sagittariorum, ut occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita ut praeceptum fuerat, circumuenti sunt ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus petrexit citato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, tanto spatio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde multo etiā plures quā erant apparuerunt. Iudaei verò licet incursum eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinuerunt congressus. Perculsi autem contis, equorumque impetu deturbati concubabantur: atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in ciuitatem, ut quisque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos à tergo instans, alios per transitum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, idu ora transfuerberabat: multos autem, alium super alium lapsos inuoluens, cōficiebat: omnesque ad moenia cōfugientes praeueniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excepit autem illos acerba dissensionaque indigenis, & fortunarū suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellū gestum, maximēque. quod malē pugnatum fuerat, nō placebat, sed populus aduenarum qui plurimus esset vim adhibebat, & in ea se discordantium clamor erat, veluti iam arma caperent. Quibus auditis, nec. n. procul à muris aberat, Titus exclamans: Hoc tēpus est, quid moramur commilitones? Deo nobis dedente Iudaeos suscipite victoriā. Non auditis clamores? Qui manus nostras euasere discordant, habemus ciuitatem, si modò properamus. Veruntamen cum velocitate animi opus est: nihil enim magnum effici sine periculo consuevit, non solum autē hostium concordiam, quos citò necessitas in gratiam reuocabit, sed

sed etiam nostrorum auxilia præuenire debe-
 mus, ut præter victoriam, qua tantas copias pau-
 ci superamus, etiã ciuitate soli patiamur. Simul
 his uictis concessit equum, atque ad lacum de-
 currit, & per eum properẽ ciuitatẽ ingreditur,
 quem cæteri consecuti sunt. pavor autem eius
 audaciæ murorum defensores inuasit, & pugna-
 re quidem, vel prohibere uenientem, nemo su-
 stinuit. relictis^a autem excubiis, Iesus quidem a Iesum cum
 cum sociis in agros effugit: alij verò decurrẽtes socii in a-
 ad lacum, in manus hostium contra uenientiũ gros effugis.
 incidebant. mactabatur autem alij cùm scaphas
 scanderent, itẽque alij, cum iam prouectos as-
 sequi natando conatẽtur, plurimãque per ciui-
 tatem fiebat hominum cædes, aduenarum qui-
 dem resistentium, qui nõ effugissent, indigena-
 rum verò sine pugna, quoniam spes eos fœderis
 & conscientia quod belli consilium non habue-
 rant, à prælio deterrebat: donec Titus nocenti-
 bus interemptis, miseratus indigenas ab inter-
 necione requieuit. At qui in lacum confuge-
 rant, ubi ciuitatem captam viderunt, quã lon-
 gissimẽ ab hostibus, recesserunt. Titus^b verò
 missis equitibus res gestas patri nunciat. Qui
 bus ille compertis, quod necesse fuit, & filij vir-
 tute admodum lætus, & facinoris claritudine
 (maxima enim belli pars videbatur exempta)
 tum quidem statim circumdari ciuitatem cu-
 stodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, cæ-
 dẽque euaderet. postero autem die cùm des-
 cendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui e-
 refugerant, fabricari iussit, quæ tam mate-
 riarum copia, quã artificum mul-
 titudine maturẽ con-
 textæ sunt.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

b Titus res
gestas & vi-
ctoriã patri
nunciat.

CAP. XVIII.

a Fons Ior-
dani.b Descriptio
Genesar.

Lacus autem Genesar quidam à terra conti-
nente appellatur. XL. verò stadiis in latitu-
dine patens, centumq. in longitudine, aqua dul-
cis est atque potabilis. Palustri enim crassitudi-
ne tenuiores habet latices: & undique in litto-
ra ac arenas desinens, purus est, ac præter hoc
semperatus ad hauriendum: & fluviò quidem
sive fonte lenior est, semper autem frigidior,
quàm lacus diffusio patitur, manet: æstiusque
noctibus eius aqua sub diuo perflata, nequa-
quam æstibus cadunt: id enim facere indigenis
moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera
ab alterius loci piscibus tam sapore quàm spe-
cie discreta: mediùsq. a fluviò Iordane secatur.
Cæterùm Iordanis fons Paniū esse videtur: sed
re vera huc terra conditus fertur ex ea quæ vo-
catur Phiale. Hæc autem est, quæ in Trachoniti-
dem ascenditur ad CXX. stadium à Cæsarea, ad
dextram non longè à via. Et propriè quidem ex
rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem
præferens. semper autem intra eius labra cohi-
betur vnda, nunquam deficiens vel exuberans.
Cumque interim hoc esse Iordanis principium
nesciretur, à Tetrarcha quondam Trachoniti-
dis Philippo deprehensum est. Is nanque missis
in Phialen paleis, inuenit eas apud Paniū red-
ditas, vnde antea fluuius nasci credebatur. Na-
turalis quidem pulchritudo Pani, regis opibus
& Agrippæ diuitiis magnificètiùs accurata est.
Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc an-
tro incipiens, Semechonitis quidem lacus palu-
des secat cœnosas: centum autè & viginti aliis
præteritis stadiis, post oppidum Iuliada, Gene-
sar b lacum medium transiens, deinde
multam

multam per solitudinem in Asphaltitem lacū
 exit. Ad Genesar verò lacum eiusdem nominis
 terra præereditur, natura simul & pulchritudi-
 ne admirabilis. Nilum enim ipsa pro vber-
 tate sui negat arbutum, totamque plantis con-
 seuerè cultores. cæli verò temperies etiam di-
 uersis aptissima est. nuces enim, quæ arborum
 maximè frigoribus gaudent, infinitæ florescunt,
 ubi etiam palmæ, quas nutrit calor ætius: hæc
 iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destina-
 ta est: ut naturæ magnificentiam hanc esse quis
 dixerit, vim adhibentis ut in vnum conueniant
 inter se repugnantia, annique temporum con-
 tentionem bonam, veluti singula peculiari stu-
 dio terræ fauerent. non enim solum nutrit præ-
 ter opinionem poma varia, sed etiam seruat, e-
 gregia quidem, & quodammodo regnantia.
 Vuas sanè & caricas sine intermissione decem
 mensibus suggerit, cæteros verò fructus anni
 spatio senescentes. Nam præter aeris lenitatem,
 & fonte quoque irrigatur vberissimo, qui Caper-
 naum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli
 venam esse Nili fluminis opinantur, quod simi-
 les coracino Alexandrino generat pisces. Lon-
 gitudo ^b autem regionis secundum littora co-
 gnominis lacus triginta stadiis extenditur, &
 latitudo viginti. Horum quidem natura eius-
 modi est.

An. mundi
 4031. *A*
Christo nato
 69.
2 Fortitudo
Genesar.

b Longitudo
& latitudo
Genesar.

Tarichearum excidium.

C A P. XIX.

VEspasianus autem perfectis ratibus, imposi-
 ta manu militum, quanta in eos qui lacu
 effugerant satis esset, vnâ prouehitur. Illi autē ^c Bellum nō
 neque compulsi ad terram euadendi facultatē ^{nale contra}
 habebant, infestis omnibus, neque nauali *Tarichear.*

Ann. mundi

4031.

*A Christo
nato 69.*

bello pari conditione pugnandi. nam & scaphæ paræ, atque piraticæ aduersus rates infirmæ erant: & cum pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metuebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiam propè accedendo, lapidibus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam irritando feriebant: plus autem ipsis utroque modo nocebatur. nec enim saxis quicquam præter crebros sonitus agebant, quoniam contra septos armis iaciebantur, cõtignique sagittis eorum afficiebantur. & si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, patiebantur: cumque ipsis nauigiis mergebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium qui pilis contingi possent, alios desiliendo in scaphas Romani gladiis transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos cum nauculis capiebant. Submersorum autem qui capita sustulissent, aut sagittis præueniebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione compulsi inimicis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimisque passim ac varius erat interitus eorum: donec in fugam versi, ceteri terræ appulsi sunt, circumclusis nauculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis configebantur: multos verò in terram egressos peremerunt Romani: mixtum autem sanguine, plenumque cadaueribus cerneret totum lacum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis. calefcentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut non Iudæis solum ille casus mirabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset

*Victoria
Vespasiani
in lacu Ge-
nesar contra
Taricheas.*

tet ianissus. Iste quidē illius praelij navalis exi-
 tus fuit. Perierunt * cum his, qui pridem in ciui-
 tate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasi-
 anus, pugna peracta, pro tribunali apud Tati-
 cheas residens, aduenam populum ab indigenis
 fecernebat, qui autor belli extitisse videbatur.
 & an hi quoque seruandi essent, cū rectoribus
 deliberabat. his autem affirmantibus eorum li-
 berationem detrimento futuram: nec enim di-
 missos quiescere posse homines, qui & patrijs
 carerent, ymque adhibere ac bellum inferre
 possent ad quos confugissent: Vespasianus b sa-
 lute quidem indignos esse eos, contraque ser-
 uatores suos nouerat euasuros: sed de eorum
 mortis genere cogitabat. Nam sibi occideren-
 tur, non perpeffuros suspicabatur indigenas, tot
 apud se supplices obruncari: fidēque interposi-
 ta deditis vim pigebat asferre: verum ab amicis
 superabatur, nihil in Iudæos non licere dicenti-
 bus: quodque vtile esset, honesto debere præ-
 poni, cū vtrumque obtinere non posset. Indu-
 bitata igitur concessa licentia, solo eos trinare,
 quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cū-
 que illi faciliē his quæ cupierant credidissent, &
 quo iussum fuerat comitati, neque pecuniis suis
 quicquam metuentes abirent: totam ad Ti-
 beriada vsque viam Romani ne quiseuaderet,
 occupauerunt: eosque in ciuitatem inclusos,
 mox inscetus Vespasianus omnes in stadio cō-
 stituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui
 mille ducenti erant, iussit occidi: iuuenum au-
 tem validissimos sex millia lēctos, ad Isthmon
 Neroni transmisit. Cæteram verò multitudinē
 triginta millia & quadringentos vendidit, præ-
 ter alios quos Agrippæ donauerat. nam his
 qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipse
 permisit. Verum c & istos Rex redidit. Reliqui

Ann. mundi

4031.

A Christo
nato 69.a Exitus na-
ualis praelij,
in quo sex
millia &
quingenti
cecidimus.b Vespasia-
nus cum re-
ctoribus de
Iudæis deli-
berat.c Distractio
& venditio
Iudæorum.

An. mundi vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hip-
4011. peni, plurésque Gadaritæ, seditiosi & fugitivi, &
A Christs quibus probra pacis bellum conciliant. Capti
nato 69. sunt autem sexto Idus Septembris.

SVMMA CAPITVM LIBRI IIII
 DE BELLO IYDAICO.

- I. Obsidio Gamalensium.
- II. Itaburim mons occupatur à Phasido.
- III. Excidium Gamala.
- IIII. Giscala à Tito capitur.
- V. Hierosolymitani excidij initium.
- VI. Idumæorum aduentus pro Hierosolym. & alia.
- VII. De clade Iudæorum ab Idumæis facta.

Obsidio Gamalensium.

C A P. I.

a Romanis
vnum contra
Iudæos vi-
gentia.

VICENQUE^a autem Galilæorum
 Iotapatis excitis à Romanis defece-
 runt, hi se ad eos postquā Taricheatē
 superati sunt, applicabant: omnisq;
 Romani castella & ciuitates ceperant, præter
 Giscalā, & qui montem Itaburim occupant.
 Cum his autem rebellaret Gamala ciuitas, con-
 tra Tarichæas posita supra lacum, quæ ad fi-
 nes pertinebat Agrippæ, itémque Soganz &
 Seleucia. Et hæc quidem Gaulanitidis regio-
 nis erant ambz: Soganz superioris partis, cui
 nomen est Gaulana: & inferioris Gamala. Se-
 leucia^b verò ad lacum Semechonitem, triginta
 latum, & sexaginta stadiis longum, paludésque
 suas ad Daphnen vsque tendentem. Quæ regio
 cum aliis sit deliciosa, præcipuè tamen fontes
 habet,

b Semecho-
nites lacus.

habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem ^a alentes, sub auro Iouis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes in principio defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala ^b verò ei non cedebat freta locorum difficultate, amplius quam Iotapatas Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & vbi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum contra de cliue, quantum à tergo, vt cameli similitudinem præferat: vnde nomen etiam duxit: nisi quòd expressam vocabuli significationem indigenæ seruare non possunt. Et à fronte quidem & lateribus, in valles inuias scinditur. Pars verò qua de monte pender, paululum difficultatem refugit. Verùm & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenæ inuiam fecerant. Domus autem crebræ per prona erant ædificatæ, nimioque præcipitio casuræ similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis verò collis immensa editus altitudine, visum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. Quamuis ^c autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorum eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Ius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: sitiusque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quòd esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque promissis ad obsidionem, per menses VII. resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammaunte, vbi pro Tiberiade posuerat castra (Ammaunt autem

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Fons Iordanis.

b Gamala
firm.

c Gamala
ciuitas in-
expugnabi-
lis & firma

An. mundi
4031. A
naro Christo
69.

a Vespasia-
nu Gam-
alam obsides.

b Agrip-
pam Regem
fundicorum
quidam la-
pide percus-
sit.
c Romani
Gamalam
expugnans.

si quis nomen interprete tur, aqua calida vocetur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitiis idoneus) Gamalam ^a peruenit, & totam quidem ciuitatem, ita vt diximus positam, custodia circumvallare nequibat. quæ verò fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiorem: in quo milites castris, ita vt assolet, muro circumdatis, opus aggerum postremo aggre-
diantur. Et à parte quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris erat: vbi & quinta-
decima legio necnon & quinta contra mediam ciuitatem operabatur: fossas autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam Regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum ^b quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et iste quidē propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos ^c autem ira simul ob Regem suique metus ad obsidionem protinus incitant: nullum Iudæos crudelitatis modū in alienigenas atque hostes prætermisum ire credētes, qui circa gentilem suum, & eorum quæ ipsis conducere suauorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisque consuetudine citò perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Iosephus (nāq. ipsi erant oppidanorum potētissimi) armatos licet metu percussos ordinauere: & quanquam non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itēque alia vsui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad mœnia prodixerunt. Et paulisper quidem machinis adueniētibz repugnauit. balistis autem tormentisq. percussis, in oppidū recesserunt. Itaque Romani tribus ex locis aggressi murum arietibus quatunt & qua deiectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac tubarum sonitu, ipsi quoque
intra-

insuper viulantes cum oppidanis confugebant. illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne ultra progredere^{ntur} obstabant. Ceterum vi & multitudine superati, vndiq. ad excelsa ciuitatis loca fugiunt. deinde reuerentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illósq. impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos interficiebāt. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repugnare, neque in partē aliquam euadere possent, pronos eos vrgentibus hostibus, in domos hostium plano cōtiguas refugiebant. sed ^a hęc repleta labebantur, quod pondus sustinere nō poterant: vñq. deiecta multas inferiores, itēque illas alias deturbabant. Ea res ^b plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim quid facerent, quoniam subsidere tecta viderent, tamē ~~ea consumpsit~~ ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci verò subterfugientes, partes corporis opprimebantur. Plurimi autem puluere suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses pro se fieri existimabant, propriāque incommoda negligentes, magis instabāt: hostēs. qđe in sua tecta vergendo compellebāt. qui verò per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis de super missis interficiebāt. Et ruinā quidem lapidum copiam, ferrum verò eis mortui hostes dabant. casorum enim gladios auferentes, his contra semineces utebantur. Multi iam procumbentibus tectis, semet inde proiiciendo moriebantur: tergāq. damibus, ne fuga quidem facilis erat. viarū namq. ignorantia, & caligine pueris aliis alium non agnoscentes, peterant, & circa se sternebantur. Sed illi quidē vix reperto exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus, autē qui laborantibus semper interfuit, sistitis dolore percussus, cum super milite rue-

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

^a Romani cum Iudæorum domibus prolabantur.

^b Romanorum plurimi morte consumpti.

^c Vespasianus fortitudo & virum bellicum.

An. mundi
4031. A
Christo nato
69.

a Vespasia-
ni cum In-
dan pugna.

b Gallus ex
decem mili-
tibus in qua-
dam domo
latet.

c Vespasia-
ni milites
consolatur.

re ciuitatem videret, propriæ tuitionis oblitus,
clâm paulatim superiore in oppido locum pre-
hendi: ibique inter media pericula cum paucis
omnino relinquitur. nec enim aderat tunc ei fi-
lius Titus, ad Mutianum pridem in Syriam mis-
sus. Et dare quidem terga, neque tutum neque
honestum sibi putabat, rerum^a autem quas ab
adolescētia gesserat, ac propriæ virtutis memo-
ria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque
arma condensa, & cum his bellum vna à verti-
ce defluens sustinebat: & neque virorū neque
telorum multitudinem formidans manebat: do-
nec eius animi obstinationem hostes diuinam
esse reputantes, impetum remiserunt. illis autē
iam infirmius oppugnantibus, ipse pedem refe-
rens, non prius terga ostendit, quàm extra mu-
ros egressus est. Purimi quidam Romani mili-
tes in ea pugna ceciderunt, & inter eos Libanus
decadarchus, vir non eo tantum prælio quo pe-
riit, sed vbique antea fortissimus comprobatus,
quique plurimis malis Iudæos affecisset. In^b ea
pugna centurio quidā nomine Gallus, cum de-
cem militibus in quadam domo latuit. Eius au-
tem habitatoribus dum cœnarent, quod in Ro-
manos fuisset cōsiliū populi sui, inter se fabu-
lantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, &
hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur:
omnibūsq; cōmactis ad Romanos saluus cū mi-
litibus euadit. Vespasianus autē morete exerci-
tū aduersis casib. videns, quodq; nullam inte-
rim tantam experti fuerant cladē: huiusque rei
magis eos pudere, quod solum ducem in peri-
culis reliquissent: cōsolandos putabat: de se qui-
dem nihil dicens, ne quem vel initio culpallē
videretur. Oportere autem inquires, quæ com-
munia essent fortiter ferre, naturam belli cogi-
tantes, quodq; nusquam eueniat sine cruore vi-
ctoria,

storia, iterumq. habeat fortuna regressum. Multis tunc Iudæorum millibus interfectis, exigua pro his stipem se inimicæ pependisse fortunæ. Atq. ut iactatū esse, nimis secundis rebus insollescere, ita esse ignavorum, in offensionibus trepidare. *velox enim est, inquit, in utrumq. mutatio: & ille vir fortis habetur, cum sobrius erit animus in rebus quoque infelicitè gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens. Quamquam ea quæ nunc acciderunt, neque mollitia, neque Iudæorum virtus effecit. nam & illis pugnæ melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Quæ in re nimium quis reprehenderit alacritatis vestræ temeritatem? nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, manus continere debuistis; neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed capta inferiori civitate, paulatim eos qui resisterant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam revocare. nunc autem immoderata festinatione vincendi, quàm id iusticiam fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus imperus belli, à Romanis alienus est, qui cuncta ordine peritiq. perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atq. indignæ offensionis irasci potius quàm, morere. Optimam autem quisq. de sua manu solatium querat. ita enim fiet, ut & amissos vilesamur, & in eos à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æquè ac vos pugnando primus ad bella pergere, & novissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreavit exercitum. At Gamalenses bene gesta re, paulisper animos crexere: quæ nulla ratione, magna magnificèq. prouenerat. mox autem reputantes ablatam sibi esse fœderis spem,*

An. mundi
4031. A
Christo nam
69.

a Incon-
stantia &
mutabilitate
fortuna.

b Romanis
milites or-
dine cuncta
peritiq. quo
perficiunt.

An. mundi quòdque minimè possent effugere (iam enim vi-
4031. *A*ctus eos defecerat) vehementer dolebant, ani-
Christomate mósque remiserant. Nec tamen quatenus vale-
69. *o* bant, salutem suam negligebant: sed tam distur-
 batas partes muri, qui erant fortissimi, quam in-
 tegras ceteri amplexi custodiebant. Romanis
 a *Romani* autem construentibus aggeres, iterúmque re-
Gamala ir- tantibus irruptionem, multi ex ciuitate per val-
ruptionem les denias, qua nulli custodes erát, & per cloa-
iterum ven- cas diffugiebant: eos, qui metu ne caperentur
tant. ibi remanerent, inopia consumebat. solis enim
 undique alimenta qui pugnare possent, conge-
 rebantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamita-
 tibus perdurabant.

Itaburius mons occupatur à Placido.

CAP. II.

b Itaburi
mons alti-
tudo.

Vespasianus autem inter curas obsidionis,
 subcissum opus aggreditur aduersus eos
 qui montem Itaburiu occupauerant, inter cam-
 pum magnum & Sythopolim situm: cuius
 altitudo quidem triginta stadiis consurgens, sep-
 tentrionali tractu inaccessa est. in vertice autem
 viginti stadiorum planicies patet, tota murò cir-
 cundata. Nunc autem tantum ambitum quadra-
 ginta diebus edificauerat Iosephus: & alias
 ei materias, & aquas suggerentibus locis infe-
 rioribus. solam enim incolæ pluuialem habebant.
 Magna igitur in eo multitudine congrega-
 ta, Vespasianus Placidum cum sexcentis equiti-
 bus mittit. Huic autem subeundi quidem mon-
 tis ratio nulla erat. multos autem fuderis ac vo-
 niz spe hortabatur ad pacem: & descendebant
 ad eum ipsi quoque insidias motientes. nam &
 Placidus eo studio mitissimè cum his loqueba-
 tur, vt eos in planicie caperet: illique tanquam
 dictis obediētes, ad eum veniebant, vt in eam
 aggre-

c Ari. delu-
ditur esse.

aggredierentur. Vicit^a tamen astutia Placidi. *An. mundo*
 coepo enim à Iudæis prælio, assimulat fugam: *4031.*
 & postquam insequentes ad magnam partem *A Christo*
 campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: *nato 69.*
 plurimisque in terga versis, aliquos interfecit.
 semotam verò multitudinem cæteram, ab as-
 censu prohibet. Itaque alij quidem Itaburio re-
 licto, in Hierosolymā refugiebant, indigenæ au-
 tem fide accepta, quod eis aqua defecerat, & se,
 & montem Placido tradiderunt.

*a Placido
victoria.*

Excidium Gamala.

C A P. III.

A Pud Gamalum verò degentium audacissi-
 mi quique fuga dispersi latebant, imbelles
 autem fame corrumpiebantur. At verò pugnan-
 tium manus obsidionem sustinebat, donec eue-
 nit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut
 tres ex decima quinta legione milites, circa ma-
 tutinas vigilias editissimam præ cæteris turrim-
 quæ in sua parte fuerat, subirent: eamque oc-
 cultè suffoderent: cum appositæ ei custodes ne-
 que adeuntes eos (nox enim erat) nec post-
 quam adiere, sensissent. Idem^b autem mili-
 tes, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis
 durissimis evolutis resiliunt: subitoque curris
 cum magno fragore decidit, vnaque custodes
 præcipitantur. At verò qui per alias custodias
 erant, perturbati fugiebant: multosque evadere
 ausos, peremere Romani: inter quos etiam Iosephum,
 super ditatam muri partem quidam iacu-
 culo percussum, interfecit. Ictus autem in ciui-
 tate degentibus, sono concussis, multus erat pa-
 uor atque discursus, tanquam omnes essent ho-
 stes ingressi. Tuncq; Chares ægrotus & iacens
 defecit, cum timoris magnitudo morbum eius

*b Turris
quam Ro-
mani suffo-
derant, cum
magno fra-
gore decidit*

An. mundi

401.

*A Christo
nato 69.**a Titu du-
centis equi-
tibus præter
pedites te-
tu Gama-
lam intrat.**b Gamala
arce verten-
saxosam &
accessu diffi-
cilimus.
c Historia
Romanis
diuino mu-
nere comef-
sa.*

plurimum iuuisset ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, vsque ad vigesimam & tertiam diem supra dicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus ^a autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, prius in ciuitatem introiuit. cōque prætergresso, vigiles quidem vbi senserunt, ad arma cum clamore properabant. cognito autem intrus constituti eius ingressu, alij raptis liberis, trahentes etiam cōiuges, cum vlulatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur: qui verò prohibiti essent in arcem recurrere, nescij quid facerent, Romanorum præditiis incidebant. vbique autem infinitus erat morientium gemitus perque prona loca effusus cruor, totum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Vespasianus induxit exercitum. Erat ^b autem saxosus & accessu difficilissimus vertex, in immensum editus, & vndique circum rupium multitudine præceps: vnde Romanos ad se adeuntes partim telis partim saxu deuolutis arcebant Iudæi, cum ipsos in excello loco positos nullæ sagittæ contingerent. Verū ^c ad eorum interitum, diuino munere quodam, turbo exoritur, Romanorum quidē tela in eos ferens. ipsorum autem à Romanis repellens, & obliqua traducens: vt neque in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobile, neque hostes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumueniunt: & alios quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes, in omnes autem vehementius sauebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdidierant. Multi autem vndique circumclusi desperatione salutis,

alios

filios & coniuges & semetipsos in vallem præcipites dabant, quæ sub arce in profundum patēbat. Euenit autem, vt ipsorum in se qui capti fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. ab^a his enim quatuor millia perempta sunt: qui verò se præcipitauerunt, quinque millia sunt reperti. Neq; quisquam, præter duas mulieres, saluus euasit: quæ siores erant, Philippi filia: qui Philippus lachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa Rege dux exercitus fuerat. seruatae sunt autem, quòd excidij tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce proiciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris coeperat rebellare.

An. mundi
4031.
A Christo
nato 70.

a Nonem
Iudaorum
millia Ga-
mala per-
empta, sola
duo mulie-
res euadū.

Giscala à Tito capitur.

C A P. I I I I.

IAmque solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius multitudo pacis studio tenebatur: quod erant plerique agricolæ, spemque suam semper in fructibus collocauerant. non parua autem manus latrocinialis permixtione corrupti erant, quo inorbo etiam nonnulli ciuium laborabant. Hos^b autem ad defectionem impellebat atque conflagabat Leuiz cuiusdam filius nomine Ioannes: homo veneticus seu & fallax, variusque moribus, & immoderata lux Giscalæ sperare promptus, miròque modo quæ speraret efficiens: atq; omnibus iam cognitus, quòd affectandæ sibi potentiz causâ bellum amaret. huic apud Giscala seditiosorum turba parebat: quorum causa populus etiam legatos fortasse de-

b Ioannes
homo vene-
ticus seu & fal-
lax Giscalæ
sperare promptus,
miròque modo
quæ speraret
efficiens. impellit.

*Ann. mundi
4032.
A Christo
nato 70.*

*a Vespasa-
nus non mi-
gnum sibi la-
borē super-
esse de Hie-
r. solymus
præudet.*

*b Tiri erga
Giscala ci-
uit. benigni-
tat.*

*c Titi ad Gi-
scala ciues
oratio blan-
da.*

traditione missurus, Romanorum tamen con-
gressum in parte belli præstolabatur. At Vespas-
ianus contra hos quidem Titum cum equitib.
mille, decimam verò legionem circa Scythopo-
lim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsare
ipse regreditur, dandam his ex labore continuo
requiem putans. ex ciuitatum copiis eorūq;
corpora, itēque animos ad futura certamina
existimans esse refouendos. nec enim exigū
sibi laborem superesse de Hierosolymis, præui-
debat, quæ & regalis esset ciuitas, & cunctæ na-
tioni præstaret. His autē qui ex bello fugissent
in eam cōfluentibus, etiam naturalis munitio,
itēq; murorum eius constructio, non minimā
ei sollicitudinem comparabāt: cum virorum spi-
ritum & audaciam, & sine muris inexpugnabi-
lem esse cogitaret: ob eāque rem milites, ve-
lut athletas, ante certamina oportere curari. Ti-
to b autem ciuitas Giscala (equitando enim ad
eam accesserat) aggressionē capi facilis videba-
tur: sciens tamen quod ea vi capta, passim à mi-
litibus populus absumeretur (namque satiatius
erat ipse iam cadibus) miserans multitudinem
etiam ipse sine vllō discrimine cum nocentibus
intereuntem, pacationē magis subigere ciuitatē
volebat. Itaque c plenis hominum muris, quo-
rum plerique perditæ factionis erant, mirari se
ait, quoniam freti consilio, cunctis iam ciuitati-
bus captis illi soli Romanorum arma operiren-
tur, cum viderent multo quidem munitiora op-
pida vno impetu fuisse subuersa: securos autem
fortunis suis potiri, qui Romanorū dexteris cre-
didissent: quas quidē etiam nunc illis ait se por-
tigere, neque ob insolentiā succedere, quia spei
libertatis ignoscendum putaret: non tamen, e-
tiā si quis impossibilia velle perseveraret. Quod
d dicitur humanissimis non paruisse, sedēque
dex ut

dextris non habuissent, experturos arma crudelia: iam iamque cognituros esse, moenia sub ludum fore machinis Romanorum: quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostentarent arrogantes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modò respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupauerant: & custodes erant portis appositi, ne quis vel ad fœdus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioannes autem accipere se condiciones ait, & aut persuasurum, aut necessitatem belli renitenti- bus adhibiturum. Illum tamen diem Iudeorum legi oportere concedi: quoniam sicut arma mo- nere, ita etiam de pace conuenire nefas habe- rent, Nam & Romanos scire, quòd ab omni ces- sare opere dierum septem circuitio, quam si te- merassent, non minus coactos, quàm qui coge- rent, piaculum commissuros, ipsūque Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium for- midandum, quòd vnius noctis spatium propter fugæ consilium ceperit, præsertim cum id ob- seruare circumsedentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla in re despi- cere patrios mores. Et illum de cetero, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque serua- re seruatis. His Titum Ioannes fallere conaba- tur, non tantum pro septimi diei religionē, quan- tum pro sua salute sollicitus. verebatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verum profecto Dei nutu in excidium Hiero- solymorum Ioannem saluum esse cupientis, fœ- dū est ut nō solum Induciarum causationem Titus admitteret, verum etiam in superiori par- te oppidi castra poneret, ad Cydœssā, qui me- diterraneus est Tyriorum, vicus validissimus,

An. mundi

4032.

*A Christo
nato 70.**Ioannē ait
Titū exhor-
tationē re-
sponso.**b Dei nutu
in excidiū
Hierosoly-
morū Ioan-
nes saluus
manet.*

An. mundi

4032.

*A Christo**anno 70.**a Iudaeorum**cum Ioanne**fugientium**pavor & ti-**mor.*

Galilæis semper exosus. Nocte autem Ioannes cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione, non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familiis abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed vsq; ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, vt mulieres ac pueros, aliâque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itémque salutis metus vrgeret. vltra verò procedente eo, relinquebatur. & oriebatur atrox remanentium fletus. quanto enim quisque longius à suis aberat, tanto propiorem se hostibus esse credebat. iamque affore qui se caperent existimantes, necessario pauitabant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, assiduè respectabant, velut instantibus quos fugissent: multiq; simul ruebant, & circa viam plurimos certamen præcedentiû conterebat. Miserabile autem foeminarum & infantium erat exitium. Aut si quam iactarent vocem, nonnullæ viros aut propinquos, vt se operirentur orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, vt seipsos seruatent in clamantis: eòque confugerent, vnde pro remanentibus etiam si raperentur, pœnas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, vt cuique vitium fuit, cito dispersa est. Luce verò facta Titus ad muros aderat, fœderis causa: populus autem portis ei patefactis cum coniugibus occurrentes, tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant: simulque Ioannis fugam significantes, vt & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vlcisceretur. Ille autem precibus populi postulatus equitum partem vt Ioannem persequeretur, mittit. Sed cum quidem occupare nequiuere, quòd

b Titum Gi-
scala ciues
benigne sus-
ceperunt.

quodd antequam venerant, in Hierosolymam sese receperat. vna verò fugientium propè ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulò minus quàm tria millia circumactos reducunt. Titus autem indignè ferebat, nō statim à Ioanne pœnas fraudis exactas. irato verò animo satis esse quodd spe deciderat ad solatium putans, captiuorum & qui trucidati fuerant multitudinem, in oppidum cum fauore ingreditur: iussisq; militibus minimam muri partem iure possessionis abrumpere, minitendo magis quàm puniendo reprimebat perturbatæ ciuitatis auctores. Multos enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores innocentie fore credebat, si dignos pœna discerneret: meliusque noxium relinquere metu suspensum, quàm immeritum quenquam cum eo perdere, existimabat. Illum enim fortassis modestiorem futurum, vel metu supplicij, vel quod erubesceret præteritorum criminum venia: sine causa verò morientium pœnas, nullo modo corrigi posse. Præsidij tamen ciuitatem circumdedit, quæ tam nouarum rerum studiosos compescerent, quàm pro pace sentientes quos ibi relicturus erat, maiore fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, postquam multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

An. mundi
403.
A Christo
naio 70.

Benignitas
tu erga ho-
stes exem-
plum.
Noxium
relinquere
metu suffe-
sum, quam
immeritum
quendam
cum eo per-
dere, præ-
stat.

Hierosolymitani excidij initium.

C A P. V.

A Pad Hierosolymā verò, ad Ioannis introitū, omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui vna cōfugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades experti essent, percontantur. Illorum autem feruens quidem adhuc

An. mundi 4032. *A. Chrifto* nato 70. *atque interruptus anhelitus, necessitatem signi-*
ficabat. Veruntamen in malis quoque sibi arro-
gabant: non Romanorum vim fuisse dicen-
tes, sed spontè venisse, ut cum his ex tutiori lo-

co pugnarent. Inconsultorum enim atque inu-
tilium esse hominum, incautè pro Giscalis &
inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigo-
remque oporteat pro metropoli suscipere, at-
que servare: significando tamen excidium Gi-
scalorum, etiam quam dicebant honestam di-
scensionem suam, ut multi fugam esse intellige-
rent, prodiderunt. Auditis autem quæ captivi
pertulè, e, non mediocris populum perturbatio
tenuit, magnùmque id esse argumentum pro-

a Ioanne & prii reputabant excidij. At a Ioannes eorū qui-
cū eo fugien- *dem quos fugientes reliquerat causa minus e-*
rium auda- *ribescebat. singulos autem circueñs, spe ad bel-*
etia, Iudæos *lum incitabat, infirmitatem Romanorum asse-*
ad bakkū cō- *rens, propriasque vires extollens, & imperito-*
ra Romanos *rum ea caullatione inscitiam decipiens, quod*
seneciat. *etiam si pennas suerent, nunquam Hierosoly-*
morum mœnia transgredierentur Romani, qui
pro Galilæorum vicis tanta mala pertulissent,
atque in eorum muris machinas contriuisent.
His eius di&is magna quidem corrumpebatur
iuuenum manus: prudentiorum autem atque
seniorum nemo erat, qui non futura prospici-
ens, velut iam perditam ciuitatem lugeret.

b Inestima *Et b populus quidem in ea confusione tunc e-*
diffidia & *rat. At verò per territorium manus agrèstium,*
seditiones *ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, di-*
in Iudæa. *scordare iam cœperat. Titus enim à Giscala Cæ-*
saream, Vespasianus autem à Cæsarea Iamnam
& Azotum profectus, utramque subegit: im-

c Iudæi in *positisque illic præsidij reuertebatur, maxi-*
semetipso- *mam ducens eorum multitudinem, qui se fœ-*
manus ver- *dere sociauerant, singulas c: autem ciuitates*
ant. *tumultus*

tumultus bellūque intestinum exagitabat, An. mundi
 quantūque à Romanis respirassent, in semer- 4032. A
 ipsos manus verteabant: cum inter amatores bel- Christo nato
 li ac pacis cupidos esset sœua contentio: du- 70.
 dūque discordium pertinacia primo inter
 domos accenderetur: deinde inter se amicis-
 simi populi diffiderent: & ad similia volentes
 quisque conueniens, apertè iam coacta multitu-
 dine rebellaret. Itaque dissensiones quidem a-
 pud omnes erant: nouitatis autem armorūq;
 cupientes senibus ac sobriis iuuentute atque
 audacia præstabant. Primò autem indigenarum
 singuli prædari cœperunt: deinde ex compo-
 sito confertis cuneis, per territorium latroci-
 nabantur: vt quod ad crudelitatem atque inu-
 sticiam spectat, nihil à Romanis gentiles abes-
 sent, atque ipsis qui vastabantur, illatum à Ro-
 manis excidium leuius videretur. Ciuitatum
 verò custodes, partim quia defatigari pigeret:
 partim odio nationis, aut nulli, aut minimo e-
 rant malè affectis auxilio: donec à rapinarum a Latronib;
 societate vndique congregati collegiorum la- in agmen
 trocinatum principes, atque in agmen conflati conflati Hier
 Hierosolymis irrumpunt: quæ ciuitas à nullo rosp. ym. 17.
 regebatur: & more patrio gentiles omnes sine rumpunt.
 obseruatione recipiebatur: tunc præcipuè cunctis
 existimantibus, vniuersos qui superinfluere-
 nt, adiumento ex beneuolentia venire. Quæ qui-
 dem res etiam sine dissensione ciuitatem post-
 ea pessumdedit, eò quòd iners & inutilis multi-
 tudo quæ pugnacibus sufficere possent, alimen-
 ta consumpsit: hisq; præter bellum etiam sedi-
 tionem famemque comparauit: aliq; latrones b Rapinac;
 ex agris eò transgressi, ac multo sœuioribus quos expoliatio-
 iactus inuenere sociati, nullum atrox facinus nes luce pa-
 intermitterebant. Nec enim rapinis & expolia- lam commif-
 tionibus metuebantur audaciam, sed vsque ad sa.

An. mundi
403.
A Christo
nato 70.

a Civitatem
proceres &
latronibus
capti & tru-
cidati.

b Latrones
pro arbitrio
pontifices
designant.

cædes ruebant: non clam, neq; per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quosq; adoriendo. Nam primum Antipam Regij generis virum, & adeò potentissimum civem, ut etiam publicos thesauros fidei suæ permissos haberet, comprehensum custodia tradiderunt: post hunc etiam Læuiam quendam, insignem virum, & Sopham filium Raguelis, regalis similiter utrunq; familia, omnesque præterea, qui præstare aliis videbantur. Grauis autem metus populum possidebat: & velut capta ciuitate, salutem propriam quisq; curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuere contenti, neq; tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire. nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris frequentari, ac per hoc ad vlciscendum esse idoneos, & præterea rebellaturum fortasse populum, iniquitate comotum. Decreto agitur eos occidi, mittunt quendam de suo numero Ioannem, ad cædes promptissimum, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur: eumq; alij decem armati gladiis secuti ad carcerem, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autem huius immanissimi sceleris causam, cum Romanjs eos de traditione ciuitatis collocutos fuisse, communisq; libertatis proditores interemisse dicebant prorsus, ut audacia sua tamquam seruatores ciuitatis, ac bene de ea meriti gloriarentur. Euenit autem populū quidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos verò insolentia progredi, ut in eorum esset arbitrio etiā pontificū designatio. deniq; familiis abrogatis, vnde per successionem pontifices creabantur, incognitos atq; ignobiles constituebant, ut impiorum facinorū socios haberent. nā qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebāt necessario, qui sibi eos præstiterāt: quoniā & dignitate præditos variis machinis

chinis fictisque sermonibus committebant, oportunitatem sibi ex eorum, qui se prohibere poterant, contentione captantes: donec hominum persecutione satiati, in diuinitatem contumelias transtulerunt, pedibusque pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Iam verò populo contra eos concitato (namque autor erat Ananus, quo maximus pontificum, itemque sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insidiatorum manus potuisset effugere) illi replum Dei aduersus populi turbam, castellum ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autem malis admiscebatur etiam caullatio, quæ præ ceteris eorum factis erat dolori, tentando enim quanto metu populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices creare conati sunt, cum his (ut diximus) ex familiis successio deberetur. huic autem fraudi mos antiquus obrendebatur. nam & olim sorte pontificum deferri solitum fuisse dicebant. re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui ad potentiam sibi designandorum magistratuum licentiâ compararent. Itaque una sacratarum tribuum accita quæ Bniachin appellatur, pontificem sortiebantur: easque. ^b fors exit homini, per quem maximè eorum iniquitas demonstrata est, Phani cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum ex pontificibus orto, sed aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatē penitus nescienti. Denique inuitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena ornauere personam: indutumque sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant: ludumque & iocum esse tantum nefas arbitrabantur. ceteri verò sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix tenebant, honoresque sacrorum solui grauiter ingemebant. Populus autē hanc eorum audaciam

An. mundi

4032.

A Christo

nato 70.

a Pontificis

electio con-

tra ritum

victimum ab

latronibus

facta.

b Phanes

rusticus qui-

dam ponti-

ficis declara-

tur.

An. mundi non tulit, sed omnes quasi ad deponendam ty-
4032. *Christo nato* rannidem animos insenderant. nam^a qui prae-
70. stare ceteris videbantur, Gorion, Iosephi filius,
 & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeun-

a Praestatio- res, quam simul vniuersos in cōcionibushorta-
res ceterum bantur, quò tandem aliquando libertatis corru-
populum ad ptiores vltum irent, sanctumq; locum ab homi-
visionem nibus sceleratis purgare properarent Pontifices
horiantur. etiam probatissimi, Gamala quidem filius Iesu,
 Anani autem Ananus, populum frequenter in
 cœtibus exprobrando eius segnitiam cōtra Ze-

b Zelote pos- lotas excitauerunt. ita^b enim se ipsi vocabant,
firmam faci- vti bonarum professionū æmuli, ac non qui pes-
norū imma- simam facinorū immanitatē superassent. Itaq;
nitatem su- in concionem populo congregato, cunctisq; in-
perant. dignatibus occupationes sanctorum, itémq; rap-
 pinas & cædes, nōdum autem promptis ad vici-
 scendum, propterea quod inexpugnabiles (id e-
 nim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter

c Anani cō- eos medius Ananus, & ad legem crebrò respe-
cta Zelotas ctans, cum lacrymis oppleisset oculos: Equidem,
ardens ora- inquit, mori potius deberem, quàm Dei domici-
lio. lium videre tantis refertum piaculis: atq; inac-
 cessa & sancta loca sceleratorū pedibus frequen-
 tari: veruntamen sacerdotali veste amictus, &
 sanctissimam venerabiliū nominum ferens: vi-
 uo: atq; animæ amore teneor, nec pro senectu-
 te quidem mea mortem sustinens gloriosam.

d Ananus Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine ani-
Indahismo mam meā solam dabo pro Deo. nam quid opus
rem supra- est viuere in populo, clades suas minimè sentis-
erat. se, & apud quos mala præsētia nemo prohibet
 siquidem spoliati patimini, ac verberati retice-
 sis, & ne gemitu quidem aperto quisquam pro-
 sequitur interemptos. O acerbam dominatio-
 nem. Quid^d de tyrannis querari? Nunquid non
 à vobis vestra potentia nutriū sunt? nunquid
 non

non despectis qui primi erant, cum adhuc pauci
 essent, vos dum tacetis, plures eos fecistis? atq;
 illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma
 vertistis? cum primos eorū conatus opportuif-
 set infringi. quando cognatos conciliis appete-
 bant. Vos autem negligendo, ad depredationē
 noxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla
 ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur,
 eisq; cum per mediam ciuitatē traherentur,
 nemo erat auxilio. Illi^a autem à vobis proditos, a
 etiam vinculis affectē: nō dico quales & quā-
 tos, sed quod non accusatos, indemnatos vin-
 ctos nemo adiuit. restabat eosdem videre tru-
 cidari. hoc etiam vidimus: velut è grege bruto-
 rum animalium cum præcipua quæque ducere-
 tur hostis, ne vocem quidem quisquam emisit,
 nedum dexteram mouit. Patiemiini ergo, patie-
 mini, etiam sancta concultari videntes. Cū-
 que omnes audaciæ gradus nefariis hominibus
 subieceritis, eorum præstantiam reueremini?
 nunc enim profectò ad maiora procederent, si
 quid maius quod euerterent inueniretur. Tene-
 tur quidem munitissimus ciuitatis locus, sanum
 & appellatione, re arx quædam siue castellum.
 b *Fanū arx*
 b *quædam si-*
 b *ue castellū.*
 Tanta igitur cōtra vos tyrannide munita, & ini-
 micis super verticem positus vt videtis, quid co-
 gitatis? aut quibus vestras sententias applicatis?
 An Romanos expectatis, vt sanctis vestris opi-
 tulentur? Ita quidem se nostræ ciuitatis habent
 res, & quæ iam calamitatis ventum est, vt mise-
 reatur nostri etiam hostis. Non exurgetis ò mi-
 feri respectisq; vulneribus vestris, quod etiam
 feras bestias facere videmus, non vltum ibitis
 in hos, qui vos percussere? Non suas quisque
 recordabitur clades, & ante oculos positus quæ
 pertulerit, ad vltionem animos acuet? Perit a-
 pud vos (nisi fallor) affectio omnium ca-

An. mundi
 4033. A
 nato Christo
 70.

Latronum
 immanitas.

Ann. mundi

403.

*Christo**nato 70.**a Bella liber**ros in cau-**sam habent.**b Comparatio**Romanorū**& Iudaorū,**ac viriusq.**partis pro-**prietas.*

rissima, & maximè naturalis, cupiditas libertatis. seruitutis autem ac dominorum amantes facti sumus, tanquam subiugari à maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bella, ut in libertate viuerent, pertulerunt, ne aut Ægyptiorum aut Medorum potentia cederent, dummodo ne facerent quæ iuberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum, quod cum Romanis nunc gerimus, verum commodè an contrà incommode referam, palàm quid habet causæ, nisi libertatē? Ego qui dominis totius orbis seruire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quamquam externis obediētes, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi sunt. at verò pessimis suorum cedere, ignauorum est, & cupientium seruiendi. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos celabo, quid dum loquor interuenerit, mentēque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil acerbius experiemur, quàm isti nos affecere. Quo pacto autem nō lachrymis dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentiliū verò spolia, qui nobilitatem huius maximæ omnium ciuitatis compilauerunt: eosque viros trucidatos videri: quibus etiam illi post victoriam obtemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos esse limitem profanorum aut sacrarum quicquam consuetudinis præterire: sanctiorum autem ambitum, quamuis procul aspectum perhorrescere: quosdam verò & in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudæi vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili cæde caleribus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domestici? Multo nobis æquior est hostis. nam si præ-

si præ-

si propriè rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur, legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes verò intus haberi. Verù hos insidiatores libertatis exitio deberi, neq. facinorum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est. idemq. omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atq. ipsis vos rebus quas pertulistis, in eos esse comotos. pleriq. autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & præterea quòd in loco superiore consistunt. Sed hæc vt vestra negligentia constata sunt, ita nunc magis proficiet, si morabimur. nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eò quòd nequissimus quisque ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, quòd nullum adhuc eius impedimentum interuenit: locoque superiore vtentur, & quidem cum apparatu, si his tempus demus: Quòd si aduersus eos ire cõperimus, humiliores erunt, mihi credere, conscientia: & celsioris loci beneficiũ, reputatio scelerũ perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisq. missilibus consumantur impij. Videant nos tantummodo, & deiccti sunt: quamquam pulchrum est, vt etiam si quod periculum immineat, pro sacris ianuis moriamur, ac si non liberis & coniugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Præbebo autem manum, atq. sententiam: & neq. consilium vobis vllum deerit ad cautionem, neque me corpori meo parcere videbitis. His ^a Ananus contra Zelotas populũ hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari vix posse propter multitudinem ac iuuentutem animorũque pertinaciam, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim cõcessum iri veniã his, quæ perpetrauerat, sperabat: verũtamẽ quiduis pergeti præstabilius.

An. mundi

4032.

A Christo
nato 70.a Epilogus
orationis A-
nani ad po-
pulum.

Ann. mundi existimabat, quàm in tanta rerum perturbatione
4032. *A* ne Rempub. negligere. Populus autem duci se
nato Christo clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad
70. subeunda pericula quisque promptus erat. Sed

a Ananus dum Ananus magis idoneos discerneret, atq;
milites suos ordinaret ad prælium. Zelotæ cunctis conatibus
contra Zelo- eius cognitis (certos enim qui omnia sibi nun-
tas ordinat. ciarent habebant) in Pōficem commonentur:

ac modo per cuneos, modò simul vniuersi pro-
 filiiunt: neq; obuiò cuiquā patebatur. Citò autē
 & Ananus populum congregauit, multitudine
 quidem superiore in armis verò constipatis, non
 erāt Zelotæ inferiores. alacritas verò, quòd de-
 erat, in vtrisque supplebat. nam & ciues armis
 iram conceperant fortiozem: & qui de templo
 exierant. quauis multitudine maiorem audaciā
 quippè illi quidem se in ciuitate minimè posse
 arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi verò
 nisi vicissent, nullum se non subdituros esse sup-

b Pugna ci- plicium. Manus *b* autem conseruere pro duci-
um & Ze- bus obediētes moribus animorum. Et primò
lotarum in quidem in ciuitate ac pro templo eminus mis-
templo Hie- sis lapidibus semet inuicem appētebant. si verò
rosolymana- aliqua pars terga vertisset victores gladiis vte-
no. bantur, cūmq; plurimi fauciarentur, multæ cē-
 des vtrobiq; fiebant. Et populares quidem in
 domos referebantur à suis. Zelotarum autem
 quicumque vulneratus fuisset, in templum ascē-
 debat, sacra humum crūore perfundens: vt
 solo eorum sanguine violatam religionem re-
 & quis dixerit. Semper quidem latrones ex-
 cutiendo in congressionibus praualebant. Irati

c Cuius verò populares proficiente quotidie nume-
num co- ro suo, cum desides increparent, quique à
tra Zelotas tergo sequebantur non aperiendo fugientibus
quosdam an- viam, inuitos eos repugnare compellerent, vni-
gunt. uersos quidem suos in hostes conuertunt. Illis

autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irrumpit una cum sociis Ananus. Unde factum est, ut eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus invade-
 ret: ideoque^a in murum interiore^m fuga recepti, mature ianuas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus nefas esse existimanti, etiam si vicisset, non iustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex ferè armorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua præsidiis destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse prädiximus: ^b enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iamdudum rebus communibus moliebat in-
 sidias. Itaque tunc eadem quæ populus sentire se simulans, aderat Anano tam diebus cum proceribus capienti consilium, quam noctibus peragransi custodias: omniâque secreta Zelotis renunciabat, nullumque populi consiliû prius quam caperetur, inimici sciebant eius indicio, immoderatis verò & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: quæque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, arcu-
 norum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananus omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Ioannes faceret, suspicionem proditoris habebant, submovere autem illum non

An. mundi 432.

A Christo nato 70.

a Zelotæ usque in murum interiore templi adigunt.

b Ioannes, doli plenus, accitus proditor.

An. mundi erat facile, neque possibile, quòd malitia præ-
4032. *Christonate* ualeret: ac præter hoc multorum non ignobi-
70. lium, qui summis rebus adhibebantur, patrocini-
a Ioannes nio succinctus erat. Visum est igitur ab eo sacra-
fidem se po- mentum beneuolentiæ causâ peti: nihilque du-
pulo serua- bitans, & ^a fidem populo se seruaturum iurauit,
turū iuras. neque factū eius inimicis vllū, neque consilium
 proditurum: vnâque deponendis rebellibus, &
 manu & voluntate operam collaturum. Itaque
 Ananus eiúsque socij quoniam iurato credide-
 runt, nulla iam suspicione suis eum consilijs ad-
 hibebant: mōxque ab iisdem concordia causa
 legatus intromittitur ad Zelotas, curæ namque
 habebant, ne fanum culpa sua pollueretur, neque
 quisquam in eo procumberet Iudæorum. Ille
 b autem, quasi Zelotis ac non contrâ pro bene-
 uolentia iurauisset, ingressus ad eos medius cō-
 stitit: & sæpe dum se illorū causa in magno pe-
 riculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignora-
 rent, quæ in eos Ananus cum socijs cogitasset.
 nunc autem ingens eum ipsis omnibus subitu-
 rum esse discrimen, nisi diuinū quoddam præ-
 sto fuerit auxilium, nihil enim iam morari A-
 nanum: sed persuasisse quidem populo, ad Ve-
 spasianum legatos mittere, vt ad capiendam ci-
 uitatem quam primū venire properaret, indi-
 xisse autem lustrationem postero die, vt reli-
 gione simulata intromissi, vel etiam vi prælio
 manus confererent. Se autem nō videre, quā-
 diu aut obsidionem sustinebunt, aut cum tanta
 manu acie congredientur. Ad hæc addebat,
 quod ipse Dei providentia transactionis esset
 causa legatus. hanc enim spem Ananum his
 proponere, quòd nihil suspicâtes eos subito ag-
 grederetur. Itaque ^c oportere, si quis haben-
 dam vitæ rationem duceret, aut obsidentibus
 supplicare, aut foris aliquod præsidium pete-

b Ioannes
Zelotu con-
tra iuramē-
tum secreta
reuelas.

c Ioannes
Zelotas ex-
ga cines ir-
ritas.

re. Quos autem si victi essent, venia spes foueret, immemores audaciae suae credere, simul ac factores poenituerit admissorum, in gratiam statim eos qui perpeffi sunt redituros. Sed nocentium quidem saepe inuisam etiam poenitudinem fieri: laelis autem iram in licentia sauiorem: imminere autem illis ait interfectorum amicos atque cognatos, totumque populum pro dissolutis legibus ac iudiciis indignatione flagrantem: ubi etiam si qua pars misericordiae fuerit, maiorem irascentium turbam cessuram. Talia quidem variabat Ioannes, terrorem incutiens multitudini. externum vero auxilium aperte quidem indicare quod diceret non audebat. Idumaeos autem significabat, utque principes Zelotatum priuatim etiam commoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis eum maxime minitari confirmans.

Idumaeorum aduentum pro Hierosolymitanis & actio.

CAP. VI.

ERAT autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam praeter alios idoneus esse videbatur, & recte consulere, & quae consulisset efficere, itemque Zacharias filius Amphicali, uterque a sacerdotibus genus ducēs. Hi praeter communes, etiam priuatis interminationibus cognitis, quodque Anani factio potentiae sibi comparandae causa Romanos accerferet (nam & hoc Ioannes affinxerat) diu quidem quid agerent, dubitabant, angustiis temporis conclusi, populum enim haud multo post eos aggredi paratum esse cogitabant: externi vero subsidij facultatem, insidiarum sibi celeritate praereptam, priusque fore ut omnia paterentur, quam auxilium quisquam ista cognosceret, aduocari tamen Idumaeos placuit, scriptaque breviter epistola, quod

Anno quatuor
4031.
A Christo
nato 70.

a Eleazar
vno Zelotae
Idumaeos
aduocare
suadet.

b Zelotae
Idumaeos
supplicem
posuerunt

An. mundi circumuento populo Ananus vellet Romanis
40,2. A metropolim prodere. Ipsi autem pro libertate
Christo nato dissidentes, in templo obsiderentur, minimúm-
70. que temporis salutem sibi promitteret: ac nisi
 maturè subuenirent: ipsos quidem Anano at-
 que inimicis, at verò ciuitatem Romanis ilicò
 subiugandam: pleraque nuncius ad rectores I-
 dumæorum referenda mandant. Ad hoc autem
 lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi
 & ad persuadendum satis idonei: quòdque his
 rebus esset vtilius, pedum velocitate præstan-
 tes. nam Idumæos confestim parituros certum
 erat, quòd ^a turbarum copiens: & incondita es-
 set natio, semperque ad motus facilis atque sus-
 pensæ, & rerum mutationibus læta, minimisq.
 perentium blanditijs ad bella promptissima: &
 velut ad festorum quandam solennitatem. sic
 ad prælia properans, celeritatem autem nuncijs
 exigebant, atque istis nihil deerat alacritatis. v-
 terque autem Ananias vocabatur. Iamque apud
 rectores aderant Idumæorum. Illi autem simul
 epistola mandatisque attoniti, quasi furibundi
 circumcurrere gentem, militiamque denuncia-
 re cœperunt. Itaque mox & dicto citius multi-
 tudo conuenerat, omnesque pro libertate me-
 tropoleos arma rapiebant. Congregati ^b autem
millia He- propè ad xxm. cum ducibus quatuor Hierosoly-
rosolymam mam veniunt: hoc est Ioanne & Iacobo Sola
veniunt. filiis, & præterea Simone Cathæ, & Phinea
 Clusoth filiis. Ananum autè protectio legato-
 rum, itémque vigilæ eius latuit, sed non etià im-
 peris Iudæorum. hoc enim antè cognito, por-
 tas eius clausit, & muris custodes apposuit. non
 tamen visum est bello, cum his congregari, sed
 verbis eis ante persuadere concordiam. Stans
 ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum xuo
 Pontificum maximus. Cum ^c multa, inquit, &
 variæ

varia turbæ tenuerint ciuitatem. in nulla re sic
 miseranda fortuna est, ut in eo quod pessimis
 etiam inopinatus conspirant. etenim perditissimis
 hominibus contra vos auxilio venistis. tanta
 cum alacritate, quanta nec in barbaros aduocā-
 te vos metropoli venisse decuisset. Et siquidem
 viderem consensionem vestram similem esse
 horum hominum qui vos rogauerunt, non ex-
 stimarem impetum carere ratione. nihil enim
 æquè ac morum cognatio concordiam firmat.
 Nunc verò illi quidem, si quis eorum singulos
 explorauerit, mille mortibus digni reperientur,
 nam & ludibria & purgamenta totius rusticæ
 plebis, luxu absumptis patrimoniis suis. postquā
 in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exer-
 cuere, postremo in sacram ciuitatem clā in-
 fluxere ut latrones, solūmq. religiosum imma-
 nitate polluerunt scelera: eoque videas sine
 metu inter sancta ebrios, & auditate ventris
 peremptorum spolia consumentes. vestra verò
 multitudo armatorūque talis prnatus est,
 qualem deceret esse, si publico vos consilio
 metropolis inuitaret, ad alienigenas laturos
 auxilia. quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi
 fortunæ iniuriam: cum pro nequissimis con-
 uenisse & integritatis nationis vestræ arma videā-
 tur conspirare? Iamdudum quidem reperire
 nequeo. quidnam fuerit, quos vos tam citò
 commouerit, nec enim sine magna causa fieri
 potuisset, ut arma pro latronibus aduersus co-
 gnatum populum caperetis, qui d? Romanos au-
 distis & prodicionem? his enim quidā vestrum
 obstrepebant nunc, liberandæ metropoles
 causa venisse dicentes. vnde mirati sumus præ-
 ter alia, noxiorum tale commentum. viros
 enim natura libertatis amatores, eoque cum
 externis hostibus pugnare paratissimos. aliter

An. mundi

403.

A
Christonano

70.

An. mundi Contra nos efferare non poterant, quàm vasta
4032. **A**ta libertatis prodicione mentita. Sed enim
Christo nato vos considerare oportet, qui vos infimulaue-
70. rint: fidemque in vos veritatis ex rebus com-
a Depulso munibus, non ex ficto sermone colligere. Quid
commenti enim passit, nunc demum nos dedimus Roma-
Zelotarū de nis, cum ab initio licuerit aut ab his non defi-
opp- imenda cere, aut quia deficimus, citò redire in gra-
libertate & tiam priusquam circa nos omnia vastarentur?
ciuitate pro námque iam, ne volentibus quidem nobis, tran-
denda. sactio facilis est: cum & superbos eos effece-
bPax moris rit Galilæa sub iugum missa, mortéque grauio-
præstat: ca- rem afferat turpitudinem, appropinquantem
teru tamen placare. Equidem **b** quod in me est, pacem mor-
paribus. ti antepono. semel autem bello appetitus. post-
 quam pugna commissa est, gloriosam mortem vi-
 ta captiui existimo potiorē. Sed utrū nos popu-
 li principes aiunt clam misisse aliquem ad Ro-
 manos, an etiam totum populum communi suf-
 fragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos mi-
 serimus, qui serui fuerint prodicionis ministri.
 Cum iret aliquis deprehensus est, rediens cap-
 tus est, literas nacti sunt? Quemadmodum au-
 tem tantam ciuium multitudinem lateremus,
 cū quibus omni hora versaremur? Paucis autem,
 atque his inclusis, qui de templo ne in ciuitatē
 quidem prodire possent, quo pacto sunt cogni-
 ta, quæ occulte extra ciuitatem fierent? An verò
 nunc cognouere, quando auctorū poenæ reddendæ
 sunt? donec autem sine metu fuere, neminem
 nostrum proditorem suspicabantur? Sin ad
 populum causam referunt, publicū habuit nempe
 consilium, nemo aberat concioni: idēque
 manifestior ad vos nuncius fama citius prope-
 rasset. Quid autem opus erat legatos mittere,
 cū certa nobis esset de transactione sententia?
 Et quis designatus sis dicant. Sed hæc quidē ma-
 le peri-

le periturorū, & instantes pœnas evitare cupiē-
 tium exultationes sunt. Quin etiam si ciuitatem
 prodi in fatis esset, id quoque ipsos qui nos cri-
 minantur ausuros opinor : quorum audaciæ v-
 num malū videtur deesse proditio. Vos autem
 oportet, quia semel cum armis adestis, primū
 (id quod est iustissimū) adiunare metropolim,
 & vnā nobiscum tyrānos eximere, per quos iu-
 dicia dissoluta sunt: qui calcatis legibus iura suis
 gladiis permisere. deniq. nobiles viros non in-
 cusatos, ex medio raptos foro primū vinculis
 cruciarant: deinde non voce neque prece eorū
 morati, neci tradiderunt. Licet autē vobis non
 belli lege ingressis, horum videre argumentum,
 quæ dixi, desolatas domos rapinis : coniuges in
 veste lugubri ac familias peremptorum, & per
 totam ciuitatem ululatus & fletus. nullus enim
 non persecutionem expertus est impiorum.
 Qui ad hoc insanix prorupere, vt latrocinalem
 audaciam nō solū ex agris atque alienis ciui-
 tatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est,
 sed in phanum etiam ex ciuitate transferrent.
 Denique ^b hoc sibi & ad excursus & ad per-
 fugium elegerunt, isque fiscus illis est eorū quæ in
 nos comparantur: & locus toti orbi terræ vene-
 rabilis, quiq. ab vniuersis alienigenis, ab extre-
 mo limite mundi venientibus, honoratur per
 hæc quæ apud nos nara sunt, portenta cōculcā-
 tur. Exultant autē rebus desperatis, populos cō-
 mitti populis, & ciuitatibus ciuitates, gentēque
 in sua viscera delectum habere: cū debueritis
 (vt dixi) quod factu esset optimū ac deceret, no-
 biscum nocentes eximere: atq. hanc ipsam fal-
 laciā vltum ire, quod auxilio vos aduocare ausi
 sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod
 si eiusmodi hominum preces reuerendas puta-
 tis, atamen licet vobis armis depositis, co-

An. mundi
 4032.

A Christo
 nato 70.

a Iesum du-
 mas vt in
 ciuitate cō-
 tra Zelotas
 auxilium fe-
 rant, horra-
 tur.

b Zelota sē-
 plum ad ex-
 cursu &
 ad perfugiū
 elegerunt.

Anno mundi

4032.

A Christo

70.

*a Iesū Idumaeos de discordiis iudicare rogat.**b Iesū ad Idumaeos orationem finit.**c Simonis Idumaeorum ducem ad Iesū orationem respondit.*

gnatorum habitu introire ciuitatem: medióque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permisere. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si verò nobiscum indignari neque iudicare vultis, certū restat, ut relictis virisque partibus, nec nostris cladibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropoleos maneat. Nam etsi maximè quenquam nostrum suspicamini Romanis collocutū, obseruare vobis itinera licet, tūque demum rueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patnerit, quale delatum est, & in autores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Non enim vos praeueniunt hostes, iuxta ciuitatē sedibus posit. Sin^b horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarū claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hæc quidem Iesus loquebarur. Idumæorum autem multitudo nequam animum aduertebat, ardens iracundia, quòd non pararum habuisset introitum, proque armis inter se duces indignabantur captiuitatē esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus deposuissent. Vnus^c autem ducum Simon filius Cathlæ, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco vnde exaudivi à Pontificibus posset: non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderentur inclusi, cum illi cunctæ genti communem clauserint ciuitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiā portis recipere sint parati. Idumæos autem ex turribus alloquantur, captæque iubeant, pro libertate arma proijcere, cognatisque non credentes custodiam ciuitatis, iudices eos discordiarū fieri

fieri velint: & alios accusando quod indemnatos
 ciues occiderent, ipsi totam damnent ignomi-
 nia nationem, denique ^a urbem omnibus alieni-
 genis religionis causa patentem, nunc domi-
 cis praelussitis. Valde enim contra vos festina-
 mus, & ad gerendum cum gentilibus bellum:
 qui ob hoc adesse properauimus, ut vos serua-
 mus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos
 obsideris læsere, tamque veri similes puto suspi-
 ciones in illos quoque colligitis. Deinde ^b qui
 Reipub. defensores sunt intus in custodia tenen-
 tes, genere coniunctissimis gentibus simul vni-
 uersis ciuitatem praelusam tyrannidem perfer-
 re dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis
 obtemperare praeceptis: noménque potentiae a-
 liis, qui vos tyrannos patiuntur, annectitis. Quis
 cauillationem vestri sermonis tulerit, cum re-
 rum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam
 nunc Idumæos excludentibus ciuitate (namque
 ipsi nos à patriis sacris arcetis) rectè quis eo in-
 cufauerit qui custodiuntur in templo, quod cum
 nulli essent plectere proditores, quos viros nobi-
 les & innocentes pro societate facinoris dictita-
 ris, non à vobis inceperint, summâq. proditio-
 nis membra praeiderint? Sed licet illi molliores
 quam res poscebat inuenti sint, nos tamen do-
 micilium Dei seruabimus Idumæi, & pro com-
 muni patria propugnabimus: tamq. foris irruen-
 tes, quam intus insidiantes, hostes pariter vlcis-
 cemur. Hic autem manebimus pro muris arma-
 ti, donec aut vos Romani respiciendo liberent,
 aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

De clade Iudæorum ab Idumæis facta.

C A P. VII.

His dictis Idumæorum quidem multitudo
 clamore consensit, Iesus autem tristis co-

*Av. mundi
 40;2.
 A Christo
 nato 70.
 a Idumæis
 quos Hiero-
 solymiani
 clausserunt
 illi ciuitatē
 agere ferunt.
 b Idumæorum
 in Pontifices
 & ciues pro-
 bra.*

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

cessit, cum nec Idumeos quicquam sentire moderatum, & duplici bello oppugnari ciuitatem videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spiritus quiescebat, indignè ferentium contumeliâ quod essent ciuitate prohibiti: & quod Zelotarum vires esse firmas crediderant, erubescens, postquâ nihil eos sibi auxiliari posse viderent, ut iâ venisse pœniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redeundi, pœnitudinem superabat. Itaque ^a ibidem propè murum temerè tabernaculis positis, manendum esse statuere. Infinita ^b enim hyems nocte illa venit, ventriq. violenti cum imbribus orti sunt, & crebra fulgura, horrendâq. tonitrua, concussaq. terræ vasti mugitus: certumq. erat apud omnes, hominû exitio mundi statum esse turbatû, neq. paruum quid rerum hæc signa portendere. Vna verò Idumæis & oppidanis erat opinio: illis quidem, irasci Deum militiæ causa, existimantibus neq. se posse euadere, si aduersus metropolim arma mouissent: Anano autem eiûsq. sociis etiam sine prælio vicisse: Deumq. pro se bellum administrare credentibus. Sed profectò falsi erant interpretes futurorû, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore diuinabant. Verum Idumæi quidem cateruatim densatis corporibus inuicem se fouebant, scutisq. contextis protecti capita, minus pluvia lædebantur. Zelotæ autem magis illorû quam suo periculo cruciabantur: collectiq. deliberabât, si quâ reperire subsidij machinam illis possent. Horum ^c autem ardentiorib. videbatur, vi armorum custodes inuadere: atq. in ciuitatē impetu factō palàm portas auxiliatorib. aperire. nā & custodes ex improviso, & quod plures inermes ac belli expertes essent, facilitè turbatû iri, & multitudinē ciuium difficulter colligi posse: quoniam domi quisq. propter hyemem conti-

^a Idumæi
propè murū
tabernacula
ponunt.
^b Infinita
hyems.

^c Zelotes eni
fudo: inua-
dere, atq. in
ciuitatē im-
petu factō
palàm por-
tas auxilia-
torib. ape-
rire conan-
tur.

conti-

cōtineretur, quin etſi periculum aliquod inter-
 uenerit, quiduis ſubire ſatius, quàm negligere
 tot copias ſui cauſa turpiter peritūras. atqui pru-
 dentiores erant, v m adhiberi diſſuadebant. nō
 enim ſui tantum cauſa cuſtodes ampliari, ſed et-
 tiam ciuitatis murum videbant propter Idu-
 mæos diligentius cuſtodiri: & vbiq. adeſſe Ana-
 num, omnibꝫq. horis inuiſere cuſtodias exiſti-
 mabant, ſed hoc aliis noctibus ita habuerat: illa
 verò, non ſua deſidia requieuerat, ſed vt & ipſe
 & cuſtodum manus ſato duce interirent. Nam-
 que ^a iā nocte prouecta, & gliſcente hyeme, cu-
 ſtodes in porticu diſpoſitos opprimit ſomnus.
 At Zelotis conſiliū ſubit, vt ſerris templo ſacra-
 tis portarum vectes ſecarent. aſſuit autē illis, ne
 exaudiretur crepitus, ventorum ſonus, & creb. a
 tonitrua, ſanòq. ^b egreſſi, ad murum clanculo ve-
 niunt, ſeratāq. portam, quæ verſus Idu-
 mæos erat, aperiunt. Illi autem primū Ana-
 num conari aliquid ſuſpicati, vnusquiſque dex-
 trā ad gladium. quaſi repugnaturi applicant ma-
 turè: deinde his qui ad ſe venerāt agnitis, intro
 ibant. Qui quidē, ſi tunc manus vertere in ciui-
 tatem voluiſſent, nihil obſtabat quò minus to-
 tus populus interiret: tanta ira ferebantur. ve-
 rùm Zelotas primò eximere cuſtodia feſtina-
 bant: illis quoque multum precantibus, qui eos
 receperant ne deſpicerent malis obſeſſos quorū
 gratia venerant, neque his acerbius pericu-
 lum importarent. capſis enim cuſtodibus, faci-
 llorem illis in ciuitatē impetum fore: ſed ſi ſe-
 mel eos concitaſſent, iam illos contineri non
 poſſe, quin ſi ſenſerint congregentur, & per
 aſcenſus nitenrib. ſe opponant. Idē Igitur Idu-
 mæis viſum eſt: iāmque in templum per ciuita-
 tem ſubibant, cū ſuſpenſi Zelotæ aduentum
 eorum præſtolarentur. Denique ^c hiſ ingreſſi,

An. mundi
 4032. A
 Chriſto nato
 70.

^a Cuſtodes
 in porticu
 diſpoſitos
 ſomnus op-
 primit.
^b Idumæi
 noctū Zelo-
 tarum opo-
 Hieroſoly-
 mam ingre-
 diuntur.

^c Idumæi
 Zelotæ in
 templo ſeſe
 coniungunt.

An. mundi
4032. A
Christo na
ro 70.

a Imman-
tas Idumae-
vū & Zelo-
tari in Hie
rosolymita-
nar.

etiā ipsi confidenter ex interior sano progres-
si sunt, mixtiq. Idumæis in custodes irruerunt.
Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresse-
rat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium
suscitata est, raptisque armis ad repugnandum
non sine stupore properabant. Ac primum qui-
dem Zelotas solos conari aliquiūt suspicantes,
quasi eos superaturi numero confidebant: vbi
verò foris alios circumfundi viderent, Idumæos
irrupisse sensere. Et maior quidem pars eorum,
armis pariter animisq. devotis in questibus e-
rant. pauci verò iuvenū fortiter communiti, oc-
currendo Idumæis aliquandiu segniorem mul-
titudinem protegebant: alij cladem civitatis ha-
bitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio
venire nullus audebat, cognito Idumæos irru-
pisse: sed ipsi quoq. irrita vociferantes, cum fletibus
respondebant: plurimūsq. mulierum vlula-
tus suscitabatur, si quando custodum quisquam
in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelo-
tz Idumæorum clamorē geminabant, magisque
horribiles tempestas faciebat omnium voces.
Nemini autem Idumæi pepercere, quod natu-
ra crudelissimi ad cædes erant, & hyeme gravi-
ter afficiebātur, proptereaq. his qui se excluder-
ant ut inimicis utebantur, tam supplicantibus
quàm repugnantibus infensi. Multos enim co-
gnationem referentes, utque commune planū
reuererentur orantes, gladiis transfigebant. Nul-
lus autem fugiendi locus, neq. spes salutis erat.
Compulsi autē circa se, magis quàm vi oppres-
si laniabantur, cum recedendi spaciū non da-
retur, nec interfectores à cædibus temperarent.
Incerti autem quid agerent, in civitatem se præ-
cipitabant: miseri (ut mihi videtur) eò quod fu-
giebant crudelius subeuntes exitium, donec
templum exterius sanguine redundavit. Octo
autem

autem millia & quingentos mortuos dies inue-
 nit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est,
 sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos
 diripiebant: quémq. fortuito inuenissent, morti
 dabant. Et cæteræ quidem multitudinis eadem
 superuacua esse ducebant: pontifices^a autem
 peruestigabant, & in illos pleriq. ferebantur, sta-
 timq. comprehensos obruncabant, stantésque
 super eorum caduera, nunc Anano popul be-
 neuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat
 exprobrabāt. Ad hoc autem impietatis progres-
 si sunt, ut etiam insepultos eos abiecerint: cum
 præsertim Iudæis tanta sepultura cura sit, ut et-
 iam iudicio cruci suffixos, ad occasum solis de-
 ponant atq. sepeliant. Et^b quidem non erraue-
 rim, si Anani mortem dixero excidij, ciuitatis
 fuisse principium, & ex illo die muros euersos,
 æmque publicam Iudæorum perisse, quo ponti-
 ficem rectorémq. salutis suæ iugulatam in media
 ciuitate videret. Erat^c autē & alias vir laudabi-
 lis atq. iustissimus, & præter nobilitatis ac digni-
 tatis & honoris, quoque erat præditus, amplitudinē,
 infimis amabat æquari. Libertatis autem maxi-
 mæ fautor erat, & is qui populi affectaret impe-
 riū. Commodis autē propriis cōmunes semper
 utilitates anteponerat, super omnia paci stu-
 dens. Sciebat enim Romanos non posse expu-
 gnari: ac prospiciebat, si pacisci vtiliter nequiss-
 sent Iudæi, omnino eos perituros. ut autem bre-
 uiter dicam, cum Anano viuo ad transactionem
 venissent. Mirus enim erat dicere, mirus popu-
 lo persuadere quæ vellet. Iam verò impediētes
 bellantésq. subegerat. Plurimū autem moræ sub
 tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat
 Iesus, illa quidem comparatione inferior, sed
 præstans cæteris: ut putem Deum, qui tanquam
 violatam ciuitatem perire flammis, purgarique

An. mandr

4012.

A Christo

nato 70.

Ananus

Iesus Pō-

tiffes obrū-

catus.

b Anani

mors excidij

ciuitatem

principium.

c Laus A-

nani Ponti-

ficis.

An. mundi
4032.
A Christo
anno 70.

sancta vellet, consulto defensores eorum, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo ante sacris indumentis amictos, & toto ore celeberrimæ religionis autores, quique vndique in ciuitatem commeantibus venerabiles habebantur, iacere nudos prædam canibus ac fêris videres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virtutem, tantum licuisse vitii fientem.

SVMMA CAPITVM LIBRI V.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumque crudelitate.
 - II. De incestina discordia Hierosolymorum.
 - III. De Gadarensum deditione & strage.
 - IIII. De capiti oppidii quibusdam, descriptionibus ciuitatis Hierichuntæ.
 - V. Lacus Asphaltites.
 - VI. Gerasa deuastatio: simul de Neroni morte, Galba & Othonis.
 - VII. De Simone Geraseno noua conspirationis princeps.
 - VIII. De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.
 - IX. De Simonis gestis contra Zelotas.
 - X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
 - XI. Aegypti descriptio & Phari.
 - XII. Vespasianum Iosephum captiuitate liberat.
 - XIII. De Vitelli morte & moribus.
 - XIIII. Tunc mittitur contra Iudæos à patre.
- De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumque crudelitate.

C A P. I.

2 Zelotarum
& Idumæorum
crudelitas.

N A N O quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos verò tam Zelotæ quàm Idumæi passim plebem, quasi ne-

In nefandorum animalium gregem, irruendo ma-
 &abant. Et vulgus quidem in quolibet loco de-
 prehensum necabatur: correptos autē nobiles
 & adolescentes, victos in carcerem conlude-
 bant, spe nonnullos eorum sibi posse sociari ne-
 ce dilata. Verum hæc nullum mouebant, sed
 cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne
 aduersus patriam communem nequissimè conspi-
 rarent: scruissima tamen ante eadem verbera su-
 stinebant, exulcerati plagis atq. tormentis. cū-
 que iam corpus non sufficeret cruciatib. tandē
 gladium merebantur, quos autem die cepissent,
 eos in custodiam nocte ducebant: extractosque
 inde, si quos mori contigisset abiciebāt, vt vin-
 ctis alius locus esset. Tantus autē populū pavor
 occupauerat atq. formido, vt ne flere quidē pa-
 lam quisquam, siue sepelire proprium funus au-
 deret: sed erant oculorum clausorum etiam lacry-
 mæ, & ne quis inimicorū audiret, circūspectan-
 tes gemebant. paria nanq. his qui lugebantur,
 etiam qui luxissent ilico patiebantur. exiguam
 verò nocte sublatā terram manibus, corporibus
 iniiciebant, & nonnunquam die, si quis fuis-
 set audacior. Duodecim autē milia hoc mo-
 do nobilium periēre. Illi autem iam ob cædes
 exosi, nulla pudore iudicii vim, & cognitionis
 equillando imitabantur. Itaq. cum illustriū quē-
 dam Zachariam Baruch filiū interficere decre-
 uissent (irritabantur enim quod nequissimis i-
 nimicus nimis erat, & probis amicus, itēq. lo-
 cuples) neque solum fortunarum eius direption-
 nem sperarent, sed etiam remotum iri virum
 ad se deiiciendos potentē, septuaginta plebeio-
 rum honestissimos ex præcepto conuocat, iudi-
 cum specie potestate carentes, & apud eos Za-
 chariam, quasi res proderet Romanis, accusant,
 quodq. ad Vespasianum prodicionis causa mi-

An. mundi
 4037. A
 nato Christo
 70.

a Duodecim
 milia nobi-
 liū perierunt.

An. mundi
4032.

A Christo
nato 70.

a Zacharias
a Zelotū ca-
pitū dam-
natio.

b Septua-
ginta Iudi-
ces pro Za-
charia sen-
tentiam fe-
runt.

c Zacharias
in medio te-
plo interfec-
tus.

d Idumai
Zelotarum
scelerata fa-
cinora qui-
dam prodit.

lisset. Sed neq. argumentum neq. vlla probatio
criminis erat. ipsi aut misisse dixerūt, & hoc ha-
beri pro fide veritatis volebant. Zacharias autē
vbi nullam spem salutis sibi relictam esse vidit,
per insidias non in iudicium, sed in carcerē du-
ctus, vitæ suæ desperationē libertate non priua-
uit: sed exosus verū quidē similitudinem obie-
ctorū derisit, & illata sibi crimina breuiter di-
luit: in accusatores aut oratione conuersa, om-
nes eorū iniquitates per ordinē prosecutus est,
multaq. de perturbatione rerū querebatur. Ze-
lotæ verò obstrepētes, vix à gladiis tēperabant,
speciem cauillationē inq. iudicij sui vsque ad fi-
nem permanere cupientes, & præter hoc iudi-
ces experiri, an periculoso tēpore iustitiæ me-
mores forent. Igitur omnes septuaginta pro eo
sententiam ferunt, & pro eo mori, quā sibi as-
cribi eius interitū maluerunt. Illo verò absoluto
Zelotarum clamor tollitur, & vniuersi quidem
iudicibus irascebantur, qui simulationem datæ
sibi potestatis non intellexerant. duo c. verò ex
audacissimis aggressi Zachariam, in mediō tem-
plo interficiunt: & illudendo, habes, inquit, &
a nobis de absolute sententiam certiorē:
cūmq. statim in subiectam vallem de templo
præcipiunt. Iudices verò, cōtumeliæ causa versū
gladiis ferientes, templi ambitu pepulere, cædi
enim eorū pepercerant, vt disiecti per ciuitatē
nunciij fierent apud omnes seruitutis. Idumæos
autē iā venisse pœnitebat, neq. his gestā place-
bant. Quibus collectis, Zelotarum quidam se-
breto indicabat vniuersa: & quæcunq. hi qui eos
aduocauerant sceleratē fecissent, omnia demō-
strabat arma quidem cepisse eos, quasi Roma-
nis à pontificibus metropolis proderetur, repe-
risse autem nullum prodicionis iudicium. Illos
verò qui tutari eam simularent, & belli facino-

as ausos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuisse. Verum quia semel in societatem intestinae caedis incidissent, finem delictis adhibendum, neque vires hominibus suggerendas morem patrium destruentibus. Nam etsi portas grauitè ferrent sibi atque in oppidum aditum esse praelusum, poenas ab his qui prohibuerant esse repetitas: & Ananum quidem peremptum, vna verò nocte populum totum penè consumptum. Quarum rerum multos quidem suorum poenitere sentirent: eorum autem viderent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem per quos salui erant erubescerent, in oculis enim auxiliatorum pessima facinora committere, illorumque iniurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neq; ab his separentur. Debere igitur (quoniam de prodicione quæ dicta sunt, calumniam fuisse parauisset, nullasque Romanorum imperus timeretur, aduersus ciuitatem verò inexpugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere: malorumque societatem vitando cuncta diluere flagitia, quorum non spontè, sed decipi participes extitissent. Persuasum est Idumæis. Et primum eos qui erant in custodiis soluunt, propè ad duo millia popularium, statimque relictæ ciuitatē ad Simonē veniant, de quo paulò post commemorabimus: deinde domum ex Hierosolymis abire. Euenit autem eorū discessum vtrisque pariter inopinatum videri. nā & populus nescius poenitudinis, paululum fiducia recreatus est, velut inimicis leuatus: & Zelotarum creuit insolentia, quasi non auxiliis caruissent, sed iis essent liberati, quorum pudore ac reuerentia criminibus temperabāt. Deniq; nulla iam erat facinorum mora neque cunctatio: sed festinatis quidem cōsiliis in rebus singulis vte-

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

aldumæi de
mū ex Hiero-
solyms
abvunt.
b Zelotarū
post Idumæo-
rum abivum
facinora &
scelerata.

Ann. mundi

4032.

A Christo
nato 70.a Mors Go-
rionis & Ni-
gri Peraita.b Nigri pre-
ces reipsa
fuisse adim-
pletur, mi-
nus decla-
rat.

bantur: quæ verò placuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atque insignes eadibus sauebant: cum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutum, vnamque cautionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaque^a occisus est cum multis aliis Gorion, dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, plenusque spiritu, libertatis amator, ut nullus alius Iudæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit. Sed ne Peraita quidem Niger eorum manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus comprobatus: qui etiam sæpe vociferans, & cicatrices ostendens, per mediam civitatem trahebatur. Ductus verò extra portas, desperata iam salute, ne sepultura careret supplicabat. Illi autem prius interminati, quod humum ei quam desiderabat concessuri non essent, mox etiam mortem intulere. Qui^b tamen cum occideretur, Romanos eis victores imprecatus est: famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus: eaque vniuersa cōfirmavit apud impios Deus, & quod iustissimum esset effecit, ut audaciam suam quam primū experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem habebant de oppressione sui metu eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occasio. Namque alij quod iamdudum aliis ciuibz restitissent interficiebantur: qui verò nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant: Et qui omnino liberè eos non adissent, pro cōtemptoribus: qui verò obsequentes, pro insidiatoribus habebantur: vnaque maximorum oriminum & mediocrium poena, mors erat. neque euasit quisquam, nisi aut ignobilitate aut fortuna pethumilis.

CAP. II.

anno 70.

a Vespasianum Romanos milites incitant.

Romani autem omnes ad ciuitatem animos intendebant, hostium dissensionem lucrum sibi esse censentes: & ^a Vespasianum, penes quem summa rei potestas erat, incitabant, diuinæ providentiæ dicentes auxilio in semet hostes esse conuersos: veruntamen velox esse momentum, & Iudæos citò in concordiam redituros, aut intestinis malis defessos, aut redactos in pœnitudinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos quid fieri conueniat ignorare, tanquã in theatro cupientes quantum armis ac manibus possent ostentare potius cū periculo, quàm secum quidquid esset utile reputare. Nam si statim ciuitatem aggredierentur, ipsos causam hostibus fore concordie, ac vires eorum etiam nunc vigentes in se prouocatu-^bros. Sin ^b operirentur, paucioribus ac moderatioribus his vsuros domestica seditione consumptis. Deum namque melius quàm ipsos disponere, qui sine labore Iudæos Romanis traderet, nullòque periculo exercitui victoriam cōdonaret. Proinde manibus propriis intereuntibus inimicis, maximòque malo, hoc est seditione turbatis, debere se potius periculorum spectatores esse, quàm cum hominibus mortem appetentibus atque intestina rabie insipientibus confligere. Si quis autem putauerit victoriæ gloriā sine prælio fieri villorem, sciat, inquit, armorum incerto exitu commodius esse commodè perficere quod intendit. Neque enim manu præclaros esse minus laudabiles, qui paria gesserint moderatione atque prudentia. Simul autem dum hostes imminuerentur, etiam milites ex laboribus affiduis recreatos valentiores ductum iri. Præ-

b Vespasianum hostibus domestica seditione consumptis victoriam cōdonaret.

Ann. mundi

4032.

*A Christo**sæc. 70.**a Multitu-*
*dai fugiēdo**Zelotas ad*
Vespasianū
*confluunt.**b Zelotas*
in mortuos
pariter atq.
vivis cru-
delitas.

terea non id esse tempus, ut maturè occupan-
da videatur victoriæ claritudo. nec enim armis
fabricandis aut muris, vel auxiliis congregandis
indagos operam dare, atque ideo moras diffe-
rentibus nocituras: sed bello domestico ac dis-
fensione tumidos, miserabiliora pati quotidie,
quàm ipsi eos captos afficerent intromissi. Pro-
inde siue quis securitatem consideret, sinendos
esse qui semet absumerent: siue facti gloriam
clariorem, nequaquam manus intestino mor-
bo laborantibus afferendas: siquidem ratione
recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ
fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eisque di-
centi rectores militum consentiebant: mor-
que apparuit quàm utile fuisset eius consilium.
Nāque ^a in dies singulos multi ad eum con-
fluebant fugiēdo Zelotas. Erat autem fuga
difficilis, quòd omnes exitus custodibus obside-
bantur. Et ^b si quis ibi qualibet ex causa depre-
hensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet,
interficiēbatur. qui tamen eis dedisset pecu-
niam, saluus abibat: & qui non dabat, solus
proditor habebatur. Restabat igitur, pecunio-
sis fugam redimentibus, solos pauperes iugula-
ri. Mortui verò per omnes vias coaceruabantur
innumeri, multique etiam transfugere cupien-
tium, rursus in ciuitate perire præoptabant.
nam spe sepulturæ in patria moti tolerabilius
videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis de-
uiauerant, ut neque intus, neque per itinera oc-
cisū humum concederent: sed veluti cum pa-
triis legibus etiam naturæ iura disturbare pe-
pigissent, suāque in homines iniustitia divini-
tatem quoque pollueret, ita sub sole putrescere
mortuos relinquebant. Sepeliētibz ante suo-
rum corpora, idem quod transfugis, imminebat
supplicium mortis: statimque sepultura indige-
bat,

bāt, qui hanc alteri prastitisset: & vt breuiter dicam, nullam tam bona, quā misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisq; irritabantur noxij, quæ miseranda vidissent, à viuis in mortuos, à mortuis in viuos iracundiam transferentes. Modam autem excedente metu, superstitionibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui etiam in custodiis cōparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarūque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cū verò multa contempnissent de virtute ac vitiis statuta maiorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant, vera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur. tunc demum ciuitatem captum iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cū seditio fuisset exorta, famūque Dei propriæ manus antè violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

An. mundi
4032.
A Christo
nato 70.

De Gadarensum deditione & frage.

C A P. I I I.

AT^s Ioannes iamdudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suæque iubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet non latebat. esque sociabantur nonnulli metu, alij gratia (mirus enim erat oratione atq; fallacia persuadere quæ vellet) multi verò propterea quod sibi tutum esse

a Iohanne
ferbia &
ambicio.

An. mundi

4032.

*A Christo**nato 70.**a Magna**pars contra-**ria factio-**nis defeit à**Ioanne.*

ducebant, priorum delictorum causas vni potius ascribi quam omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi ^a magna pars eum cōtrarię factionis reliquerat. apud quos etiam lior nō nihil valebat, graue putantes, vt paulo ante pari succumberent. Plus autem metus eos, ne sub vnus potestate viuerent, exagitabat. nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quiduis pati decreuerat, quam sponte seruiens micipij loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contrariis dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus, nihilque aut parum agebatur, si quando armis prælium laceſſebant. in populum verò vel maxime contentionem susceperunt, & quis maiorem prædam caperet, vtrique certabant. Cùm ^b talorum ingēmen ciuitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemq. seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur. deniq; relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebāt: & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequebantur. Quartum verò præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, rutandisq; corporibus ab antiquis Regibus ædificatum, quod Massada dicebatur: id ^c occupauerant qui vocantur sicarij, quod à rapinis ampliori bus timore continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam verò ludæos dominatione atq; discordia secessisse, maiora facinora

b Trium ma-
lorum ingē-
men ciuitas
trium malorum
ingentium tempe-
state laboraret,
hoc est belli,
dominationis,
i-
temq. seditionis,
eorum comparatione
bellum
popularibus mediocrius
videbatur. deniq;
re-
lictis sedibus patriis
ad alienigenas
profugiebāt:
& Romanorum
beneficio salutem,
quam inter
suos desperauerant,
assequebantur.
Quartum
verò præterea
malum commotum
est gentis
exitio. Haud procul
ab Hierosolymis
castellum
erat validissimum,
reponendis opibus
ad munimenta
belli, rutandisq;
corporibus ab
antiquis
Regibus ædificatum,
quod Massada
dicebatur:
id
c occupauerant
qui vocantur
sicarij, quod à
rapinis ampliori
bus timore
continebantur. Hi
cum Romanorum
exercitum otiosum
esse viderent,
apud Hierosolymam
verò ludæos
dominatione atq;
discordia secessisse,
maiora fa-
cinora

c De sicarij;
id
c occupauerant
qui vocantur
sicarij, quod à
rapinis ampliori
bus timore
continebantur. Hi
cum Romanorum
exercitum otiosum
esse viderent,
apud Hierosolymam
verò ludæos
dominatione atq;
discordia secessisse,
maiora fa-
cinora

tinora aggrediuntur. Die festo azymorum (qui *An. mundi*
 apud Hebræos ad memoriam salutis qua ex *4032. A*
 gyptiorum seruitio liberati, in terram patriam *nato Christo*
 deuenerunt, solenniter celebratur) nocte dece- *70.*
 ptis qui sibi erant oppositi, municipium quod-
 dam Engaddi inuasere: vbi pugna quidem lu-
 dæos ante præuentos atque dispersos, quàm ar-
 ma caperent siue concurrerent, ciuitate pepule-
 re, eos verò qui in fuga defecerunt, mulieres
 videlicet ac pueros, supra septingentos interfe-
 cerunt. ædibûsque deinde compilatis, fructus
 quoque iam maturos depopulati in Massada
 portauerunt. & illi quidem omnes circum ca-
 stellum vicos, totamque regionem populaban-
 tur, non paruo vndique perditorum ad eos nu-
 mero in dies singulos confluente: simul ^a autem *a Cedes &*
 concitati sunt etiam per singulos Iudææ tractus *denasario*
 in latrocinia, qui interim quiescebant. Ac ^b ve- *per uniuersam Iudæam,*
 lut in corpore, si quando principale membrum *b Simile.*
 tumor afficit, omnia pariter ægrotare neces-
 se est: ita propter ciuitatis tumultum atque
 discordiam, etiam qui foris erant nequissimi,
 prædarum inuenere licentiam. Singuli verò vi-
 cis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem
 redebant. Congregati autem & cateruatim
 coniurantes, exercitu quidem pauciores, plu-
 res verò quàm latrocinialis conspiratio, in tem-
 pla & oppida ferebantur. Et sequebatur qui-
 dem, vt in bello fieri solet, ab his eos malè af-
 fici quos petiissent. verùm præueniebatur vi-
 tio, cum mox latrones à præda refugerent: nul-
 lèque pars erat Iudææ, quæ non vnâ cum Hie-
 rosolymis præcellentissima ciuitate interiret.
 Nec ^c Vespasiano à transfugis indicabantur. nã *c Transfuga*
 licet omnes exitus à seditiosis custodirentur, & *Vespasianum*
 cum quis ad eos accessisset interficeretur, ta- *& opem fer-*
 men erant qui ad Romanos clam profugerent: *re ciuitati,*
& reserua-
re populi re-
liquias hor-
rantur.

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

ducemque Romanorum & opem ferre ciuitati,
 & reseruare populi reliquias hortarentur. mul-
 tos enim, quod bene Romanis vellent, periisse,
 multos adhuc in periculo dicebant esse super-
 stites. Ille autem iam tum miserans eorum ca-
 lamitates, propius ad eos velut Hierosolymam
 obsessurus accedit, re autem vera vt ciuitatem
 obsidione liberaret: spe autem antè reliqua su-
 bigendi, nullumque impedimentum extrinse-
 cus obsidioni relinquendi. Cùm igitur venisset
 in Gadara, transamniana regionis metropolim
 validissimam, mensis Martij quarta diè ciuita-
 tem ingreditur, iam enim optimates, ignoran-
 tibus seditiosis, legatos ad eum de traditione
 miserant, tam pacis desiderio quàm suis patri-
 moniis metuentes. multi enim apud Gadara lo-
 cupletes habitabant, quorum legationem ini-
 mici nesciebant, nisi quod Vespasiano approp-
 inquante id cognouerunt. Et ciuitatem qui-
 dem se retinere posse desperabant, quod & in-
 testinis inimicis numero inferiores erant, ne-
 que procul abesse videbant à ciuitate Roma-
 nos. si verò fugere decreuissent, sine sanguine
 id facere, nullaque à noxiis pœna repetita,
 non honestum sibi putabant. Itaque Dolesum
 comprehensum (nanq; is non dignitate solum
 ac nobilitate ciuitatis princeps habebatur, sed
 etiam legationis autor erat) interficiunt: nimis-
 que iracundia mortuo verberato, extra ciuita-
 tem dilapsi sunt. Iam 2 verò propius accedente
 Romano exercitu, Gadarensum populus Ve-
 spasiano cum acclamationibus in ciuitatem re-
 cepto, fidei dexteras ab eo accepit: equitumque
 & peditum præsidia contra fugitiuorum excu-
 sus, muros enim prius quàm id Romani peteret,
 ipsi destruxerant: vt eò sibi fides esset, quod pa-
 cem diligerent, si bellum gerere ac volentes
 guidem

a Gadaren-
sium popu-
lū Vespā-
sianum cum
acclamatio-
nibus in ci-
uitatem re-
cipit.

quidem posse viderentur. Vespasianus ^a autem
 misso Placido cum 500. equitibus ac tribus mil-
 libus peditum aduersus eos qui ex Gadaris fuge-
 rant, ipse cum ceteris militum copiis Cæsaream
 rēgreditur. At fugitiui postquam equites repen-
 tē à tergo insequētes videre, prius quā in ma-
 nus venirent, in vicum quendam, cui nomen est
 Bethenabrin, se recepere. vbi reperta non pau-
 corum iuuenum multitudine. hisque partim vo-
 lentibus, partim vi armatis. temerē contra Pla-
 cidum eīsq; milites profligant. Illi autem pri-
 mo quidem impetu paululum recesserunt, ea si-
 mul arte, vt eos à muro longius prouocarēt: de-
 inde loco opportuno circumdatos, telis agentes
 eminus sauciabant. Itaq; fugientes quidem, ab
 equitibus prueniebantur Iudæi, qui verò ma-
 nus conseruissent, à peditibus trucidabantur, ni-
 hil plus audaciæ demonstrantes, condensos e-
 nim aggrediendo Romanos, armis non secus ac
 muro septos, ipsi quidem telis aditum nō inue-
 niebant, neque sufficiebāt aciem rumpere, illo-
 rum autem transfigebantur telis, & immani-
 ssimis feris similes ruebant vltro in ferrū, & ster-
 nebantur, alij gladiis ora percussi, alij ab equitib;
 dissipati: quoniam cura erat Placido, cur-
 sum eorum à vico intercludere assidueque præ-
 tercurrentes ea parte, cedentēsq; reflectens, vnā e-
 tiam libratīs sagittarū ictibus utebatur: hisq;
 proximos interficiebat. metu verò longē fugiē-
 tes auertebat, donēc elapsi qui fortiores erāt ad
 murum effugere. Huius autē eustrades quid age-
 rent nesciebant. Nec enim excludi Gadarenses
 suorum causa patiebantur, & si eos recepissent
 vnā cum his se perituros videbant. quod etiam
 contigit. Illis enim compulsis ad murum, penē
 eū his Romanorū equites irrupere. Porris
 autem ante præclusa, amoto milite Placidus

Ann. mundi
 4032. A
 Christo nato
 70.

a Placidi est
 facinus
 confusum.

b Placidus
 Bethana-
 brin expu-
 gnat & ag-
 gradit.

An. mundi ad vesperam vsque acerrimè oppugnato muro
403. *A* pariter ac vico potitus est: ibique tunc vulgus
Christo nato quidem iners occidebatur, fortiores verò fu-
70. gam petebant. domus verò à militibus diripie-
 bantur, & vicus igni traditus est. Qui verò inde
 euaserant, totam secum illam regionem ad fu-
 gam incitarunt: & extollendo proprias calami-
 tates in maius torumque Romanorum exerci-
 tum aduentare dicendo, metu omnes vndique
 commouerunt. plurimo autem numero aucti,
 in Hierichunta secesserunt. hæc enim etiã tunc
 eorum spes salutis fouebat, quòd esset valida
 & populosa. Placidus verò equitibus, rebúsque
 antè prosperè gestis fretus, eos insequabatur &
 vsque ad Iordanem quidem semper quos occu-
 pabat, morti dabat: omnem verò ad flumen co-
 actam multitudinem fluminis impetu prohibita
 quòd auctum imbribus vadum transire non po-
 terant, aperto prælio aggreditur. Itaque neces-
 sitas eos ad pugnam compulit, quòd fugæ locum
 non haberent, prætentique ad ripæ longitudi-
 nem, tela equitum & incursum excipiebant. à
 quibus multi perculsi in fluuium ceciderunt.
a Placidi de nam ^a qui manibus eorum cæsi sunt, tredecim
fugitiui In millia fuerunt. alij cum vim sustinere non pos-
dan vlti- sent, in Iordanem spontè desilierunt. erat autè
ria. numerus infinitus. & præterea capta sunt circi-
 ter duo millia virorum ac ducenti, cum præda
 maxima ouium & asinorum, itémque camelorum
 & bouum. Iudæis quidem hoc vulnus inflictum
 quamuis par superioribus, maius tamen seipso
 visum est: non solum quòd eam totam regionem
 quæ fugerant, cædes repleuerat, sed etiam quòd
b Placidum refertus mortuis Iordanis peruius non erat. &
in Iudæis Asphaltites quoque lacus repletus erat cadaue-
unda foris ribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Pla-
na vltur. cidus autè secunda fortuna usus, in vicos pro-
 pios

ximos & municipia contendit, captisque Abila & Iuliade, & Besemoth, omnibusque ad lacum Asphaltiten usque, idoneos ex transfugis ubique collocat. deinde milite scaphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et trans fluuium quidem tota regio Romanis cessit, & ubique omnia usque ad Machærunta devicta sunt.

Ann. mundi
4012. A
natio (christo
70

*De captis oppidis quibusdam, descriptisque
civitatis Hierichunta.*

CAP. IIII.

Hæc autem dum aguntur, motus^a circa Galiliam nunciatur, & quod Vindex vnâ cum optimatibus indigenarum à Nerone defecisset, de quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasianum verò ad imperium belli quæ nunciata sunt incitarunt, iam tunc futura bella ciuilia totiusque imperij pericula prospicientem: cum si partes orientis antè pacasset, minus Italix metuendum existimaret. Obstante autem hyeme, per subactos interim vicos atque oppida præsidia collocabat: & decuriones ciuitatibus apponens, multa etiam eorum quæ vastata fuerant instaurabat. Prius tamè comitatus militum copiis quas Cæsaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibique per biduum ciuitate composita, tertia die vastando, inflammando, omnemque subuertendo circum Thamnâ toparchiam, in Lyddam & Iamniâ procedebat. Et cum sese vtraque tradidisset, constitutis illic habitatoribus donec in Ammaunta peruenit: occupatisque ad metropolim earum aditu, castra muro circumdat. Quintaque in his relictâ legione cū cætera

^a Motus in
Galilia.

b Vespasianum
vniuersam
Iudæam
perstruit.

*Ann. mundi
403.
A Christo
nato 70.*

a Vespasiano in Hierichum pervenit.

b In planicie sita nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus, à septentrionali enim regione usque ad Scythopolitanos agros: à meridiana verò usque ad terram Sodomiticam & Asphaltitis lacus terminos extenditur. torus autem asper est, & quod nihil gignat, non habitatus.

c Magnus campus.

mann Bethlepton toparchiam proficiscitur: eaq; & vicina regione itémq; circum Idumæam igne consumptis, castella quidē locis opportunis muniuit. Captis autem duobus vicis in media Idumæa positis, hoc est, Begabri & Caphartophan, plus quàm decem millia hominū peremit: propè autem ad mille cepit: exatāque inde cetera multitudinē, non parvam militum suorum partē ibi cōstituit, qui omnia montana loca incurſando vastabant. Ipse autē cum reliquo exercitu in Iamnam rediit: vnde per Samaritidē, ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, secundo Iunij mensis die in Coream descendit: ibiq; a positis castris, postridie in Hierichūta pervenit: in qua vnus ei rectorum Traianus quem ē locis trans Iordanē ducebat militē iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichūte quidē multitudo ante Romanorū aduentum in aduersam Hierosolymis montanā regionē diffugerat: non pauci autem qui remansere perimuntur. Desolatam verò offenderat ciuitatem, cui in planicie sita nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus, à septentrionali enim regione vsque ad Scythopolitanos agros: à meridiana verò vsque ad terram Sodomiticam & Asphaltitis lacus terminos extenditur. torus autē asper est, & quod nihil gignat, non habitatus. Huic obiacet circa Iordanem mons alius, incipiens à Iulide ac septentrionali regione, prolixus autē in meridiē vsq; ad Bacra, quæ Petram determinat Arabiæ ciuitatem. In hoc est etiam Perreus mons appellatus, ad Moabitidem vsque longus. Inter duos autem montes regio, quæ Magnus campus vocatur, à Gennabara vico ad lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem verò centum & viginti, mediūque ab Ior-

ab Iordane diuiditur. Sunt ^a autem illic duo lacus, Asphaltites & Tiberiensis natura contrarij. namque alter salus ac sterilis est, Tiberiensis vulgo dulcis & fecundus, ætatisque tempore illa planities ardore solis incenditur, & vitioso opprimitur aeris tractu omnibus circum aridis præter Iordanem vnde euenit, vt palme quæ in ripis sunt magis floreat, & fertiliores sint: minus autem, quæ longè remotæ sunt. Ad ipsam verò Hiericho largissimus fons est, rigandisq; aruis vberimus, iuxta veterem scaturiens ciuitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Chananzorâ terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam seminarum partum obtundere solitum, cunctaque pariter morbo ac peste corrumpere. Postea verò mansueuisse, contraque saluberrimum ac feracissimum esse factum ab Helisæo quondam propheta, qui Heliz notus fuerat atque successerat. Recepius ^c enim hospitio ab Hierichuntis habitatoribus, quod humaniores eos expertus erat, ipsos & omnem illam regionem perpetua gratia remuneratus est: progressusque ad fontem, lagenam fistilem salis plenam in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dexteram tendens, fontiq; immergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur vt fluente leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deû verò vt fecundioribus auris flumina temperaret orabat: tamque vbertatem fructuum quam successionem proles daret indigenis, nec eos genitrix filiorum aqua deficeret, quoad iusti manerent. ad has preces ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui antea causa erat his orbitatis ac famis, idem victus ac fecunditatis autor est effectus: De

An. mundi

403.

*A Christo
nato 70.**a Duo lacus,
Asphaltites
& Tiberien-
sis.**b Ad Hiero-
cho fons lar-
gissimus.**c Miraculū
ab Helisæo
factum.*

An. mundi

4032.

*A Christo**nato 70.**a Paradiso
circa Hiero-
solytam
primi.**b Fertilitas
in circa Hiero-
solytam
causa.
c Aer tem-
peratus &
salubris.*

nique rigationis eius tanta potentia est, ut si at-
 tigerit modo terram, sapidior sit, aquis diu per-
 seuerantibus. vnde ea quæ largius abutuntur,
 exiguum emolumentum habent, quæ verò
 parcius, plurimum. Amplius tamen quàm cæte-
 ri fontes spacium rigat. & septuaginta quidem
 stadiis longam, viginti autem latam planiciem
 permeat. optimos^a autem in ea paradisos æ-
 densissimos educat, palmarumque irriguarum
 genera, tam sapore, quàm nominibus varia: qua-
 rum pinguißimæ calcibus pressæ, plurimū mel-
 lis emittunt, non multum alio melle deterius:
 quanquam & mellis altrix est illa regio, & opo-
 balsami ferax, qui omnium carissimus est fru-
 ctus ibi nascentium: itémque cyprum & myro-
 balanum gignit: ut b qui diuinum esse illum tra-
 ctum dixerit, nō errauerit, vbi & larga & opri-
 ma generantur quæ sunt carissima. Sed nec in
 aliis ei fructibus, aliqua facillè toto orbe regio
 c certauerit: adeo multiplicatum quod factum est
 reddidit. Cuius^c rei causa mihi videtur esse a-
 quarum vis læta, & aeris calor: cum hic prouo-
 cet quæ nata fuerint atque diffundat: liquor
 autem firmis singula radicibus stringat, virēsque
 suggerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa
 regio, ut nihil facillè procedat ac pullulet: aqua
 tamen, si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritum
 refrigerat, naturamque contrariam acri sumit.
 hyeme verò contepescit, eaque mersis mitissima
 efficitur. Tanta est autem cœli temperies, ut
 quo tempore in alia iudææ regione ningit, lino
 illic tantum indigent vestiantur. Distat autem
 ab Hierosolymis c. l. stadiis, & ab Iordanis sta-
 diis sexaginta: totumque habet à Hierosolymis
 spatium desertum atque saxosum: ad Iordanem
 verò & lacum Asphaltitem, licet humilior, æquè
 tamen incultum ac sterile. Sed de Hiericho,
 quàm

quàm fit fortunatissima, satis dictum est.

Lacus Asphaltites,

C A P. V.

An. mundi

4032.

A Christo

nato 70.

Commemoratione autem dignum puto, Asphaltitis quoque naturam exponere lacus. is enim salus quidem ac sterilis est: nimia verò leuitate, etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fluitant. demergi autem quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus, qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi inscios, victis post terga manibus, in altum proici: & euenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repulso desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super vadam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus affimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumperè nequeunt sed quasi religata scapha, pendet à cumulo, donec menstruo mulieris atque vrina soluat. Est autem vtile non modo ad compagine nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscetur. longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoara vsque Arabiae tenditur. latitudo autem centum quinquaginta stadiis patet. huic Sodomitica terra vicina est: olim quidem tam fructibus, quàm diuitiis ciuitas, nunc autem omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus con-

De lacu

Asphaltite,

Mirabilis

Asphaltitis

proprietatem.

Sodomitica

terra

Asphaltitis

con-

An. mundi
4032. A
Christo nato
70.

Tertul. in
apologet.
cap. 39.

flagrasse memoratur. Denique adhuc in ea diu-
ni reliquias ignis, & oppidorum quinque vide-
re licet imagines, & renascentes in fructibus
cineres: qui colore quidem sunt edulibus simi-
les, carpentium verò manibus in fumum dissol-
vuntur & cinerem. Terræ quidem Sodomiti-
cæ fabula eiusmodi fidem habet ex facie.

*Gerasa deuastata, simul de Neronis morte,
Galba & Ottonis.*

CAP. VI.

a Gerasam
L. Annium
capit.

AT Vespasianus Hierosolymorum habitato-
res concludi vndique cupiens, apud Hieri-
cho & Adidam castellis erectis, vtrobi-
que auxiliarium pariter ac Romanorum præsidia collo-
cat. Mittit autem Gerasam L. Annium equita-
tus ei parte multisque equitibus attributis. Qui
primo aggressu ciuitate capta, mille iuuenū, qui
ne fugerent præuenti erant, interficit: familias
captiuas ducit, bona militibus prædari permit-
tit. Incensis deinde domibus, proximos petit.
Erat autem fuga potentiū, & interitus infirmo-
rum: quòdque occupatum fuisset flammis da-
batur: omnibusque tam montanis locis quàm
tota planitie bello oppressis, apud Hierosoly-
mam degentes exundi copiam non habebant:
cum transfugere quidem cupientes à Zelotis ab-
seruarentur: eos vero, qui etiam tunc à Roma-
nis diffidebant, vndique ciuitate vallata cohi-
beret exercitus. Vespasiano autem Cæsareā reuer-
so, & cum omnibus copiis in ipsam Hierosoly-
mam proficisci paranti nunciatur Nero preem-
ptus, cū per annos tredecim & octo dies impe-
rasset: de quo referte, quemadmodū de honesta-
rit imperiū nequissimis hominibus Nymphidio
& Tigellino, & indignissimis libertorū permissa

b Vespasia-
no nuncia-
tur Nero per-
emptus.

Repe-

Republica, quòdque horum captus infidiis, ab
 omnibus suis senatoribus destitutus, cum qua-
 tuor libertis fidelibus in suburbanum fugerit,
 ibique semet occiderit: & quòd multo post tē-
 pore, qui cum deposuerāt pœnas dederint: bel-
 lumque per Galliam quo pacto defierit: &
 quòd ^a Galba creatus imperator, Romam redie-
 rit ab Hispania, & quemadmodum incusatus à
 militibus, tanquam humilioris esset animi, in
 medio foro necatus sit, & ^b Otho declaratus sit
 imperator, militesque suos contra ^c Vitellij du-
 xerit exercitum: necnò & Vitellij turbas, & cir-
 cum Capitolium pugnam, & quemadmodum
 Antonius primus & Murianus Vitellium inter-
 fecerint, & Germanorū agmina bellumque ci-
 vile sedauerint: hæc omnia recusavi narrare, cō-
 fidens quod à multis Græcorum itémque Ro-
 manorum ea cuncta copiosè perscripta sunt. or-
 dinis autem rerum continuandi gratia, ac ne in-
 tercisā pendeat historia, summam singula de-
 signavi. Igitur ^d Vespasianus primò quidem in
 Hierosolymam expeditionem differebat, expe-
 ctans quonam vrgeret imperium post Neronē,
 deinde ubi Galbam imperare cognovit, nihil
 conari decreuerat, prius quàm ille quoque ad
 se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem
 ad eum Titum filium suum & salutatū simul,
 & ut de Iudæis mandata acciperet. Ob easdem
 causas & Rex Agrippa navigavit ad Galbā. Sed
 dum Achaïam, quòd hyems erat, longis nauibus
 prævehuntur, interfici ^e Galbam contigit septē
 mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho
 suscepit imperium, ac trēs menses Rempubli-
 cam gubernavit. Agrippa verò nihil mutatione
 deteritus, Romam pergere statuit. Titus ve-
 rò diuino quodam impulsu, ex Achaïa ad Sy-
 riā nauigat, & maturè inde Cæsaream venit

An. mundi
 4031.
 A Christo
 nato 70.

a Galba.

b Otho.

c Vitellium.

d Vespasia-
 num expedi-
 tionem in
 Hierosoly-
 mā differebat.

e Galba in-
 terfici-
 tur a-
 Otho impe-
 rium suscep-
 it.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

ad patrem. Suspensi autem de omnibus, quasi nutante Romano imperio, Iudzorum militiam negligebant. patriæ quoque metuentes, aggredi alienigenas importunum arbitrabantur.

De Simone Geraseno noua conspirationis princeps.

CAP. VII.

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Gioræ filius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior Ioanne, à quo iampridem ciuitas possidebatur, viribus autem corporis audaciæque præstator, ob quam ex Aerabatenæ quoque toparchia, cuius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad

a Simon Gerasenus ad latrones peruenit,

latrones peruenerat, qui Massadam occuparant. Is autem primò quidem ita suspectus erat, ut eum ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excelsius incolentes. rursus autem propter necessitudinem morum, fidelis esse videbatur. nam & ductor erat prædatum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur. nec tamen eos ad maiora exhortando metuebat, dominandi enim cupidus magnorumque appetens, quia mortem Anani comperit, in

b Simon in locis montanis cum suis nequissimos congregat.

montana loca discessit: ac voce præconum seruicis libertate promissa itémque liberis præmiis cunctos qui vbique fuerant nequissimos congregauit. Iamque validis conflatis copiis, montanos vicos diripiebat. Semper autem accedentibus pluribus sociis, audebat etiam in humilia loca descendere, & ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosque potentium vis eius & prosperè gesta sollicitabant. nec iam seruatorum tantum siue latronum exercitus erat, sed

sed multorum etiam popularium, tanquam Regi, parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam, & in maiorem usque Idumæam. Vicum enim cui nomen est Nain muro amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. in valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidē dilatauit speluncas, multas verò paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur. Quin & direptos illic fructus reponebat, multæque cateruæ diuersabatur: neque dubitabatur, quòd in Hierosolymam copiis & apparatu præluderet. Vnde insidias veriti Zelotæ: ac præuenire eū qui contra se cresceret cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissioque prælio multos occidit, & reliquos compellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prius autem Idumæam subiugare conatus est. Itaque cum viginti millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumæorum autem principes maturè ex agris viginti quinque ferè millibus pugnacium ciuium congregatis, pluribus autē qui sua seruarent domi relictis, propter sicciorū qui Massadæ versabantur incursum: Simonem in finibus præstolebantur: ubi conflictu habito ac per totum diē tracto prælio neque victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumæi verò domum regressi sunt. Non multo autem post, Simon cum maioribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui nomen est Thecæ positis, ad custodes Herodij: quod non longè aberat, de sociis eius Eleazam misit, ut castellum sibi traderent persuasum: quem quidem sine mora susceperunt custodes, causæ nescij cur venisset: mox autem de traditione prolocutum, strictis gladiis persequiebantur: ^b donec

An. mundi
4033. A
Christo na-
to 71.

a Pugna Si-
monis & Ze-
lotarum.

b Eleazarum
Simonem so-
cium in val-
lem se proij-
cit & statim
moritur.

An. mundi 4033. *Christo nato* 71. *a Iacobo Idumaeo* 71. *prodiit.*

fugæ locum non reperiens, de muro in subiectâ
 vallem se proiecit: & ille quidē hoc modo sta-
 tim moritur. Idumæis autem vires Simonis
 formidantibus placuit, priusquam bello cōgre-
 derentur, explorare hostium copias. ad hoc au-
 tem se ministrum obtulit parato animo Iaco-
 bus vnus è rectoribus, cogitās prodicionem. De-
 niq. profectus ab Oluro. (In hoc enim vico tunc
 Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem
 venit: primūque se patriam suam traditu-
 rum esse paciscitur, accepta fide quod semper
 ei charissimus foret. mox etiā de tota Idumæa
 operam pollicetur. Ob quas res humanissimè a-
 pud Simonē cœnatus, amplissimisque promissis
 animatus, vbi ad suos rediit, primò Simonis e-
 xercitum multiplici numero mentiebatur esse
 maiorem, deinde rectoribus etiam paulatimque
 multitudine vniuersa perterritis, vt Simonem
 reciperent suadebat, eique sine pugna rerum o-
 mnium permitterent principatum, simul autē
 hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios euo-
 cabat idisciturum se pollicitus Idumæos, quod
 & præstitit. Nam cū iam appropinquaret exer-
 citus, equū primus inscendit, & cū sociis corru-
 ptionis effugit, pavor autem occupat vniuersam
 multitudinem, ac priusquam ad manus veniēt,
 domum quisque suam soluti ordine recesserūt.
 Simon^b verò præter opinionem sine sanguine
 Idumæam introiuit: primūque aggressus ex-
 improviso Chebron municipiū capit, in quo ma-
 xima præda potitus est, multūque fructus diri-
 puit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius
 terræ modò ciuitatibus, verum etiā Egypti Mē-
 phi antiquiorem. denique duo millia & trecen-
 ti eius annorum numerantur. hoc^c autem nar-
 rant. Chebron quoque parenti Iudæorum fuisse
 domicilium, posteaquā Mesopotamiæ sedes re-
 liquit.

liquit: cuiusque posteros hinc ad Ægyptum esse profectos, quorum etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima Terebinthus: eamque memorant ab initio mundi creati nunc usque durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modò vicos eius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria. nam præter armatos XL. eum millia sequebantur, ut his ne victui quidem necessaria sati essent. Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas & insuper iracundia, quod magis vastari contigit Idumæam. Et quemadmodum post locustas sylua cerni solet frondibus spoliata, sic etiã quã Simonis transisset exercitus, & à tergo solitudinẽ relinquebat: & alia quidem cõburendo, alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris natum esset conterendo calcibus, aut depascendo delebant, perque terram cultam iter agendo, faciebant eam sterili duriorẽ, prorsus ut ne signũ quidem vastatis relinqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto quidem bello configere pertinuere. insidiis & verò per itinera collocatis, vxorem Simonis rapiunt, eorũque præterea quos habebat in obsequio plurimos, deinde tanquã Simonem ipsum cepissent. in ciuitatem exultantes redeunt, continuò namque sperabant, armis eũ depositis pro vxore sibi supplicaturum. Illum autem non misericordia, sed ira coniugis rapte peruaserat. cùmque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ percussores prendere nequisset, ita in quos reperisset, effundebat insaniam. denique à olerum sarmento umque causa progressos è porta, imberbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necẽ, ut animi p̃.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Terebin-
thus arbor
ab initio m̃di
di creati nũc
vsq. durat.
b Simon de-
populando
tam Idu-
mæam per-
uasit.

c Zelota Si-
monis vxorẽ
rapiunt.

d Immanis
causa
lisat Simonẽ;

An. mundi
4013. A
Christo nato
71.

indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesceretur corporibus mortuorum. multis autem abscissis manibus dimittebat in ciuitatem, vna perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat vt dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi citò redderent sibi contingem suam, muro perrupto omni- bus qui in ciuitate essent similiter vteretur, ne- que cuiquam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios, donec his eius manda- tis, non modò populus, sed etiam Zeloræ mentis perculsi, remisissent ei mulierem, atque ita deli- nitus, paulisper ab assidua cæde requieuit.

a Simoni
Zelora mu-
lierem re-
mittunt.

De Galba, Otone, Vitellio & Vespasiano.

CAP. VIII.

b Seditio
per totum
Romanum
imperium.

Non solum autem per Iudæam erat seditio bellumque ciuile, verum etiam per Italiã. In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho imperator cum Vitellio imperium affectante pugnabat: quem Germa- nicæ tunc legiones elegerant. Habito autè apud Bebriacum Galliarum Cisalpinarum prælio cum Valente & Cæcinnâ Vitellij ducibus, primo die Otho superauit, altero Vitelliani: multumque truculatis, & aduersæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduum tresque menses imperium tenuit. Accesserunt autem Vitellij ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunij mē- sis Cæsarea profectus, eas quas nondum subege- rat Iudææ partes petiuit: & in montana regio- ne, quod primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post hæc Bethel & Ephraim municipia: ibique præsidia

c Vespasia-
nus Iudæã
iterum petit.

præfidiis collocatis, vsq; Hierosolymam equi-
tabat. multos verò tunc deprehensos necabat
multosque capiebat. Ducum autem vnus Ce-
realis cum equitum parte ac peditum, superio-
rem quæ dicitur vastabat Idumæam, & Caphe-
tram quidem castellum ex itinere captum in-
cendit. alterum ^a verò quod Capharin dicitur, ^{a Capharin}
ad noto milite oppugnabat, muro satis valido ^{supplices se}
cinctum. diutius autem ibi se moraturum spe- ^{Cereali tra-}
ranti, oppidani subito portas aperuere, & sup- ^{dunt.}
plices ei se tradidere. Quibus ^b subiugatis, Ce- ^{b Chebron}
realis in Chebron alteram ciuitatem antiquissi- ^{urbem anti-}
mam tendit, sitam (vt dixi) in montanis locis, ^{quæstima Ce-}
haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrum- ^{realis exiit.}
pens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi ^{rit.}
offendit, cum puberibus interemit: oppidum
verò ipsum exurit. Omnibusq; iam captis, præ-
ter castella Herodium & Massadam & Mache-
runta, quæ à latronibus tenebantur, sola iam
Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quæ
expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas.

C A P. I X.

Simon autem ubi uxorem suam à Zelotis re-
cepit, ad reliquias Idumææ tendit persequen-
das: & vndique circumacta natione, Hierosoly-
mam cōpulit pleròsq; fugere, cùm ipse quoque
ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso,
si quem operatorum ex agris aduentē multitu-
dinē cepisset, interficiebat. Erātq; populo foris
Simon Romanis terribilior: intus Zelotæ vtrif-
que frūiores: quos etiā Galilæi nouis inuentis
& audacia factionum corrumpebant. Nam &
Ioannem ad potentiā ibi prouexerant: & Ioan-
nes eis pro potentia quam sibi comparauerat,
vicem referens, omnia quæ desiderarent vt

*An. mundi
4033.
A Christo
nato 71.*

*a Zelotæ ci-
uitatē totā
impurā fa-
cinoribus
profanant.*

*b Omnis fu-
ga via ab-
scissa.
c Diffidium
Zelotarum
& Idumæo-
rum.*

*d Pugna Ze-
lotarum in
templo cum
Idumæis &
populo.*

facere permittebat. Insatiabilis autem rap-
tarum cupiditas erat, domorumque locuple-
tum perscrutatio. Cædes autem virorum & fœ-
minarum iniuriæ pro ludo habebantur: prædæ-
que cum sanguine deuorantes sine aliquo me-
tu, post satietatem muliebri libidine calescebāt:
comprique crines, ac fœminarum veste indu-
ti, lotique vnguentis, & ut forma placeret, oculo-
los illiti, non solum ornatum, sed impuden-
tiam quoque mulierum imitabantur: & obscœ-
nitate nimia nefarios coitus exigentes, ut in lu-
panari versabantur, ciuitatēque totam impu-
ris facinoribus profanabant. Effœminantes au-
tem vultum, dexteras ad cædem promptas habe-
bant, delicatoq; incestu eneruati: subita incur-
sione bellatores fiebant, & de paludamentis
versicoloribus eductis gladiis, casu obuios trās-
uerberabant. Eos autem qui Ioannem fugissent,
excipiebat leuior in cædibus Simon: qui que in-
testinum euasisset tyrannum, ab eo qui propè
erat occidebatur. Omnis b autem fugæ via trās-
sire cupientibus ad Romanos abscissa erat. In-
ter c Ioannis autem copias quantum erat Idu-
mæorum dissidebant: separatique ab aliis ad-
uersum tyrannū tam liuore potentię quàm cru-
delitatis eius odio armantur. deinde pugna cō-
gressi, multos Zelotarum perimunt, ceterosque
in aulam regiam compellunt, quam Grapte ædi-
ficauerat. hæc autem fuerat cognata Izatæ Re-
gis Adiabenorum. Vnā verò irrumpere Idumæi
atque inde Zelotis in fanum pulsīs, Ioannis pec-
unias depraedabantur. in aula enim supra dicta
& ipse degebat, & tyrannidis spolia deposue-
rat. Inter d hæc autem Zelotarum qui per ciuita-
tē dispersi erāt, ad illos qui in templū fugerant
aggregati sunt: eosque Ioannes aduersus popu-
lum & Idumæos educere cogitabat. Istitis autem

non tam impetus eorum metuendus erat, cum pugna plus possent, quam confidentia, ne de templo nocte subreperent, seq. pariter occiderent, atque oppidum concremarent. Itaque collecti cum Pontificibus deliberabant, quonam pacto impetum praeuenerent. Sed profecto Deus sententias eorum in deterius vertit, & interitu acerbius excogitabant salutis remedium. nam ut Ioannem delicerent, Simonem recipere statuerunt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaq. decreto obtemperatur: missiq. Martha Pontifice, rogant Simonem ut ad se intro iret, quem saepe timuerant. cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisq. suae desiderio & fortunarum. Ille autem nimis superbe se dominum fore pollicitus, veluti ciuitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum datorem ac defenso- rem sui clamor designaret, ubi verò cum suis copiis introit, mox de propria potentia delibe- rat: nec minus eos à quibus rogatus erat, quam eos contra quos fuerat aduocatus, inimi- cos putabat. Ioannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiã quae in ciuitate habebat (nam statim res eorum Simon cum sociis diripuerat) salutem iam des- perabat. Templum tamen adiuuante populo Simon aggreditur. illi autem in porticibus, per- que propugnacula stantes impetum propulsa- bant: multiq. ex Simonis parte oppetebant, mul- ti faucij referebantur, quoniam Zelotae ad dex- teram superioris erant, eòq. ictus impenetrabi- les habebant. Et quamuis loco plus possent, tur- res tamen quatuor maximas fabricauerant: ut ex alto videlicet missilia torquerent: vnam ad orientalem angulum, ad septentrionalem alte- ram, super xystrum tertiam: in angulo alio solum

An. mundi
4033.
A Christo
nato 71.

a Simonem
quo clamore
ciuitatem
inuasit.

b Simonem
pili, in quo
Zelotae erant,
aggrediuntur.

An. mundi ciuitatem inferiorem. Quarta verò turris super
4033. verticem Pastophoriorum condita erat : vbi a
A Christo rhoris est vnum de sacerdotibus astantem post
nato 71. meridiem, quod septimus quisq; dies inciperet,
a Sacerdotu tuba significare : rursusq; vesperi, quod desine-
officiu, quod ret, nunc ferias populo, nunc vt opus faciat, de-
septimus nunciantem. Per turres autem disposuerunt ba-
quisq. dies listas saxorumq; tormeta, & sagittarios & fun-
inciperat, tu daru scientes. Itaq; tunc Simon pigrius ad im-
ba significa- petus mouebatur, cum suorū pleriq; mollesce-
re. rent: amplioribus tamen copiis fretus, propius
 accedebat. machinarum enim missilia delata
 longius, multos pugnantium perimebant.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

CAP. X.

PER idem tempus Romanos quoque seuiora
 mala circumueniunt. aderat enim ex Ger-
 mania Vitellius cum exercitu, aliam præterea
 ingentem multitudinem secum trahens. Et cum
 cum destinata militi spacia non caperent, totā
 urbē pro castris habebat, omnēq; domū re-
 pleuit armatis. illi autem conspectis Romano-
 rum diuitiis oculis insuetis, & auri argentiq; stu-
 pore perfusi, vix cupidinem continebant, adeo
 vt in rapinas se conuerterent, & eos qui ob stare
 conarentur, occiderent. Et in Italia quidem ita
 res erant, Vespasianus autem postquam Hiero-
 solymis proxima depopulatus, Cæsaream reuer-
 tebatur, audit Romanorum tumultus, & Vireli-
 um principem. Hoc autem, licet ipse imperiū
 pati, sicut bene imperare nosset, ad indignatio-
 nem perductus est: dominūq; dedignatur eū,
 qui veluti desertum inuasisset imperium. Do-
 lore autem saucius cruciatum ferre nō poterat,
 neq; aliis vacare bellis cū patria vastaretur. Vo-
 luit tamen quantum ira impellebatur ad vlcisa
 occu-

b Vitellium
totam urbē
Roman pro
castris ha-
bat.

c Vespasia-
nus imperiū
patri, sicut
bene impe-
rare nouis.

cendum, tantum longinquitatis cogitatio re-
 primebat: multa enim fortunam posse noua fa-
 cere, priusquam ad Italiam præsertim hyemis
 tempore ipse transiret: plûsq. iam crescentem
 iracundiam cohibebat. Rectores ^a autē cum mi-
 litibus convenientes, apertē iam de mutatione
 tractabant: & cum indignatione vociferantes,
 inculabant Romæ constitutos milites, & in de-
 lictis agentes, qui ne famam quidem belli susti-
 neant, quibus libuerit decernere Principatum,
 & spe quæstus imperatores creare. Se autem la-
 boribus tot exactis sub galeis senescentes, aliis
 ocondonare potestatem, cum apud se digniorem
 habeant imperio, cui si hanc amiserint, quàm
 iustiorē, vel quando referret erga se beneuo-
 lentia gratiam? Tanto autem Vespasianū quàm
 Vitellium iustius esse principem fieri, quanto
 illis qui eum declarassent ipsi præstarent. non
 enim se minora pertulisse bella, quàm qui ex
 Germania venissent: neq. illis qui tyrannū inde
 deducerent, in armis deteriores esse. Nullum
 autem in creando Vespasiano fore certamen.
 non enim senatū populumve Romanū, Vitel-
 lij libidines pro ^b Vespasiani pudicitia perpeffu-
 ros, nec pro bono imperatore crudelissimum ty-
 rannum, aut filium pro patre optaturos Princi-
 pem. Maximum enim pacis tutamen esse, verā
 in imperatore præstantiam. Ergo ^c siue peritiz
 senectutis debeatur imperiū, habere se Vespas-
 ianum: siue adolescentia viribus, Titum. ex am-
 borum enim ætate quod sit commodum decer-
 pturos. Non solū autem se ministraturos decla-
 rati imperij vires, qui tres legiones regūmq. ha-
 beant auxilia: sed etiam totū orientē patrēmq.
 Europæ extra Vitellij tempore constitutam. at-
 que insuper qui essent in Italia propugnatores
 Vespasiani, fratrem atque alium filium: quorum

Ad. mund.
 403.
A. Christo
nato 71.

a Rectores
apertis cum
militibus
conuenientas
de mutatio-
ne tractant.

b Vespasia-
ni pudicitia
& modestia.

c Causa im-
pulsiva el-
gendi Ve-
spasianum
Imperator-
em.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Milites
Vespasianū
Imperatorē
appellant.

alteri multos dignitate præditos iuvenes socia-
tum iri sperabant, alteri verò etiam vrbs esset
commissa præfectura: quæ pars ad imperij prin-
cipia non parum valeret. Postremò si ipsi cessa-
rent, senatum fortasse declaraturum eum prin-
cipem, quem conseruatores milites dehonestar-
ent. Hæc primò per cuneos milites loqueban-
tur, deinde a se adhortati inuicem, Vespasianū
Imperatorem appellant: eūque vt in periculo
constitutum imperium conseruaret, orabant. Il-
li autem olim quidem rerum omnium cura fuit,
nequaquam verò imperare volebat, dignū qui-
dem se factis existimās, priuatæ autem vitæ se-
curitatem, clarioris fortunæ periculis antepo-
nens. Recusanti autem rectores magis instabāt:
& circumfusi milites cum gladiis, mortem ei
minabantur: nisi viuere vellet vt dignus esset,
diu tamen reluctatus, quod renuebat imperium
postremò cum his, qui se designauerāt, minimè
dissuadere posset, accepit.

Aegypti descriptio & Phari.

C A P. X I.

MVtiano autem ceterisque rectoribus, qui eū
ad imperium imitauerant, & exercitu a-
lio vociterante, vt se in hostes omnes duceret,
prius res Alexandrinæ procurandas putauit:
sciens Aegyptum plurimam esse partem impe-
rij, propter frumentariam functionem: eaque si
potitus esset, vi quoq. si perstaret, Vitellium de-
liciendum sperabat, nec enim perpeffurum esse
populum fame oppressum. Simul etiam duas
legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi
cupiebat adiungere. Cogitabat etiam pro-
pugnaculo sibi fore illam regionem, aduer-
sus incerta fortuna. Nam & terra diffici-
lis accessu, marisque importuosa est: & ab oc-
cidente quidem aridam Libyam habet obte-

b Terminum
Aegypti.

Sam

Etam, à meridie verò limitem qui Syenem ab
 Æthiopia dirimit, nauibusque inuias Nili flu-
 minis cataractas. itémque ab oriente mare ru-
 brum, ad Copron ciuitatē vsque diffusum. Sep-
 tentrionale verò munimentū habet terrā vsq.
 ad Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus,
 totum portubus carens. Hoc quidem modo Æ-
 gyptus ex omni parte tuta est. Inter a Pelusium a Longitudo
 verò & Syenē, per duo millia stadiorū porrigi-
 tur. Ex Plintine autem ad Pelusium, nauigatio b latitudo
 est stadiorum trium millium & sexcentorum. Ægypti.
 Nilus autem ad Elephantinem oppidum vsque
 nauibus ascenditur. nanque vterius progredi,
 vt supra diximus, cataractæ non sūnt. Porrus
 autem Alexandria etiam in pace nauibus ad-
 itu difficilis est. nam & ostium perangustum ha-
 bet, saxisque latentibus à directo cursu deflecti-
 tur: & laxa quidem pars manu fractis brachijs
 cingitur: à dextera verò Pharus obiecta insula, b Turob al-
 turrim maximè sustinet, ad trecenta vsque sta-
 dia nauigantibus igne lucentē, vt quàm longis-
 simè difficultatem applicādatum nauium præ-
 caueant. Circum hanc autem insulam, opere in-
 structo ingentes muri sunt: quibus afflictum pe-
 lagus, & aduersis obicibus fractum, asperiores
 facit mearum, eoque periculosum per angustia
 aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est,
 & triginta stadiis magnus, in quem tam quæ de-
 sunt illi terræ ad beatitudinem devehuntur
 quàm quæ superant ex bonis domesticis & in-
 digenis, in totum orbem diuisa exportātur. Ita-
 que non sine ratione, Vespasianus Alexandrina-
 rū rerum erat cupidus. ad totius imperij firma-
 mentū. Proinde statim ad Tiberiū Alexandrum c Tiberiū
 literas dedit, qui Ægyptum & Alexandriam re-
 gebat, indicās militum alacritatē: quòdque ipse
 (quod necesse fuit) suscepto munere principa-
 tis regit.

An. mundi
4033.
A Christo
nato 71.

tus, operam atque adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit epistolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogauit & populum; utrique autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quæ imperij vsus exigeret, aduentui quoque principis necessaria iam parabat.

Vespasianum Iosephum captiuitate liberat.

C A P. XII.

a Vespasiani
communi
suffragio
Imperator
declatur,
& corona
donatur.

Opinione à verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperatorem, vbiq. fama nunciauit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos dies habebant, nunciisq. lætitiæ pro eo simul & sacrificia celebrabant. legiones verò apud Mæsiam Pannoniæque degentes, quæ propter Vitellij audaciam paulo antè fuerant concitatæ, iusiurandum Vespasiano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, iam Berytum venerat, vbi multæ quidem è Syria, multæq. ab aliis prouinciis legationes aderant obuiam, coronæ ei & gratulatoria decreta à singulis ciuitatibus offerentes. Affuit autem rector etiam prouinciæ Mutianus, populorum alacritatem, iuratæq. per ipsum principem sacramenta renuncians. Vbiq. autem Vespasiani votis obsecundante fortuna, rebusq. ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, quæ siac Dei prouidentia sumpisset imperium: sed iusta quædam fati ratio, ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperium præmonstrantia) & Iosephi dicta, quibus eum Nerone viro ausus fuerat appellare imperatorem, admirabatur virum quem

quem adhuc habebat in vinculis : aduocatūq. ^a *An. mundi*
 Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primū ^{403.} *A*
 quā strenuus fuisset Iosephus : quantūque ^{*Chr. flo nato*}
 Iotapatenis expugnandis propter eum labora- ^{71.}
 set exponit. deinde vaticinationes eius, quas i- ^a *Vespasia-*
 pse quidem timoris causa suspicaretur esse fig- ^{*nam cum a-*}
 menta: tempus autem diuinas fuisse, & rerum e- ^{*mien & Re*}
 xitus probauisset. Tūque inhonestum esse, ait, ^{*florib., de*}
 vt qui sibi augurasset imperium, vocisq. Dei ^{*Iosepho li-*}
 minister ac nuncius extitisset, adhuc captiui lo- ^{*berando der-*}
 co haberetur, fortunāq. sustineret aduersam: ^{*liberat.*}
 vocatūque ad se Iosephum solui iuber. Hoc
 autem facto, alij quidem rectores ex ea gratia
 quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de
 se speranda esse arbitrabantur. Titus verò, qui
 cum patre aderat, iustum est inquit, pater vnā
 cum ferro etiam probro Iosephum solui, erit e-
 nim tanquam nec initio vinctus sit, si nō dissol-
 uerimus, sed inciderimus catenas. nanque id a-
 gi solet in his, qui non rectē fuerint vincti. Ea-
 dem Vespasiano placebant. & quidam interue-
 niens securi catenas abruptit, Iosephus ^b quidem ^b *Iosephum*
 pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, ^{*præmio fa-*}
 & de futuris iam dignus cui credendum esset ^{*ma donatus*}
 habebatur. ^{*e vinculis*}
^{*liberatur.*}

De Vitellij morte & moribus.

CAP. XIII.

Vespasianus ^c autem responso legationibus ^c *Vespasia-*
 reddito, iustēq. pro meritis administratio- ^{*nus Roman*}
 nibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam ^{*tendere co-*}
 primum tenderet cogitās, Alexandrino itinere ^{*gitat.*}
 præstabilius esse duxit, quæ Romæ agerentur
 curare. Alexandriam enim stabilem esse, Roma-
 nas autem res à Vitellio perturbari. Mittit igitur
 in Italiam Mutianum cum multis equitum pe-
 ditūque copiis. qui tamen propter hyemis

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

asperitatē veritus nauigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his quæ apud Mæsiam morabantur (illam enim regebat prouinciam) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna manu Cæcinnam obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimum circa Cremonam Galliz Antonium consequitur, quæ confinis Italiz ciuitas est: ibique conspecta hostium ordinatione ac multitudine prælio quidem congregi non audebat: discessum autem periculosum reputans, de prodicione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus & tribunis sibi subditis, ut transirent ad Antonium suadebat: Vitellij quidem rebus detrahens. Vespasiani autem vices extollens: & alterum nomen imperij tantum, alterum virtutem habere commemorans, ipsis quoq. melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumq. se multitudine superatum iri sciant, voluntate periculum præuenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda: Vitellium verò ne cum ipsis quidem præsentia posse seruare. Multa loquutus in hunc modum quod voluit persuasit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem verò nocte milites pernitudo simul ac metus eius, si vicisset: à quo nil sibi fuerat occupauit, eductisq. gladiis Cæcinnam obtruncare voluerunt, fecissentque nisi his aduoluti tribuni supplicassent, quamobrem eadem quidem se abstinerunt, victum autem quasi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis Primus Antonius continuò suos mouet, eosque cum armis in defectores ducit. illi autem instructi ad prælium, paulisper quidem restiterunt. mox autem loco pulsi, Cremonam fugerunt.

Primus

a Cæcina
milites ut a
Vitellio de-
sererent, &
Vespasiano
se coniu-
gerent, hor-
tauitur.

b Cæcina
propter pro-
dicionem à
sua capitur.

Primus autem comitatus equitibus cursus eorum præuertit: & ante ciuitatem circumclusam pleramque multitudinē peremit, aggressus autem reliquos oppidum militibus prædari permisit. in quo multi quidem hospites mercatores, multi verò indigenæ periire, totiusque Vitellij exercitus, vitorum triginta millia & ducenti. quin & Antonius eorum quos de Mœsia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit. solutum autem vinculis Cécinnam, rerum gestarum nuncium ad Vespasianum mittit. qui ad eum intromissus & collaudatus est, & pro a Vespasiani dedecus insperatis protexit honorib. Romanæ autē Sabinus ubi Antoniū appropinquare cognouit, fiducia recreatus est: collectisque vigiliis cohortibus, nocte occupat Capitolium, luce verò facta multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingēs obtinenda victoriæ. Sed Vitellius de primo quidē minimē curabat. his autem iratus qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenta crudelitate sitiens, immittit b Capitolio quā secum adduxerat militum manū. ubi multa ab his itēque ab illis qui templum tenebant pugnantibus, audacter admissa sunt: postremò autem Germani, quod multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione saluus euasit: reliqua verò multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur. milites autem direptis donariis, templum incendunt. Tūque c postero die cum exercitu venit Antonius, eūque Vitellij milites excipiunt: & trifario commissio intra urbē prælio, omnes interiire. Proccedit autem ebrius de palatio Vitellius, & ut afolet in extremis longiore luxu prodigæ mēse.

An. mundi
4033. A
Christo nato
71.

a Vespasiani
dedecus
insperatis
protexit
honorib.

b Sabinus
Roma Capito-
lium occupa-
uit, & a Vi-
tello deficit.

c Vitellium
interficiunt.

An. mundi
4033.
A Christo
nato 71.

refertus. tractus autem per populum, variòque
còrumeliarum genere dehonestatus, in media
vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinq; po-
titus imperio: quem si viuere diutius contigis-
set, vt opinor, eius luxuriæ minimè sufficere
potuisset imperium, aliorum verò mortuorum
supra quinquaginta millia numerata sunt. Hæc
quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris.
Postero autem die Mutianus cum exercitu Ro-
mam ingreditur, & Antonij militibus à cæde re-
pressis (adhuc enim hospitia perscrutando, &
Vitellij milites, & ex populo plurimos qui cum
illo senserant, occidebant, examinationis dili-
gentiam iracundia præuenientes) Domitianum
productum populo rectorem insinuat, vsque ad
patris aduentum: populus^a autem iam timore
liberatur, imperatorem prædicat Vespasianum:
simulque & illum confirmatum, & Vitellium
esse deiectum festa lætitia celebrabat.

a Populus
Roma. Vespasianum
Imperatorem
prædicat.

Titus mittitur contra Iudæos à patre.

CAP. XIII.

Cum autem Vespasianus Alexandriam ve-
nisset: gesta ei Romæ nunciata sunt, & le-
gati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt,
cúmque maxima post Romam ciuitas esset, an-
gustior multitudini videbatur. Firmato autem
iam totius orbis imperio, rebûsque popu. Ro-
ma. præter spem conseruatis, Vespasianus in Iu-
dææ reliquias intendit animum. Et ipse quidẽ
exacta hyeme Romam proficisci parabat, esque
apud Alexandriam maturè componere propo-
nebat: filium^b verò Titum cum selectis copiis
ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui ter-
ratio itinere Nicopolim vsque progressus, ab
Alexandria ciuitate viginti stadiorum interuallo
distantem,

b Titus Hic
 Hierosolymam
 proficisci-
 tur.

distantem, inde militem longis nauibus impo-
 nit: Nilôque flumine post Medensium tractum,
 Thumin vsque vehitur. hinc autem egressus in
 terram, apud Tanin ciuitatem diuertit. vnde se-
 cunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelu-
 sium tertia. Hic autem milite per biduum re-
 creato, tertio die Pelusij fines transiit: vnâ-
 que mansionem profectus per solitudines, ad
 Casij Iouis templum castra posuit, posteroque
 die apud Ostratinen, quæ mansio aquæ inops
 est, ob quam causam aduectitia vtuntur indi-
 genæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: &
 inde progressus in quartam mansionem, Raphiâ
 venit, quæ prima occurrit Syriæ ciuitas. Gaza
 verò quintæ mansionis castra suscepit: & po-
 stea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, dein-
 de Ioppen, & ex Ioppe à Cæsaream peruenit:
 decreto apud se, alias militum copias congre-
 gare.

An. mundi.
 4033.
 A Christo
 nato 71.

a Titm Cæ-
 saream per-
 uenit, aliâs
 que m'itn.
 copias con-
 gregat.

SYMMA CAPITVM LIBRI VI.

DE BELLO IYDAICO.

- I. De triplici seditione apud Hierosolymam.
- II. Titm explorator Hierosolyma perleuitur.
- III. De eruptionibus Iudaorum contra Romanos castrametantes.
- IIII. De incestina pugna azymorum diebus.
- V. De Iudaorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymorum.
- VII. Deditionem Iudai recusant, & Roman. ade-
 rinunt.
- VIII. De casu turris & duorum murorum ob-
 rentu.
- IX. De Castore Iudao Romanis insidente.
- X. De secundo muro in obrento à Romanis.

- Anno mudi 4034.
 A Christo 72.
- XI. De aggeribus in tertium murum, & oratione
 prolixā Iosephi pro deditōe faciendā, &
 fame obfessorum.
- XII. De Iudais crucifixis & aggeribus combustis.
- XIII. De muro extructo ab exercitu Romano circa
 Hierosolymam triduo.
- XIV. De fame Hierosolymorum & secundo aggerē
 extructo.
- XV. De cade Iudaorum intra & extra Hieroso-
 lyman.
- XVI. De sacrilegio circa templum & veluti ex vr-
 be cadaveribus, & fame.

De triplici seditione apud Hierosolymam.

CAP. I.

I Tvs quidem ad eum modum quem
 prädiximus, emensa vltra Ægyptum
 ad Syriam vsque solitudine, Cæsareā
 venerat. ibi enim exercitum decre-
 nerat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexan-
 driam vnā cum patre imperium, quod nuper ei
 Deus permiserat, disponente, cōrigit etiam se-
 ditionem, quæ apud Hierosolymam erat, auctā
 trisariam diuidi, & aliam partem in aliā verti.
 quod vt in malis optimū quis dixerit, factūq;
 iustitiæ. nam Zelotarum quidem in populum
 dominatio, quæ autor erat excidij ciuitatis,
 vnde cœperit, & p̄r quos creuerit, diligenter
 superius declaratum est. hanc autem non erra-
 verit quisquam, dicens seditionem in seditione
 esse factam, ac veluti rabida fera, externorum
 penuria, in sua viscera sũire solet: sic Eleazar
 Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in
 templum à populo separauerat, velut indignari
 simulans ob ea quæ dies singulos Ioannes au-
 deret, cum ne ipse quidem à cadibus quiesce-
 ret

Triplex a-
 pud Hiero-
 solymam se-
 ditio.

ret: re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse minimè ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentiz cupiditate, ab aliis defecit: ascitis etiam Iuda Chelciz filio, & Ezronis Simone potentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupatæque interiore templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma ponunt, & abundare quidem se suis necessariis confidebant: sacrarum enim rerum copia suppetebat, nihil impiû existimantibus: paucitati verò suorum timentes, plerique in locis suis occisi manebant. Ioannes^a autem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesque habens à vertice, neq; sine metu conabatur incursus, & præ iracundia cessare non poterat. Plus autem mali perferens, quàm Eleazari partem afficiens, tamen non remittebat. crebri enim fiebant impetus, & missiliû iactus, totumque polluebatur cadibus templû. Filius^b autem Gioræ Simon, quem rebus desperatis inuitatum, vtrò sibi tyrannum spe auxilij populus introduxerat: & superiorem ciuitatem retinens, & inferioris plurimam partem, animosius iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quasi qui desuper impugnarentur. subiectus autem illorum manibus erat, sicut & illi superiorum. Et Ioannem eueniebat duplex prælium perferentem, lædi pariter ac lædere: quantoque vincebatur, eo quod Eleazaro esset humilior, tanto plus lædebat Simone celsior constitutus: cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desuper verò ex fano iaculantes, machinis deterreret. Quippe balistis & non paucis lanceis utebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bellantes vlciscebatur,

Ann. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Pugna
Ioannis &
Eleazari.

b Simon &
populus cum
Ioanne in
templo con-
sistens pugnant.

anno mundi 4034. *Christo nato* 72. *Ingens in templo cadet.*

sed multos etiam sacra celebrantium perimebat. Quoniam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspicione & custodibus indigenas perferutando. Hospites enim etiā qui exorassent eorū crudelitatem, post exituri subcissua seditionis opera consumebantur. Missilia nanque machiparum, vi^a ad aram vsque templūque peruenientia, in Sacerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab ultimis finibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias procubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Barbaris adorandam, suo sanguine imbuere. Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdotibus profani miscebantur: perque atria diuina, stagnum fecerat diuersorum cadauerum sanguis. Quid tantum passa es ô miserrima ciuitas à Romanis, qui tua intestina scelera purgaturi flammis introiere? Iam enim Dei locus non eras, neque manere poteras, domesticorum funerum facta sepulcrum, & quæ fanum ciuili bello tumulum constitueras: poteris autem denuò fieri, poteris, si vnquam vastatorem tui Deum placaueris. Sed enim reprimenda sunt quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici luctus, sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequat autem seditionis facinora cætera. Ergo diuisis trifariam insidiatoribus, Eleazarus quidem eiusque socij, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem ebrij ferebantur. Qui verò huic parerent, plebem diripientes in Simonem rebellabant, cum ipsi quoque Simoni contra diuersæ partis seditiones adiumento esset ciuitas. Si ^b quando igitur ex vtraque parte appetebatur Ioannes, obvertebat socios suos: & de ciuitate quidem sub-

cunctos

b Ioannes ex vtraque parte appetitur.

euntes, missis ex porticibus telis, de templo
verò iaculantes, machinis vlcisccebatur. Quo-
ties autem desuper instantium molestia caruif-
set (frequenter enim ebrietate & lassitudine
cessabant) liberius in Simonem eiusque socios
cum pluribus irruerat. Semper autem quan-
tum in ciuitate pepulisset in fugam versos, &
ades frumenti plenas omniumque vtenfilium
intendebat: idemque hoc illo regrediente, Si-
mon insecutus agebat: veluti consulto pro Ro-
manis omnia corrumpere, quæ ad obsidio-
nem ciuitatis erant præparata, suorum virium
neruos abscinderent. Denique contigit vnà e-
xuri omnia circum templum, & inter proprias
acies solitudinem atque aream pugne fieri ci-
uitatem: concremari^a autem paulò minùs o-
mne frumentum, quod non paucis annis suf-
ficere potuisset obsessis: denique fame capti
sunt, qua minimè quiuissent, nisi eam sibi met
comparauissent. Vndique autem insidiatori-
bus & cõfinibus oppugnantibus ciuitatem, me-
dius populus velut aliquod magnum corpus la-
cerabatur. Senes verò ac mulierculæ intesti-
nis malis attonitæ, pro Romanis vota facie-
bant: externumque bellum, quò domesticis
malis liberarentur, expetebant. Grauis autem
metus ac terror fœdissimus occupauerat: & ne-
que consilij capiendi tempus erat, vt volunta-
tem mutarent, neque pactionis aut fugæ spes
cupientibus. Etenim^b custodiebantur omnia:
dissidentesque latronum principes, quoscun-
que Romanis pacatos esse, vel transfugere ad
eos velle sentirent, quasi communes hostes
interficiebant: solùmque in occidendis vita di-
guis concordēs erant. Et pugnantium quidem
nocte diēque clamor perpetuus erat: sed metu
acesbiores erāt: lugentium questus. Et cassiduas

Ann. mundi
4034
A Christo
nato 72.

a Hierosoly-
mitani fru-
mentū pau-
lò minus o-
mne concre-
mant.

b Ingens
Hierosoly-
mitan calamitas.

c Lamenta-
tio & vlu-
latus Hiero-
solymitan.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Seditiofo-
rum Hie-
rosolymis im-
manitas.

b Ioannes ex
lignis ad ful-
ciendum tem-
plum compa-
ratis, turres
adificas.

c Ordo cur-
gum Tit.

quidem lamentationis causas, calamitates præbeant: timor autem includebat ululatus: atque obumesciente dolore præ formidine, tacito gemitu cruciabantur: neque iam aut reuerentia viuis apud domesticos erat, neque mortuis cura sepulturæ adhibebatur. Quorum amborum hæc causa erat, quod de se quisque desperabat. In omni enim re animos remiserant qui cum seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At * verò seditiosi con- gesta in tumulum cadauera conculcantes dimicabant: & ex mortuis haurientes audaciâ, quos sub pedibus cernerent, immanius sæuebant: semperque aliquid in se perniciosum excogitantes, & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nullam cædis aut crudelitatis viâ prætermisere: adeò ut etiam sacris materiis ad bellica conficienda instrumenta Ioannes abuteretur. Nam cum olim fulcire templum populo itemque pontificibus placuisset, idque viginti cubitis altius ædificare, Rex quidem Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sumptibus & labore deuexit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directâ proceritate spectabilia. Interuentu ^b autem belli opere interrupto, Ioannes his sectis, quod sufficere longitudinem reperit, turres edificauit: & aduersus eos constituit, qui desuper à templo pugnaret, post muri ambitum contra exedram occidentalem admotas, quæ solum poterant, quod aliæ partes gradibus ex longinquo fuerunt occupatæ. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis subactum iri speravit hostes. Deus verò laborem eius inutilem demonstravit, & priusquam in his quisquam poneret, Romanos adduxit. Etenim ^c Titus, postquam partem ad se collegis exercitus, aliis verò ut ad Hierosolymam oc-

currerent scripsit, Cæsaream profectus est. Erant autem tres legiones, quæ pridem sub eius patre Iudæam vastauerant, & duodecima, quæ olim cum Cestio malè pugnaverant, quæq; licet per id fortitudinem esset insignis, tunc tamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrius ad vindictam properabat. Harum quidem quintam legionem iussit sibi per Ammaunta occurrere, decimam verò ascendere per Hierichunta. Ipse quidem cum cæteris egressus est, quas Regum quoque auxilia plura quàm dudum, multiq; Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est autem quatuor legionum quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiã, ex his qui cum Tito accesserant. duo namq; millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia verò ab Euphrate cum sequebantur, & amicorum spectatissimus benevolentia simulq; prudentia, Tiberius Alexãder, qui antea quidem Ægyptum administrauerat, tunc autem dignus qui exercitum regeret propterea iudicatus, quòd primus incipienti fuit hospes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemq; consultor in usus bellicos ætate ac peritia præcipuus aderat.

Titus explorator Hierosolyma periclitatur.

C A P. I I.

PROgredientem verò in hostilem terram Titum, antecedeabant regia omniãq; auxilia, post eos viarum stratores, castrorumq; metatores. Deinde rectorum sarcinæ atque armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi verò ante machinas ibant, & secundum illos unusquisque lectis tribuni, & præfecti cum cohortibus

Ann. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

1 Titus in
Iudæam
venit.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

Post autem circum aquilam signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum viro-
rum ordini-
bus dilatata. Seruile autē vulgus à tergo cuius-
que legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium ve-
rò nouissimi mercenarij, eorūque custodes
coactores agminis. Procedens autem decenter
cum exercitu, ita vt mos est Romanis in Goph-
nam per Samaritidem venit, quæ & prius ab e-
ius patre fuerat occupata, & tunc præliis tene-
batur. Ibi autem vnā moratus vespertim, ma-
nē inde proficiscitur: peractāq; diei mansione,
castra ponit in loco quem Iudei sermone patrio
Acanthēaulona vocitant, iuxta vicum quen-
dam Gabath Saul nomine, quod significat val-
lem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis
ferè triginta. Hinc ^a sexcentis propè lectis equi-
tibus comitatus, petrexit in ciuitatem, quā
tuta esset, Iudeorumque animos exploraturus: si
fortē se conspecto, prius quā ad manus veni-
retur, metu cederent. audierat enim quod erat
verum, à seditionis & latronibus oppressum po-
pulum desiderare quidem pacem: sed quod re-
bellantibus infirmior esset, nihil conari. Quan-
diu quidem per viam quæ ad murum duceret
equitabat, nemo ante portas apparuit: vbi ^b ve-
rò itinere ad turrē Psephinon declinato, trā-
uersam agmen equitum duxit, infiniti subito
profiliunt, quā Muliebres turres vocantur: &
per eam quæ contra monumentum Helenæ
porta est egressi, equitatum intercidunt atque
alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum
his qui diuertebant sese iungerent, à fronte
oppositi, prohibuerunt: Titum verò cum pau-
cis separant. Ille autem vltra quidem minus
progredi poterat: à muro enim cuncta fossis
patebant, & transuersi erant horti, multisque
maceriis impediti, ad suos autem in aggere
constitit;

a Titum in
ciuitatem,
quā tuta
esset, Iudeo-
rumque ani-
mos explora-
tum pergit.

b Titum pe-
riclitatur.

constitutos recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Quorum plerique imperatoris periculum nesciebant: sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantum fortitudine sicam esse prospiciens spem salutis, flectit equum: & se ut sequerentur cum clamore comitantes adhortatus, in medios hostes itruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maximè intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim sed explorator, ut dixi, processerat) nullum in eius corpus delatum est: sed tanquam ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia præteruolabant, gladio verò semper à lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subuerrens, super cadentes agebant equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, ut eum aggredereptur, cohortatio: fugaque & discessio repentina, quocunque diuerteret cursum. Huic autem se periculi participes, cum à tergo & à lateribus funderentur, adiunxerant. vna enim erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique^b duorum ex nimis per-
 tinacibus, alter cum equo percussus est: altero verò deiecto & occiso, equus eius abductus est. Titus verò cum ceteris in castra saluus euadit. Iudæis quidem, quòd aggressionem prima superiores fuerant, inconsulta spes animos exulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum
 temporaneum comparauit.

An. mundi

4014.

A Christo
nato 72.a Titum cum
hostibus fortiter pugnat.b Titum hostes fugat
& ad suos incolumis
& saluus vadit.

An. mundi

4034.

A. Christo

nato 72.

De eruptionibus Iudaorum contra Romanos
castrametantes.

CAP. III.

a Castra Ti-
ti stadiis vi-
bus ab urbe
distant.

b Seditiosi
concordiam
inter se in-
eunt.

Cæsar autem, postquam ex Ammaunte le-
gio sibi coniuncta est nocte, luce iude dis-
gressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas
& clara templi magnitudo cõspici poterat: qua
parte septentrionalem regionem ciuitatis con-
tingens locus humilior, propriè Scopos nomi-
natus est, distans a ciuitate stadiis septem: i-
biq; duabus legionibus simul, quintæ legioni
verò retrorsum stadiis tribus castra muniri iur-
bet. labore nanq; nocturni itineris attritos mi-
lites progredi visum est, vt sine formidine mu-
rum struerent. Mox autem cœpto ædificio, de-
cima quoq; legio per Hierichunta aderat à Ve-
spasiano præoccupatam: vbi quædam pars arma-
torum in præsidio fuerat collocata. His autem
præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio
castra ponere, qua in parte mons, qui appella-
tur Elæon, cõtra ciuitatē ab oriente situs est, al-
tāq; interiacente valle discernitur: cui nomē est
Cedron. Intra b ciuitatem verò sine requie cõ-
fligentium disensionem, tum primum ingens
subitò bellum foris interueniens refrenauit: &
cum stupore seditiosi Romanorum castra inspe-
ctantes, trifariam distributa mala, inter se iniere
concordiam: rationēq; inuicem requirebant,
quidnam expectarent, quidve perpeffi, tres mu-
ros contra vitam suam paterentur opponi: bel-
lōque tanta se fundente licentia, tanquam spe-
ctatores bonorum operum sibiq; vtilium resi-
derent mœnibus clausis, remissisq; armis ac
manibus. In nosmetipsos profectò exclamat, ali-
quis, tantummodo sortes sumus, Romanorum
autem

autem lucto ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His ^a alios atq; alios congregantes exhortabantur: raptisque armis subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto impetu, cum ingenti clamore murum edificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursum Iudæos ausuros esse credebant, & si maximè vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præter opinionem perturbati sunt: atque opere quisq; derelicto, confestim alij recessere: multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes conuerterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adiciebantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cum pauci essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbatur, quod secunda fortuna vterentur. Romani autem maximè ordinari consueti, & cum decorare atque præceptis bellum gerere scientes ex perturbatione trepidabant. vnde tunc quoque præuenti aggressionē cedebant. Si quando tamen sese conuerterent ab insequentibus occupati, & à cursu reprimebant Iudæos, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper ^b verò ^b Romanos excursionē gliscente magis magisque turbati, Iudæi ca postremò castris pulsati sunt: totaque legio tunc in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc maturè sibi nunciato Titus eis tulisset auxilium: multisque increpans ignauiam, & suos à fuga renocasset: Iudæisque à latere ipse cum his irruens, quos circa se habebat electos, multos quidem occidisset, plures verò sauciasset, omnes autem in fugam vertisset, atque in vallem præcipites compulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpassi postquam in aduersam partem euasere, aestuant se iterum &

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Hierosolymis
Romani ag-
grediuntur.

An. mundi * valle intercedente cum Romanis dimicabant
 4034. *A* Igitur ad medium diem ita bellatum est. Pau-
Christo nato lo autem post meridiem Titus his qui secum e-
 72. rant in subsidio collocatis, aliisque de cohor-
a Pugna In- tibus aduersus excurrentes oppositis, reliquum
daorum cū agmen ad murum in summo montis ædifica-
Romanis. dum remisit. Iudæis autem hæc fuga esse vide-
 batur. Cūmq; speculator quem in muro posue-
 rant, amictu agitato signum dedisset, frequen-
 tissima multitudo tanto impetu profiliit, vt corū
 cursus immanissimis bestiis esset assimilis. De-
 nique in aduersa acie stantium nemo impetum
 sustinuit: sed *b* tanquam machina percussi, con-
 tinuū dissipati, pulsque in montem refugiunt.
b. Romani a In ascensu autem medio Titus cum paucis re-
Iudæi desi- lictus est: multūque momentibus amicis, qui
pati, pulsque pro imperatoris reuerentia contempto pericu-
in montem lo perdurauerant, vt mortem appetentibus Iu-
refugiunt. dæis cederet, neque pro his in discrimen veni-
 ret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret:
 sed potius fortunam suam reputaret, quod non
 militis officio fungeretur, verū & belli & oc-
 bis terræ dominus esset: néve in tanta fuga sub-
 sisteret, in quo omnia niterentur: hæc *c* ne au-
e Tici corra dire quidem simulans, & ad se accurrentibus
Iudæi foris obstabat: eosque in ora feriens, cū vi obnite-
indo. rentur, occidebat, & per decliue repente incū-
 hens, multitudinem proturbabat. Illi autem &
 viribus eius & obstinatione perterriti ne tum
 quidem in ciuitate fugere: sed in utrunque la-
 tus ab eo declinātes, rursus fugientes insequē-
 bantur, quos tamen aggressus à latere, ipsorum
 quoque impetum præpediebat. Dum hæc a-
 guntur, etiam illos qui superiora castra munie-
 bant, ubi fugere inferiores vidēre, metus *d* ac-
a Metu ac turba occupat: totūque agmen dispergitur, sur-
turba inter Romanos. spicantium excursum quidem Iudæorum ferri-
 nos.

non posse, Titium verò in fugam versum: nec enim vnquam illo manente alios fugituros fuisset. & tanquam Panico terrore circumdati, alius aliò ferebantur: donec quidam, cum in media pugna versari imperatorem vidissent, plurimū metuentes, vniuersæ legioni eius periculum cū clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati & fuga maius aliquid sibi expiobantes, quòd Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos ytebantur, & semel impulsos vrgebant per decliuiam. Illi autem paulatim recedentes pugnant. cūq; Romani plus possent, eò quòd superiores erant, in vallem omnes coacti sunt. Titus autem cōtra se positus imminebat: & legionem quidem ad muri fabricam redire iubet: ipse verò cum his quibus antea, resistēdo hostes arcebat. Itaque si me nihil addentem obsequio, neq; inuidia detrahentem, verum dicere oportet, ipse Cæsar bis totam legionem periculo liberauit, atque ita castra muniendi copiam militibus præbuit.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Iudæi recedentes pugnant & in vallem conueniunt.

De intestina pugna azymorum diebus.

C A P. I I I I.

Remissq; autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitauit. Azymorūq; instante die qui est Aprilis mensis quartus decimus (hoc enim se primū tempore opinantur Iudæi ab Ægyptiis esse liberatos) Eleazar quidem cum socer portam subaperiens, introire cupiebat ex populo qui templū adorare cuperent. Ioannes autē die festo ad protegendas infidias vsus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestibus latentibus instructos, quorum pleriq; impuri erant, occultè inter alios occupandi gratia submittit. Illi autem post-

Ioannes hunc omnesq; cum apparuit occupat, Zelotas faciat, ad ingētiū seducit, non conciliat.

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.*

quam intrare, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ vero sibi met solum insidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum custodia, & alij ex propugnaculis desilientes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confugere. Populares vero ad aram delati, & circum templum appulsi cōculcabantur, cum lignis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici priuato odio, quasi diuersæ factionis socios interficiebant. Et quicumque ante hac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentibus. progressusque ex cloacis dimiserunt. ipsi autem interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio a quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem transferte cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium vero exercitum iussit totum quod erat usque muros spacium complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omnique opposita quamuis frugifera sylua excisa, repletum best quicquid erat cauum & vallibus impeditum. saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum à Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, sex-pentium stagnum continentia, quod olim Bethora vocabatur.

*a Tripartita
seditio in
duas partes
diuisa.*

*b Quicquid
circa Hiero-
solyam ca-
uum est, &
vallibus im-
peditum, re-
pletur.*

C A P. V.

His denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi inſidias parare. Seditioſorum audaciſſimi extra muliebres (quæ ſic appellabantur) progreſſi turres, ſimulato quod pacis eos ſtudio pepuliſſent, & quod timerent impetum Romanorum ibidẽ verſabantur: & alter ſub altero vitabundi latebant. Alij verò per muros diſpoſiti, populũque ſe eſſe ſimulantes, clamore pacem inplorabant, ſordũque poſcebãt, portasque ſe patefacturos eſſe pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes vnà etiam contra ſuos, veluti portas eos abigerent, lapides iaciebant. illique ſe vi perſumpere aditus velle ſimulabant, & ciuibus ſupplicare, cũque ad Romanos ſapiffimè ire conarentur. reuerſi per turbatis ſimiles videbantur. Verũ hæc eorum calliditas, apud milites quidem fide non carebat: ſed tanquam hos in manibus haberent paratos ad ſupplicium, illos verò ciuitatem ſibi aperturos ſperarent, opus aggredi ſeſtinabant. Tito autem ſuſpecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. pridie nanque prouocatos eos ad pacem per Iosephum, nihil medio cre ſentire cognouerat, etiam tunc igitur milites manere loco ſuo præcepit. Iam a verò qui a Romanorum operibus oppoſiti, raptis armis ad portas eſcurrere ceperant. Hi autem qui expulſi videbantur, primò quidem cædebant: deinde vbi ad turres portæ propinquabant, curſu eos circumueniunt, & à tergo proſequebantur. qui verò in muro ſtabant, lapidum his multitudinem, omnigenũque telorum ſimul infundunt: aded vt multos quidem necarent, plurimos verò ſauarent, nec enim facile erat à muro diſſugere,

An. mundi
4034. A
Christo nato
71.

aliis retrò violenter instantibus. & præter hos pudor quod rectores peccauerant, itémque metus, in delicto perseverare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, postremò eos à quibus circumuenti fuerant repulere. quos tamen recedentes vsque ad Helenez monumentum, Iudæi virgendo iaculis sequebantur, deinde insolenter fortunæ maledicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos: scutæque altè sublata crispantes tripudiabant, & cum læticia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæsar iratus, huiusmodi oratione corripuit: Iudæi quidē, quos sola regit desperatio omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorūque dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri: sibi que inuicem beneuoli ac fideles: Romani verò, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediēdi rectoribus fortuna famulatur, nunc contrà peccant: & intemperantia manuum debellantur: quod omnium est pessimum, præsentē Cæsare, sine rectore dimicantes. Certē ^a inquit, plurimum ingemiscunt militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit, ille quod cum bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit. leges autem, si cum in eos qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertorē exercitum videant. Modò autem scituros esse eos ait, qui arrogāter egere, quod apud Romanos etiā vincere sine præcepto ducis, infamiz est. Hæc Titus ad rectores locurus cū indignatione, certus erat quæ lege in omnes erat vsurus. Et hi quidē abiecerāt animos, quasi iam iamque iustè morituri, circumfusæ ^b verò legiones Titum pro cōmilitonibus obsecrabāt: paucorūque temeritatem

a Cæsari
ad milites
nova oratio.

b Romani
milites Ti-
tus pro com-
militonibus
obsecrant.

atem condonari cunctorū obedientiæ precatur, emendaturos enim peccatū præfens, futurā cōpensatione vartutis. Placatus est Cæsar, vtili e simul ac precibus. namq. vnius hominis a-
 naduerfionem vsque ad factum promouen-
 putabat. multitudinis verò ad veniam. Mili-
 us quidē reconciliatus est, multum monens
 post hæc prudentius agerent. Ipse verò quē-
 nodum Iudæorū vlcisceretur insidias, cogita-
 . Interuallo autē quod vsque ad muros ciui-
 is erat, per quattriduum coæquato, sarcinas a-
 mque multitudinem cupiens tutò traducere,
 litum validissimos à septentrionali tractu in
 iduum septemplici ordine contra murum
 extendit, peditibus in fronte, ac post eos equi-
 us acie terna dispositis, mediisq. inter vtros-
 e sagittariis. Excursibus autem Iudæorum tã-
 præsidio præclusis, impedimenta trium le-
 num, itémque alia multitudo sine timore
 ssit. Ipse^a quidem Titus cū propè duobus
 liis abesset à muro, ad anguli eius partē con-
 turrim quæ appellatur Psephinos, castra po-
 : ad quam muri ambitus ex Aquilone perti-
 s, flectitur ad occidentem, altera verò pars
 rcitus eā turrim versus quæ appellatur Hip-
 os, muro circumdatur, duū stadiorū spacio
 liter à ciuitate discedens. decima tamen le-
 in Elzon monte, vbi erat, manebat.

An. mundi
 4034.
 A Christo
 nato 72.

a Quomodo
 & quibus in
 locu Hiero-
 solymam Td
 tm obsidio-
 ne cincerit

Descriptio Hierosolymorum.

CAP. VI.

ciuitas^b autem trino muro circundata erat, ^b Trinus
 nisi quā vallib. inuiis cingebatur, ex ea nā. Hieroso.
 parte, vnius muri habebat ambitum, & ipsa
 lem super duos colles erat condita, contra-
 fontibus semet inspicientes, interueniente
 e discretos, in quam domus creberrimæ

A. mundi
4034. A
nato Christo
72.
Castellum
David.
b Acra infe
riorem ciui-
tatem susti-
net.

e Fōs Siloa.

d Murus ve-
rustissimus.

desinebant: collium verò alter, quo superior ci-
 uitas sedet, multò excelsior & in prolixitate di-
 rector: deò ut quoniam tutus erat, castellum
 à David quondam Rege vocaretur (is pater Sa-
 lo nonis fuerat, qui primus templum ædifica-
 uerat) à nobis autem forum superius, alter autem
 qui b appellatur A. b, inferiorem sustinet ciui-
 tatem, & vndique decliuis est. Contra hunc au-
 tem tertius collis erat, natura humilior, quam
 Acra, & alia lata valle antè diuisus. verum po-
 stea qua tempestate Asamonæ regnabant, &
 vallem aggeribus repleuerunt, ut templo coniū-
 gerent ciuitatem, & Acræ altitudinem celsam
 humiliorem fecerunt, ut ex ea quoque fanum
 supereminens cerneretur. Vallis autem quæ Ty-
 ropæon appellatur, qua diximus superioris ciui-
 tatis collem dirimi ab inferiori vsque ad c Si-
 loam pertinet. ita enim fontem, qui dulcis est
 ac plurimus, vocabamus. Foris autem duo col-
 les profundis valibus cingebantur, & vtrinque
 obstantibus rupibus, nulla ex parte adiri pote-
 rant. Trium d verò murorum vetustissimus qui-
 dem, propter valles imminentemque his desu-
 per collem quo erat conditus, facile capi nō po-
 terat. ad hoc autem quod pro loco præstabat, e-
 tiam firmissimè structus erat, David & Salomo-
 nis, aliorumque interea Regum largissimis im-
 pensis operi insumptis. Hac autē parte incipiens
 à turri, cui nomen est Hippico, & ad eā quæ di-
 citur Xystus pertinens, deinde curiæ cōiunctæ,
 in occiduam templi porticum desinebat. parte
 autem altera ad occidentem ex eo loco ductus,
 per eum qui vocatur Betiso descendens in Esse-
 norum portam: deinde supra fontem Siloam in
 meridiem flexus, atque inde rursus in orientem
 versus, qua stagnum Salomonis est, & vsque ad
 locum pertinens, quem Ophlan vocant, cum
 orientali

orientali porticu templi coniungitur. Secundus ^a autem murus à porta quidem habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. septentrionalem verò tantummodo tractum ambiens. vsque ad Antoniam ascendebat. Tertio ^b muro turris Hippicos principium dabat: unde ad Boreæ tractum pertinēs, deinde ad Psephinam turrim veniens contra munimentum Helenæ, quæ Adiabenorum Regina fuerat, Izatæ Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flestebatur cōtra Pullonis quod dicitur monumentum. cum vetere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cū esset omnis antè nuda. exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: templique septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta nō paululum processerat. quin ^c & quartus collis incolebatur, cui nomen est Bezetha: situs quidem ex aduerso Antonia, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antonia fundamentis colli coherentibus, & accessui facilis sit, & minus edita, vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adiciebat. Nominata est autē pars addita ciuitati voce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autē partes incolis protegi desiderantibus, pater huius Regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita ut prædiximus inchoarat. veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad nouarum rerum ac discordiæ suspicionem traheret, fundamentis tantummodo iactis ab opere destitit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros ut coeperat. Saxa ^d enim

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Secundum
murum.
b Tertium
murum.

c Bezetha
quartus col-
lis.

d Agrippa
in circumscri-
bendo muro
sumptus.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

viginti cubitis longa, & decem lata contexe-
batur: quæ neque ferro facillè suffodi possent, ne-
que machinis dimoueri: hisque murus dilata-
batur, profectò altitudinis quoque plus habu-
isset, si eius magnificètia qui ædificium aggressus
erat minimè fuisset inhibita. Rursus autem i-
dem murus, etiam Iudzorum studio fabrica-
tus, ad viginti cubitos creuit, & minas quidem
binis cubitis, propugnacula verò trinis habe-
bat, totaque altitudo ad viginti quinque cubi-
tos erigebatur. Murum autem supereminebant
turres viginti quidem cubitis in latitudinem,
viginti verò in altitudinem, quadratis angulis
structæ, & sicut ipse murus plenæ ac solidæ. præ-
terea structura ac pulchritudo saxorum nihil e-
rat templo deterior. post altitudinem verò tur-
rim solidam viginti cubitis elatam, cellæ desu-
per ac cœnacula erant, aquarumque pluuiarum
receptacula, & tortuosi latique singularum as-
census. Eiusmodi quidē turres nonaginta ter-
tius murus habebat: earum autem intervalla cu-
bitos ducentenos, medius verò murus in qua-
tuordecim turres, & antiquus in sexaginta, diui-
si erant, omne autem ciuitatis in gyro spacium
triginta tribus stadiis finiebatur. Cùm autem
totus admirabilis esset, tertius b murus admira-
bilioꝝ Psephina turris ad septentrionem occi-
dentemque surgebat in angulo, qua parte Titus
castra posuerat. ex ea namque per septuaginta
cubitos ædita, sole orto Arabia prospici poterat,
& vsque ad mare, itēque ad vltima finium
Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra
eam verò turris Hippicos, & iuxta dux, quas
Herodes Rex in antiquo muro ædificauerat:
quæque magnitudine siue pulchritudine ac fir-
mitate, vniuersis quæ toto orbe essent, præstabat.
nam præter naturalem animi liberalitatem,

Rex

a Tertiū
murum 90.
turres ha-
bet.

b Psephina
turris 70.
cubitos al-
ta.

Rex pro amore ciuitatis, operum excellentiam propriis affectibus indulgebat: personisq; ^a tribus charissimis, quarum nominibus turres appellauit, fratri & amico, & coniugi memoriam dedicando, huic quidem, vt dixi, amoris causa peremptæ, iis autem bello amissis, cum fortiter decertassent. Hippicos ^b quidem turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singula autem viginti quinque cubitos in latitudine itémque longitudine habebant, & excelsæ XXX. cubitos erant nusquam inanes, supra soliditatem verò saxisque adunatam compaginem puteus viginti cubitus altus erat imbribus excipiendis: super hūc autem duplici tecto domus, viginti quinq. cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper eam minæ quidem binis, propugnacula verò ternis cubitis ambiebāt: vt omnis altitudo ad octoginta quinque cubitos numeraretur. Secunda verò turris, quam fratris ^c nomine Phasaclon appellauerat, æquæ lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilæ modum facta & solida eius altitudo surgebat, & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, instructa brachiis, itémque propugnaculis septa. In media verò porticu supereminens alias turris stabat, in membra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalis ei vsus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisq; erat ornata, cum omnis eius celsitudo propè ad nonaginta cubitos tolleretur, & specie quidē videbatur. Similis Phari turri, quæ Alexandria nauigantibus ignem procul ostendit: ambitu verò ampliore dilatabatur. tūc autē tyrannicū domicilium exhibebat Simoni. Tertia ^d verò turris Mariammes (sic enim Regina vocabatur) vsque ad viginti cubitos facta, per viginti alios cubitos in latitudinē tēdebat: alta,

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

*a Herodes**tres turres**nominibus**personarum**charissimarū**vt appellat.**b Hippicos**altitudo 85.**cubitorum.**c Phasaclis**altitudo 90.**cubitorum.**d Mariam-**mes tertia**turris pul-**cherrimagis.**cubitorum**alta.*

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Aula regia.

& magnificentiora cæterisque ornatiores diuersoria sustinebat: cum id proprium, seque dignum esse Rex putauisset, ut vxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis, quàm quæ virorum nominibus vocitatz sunt: sicut illæ hac munitiores erant, cui femina nomen dederat, & cuius omnis altitudo per quinquaginta quinque cubitos erigebatur. Sed quanquàm tres turres tantæ magnitudinis erant, ex loco tamen, quo erant sitæ, multò videbantur esse maiores. nam & ipse antiquus murus, in quo erat, excelsio loco fuerat conditus, & ipsius collis velut quidam vertex altius propè ad triginta cubitos eminebat, supra quem turres positæ multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam fuit lapidum magnitudo. nec enim ex vulgari- bus saxis. aut quæ homines ferre possent, verum secto marmore candido, & singulis per viginti cubitos longis, latisque decem, ac per quinque altis erant adificatz, quæ ita inter se copulata erant, ut singulæ turres, singula saxa viderentur: sic autem manibus artificum in faciem angulosque formata, ut nusquam iunctura compaginis appareret. His autem in septentrionali parte positis, intus a aula regia coniungebatur: narratione omni præstatiores. Nec enim vel magnificentia, vel structura operis, aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidè muro per xxx. cubitos edito cincta erat. æqualis autem distantiæ turribus ornatissimis ambiebatur, ornata virorum receptaculis & cœnaculis rectorum centum capacibus: Inenarrabilis autem fuit marmorum varietas in ea, collectis ibi plurimis quæ ubique rata videbantur, & fastigia simul proceritate trabium & ornamentorum claritudine mirabilia. membrorum etiam multitudo, & innumeræ species ædificij, pleræque omnia sup-
pellecti-

An. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

a Partem
de singula
saxa mar-
more candi-
do columna
sustinent.

do fundamentorum videri poterat, multum vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi coequarent. Saxa verò quadragenam cubitorum magnitudinis erant. nā & pecuniarum copia, & populi largitas, maiora dictu conabatur: quòdque nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur. Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columnæ sustinebant a quinis & vicens cubitis altæ, de singulis saxis marmore candido, & laquearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificentia, quòdque ligno rasili erant, aptèque cohercebant, operæ præciū spectantibus exhibebat: nulloque aut pictoris, aut sculptoris opere extrinsecus ornabatur. Latæ autem per XXX. cubitos erant omnisque gyrus earum sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum autem sub dio spatium variabatur, omnium quidem generum lapidibus stratum: quæ verò ad secundum templum ibatur, cancellis septum saxeis ad tres cubitos altis, nimiumque grato opere factis: ubi quis depositæ interuallis columnæ stabant, legem castimoniarum præmonentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere. Sanctum enim vocabatur alterum sanum, & quatuordecim gradibus ascēdebatur à primo: quadratamque sursum erat, & proprio muro circumdatum: cuius exterior celsitudo quamvis quadraginta cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. interior autem XXV. cubitorum erat: quoniam in altiori loco per gradus ædificata non tota pars interior cernebatur, colle obrecta. Post quatuordecim autem gradus, spacium erat usque ad murum CCC. cubitis planū. Hinc rursus alij quinq; gradus, & scalæ ad portas ducebant: a septem:

entione quidem ac meridie octo, quaternæ
 utrinq. v. d. licet, duæ verò ex oriente. Necessa-
 riò namq. proprius locus, religionis causa mu-
 lieribus destinatur, muro discernebatur: altera
 quoque porta opus, esse videbatur. Contra
 rimam verò, secreta erat ex aliis regionibus v.
 a porta meridiana, & vna septentrionalis, qui-
 us ad mulieres introibatur: per alias enim
 ansire ad mulieres non licebat. Sed nec suam
 portam interiecto muro transgredi licebat. Pa-
 bat enim locus ille pariter indigenis & ho-
 iribus foeminis, religionis causa venientibus,
 cidua verò pars nullam portam habebat, sed
 perpetuus ibi murus erat extructus. Inter por-
 tas autem porticus, à muro intro propè à the-
 atro aduersæ, magnis & pulcherrimis colum-
 sustinebantur, erant autem simplices, ac præ
 magnitudinem nulla re ab inferioribus abe-
 rit. Portarum autem, alias quidem auro & ar-
 gente vndiq. testæ erant, itémq. postes ac fron-
 tina vna verò extra templum ære Corinthio, quæ
 lectum argento inclusas & inauratas honore su-
 abbat. Et binæ fores quidem in singulis ianuis
 ut tricepis cubitis altæ, quinisdemis etiam la-
 post introitum verò, vbi latiores fiebant, tri-
 is utrinq. cubitis exedras habebant: exem-
 quidem turrium longas & latas, suprâ ve-
 uam viginti cubitis celsas. singulas autem
 e columnarum duodenum cubitorum crassitu-
 sustinebant. Et aliarum quidem portarum
 nitudo par fuit. quæ verò suprâ Corin-
 n posita, quo mulieres conueniebant, ab o-
 e aperiebatur, porta templi sine dubio ma-
 rat, quinquaginta enim cubitis surgens:
 raginta cubitorum fores habebat, ornatû
 magnificentiorum: quoniam crassiori ar-
 atq. auro vestiebatur: quod quidem æ-

An. munda
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Locum pro-
 prium reli-
 gionis causa
 mulieribus
 destinatum.

b Portarum
 alia auro &
 argento, v-
 na verò ære
 Corinthio.

An. mundi uem portis infuderat Tiberij pater, Alexander.
4034. Gradus autem quindecim à muro, qui mulie-
A Christo res segregabat, ad maiore portâ ducebât, nanq.
nato 72. illis, qui ad alias portas iter dirigerent, quinque
a Fanum sa gradibus erant breuiores. Ipsum verò templum
crofanctum. in medio positum, hoc est fanum^a sacrosanctû,
 duodecim gradibus ascendebatur. Et à fronte
 quidem altitudo eius & latitudo, centenos cu-
 bitos habebat: ponè autem quadraginta cubitis
 angustius erat. aditus enim, veluti quibusdam
 humeris, vtrinq. vicenum cubitorum produce-
 bantur. Prima verò eius porta septuaginta cubi-
 tis alta erat. & viginti quinq. lata, neque fores
 habebat: cœlum enim vndique conspicuum la-
 tē. patens significabat, erantque totz frontes
 inauratz: ac prima zdes omnis perlucebat ex-
 trinsecus: auròque circum interiorem fani par-
 tem splendida tuncâ cernentibus occurrebât.
 Cùm autem interior eius pars contignatione
 intersepta esset, adiacens ei prima zdes patebat
 in altitudinem perpetuam: pèr q. nonaginta cu-
 bitos tollebatur, cùm longa quadraginta cu-
 bitos esset, ac viginti transuersa. Interior verò
 porta tota inaurata erat vt dixi, & circum eam
 auratus paries desuper autem habebat aureos
 pampinos, vnde racemi statura hominis depen-
 debant. & quia contignatio iam intercedebat,
 templum exteriore humiliter videbatur: & fores
 habebat aureas, quinquaginta & quinq. cubitis
 altas. sexdecim verò latas. ad ^b hæc aulæum lō-
 gitudine par: hoc est, velum Babylonium, hya-
 cintho, & bysso, & cocco, & purpura varietum,
 mirabili opere factum, neq. contemplationis ex
 pers colorum permixtionē, sed velut omnium
 rerum imaginem præferens. cocco enim vide-
 no mirabili batur ignem imitari, & bysso terram, & hyacin-
 thos ærem, ac mare purpura: partim quidem co-
 logibus

ribus, bysso autem ac purpura origine: quom-
iam byssum quidem terra, mare autem purpu-
um gignit. eratq. in eo perscripta omnis cæli ra-
o, ppter signa. Introgressus autē inferior pars
cipiebat: cuius altitudo quidē habebat sexa-
nta cubitos, & longitudo totidem ac latitu-
viginti. rursus autem quadraginta cubiti di-
erant. Et prima quidem pars, ad quadragin-
cubitos auulsa, hæc tria mirabilia & prædi-
nda opera cunctis hominibus habebat, cande-
rum, & mensam, & thuribulum. Septem ve-
lucernæ, stellas errantes significabant: tot e-
n ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim
o panes in mensa positi, signorum circulum
ue annum. Thuribulum autem per tredecim
res quibus replebatur, ex mari & inhospit-
inhabitabili, designabat omnia Dei esse,
bque seruire. Intima verò templi pars, vi-
i cubitorum erat. discernebatur autem si-
ter velo ab exteriori, nihilque prorsus in-
rat positum: inaccessa verò, & inuiolata, &
sibilis omnibus habebatur, sanctisque san-
i vocabatur. Circa latera verò inferioria
oli multa erant membra peruia, triplici te-
uspensio, & ad utrunq. latus, ad ea introitus
rta patebat. Superior autem pars eadem
bra non habebat, quo minus erat angu-
cellior autem XI. cubitis, nec ita vt infe-
mbitiosa. Colligitur enim centum cubito-
ellitudo vniuersa, cum in solo LX. cubi-
buerit. Exterior autem facies, nihil quod
is aut oculi mirarentur, non habebat, cru-
nim aureis grauissimis vndiq. tota, vltra tēpli facies
s ortus igneo splendore lucebat: vt cum
ētur contendentium oculi, quasi solis ra-
erterentur. Hospitibus quidem adeunti-
oculū monti aiuco simili videbatur, nam que tēpla.

An. mundi
4034. A.
Christo nato
72.

3 Tria mira-
bilia opera,
Candela-
brum, men-
sa & thuri-
bulum.

b Exterior
tēpli facies
crustu au-
ren granif-
simis vndi-
que tēpla.

An. mundi vbi deauratum non erat templū, candidissimū
4034. *A* erat. In summo autem autēis verubus horrebat
Christo nato acutissimis, ne ab insidentibus auibz pollueretur. Nonnullorum autem saxorum eius lōgitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara^a verò pro templo, quindecim cubitis alta, lata verò & longa cubitis quadragenis, quadratāque. stans, veluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascensus in eā clemēter arduus resupinabatur. sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Tēplum autem arāmque cingebat ex pulcherrimo saxo lorica^b gratissima, vsque ad cubitum surgēs, quæ populum à sacerdotibus segregabat. Gonorhœos, hoc est, semine fluētes, itēmq. leprosos tota ciuitas arcebat, & fœminis mēstrua soluentibus clausa erat. prædictum autem linistē, ne puris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula: & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui verò ex origine sacerdotum genus ducētes, cæcitatis causā munere non fungebantur, cum incolumibus intra limitē aderant, partēsq. generis consequebantur: vestibus tantum vtebantur plebeiis: quoniam sacerdotali solu qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad^c altare verò templūmq. accedebant carentes omni vitio Sacerdotes, veste quidem amicti byssina: maximē verò mero abstinentes, ac sobrij religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex^d autē cum ipsi non tamen semper ascendebat, sed diebus quibūsq. septimis, & per singulos menses Calēdis: vel si quando patria festiuitas atq. annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, eoque testus femora vsq. ad genitalia: linteū verò habens intrinsecus demissum vsq.

72.

a Ara sine ferro cōstructa.

b Lorica populum à Sacerdotibus segregas.

c Sacerdotes in veteri testamento mero abstinentes, ac sobrij religionis memini.

d Pontifex vestimenta.

pedes, & hyacinthinum desuper indumentum rotundum, ex quo simbriz pendebant, albis nodis aurea tintinnabula, maláq. granata tinnentes: tintinnabulis quidem contrita, maiorè fulgura designantibus. Pectoris autemumentum vitæ cingebant quinque variatæ oribus: hoc est, auri purpuræ, cocci, byffi, & cinthi: quibus etiam vela templi diximus contexta: iisdem autem habebat etiam eundem temperatam, in qua plus auri erat: & tu quidem indumento thoraci similis vitur: duabus autem fibulis aureis, aspidum ic vinciebatur: quibus inclusi erant opimissimiq. sardoniches, scripta tribuum gentium nomina præferentes. ex altera verò duodecim pendebant alij lapides, in quibus partes terni diuisi, hoc est, sardius, topasmaragdus, carbunculus, iaspis, saphirus: es, amethystus, lycurium: onyx, beryllus, olitus. quorum singulis singula item continua erant scripta. Caput autem byssina tiabebat, hyacinthis coronata. Et circa eam arona erat aurea, scriptas ferens sacras liquæ sūt quatuor elementa vocalia. Ea quite non semper, sed alia ambitiosa utebala verò si quādo adyta introibat. solus auq. semel in anno intrabat, quo die coniunate Deo mos erat. Sed de ciuitate ac & moribus & legibus iterum diligenteremus. non enim pauca super his exda sunt. cæterum Antonia in angulo quorum porticum sita erat prioris templi, occidentē septentrionemq. spectarent. autē fuerat extructa, quinquaginta cubo, & vndique prærupto: quod opus Hegis fuit, vt maximè ingenij sui magnitudinem demonstrauit. Primum enim à radi-

*An. mundi**403. A**Christo nato**72.**a Gemma**in Pontificis**ornatu pre-**siosissima.**b Antonia**descriptio.*

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Antonia
ciuitati non
abſimilis.

cibus saxum ipsum leuibus crustis obtegebatur, quo & decus adderet operi, & facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descendere tentauissent. deinde ante turris ædificium murus erat cubitorum trium. intra hunc omne spacium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem regie latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in omnem usum habitationum & specie, id est, atria, & balnea, & aulas castris aptissimas: ut quantum ad usum necessarium pertinet, ciuitas ^avideretur, magnificentia verò palatium. instar verò turris toto habitu formata, quatuor aliis per angulos turribus cingebatur: quarum ceteræ quinquaginta cubitis erant altæ: quæ verò ad meridianum orientalemq. angulū sita erat, LXX. cubitis eminebat, ut ex ea totum templum videri posset. Quæ verò porticibus iungebatur, vtrinq. descensus habebat, vnde custodes commeabāt. semper namque in ea Rom. milites, residebant: & cū armis appositi custodes, ne quid populus festis diebus noui committeret, obseruabant. castrum enim erat impositum oppido quidem templum, templo verò Antonia. In hac autem porticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia Herodis erat. Bezetha autem collis, ita ut dixi, ab Antonia separabatur: qui cum omnium esset altissimus, etiam parti nouæ ciuitatis coniungebatur, temploque septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius cupiens in præsentis satis dixi.

Dedicionem Iudæi recusant, & Rom. adiungunt.

C A P. V. F. F.

b Multitudo circa Simonem 15. milia,

Pugnacissima ^b autem maximèq. dissensiens multitudo circa Simonem erat, hominum de-

cem

decem millia, præter Idumæos: quinquaginta verò decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Sosa Iacobus, & Cathlæ filius. Simon, Ioannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi accesserant etiam Zelotarum, depositis discordiis duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante haberant, & Simone Atini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gentibus, populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab utrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem superiorem civitatem, murumque maiorem usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Siloa flexitur ad orientem, & usque ad Monobazi aulam descendit. Is Rex erat Adiabæ gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior est civitas, usque ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Ioannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophelm, & vallem quæ Cedron appellatur, & aliis usque interiacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positis, in a civitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum rediere. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia endo, quæ obsidentes optarent. nihil enim verbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractant: neque post illos civitas aliquid novæ lamicitatis experta est. Sed illa quidem gravio-

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Simonis
contra Ioan-
nem castra

Anno mudi

4034.

A Christo

72.

*a Seditio ci-
uitatem, Ro-
mani verò
seditio nem
operis.**h Titum foris
circumiens
quà muros
aggredere-
tur explo-
rar.**e Nicanor
ad humerum
laxum sagi-
ta percussus.*

res prius casus pertulit, antequam subuertere-
tur, qui verò eam debellarunt, maius aliquid
perfecere. Dico enim, quòd seditio ciuitatem,
Romani verò seditionem cepere, quæ multò e-
rat moribus tutior. & res quidem aduersas suis,
iusticiam verò rectè quis Romanis ascriberet.
intelliget autem quod dies cuique suggesserit.
Veruntamen his intra ciuitatem ita se habenti-
bus, Titus b cum lectis equitibus foris circue-
rit, quàm muros aggrediretur explorabat. Hæstanti
autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedi-
bus, qua valles erant, & ab alio latere, prior mu-
rus machinis fumior videbatur, placuit ad Ioa-
nis pontificis monumentum (hic enim tantum-
modo & primus humilior erat, nec secundo
muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim
fuerat munitio, propterea quia non satis noua
ciuitas frequentabatur. Sic in tertium murum
facilis aditus illac erat: per quem superiorem
ciuitatem, & per Antoniam, templum capi pos-
se cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex
amicis eius, Nicanor c nomine ad humerum
laxum sagitta percutitur: cum propius vnà cum
Iosepho accessisset: pacemque in muro stanti-
bus (dicendi enim peritus erat) suadere tenta-
ret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex
eo quod nec ad salutem se hortantibus absti-
nuere, excitatur in obsidionem: simulque sub-
urbana militibus vastare permittit, collectaque
omni materia, iubet aggerem contrui. Tripar-
tito autem exercitu ad opera, medios in agge-
ribus iaculatores & sagittarios constituebat, &
ante eos ballistas, aliàsque machinas atque tor-
menta: quibus & excursus hostium in opera
prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent.
Cæcis autem arboribus, momento suburbana
rudera sunt: Collectis autem lignis in aggerem,
cum

cum totus operi intentus esset exercitus, nec
 ludæi segnes erant. populum quidem in rapi-
 nis ac cædibus constitutum fiducia tunc habe-
 bat, quod respiraturus esset: illis aduersus ho-
 stes distractis, existimantē poenas se ab noxiis
 repetiturum, si Romani superassent. Ioannes au-
 tem quāuis in externos socij sui irrūpere pro-
 perarent, metu tamen Simonis manebat. Ve-
 rum Simon non quiescebat, proximus enim e-
 rat obsidioni, missilibus per murum dispositis,
 quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud
 Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio, a
 propter imperitiam plerisque non erat utilis,
 auci autem à transfugis docti, malè utebantur
 instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis ag-
 grem iacentibus militibus imminebant, per-
 ue cuneos excurrentes, manus etiam confere-
 ant. Operantes autem crates super vallum op-
 positæ protegebant, omnibûsq; legionibus con-
 a excursus erant machinæ comparatæ mira-
 les, præcipuè verò decimæ legionis ballistæ
 hementiores, & tormenta saxorum, quibus
 non solum irruentes, sed etiam super mu-
 ntes auertebantur. nā & singula saxa talenti
 pondus æquabant, & ultra stadij modum tor-
 uebantur. ictus autem non solum primis, quos
 fendisset, sed aliquando posterioribus quoq;
 tolerabilis erat. ludæi sanè cauebant à lapidi-
 bus, quod erant candidi: nec tantum sono ac
 amitu noscebantur, sed etiam claritudine pro-
 iciebantur. denique speculatores in turribus
 ædificantes, prædicebant, quando impelleretur
 machina, saxumque ferretur: patria lingua cla-
 nantes, filius venit. itaque præsciebant, in quos
 niret, atque ita vitabant: & hic eueniebat, ut
 is declinātibûs, lapis irritus intercideret. Pro-
 de Romani excogitant, atramentō decolorare

Ann. mundi
 4034.
 A Christo
 nato 72.

An. mundi lapides, tunc enim missi, non similiter ineertos
 4034. *A* ieius habebant, multosque simul vnus impetu
Christo nato corrumpebant. Sed ne malè quidem affecti la-
 72. dæi, aggeris instruendi Romanis copiâ dabant.

a Titus ex
tribus parti-
bz murum
pulsari iu-
bat.

omni verò eos molitione atque audacia, die noctûque prohibebant. Perfectis autem operibus, plumbo & lino ab aggeribus iacto, fabri quod erat ad murum spaciū metiuntur. nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cûmque pares intervallo arietes inuenisset, eos applicant: propiusque dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitu autem circumstrepente ciuitatem, clamor ingens ciuium sublatus est, itémque seditiosos pavor inuasit. Et quia periculum commune vtrisque videbatur, communiter iam repugnare cogitabant, vociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro commoditate hostiû facerent: cûm si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præsentia cõtra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone misso volentibus ex templo ad murum egrediendi copiam dedit: idémq. & Ioannes, licet minùs crederet, permisit. Illi autem obliuodiorum, ac discordiarum suarum, in vnû corpus coeunt: murumq; amplexi, factes inde quâ plurimas iaciebant contra machinas Romanorum, contrâque impulsores arietum, eosque sine intermissione telis petebant. audacissimi verò cateruatim proficientes, machinarum regmina dissipabant: hisque apposis itruentes, pericia quidem pauca, plura verò audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento laborantibus ipse Titus: & iuxta vtrasque machinas ex quibus ac sagittariis ordinatis. ignem quidem fecentes prohibebat: iaculantes verò à turribus

b Seditiosi
odiorum ac
discordiarum
obliti, in v-
num corpus
coeunt.

reprimebat, nocendi tempus arietibus faciens: *An. mundi*
 & tamen murus iſtibus non cedebat, niſi quod *40:4.*
 quintæ legionis aries commouit angulum tur- *A Chriſto*
 ris: murus autē ſtabat incolumis. nec enim ſta- *nato 72.*
 tim cum turri periculū ſenſit, quē muſto altius *a Arietis an-*
 eminebat, nullāque partem muri ſecum tra- *gulum tur-*
 nere poterat in ruinam. Cū autem ab excuſſi- *ris commo-*
 bus paululum quieuiſſent, obſeruato Romanos *uol.*
 per opera & caſtra eſſe diſperſos, quia labore &
 ſormidine Iudæos diſceſſiſſe arbitrantur, ex-
 urrunt omnes quæ turris erat Hippicus, porta
 atenter: ignēque operibus iniiciunt. Viſq. ad
 aſtrorum quoque munimenta, in Romanos a-
 nimati procedebant. Horū autem periculo ma-
 urē, & qui erant propius excitati ſunt, & qui
 procul aberant conuenēre. Romanorum autem
 diſciplina vincebat audaciam Iudæorū: & quos
 prius offenderant in fugam verſis, aliis qui col-
 ligerentur inſtabant. Grauis autem ci cum ma-
 hinas pugna commiſſa eſt, illis incendere, his
 incendium prohibere certantibus, incertūſque
 clamor ytrinque tollebatur, & multi qui in
 longe ſteterant, ceciderunt. Sed Iudæi confi-
 dentia ſuperiores erant, igniſque opera tēge-
 rit, incenſaque omnia cum inſtrumentis peni-
 ſe eſſent, niſi loci de Alexandria reſtituiſſent
 lerique, præter opinionem ſui viriliter dimi-
 nantes. nam glorioliſſimis in hoc bello prælati
 unt, donec imperator equitum valentiſſimis
 imitatus, in hoſtes irruit: & ipſe quidem duo-
 decim repugnatores peremit: metu *b* autem
 adis eorum cætera multitudine in fugam ver-
 ſos, omnes compulſit in ciuitatem, eoque modo
 gerens liberauit incendio. In hac autem pugna
 um ex Iudæis viuum capi contigit, eūque
 itus crucifigi pro muro iuſſit, ſi fortē reliqui
 hoc ſpectaculo territi cōcederent. Poſt eius

*b Titus Iu-
 dæos in fugā
 verſos, om-
 niſque in ci-
 uitatem com-
 peſcit.*

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

*a Ioannes**Idumæorū**Dux, pectus**sagitta per-**for, perit.*

verò discessum, etiā^a dux Idumæorū Ioannes, dum ante muros cum noto militē loquitur, à quodam Arabe pectus sagitta percussus, continuò periit: magnūmq; & Iudæis luctum, & seditionis mœrorē reliquit. nam & manu promptus erat, & sapientia nobilis.

De casu turris & duorum murorum obtentu.

CAP. VIII.

NOcte verò quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nā cum tres turres Imperator Titus quinquagenum cubitorum construi præcepisset, ut his per aggeres singulos positis, hinc hostes in muro stantes facilius in fugam verteret, una earum spontè sua nocte intempesta lapsa est. ingenti verò sonitu facta, metus occupavit exercitum. Conari autem aliquid Iudæos suspicati, ad arma currebant, eaque re turba in legionibus ac tumultus erat, cūque nemo quid accidisset referre posset, diu queruli alius aliud opinabantur: nullisque interuenientibus hostibus semetipsos timebāt: signūmq; diligenter singuli à proximis requirebant, tanquam Iudæi iam castra possiderent: Panicōque terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, verum cunctis indicari iussit: tandēque tumultus eo nuncio conquieuit. Iudæi quidem cætera fortiter sustinentes, malè turribus affecti sunt. machinis enim leuioribus, & iaculatoribus, ac sagittariis, saxorūmq; tormentis inde feriebantur. Sed neque harum æquare ipsi poterant celsitudinem, & turres excidendi spes non erat. cūque neque euerti propter grauitatem, neque incendi propterea quod ferro regebantur, facile possent, ultra iactum teli fugientes, acietum impe-

ns non vetabant: qui sine intermissione feriē- *An. mundi*
 es, paulatim aliquid proficiebant. Itaque ^{4034.} a mu- *A Christo*
 o iam cedente magno arietem Romanorum, *nato 72.*
 uem Iudæi Nicon vocabāt, quod omnia vin- *a Nicon, id*
 eret, quamvis & antea defessi erant pugna & *est victor,*
 igiliis, cum longè ab oppido pernoctarent: ta- *magnam vi-*
 men etiam negligentia, vel quod malè consu- *vis Roma-*
 rent, murum sibi superuacuum esse creden- *orum.*
 tes, quibus alia duo munimenta superessent,
 illatque plurimi recessere, cum autem Roma-
 ni quā primum murum Nicon pertruxerat, a-
 cendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis
 istodiis refugerunt. portis autem Romani qui
 ansierunt patefactis, exercitum receperunt. Et ^b *Romani*
 quidem hoc modo positi muro, quinto no- *primo muro*
 us Maij, partem eius maximam diruunt, & *pertruncant.*
 ptentrionalem ciuitatis regionem, quam ante
 estius vastauerat. Titus autem notato quā As-
 riorum castrum est, militem transfert, occu-
 to omni quod inter Cedrona fuerat spatio: &
 tra sagittæ iactum à secundo muro separatus,
 pugnationem statim aggressus est. Tunc igitur
 partiti murum Iudæi, fortiter restiterunt. Et
 annes quidem, eiusque socij ex Antonia & se-
 ntrionali porticu templi ab Alexandri mo-
 mento pugnant. Simonis autem manus
 tra monumentum Ioannis aditum clauserat,
 que ad portam, qua in Hippicon turrim aqua
 ducebatur. Sæpe autem profluentes è portis, *c Iudeorum*
 minus dimicabant: compulsique intra muros *cum Roma-*
 conflictu quidem Romanorū disciplina, pro- *nis consti-*
 r imperitiam vincebantur: in murali autem *stuo,*
 rtamine superabant. eos enim fortuna atque
 entia, Iudæos ^d verò audacia, quam timor *d Iudeos*
 ret, sustentabat: quod natura erant in cala- *audacia spe-*
 catibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat *stentat.*
 es salutis, & Romanis citæ victoriæ, neutro-

An. mundi
4034.
A Christo
anno 72.

a Romanorum
vincendi
consuetudo.

b Longinus
in mediam
Iudaorum
aciem irruit
& distur-
bans,

autē lassitudo fatigabat, sed aggressiones, mur-
rorūque oppugnationes, & excursus crebri
per cuneos, diebus totis agebantur: nullūque
præliorum species aberat, cum à prima luce in-
cipientia vtrisque insomnis & die grauior nor-
dirimeret: his quidem occupatum iri murum
continuo metuentibus, illis verò, ne Iudæi ca-
stra peruaderent. Itaque in armis pernoctantes,
prima luce vtrique pugnae parati erant. Et Iudæi
quidem certabant: quis esset promptior ad pe-
riculum, eoque modo gratia emereret apud du-
ces suos. maximè verò Simonis eos metus ac re-
uerentia commouebat, eoque modo illū singu-
li subiectorum colebant, ut ad semet quoque
interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset.
Romanos a autem ad virtutem hortabatur cō-
suetudo vincendi, & qui vinci non assueuerāt,
crebræque militiæ, exercitationesq. perpetuæ,
& imperij magnitudo: ante omnia verò Titus
semper vbiq. præsens: nam & inertia, spectā-
te atque opitulante Cæsare, grauissimū facinus
videbatur: & ei qui benè decertasset, testis ad-
erat, qui rependeret præmium. præterea fructus
erat, vel cognosci solum principi virum fortē:
idcirco multorum maior viribus alacritas de-
monstrata est. Denique istis ipsis diebus, vali-
dissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus,
telisque vtrinque missis, quidam ^b Longinus de
numero equitum ex acie Rom. progressus, in
mediam aciem Iudæorum irruit: hūque disci-
ctis, hoc imperu duos fortissimos, percutit, vnius
obuiam tendentis ore percusso, alterius eodem
telo quod priori extraxerat, transfixo latere re-
fugientis: & ex mediis hostibus ad suos primus
occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æ-
muli autem eius fortitudinis multi extiterunt,
Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur,
tantum.

ummodo qualiter afficerent considerabāt: sique his leuissima ducebatur, si quo inter hoste cecidissent. Titus autem non minus militis, quā victoriæ consulebat: & terribiles impetus desperationem dicens, solam esse virtutem, si quis prudenter & cautè proprio incommodo fortiter faceret, in ceteris, quæ periculum non haberet, viros esse sapiebat.

Ann. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

De Castore Iudæo Romanis illudente.

CAP. IX.

q; septentrionali parte, mediæ turri applicatam: in qua Iudæus quidam versutus a Castore Iudæo, Castor nomine, cum decem aliis sociis suis delituerat, fugatis ceteris formidatissimis militibus. Hi cum pauidi sub loricis aliquā diu mansissent, concussa turri surgunt, extensis manibus, Castor veluti supplex exoratur: & voce miserabili, ut sibi parceret, precatur. Cui Titus pro simplicitate sua credens, iamque Iudæos existimans belli poenitere quidem impulsione cessare iubet, ac terribiles supplicibus prohibet, Castor autem vellet eloqui permittit. Cūq; ille respondens, ad fœdus velle descendere: Titus gratum se ait, si omnes eadem sentire voluissent. Sed cum ex illis decem Castoris socii quinque itidem supplices esse simularent, nunquam se Romanis seruituros claudum mori liberis liceat. Denique illis succumbentibus, cessabat expugnatio. Castorem interea Simonem per internuncios regebant, ut dum vacuum esset tempus, de regentibus consilium caperet: paulisper e illudere imperatori Romano. Simul autē

An. mundi
4034.
A Christo
anno 72.

hoc agens ad pacem hortari contradicentes socios videbatur: illi autē velut agrē ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti ceciderunt. Titus verō eiusque socij obstupuere tanta eorū pertinacia, cū ex inferiori loco quod factum erat, verē videre nō potuissent: mirabaturque simul audaciā, & calamitatem miserabantur. Interea Castorē ad natē quidam sagitta percutit, tūmq. ille telum extrahūm imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, vt Castori dexteram porrigeret. verum is neq; se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare, respondit: & amicos qui voluere ite prohibuit. Cū verō quidā ex perfugis Aneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, vt etiā secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hāc ille studiosē aperto sinu accurrit: alter verō super eū saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniā praeuenerat, ferire nō potuit: sed alium militem qui aderat, vulnerauit. Cæsar verō fallaciam reputās, intellexit a misericordiam in bello nocere, minūsq; decipi calliditate squirem: arietisq; impulsionebus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiusque socij turrim ictibus iam cedentem incendunt: perque flammās in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquā se ignibus tradi dissent. Capit^b autē hac parte murum Titus, die quinto postquā primū ceperat: fugatisq; inde Iudeis, intrō cum lectis mille transit, quos circa se habebat, armatis: vbi noua ciuitas & lanæ vēditores erant, fabriq; ærarij, vestiūque mercatus, & ad murū angustæ viæ transuersē tendebāt. Enimverō si vel statim muri disturbasset maximā partē, vel quæ ceperat lego belli vastasset.

a Misericordia in bello
negot.

b Titus secundum
murum cap.

asset, nullum crede damnum victoriz fuisse admixtum. nunc autem Iudæos exoratum iherans, cum liceret capere facilem discessionem non dilatauit. nec enim quibus conbat, infidiaturos sibi putabat.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De secundo muro bis obtento à Romanis.

CAP. X.

Enique postquam ingressus est, neque occidiquenquam permisit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam secessis, si pugnare vellent, sine populi detrimento dabit, quam ipsi populo fortunas pro se redditurum pollicebatur. Plurimi namque petebant sibi ciuitatem seruari, templum ciuitati. At enim populum quidem ad ea hortabatur & antea paratum habebat, bellicum autem pro inertia ducebant humanitas. a Bellio
Titumque imbelli animo, quod ceteram Tici humanitate tenere non posset, has proponere conitatem pro
ones putabant, mortem autem populo denuntiantem
tes, & si verbum quisquam de traditione fecissent.
pacemve nominasset, mox interficiendum
elle minitantes, Romanis qui introire, a
er viarum angustias obstabant, alij ex ad
alij murum per superiores portas egressi,
rare coeperunt. quibus rebus perturbati cu
es, de muro sese demiserunt, relictisque tur
in castra cesserunt, clamor autem audie
r militum intra ciuitatem, quod ab hosti
tingerentur: foris autem degentium claus
ubernalibus meruentium. crescente autem
ero Iudæorum, & propter locorum peritiā: b Romanis
inque scientiam præualente, multi Roma ab Iudæis
trucidabantur, & b ab incumbentibus pel- urbe pelluntur,
atur, cum magis necessitate resisterent. acciunt.

Ann. mundi
4034. *A*
nato Christo
72.

a Iudais: Spi-
ritus crescit

b Populus
inopia labo-
rat, & penu-
ria vitius
multi defi-
ciunt.

c Titus se-
cundo muro
iterum poti-
teret.

enim multis simul fugiendi copia per angustias
muri patebat: omnesque penè qui transierant, per-
empti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dis-
positis enim per summa viarum sagittariis, & ubi
plus erat multitudinis astans, missilibus hostes
abigebat: & cum eo Domitius Sabinus, vir bo-
nus etiam in illo praelio comprobatus, duravit-
que tam diu, sagittis eos prohibens irruere, do-
nec omnes milites recessere. Romani quidem
ita secundo muro potiti, ad extremum pulsati sunt.
Oppidanis verè qui pugnaces erant spiritus cre-
vit: & secundis rebus amentes erant, neque Roma-
nos ausuros esse ad civitatem accedere, suspici-
tes, neque vinci se posse, si ad praelium processis-
set. nam quia iniqui erant, officiebat eorum senten-
tiis Deus: & neque Romanorum vim, multo maio-
rem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant:
neque famem, iam iamque serpentem. adhuc e-
nim malis publicis alebantur, & sanguinem ci-
vitatatis hibeant. boni autem iam dudum inopia
laborabant, & penuria victus iam multi defece-
rant: populi tamen interitum, seditiosi pro leua-
mine sui ducebant: & solos eos qui pacem non
probarent, saluos esse cupiebant, quique vivere
contra Romanos optarent contrariam verò mul-
titudinem, velut onus quoddam, consumi gratu-
labantur. & ita quidem circa suos affecti erant.
Romanos autem, quod civitatem iterum ingre-
di conabantur, armati prohibuerunt, disiectis
muri partibus obiectu corporum præmunitis:
ac per triduum sustinere fortiter dimicantes.
Quarto autem die Titum vehementius aggres-
sum nequaquam ferre potuerunt: sed vi coacti,
rursus quò antea refugerunt. ille autem inte-
rim muro potitus, totam eius septentrionalem
partem statim deposuit: in meridiana verò per
turre præsidia collocavit,

De aggeribus in tertium murum, & oratione
prolata Iosephi pro deditione facien-
da, & fame obsectorum.

An. mundi
4034. A
nata. Christe
72.

CAP. XI.

Amque tertium murum Titus aggredi cogita-
bat. Videbatur autem breuissimi temporis e-
ius obsidio: spaciumque consilij. seditiosis esse
dandum, si quid disturbance secundi muri aut
famis metu remitterent. nec enim diutius eis
prædas posse sufficere: & ipse ocio commodè
vtebatur. Nam cum dies aduenisset, quo mili-
tibus oportebat alimenta distribui, in cōspicuo,
hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exer-
citu pecuniam singulis numerare. Illi autem
prolatis armis ex inuolueris muniti procedunt,
equitibus ornatos equos ducentibus: locaq. sub-
urbana per multum spacium auto argentoque
lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucū-
dus suis, aut horribilius hostibus videbatur. spe-
ctantibus enim & vetera plena erant mœnia, &
septentrionalis regio. quin & domos refertas in-
tuentibus cerneret, nullamque ciuitatis partem
quam non infusa multitudo regebat. metus au-
tem quamuis audacissimos ceperat, omnem si-
nus exercitum armorumque pulchritudinem
inspicientes, & ordinationem virorum. Et for-
te ad illam specie seditiosi animos mutauit,
nisi malorum immanitate, quæ in popu-
lo commiserant, dandam sibi veniam à Ro-
mis desperassent: imminente autem, si desti-
tissent, morte supplicij, bello mori præstabilius
ducebant. præualebat etiam fatum quod nocentibus
centes cum nocentibus, & ciuitatem cum
iosis perire decreuerat. Quatriduo per sin-
legiones alimenta consecuti sunt. Quinto
a die, cum omnia faciens Titus, nihil creuerat.

Ann. mundi

4034.

A Christo

anno 72.

*à Romani**operantes à**Iudaei pro**hibentur.**à Titu erga**Iudaeos be-**nignitas.**à Iosephi ad**Iudaeos ora-**tio.*

Iudaeos pacatum cogitare sensisset, bifariam di-
 uiso exercitu, Antoniam: versus ad Iohannis mo-
 numentum aggeres inchoauit: ista parte supe-
 riorem ciuitatem captū iri cogitans, & per An-
 toniam templum. nanq. hoc nisi cepisset, ne op-
 pidum quidem tutum erat obtinere. In vtraque
 autem parte duo aggeres erigebantur, à singulis
 legionibus singuli. Et à iuxta monumētum qui-
 dē operātes, à Iudaeis & Simonis sociis infestan-
 tibus prohibebantur: ad Antoniam verò ab Ioh-
 annis sociis cum multitudine Zelotarum, nō so-
 lum quia de superiore loco pugnabant, verum
 etiam quia machinis iam vti didicerant. paula-
 tim enim vsus quotidianus aluit peritiam. Ha-
 bebant autem balistas trecentas, & quadragin-
 ta tormēta saxorum, quibus difficiliorem agge-
 rum extructionē Romanis efficiebant. Titus
 autem sibi saluam fore fortunam sciens, & per-
 ituram esse ciuitatē, vnā & obsidioni vehemen-
 ter instabat: nec pœnitudinem Iudaeis suadere
 cessabat. consiliūmq; factis admiscens, & ora-
 tionem sēpē armis efficaciorē cognoscens, tam
 ipsos vt saluari vellēt rogabat, tradita sibi ciui-
 tate, quae iam capta videretur, quā & Iosephū
 allegabat, patria lingua verba factū, um, sperans
 eos hominis gētilis monitu aliquid remissuros.
 Itaque Iosephus murum circumiens, simulque
 extra teli iactum stans, vnde exaudiri facilius
 posset, multis orabat, vt sibi ac populo parce-
 rent. templo ac patriā, neve contra hāc fierent
 alienigenis duriores. Romanos enim sancta re-
 uereri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma-
 nūque suas ad hoc vsque cohibere. ipsos verò
 in his edoctos, cum seruare possent, spontē ad
 eorum interitum ruere. quin potius viderent
 muros concidisse firmiores, excisis verò in-
 firmiores superesse à Romanorūque vires
 cogno-

noscerent sustinere non posse. hisq; seruire
 esse nouum, neq; inexpertum Iudæis. Nam
 pulchrū sit pro libertate pugnare, tamen id
 principio decere fieri. semel autem subditū,
 multo tempore paruisset imperium, iugum
 atientem, malæ mortis cupidum, non liber-
 amatorem videri. Debere autem dedigna-
 ominos humiliores, non quorum in potesta-
 int omnia. Nam quid Romanos effugisse, ni-
 od propter æstus aut frigora esset inutile?
 a verò transisse ad eos vndique fortunam,
 imque per singulas nationes ducentem im-
 um, nunc esse in Italia. Nāc autem validis-
 im legem, tam feris bestiis quàm homini-
 esse præfinitam, potentioribus cedere: a-
 cōsque esse victoriam, apud quos robur
 it armorum. Idcirco etiam maiores eorum
 iquam multum & animis & corporibus &
 subsidiis meliores cecidisse Romanis: quos
 Deum scissent illis fauere, nunquam perpes-
 ssent. ipsos verò qua tunc fretos resistere,
 ex magna parte capta sit ciuitas: ciues au-
 etiam si muros integros haberent, exidio
 er affecti sint. Nec b enim latere Romanos
 fames teneat ciuitatem: & modo quidem
 imi populum, continuò verò etiam bella-
 interituros: nam etsi Romani desierint, &
 fidione cessauerint, neque ciuitatem stri-
 gladiis irruerint, Iudæis tamen inexpugna-
 bellum intus assidere, quod horis singulis
 tur: nisi fortè contra famem quoque arma-
 ent, ac dimicarent, solique possent etiam
 tunium superare. His addebat, optimum
 ante intolerabilem calamitatem mutare
 ntiam: dūque liceret, salutare consilium
 . Nec enim antea gestorū causa succensere

An. mundi
 4034.
 A Christo
 nato 72.

a Fortuna
 & Deus
 Romanis.

b Fames
 ciuitatem
 interit.

An. mundi Romanos, nisi ad finem usque insolētes essent
 4034. natura eos esse in imperio mansuetos, atque ira-
A Christo cundie præferre quod utile est. Utile autem pu-
 natio 72. tare, neque civitatem vacuum viris, neque deser-
 tam habere provinciam: idcirco velle impera-
 torem cum his dexteram iungere: nec enim cui
 quam salutem daturum si vi ceperit civitatem,
 præsertim qui nec in extremis ei cladibus roga-
a Imperator ti paruerint. Breui autem murum quoque tertium
cum Iudæis captum iri, priores qui capti sunt, fidem facere.
dexteram & quamvis perrumpi tutamina non possint, fa-
iungere cu- mem pro Romanis pugnaturam. His monentem
pit, Iosephus Iosephum multi in muro stantes vituperabant,
ad gentiles multi verò conviciis, nonnulli etiam iaculis ap-
historias petebant. Ille autem cum manifestis eos calami-
transit. tatibus minimè flecteret, ad gentiles transit hi-
b Nechias si storias: O miseri, vociferans, vestrorumq. auxi-
us Rex Æ- liatorum immemores, armis & manibus cum
Egyptiorum. Romanis bellum geritis, quasi quem alium sit
 vicerimus. Quando autem non Deus omnium
 conditor, Iudeorum defensor est, si lædantur?
 Non respicietis? Unde progressi pugnatis, quan-
 tūque auxiliatorem violatis? Non recorda-
 mini opera diuina parentum, atque hunc san-
 ctum locum, quanta bella nobis aliquando per-
 emit? Ego autem facta Dei narrare auribus in-
 dignis horresco: sed tamen audite, ut cognosca-
 tis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resis-
 tere. Nechias qui tunc Rex erat Egyptiorum,
 idēque Phatao vocabatur, cum infinita manu
 descendit, Reginamque Saram materni nostri
 generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham
 proavus noster? Armis credo ultus est iniu-
 riam? Atqui CCC. & XVIII. præfectos habe-
 bat, quorum singulis infinita multitudo pa-
 rebat. An ipse quidem quiescere maluit absen-
 te Deo? puras autem manus ad hunc locum
 tendens

tendens, quem vos polluistis, inuictum sibi au-
 xiliatorem ad militiam legit? Nōne secunda
 vespera incorrupta Regina remissa est ad mari-
 tum? Adorans autem quem vos gentili cæde
 cruentaſtis locum, ac tremens nocturnis som-
 nis Ægyptius exagitatus aufugit, aurōque & ar-
 gento amantissimos Deo donauit Hebræos. Di-
 em translata in Ægyptum maiorum nostro-
 rum domicilia. Qui a cū annos quadringentos a Iudæi an-
 tyrannis an Regibus alienigenis subiaceret, ar- nos quadrim-
 mis ac mœnibus vlciſci poſſent, ſemetipſos Deo gentes tyrā-
 potius permiſere. Quis neſcit Ægyptum reple- nu in Ægy-
 tam omni, genere ſerpentium, omnique mor- pio ſubiacer.
 bo corruptam? Quis terram infructuoſam? quis.
 Niſi defectionem, & continuas decem plagas?
 & ob hoc parentes noſtros cū præſidio incruen-
 tis, & ſine periculo deduci, quos Deus ſibi ſacer-
 dotes ducebat? An non ab Aſſyriis raptam b Arca ſan-
 nobis ſanctam Arcam, Palæſtina & Dagon ſimu- ſta ab Aſſy-
 lacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat? cor- riū rapta, &
 ruptis verò occultis corporum, ac per ea cum Iudæi re-
 cibo viſceribus exhaustis, cymbalorum ac tym ſtricta.
 panorum ſono manibus noxiis reportauerunt:
 ſanctum placationibus expiantes? Deus erat qui
 hæc parentibus adminiſtrabat, propterea quod
 omiſſis armis ac manibus eius ſe iudicio permi-
 ſere. Rex c Aſſyriorū Senacherib. cum totā du- e Senache-
 cens Aſiam ad hanc urbem caſtra poſuiſſet, nū rāb. Rex Aſ-
 manibus humanis cecidit? nōne ab armis quieſ- ſyriorum.
 centes in votis erant, & angelus Dei in vna no-
 cte infinitum deleuit exercitum? poſterōque
 die excitatus Aſſyrius CLXXXV. millia reperit
 mortuorum, atque ita cum reliquis Hebræos
 inermes, nec perſequentes fugiebat? Scitis d e. d Babylo-
 tiam Babylone ſeruitium, vbi per annos LXX. ca captiuitas.
 populus exulans, non ante libertatem recepit,
 quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam

An. mundi 4034. *Christo nato* 72. *a Hierosoly.* *ma à Baby-* *loniorum Re-* *ge deuastat-* *io.* *b Iosephi in* *Iudaeis acris* *oratio.* *c Iudaei à se-* *ditione ma-* *iorum serui-* *re coeperunt.*

est persecutus, iterumque auxiliatori suo sacer-
 dotum more seruiebant. Breuiter dicam, nullum
 est operæ precium quod armis parentes nostri
 fecerint, aut non sine armis Deo permessa po-
 testate impetrauerint. Domi autem manentes
 ut placebat iudici superabant. Pugnantes verò,
 semper de spe deciderunt. Nam^a ubi Rège Ba-
 byloniorum urbem obsidente, contra Hieremie
 prædicationem Sedechias Rex noster cum eo
 congressus est, tam ipse captus est, quam cum tē-
 plo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quan-
 to ille Rex vestris duci bus, eiusque populus vo-
 bis erat moderatior. Denique Hieremiam vo-
 ciferantem, inuisos esse eos Deo propter deli-
 cta quæ in eum commiserant, captum iri au-
 tem nisi traderent ciuitatem. Neque Rex neque
 populus interfecit. Sed^b vos (ut intus gesta præ-
 termittam, neque dignè possum iniquitates ve-
 stras exponere) me qui vobis salutem suadeam,
 querimini, telisque appetitis irati, quod vos ve-
 strorum commonefacio peccatorum, nec dici
 ea toleratis, quorum quotidie facta commit-
 titis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus
 est Epiphanes, obsidente ciuitatem, multis
 modis offensa diuinitate, maiores nostri cum
 armis progressi, ipsi quidem in pugna perem-
 ptisunt. oppidum verò ab hostibus direptum
 est: sanctumque per triennium sexque men-
 ses penitus desolatum est. Et quid pluribus o-
 pus est? Ipsos Romanos quis contra Indæo-
 rum gentes ad militiam prouocauit? nonne in-
 digenarum impietas? Vnde seruire coepimus?
 Nonne^c à seditione maiorum, quando Ari-
 stobuli & Hyrcani furor, & inter eos conten-
 tio, Pompeium intulit ciuitati, & Romanis
 Deus indignos libertate subiecit? Denique tres
 menses obsessi, quanquam nihil quale vos in
 sanctam

sanctum legesque deliquerant, & maioribus ad bellum subsidiiis utebantur, sese tradiderunt. Antigoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterum captiuitate persequeretur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sosium & Romanum adduxit exercitum. circumdati vero per sex menses obsidebantur, donec capti peccatorum suorum supplicia pependerunt: direptaque est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi vero sine dubio cohæret excidium. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere: manusque tunc humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant. Vos autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is execratus est, prætermisistis? Quantum autem illos, qui citò perire, impietate superastis? nam occulta dedignantes peccata, hoc est, furta, insidiâsque atque adulteria, rapinis, cadibus certatis, nouâsque maleficiorum excogitastis vias. Sanctum verò templum, factum est omnium receptaculum, & indigenatum manibus pollutus est locus, quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem nostram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus Rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum exercitum Deus vna nocte prostrauit. Similia verò Assyrii Romani committunt, ut etiam similem vitionem speretis? Nam ille quidem ab Rege nostro accepta pecunia, ut vilitati parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad incendium templi descendit: Romani

An. mundo
4034.
A Christo
nato 72.

a Iudaorū
in lege Dei
peccata.

b Assyrii
Romani si-
milia com-
mittunt.

An. mundi autem solenne poscunt tributum, quod pa-
 4014 *Ar* rentes nostri eorum parentibus pensabant. Et
Christo nato hoc si impetrauerint, neque populantur ciui-
 72. tatem, neque sancta omnino tangunt. Concede-
 runt autem vobis familias liberas, & posses-
 siones tenere, sacrâsque leges saluas manere pa-
 tiuntur. Insania est profectò, sperare Deum ta-
 lem circa iustos fore, qualis iniustis apparuit,

a Deo fla-
tim vlcisci
nouit, cum
oportet.

praesertim^a qui statim vlcisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati admoouerant, fregit. Quod si etiâ vestrâ progeniem liberaret, Romanos verò dignos poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyriis irasceret, quo genti manus Pompeius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galilæam Vespasianus excidit, postremò non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus neque Sosius quicquam passi sunt, & ciuitatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium

b Tito fen-
tes qui prim
auerant v-
beriores pro-
fluunt.

adeptus est. Nam ^b Tito quidem etiam fontes nunc vberiores profluunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Sileriam & extra ciuitatem fontes adeò defecisse, ut ad vtrumque aqua mercaretur, nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut nò modò ipsi & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigij & ante periculum factum est in excidio ciuitatis, quando supra memoratus Babylonius Rex cum exercitu aduenit, & qui captam ciuitatē incendit & templū: quamuis ut opinor nihil illi tantum, quantum vos impiè nunc, commississent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim? hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis? An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum verò malis vestris inherere arbi-

arbitramini, qui etiam occulta conspiciat, & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestrae velut in promptu neminem latet: inque dies singulos, quis peior sit certamen habetis, atque ita nequitiam, ut virtutem demonstrare contenditis. Vetuntamen a reliqua salutis via est, si velitis, & diuinitas confessis ac poenitentibus solet sese placabilis offerre. Arma proiicere, pudeat vos patriæ iam dirutæ, conuertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quam: multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? o duri & lapidibus stupidiores. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum vestrarum miseremini. Versentur in conspectu cuiusque filij, coniuges, & parentes, quos paulò post aut bellum aut fames absumpserit. Scio ^b quia una cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadete crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis vestrae sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Iosepho vociferante cum lacrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutationem fore iudicauerunt. Populus ^c verò ad profugiendum commotus est, & alij possessionibus suis, alij rebus charissimis exiguo pretio venundatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transfugiebant. quum verò ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vni necessaria. Titus enim plerosque per-

An. mundi
4034. *A*
Christo nato
72.

a Diuinitas
confessu ac
poenitenti-
bui sese pla-
cabilis offer-
re solet.

b Amor &
constantia Iose-
phi erga
patriam.

c Populus cum
pecunia pro-
fugit.

An. mundi 4034. *A Christo nato* 72. gros, quò vellent quisque pergere, dimittebat: idque magis eos ad perfugium horrabatur. quod & intestinis malis carebant, nec Romani seruebant. Ioannes autem & Simon cum sociis ne his magis pateret exitus, quàm Romanis aditus, obstruebant, & qui vel umbram suspicionis dedisset, continuò necabatur. Ditiorebus quidè manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset propter patrimonium quisque occidebatur. Cum a *Ingens in urbe fames.* fame autem crescebat desperatio seditiosorum, & in dies singulos vtrumque malum amplius accendebatur. Et palàm quidem nulla erant frumenta, irrumpentes autem scrutabantur domos. Et siquidem inuenissent aliquid, eos qui negauerant verberabant: si verò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficiebant. Habendi *Abundantia cibi argumentum.* autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus starent, abundare cibo putarentur. Tabidi autem transfigebantur: nec rationis esse videbatur, statim fame morituros occidere. multi verò clam vniuersa bona sua vno frumenti modio, qui ditiores essent, itemque pauperes hordei permutarunt. Inclusi deinde intimis adiutium tectis, quidam summa penuria infectum triticum comedebant, panem alij conficiebant, ut necessitas metusque monuisset. Et mensa quidè nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahentes igni cibum diripiebant. Miserabilis *Miserabilis visus, dignumque lachrymis spectaculum.* autem erat visus, dignumque lacrymis spectaculum, cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe cum fames super omnes clades haberetur: Nihil enim sic perdit hominem ut pudor: nam quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique uxores viris, & filij parentibus, & quod miser,

miserrimum, matres cibum infantibus ex ipso ore rapiebant: & marcescentibus inter manus charissimis. nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes verò talia non latebant, sed vbiq; aderant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam domum vidissent, eos qui intus erant, cibum capere hoc suspicabantur indicio: statimq; a ruptis foribus irruebant, victumque iam contusum dentibus, ex gutture penè reuocabant, ipsos faucibus strangulantes. Pulsabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulieres, ea quæ haberent in manibus occultantes: nullaq; miseratio vel cani erat capitis, vel infantis, sed abstractos pueros & ex bucella pendentes, humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset, quodque rapturi fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores erant. Acerbissimos autem cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc excruciantes genitaliû vias, nunc virgis acutis pedes transfigendo. horrendaq; etiam auditu quis patiebatur: in vnius panis confessionem, & vt vnum pugnum farinæ abditum indicaret. Tortores autem nec esuriebant (minus enim crudele videretur, quod necessitas impetraret) exercentes autem dementiam suam, sexq; sibi dierum com meatû præparantes, hisque occurrentes, qui per Romanorum custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte crepissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripiebant: multumque supplicantibus, & horribile Dei nomē implorantibus, vt aliquā partē sibi concederent eorū, quæ cū periculo sibi collegissent, nihil penit' dabat: gratumq; videbatur, si spoliati nō perirēt. Hæc quæ humiliores à satellitibus patiebantur. Honorati b verò ac diuites ad tyrānos perducebantur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

à Milites vbi
sum iā cō-
tusum denti-
bus ex gut-
ture penè re-
uocant, ipsos
faucibus
strangulan-
tes.

b Honorati
ac diuites
ad tyrānos
perducuntur.

An. mundi quorū alij infidiatum falsò accusati occideban-
4034. A tur, alij quia Romanis proderent ciuitatē. Et ple-
Christo nato runque delator subornatus indicabat, quòd pro-
72. fugere voluissent. Si verò quem Simon expi-
 lasset, eū ad Ioannē remittebat: & quem Ioānes
 expoliasset, eum Simon excipiebat, sibi que inui-
 cē propinabant sanguinem populariū, misero-
 rūmque cadauera partiebantur. Et dominandi
a Dominādi quidē causa erat in vtroque dissensio, scelerum
causa in Ioā verò concordia. Nam qui ex alienis malis partē
ne & Sime- alteri, sibi totum vendicās, nōn dedisset, nequissi-
ne dissensio mus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni
scelerum ve alicuius damno dolebat, quia crudelitatis parte
rò concor- caruisset. Singillatim ^b quidem iniquitates, eo-
dia. rum explanare non potero: vt autem breuiter
b Iosephi de dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia per-
populo Iudas pessam puto, neque vllam nationem post homi-
as iudiciū. num memoriam malicia ferociorem fuisse. Po-
 stremò etiam genti Hebræorum maledicebant,
 vt minus impij viderentur in alienos. Verunta-
 men, quod erant: & seruos se, & conuenas & de
 generis gentis abortiones esse confessi sunt. De-
 nique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inui-
 tos hanc tristem admittere victoriam coegere:
 tardiūque venientem in templum ignem pe-
 nē traxere. Denique cū hi ardere superiorem
 ciuitatem vidissent, neque doluere, neque illa-
 crymauere: sed apud Romanos qui hæc paterē-
 tur inuenti sunt. Verū hæc quidem suo loco
 postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudæis crucifixis & aggeribus combustis.

CAP. XII.

TItō autem aggeres proficiebant, quamuis à
 muro milites malè afficerentur: parte verò
 equitatus missa, iussit per valles ad alimenta cō-
 portanda exeuntibus insidias tendi. Erant autē

in his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam
 minimè præda sufficeret : maior^a vero pars ex
 populo pauperes, quos profugere deterrebat
 pro affectibus suis metus. nec clam enim sedi-
 tiosis fieri posse sperabant, ut cū coniugibus ac li-
 beris diffugerent : eosq. latronibus relinquere
 non patiebatur vice sua iugulandos. Audaciores
 autem faciebat ad exeundū fames, restabātque
 iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Depre-
 hensi autē necessitate pugnabant, metu suppli-
 cij, serōq. videbātur supplicare : post pugnam itaq.
 verberati, & ante mortē modis omnibus excru-
 ciati, contra murū cruci suffigebantur. Tito qui
 dem miserabilis videbatur ista calamitas, cū
 Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam
 etiam plures caperentur. Sed neq. captos dimit-
 tere tutum erat, tantāque afferuare multitudi-
 nem custodum videbat esse custodiam : maxi-
 mē vero propterea non prohibuit, citius eos
 existimans ea facie remissuros, tanquam simi-
 lia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem di-
 versis modis suffigebant, ira & odio & ludibrij
 causa : & propter multitudinem quam cepissent,
 iam spacium crucibus deerat, & corporibus cru-
 ces. Seditiosis verò tantum defuit, ut ea clade
 mouerentur, quod etiam in contrarium eis ces-
 sit, ad deterrendam reliquam multitudinem,
 Transugarum enim familiaribus ad murum
 tractis, & si qui erant popularium, pronio-
 res ad pacem, & quæ paterentur qui ad Roma-
 nos profugerent demonstrabant : & qui com-
 prehensi tenebantur, eos supplices non capti-
 uos esse dicebant. Ea res multos perfugere cu-
 pientium, donec verū cognosceretur, inhibuit,
 qui ad Ro-
 fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad
 verum supplicium properantes. Illatam enim
 ab hostibus mortem, comparatione famis re-

An. mundi
 4034.
A Christo
 nato 72.

a Pauperum
ex populo
miseria.

b Iudæos
per multos
Tito contra
murum cru-
ci suffigit.

c Transuga-
rum familia-
rum ad mu-
rum tractis,
seditiosi qua-
paterentur
qui ad Ro-
manos pro-
fugerent.
demonstrant

Ann. mundi
 4034. *A*
Christo nato
 72.

a Iudai ipsi
Cæsari &
patri eius
maledicunt.

b Ille quoque
beatus —
Ante obitum
nemo supra
maledixit funera
debet.

quiem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscindi præcepit, eoque ad Ioannem & Simonem intromisit: ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: saltem nunc desinerent admoneri, ne se compellerent ad excidium ciuitatis: sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas & patriam tantam & templum cuius participem non habebant. simul autem aggeres circumueundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo post secuturus. Ad hæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patri eius maledicebant, mortemque se contemnere conclamabant: eamque seruituti rectè præferre, multa verò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros: mundamque Deo templum hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illusuros, quibus facta non adfore: finem enim Dei esse. Talia conciliis admiscientes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea cæterua stipatus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo maturiores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi, unde etiam nomen habebant, plerique tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum Comagenum fieri contigit: priusquam fortuna mutaretur. Ostendit autem ille quoque in senectate, nullum ante mortem beatum dici oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præsens se mirari aiebat quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros, erat enim bellator ipse naturæque promptissimus, tantisque viribus,

bus, ut multum peccaret audacia. Cum verò Titus ad hoc subrisisset, laborēque communem esse dixisset, sicut ^a erat Antiochus cū Macedonibus in murum impetum fecit. & ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela Iudæorum, sagittis eos appetens: adolescentes autē ^a omnes præter paucos attriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad extremum multi faucij recessere: hoc reputantes, quod etiam viris Macedonibus vincere cupiētibus, fortuna opus sit Alexandri. ^b Romanis enim duodecimo die mensis Maij aggeres ^b per dies sex inchoati vix nono & vigesimo perfecti sunt, cū ^a per dies septem & decem laborassent. ingen- ^a tes enim quatuor facti sunt, & vnus quidē qui ^a erat ad Antoniā, & à quinta legione fuerat ex- ^a tructus, contra medium stagnum, quod Struthium vocatur: alter verò à duodecima viginti subitis distans. Decima verò legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus crexerat, vbi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ad hoc autē quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Pōtificis monumentum. Iam verò admotis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terra vsque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculū sudi- bus, opera suspendit: illarāque sylua pice ac bitumine illita, ignem immittit: succēsis autē fulcimentis, fossa repente subsedit, cūque magno sonitu in eam aggeres decidēre. ac primo quidem cum puluere fumus ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. peresa verò materia qua premebatur, flamma iam clarius apparebat. Et Romanos repentini quidem facti stupor occupat: molitionem verò Iudæorum agrē ferebant: iamq. se vicisse credentium & spes ea casu refrixit, & in posterum subij

An. mundi
4034. *A*
Christo na-
to 72.

a. Antiochi
& militum
insolentia.

b. Romani
per dies se-
sex
agge-
res quatuor
per dies
septem & decem
ingen-
tes
ex-
tructus
per
struthium

An. mundi
 4034. *A*
nato Christo
 72.

a Tyc viri
audaces in-
ter Iudæos.

b Romani
flamma cir-
cundati spe-
ra extructa
amittunt.

venire aduersus ignem minus vtile videbatur, etiā si esset extinctus semel aggeribus deuoratis: Biduo verò post, alios etiam aggeres Simon cum sociis aggreditur. illa enim parte Romani admotis arietibus concutere murum cœperant. Tephæus autē quidam ^a ex Garfi ortus, ciuitate Galilææ, & Megassarus ex regalibus famulis Mariammes, cūmq; his Adiabenus quidam, filius Nabatzi, nomen habens ex fortuna Agitas, cuius est interpretatio claudus, raptis facib. in machinas euolarunt. hisq. viris neq. audaciores in illo bello extra ciuitatem apparuere, neque magis horrendi: nam velut in amicos, non in agmen hostium excurrerent, nihil cunctati sunt aut subtrere: sed per medios inimicos facto impetu, machinas incendere, acti autē missilib. & cladib. detrusi, non prius à periculo demoti sunt, quā ignis instrumenta corripere. Sublata verò iam flamma, Romani quidem concurrentes è castris, auxilio properabant: Iudæi verò ex muro eos prohibebant, manūsq. cum his cōferebant, qui flammās extinguere conarentur, propriis corporibus nullo modo parcentes. Et illi quidem arietes igni subtrahere, cū eorum tegmina cremarentur: Iudæi verò etiam per flammās eos retinere certabant, & quamuis feruens nacti essent ferrum. tamen arietes non amiserunt. Hinc autem flamma transit in aggeres, & auxiliantes præueniebat incendium. Itaq. ^b Romani flamma circumdati, quoniam seruire posse opera desperabant, in castra discedunt. Iudæi verò magis instabant, cū semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate accedētib. adiumentis, minūsque cautos haberēt in impetum, freti victoria. progressi autem vsque ad munimenta castrorum prælio cum eorum custodib. decertabant. Est enim statio pro castris per vices suc-

ceden-

sedent um armatorum, & ^a acerbissima in eos
 sanctio Romanorum, vt qui loco de qualibet
 causa cessisset, occideretur. hi pœnali exitio glo-
 riosa morte prælata steterunt fortiter: eorū-
 que necessitate simul ac pudore, plurimi fugiē-
 tium redierunt: ballitiq. in muro dispositis, ex
 ciuitate accedentem multitudinem prohibebā:
 nihil pro cautione sine tutamine suorum cor-
 porum providentem. nam quoscunq. obuios ha-
 buissent, cum his congregiebantur Iudæi: & in
 spicula irruētes incautē, ipsi corporibus inimi-
 cos feriebant. Sed neq. hi actis magis quā fidu-
 cia superabant, & Romani plus audaciæ quā
 quod malè tractarentur, cedebant. Iam ve! ō Ti-
 tus aderat ab Antonia, quò secesserat, locum a-
 liis aggeribus prospiciēs: multūmq. ^b increpatis ^b Titum mī-
 militibus, si cum hostium muros obtinerent, in ^{luis} suis ne-
 suis periclitarentur, & velut ex carcere contra ^{gligentiā}
 se dimissis Iudæis, obsessorum paterentur ipsi ^{exprobrā.}
 fortunam, ipse cum electis milizibus hostes à la-
 tere circumuenit: illi autem cum in ora ferirē-
 tur, contra eum conuersi durabant, mixta verò
 acie, puluis quidem lumina, clamor verò aures
 exuperabat, neque aut amicum quisquā inter-
 noscere poterat aut inimicum. Iudæis autem
 non tam virium fiducia, quantum salutis despe-
 ratidq. perseuerātibus, etiam Romanos pudor
 armorum & gloriæ & præsentia periclitantis
 Cæsaris reddidit fortiores. Itaq. putauerim eos
 ad extremum nimia ferocitate animorum, vel
 totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos,
 nisi ^c præuento pugnæ momento, in ciuitatem ^c Iudæi in
 se recepissent. Corruptis autem aggeribus Ro- ^{ciuitatem}
 mani mœrore tenebantur, quod tam longum ^{se se recē-}
 laborem vna hora perdidere, & multi quidem ^{piunt.}
 solutis machinis captum iri ciuitatem iam de-
 sperabant.

Anno mact-
 4034-
 A Christo
 nato 72.

a Sanctio
 Romanorū
 acerbissima
 in eos, qui
 loco cedunt.

b Titum mī-
 lilibus ne-
 gligentiam
 exprobrā.

c Iudæi in
 ciuitatem
 se se recē-
 piunt.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

De muro extructo ab exercitu Romano circa
Hierosolymam triduo.

CAP. XIII.

a Titus cum
Ducibus de
liberat.

Titus^a autem cum ducibus quid fieret delib^o
berabat. Et callidioribus quidem placebat
omni admoto milite vi muros experiri: adhuc
enim ludæos cum exercitus parte dimicasse, v-
niuersi verò militis impetum tolerare nō pos-
se, verū sagittis esse obruendos. Prudentiores
autē rursus aggeres fieri suadebāt: alij & sine ag-
geribus affideri, egressus eorum tantūmodo ob-
seruando. ac ne victus intrò ferretur monebāt,
& ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste
manu confligere: nec enim expugnari eorum
confidentiam posse, quibus optatum est ferro
procumbere, vel etiā sine hoc interficere: quæ
sæuior est cupiditas. Ipsi autē Tito, cessare quidē
prorsus tanto cum exercitu, honestum non vi-
debatur: & pugnare cum his superuacuum, qui
semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fie-
ri, impendiorum penuria operosum iudicabāt,
egressus verò ciuitatis obseruari, operosius. Nec
enim circumdari eam propter magnitudinem
locorūmq. difficultatem ab exercitu posse, &
præterea ad excursus incautum: cōtra manife-
stam enim viā obseruatam, occultas vias exco-
gitaturos ludæos, tam necessitate quā loco-
rum scientia. Si quid autem clām esset illatum,
diutius obsidionem trahendam, verendūque,
ne victoriæ gloriam diminuat temporis lōgitu-
do. Hæc enim cuncta quidē effici posse, sed ce-
beritatem ante gloriam duci debere tamē si ce-
l^oeritate vti velis & cautione, totam^b muro cin-
gere ciuitatem. Hos enim modo omnes exitus
posse præcludi: & ludæos aut omnibus modis sa-
lute desperata, ciuitatem tradituros, aut fame
victos

b Titus totā
muro cinge-
re ciuitatem
cogitat.

victos faciliſimè capiendos. aliter enim ſe non
 poſſe quieſcere. Verum & aggeres curaturum
 eſſe, cum infirmiores habeat qui prohibeant.
 Quod ſi cuiquā magnum opus & inextricabile
 videatur, eum conſiderare debere, quod neque
 paruum opus Romanos decebat facere: & ſine
 labore magnū quid perficere, ne Deo quidē fa-
 cile ſit. His dictis duces exhortatus, iubet eos e-
 xercitus in opera diſtribuere. Diuius^a autē qui
 dā impetus militibus incidit: ambitūque par-
 titi, non ſolum reſtores inter ſe, verum ipſi e-
 tiam ordines certabant. Et miles quidem deca-
 darcho, decadarchus autem hecatontarcho, ſi-
 que chiliarcho placere properabat: chiliarcho-
 rū verò oſtēratio, ad duces vſque pertinebat, du-
 cum verò certamina Cæſar ipſe diiudicabat. In-
 dies enim ſingulos circuiens, opus ſæpiſſimè in-
 ſpiciebat. Coeptum enim à caſtris Aſſyriorum,
 vbi ipſe tendebat, ad inferiorem Cænopolim
 murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon
 montem reuertens, à meridie montem cōple-
 ſtetur, vſque ad ſaxum quod Periftereonos vo-
 catur. eiſque proximum collem, qui ſuper val-
 lem imminet Siloam. ac inde ad occidentē fle-
 xo ædificio, ad vallē fontis deſcendit. Hinc ſu-
 biens ad Anani Pontificis monumentū, circun-
 dato monte, vbi Pompeius caſtra poſuerat, ad
 ſeptentrionalem redit regionem. Et cū pro-
 ceſſiſſet ad vicum, cui nomen eſt Erebinthoni-
 cus poſt illum Herodis monumentū ab oriente
 clauſum caſtris ſuis coniūxit, vnde coſperat: Mu-
 rus^b quidem vno minus quadraginta ſtadio-
 rum erat. Ad hoc autem foris caſtella tredecim
 ædificata ſunt, eorum gyruſ deniſ ſtadiis nume-
 rabatur. Totum autem opus triduo conſtructum
 eſt, vt id quidem dignum menſibus videre
 tur, celeritas vſerò fide carepet. Muro^c autem

An. mundi
 4034. A
 Chriſto nato
 72.

a Romanorū
 militum in
 extruendo
 muro labor
 indefeſſus.

b Murus
 vnius minus
 40. ſtadiorū.
 c Romanorū
 per caſtella
 cuſtodia col-
 locata.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

circumclusa ciuitate, per castella custodibus co-
locatis, primam quidem vigiliam noctis ipse cir-
cuiens explorabat: secundam verò Alexandro
permiserat: tertia verò obtigit legionum duci-
bus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur,
totaque nocte per castellorum spacia cir-
cuibant.

*De fame Hierosolymorum & secundo ag-
gere ciuitatis.*

C A P. XIII.

a *Vestiarum
via mortuis
plena.*

b *Mortui
insepulti in
ciuitate la-
cent.*

c *Latronum
in mortuis
res crudeli-
tas.*

Iudæis autem cum exeundi facultate, omnis
etiam spes salutis adempta est, auctaq. iam fa-
mes, totas domos ac familias depascebatur. Et
recta quidem plena erant mulieribus exanima-
tis, atq. infantibus: viarum autem angusta senib.
mortuis. Adolescentes autem ac iuuenes tur-
gidi, velut vmbra mortuorum, per fora versa-
bantur: & ubi quem casus occupauerat, decide-
bant. Sepelire autem funera, neq. poterat præ-
labore. & eos quibus aliqua vis supererat, pige-
bat, & propter multitudinem mortuorum, &
quod de ipsis erat incertum. Deniq. super eos
quos sepelierant, multi moriebantur. Multi au-
tem ad sepulchra, prius quàm fati dies veniret,
& viui properebant: neq. luctus in illis calami-
tatibus, neq. fletus erat, sed fame superabantur
affectus. Siccis autem oculis, & corruptis ori-
bus, qui tardius morerentur, eos qui ante se re-
quiescerent, ruebantur. Altum verò silentium
ciuitatem; plenaque mortuis nox comprehen-
derat, & latrones his acerbiores. domos enim,
quæ tum sepulchra erant, & cadauera spoliabāt,
& velamina corporibus detrahentes, cum risu
egrediebantur, hiq. gladiorum mucrones pro-
babant: nonnulli que iacentium adhuc spiran-
tes, ferro experiendi causa transuerberabant. Si
quis:

quis autem manum rogasset aut ferrum sibi *An. mundi*
 commodari, quò famem euaderet, superbis- *4034.*
 simè negligebatur. Animas verò efflantiù quis- *A Christo*
 que, in morte templum obturibus intueba- *nato 72.*
 tur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi au-
 tem, primo quidem sumptu publico iuebant
 mortuos sepeliri, cum factorem ferre non pos-
 sent: deinde quod non sufficiebant, in valles
 eos ex muro præcipitabant. Quas circuiens ^a a Titu ex-
 Titus vbi plenas cadaueribus vidit, altamque *sentu mani-*
 saniem tabefactis corporibus defluentem, inge- *bis factum*
 muit: & extentis manibus Deum testabatur, fa- *illud suum*
 ctum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita *nò esse, Deu*
 erat affecta. Romani verò, cum iam nemo se- *restatur.*
 ditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos
 mœror, famésque tangebant) dies lætos age-
 bant, frumenti, aliarumque rerum necessa-
 riarum habentes copiam, de Syria proximis-
 que prouinciis. multi ^b autem iuxta murum *b Romani*
 stantes, magnamque alimentorum abundan- *Iudæi ma-*
 tiam demonstrantes, satietate sui famem ho- *gnā alimen-*
 stium incendebant. Seditiosis autem nihilo *torum abun-*
 magis calamitate cedentibus, Titus ^c reliquias *dantiam de-*
 populi miseratus, & properans saltem hoc li- *monstrant.*
 berare quod superest, iterum aggeres inchoa- *c Titu po-*
 bat, quanquam difficulter materiam reperi- *puli misera-*
 ret. omnes enim ciuitati proximas sylvas, ope- *tas quod su-*
 ra prima consumpserant. à nonagesimo verò *perest libe-*
 stadio milites alias congerebant: & ad Anto- *rare propa-*
 niam solam ex quatuor partibus, maiores prio- *ras.*
 ribus aggeres struebantur. Cæsar autem agmi-
 na circuiens, atque opus vrgens, quod in ma-
 nibus eos haberet latronibus ostendebat. Sed
 illis pœnitudo planè perierat: & animis ac cor-
 poribus separati, vtrisque velut alienis vteban-
 tur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel
 corpora dolor tangebant, qui etiam mortuam

Ann. mundi plebem, quasi canes lacerabant, replebântque
 4034. *A* languentibus carcerem.
nato Christo

72.

*De eade Iudeorum intra & extra
 Hierosolymam.*

CAP. XV.

a Simonis in
Matthiam
eiusque fi-
lios crudeli-
tas.

DEnique ^aSimon Matthiam, per quem ob-
 tinuerat ciuitatem, excruciatum peremit.
 Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxi-
 mè fidelis & charus. Is, cum à Zelotis malè po-
 pulus tractaretur quibus iam Ioannes accesser-
 rat, vt adiutorem Simonem reciperet, populo
 persuasit: nulla cum eo prius habita pactione,
 nec aliquid mali metuens. Ingressus autem ille,
 postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum
 æquè atque alios esse dicebat, qui pro se consi-
 lium dederat, velut hoc simplicitate suasisset:
 productumque eum & accusatum, quod cum
 Romanis sentiret, morte damnauit, ne purga-
 tionis quidem ei facultate concessa cum tribus
 filiis suis. quartus enim ad Titum ante profu-
 gerat. Prius autem se occidi, quàm filios obse-
 crantem, atq. hanc pro illa, quod ciuitatem ei
 aperuisset, gratiam postulantem, vt augetet e-

b Ananiam
Simonis fa-
cellitum cru-
delissimum.
c Ananiam
Pontifex, &
quindecim
ex populo
clariore
necantur.
d Iosephi
pater can-
onicus.

ius dolorem, nouissimū iussit interfici. Ille qui-
 dem super casos in conspectu suo filios iugula-
 tur, coram Romanis productus: ita ^b enim Si-
 mon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat
 eius satellitum crudelissimus, cauillatus si quid
 eum iuuarent, ad quos exire voluisset. corpo-
 ra verò sepeliri prohibuit: Post ^c hos Ananias
 quidam, pontifex, filius Masbalis, nobilis, & scri-
 ba curiz, vir fortis, ex Ammaunte genus du-
 cens, & cum his quindecim ex populo clariore
 necantur. Iosephi ^d verò patrem conclusum as-
 seruabant: missique præcone denunciant, ne
 quis

quis in ciuitate degentium vel colloqueretur *An. mundi*
 cum eo, vel in vnum veniret, prodicionis metu *4034.*
 proposito: & eos qui hæc cum illo deflerent, an- *A Christo*
 te quæstionem perimebant. Ista videns quidam *nato 72.*
 Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorum
 Simonis, qui turrim ab eo sibi creditam custo-
 diebat, fortasse quidem nonnihil etiam mise-
 ricordia crudeliter pereuntium, magis autem
 sui providentia, conuocatis^a decem fidissimis *a Iuda cum*
 contubernaliū: quousque tandem, inquit, hæc *contuberna-*
 mala sustinebimus? quāvve salutis spem habe- *libus deli-*
 mus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames *beratio.*
 oppugnat. Romani verò penè intus sunt. Simon
 autem bene quoque meritis infidelis est: me-
 tūque etiam apud eum pœnæ, & apud Roma-
 nos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito mu-
 ro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil au-
 tem graue Simon patietur, si, cum de se despe-
 rauerit, pœnas citius pender. His vbi decem as-
 sensi sunt, mane cæteros quos subiectos habe-
 bat, per diuersum dimittit: ne quid eorum quæ
 cogitauerat proderetur. ipse verò de turri hora
 tertia Romanos inuocabat. illorum autem alij
 præ superbia contemnebant, alij nō credebant,
 alios etiam pigebar, velut mox capturos ciuita-
 tem nullo periculo. Interea^b verò, cum Titus
 ad murum cum armatis succederet, ante rem Si-
 mon cognouit, turrimque velociter occupat:
 Romanisque eos inspectantibus custodes pere-
 mit, & per murum proiecit corpora mortuo-
 rum. Ibique^c circuiens Iosephus (nec enim ro-
 gare cessabat) caput vulneratur lapide, statim-
 que attonitus cadit. Excursus autem ad eius ca-
 sum factus est Iudæorum: abreptusque esset in
 ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui eum protege-
 rent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem
 tollitur, parum quod ageretur intelligens, sedi-

*b Iudas cum
contuberna-
libus à Si-
monis truci-
datur.*

*c Iosephus
caput vul-
neratur la-
pide, statim
attonitus ca-
dit, & ru-
mor per ciui-
tatem spari-
gitur.*

An. mundi
4034.
A Christo
nato 73.

tiosi verò, tanquam interfecto quem maximè cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem mœror tenuit, verè perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere, mortuum esse filium suum, ad custodes quidem, ex Iotapatis hoc ait certò se credere, nec enim viuo potiri. Secretò autem flens, ad ancillas, hunc, inquit, fœcunditatis recepisse fructum, quod ne sepelire quidem sibi filium licuisset, à quo sepelire sperasset. Verùm ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neque latrones refecit. Citò ^a enim curato vulnere Iosephus resipuit: progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris pœnas daturus. populum autem rursùm ad fidem hortabatur. vnde populo quidem fiducia, seditiosis verò stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alij statim de muro necessitate profugiebant: alij velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos ^b autem sœuior ea quam intus pertulerant fortuna consequebatur: & fame, quam domi reliquerant, velociorem apud Romanos inueniebant ad exitium satietatem, aderant nanque inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ turgidi. deinde vacuata replentes corpora disrumpebantur: nisi qui periti desideria cohibuissent, paulatimque cibum desueto corpori obtulissent. Verùm & eos qui hoc modo seruarentur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugisprehenditur, è fimo ventris aureos colligens. Transglutiētes autem (vt suprà diximus) eos veniebant, quod cunctos seditiosi scrutabantur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate. denique duodecim atticis comparabant, quod

a Iosephum
curato vul-
nere resipi-
scit.

b Fame, quā
Iudai domi
reliquerāt,
velociorem
apud Roma-
nos inueniūt
ad exitium
satietatem.

antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sauiorem contigisse Iudæis: una a denique nocte duorum millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita, penè iussisset autores circumfuso equitatu iaculis appeti nisi magna fuisset multitudo noxiorum, multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliarium ducibus, utrumque militum Romanorum (nam etiâ militum quosdam hæc tangebatur inuidia). utrisque iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucri causa incerti, nec arma propria quisquæ erubesceret auro argenti quæ facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis ascriberent. hæc enim quosdam suorum milites infamia participare. & his quidem mortem interminatus est, si quis in eadem postea repertus fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit ut suspectos inuestigarent, atque ad se deferrent. Verum profecto auaritia contemnit omne supplicium, sauisque hominibus lucrandi amor innatus est. nullaque omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imò verò hæc aliàs, & modum habent, & metu subiugantur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur. Et si quis transfugisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quantum nefarium trahebant. in pau-

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Vna nocte

duorum mil

lium visce

ra patefacta.

a.

b Titus mi-

lites ubi fa-

cinum iratus.

c Auaritia

supplicium

omne contem-

nit.

Ann. mundi 4034. *A Christo* nato 72. cis autem reperiebatur, & pleròsque sola spes consume-
 bat. Hic quidem casus multos transfu-
 gatum reduxit.

*De sacrilegio circa templum & velatū ex vr-
 be cadaueribus, & fame.*

CAP. XVI.

*a Ioannes
 ad sacrile-
 gium sese
 conuerit,
 multaque
 donaria
 templi reti-
 nes.*

IOannes autem, ubi rapinæ ex populo de-
 fuere, ad sacrilegium sese conuertit: mul-
 taque donaria templi retinens: multaque vasa
 diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, &
 lances, & mensas, ne vrceolis quidem absti-
 nuit, quos Augustus eiusque vxor miserat. Ro-
 manorum quidem imperatores honorauerunt
 semper templum atque ornauerunt: tunc au-
 tem Iudæus etiam alienigenarum dona distra-
 hebat. ad socios autem dicebat, sine metu diui-
 nis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo
 militarent, & ex ipso ali. Proptereaque sacrum
 vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis re-
 seruabant, tutum erat effudisse. namque in tem-
 plo & multitudini distribuit, & illi sine hor-
 rore & vngebantur & potabant. non equi-
 dem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si
 Romani contra noxios venire tardassent, aut
 hiatu terræ deuorandam fuisse ciuitatem, aut
 diluuium perituram, aut fulmina ac Sodomæ in-
 cendia passuram. multo enim magis impiam
 progeniem tulit, quàm quæ illa pertulerat. de-
 nique cum eorum pertinacia desperata, totus
 populus interiit. Et quid est opus singulatim
 narrare clades? Mannæus Lazari filius, trāsgres-
 sus ad Titum, per vnam portam quæ sibi credi-
 ta fuerat centum & quindecim millia & octo-
 ginta dixit elata cadauera, ex quo die castra
 prope ciuitatem posita sunt, ex die quartadeci-

ma mensis Aprilis. vsque ad calendas Iulij, hæc *An. mundi*
autem immensa est multitudo: nec tamen ipse *4034.*
fuit appositus portæ, sed publicam mercedem *A Christo*
diuidens, mortuos ex necessitate numerabat, *nato 72.*
cæteros enim propinqui sepeliebant: sepultura *a Sexcenta*
autem fuit, elatos ex oppido proicere. Post *millia mor-*
huac autem nobiles profugi, omnia mortuorum *tuorum per-*
egenorum sexcenta millia portis eiecta *in eiectione.*
nunciabant: aliorum verò numerum minimè
posse comprehendere, cum autem pauperibus ef-
ferendis non sufficerent, congesta in maximis
ædibus cadauera esse inclusa & frumenti qui-
dem modium venisse talento. post autem ubi
muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem
legere iam liceret. ad hoc necessitatis quosdā *b Bonum fi-*
fuisse compulso, ut cloacas rimarentur, bonum *num, ster-*
que veterem fimum alimentum haberent. ster- *que collectum*
eiusque collectum, quod ne visui quidem tole- *Iudaorum*
rabile fuerat, cibus erat. Hæc Romani qui *alimentum.*
dem audientes miserati sunt: seditiosos autem
ne videntes quidem pœnitebat, sed patiebantur
vsque ad ea progredi. fatum enim eos reddide-
rat cæcos, quod iam & ipsis imminebat & ciui-
tati.

SVMMA CAPITVM LIBRI VII.
DE BELLO IYDAICO.

- I. De suffossione murorum, succensione aggerum
& Sabino oppugnante murum.
- II. Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis
repelluntur.
- III. De Iuliano Romano milite insigni fortitu-
dine.
- IIII. Iosephi oratio pro deditione Iudaorum, &
profugiorum eorum.

- V. De iterata pugna cum iudeis aggeribus, & excursionibus Iudeorum.
- VI. Romani flammam percuti dolo Iudaico, & de Artorio quodam.
- VII. De fame Iudeorum.
- VIII. De muliere qua pro fame filium comerat.
- IX. De expugnatione iudei & incendio templi.
- X. Quomodo Templum incensum est iussu Tito.
- XI. De Sacerdotibus, gazophylaciisque & porticu.
- XII. De prodigiis excidium Hierosolyma praecedentibus & praesagiis.
- XIII. De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.
- XIIII. De praeda seditionum, & succensione interioris civitatis.
- XV. Superior pars civitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudeorum ad Titum.
- XVI. De occupata reliqua parte Civitatis.
- XVII. De numero captivorum, & peremptorum.
- XVIII. Hierosolyma urbem histeria brevis.
- XIX. De praemio militum.
- XX. De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalis exhibito.
- XXI. De calamitate Iudeorum apud Antiochenfes.
- XXII. Quomodo Vespasianum rudens à Romanis exceptum est.
- XXIII. Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.
- XXIV. De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titi celeberrimo.
- XXV. Herodium & Machabaeum à Basso capta.
- XXVI. De Iudaei à Basso intercepti & Iudaei dimenditi.
- XXVII. De clade Antiochi Regis & eruptione Alavum in Armeniam.

- XXVIII. *Excidiunt & cassada castelli munitissimi.* An. mundi
 XXIX. *Inscriptus Sicariorum, qui in Alexandriam 4034.
 & Thebas profugerant.* A Christo
 XXX. *Onia templum clausum apud Alexan- nato 72.
 driam.*
 XXXI. *De interfectione Iudaorum apud Cyrenem.*

*De suffossione murorum, succensione aggerum &
 Sabino oppugnanse murum.*

C A P. I.

LA D E S quidem Hierosolymorum in peius quotidie procedebant, cum & seditioni magis accenderentur aduersis inclusis, postquam populum fames ipsosque iam possederat. Quin^a & mul- a Multitu-
 tudo congestorum in ciuitate cadauerum, & de congestorū
 visu horrenda erat, odorēque pestiferum e- in ciuitate
 mittebat, cum excursus etiam pugnantium mo- cadauerum
 raretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima horrenda
 exde excitata, conculcare mortuos cogeban- visa.
 tur: & qui super eos pedem ponerent, neque
 miserabantur, neque horrebant: nec saltem sibi
 augurio fore putabant contumeliam mortuo-
 rum. Gentili^b autem exde polluti, dexteras ad b Iudai sup-
 externum bellum præparabant, tanquā expro- pliciū sui tar-
 brantes Deo (vt mihi videtur) supplicij sui tar- ditatem ex-
 ditatem. non enim spe victoriæ maior pars eo- probant
 rū, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Deo.
 Romani autem quamuis plurimum in aggre-
 ganda materia laborarent, tamen intra viginti
 & vnum dies aggeres crexerunt, attonsis om-
 nibus ad nonaginta vsque stadia circa oppidum
 lucis. Erat^c autem miserabilis terræ facies. c Iudæa de-
 nam quæ antea arboribus & paradisis ornata sorta & deu-
 fuerat, ea tunc deserta præcisus vndique arbo- soluta.

An. mundi 4034. *A Christo nato* 72. *a Romanorū & Iudaorū par timor.* *b Romani Iudaorum audaciam verentur.* *c Iudai cū facibus aggerem aggere diuenerunt, spe decepti remeant.*

ribus cernebatur: nec ullus quidem Iudæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cum eius solitudinē tunc videret, continere lachrymas poterat, vel non gemere mutationem quantum pristinis derogasset. Omnia nanque insignia pulchritudinis, bellum deleuerat: nec si quis subito aduenisset, qui locum prius scierat, eum cognosceret, sed præsens quæreret ciuitatem. Romanis^a autem ac Iudæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris initium. nanque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem putabant: Romani autem, fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensis alios parare. nam & materiæ defecerant: & labori quidem corpora militum, crebris verò offensionibus animi cesserant. Verū ciuitatis cladi-
 bus tristius Romani quàm ciues in ea degentes afficiebantur. ad mala enim quæ hinc accidebant, etiam propugnatoribus nihilo segnioribus utebantur. Sed^b eorum spes frangebatur, cū aggeres infidiis, machinæ soliditate muri, manus verò conflictus audacia repugnantium superaretur: & præcipuè, quòd cum seditione famèq; ac bello totque malis præstantiores Iudæorum animos inuenirèt, virorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuitam verò animorum magnitudinem, quæ calamitatibus aleretur, nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi quidem propterea cautius custodias præparabant. Ioannis autem factio apud Anteoniam, simul & quæ futura timebantur, si disiceretur murus cauebat, & antequàm arietes admo-
 uerentur operibus instabat: nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi^c enim cum facibus aggerem, spe decepti remeauerunt. Nam pri-
 mū ne cōcordare quidem eorum videbatur cō-
 silium

filium, paulatim & per intervalla & contanter non sine metu profilientium, neque Iudæorum more, ut breviter dicam. decrant^a enim quæ propria gentis essent audacia, cursus, & omnium simul impetus: & ut non sine offensione recederent. Languidiore verò progressi quàm solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corporibus quidem atque armis ita undique aggeres sepsere, ut nusquam igni aditum relinquerent, animum verò ita confirmaverunt, ne quis loco antequam occumberet moveretur. nam præter omnium rerum desperationem si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupaverat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis facebant in profilientes delata: & qui cecidisset, posteriores impediēbat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui verò intra telum venire properassent, alij disciplina hostium & densitate perterriti, alij confixi hastis retrocedebant: & ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Calend.^c autē Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas admovere: quamvis ab Antonia saxis atq; igni ferròque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas attulisset. nam licet multum mœnibus Iudæi confiderent, machinâsq; contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ne murorum infirmitate Antonia læderetur, & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod feriebatur, ictibus obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cū nullis periculis desuper venientibus.

An. mundi

4034.

A Christo
nato 72.a Audacia
& impetus
Iudæorum
decrevisit.b Iudæi se
timiditatis
arguens, re
infecta reuer-
tuntur.c Oppugna-
tio Hieroso-
lyma Calēd.
Iulij.

Ann. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.*

*a Murum
quem Ioan-
nes adifica-
verat, nemo
ascendere
audebat.*

*b Tui ad
fortissimos
oratio & ad
hortatio.*

lassarentur, arietum opus vrgebant. cum verò inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, alij scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & vectibus suffodiebant. Itaque saxis quatuor obstinato labore concussis quietem vtrisque nox attulit. & in ea murus arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus Ioannes aggeribus insidiando murum suffoderat, subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem vtrorumq; animi affecti sunt. Nam Iudæi quidē quibus mœrorem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersum eam præcauti non fuerant, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum ^a autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes edificauerat, citò restinxit. Veruntamen priore faciliior oppugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiorē murum qui recens erat, citòque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus verò spe atque oratione putans, alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebatur, dicens Commilitones ^b hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, apertè & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauiæ reprehensionem parit. exhortatione autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quenque gerere dignum est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficilissimis rebus pulchrumque sit cum laude

laude mori, nec erit infructuosum, si qui primi fortiter fecerint, prosequor. Primum quidē vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudæorum ^a patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpissimū est: idq; in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. nanq; offensiones nostræ, Iudæicę desperationes sunt. Illorum autem clades, fauore Dei vestrisq; virtutibus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorūque sine machinis casus, quid ^b sit aliud quàm in alios ira Dei, nostrūmq; adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores ^c videri, sed etiam diuinum præsidium prodere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem contemnere atque in nos medios frequenter excurrere, nō victoriæ spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius penē terræ marisque victores, quibus etiam non vincere probre habetur, ociosos sedētes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maximē cum paruo discrimine totum possitis efficere. Denique in Antoniam si ascenderimus, habebimus ciuitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamen capiti ac respirationi hostium insedere victoriam nobis plenissimam repromittit. Equidem prætermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter sentientibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iudæorum
patiens ani-
mum, & in
aduersis re-
bus dura cō-
stantia.

b Ira Dei in
Iudæos Re-
rum
manorum
adiumentum.
c Iudæorum
ac Romano-
rum compa-
ratio.

An. mundi damnatur. Quis^a enim virorum fortium no-
4034. *A* scit, quod animas in acie ferro corporibus abso-
luto Christo lutas, purissimum elementum æther hospitio

71. receptas inter sidera collocat: manesque se bo-
a Timotheo nos ac propitios heroas, videndos offerunt po-
nico more de steris suis? Quas verò morbus corporis tabesq;
futura vita consumpserit, & si maximè probris ac piaculis
loquuntur. purgata sint, subterraneæ tenebræ operiunt, al-
tâque obliuio suscipit, corporis simul & vitæ ac

memoriæ sine circumscriptas. Quod si necessa-
riò mors homini decreta est, ad hoc autè omni
morbo lenius est, ferri ministerium, cui non vi-
deatur ignauum negare vsui, quod debito red-
diturus sit. Et hæc quidè veluti seruari nequeât,
vel qui conati fuerint prosecutus sum. est autè
salutis spes in maximis quoque periculis, qui vi-
rilem animum gerunt. Primum enim quod de-
cidit patet incelsui: deinde totum quod ædifi-
catum est, faciliè dissolui potest. Vósque plu-
res hoc opus aggredientes, alius alij pro adhor-
tatione fietis atq; subsidio: vestraq; obstinatio
breui animos hostiū franget: ac fortassè nobis,
si eam tantum coeperimus, incruenta res efficie-
tur. Etenim ascendentes quidem nos prohibe-
re scilicet conabuntur. si verò clàm, vel etiam
per vim aliquid egerimus semel, quamuis pau-
cos non sustinebunt. Me ^b autem profecto pu-
deat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendū re-
munerationibus fecero: & qui vixerit quidem
nunc æqualibus præsit: beatissima verò præmia
^c sequantur occisos. Talia dicente Tito, cætera
quidem multitudo periculi magnitudinem ti-
babitū par- munit: eorum verò vnus, qui in cohortibus mili-
taret. Sabinus ^c nomine, genere Syrus, vir & ma-
nu simul & animo fortis apparuit: licet si quis
eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis,
ne specie quidem militem esse credidisset, erat

^b Fortium
virorum re-
muneratio.

^c Sabinus
vir corporis
habitu par-
munit, sed ma-
nu simul &
animo for-
tis.

enim colore nigro, exilis habitudine: sed ani- *An. mundi*
 ma quoddam heroica in macro corpore, atq; angu- *4034.*
 stiore viribus suis habitabat. Cum primus itaq; *A Christo*
 surrexisset: dedo me, inquit, tibi alacri animo *nato 72.*
 Cæsar, & ante omnes in murum ascendo: atque
 opto quidem, ut vires ac voluntatem meam se-
 quatur fortuna tua. quod si cœpto casus inuide-
 rit, scito me non præter spem, quod res aliter ces-
 serit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturum.
 His dictis, & scutum læva manu capiti præten- *a Sabinum*
 dens, strictusq; dextera gladio, circa horam diei *cum undecim viris*
 sextam murum petebat. sequebantur autem ex *murum petebat*
 aliis, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebant
 undecim viri. Multo autem omnes antecede-
 bat diuino quoddam impetu excitatus, cum de mu-
 ro custodes iaculis & sagittis undique infinitis
 appeterent, atq; ingentia saxa deuoluerent, quæ
 nonnulli de undecim deiecerunt. Sabinus au-
 tem missilibus occurrens, licet obrueretur sa-
 gittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam
 summa muri prehenderet, hostesque in fugam
 verteret, viribus enim eius atque animi perti-
 nacia territi, pluresq; ascendisse rati non stete-
 runt. Qua in re fortunam quis, veluti virtuti- *b Fortunam*
 bus inuideat, semperque præclaris facinoribus
 officiat non incusauerit? Siquidem hic vir neq;
 ab incepto errauit, & offensione lapidis cum ma-
 ximo crepitu pronus decidit. Unde factum est,
 ut Iudæi reuersi, ubi solum & iacentem videre,
 ex omni eum parte iaculis peterent. Ille verò
 genibus nixus, & scuto protectus, primò quidē
 vlciscebatur hostes, multosq; ad se appropinquā-
 tes fauciauit: vulnerum autem multitudine re-
 misit dexteram: & ad extremum priusquā red-
 deret animam sagittis est obrutus, vir dignus *c Sabinum*
 pro fortitudine qui meliori fortuna vteretur. *cum viribus*
 pro mensura verò cœpti facinoris cecidit. *socij perierunt*

An. mundi 4034. *A Christo* nato 72. *Cæteri autem tres penè iam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.*

Romani Antoniam invadunt, & à Iudæis repelluntur.

CAP. II.

2. Antoniam Romani invadunt.

BIduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem vnum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occisis autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exsuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cerneant. nam & timor illis, & tuba imaginem quædam, ut magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, properè armat exercitum: & cum ducibus primis lectorum caterua comitatus, ascendit. Cùm autem Iudæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum irruerunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositiq; amborum agminū seditiosi, tam Ioannis quàm Simonis, arcebant eos summa vi atq; alacritate repugnandi. siquidem excidij finem putabant, locū sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principiū fuit.

b Propè rem p'i adytum validissima pugna committitur. Ad *b* ipsum autem adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Iudæis verò Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidē ac hastæ vtrisq; inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabāt.

Neque

Neque confli&u discerni poterat, ex qua parte
 quisque pugnaret, permixtis viris & propter an-
 gustias permutatis, & cū vocis intellectu ma-
 gnitudo confunderet, multaq. mors esset vtrin-
 que, armæque simul & cadavera iacentium con-
 sulcata frangerent præliantes. Semper autē si
 bellum fluctuans grauasset alteram partem, po-
 tiorum exhortatio & inferiorum conquestio
 nascebatur. Neq. aut fugæ aut persecutioni lo-
 cus est: sed propinquæ mutationes confligen-
 tiū, & inclinationes permixtæ fietāt exercitus.
 Qui verò inter primos stetissent, aut occidendi
 aut moriendi necessitatem habebant, quòd re-
 fugere non dabatur. nam & posteriores vtriusq.
 partis, suos in frontem vrgebant, nullūque in-
 ter dimicantes bello vacuum interuallum reli-
 querant. Cum autem Iudæorum animi Roma-
 norum peritiam vincerent, iamque omnino to-
 ta acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad
 septimam vsque diei pugnabant) hi quidem o-
 mnes simul excidij periculum pro nutrimento
 virtutis habebant, Romani verò exercitus parti-
 mondum enim ascenderant legiones, illisque
 spes pugnantium nitebatur) satis esse visum est
 in præsentia, Antoniam obtinere.

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

a Angustia
 ad pugnam
 dum perim-
 commoda.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

C A P. III.

Iulianus verò quidam centurio ex Bithynia b Fortitudo
 non ignobilis, quem in bello & armorum pe- insignis In-
 ritia & viribus corporis & animi spiritu omniū liani.
 fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam ce-
 dere & malè repugnare cōspexit (propter Titū
 autem apud Antoniam stabat) subitò profiliit,
 iamque Iudæos vincentes solus ad interiorem
 vsque templi angulum persecutus est. Puge-
 bat autem vniuersa multitudo, neque vim e-

An. mundi **4034.** **A** **Christo nato** **72.**
a Iulianum **dū strato sa** **xen crustis** **solo currit,** **labitur.**
b Hecce Iu- **liani.**
c Heroes in **ter Iudaos.**

ius neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios aliò dissecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaque facie nihil Cæsari admirabilius, aut aliis horribilius visum est. Verùm & ipsum profectò fata sequebantur, quæ ab homine vitari nō possunt. Calceos namque habens, creberrimis atq. acutis clavis, ut cæteri solēt milites, fixos, dū a strato saxeis crustis solo curreret, labitur: magnòq. cum armorū sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorū quidē clamor ex Antonia sublatus est, salutis eius metuentiū: Iudæi verò multis simul gladiis & hastis undique feriiebant. Ille autē multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpè autem conatus erigere se, percutientiū multitudine reuolutus est, & iacēs tamen gladio multos perculit, nec enim citò peremptus est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna sepius erat. namque diu cervice cōtraxerat, donec concisis aliis eius membris remisit vires, cū ei nemo auderet succurrere. Nimius autē dolor Cæsarem tenuit, ubi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxiliū ferre cupiētem: alios autem, ne possent, metus impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cū non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ætè peremptus est: magna sui gloria: nō apud Romanos tantum & Cæsarem, verū apud hostes quoque relictæ. Iudæi verò etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam versos in Antoniam concludere. Fortiter autem in eo prælio decertauere, Alexas quidem & Gypthizus ex agmine Ioannis: ex parte verò Simonis, Maluchias, & Mertonis filius Iudas & Sosæ filius Iacobus, dux Idumæorum: Zelotæ verò fratres

Scitres duo filij Iairi Simon & Iudas.

*Iosephi oratio pro ditione Iudæorum &
profugium eorum.*

An. mundi

4034. *A*

Christo nato

72.

C A P. I I I I.

Titus autem militibus suis imperat Antoniz
fundamenta diruere, facilémque ascensum
cuncto exercitui præparare. Ipse verò Iosepho
ad se vocato (namque audierat eo die qui erat
mensis Iulij 17. diuinam obseruantiam, quæ en-
telechismos vocatur, virorum penuria defuisse,
eâque re populum nimis dolere) iterum Ioanni
dici præcepit quæ ante mādauerat: quòd etiam
si quis eum pugnandi sæuus amor teneret, cum
qua placeret ei multitudine, ad bellum progre-
di liceret: dum modo non vnà secum & ciuitas
interiret simul & templum: sanctum tamen lo-
cum violare desinere, nèue in Deum nefas ad-
mitteret. Potestati autè haberet si veller, sacra
intermissa celebrare per Iudæos quos ipse dele-
gisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc inti-
marètur, sed etiam pluribus, vnde exaudiri pos-
set constitit, & mandata Cæsaris Hebraico ser-
mone disseruit. Multū autè eos quò patriæ par-
cerent precabatur, ignémque depellerent iam
templo contiguū, Deoque vota redderent con-
sueti. His dictis populus tristitia simul & silen-
tio tenebatur. Multis autem consiliis tyrānus ^b Ioannē
Iosepho cum execrationib. lacerato, postremò ^{in Iosephū}
addidit, nunquam sibi excidium esse metuendū ^{conuicia.}
quoniam Dei ciuitas esset. Atque cum exclama-
tione: sanè verò, inquit Iosephus, eam puram
Deo conseruasti, inuiolatâque sancta mansere:
nec in eū cuius speras auxilium, quicquam im-
piū deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et
si quidē tibi quisquā quotidianū auferat cibū,
impiū cum hostem putabis, Deū verò, quem

*a Titus Iosē
nem ad bel-
lum progre-
di iubet, ne
vnà secū &
ciuitas inte-
raret simul
& templū.*

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

2 Iechonias
voluntariam
Babylonicā
captivitatem
sustinet.

h Fato, Deū
que senten-
tia urbem
interiturā.

perpetua religione priuaueris, belli auxilia spes-
ras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui
nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse
intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis
non inopinatz mutationis causam gemat, ac
defleat ciuitatē? cum alieni quidem, hostēque
impietatem tuam corrigant: tu verò Iudæus, &
inter leges educatus illis quoque in hac sæuior
inueniaris. Atqui Ioannes etiam poenitere ma-
lorum, non est turpe in rebus extremis: bonum-
que tibi exemplū patriam seruare cupienti pro-
positum est, Iechonias Rex Iudæorum: qui
quondam Babylonis bellum sibi inferentibus,
sponte ciuitate priusquam caperetur excessit, &
cum cognatione sua voluntariam captiuitatem
sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deū-
que domum videret exuri. Ob hæc sacra Iudæo-
rum commemoratione laudatur: eumque me-
moriam transmissa per secula semper noua im-
mortalem posteris tradit. Bonum & Ioannes ex-
emplar, & si periculum præstō sit, ego autē ve-
niam quoque tibi à Romanis spondeo, dū me-
mineris, quod gentilis moneam, & Iudæis ista
promittam, spectarique oporteat, quis sit autor,
& vnde consilium. Absit enim vnquam me ita
captiuum viuere, ve genus aut leges patrias ob-
liuiscar. Rursum indignaris & clamas, mihi que
maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui hæc
aduersus fata suadeo, Deique sententia condē-
natos seruare contendo. Quis ignorat scripta
veterum prophetarum, & responsum impen-
dens miserrimæ ciuitati? Iam tunc enim eius
excidium prædixere, cum quis homicidium gē-
tile cœpisset, Vestrorum autem cadauerum non
ciuitas tantum: sed etiam templum omne reple-
tum est. Deus planè, Deus ipse cum Romanis
ignem sibi lustrationis infert, totque scelerum
plenam

plenam exurit ciuitatē. Hæc a Iosepho cū fletu
 & lacrymis prosequente, vox eius singultibus
 interrupta est. Et Romani quidem miserati do-
 lorem admirati sunt. Ioannes autem eiusq. so-
 cij magis contra Romanos irritabantur, illum
 quoque capere cupientes. Nobilium tamen
 plurimos commouit eius oratio. Et nonnulli
 quidem seditiosorum custodias formidantes,
 locis suis manebant, iamdudum certi de suo pa-
 riter & ciuitatis exitio. Puerunt b autem, qui ca-
 pto discessionis tempore, ad Romanos confuge-
 re: in quibus erant Pontifices Iosephus & Iesus.
 Filij verò Pontificum, tres quidem Ismaelis,
 cui apud Cyrenen fuerat captum abscissum. & fugiunt.
 Matthiæ quatuor: alterius verò Matthiæ vnus,
 qui post interitum patris aufugerat, quem Si-
 mon Gioræ cū tribus filiis, vt suprà dictum est,
 interemit. Multi e autem nobiles cum Pontifi-
 cibus defecere, eosque Imperator cū per alia
 humanè suscepit, tum sciens in alienigenis mo-
 ribus illis versari molestum esse, in Gophnam
 dimisit, vt ibi manerent interim, multas etiam
 pollicitas possessiones cuique peracto bello se
 redditurum. Illi quidem in destinatum municipi-
 um læti cum omni cautione discedunt. His
 autem in ciuitate non visis rumor seditiosis i-
 terum diffamatus est, quòd Romani transfugas
 occidissent, vt hoc metu videlicet à fuga re-
 liquos deterrerent. Et paulisper quidem hæc
 calliditas eorum, sicut antea, valuit, timor au-
 tem profugere cupientes inhibuit. Rursus au-
 tem postquam eos Titus reuocatos à Gophna
 cum Iosepho murum circumire, & populo con-
 spici iussit, multi ad Romanos fugiebant. In d v-
 num verò cōgregati, & ante Romanos stantes,
 oī lachrymis atque vlulatu seditiosos rogabant
 primò quidem vt in ciuitatem Romanos su-

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Iosephi
vox singul-
ribus inter-
rupta.

b Iudeorum
nobilium
plurimi ad
Romanos cō-
fugiunt.

c Caesaris in
transfugas
humanitas.

d Transfu-
ga cum la-
chrymis &
vlulatu se-
ditiosos Iu-
daeos rogāt.

An. mundi sciperent, patriamque seruant. si hoc dispice-
4034. ret, saltem de fano exirent, templumque sibi li-
A Christo berarēt. Nec enim ausuros sine maxima neces-
nato 72. sitate Romanos ignem sanctis immittere. His
 illi magis aduersabantur, multaque in transfu-
 gas vociferati conuicia, supra sacras portas iacu-
 la & halistas & saxorū disposuere tormenta, vt
 omne quidē circum fanū spacium multitudine
 mortuorum sepulcro, templum ^a verò ipsum ca-
a Templum stello simile videretur. In loca verò sancta & in-
castello simi- accessā, cum armis adhuc & manibus gentili ex-
le. de calentibus infliciebant: & ad hanc processere
 legis iniuriam, vt quam Iudæos indignationem
 oporteret exercere, si hæc Romani admitterēt:
 ea tūc in Iudæos propria sacra temerantes, vte-
 rentur Romani milites. Nemo sanè fuit eorum,
 qui non cum honore templum aspiceret, atque
 adoraret: latronēsque optaret, antequam im-
 medicabile malum contingeret, pœnitere. Ti-
 tu: autem dolens vicem eorum, iterum Ioan-
 nem eiúsque socios increpabat, dicens: Nōne
b Titus Ioā b vos, ô sceleratissimi, cancello sanctū locū pro-
nem, eiúsq. texistis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas
socios allo- tabulas constituistis, quibus ne septa cuiquam
quitur. transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui tran-
 sissent, quamuis Romanus quis esset, vobis ne-
 eate permisimus? Quid igitur in eo etiam mor-
 tuos conculcastis, ô nocentissimi? Aut cur tem-
 plum & externi & gentilis sanguinis cōfusione
 polluistis? Testor ego patrios Deos, & si quis
 vnquam hunc locum ante aspexit, (nunc enim
 nemine. n. credo) itémque testor & exercitum
 meum & Iudæos qui apud me sunt, & vosi-
 pso, quòd non ego vos violare hæc compella-
 m: quin & si locum aries vestra mutauerit, ne-
 que accedet ad sancta quispiam Romanorum,
 neque quicquam in eorum contumeliam faciet,
 serua-

seruabo^a autem vobis etiam templum nolentibus.

An. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

De iterata pugna extructū aggeribus, & excursionibus Iudæorum.

a Titus Iu-

dæi nolentis-

bui tempus

seruare co-

natur.

C A P. V.

HÆc Iosepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes nō beneuolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neque templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis lectis. etiā chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce præposito Cereali hora noctis nona iubet in custodias impetū fieri. Cū autem ipse quoq; in armis esset, vnāq; descendere statuisset, amici eū propter periculi magnitudinē ducūmq; dicta continuerunt. plus enim operis eū in Antonia præsentē militū certamini facturū esse dixerunt, quā si periculū subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos belatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, vt de eorū virtute iudicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut cōtra impunitus ignauus lateret, sed omniū spectator ac testis fieret ipse: qui & vlciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidē ad aciem hora qua supra memoratū est, dimisit. Progressus^c autem ad speculā in Antonia quid fieret expectabat. Verū hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabant, somno oppressos inuenere custodes: sed coortis cum clamore confestim manus conseruere, excubitorum autem tumultu exciti cæteri cateruatim excurrere. Itaque

b Titus tra-

centis de sin-

gulis centu-

ria viru for-

tissimis le-

ctis in cu-

stodias im-

petum fieri

iubet.

c Titus ad

speculam in

Antonia pro

gressus, quid

fieret, expe-

ctat.

An. mundi primorum quidem impetum excipiebant Ro-
4034. mani : qui autem illos sequerentur , in agmen
A Christo proprium incidebant , multisque suorum vel-
nato 72. ut hostibus utebantur. Vocis namque agnitio-
 nem confusus partium clamor , oculorum au-
 tem singulis nox ademerat : cum præterea quos-
 dam furor cæcos , alios iracundia , alios timor ef-
 ficeret : idcirco obuium quenque sine discre-
 tione feriebant. Romanis quidem scutorum
 coniunctione septis , & per globos profilienti-
 bus , ignoratio minus nocebat : signi enim sui
 quisque meminerat. Iudæi verò disiecti tam im-
 petus quàm recessus temerè facientes , sæpe ima-
 ginem inter se hostium aliis alij demonstrabāt :
 cum reuertentem suum quisque per tenebras
 quasi Romanum aggredientem exciperet. De-
 nique plures à suis quàm ab hostibus sauciati
 sunt , donec octo die , visu iam pugna discernere-
 tur : & in acie stantes ordine , sagittis atque telis
 vterentur. Neutri verò cedebant , neque labore
 fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim ,
 & multi simul in conspectu imperatoris de vir-
 tute certabant , illūque diem sibi quisque pro-
 motionis initium fore putabat , si fortiter dimi-
 casset. Iudæis autem & proprium cuiusque pe-
 riculum , & quod templo metuerent , ministra-
 bat audaciam , quod tyrannus hos rogaret , alios
 verberaret , & ad pugnandum interminationi-
 bus incitaret. Continus^a autem plerumque pu-
 gnatum est , sed citò & breui momento prælia
 mutabantur. neutra enim pars prolixum fugæ
 spatium vel persecutionis habebat. Pro suo-
 rum autem euentu ex Antonia tumultus erat ,
 & confidere superantibus , & stare si fugerent ,
 acclamantium , eratque veluti quoddam belli
 theatrum , nec enim vel Titum ad alios , qui vnà
 erant quicquam eorum quæ in pugna gere-
 bantur

*a Citò & bre-
 ui momento
 prælia mu-
 tantur.*

bantur latebat. Postremò nona hora noctis cœ-
 pro pralio, quinta diei dissoluti sunt, cum neu-
 tri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga ces-
 sissent, verùm a mediam in ancipiti pralio victo-
 riam reliquissent. Romanorum quidam pluri-
 mi nobiliter decertauerunt. Iudæorū verò par-
 tis quidem Simonis, Iudas Mæronis filius, & Si-
 mon Iosæ: Idumæiq. Iacobus, & Simon, hic Ca-
 thæ filius. Iacobus autem Sosæ: de Ioannis au-
 tem sociis Gyphthæus & Alexas: & de Zelotis,
 Simon filius Iairi. At Romanorum reliqua ma-
 nus, die septimo subuersis Antonie fundamen-
 tis, latam viam vsq. ad tēplum fecit. admotq. b
 muro legiones mox aggeres inchoabant: vnum
 contra interioris templi angulum, qui ad sep-
 tentrionem, orientēque spectabat: alterum
 contra exedram, ad aquilonis partem inter duas
 portas ædificatam aliorum duorum vnum con-
 tra porticum occidentalem templi exterioris.
 alterum contra septentrionalem. Magno tamen
 opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum
 materias à centesimo vsque stadio deportarent.
 interdum autem insidiis lædebantur, cum ipsi
 liquidem vincendi facultate minimè cauerent.
 Iudæis verò propter desperationem salutis au-
 dacioribus vterentur. Nonnulli enim equitum,
 quoties ad ligna siue fœnum colligendum exis-
 sent, interea dum id facerent, equos suos frenis
 exutos pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos c
 erumpentes rapiebant. Itaq. cū id crebrò fieret
 Cæsar existimans, quod erat verū, negligētia suo
 rum magis quàm Iudæorum virtute rapinas cō-
 tingere, tristi animaduersione cæteros ad equo-
 rum custodiā reuocare statuit: vnōq. milite qui
 equum perdiderat morte damnato, eo metu e-
 quos suos cæteris cōseruauit. Nunquā enim eos
 post hac in pascua dimittebant. sed tanquā na-

An. mundi

4034.

A Christo
nato 72.a Media vi
storia in an-
cipiti pralio
relictæ.b Aggeres
quatuor à
regione tem-
pli instructic Romano-
rū equos Iu-
dæi rapiunt.

Anno mudi

4034.

A Christo

72.

*a Iudaorum**& Romano-**rum ad mon-**tem Eleon**pugna.*

tura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templū oppugnabant, aggeresque erigebant. Altera^a verò die post, eorū ascensum, multi seditiosorum, quos rapinæ defecerant & fames vrgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ Eleon montem versus collocata erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. sperabant enim primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verū cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac perrumpere violenter ambitum conatis. Cōflato autem vehementi prælio, & alia multa ab utraq; parte fortiter gesta sunt: cū Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudæi verò immoderato imperu & effrænatis animis vterētur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas, nam & amittere Iudæos, veluti laqueis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi vnam spem salutis, si murū vi perrumpere possent, habebant, & quidam ex ala equitum Pedanius^b nomine, Iudæis in fugā versis, atq; in vallem coactis equo in aduersum montem à latere incitato præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septrum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit equo curren- te, tantūq; dexteræ vim itēq; cæteri corporis, & equestris peritiæ demonstrauit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captiuum ferens ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus, & captiuo quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utque aggeres maturè fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis præliis malè tractati, tumescente paulatim bello

b Pedanius
vir fortis &
equus peri-
tus.

a Captiuum
supplicio af-
fectum.

bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assoler, membra peste occu-
 pata, pręuenientes ne vltius procederet, ab-
 scindebant. Porticus a enim parte: quę ab Aquilone in orientem pertinēs Antonię iungebatur,
 incensa, deinde ad viginti ferē cubitos abrupe-
 re, immisso sanctis incēdio manibus suis. Biduo autē post, prędicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammauere: & vsque ad quartum decimum cubitum igne progresso, Iudæi similiter culmē abiiciūt, neq. omninō recedētes ab operibus, & Antonię continētis dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere, itaq. b immisso igne, cursum eius otiosē pro sua vilitate metiebantur. Circa templum autem nunquam pręlia cessauere, sed frequens erat paulatim contra se excurrentiū pugna. Iisdem autē diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu despicibilis. tamque genere quā rebus aliis vilissimus, Ionathas c nomine, progressus ad Ioānis Pontificis monumentum, cum alia multa superbē ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimū haberent ad singulare pręlium promoucauit. At qui contra steterē, multi quidem dedignabantur, erant autem inter eos (vt assoler) etiam qui timerent: quosdam verō non inconsulta mouebat ratio, cum mortis cupido nō debere confingere. Nam qui de salute desperassent, eos neq. cautos impetus habere, neque Deum vereri: & cum his in discrimē venire, quos neq. vincere magnum sit, & vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quum autē diu nemo procederet, multaq. Iudæos eorum timiditati illuderet, homo arrogans & superbus Romanus a ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, for-

An. mundi
4034. A
nato Christo

72.

a Iudæi iē-
pla porticum
incendunt.

b Iudæi im-
misso igne,
cursum eius
otiosē me-
tunt.

c Ionathas
Romanorū
fortissimum
ad singulare
certamen
promoucat.

d Pudens
cum Iona-
tha pugnat
& interficitur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Ionathan
Priscum con-
turio sagitta
transiit.

tasse autem etiā corporis breuitate sublatus, in³ consultē profiliit : & cæteris commissa cum eo pugna risum præbuit, à fortuna proditus. Lapsū enim Ionatha^a interfecit : deinde pede supra mortuū posito, lzua scutum, dextrāq. cruentum gladium coruscabat : armisq. cum fremitu concussis, exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat : donec eum tripudiantem vana iactantē. Priscus^a cēturio sagitta transiit, eoque facto, & Iudæorum & Romanorum clamor varius excitatus est. Ille autem dolore in vertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit : bellique felicitatem ratione carentem, quā velox ultio sequeretur ostendit.

*Romani flammis pereunt dolo Iudæico, & de Ar-
torio quodam.*

CAP. VI.

b Iudæi por-
ticum spatium
sylvæ aridæ,
sulfure
ac bitumine
replent.

Seditiosi verò templum tenentes apertē quidem & quotidie militibus in aggeribus positis repugnabant. Vicesimo autem septimo die prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Occidentalis^b porticus spatium, quod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itēq. sulfure ac bitumine replevere. Deinde velut oppressi cedebant. Quare multi quidē temerarij fugientibus instabant, & in porticum ascendere positis scalis nitebantur. qui verò prudentiores erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verū porticu repleta his qui ascenderāt, ignem immittunt Iudæi excitatq. vndiq. subito flamma Romanos & qui extra periculum steterunt ingens stupor inuasit, & desperatio quos incendium ceperat occupavit. flammis^c enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alij verò in hostes præcipitabant : multi spe salutis desiliētes in puteos, ilico

c Romano-
rum in flam-
ma calamita-
tor.

ilico debilitabantur: alios, dum conantur, præ-
 ueniebat incendium: alij ferro flammam ante-
 uertebant. statim verò & alios fugientes ignis
 comprehendebat, plurimum peruagatus. Cæsa-
 re^a verò licet morientibus indignaretur, quòd
 iniussi porticum ascenderant, misericordia ta-
 men eorum tetigit. Cùmq. nemo prohibere pos-
 set incendiũ, hoc erat tamen solatio pereuntib.
 quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi ani-
 mam perderent. Vociferans enim & ante alios
 proliis, & comites suos quàm possent auxiliũ
 ferre obsecrans, cernebatur. Eiusq. voces & affe-
 ctiones quisq. velut aliquam præclarissimam se-
 pulturam, secum auferens moriebatur. Nonnul-
 li tamen recepti in partem porticus latiore, se-
 cundum flammam quidem periculum euasere. obseffi
 autem à Iudæis, cum diu saucij restitissent, po-
 strumò vniuersi cecidère. Post omnes autem
 quidã iuuenis, nomine Longus, toti huic orna-
 menti fuit calamitati: & quamuis sigillatim di-
 gni sint memoria qui periere, omnium tamen
 fortissimus demonstratus est. Quem Iudæi qui-
 dem, & quia fortis erat, & qui interficere eum
 cupiebant, ad se descendere promissa fide hor-
 tabantur. Brater verò Cornelius, qui ex altera
 parte stabat, ne gloriam suam Romanãq. mi-
 litiam dehonestaret, orabat: cui magis obtem-
 perauit: sublatòq. ^b altius gladio, ut ab utrisq.
 partibus cereretur, semetipsum occidit. Eo-
 rum ^c autem quos ignis obsederat, Artorius qui-
 dam calliditate seruatus est. Appellato enim
 clara voce Lucio quodam, commilitone &
 contubernali suo: heredem te, inquit, relinquo
 totius patrimonij mei, si me exceperis. Cùm
 autem ille prompto animo accurrisset, ipse qui-
 dem qui se in eum proiecerat, vixit: Lucius ve-
 rò pondere oppressus, constrictòque lapidibus

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.
 a Casarem
 Romanorũ
 in flamma
 constituto
 misericordiam
 tangit.

b Longus se
 metipsum
 occidit.
 b Lucius
 moritur. Ar-
 torius verò
 calliditate
 seruatur.

Anno muni-
4034.
A Christo
maio 72.
a Porticus
sempliciu-
sto.

solo allisus, cōtinuo moritur. Ea calamitas pa-
lisper quidem Romanis tristitiam comparavit,
in posterum tamen cautiores effecit, & aduer-
sus Iudæorum insidias iuuit, quibus plerunque
loca morēsque hominum nescientes lædeban-
tur. Exusta^a est verò porticus ad turrim vique
Ioannis, quam ille belli tempore quod cum Si-
mone gerebat, supra postes qui in Xystum duce-
rent ædificauerat. reliquum verò Iudæi, post-
quam consumpti fuerant qui ascenderāt, absci-
derūt. Postero autem die Romani quoque, por-
ticum qui in Boreæ parte fuit, ad orientalem vs-
que totam incendunt: continentem angulos e-
ius, quæ appellatur Cedronos, super vallem ædi-
ficata: vnde etiam profunda erat & horribilis e-
ius altitudo.

De fame Iudæorum.

C A P. VII.

b Intestinū
bellum Iu-
dæorum fa-
me pereun-
tium.

Circa templum quidem ita se res habebant.
Eorum^b verò qui per ciuitatem fame cor-
rumpebantur, infinita multitudo moriebatur.
Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per sin-
gulas nanque domos, sicubi aliqua vestigia cibi
apparuisent, bellū ilico gerebatur: & amicissi-
mi inter se ad manus veniebāt, miseris diripiē-
tes animis viaticum. Fides autem penuriz nec
morientibus habebatur: sed etiam quos vide-
rent expirare, scrutabantur latrones, ne quem
fortè cibum sinu occultans quispiam, morere-
tur. Ipsos autem spes egestate victus hiantes, ve-
luti canes rabidos decipiebat: & impingentes in
ostia, tanquam ebrij ferebantur, easdēque do-
mos bis acter eodem momento desperatione
inquietabant: omniāque dentibus necessitas
subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quam-
uis sordidissimum mutorum animalium, non
horre-

horreret, comedere patiebantur. Denique & nec
 singulis nec calceamentis abstinuere, coriaque
 scutis detracta mandebant. Quinetiam fœni ve-
 teris laceramenta victui habebantur: cuius non
 nulli exiguum pondus quatuor Atticis venun-
 dabant. Et quid opus est famis improbitatem ex
 rebus anima carentibus demonstrare? Factum
 enim relaturus sum, neq. apud Græcos, neque a-
 pud Barbaros cognitum, & dictu quidem ho-
 rendum, auditu verò incredibile. Itaque liben-
 ter hanc calamitatem intermitterem, ne men-
 titi me posteri æstimarent, nisi testes multos
 haberem: & fortasse frigidam referre gratiam,
 parcius ea differens, quorum fata perpeffa est.

An. mundi
 4014. A
 Christo nato
 72.

a Calceam. &
 ta, coria seu
 in detra.
 Et, vtriusq;
 fœnum lu-
 daorum ci-
 bus.

*De muliere quæ per famem filium
 comedit.*

C A P. VIII.

Mulier quædam ex numero trans Iordanem
 habitantium incolarum, Maria nomine, E-
 leazari filia de Vico Vetez obra, quod significat
 domus byssopi, genere ac diuitiis nobilis, cum
 alia multitudine fugiens in Hierosolymam re-
 cepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia qui-
 dem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transjor-
 danis locis in oppidum comportauerat. Reli-
 quas verò conditorum, & si alimenta reperis-
 sent, irrumpentes domum eius satellites, quoti-
 die auferebant. Grauitèr autem mulier indigna-
 batur: proptereaque sæpius raptoribus ma-
 ledicens, & imprecans, eos contra se vehemen-
 tius irritabat: cum neque iratus, neque mise-
 rans, eam quisquam vellet interficere. Sed vi-
 ctum quidem parando aliis parabat: vndiq. au-
 tem adempta iam erat ei etiam rapiendi facul-
 tas, famelique visceribus & medullis irrepserat.
 Plus verò quàm fames iracundia succedebat. Igi-

An. mundi tur vi animi ac necessitate impulsus, rebus aduer-
4034. *A* lis contra naturam excitatur: raptoque filio,
Christo nato quem lactantem habebat, miserum a te, ait, in-
72. fans, in bello & fame & seditione cui te serua-
a Matrē uero? Apud Romanos etiā si vixeris seruiturus
priusquam es, fames autem praeuenit seruitutem: his verò
filium occi- seditiosi sauiiores sunt. Esto igitur mihi cibus, &
dit, collo- seditiosis furia, & humanae vitae fabula, quae so-
quium. la deest calamitatibus Iudaeorum. Et hoc simul
ē Seditios dicens, occidit filium, coctūque mediū comē-
cibum à ma- dit. adopertum verò reliquum seruauit. Ecce
tre paratum autem aderant seditiosi, & contaminatissimi ni-
poscens. doris odore capti, mortem ei statim nisi quod
 parasset, ostenderet, minabantur. Illa verò bo-
 nam partem se reseruasse respondens, aperit fi-
 lij reliquias. Illos autem cōfestim horror cœpit
 atque dementia, visūque ipso dirigerunt. At
 mulier: & hic, inquit, est verè filius & facinus
 meum, comedite: nam & ego comedi. Nolo ut
 fitis aut foemina molliores aut matre miseri-
 cordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea
 sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reli-
 quum eius me manebit. Post hoc illi quidem
 tremantes exierunt, ad hoc solum timidi, vix-
 que hoc cibi matri cessere. Mox autem repleta
 est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisque ante
 oculos sibi cladem illā proponens, tanquā hoc
 ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem
 quos fames vrgebat, properabatur ad mortem
 & beati appellabantur, qui prius quā id pate-
 rentur interiissent. Citò autem Romanis etiam
 nunciata est illa calamitas: eorūque alij non
 credebant, alij miserabantur, multos autem ve-
 hementius eius gentis odium cœpit. Cæsar au-
 tem super hoc Deum placabat: siquidem Iudæis
 pacem obtulisset, eisque liberam proposuisset
 omnium obliuionem quæ commiserant. Illos
 autem

** Calamitas*
Romanis
pauca.

autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atq; opulencia famem optaser & qui propriis manibus templum, quod ipse eis seruasset, incendere cœperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen sceleris huius nefandi victus, ruina sese patrię oper-
 turum: neque relicturum in orbe terra, vt sol inspicat ciuitatem, in qua matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam perulissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sententiam sperabantur.

Ann. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

4. Regum 6.

Antiq. lib.

9. cap. 4.

De expugnatione muri & incendio templi.

C A P. I X.

Octavo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoueri arietes iussit: cum diebus antè sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem portæ sustinebantur. tamque diu mansere, donec instrumentorum & vectium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuere. Iudæi vero præuenti, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et alios quidem retrò depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egre-

Ann. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Romanos
Iudaei vin-
cent, etiam
que signis
potiuntur.

b Simonis
satellites
Ano ab eo
deserunt.

c Iraundiā
Titi fides
obstet.

d Iudaeorum
nemo incen-
dium extin-
guere con-
atur.

dientes, prius quam se scutis obtegerent, feri-
rientes gladiis praeueniebant, nonnullas autem
scalas armatorum plenas, in latus declinantes,
deiciebant. Vnde Romanorum quoque non
parua caedes sequebatur. Alij signis ablatis pro
his decertabant, rapinam eorum gravissimam
fore turpitudini ducentes. Postremo tamen
Iudaei & signis potiuntur: & eos qui una a-
scenderant interficiunt, ceteri vero clade in-
tereuntium perterriti descendunt. Romano-
rum quidem nemo non aliquo facto opere
procubuit. Seditiosorum autem, qui priori-
bus praeliis etiam tunc fortiter pugnaverunt,
& praeterea Eleazarus fratris Simonis tyranni
filius. Titus autem cum videret se alieno tem-
plo cum damno & nece militum parcere, ignem
portis subici iussit. Inter haec autem ad eum
profugi veniunt, Ananus Amauntius, Simo-
nis satellites crudelissimus, & Archelaus filius
Magadaei: idcirco sperantes veniam, quod Iu-
daeos victores reliquerant. Titus autem, cum
hanc eorum in Iudaeos crudelitatem audiuit,
utrumque obtruncare decrevit. Dicebat enim
necessitate, non voluntate venisse: nec salute
dignos esse, incensam ipsorum causa patriam
deserentes. Veruntamen cohibuit iracun-
diam fides, eosque dimisit: sed non eo loco ha-
bendos, quo etiam alios credidit. Iam vero
portis milites ignem admoverant, liquefacto-
que argento cito lignum flammam absumple-
rant, cum subito auctae proximas inde portu-
cus corripuere. Iudaeis vero ignem circum se
videntibus, corpora simul animique cecide-
runt: & stupore attoniti, adiuuare quidem
vel extinguere nemo conatus est: stantes ve-
ro aspiciiebant, nec tamen his quae absumeren-
tur dolentes, saltem ut quod reliquum esset
saluum

saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussa incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido 10. & Tito^a Frigio a Titus re-
 15. cum quibus erat etiam Aternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum & conuocat.
 Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. A-
 filius de tem-
 plis quidem videbatur lege belli utendum esse: plo propo-
 nis.
 nunquam enim Iudæos à nouis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunque essent colligerentur. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse nō templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si superstantes dimicarent Iudæi, pro hominibus anima carentia vlciscendum esse dicente, neque se vnuquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperij, si maneret: iam certi quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronte, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itémque ducibus ut his in procinctu validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lætis ex cohortibus imperat, ignémque restin-

An. mundi
 4034. A
 Christo nato
 72.

b Titus con-
 filius de tem-
 plo propo-
 nis.

An. mundi 4034. *Christo nato* 72. *guere. Illo quidem die Iudzos labor timorque*
ab impetu continuit. Postero autem collectis
viribus, & recepta fiducia, per orientalem por-
tam contra templi exterioris custodes, secunda

hora diei procurrunt. Illi autem primam qui-
dem coitionem fortiter exceperunt: septimq; scutis,
à fronte murum condensa acie imitantur: cer-
tum tamen erat eos non diu duraturos, quod &
multitudine infestantium & animis vinceretur.

a Titu Ro- *Cæsar* *manu cum* *equisitibus le-* *gitu auxilio* *venit.*
Cæsar *autem prius quam verteretur acies,*
(nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum e-
quitibus lectis venit auxilio, impetum verò eius
non sustinuerunt Iudæi: sed primis interfectis,
plerique fugam petunt: & cedentibus quidem
Romanis, reuertentes instabant: cum autem il-
li retorsissent: iterum refugiebant: donec cir-
ca horam quintam, Iudæi vi coacti templum
introire conclusi sunt. Titus autem discessit in
Antoniam, decreto postridie mane cum omni

b Templum *exercitu aggredi, templumq; oppugnare. Sed b*
ab Romanis, *id planè Dei sententia iam dudum igne damna-*
decimo mē- *uerat: eo ut siq. temporibus aderat fatalis dies,*
sis Augusti *qui erat decimus mensis Augusti, quo etiā prius*
die, quo etiā *à Rege Babyloniorum fuerat concrematum. A-*
prius à Ba- *domesticis autem causam principiumque sum-*
byloniorum *pfit incendium. Nam cum paulisper Titi disces-*
Rege, concre- *su seditioni quievisset, Romanos rursus aggre-*
maur. *duntur, custodumque templi cum ignem exte-*
rioris fani restinguentibus pugna committitur.
Hique Iudæis in fugam versis, usque ad tem-
plum accesserunt.

c Miles Ro-
manus inui-
to Tito, Te-
plum incen-
dit.

Quemadmodum Templum incensum est in-
nico Tito.

C A P. X.

Hic *c* itaq. tunc militum quidam, non expe-
 ctato cuiusquam edicto neque tantum faci-
 nus

nus veritus, sed diuino quodam motus impetu, à contubernali suo, sustollitur: & ex ardēte materia raptum ignem in fenestram, inserit aureā, vnde ad membra circum templum ædificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma^a vero excitata, Iudeorum quidē calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabant: neque iam vitæ parcendum rati, neque viribus temperandum, amisso eo cuius gratia cautissimi videbantur: maturē autem hoc Titus quidam nunciat. Et ille (namq. casu in tabernaculo quiescebat sicut à prælio redierat) exilit: templūq. curriculo petit prohibitorus incendium omnesque post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar autē voce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignem iubeat extinguī. Sed neq. vox eius audiebatur, quod aures eorū maior clamor obstrueret, nutūq. dextera non attendebant, quum alios bellum, alios ira distraheret. Introcurrentium verò agminum impetum non præcepta neque interminationes continebant: sed quò furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese invicē conculcabant: multi verò ardentibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinis, eadem quæ visi patiebantur. Cū verò ad templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulantes, præcedentem quisque ut ignem immitteret hortabatur: seditiosis autem iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna verò populi multitudo inualida & inermis, ubicunq. que occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidam ingens mortuorum numerus congeriebatur: per gradus verò templi &

*An. mundi**4034. A**Christo nato**72.**alacendum
templi.**b ingens ca-**des in tem-**plo & cala-**mitas.*

An. mundi sanguis multus profluebat, & eorum corpora
 4034. qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar au-
A Christo tem ubi neque impetum insaniensium militum
 nato 72. continere poterat, & flamma dominabatur, in-
 tro cum rectoribus ingressus, & sanctum tem-
 pli, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem
 quæ apud alienigenas erat fama meliora, iacta-
 tione verò & opinione domestica non mino-
a Titum san- ra. Cum autem flamma nondum ex vlla parte
templi ad interiora penetrasset: nec membra quæ cir-
servare, id- cum templum erant depasceretur, quod erat
que frustra verum, existimans adhuc illud posse servari, &
conatur. ipse profiluit, militesque rogare ut ignem re-
 stinguere conabatur: & Liberalem centu-
 rionem de stipatoribus suis, fuste mulctatos qui
 non obedirent iussit arcere. Illorum autem fu-
 ror bellique impetus quidam vehementior,
 Iudeorumque odia, & Cæsaris reverentiam &
 prohibentis metum superabant: plerisque au-
 tem prædæ spes incitabat, suspicantes in-
 tus omnia pecunia referta esse: quoniam fores
 auro factas conspicerent. Præterea quidam mi-
 les ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad in-
 hibendum incendium cucurrisset, ignem iam
 cardinibus portæ subiecerat. tumque subito,
 postquam flamma intus apparuit, & duces cum
 Cæsare discedebant, & stantes extra succende-
 re nemo prohibebat. Templum quidē hoc mo-
 do invito Tito exurit. Sed quamvis hoc mul-
 tum quis desendum putet, ut opus omnium
 quæ audiimus aut vidimus maximè admirabi-
 le, tam exstructionis genere, quàm magnitudi-
 nis, itémque munificentia in singulis rebus, &
 gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum ta-
 men ex fæto capiet solatium: quod ut animalibus,
 ita operibus locisque fatum sit ineluctabi-
 le. Mirabitur autem in eo etiam circumacti tem-
 poria

poris fidem. Nam & mensens, ut dictum est, *An. mundi*
 eumque diem seruauit, quod primum à Babylo- *4034.*
 niis templum erat incensum. Et à prima qui- *A Christo*
 dem structione templi, quam Solomon Rex in- *anno 72.*
 choauerat, usque ad hoc excidium, quod eue-
 nit secundo anno principis Vespasiani, mille
 centum triginta colliguntur anni, & septem
 menses, ac dies quindecim. A posteriore vero,
 quam secundo anno Cyri Regis Aggæus fece-
 rat, usque ad excidium quod Vespasiano impe-
 rante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta
 nouem, & dies quadraginta quinque.

*a A prima
 structione te-
 pli, quam So-
 lomon Rex
 inchoauerat
 usq. ad hoc
 excidium
 quot anni.*

*De Sacerdotibus, gazophylaciisque &
 porticu.*

CAP. XI.

Cum templum autem incenderetur, etiam
 quicquid in manus fortè venisset rapieba-
 tur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec
 actæ fuit ætatis miseratio, aut reuerentia casti-
 tatis: sed & pueri senes & sacri profani si- *b Clamor &*
 militer interficiebantur, atque omne genus *ululatus In*
 hominum belli calamitas persequēbatur, vnâ- *daorum per*
 que supplices cum repugnantibus necabantur: *cunctius.*
 flammæque vterius progrediens, cum gemitu
 occumbentium concrepabat. Et pro altitudine
 quidem collis, ardentisque operis magnitudi-
 ne, totam quis ardere crederet ciuitatem. Il-
 lo autem clamore nihil maius aut horribilius
 excogitari potest. Nam & Romanorum legio-
 num fremitus erat, & seditiosorum ferro igni-
 que clausorum clamor ingens, & populi sur-
 sum deprehensi ad hostes fuga cum stupore,
 ac calamitatis conquestio: in colle autem con- *c Templum*
 situtis, etiam multitudo oppidi consonabat. *sanguine &*
 Jam *c* verò multi fame maridi, in mortē penē igne replentur.

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.*

luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires clamorémq. receperunt. Resonabat autem & trans fluvium regio, & montes circumpositi graviorem sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicibus quis putaret, ita undiq. flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresque interfectores interfecti: omnisque terra cadaveribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsus Romanis, in exterius templum, deinde in civitatem euadit: populi autem quod fuit reliquum, in exteriorem porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum veribus, itemque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, aulsis, in Romanos promissilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos euomeretur, in parietem secedentes octo cubitis latum, ibi manebant. Duo ^a tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo seruari possent, aut communem cum cæteris durare fortunam, semetipsos in ignem iniicere, & cum templo concremati sunt, Meierus filius Belgæ, & Iosephus Dalai. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cum ipsum templum arderet, omnia ^b simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnam ex parte orientali, alteram ex meridiana, quamvis eas quoque postea funditus euerterint. Quinetiâ arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniarum, ac plurimum vestium, aliæque bona, & (ut breuiter dicam) omnes Iudeorum congestæ diuitiæ, quod opulentissimus quisque illuc totas domos

^a Duo nobiles semetipsos in ignem iniiciunt.

^b Circa templum omnia incensa.

domos exhauserant. Venerunt ^a autem etiam in eam quę restabat vnam porticum extra templum quò confugerant ex populo mulierculę, itemq. pueri & promiscua multitudo, propè ad sex hominum millia. Sed prius quàm de his Cęsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantēs milites incendunt porticum. Hincquę contigit, vt alij quum se ex flamma præcipitarent morerentur, alios ipsa corrumperet: ex tanto autem numero nemo seruatus est. His causa interitus quidam Pseudopropheta fuerat, qui eo die prædicauerat in ciuitate quod eos in templum Deus ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enim à tyrannis tunc subornati Prophetę, populo denunciabant, vt expectarent Dei auxilium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem & custodiam fierent, spes retineret. Cito autem in aduersis homini persuadetur. Quòd si etiam malorum instantium liberationem pollicetur qui fallit, necessariò qui ea patitur, spei totus efficitur.

De prodigijs excidium Hierosolymę præcedentibus & præsagijs.

C A P. XII.

c Populi excacatio.

DEnique ^c miserabilis populus, illis quidem ^d fallacibus Deumq. calumniantibus, credulus erat. Certis ^d verò prodigijs & futuram solitudinem prænuntiantibus, neque attendebant animo, neque credebant, sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulauere: modò ^e cum supra ciuitatem sidus stetit simile gladio, & per annum perseuerauit cometes: modo ^f cum ante defectionē primique belli motus ad diem festum Azymorum populo conueniente (octauus autem dies erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, circum aram

d Primum prodigium.

e Cometes

gladio simile

f Secundum

prodigium

lumen clarif-

simum circulo

aram & id-

plum nocturnum

effulget.

An. mundi
4034.

A Christo
maro 72.

a Tertium
prodigium,
bos agnum
in medio fa-
niparis.

b Quartum
prodigium,
ante templi
porta sponte
sepe aperit.

c Quintum
prodigium,
cursus, & ar-
mata acies
tranantes
nubila.

d Sextum pro-
digium, vox
in intimo
templo.

e Septimum
prodigium,
Iesu plebei
ac rustici,
clamor &
moeror.

temque templum tantum lumen effulsit, vt clarissimus dies putaretur: & hoc vsq; ad mediam permanfit horam: quod imperitis quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorū verò peritis, prius quàm eueniret, statim diiudicatū est. Eodémq; a festo die etiam bos, cum ad hostiam duceretur, agnum in medio fani peperit. Orientalis b autem porta interioris templi, cum esset enea atq; grauiissima, & sub vesperam vix à viginti viris clauderetur, serisq; ferro vinctis obleraretur, pessulósque altos haberet in saxum limen demissos, vno perpetuo lapide fabricatū, visa est noctis hora sexta sponte patefcere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixque eam potuit claudere. Verū & hoc iterum ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum nanque bonorum portam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores verò templi tutamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse portas aperiri: solitudinēque illo ostento signari inter se pronunciabant. Post dies autem festos diebus paucis, vicesimo primo die mensis Maii visio quzdam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignaz prazfagiis secutz fuissent. namq; e ante solis occasum visi sunt per inane ferrei currus totis regionibus, & armatz acies tranantes nubila, & ciuitati circumfusx. Festo d autem die, quam pētecosten vocant, nocte Sacerdotes intimū templum more suo ad diuinas res celebrandas ingressi, primum quidē motum, quendāmq; strepitum senserunt: postea e verò subitam vocem audire, quz diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidā, filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quàm bellum

bellum

Bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atq; opulencia, cum ad festum diem venisset, quo ategias in honorem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repentè exclamare cepit: *An. mundi 4034. A Christo nato 72.*

Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox à quatuor ventis; Vox in Hierosolymam & templū: Vox in maritos nouos nouasq; nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atque hæc interdū noctūque clamitans omnes ciuitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorū insigniū, aduersum omen indignè ferentes, corripuēt hominē, multisq; verberibus afficiunt. Ille autē neq; pro se nec ad eos qui se multabant, secretò quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseuerabat. Magistratus autē rati, quod erat verū magis diuinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsque ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquā fuit, neq; lachrymauit: sed vt poterat inclinās maximè flebiliter vocem ad singulos iētus respōdebat: Væ væ Hierosolymis. Albino autē interroganti (is namq; iudex erat) quis esset, vel vnde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miserę ciuitatis, donec eum Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli vsque tempus neque adibat quenquam ciuium, neque loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Væ væ Hierosolymis querebatur. Sed nec imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos multaretur, nec victum offerentibus benè dicebat. Sola verò eius responsio ad omnes erat triste præsagium. Maxime autē diebus festis vociferabatur: idq; per annos septē & quinq. menses continuos facies, neq. voce rauior fuit, neque delassatus est, donec obsidionis tēpore ipsa re perspectis auguriis ipse quieuit. Supra murū enim circūiens

a Iesu per annos septē & quinq. menses vociferatur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.
a Iesum in
muro lapis
tormento
missus peri-
mit.

Iterum, Vx vx ciuitati ac phano populo voce maxima clamitabat. Quum autem ad extremū addidisset, vx autem mihi, lapis tormento missus eum statim peremit, animamque adhuc illa omnia lugentē dimisit. Hæc si quis reputet, profectò inueniet, Deum quidem hominibus consulere, modisque omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dimentiam suam malis voluntariis interire, quandoquidem & Iudei post Antoniam captam quadratum phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac templum, si fanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maximè eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, idem in sacris libris inuentum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus impe-

b Iudæi si- rium. Id b enim illi quidem quasi proprium ac-
gna pro sua ceperunt, multique sapientes interpretatione
libidine in- decepti sunt. Hoc autem planè responso, Ve-
terpretantes spassiani designabatur imperium, qui apud Iudeā
patria exci- creatus est imperator. Sed enim homines fatum
dium, sibiq; vitare non possunt, etiam si præuiderint. At ve-
perniciem id hi signorum quædam pro sua libidine inter-
accersunt. pretati sunt, alia contempserunt donec patriæ ex-
cidio suæque perniciæ, eorum iniquitas confu-
tata est.

De imperio Titi, & sacerdotum interfensione.

CAP. XIII.

e Dimidio
preco pon-
dam auri ve-
nit.

Romani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itémq; omnibus circū locis ardētibus, signa in fano reposuere cōtra portā orientālē: hīq; ibi sacrificio celebrato, maximis cū clamoribus declarabant Titū Imperatorē. Vsq; adeò verò præda satiati sunt milites vniuersi, vt. c in Syria dimidio quā pridem fuerat

Fuerat precio pondus auri veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in templi pariete perdurarent, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque fatebatur. Sed à vbi illi tam ætatis quam necessitatis miserti, dedere ei, dexteram, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec cum quisquam custodum assequi valuit, sed eius perfidix maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet, atq; ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem propter ætatem, maximè pueri, qui decepti fuerant, mirabatur. Quintæ verò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & ad Titum perduci, ut salutem sibi consideret orabatur. Ille autem venit quidem tempus illum præterisse, sed perisse verò id cuius eos gratia meritò conservasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello undiq; tenebantur, circumdatis autem nusquam erat fuge copia. Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum seruare cupiens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatiores factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xystum erant portæ, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum utrinque densi astabant: Iudæi quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani verò ad Cæsarem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiâ & sagittas cōcinerent

*Ann. mundi*4034. *A**Christo nato*

72.

a Dolm pue-

72.

*b Sacerdotes**veniam**petunt, Ti-**tum verò du-**ci homines,**ad supplicium**iubet.**c Seditiosi**Titum ad**colloquia**prouocant.*

An. mundi

4034.

*A Christo nato 72.**a Tui ad**Iudaeos per interpretem oratio.**b Iudaei contra Romanos ipsorum excitavit humanitas.*

adhibitoq. interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui coepit, Etiamne a saturati estis patriæ malis, o viri? quibus neq. virtutis nostræ, neque infirmitatis propriæ venit in mentē: sed inconsulto impetu ac furore perditis populū & ciuitatem simul ac templū, ipsi quoque iussu perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter debellauerat, nouas res affectare non destitistis, deinde etiam bellum apertum contra Romanum populum extulistis: utrūne multitudine freti? atqui parua manus vobis Romani exercitus satis restitit. Auxiliorum fide? Et quæ gens imperio nostro libera, Iudæos præ Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis seruire Germanos Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus atque obstaculum: quo septi Britanni, adorant arma Romanorum. Animorum obstinatione, vel astutia ducum? Atqui etiam Carthaginenses captos esse noueratis. Itaque b vos contra Romanos ipsorum excitauit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus possidendā, & gētiles imposuimus Reges, deinde leges seruauimus patrias, & viuere nos non solum discretos, sed cum aliis etiā vestra voluntate concessimus: quodq. maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permisimus: eaque offerentes neque monuimus, neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini ditiores, nostræque pecunia vos contra nos instrueretis. Ergo tātis bonis affecti, satietatē in eos qui hæc vobis præstiterant, extulistis, & immitium exemplo serpentium virus blandientibus infudistis. Esto, Neronis negligentiam cōtempnistis, & veluti ruptum aliquod membrum siue contractum alias, malè quieti in maiore vicio detegit estis, & ad spes improbas etiam cupiditates

immodicas

immodicas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à vobis ob ea quæ in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret. Deniq. cum deberet, si depopulanda nationis causa venisset stirpem vestram petere, atq. hanc delere ciuitatē, Galilæam & circa eā loca vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc erus humanitas infirmas videbatur, nostræque lenitate aluistis audaciam. Et Nerone mortuo fecistis quod nequissimi solent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciā præsumpistis: meq. ac patre meo digressi ad Ægyptum, ad struendum bellum tempus illud utile putauistis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiā duces humanissimos fueratis experti. Deniq. ubi ad nos cōfugit imperiū, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulātibus exteris nationibus, ecce iterū hostes Iudæi: & legatione: quidē à vobis trans Euphratem vsq; , nouarum rerum gratia missæ, murorum autem noui ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio, & bellū intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decent. Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tristibus ad ciuitatē venire, lætabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellū rogabam, vos desistere, pugnātibz aliquandiu parcebā. Sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidē seruauī confugientibus, multos captiuos miseratus, verberibus vrgentes bellum coercui, muris vestris machinas inuitus admoui, semper cædis vestræ cupidos milites cōtinui. Quoties vicini, toties vos ad pacem tanquam victus prouocaui. Cū propē ad templum accessissem, consilio iterum legis belli oblitus parcere vos propriis sanctis orabam, templūque seruare, data vobis exendi copia & fidē salutis: vel ēt pugnare

Ann. mundi
 4034. A
 nato Christo
 72.

An mundi

4034.

*A Christo**maro 72.*

alio tempore si velleris, in alio loco facultatem praeberi. Ista omnia spreuistis, & templum manibus vestris incendiistis. Deinde sceleratissimi nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale conseruetis quale periiit? Qua vosmetipsos salute dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices assimularis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum verò periiit, mihiq; subdita est ciuitas: in manibus autē meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini? Non contendam cum pertinacia vestra. Proie-

*a Titum Iu-**dan proie-**ctis armis,**traditisque**corporibus**vitam indul-**get.**b Iudaei à**Tito fidem**accipere re-**susant.*

ctis^a autem armis, traditisque corporibus, vitā vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, domi- nus mitis vultus grauiora, cetera mihi seruo. Ad hanc illi responderunt, fidem quidem se ab eo minimè posse accipere; nam iurasse nunquā id esse facturos: exeundi verò per munitiones, qua murum seperat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinem, ipsisque oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, victorum sibi condiciones ponerent, declarari quidem his iussit voce praeconis, ne vterius ad se profugerent, neve fidem sperarēt: nulli enim esse parcendum; cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, salutē suā consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturū. Militibus^c autem diripere ciuitatem, atq; inflammare permisit. Illi autem ipso quidē die nihil egerunt, postero autem die Archium, & Acram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succendere: & progrediebatur ignis vsque ad Helenę regiam, quae in media erat Acra: nec minus ciuitatis mortuis plenę vicī domusq; ardebāt. Eodem die Izatae Regis filij, & fratres, cumque his multi

*c Ciuitatem**militēs in-**flamman.*

multi nobiles ex populo congregati, ut fidē sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquā ceteris omnibus iratus erat, mores^a tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tūc quidem omnes in custodia habebat. Regis autem filios ac propinquos postea victos Romam perduxit, fidem obsidum præstaturus.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.
a Cæsari
mores non
mutauit.

*De prada seditiosorum, & successione inter-
rioris ciuitatis.*

CAP. XIII.

Seditiosi^b autem ad domum regiam profecti, ubi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerāt, & Romanos hinc pellunt: & omnibus popularibus qui eō conuenerant propē ad octo millia, & quadringentos occisis, pecuniam etiam diripere. Viuos autem duos Romanos milites cepere, vnum equitem, alterū peditem. & peditem quidem interfectum per omnem traxere ciuitatē, velut vno corpore omnes Romanos vlciscerentur, eques verò quiddam his quod saluti foret, suadere pollicens, deditur ad Simonem, cūque ibi quæ diceret nō haberet, Ardala: cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autē eum reuictis post terga manibus, oculisque fascia obstructis, in conspectum Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Verū ille dum gladium Iudæus educeret, ad Romanos refugit. Hūc^c Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignū verò esse Romanorū militem indicauit, quia viuos fuerat captus: & armis ablatiis eū agmine pepulit, quæ res prudēti viro grauior esse morte videbatur. Postero autem die Romani, vel sis in fugā ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Siloam vsque igni tradidere. & oppidū quidem gaudebāt absūmī, rapinis verò

b Seditiosi
ad domum
regiam pro-
fecti, pecu-
niam diripi-
unt.

c Pater Ro-
mani mili-
ta ab Iu-
dæis capiti.

An. mundi

4034.

*A Christo**nato 72.**a Iudai in**media cala-**mitate arro-**guntur.**b Iudai Ro-**mani sese**tradere vo-**lunt, nec**pugnare in**eo in aquo**possunt.**c Tyranno-**rum ac latro-**nis spes ulti-**ma in clo-**ac sita.**d Rapina**ac cades in**cloacis.*

carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem civitatem recedebant. Erant ^a namque illis malorum quidē nulla poenitudo: arrogantia autē tanquā in rebus secundis. Denique ardere civitatem latis vultibus aspicientes, alacri voto mortē se expectare dicebāt, quod perempto populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostib. relicturi. Sed tamen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquiis civitatis obsecrando laborabat. Sed multa quidem in eorum crudelitātē atque impietatem locutus, multa verō pro salute adhortatus, nihil amplius quā elusus est: quia ^b neq. se tradere propter iurandum patiebantur, neque pugnare cum Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumvallati: cædisq. insuper consuetudo dextras commovebat. Dispersi autē per civitatē, per ruinas latitabant, profugere parati insidiantes. Multi autē capiebantur, omnesque interficiebantur. nam propter inedia fugere non valebant, mortuos autem canibus proiciebant. Omne autē percundi genus, fame leuius videbatur: aded ut ad Romanos quæque sine licentia, etiam desperata misericordia, tamen fugerent: atque in seditiosos à cæde non cessantes, spontē inciderent: nullusque in civitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones confecerant, & cadaveribus eorum plena erant, qui alimentorum penuria vel seditione perierant. Tyrannos ^c autē fouebat, factionemq. latronum, spes ^d ultima sita in cloacis: quod si fugissent, minimē inueniri posse arbitrabatur: sed peracto excidio post Romanorum digressum prodire ac fugere cogitabant. Id autē planē illis erat somniū. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tūc ^d quidē subterraneis freti, plura quā Romani

mani concremabant, & qui ex incendiis fugientes in cuniculos descendissent, eos improbè neceabant itémque spoliabāt. Quinetiā cibum sibi reperissent, concretum sanguine rapientes, deuorabant. Erat autē inter se illis iam rapinarū causa bellum, cōsque putauerim, nisi excidio præuenti essent, nimia crudelitate mortuorum quoque corpora degustaturos fuisse.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confusum aliqui Iudæorum ad Titum.

CAP. XV.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, ut sine aggeribus superiorem caperet ciuitatē in prærupto vndique loco sitam distribuit operibus militem vigesimo die mēsis Augusti. Erat autem transuectio materiz difficilis omnibus, ut dictum est, circum ciuitatem vsque ad centesimum stadium in priorum aggerum exstructionem detonsis. Quatuor quidem legionum opus in occidentali parte ciuitatis contra aulam regiam erigitur, auxiliariū verò manus, & cætera multitudo xystum versus, ac pontem & Simonis turrim, quam cum Ioanne bellum gerēs, pro castello sibi ædificauerat. His autē diebus, Idumæorum duces clam congregati, consilium de sui traditione cepere: missisque ad Titum quinque, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille verò tyrannos sperans esse cessuros Idumæis abstractis, quoniā belli pars videbātur, serò quidē, veruntamen vitam his pollicitus, legatos remisit. Discessum autē parantibus Simon præsensit, & eos quidem, qui ad Titum perrexerāt, quinque viros statim occidit: duces verò, quorū nobilissimus erat Sossæ filius Iacobus, correptos in custodiam coniicit. Nec multitudinem Idumæorum

*a Idumæis
duces etiam
congregati,
consilium de
sui traditio-
ne capiunt.*

An. mundi

4034.

A Christo

3410 72.

morum, abductis rectoribus quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non poterant.

Quamvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem suscipiebantur à Romanis, quòd Titus nimia lenitate priora praecepta neglexerat, ipsique milites iam spelueri, & satietate, caedibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quenque pretio venundabant. Cum multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, quanquam voce praconis edixerat, ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas educerent, tamen hos quoque recipiebat, appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidē multitudo venit. Ex ^a populo verò servati sunt plus quàm quadraginta millia, quos imperator quomodo cuique gratū erat, dimisit. Iisdem autem diebus, etiam sacerdotū vnus, filius Thebuthi, nomine Iesus, accepta fide salutis à Cæsare, ut de sacris donariis quadā traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant posita, similia, mensæque & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & gravissimo facta. Tradit etiam vèla, & Pontificum indumenta, cum gemmis. & vasa multa sacrificio comparata. Quin ^c etiam custos sacrae pecuniae comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotū ostendit: multamque purpuram & coccum, quæ ad vsum reposita catapetasmatis servabantur. Cum quibus aliquantum cinnami erat, casiarum pigmentorumque aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita autē sunt ab eo & ex aliis opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorū

gratias

a Ex populo

40. millia

servati.

b Iesus sacerdos The-

buthi filius.

c Phineas

sacra pecu-

nia custos

compreh-

sus.

gratia, licet vi capto, vt transfugæ tamen data
est venia.

De occupata reliqua parte ciuitatis.

C A P. XVI.

I AM verò perfectis aggeribus, Septembris mē.

Isidie septimo, qui erat à cœpto opere octa-

uus & decimus dies. Romani quidē machinas

admonebant. Seditiosorum a uē alij, qui ciui- a *Seditio-*

ratē desperauerant, muris relictis in Actā rece- rum alij in

debant, alij se in cloacas demittebant: multi di Acram re-

sposti prohibebant eos qui arietes applicarent: cedunt, alij

hoc autem superabant multitudine ac virtute se in cloacas

Romani: quòdque maximum est, læti mœstos demittunt.

atque iam debiles. Cùm autem pars esset aliqua

muri subrura, nonnullæque turres arietibus pul-

satæ cecidissent, statim quidem propugnatores

earum diffugiunt: timor b autem etiam tyrannos c *Timor &*

nos necessitate maior inuadit, nā & prius quā corper tyrannos

transgredierentur hostes, torpore tenebātur, & norum.

ad fugiendum suspensū erant. Videres autē pau-

lo antē superbos, & factis impiis arrogantes, ita

tunc humiles esse ac tremere, vt miseranda es-

set, quanquam in nequissimis, tantā mutatio-

Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœ-

nia cingebantur, inuaso atque perrupto, custo-

des pellere, atque egredi: cùm verò, quos antea

fideles habuerant, nusquam viderent, fugiebāt

quò quemque necessitas impulsisset. Adeuntes

autē alij, cùm totum ab occidente murum sub-

uersum esse nunciarent, alij subiisse Romanos,

ac etiam propinquare se querentes, alij etiam

videre hostes in turribus affirmarent: metu fal-

lente conspectum, in ora prostrati: pro sua de-

mentia querebantur: ac veluti succisi neruos,

quā fugerent hæsitabant. Vnde & maximè quis,

& virtutē Dei perspexerit, cōtra iniustos, & for

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

An. mundi

4034.

A. C. n. s. s. o
nato 72.

a Tyranni se

metipsum in

sione pri

uant, ac spō

tē de turri

descendunt,

vnde vi nū

quem, sola

verò fame

sapi pōt-

gant.

b Romani

vrbis ac vi-

horis po-

tinnunt.

e Integra

mortuorum

familia, &

plena mor-

tuis tecta.

tunam Romanorum. Tyranni ^a siquidem semet ipsos tuitione priuare, ac sponte de turribus descendere: vnde vi nunquā, sola verò fame capi poterant. Romani verò qui tantum in muris inferioribus laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omnibus enim machinis tres turres validiores erāt, de quibus suprà memorauimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallē Siloam confugedescendunt, re. rursum autem vbi à metu paululum respiraund. vi nū uerunt, munitionem qua murus erat accinctus quem, sola ex ea parte petiere. Vñ autem infirmiori audacia, quàm necessitate (iam enim vires eorum labor, metus & calamitas fregerat) à custodibus recluduntur: & per diuersa disiecti, in cloacis delitescunt. Romani ^b verò muris potiti, signa in turribus posuere: & plausu atque læticia victoriam & cantu celebrabant, quòd principio finē belli multò senserant leuiorem. Denique sine sanguine murum nacti, nouissimum non esse credebant: cūque nullum reluctantē viderēt, pro incerto mirabantur. In angustias viarum strictis gladiis fusi, & quos cepissent interficiebāt nullo discrimine: domosque totas, cū omnibus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas ^c verò vastantes quæ prædæ causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plena mortuis tecta, quos fames confecerat, offendebant. Ipsum deinde horrentes aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo peremptos miserantes idem etiam circa viuos patiebantur. sed vnumquemque obuium transigendo, & angusta viarū cadaueribus obstruendo, totam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraque incensorum cædes extinguerent. Et occidentes quidem vespere cessabāt, nocte verò crescebat incendium.

incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quot bonis si vsa esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamē alia re tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem qua subuersa est, edidit. Intrō autem Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per demētiā deseruerāt. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemque magnitudine, subtilique lapidum compagine singulorū, quantūmq. paterent vel quantum erigerentur. Deo, inquit, planē adiuuante pugnauius, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eiusmodi cū amicis collocutus est, quos verō à tyrannis vinctos in castris repperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deleteret, murosque subuerteret, eas turrez fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante his potius fuisset, quæ capi nō potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnæque adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iubet interfici, reliquam verō multitudinem saluam esse. Illi autem cum his, quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: vegetos autem atque utiliores coactos in templum, in destinatū mulieribus ambitum concluderunt. Custodem autem his Cæsar apposuit vnū ex liberris, & amicum suum Prontonem, qui fortunam quam quisque meritus esset, decerneret. Ille autem latrones, quidem omnes, atque seditiosos, cum alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos, qui proterito atque formoso essent corpore, triū

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

a Ciuitatis
munitiones,
ac turrium
cautes, quos
tyranni per
dementiam
deseruerant,
insuperabi-
les.

b Fortuna
monumentū.

c Senes ac de-
biles Iudæi
trucidantur,
utiliores re-
seruantur.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.
a Iudaeis Ti-
tus distrin-
xit.

pho seruabat: ex residua multitudine septem & decem maiores annis, victos mittit ad Aegyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per prouincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & beltiis cōsumendos. Qui verò infra decimum & septimum annum etatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebantur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non praebeatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem prae multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum, & peremptorum.

CAP. XVII.

b Captiuorum
& per tem-
pus obsidio-
nis mortuo-
rum nume-
rus.

ET b captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septē millium comprehensus est numerus, mortuorum verò per omne tempus obsidionis vndecies centum millia. Horum plerique gentiles fuerunt, sed non indigenae: ab omnibus enim regionibus ad azymorū diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: Vbi primo quidē illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur. deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerāt enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem à Pontificibus petiit, ut si quo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cū dies festus adesset: qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora usque ad vndecimam hostias caedunt, per singulas verò contubernia non pauciorum quàm decem virorum sunt: solum enim edulāri non licet, multi etiam viceni conueniunt, hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quin-

quingentas numerauere. Fiunt autem, vt de-
 nos epulatores per singulas imputemus, vices
 centena ac septingenta millia, sancti omnes ac
 puri: nec enim leprosis siue vitiliginosis, aut se-
 mine fluentibus, quos gonorrhœicos vocant, ne-
 que mulieribus menstruo cruore pollutis, neq.
 aliis inquinatis participare sacrificia permette-
 batur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui reli-
 gionis causa venissent. Magna verò hæc multi-
 tudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen
 velut in carcerem tota gens fato conclusa est,
 & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. I-
 taq; surrexit omnem humanā, & diuinitus emis-
 sam pestem numerus peremptorum, quos par-
 tim palam occidere partim cepere Romani. Ri-
 mantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, a
 quos offendissent iugulabant. Inuenti autem
 sunt ibi quoque plus quam duo millia quorum
 alij manu sua, plures autem mutuis se vulne-
 ribus interfecerant, cum alios fames corrupisset.
 Fœdus autem corporum odor introeuntibus
 occubuerat, adeo vt statim multi recederent, a
 hujus plura habendi cupidine, congesta cadauera
 calcantes, se immergerent, multæ namque opes
 in cubiculis inueniebantur, neq; omnē viam
 lucri faciebat. Subducebantur autē multi, quos
 tyranni vixerant: nec enim in extremis à ci-
 delitate cessauerant. Vltus est autem Deus v-
 trunque meritò. Et b Ioannes quidem opp- b Ioannes
 sus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpè & Simon in-
 despexit, à Romanis dexteram sibi dari preca-
 tus est. Simon verò multa vi cum necessitate
 luctatus sicut infra designabimus, semet tradi-
 dit. Seruatus est autem alter triumpho. Ioannes
 autem vinculis sempiternis. Romani verò ex-
 tremas vrbis partes incendunt, multisque sub-
 uerunt.

Ann. mundi

4034.

A Christo

nato 72.

a Romani

cloacas ri-

mantes &

sepulchra e-

ruentes,

multas opes

inueniunt.

b Ioannes

& Simon in-

cloacis in-

uenit ad-

piuntur.

CAP. XVIII.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinquies autem prius capta, tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem Rex Asochæus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Solius captam urbem seruauere. Antea verò Rex Babyloniorum ea potitus excidit: post annos ex quo ædificata est, mille trecetos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananzorum dynasta qui patria lingua Iustus appellatus est Rex. Erat quippe talis. Ideoq; sacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primum ædificato, Hierosolymam ciuitatē vocauit, cum antè Solyma vocaretur. Chananzorum quidem populo Rex Iudeorum Dauid pulso, colēdam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, à Babyloniis euersa est. A Rege autem Dauide qui primus Iudeus in ea regnauit, vsq; ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centū septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, vsq; ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitiæ, neq; per totum orbē terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuuat, quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obsidionis fuit. Postquam verò quos occideret, quidve raperet, nō habebat exercitus, quod iratis animis omnia decrant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Cæsar totam funditus iam eruere ciuitatem ac templum: relictis quidem turribus, quæ præter alias

b Romanos
totam funditus
eruit omnia
ciuitatem
ac templum.

alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamme: murique tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiz causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamve munitissimam Romanorum virtus obtinuisset. Alium verò totum ambitum ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatum aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui nouas res mouere tentauerunt. Hierosolymis fuit: clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

De præmio militum.

C A P. XIX.

Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquare decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, vnde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, quod benenolentia erga se vtendo perseuerassent. Laudabat autem, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostiū multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia incōsulta, & immanitates efferæ aduersantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunā

An. mundi
4034. *M*
Christo nato
72.

a Titum magnam militum ait habere se gratiam, quod benenolentia erga se vtendo perseuerassent.

An. mundi opitulantem habuerint. Pulchrū quidem esse,
4034. A ait, illos etiā bello finem imponere, quod mul-
Christonate to tempore gestum sit. nec enim optasse his
72. quicquā melius, cum id ingrederentur. Hoc au-
 tē pulchrius atq. praelarius, quod duces Roma-
 ni & administratores imperij, ab his declaratos
 ac pramissos in imperiū cuncti libenter susci-
 piunt. & his quæ ipsi decrevere, standū putant,
 agentes his gratias, qui legissent. Mirari autem
 se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus ala-
 critatem habuit tardiozem. Et illis tamen, qui
 pro maiore vi clarius decertassent, vitāmq. suā
 condecorassent fortibus factis, & re bene gesta
 militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se ho-
 nores & præmia redditurum: nec vllum eorum
 qui plus alio laborare voluisset, iusta vicissitudi-
 ne cariturum, magnāque sibi huius rei fore
 diligentia, quod magis vellet honorare virtutes
 eorum, qui militiz socij fuissent, quā punire
 peccata. Confestim^a ergo iussit eos, quorū par-
 tes sunt, iudicare, quosrā scirēt fortiter aliquid
 in bello fecisse: & nominatim singulos appel-
 lans, præsentes collaudabat, quasi qui domesti-
 cis rectē gestis nimium lætaretur: & *b* coronas
 eis aureas imponebat, & torques lōgāsque hastas,
 & signa ex argēro tacta donabat, & vniuscuiusq.
 ordinem mutabāt in melius. Quin & ex manu-
 biis aurum & argentum, itēque vestes, aliam
 prædam largiter distribuebat. Omnibus autem
 ita donatis, ut quisq. se meritum præbuerat, vo-
 tisque cum vniuerso exercitu factis, magno fa-
 uore descēdit, vertitq. ^cse ad sacra pro victoria
 celebranda: magnāq. astante boum multitudine
 circum aras, immolatos omnes exercitui de-
 dit ad epulas, ipse verò cū honoratis per triduū
 lætatus, milites quidem alios quō quenque
 conueniret, dimisit. Hierosolymorum autem
 custo-

a Titum for-
tibus militi-
bis premia
pollicetur.

b Titum mili-
tibus prædā
largiter di-
stribuit.

c Titum sa-
cris pro vi-
ctoria cele-
brat.

custodiam decimæ legioni credit: neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duo-
decimam^a verò legionem, memor quòd Cestio
duce Iudæis cesserat, totam Syria pepulit: erat
enim olim apud Raphinæas, ad Meliten au-
tem, quæ sic vocatur, misit. Hæc ad Euphratem
in confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est.
duas verò sibi obsequi satis esse duxit, donec ad
Ægyptum perveniret, quintam & quintamdecimam
legiones. Deinde cum ad maritimam Cæsaream
cū exercitu descendisset, in eam magni-
tudinem multitudinem reposuit, captivosque ibi
asseruari præcepit, quòd ad Italiam navigare
tempus hyemis prohibebat.

An. mundi
4034. A
Christo na-
1072.

a Duodeci-
ma legio C-
estio ducis Iu-
dæis cessa-
rat.

*De navigatione Vespasiani, deque comprehensio-
ne & spectaculo die natalis
exhibito.*

CAP. XX.

PER^b idē verò tempus, quo Titus Cæsar ob-
sidionis causa apud Hierosolimam cōmo-
rabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rho-
dum transmittit. Hinc autem vectus triremibus
postquam omnes quas præternavigavit ciuita-
tes inuisit, ab his cum votis exceptus: in Græciā
ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapy-
giam delatus est, vnde iam terra iter agebat.
Titus^c autem ex maritima Cæsarea reuersus, in
Cæsaream quæ Philippi vocatur, aduenit, diu-
que ibi commorabatur, celebrans omnia genera
spectaculorū: multique in ea captiui consumpti
sunt; alij bestiis obiecti, alij autem caterua-
tim more hostium inter se depugnare coacti.
Hic Simonem etiam Giorz filium comperit,
hoc modo comprehensum. Iste Simon cū Hie-
rosolyma obsideretur in superiore ciuitate con-
stitutus, postquam muros ingressus exercitus

b Naviga-
tio & iter
Vespasiani.

c Spectacu-
la Cæsarea
celebrata.

An. mundi
 4034. *Christo nato*
 72.
 a Simon in
 cloacam se
 se demisit,
 nam suffo-
 dit, ac rursus
 emergere
 posse speras.

totam vastare civitatem coeperat, tunc fidelissi-
 mis amicorum ascitis, & lapidariis cum ferra-
 mentis eorum necessitati congruis, & alimentis
 quæ multis dieb. sufficere possent, unâ^a cū illis
 omnib. in quandam occultiore cloacam sese
 demittit. & quoad fossa patebat, illi progredie-
 bantur: vbi verò soliditas obstitisset, eam suffo-
 diebant, sperantes posse ulterius progressos tu-
 to emergere, atq. ita servari. Sed hanc expecta-
 tionem verâ non esse, rei periculum refellebat.
 Vix enim paululum fossores processerant, iamq.
 alimenta, quamvis parçè his vterentur, eos de-
 ficiebant: tunc igitur velut stupore posset Ro-
 manos fallere, albis tunicis, innexâq. fibula, ac
 chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex ter-
 ra editus vbi templum antea fuerat apparuit.
 Ac primo quidem obstupere qui eū viderunt,
 locisque suis manebant. deinde propius cum
 accessissent, quis esset percontati sunt. & id qui-
 dem Simon non dicebat. iubebat autem ad se
 ducem vocari, statimq. accersitus ab his qui ad
 eum cucurrerant, venit Terentius Rufus: namq.
 is rector militiæ relictus erat. Omnia autem ab
 eo veritate comperta, ipsum quidem vincitum
 custodiebat: Cæsari verò quemadmodum esset
 comprehensus, indicavit. Simonem quidem in
 ultionem crudelitatis, qua in ciues suos amarè
 ac tyrannicè fuerat usus, in potestate hostium
 quibus maximè inuisus erat ita Deus posuit, nō
 vi subditum eorum manibus, sed sua spontè ad
 supplicium adductum: propterea quòd pluri-
 mos ipse crudeliter interemerat falsis crimina-
 tionibus insimulatos, defectionis scilicet ad
 Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere
 nequitia, nec inualida res est iniustitia, sed quā-
 doque sui temeratores vlciscitur, & gravio-
 rem pœnam ingerit criminosis, cum iam se libera-
 tos

tos esse crediderint, eo quod non statim luere
 commissa. Id etiam Simon didicit, postquam in
 iras Romanorum incidit. Illius autē ascensus
 à terra, magnam etiam aliorum seditiosorum
 multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis de-
 prehendi. Cæsari autem maritimam Cæsaream
 reuerso victus Simon oblatus est. & illum qui-
 dem triumpho, quem Romæ acturus erat, ser-
 uari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalē
 diem clarissimè celebrabat, multam partem
 damnatorum eius honorari attribuens. Nume-
 rus enim eorum qui cum bestiis depugnarūt,
 quisque ignibus cremati sunt, & inter se digladi-
 atores perire, duo millia quingentos excessit.
 Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet
 mille modis illi consumerentur, minus esse sup-
 plicij. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autē est
 ciuitas Phœnices prouinciæ, colonia Romano-
 rum) & in hac quoque diutius demoratus est, maio-
 re vsus claritudine circa natalem patris diem,
 tam magnificentia spectaculorum, quam sum-
 ptibus alijs excogitatis, cum etiam captiuorum
 multitudo eodem quo antea modo periret.

An. mundi
4034.
A Christo
nato 72.

a Magna se-
ditiosorum
multitudo
in cloacis
deprehensa.

b In specta-
culo Cæsa-
rea 2500.
Iudas pe-
ruit.

c Titus Ve-
spasiani na-
talem cele-
brat.

De calamitate Iudæorum apud Antiochenſes.

C A P. XXI.

EVenit autem per idem tempus, Iudæos qui
 apud Antiochiam reliqui erant, acerba &
 exitiosa pericula perpeti, concita in eos Antio-
 chensium ciuitate, tam propter criminationes
 illatas eis in præsentia, quam propter ea quæ
 fuerant non multo ante commissa, de qui-
 bus necessarium mihi videtur pauca prædicere,
 ut etiam quæ postea gesta sunt, consequenti nar-
 ratione referamus. Iudæorum autem namque gens mul-
 tū quidē totius orbis indigenis asseminata est.
 Plurimum autem Syris vicinitate permixta

d Iudæo-
rum multū
totius orbis
indigenis as-
seminata.

An. mundi
4034. A
Christo nato
72.

præcipuè apud Antiochiam versabatur, præter
magnitudinem civitatis, maximè verò his libe-
ram domiciliij facultatè Reges, qui post Antio-
chum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus
quidem, qui Epiphanes dictus est, vastatis Hiero-
solyms templum spoliauit. Qui verò post eū
regnum assecuti sunt, quicquid æneum in do-
nariis fuit, hoc Iudæis apud Antiochiam degē-
tibus reddidere, in eorū synagoga dedicatum.
concesseruntque vt pari cum Græcis in re ciuita-
tis vterentur. A secutis quoque postea Regibus
eodem modo tractati & multitudine profece-
re, & extruditione itémque magnificentia mune-
rum templum clarius reddidere: semperq. reli-
gione sibi sociantes magnam paganorum mul-
titudinem, etiam illos quodammodo sui partē
fecere. Quo tempore autem bellum fuerat con-
clamatum, & recens in Syriam Vespasianus
delatus est nauigio. Iudæorum verò odiū apud
omnes pullulabat, tūc a vnus eorum Antiochus
quidam plurimum patris causa honorabilis: e-
rat enim princeps apud Antiochiam Iudæorum
cum Antiochenſium populus concionaretur in
theatro, progressus in medium, patrem suum &
cæteros deferrebat, insimulans eos quod vna no-
cte totam ciuitatem incendere statuisſent, & ve-
lut huius consilij participes quosdam hospites
Iudæos tradidit. His autē auditis, populus iram
cohibere non poterat: sed in eos quidem qui
traditi fuerant, ignem iussit afferri: statimq. om-
nes in theatro concremati sunt. In multitudinē
verò Iudæorum properabat irruere: si eos cele-
riter vlti essent, patriam suam seruatum iri exi-
stimantes. Antiochus autem iracundiam magis
accendere, mutatz voluntatis argumentum,
quodq. Iudæorum mores odisset, exhibere se
credens, si paganorū ritu sacrificaret: idēq. iussit

& cæte-

Antiochus
Iudæo se-
ditiosum ma-
gna calami-
tatis in An-
tiochia au-
tor.

& ceteros compelli facere: tenuendo enim ma-
 nifestos insidiatores fore. Huius autem rei pe-
 riculo ab Antiochensibus facto, pauci quidem
 consenserunt. alij verò qui noluerunt, perem-
 pti sunt. Antiochus^a autem accepit à Romano-
 rum duce militibus sèuius instabat suis ciui-
 bus; nequàquam eàs die septimo ab opere ces-
 sare permittens. sed omniacogens facere, quæ
 diebus aliis agerent. Tàmque^b validam neces-
 sitatem imposuit, vt non modò apud Antiochiã
 septimi diei feriz soluerentur, sed ab hoc ex-
 ordio in cæteris quoque ciuitatibus ad breue
 similiter tempus fieret. Iudæis^c autè apud An-
 tiochiam tunc eiusmodi mala perpeffis, altera
 diuina calamitas accidit: de qua narrare conati,
 hæc quoque persecuti sumus. Nàmque quod
 quadratum forù exatè consigit, & archiua mo-
 nimentorum; receptacula publicorum, itém-
 que basilicas, vixque ignis inhibitus est super
 omnem ciuitatem magna nimis vi ruens, huius
 facti Antiochus Iudæos accusat & Antiochen-
 ses, quos scilicet si his infesti antea nò fuissent,
 recenti tamen ex incendij tumultu facile calu-
 nia perpulisset, multò magis ex antea factis fidem
 habere dictis suis persuasit, vt penè se vidisse
 ignem à Iudæis inicii arbitraretur: & tanquã
 furore correpti magno cum ardore cuncti ad-
 versus eos qui accusabantur, impetum face-
 rent. Vix autem motus eorum potuit reprimere
 Collega adhuc iuuenis legatus postulans sibi
 hancque Syriæ Cæsennium Prætorum iam quidem
 Vespasianus ad eam miserat, nondum autem
 ille peruenerat. Habita verò diligenti quæstio-
 ne Collega reperit veritatem. & eorum quidem
 Iudæorum quos Antiochus accusauerat, nemo
 conscius fuit. omne autem facinus ad
 Antiochum pertinet.

Anno mundi
 4034.
 A Christo
 nato 72.

a Antiochus
 suus ciuibus
 perfidus.

b Antiochus
 septimi diei
 feriz Iudæis
 interdixit.

c Iudæis a-
 pud Antio-
 chiam alte-
 ra calami-
 tas accidit.

d Homines
 quidam no-
 centissimi
 necessitate
 forum &
 scripta pu-
 blica com-
 misere erant.

An. mundi homines quidam nocentissimi necessitate de-
 4034. *A* bitorum: rati quod si forum & scripta publica
Christi natus concremassent, exactione liberarentur. Iudæi
 72. quidem pro suspensis criminationibus futura
 expectantes, magno timore fluctuabant.

*Quomodo Vespasianum rediunt, à Romanis
 excepim est.*

C A P. XXII.

a Urbs Ro- Titus² autem Cæsar à patre sibi allato nup-
ma summa cio, quod vniuersis quidem Italiz ciuita-
um alacri- tibus desiderabilis peruenisset: maximè verò,
tate & cla- quod urbs eum Roma, summa cum alacritate
ritudine Ve- & claritudine suscepisset, in maximam læt-
spasianum tiam voluplatemque translatus est, cuius de eo
suscepit. ita, ut sibi erat suauissimum liberatus. Vespasianum enim etiam longè absentem, omnes homines Italiz voluntatibus ut præsentem colebant: expectationem suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducentes, & omni habentes necessitate liberam erga illum beneuolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum conigissent, oprabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumque gestorum maturitate decoratum, cuius præsentiam sciebat soli salutis subiectorum commodaturam: & populus malis intestinis sollicitus, magis eum venire cupiebat: tunc se calamitatibus quidem pro cæso absoluumendum esse confidens, anti quam verò libertatem cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maximè bellorum per illum patrum nouerant magnitudinem, imperitiam verò aliorum dum experti atque ignauiam, magna quidem se opta-

se optabant turpitudine liberati. cum verò qui
 se & seruire & honestare solus posset, reci- *An. mundi*
 pere precabantur. Cum a verò hac beneuolen- *405. A*
 tia diligeretur ab omnibus, honore quidem *Christo nato*
 praecipuis viris vltterius expectare intolerabile *73.*
 videbatur, sed cum longissimè ab vrbe Roma *24. Hispan*
 conuenire ante properabant. Nec tamen quis- *no Romani*
 quam moras eius conueniendi ferebat, sed ita *obuiam pro-*
 simul omnes effundebatur, & vniuersis facilius *cedunt.*
 & promptius ire quàm manere videbatur, vt e-
 tiam ciuitas ipsa tunc primum inter se incun-
 dam sentiret hominum charitatem. Erant au-
 tem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi
 verò cum appropinquare indicaretur, quàmque
 mansuetè singulos suscepisset, qui praecesserant,
 nunciatum est. omnis iam reliqua multitudo
 per vias cum coniugibus & liberis praestola-
 bantur: & quò transiens aduenisset videndi e-
 ius voluntatem, vultusque lenitatem omnium
 generum vocibus prosequèbantur, benemeri-
 tum & salutis datorem, solàmque dignum Ro-
 manorum principem appellantes. Tota verò ci-
 uitas veluti templum erat, fertis atque odoribus
 plena. Cum verò vix per circumstantem multi-
 tudinem in palatium venire potuisset, ipse *b Titus ad-*
 quidem penetibus diis aduentus sui gratulato- *nem sui*
 ria sacra celebravit. Vertunt autem se ad epulas *gratulo-*
 turbae, perque tribus & cognationes & vicinias *via sacra*
 coniuia exercentes, Deo libabant, & ab eo pre- *celebrat.*
 cabantur ipsum Vespasianum quàm plurimum
 temporis in Romano imperio perseuerare, &
 filium eius, & qui ex his nascerentur seruati
 inexpugnabilem principatum. Vrbs quidè Ro-
 mana Vespasiano ita suscepto, statim maxima
 felicitate crescebat.

*a Defectio-
nis Germa-
norum &
Gallorum
ab Romanis
causa.*

*b Civilis
Germanos
ad sobrieta-
tem cogis.*

ANTE hæc verò tempora, quibus Vespasia-
nus quidem apud Alexandriam erat, Titus
verò Hierosolymā obsidebat, magna pars Ger-
manorum ad defectionem mota est: quibus et-
iam Gallorum proximi conspirantes, magnam
spem contulerant, quod etiam Romanorum
dominio liberarentur. Germanos autem desi-
cere velle bellumque inferre, sustulit primo
naturæ bonis consiliis vacua, parua spe appetens
periculorum, deinde odium principum, quo-
niam solis sciunt gentem suam vi coactam ser-
uire Romanis: nec non equidem maximam
tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent
Romanum imperium crebris imperatorum mu-
tationibus intestina seditione turbari, omnem-
que his subditam orbis terræ partem pendere
se autare cognoscerent, hoc sibi optimum tem-
pus ex illorum rebus aduersis atque discordiis
oblatum, esse putauerunt. Id autem consilium
dabant, & hæc eos spe decipiebant, Classicius qui-
dam, & Civilis, ex eorum potentissimis: qui po-
lim quidem res novas cupiebant: occasione au-
tem inducti, suam sententiam prodidere. Iam-
que alacriter affectæ multitudinis periculum
facturi erant: verum maxima parte Germano-
rum defectionem pollicita, & cæteris fortasse
non dissentientibus, veluti quadam diuina pro-
videntia, Vespasianus ad Petilium Cerealem,
qui pridem Germaniam rexerat, litteras mittit,
quibus eum consulem declarauit, iussitque ad
Britannias administrandas proficisci. Igitur ille
quod iussus erat apertis, audita rebellionē Germa-
norum, eos iam congregatos aggressus magna
clade affecit, depositaque amentia ad sobrieta-

tem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non *An. mundi*
peruenisset, tamen haud multo post erant sup- *4035.*
plicia luituri. Nam ut primum defectionis eorū *A Christo*
nuncius allatus est Romam, ^a Domitianus Cæsar *naio 73.*
hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset *a Domitia-*
(nam admodum adolescens erat) tantæ rei ma- *nu Titus fra-*
gnitudinem suscipere non detrectauit: sed à pa- *ter.*
trē habens ingenitam fortitudinem, & supra æ-
tatem exercitatus, ilico tendebat in Barbaros.
Illi autem expeditionis fama perculsi, ei se per-
miserunt: lucrum hoc ex ea re maximum nacti,
ut sine clade pristino iugo subiicerentur. Omni-
bus ergo circa Galliam ut oportuit ordinatis,
ne facile rursus vnquam turbarentur, Domitia-
nus clarus atq; insignis, ætatem superantibus fa-
ctis, & patrium decus afferentibus, Romam re-
greditur. Cum supradicta verò Germanorum de-
fectione, iisdem diebus etiam Scytharum cōue-
nit audacia. Nam ^b qui appellantur Sarmatæ, *b Scytharū*
maxima multitudine clam transgressi flumen *& Sarmatæ*
Istrum, violenti atq; sauisissimi propter inopina- *rum impe-*
tum impetum multos Romanorum quos in præ- *tiu in Roma*
fidiis offendere, interficiunt: & consularem le- *gati.*
gatum Ponticum Agrippam, qui fortiter his ob-
stans pugnaverat, occidunt: proximāsq; regiones
totas ferendo, atq; agendo, omnīq; incenden-
do peruegabatur. Vespasianus autem hoc facto,
& vastitate præsiæ cognita, Rubrium Gallum
mittit pœnas de eis sumpturum, à quo multi
quidem in præliis trucidati sunt. qui verò salui
esse potuerunt, cum timore domū refugere. Hoc
autem bello magister militum finito etiam fu-
tura temporis cautioni consuluit. Pluribus enim
& maioribus præidiis loca circundedit, ut om-
nino Barbaris esset impossibilis trāsitus. In Mo-
sa quidem ea celeritate debellatum est.

PRinceps ^a verò Titus aliquandiu quidem a Titu per Beryti commorabatur, ita vt diximus: inde omnes Syria autem reuersus, & per omnes quas obiret Syrię ciuitates ciuitates magnificentissima celebrans spectacula, Iudeorum captiuis ad ostentationem clarissima spe- dis eorum abutebatur. Conspicit autem in itinere flunium cognitione dignissimum. Is fuit medius inter Arcas & Raphanęas Agrippę regni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cum sit quādo fuit plurimus, neque meatu segnis, tamen interpositis sex diebus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur: atque hunc ordinem semper eum obseruare pro certo compertum est. Vnde ^b etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudeorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis ^c autem Antiochenisim populus postquam Titum aduentare cognouit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non sustinebat. omnes autem obuam ei pergere properabant, & vsque ad tricesimum vel eo amplius stadium progressi, non modo viri, sed etiam feminae cum pueris expectabant. Et cum appropinquantem vidissent, ex utroque via latere stantes dextras cum salutatione tendebāt: multisque fauoribus exultantes cum ipso reuertebantur. Crebro ^d autem inter omnes alias laudes precabantur, vt Iudeos expelleret ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis indulgit, sed otiosè quę dicebantur audiebat. Incerti autem quid sentiret, quisve facturus esset, Iudei magno & atroci metu tenebantur. Nec enim

^b Sabbaticus flunium.
^c Titi ad Antiochiā aduentum.

^d Censū contra Iudeos ad Titum process.

enim commoratus est Antiochia Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quò Missi etià ab Rege Parthorum Vologeso venēre, auream ei ferentes coronam quod Iudæos vicisset. Eaque suscepta etiam cōmuniū exhibuit regiis, atque ita Antiochiam remeavit. Senatu verò & populo Antiocheni multum petentibus ut in theatrum veniret, ubi omnis eam multitudo præstolabatur, humanissimè paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebrò postulantibus expelli ciuitate Iudæos, ingeniosè respondit, patriam eorum dicens, quò expellendi fuerant interiisse, nullūque iam esse locum qui eos reciperet. Unde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenes, quòd priorem impetrare non potuerunt. Aneas enim tabulas eum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia Iudæorum. Sed ne id quidem Titus annuit. verum in eodem statu relictis omnibus quæ habebant apud Antiochiam Iudæi, ad Ægyptum inde discessit. Iter autem agendo cum ad Hierosolyman venisset, tristēque solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini compararet, dissectorum operum magnitudinem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur a excidium ciuitatis, non sicut alius fecisset exultans, quòd talem ac tantam funditus excidisset, verum multa imprecans seditionis auctoribus, & qui hanc pœnam ei inferre coegesse: ita certus erat, quòd nunquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex magnis enim diuitiis, non minima usq; pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim eruebant Romani, plura verò captiuis indicantibus auferebant, aurum atq; argentum, aliæque instrumenta pretiosissima, quæ domi-

Ann. mundi
4035. *A*
Christo nato
73

a Titus Hierosolyma excidium misera ur.

b Romani ex magnis diuitiis non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim eruebant Romani, plura verò captiuis indicantibus auferebant, aurum atq; argentum, aliæque instrumenta pretiosissima, quæ domi-

4016. *si propter incertam belli fortunam terræ cō-*
didere. Titus autem propositum iter ad Agy-
ptum tendens immensa velociter solitudine,
peruenit Alexandriam: decretōque ad Italiam
nauigare, cum se duz legiones comitarentur, v-
tranque vnde venerant remisit: quintam qui-
dem in Mœsiam, quintam verò decimā in Pan-
noniam. Captiuorum^a autem duces Simonem
& Ioannem, & alios numero septingentos viros
electos, tam magnitudine corporum quàm pul-
chritudine præstantes, ilicò ad Italiam porta-
ri præcepit, cupiens eos in triumpho tradedere.
Peracta verò navigatione pro voto, similiter
quidem Romam eo suscipiendo erat affecta,
& occursum exhibuit ei quos patri. Claritudinē
verò Tito pater attulit, qui venit obuiam, eum-
que suscepit. Multitudini autem ciuium diui-
nam quandam lætitiā suggerebat, quod vi-
debat in vnum tres conuenisse. Non multis au-
tem diebus post, vnum communem triumphum
ob res gestas agere statuere, quamvis vtrique
senatus proprium decreuisset. Prædicto autem
die, quo futura erat pompa victoriæ, nemo ex
tam infinita ciuitatis multitudine domi reman-
sit. Omnes autem cū exissent, loca vbi tam-
tum stare possent occupauerant, quantus spe-
standis imperatoribus modus sufficeret con-
cesso necessario transitu. Cuncta verò turba mi-
litari ante lucem per turmas atque ordines pro-
gressa cum rectoribus suis, & circa ostia con-
stituta non palatij superioris, sed prope Isidis
templum (ibi enim principes nocte illa quie-
scabant) prima iam aurora incipiente proced-
dunt b Vespasianus & Titus lauro quidem coro-
nati, amicti verò patria veste purpurea: & ad
Octavianas ambulationes transeunt. ibi enim
senatus, & ducum procures, & honorati equi-
tes,

ter, eorum præstolabantur aduentum. tribu- *Ant. mundi*
 nal autem ante porticus factum erat, sellaque 4036.
 eburnæ in eo præparata. Quò cum ascendis- *A Christo*
 sent, confederunt. Statimque eos militaris fa- *nato 74.*
 uor excepit, multis virtutem testimonis præ-
 dicans. Illi autem inermes erant, in veste se-
 rica lauræis coronati. Percèptis autem laudi-
 bus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc vel-
 lere, silentij signum dedit. Magnaque omnium
 quiete facta sutrexit, & amictu magnam partē
 capitis adopertus, solennia ^a vota celebravit: a *Vota &*
 idemque Titus fecit. Perfectis autem votis, *prandium*
 Vespasianus in commune omnes breuiter allo- *ante trium-*
 cutus, milites quidem ad prandium, quod his *phum,*
 ex more ab imperatore parari solet, dimittit. i-
 pse verò ad portā recedit, quæ ab eo quod per
 illum semper triumphorum pompa ducitur, no-
 men accepit. Ibi & cibum prius capiebant, &
 triumphalibus vestibus amicti, diis ad portam
 collocatis, cæsa hostia, inter spectacula trans-
 euntes triumphum ducebant, ut multitudini
 facillor præberetur aspectus. Pro merito autem
 narrari multitudo eorum spectaculorum & ma-
 gnificètia non potest, in omnibus quæ quis-
 que cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum
 opibus vel naturæ nouitate. Nam b *pene quæ- b Triumphis*
 conque hominibus qui vsquam sunt fortunatis *magnificè-*
 paulatim quæsitæ sunt, aliis alia mirabilia atque *ria.*
 magnifica, hæc vniuersa illa die Romani im-
 petij magnitudinem probauere. Etenim argen-
 tiæque necnon eboris in omni specie ope-
 rum multitudinem, non ut in pompa ferri cer-
 neres, sed ut ita dixerim omnia fluere. & *c alias*
 quidem vestes ex rarissimis generibus purpure *infusima.*
 portati, alias diligentissima pictura variatas arte
 Babylonia: gemmæ autē clarissimæ tam multæ;
 aliæ coronis aureis, aliis aliis operibus inclusæ

An. mundi

4057.

*A. Christo**anno 75.**a Pegmatu
fabricato.*

traductæ sunt, vt appareret frustra nos earum
 usquam rerum esse aliquid suspicati. Vereban-
 tur enim simulacra, quæ illi Deos habent, & ma-
 gnitudine mirabile, & arte non defunctorie fa-
 cta, horumque nihil non ex preciosa materia.
 Quin & animalium diuersa genera producebã-
 tur, propriis ornamentis induta. Erat autem e-
 tiam quæ singula portaret magna hominũ mul-
 tudo, purpureis vestibus atque inauratis orna-
 ta. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia
 turba discreti, præcipua & mirabili ornamen-
 torum magnificentia culti erant. Insuper his
 nec captiuorum quidem vulgus inordinatũ vi-
 deres, sed varietas & pulchritudo quidem ve-
 stiũ natã ex fatigatione corporũ deformitatem,
 oculis subtrahebat. Maximè autem stupori erat
 pegmatum * quæ portabãtur fabricatio, pro cu-
 ius magnitudine timendum viribus portantium,
 occurrentes putabant. multa enim in tertium,
 nidum quartumque surgebant: & magnificentia
 fabricæ cum admiratione delectabat: multis au-
 rata veste circumdatis, cum aurum præterea fa-
 ctum atque ebur omnibus esset affixum. Multis
 autem imitationibus bellum aliter in alia diui-
 sum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim
 cernere vastari quidem fortunatissimam ter-
 ram, totas verò interfici acies hostium: & alios
 fugere, alios captiuos duci: murosque excellentes
 magnitudine machinis dirui, & castellorum ex-
 cindi munimina, & populosarum ciuitatũ mo-
 nia disturbari, exercitumque intra muros infun-
 di: ædisque omnia loca plena, & eorum qui na-
 nu resistere non poterant preces, ignemque tem-
 plis immisum, ædiũque super dominos post
 multam vastationem euersiones, atque annis
 tristitiam, defluentis non in arua culta, neque ad
 hominum vel pecorum potum, sed per terram
 ex

ex omni parte flagrantem. Hęc enim Iudęi bello passi sunt: ars autem & confectorum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam presentibus ostendebant. Erat autem per singula pugnata capte ciuitatis dux, ita vt captus fuerat ordinatus. Multę etiam naues sequebantur. Spolia verò alia quidē passim ferebantur. eminebant autem ea quę apud Hierosolymam in templo reperta sunt, mensa * aurea pōderis talenti magni, & candelabrum similiter quidem auro factum, sed opere commutato ab vsu nostri consuetudine. nam media quidem columna basi herebat, tenues autē ab ea cannulę producebantur, formatę ad similitudinem fulcine, ad summum quęque in lychni speciem fabricatę. erant autem numero septē, septimi diei, qui apud Iudęos est, indicantes honorē. Post ^b hęc ^b Iudæorum autem portabatur lex Iudęorū, nouissima spolia ^{len} spoliōrum. Deinde transibant plurimi victorię ^{si} nouissima. mulachra portantes: omnia ex auro & ex ebore facta. Post hęc Vespasianus prior ibat: & Titus deinde sequebatur. Domitianus autem ad equitabat, ipse quoq. ornatus pulchritudine, dignūque spectari exhibens equum. Pompę autē finis fuit Capitolini Iouis templum. quod postquā vētum est, constitere. Erat autē vetus mos patrius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is ^c erat Simō Giorę, tūc inter capti- ^c Simon uos in pompa traductus: laqueo verò circumda- ^{Giorę filius} Giorę filius tus per forum trahebatur, quo eum simul caderent qui ducebant. Lex autē Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquā ^{forum tra-} forum tra- igitur eum finem vitę habere nunciatum est, ^{hinc} hinc. omniūque fauor securus est, tunc hostias imchoauere, hisq. secūdo per vota solēnia ominepetractis. in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi excopere, aliis autem omnibus de-

An. mundi
4037.
A Christo
nato 75.

2 Mensa au-
rea ponderis
talenti ma-
gni.

b Iudæorum
autem spoliōrum
nouissima.

c Simon
Giorę filius
laqueo circum-
datus per
forum tra-

An. mundi
 4034
A. Christo
 nato 75.
a Vespasia-
no Pacis te-
plum adifi-
cat; de quo
vide Hero-
dianum
lib. 1.

mi conviviutorum instructi erant apparatus. Hic enim diem urbs Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finē verò maiorum civilium & spei bonæ pro felicitate principium. Post triumphos verò, & Romani imperij firmissimum statum, Vespasianus a Paci templum ædificari decrevit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim divitiarum largitate usus, insuper perfectis id picturæ ac figmentorū operibus exornavit. Omnia namq; in illud fanū collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbē, qui ante nos fuerunt, vagabantur quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his se magnificè ferens, Legem verò eorum, & penetraliū ve-la purpurea in palatio condita servari præcepit.

Herodion & Macharum à Basso capta.

C A P. XXV.

IN Iudæam verò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Ceteali Vetiliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio deditione cepit. Post autē omni manu militari collecta; multi autem in partes divisi erāt, & legione decima bellum inferre Macharum statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne mukos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæitationem acque formidinem natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctū est, saxosus est collis, in præceram altitudinem surgens, & ob hoc etiā capi difficilis videtur: sed ne, vel accedi posset eò natura excogitaret, quæ

quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secat vallis, sexaginta stadiis distenditur, vnde Asphaltites lacus ei limitē facit. ex hoc verò tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet, A septentrione autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter verò sunt inextricabiles ad oppugnationē, eius verò vallis quæ ab oriente est, altitudo nō minor centum cubitis inuenitur: monte verò ex aduerso Macharuntū posito terminatur: Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communivit, quod postea Gabinius bello cū Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione tutissima propter Atabum præcipuē vicinitatem. namque opportunitē siue est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, cuius a Herodes Macharuntum magni muro ac turribus amplexus erat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine loci epletē. Multas verò cisternas recipiendis aquis abundēque suppediandis, locis maximē idoneis fecerat: veluti cū natura cerneret, ut quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinem machinarumque reposuit: & omnem apparatus excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ obsidionis præstare contentum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sicu vel ocella, undine

An. mundi
4037.
A Christo
nato 75.

a Herodes
Macharuntum
magni muro ac tur-
ribus am-
plexus erat.

b Sagittarū
machina-
rumq, mul-
titudine in
arca.
c Ruta mira-
bilis magni-
tudinis.

An. mundi

4037.

A Christo

111075.

*a Baara ra**duo quomo-**do euellen-**da.*

vel magnitudine vincebatur. Ferebant autē eā ex Herodis temporibus perseuerasse: mansissetque vltetius profecto, sed ab Iudæis qui locū ceperāt excisa est. Vallis autē, quæ ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidā locus Baaras appellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidē assimalis est colore, circa vespēram verò veluti iubare fulgurans accedentibus eāque euellere cupientibus facilis nō est: sed tandiu refugit, nec prius manet, quā si quis vrinam muliebrem vel menstruum sanguinem super eam fuderit. quinetiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi fortē illā ipsam ra-

*diu radice**hanc euell-**endi.*

dicem ferat de manu pendentem. Capitur vā-
tē alio quoq; modo sine periculo: qui talis est: Torani eam circumfodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit conditum. deinde ab ea religāt canem: illōq; sequi eum à quo religatus est cupiēte, radix quidem faciliē euellitur: canis verò continuò moritur, tāquam eius vice à quō herba tollēda erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tātis autē periculis propter vnā vim capi eā operæ precium est. Nā quæ vocantur dæmonia, pessimorum hominū spiritus, viuis immerita, eosque necantia quibus sub-

*Aquarum**calidarum**fontes.*

uentum nō fuerit: hæc citò etiam si tantummodo admoveatur egrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes etiam calidatū, multum inter se sapore diuersi: Alij namque amari sunt, alijs nihil dulcedinis deest. Multi autē frigida aquæ ortus non solū in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quēdam spelunca cernitur, non quidem altè caua, saxo autem imminente protecta: super hæc veluti duæ mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera quidē frigidissimū fontem, altera calidissimū

fundita

fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præ-
 bent, multisq; morbis ac vitiis salutare: maxi-
 me verò neruorū curationi cōueniens: habetq;
 idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus
 autem contemplatus vndique regionem, valle
 orientali repleta accessum parare statuit: opus-
 que inchoauit, properans aggerem quampluri-
 mum extollere, faciliūque per eum expugna-
 tionem facere. Qui a verò intus fuerant depre-
 hensi, ab externis segregati Iudæi, illos quidem
 coegere, inane vulgus esse existimātes, inferio-
 re obseruare civitatē, ac pericula priores excipe-
 re: superius verò castellum ipsi occupatū tene-
 bant, & propter munitionis firmitatē, & vt sa-
 luti suę cōsulerent. Impetraturos enim se veniā
 opinabātur, si locū tradidissent Romanis. Prius
 autem volebant spē declinandæ obsidionis ex-
 periendo convincere: idēq; ^a alacri animo in
 dies singulos excursus habebant, & cū his quos
 fors obrulisset confertis manibus, multi morie-
 bantur, multosq; Romanos interficiebant. sem-
 per autē virisq; ex tempore plus victoriæ capta-
 batur: Iudæis quidem, si incautiores aggredere-
 tur, in aggere autem positus, si improuisum ex-
 cursum eorum bene seprū armis exciperēs. Sed
 non is erat finis obsidionis futurus. Res autem
 quidam fortuitō gesta inopinatam castelli tra-
 dendi necessitatē Iudæis imposuit. Erat ^c inter
 obsessos iuuenis & audacia ferox, & manu stre-
 nuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excu-
 rsu nobilis, multos egredi aggestūq; prohibe-
 re cogitās, & in præliis semper grauitè Roma-
 nos afficiens: audaciāq; socios prosequens, im-
 petū quidem facilem his, periculo autem vacuū
 discessionem efficiebat nouissimis recedendo. Ita-
 que discreta quodam die pugna & vtraque par-
 te digressa, ipse tanquam deficiens omnes, exi-

Ann. mundi

4037.

Christo.

nato 75.

a Externi.

Iudæi infa-

riorem civi-

tatem occu-

pant.

b Iudæi cum Roma-

nis castelli.

c Eleazarus

Iudæi co-

audacia ferox,

et manu

strenuus.

*Ann. mundi
4037.
Ab Christo
nato 75.*

stimans neminem tunc hostium praelium exopturum, extra portam remansit & in muro stantes alloquebatur, totam enim ille attendens. Hic autem opportunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Aegyptius, nomine Rufus, & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis cum armis repente correptus, cum hoc viso, stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquam vero dux nudum praecepit excedi, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate conspiceretur, cadi verberibus, vehementer Iudaeos confudit castus iuuenis, vniuersaq; ciuitas in festu & questibus, vnius viri clade percussa. Id ubi Bassus animaduertit, consiliorum aduersus hostes hoc principium sumpsit: eorumq; miserationem augere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam ipse quidem, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit. ea vero conspecta, maior castellanos dolor inuasit, & viuendo querebantur, intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos orabat, ne vel se despicerent, mortem miserrimam subiturum, sibi que ipsis salutem praeberent, postquam iam subacti omnes Romanorum viribus ac fortunae concederent. Illi autem & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat) & contra ingenium suum misericordia victi sunt: & quibusdam celeriter missis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum autem his assensus esset dux Romanorum, multitudo ciuitatis interioris, intra separatim cum Iudaeis cognita pactione, ipsi clam nocte aufugere statuere. Cum vero portas aperuissent, ab his qui deditorem promiserant ad Bassum

Bassum

Passum nunciū venit, siue inuidia salutis eorū
siue formidine, ne eorum fugæ causam ipsi præ-
starent, sed fortissimi quidem fugientium, qui
præcesserant, euasore, reliquorum autem viri-
quidem mille septinginti perempti sunt, mu-
lierculæ verò & pueri in seruitum ducti. Spon-
siones autem cum his qui castellum dedidere
habitas, Bassus conseruandas esse ratus, & ipsos
dimisit, & Eleazarum reddidit.

An. mundi
4037. A
Christo nato
75.
a Iudæorū
1700. ab Ro-
mano per-
empti.

De Iudæis à Basso interceptis & Iudæis
dimissis.

CAP. XXVI.

His autem administratis, in saltum, qui ap-
pellatur Iardes, ducere properabat exerci-
tus. multi enim illuc congregati esse nunciaban-
tur, qui pridem tempore obsidionis, ex Hiero-
solyms & Machæratunte profugerant. Ergo cum
ad locū venisset, neque falsum fuisse nunciū re-
perisset, primò quidem omnem locum cum e-
quitibus cingit: ut si quis Iudæorū conatus fuisset
euadere, fugiendi per equites copiam non
haberet: pedites autē syluam insit cedere, in-
quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem
adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex-
audaci certamine fortasse fugam etiam reperi-
rent. Itaq; simul vniuersi, & cū clamore impe-
rūfacto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt.
Illi autē fortiter excipiebant: multaque his au-
dacia, illis cōtentione visis, diu quidē præliū tra-
ctū est, non autē similis euenit finis pugne cer-
tātib. Nā Romanorum quidē XII. tantū cōti-
git occubere, neq; multos sauciari: Iudæorū ve-
rò ex illo prælio nullus euasit. Sed cū nō es-
sent pauciores tribus millibus prostrati sunt o-
mnes: eorūque dux Iudas Iairi filius, de quo
supra meminimus, qui ordini cuidā præpositus

b Iardes syt-
na ab Ro-
mano con-
sta.

c Iudæorum
3000. pro-
strati.

An. mundi
4037.
A Christo
nato 75.

a Stipendiū
Cesar In-
don indi-
cit.

cū Hierosolyma obsideretur, quibus demer-
sus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem verò
tempore Cæsar etiā ad Liberiiū Maximum scri-
psit (erat autē procurator) ut omnē terram ven-
deret Iudæorum, nec enim ciuitatē in ea condi-
dit propriū seruans sibi corū agrū. Solis autem
octingentis militibus illic relictis, locum dedit
quem incolerent. qui vocatur Armaus, distat
autē ab Hierosolymis 30. stadiis. Stipendiū v-
rò v-icunque degerent Iudæis indixit: binasq.
drachmas singulis annis deferre in Capitolium
iussit, ita ut antehac Hierosolymorum templo
pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tem-
pore hunc statum habebant.

De clade Antiochi Regis & eruptione Ala-
norum in Armeniam.

C A P. XXVII.

b Antiochū
Cesennium
Petum Syria
administra-
tor corā Ca-
sare accu-
sat.

IAm verò quarto Vespasiano administrante
Imperium, contigit Comagenes Regem An-
tiochū in maximas elades cum tota domo in-
currere, ex causa huiusmodi. Cecinnus b Petus,
qui tunc Syriā administrabat, siue re vera, seu
propter inimicitias Antiochi (certum non val-
de patefactum est) literas ad Cæsarem misit, An-
tiochum dicens deficere ab Romanis cum Eoi-
phane filio decreuisse, pactis habitis cum Re-
ge Parthorum, proptereaque debere illos ante
capere, ne si priores nouas res adorti essent, to-
rum Romanorum imperiū bello perturbarent.
Non erat autem Cæsar huiusmodi nuncium ad
se perlatū neglecturus. Nam vicinitas Regum,
maiore negotium prouidentia dignum esse fa-
ciebat. Samosata enim Comagenes maxima ci-
uitas iuxta Euphratē sita est: ut esset Parthis (eo
namque id cogitauerē) facilis transitus, tutū
autem receptaculum. Fide igitur habita, & po-

restare sibi permiffa ut ageret quod expedire
 videretur, negligendum putavit. Subirò a tamē
 Antiocho eiufque locus nihil opinantibus in
 Comagenē ingreffus est, ex legionibus quidem
 sex am ducens, & insuper quasdam cohortes,
 aliaque equitū, habebat autem auxilio Reges,
 Chalcidicæ Aristobulum, Emesæque Solimū.
 Introitus autem illis erat sine cetramine, quod
 nemo indigenarum manus volebat opponere.
 Antiochus enim insperato percussus nuncio,
 bellū quidē contra Romanos nec cogitatione
 concepit: Decrevit autē toto regno in quo erat
 statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi, hoc
 se Romanis purū ab ea suspicione quæ sibi in-
 gereretur probatum esse ratus, progressūque de
 ciuitate centum. triginta propemodum stadiis,
 in campo tabernaculum ponit. Petrus autē in
 Samosatam qui eam capesserent mittit. & per
 eos ciuitatem tenebat, ipse verò cum alio mili-
 te in Antiochum ire tendebat. Non tamen Rex
 vel ipsa necessitate adductus est aduersum Ro-
 manos aliquid bellicum gerere, sed fortunam
 suam quæstus, quiduis pati sustinebat. adolescē-
 tibus autē bellique petitis, vique corporis præ-
 stanubus filiis eius non erat facilē in calamita-
 te sine pugna durare. Itaque ad virtutē se conse-
 ruit Epiphanes & Callinicus. Vehementi autē pu-
 gna per totam diem habita, insigni fortitudine
 demonstrati sunt, nullaque parte suarum viriū
 dimisura discedunt. Antiocho verò neq. pugna
 hoc modo peracta manere domi tolerabile vi-
 debatur: sed abducta coniuge cū filiabus in Ci-
 liciam fugit, atque hoc facto militum suorum
 animos fregit, nam veluti desperata ab eo re-
 gno defecere, & ad Romanos se transtulere, o-
 mninque erat desperatio. Ergo priusquā poni-
 tus destituerentur auxilii, Epiphani cum cæ-

An. mundi
 4037. A
 Christonato
 75.

a Cessennius
 Antiochum
 subito inua-
 dit.

b. Antiochus
 prius regno
 cum coniuge
 ac liberis e-
 gredi, quam
 cum Roma-
 nis pugnare
 decreuit.

c. Antiochus
 cum coniuge
 & filiabus
 in Ciliciam
 fugit.

An. mundi
4037. A
Chroſto nio
75.

a Epiphanis
ad Vologe-
ſem Partho-
rum Regem
fuga.
b Antio-
chus capitur.

c Antiochus
cum Caſare
reconciliatur.

d Alanis de
diā terram
prædicant
ſapienter.

teris ſeruare ſe ex hoſtibus erat neceſſarium.
ſuntque omnes equites decem, qui cum his v-
nā tranſgreſſi ſunt flumen Euphratem. hinc etiā
ſine metu proſecti, cum ad Vologeſem Partho-
rū Regem veniſſent, non quaſi profugi deſpecti
ſunt, ſed ac ſi fortunā priſtinā retinerent, omni
honore dignati ſunt. Antiochū verò, vbi Tar-
ſum Ciliciæ venit, miſſo Centurione Petus vin-
ctum Romam tranſmiſit. Veſpaſianus autē ita
Regem ad ſe deduci non paſſus eſt: dignius eſſe
ratus, veteris amicitia habere rationem, quā
belli occasione inexorabilem iracundiā ſerua-
re. Itaque iubet ei iter agenti auferri vincula,
intermiſſique interim proſedione Romam, a-
pud Lacedæmonem degeſſe: magnos verò ei pe-
cuniæ reditus præbet, vt non modò copioſe, ſed
etiam regiæ victum haberet. His Epiphanes &
ceteri cognitis, qui patrī ante metuebant, ma-
gna cura & inextricabili animos relaxerunt, &
ipſi quoque ſpē reconciliandi cum Caſare cō-
cepere. Cum autē etiam Vologeſes de his ſcri-
pſiſſet ad Caſarem (ne enim quāuis feliciter
agerent, extra Romanum viuere patiebātur im-
perium) & cūm Caſar his manſuetæ facultatem
dediſſet, Romam venerunt. paucē autē ad eos ex
Lacedæmone ſtatim aduectō, cū omnis honor
eis haberetur, ibi manſere. Alanorum autem
natio, quòd quidē Scythæ ſunt, iuxta flumen
Tanain & Mæotides paludes ſedes habentes,
iam quodam loco memorauimus. His d. verò
temporibus inito conſilio, vt terram Mediam,
& vltèrius prædandi cauſa peruaderent, cum
Rege Hircanorum colloquuntur, namque ie-
ſt illius tranſitus dominus, quem Rex Alexan-
der ita fecerat, vt poris ferreis clauderetur. A-
dū autem ſibi præbito, vniuerſi niſil ſuſpican-
tibus Medijs incumbunt: eorūque ſines popu-
loſos,

Iosus, omnigenamque pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnū eius terræ obtinebat Pacores metu percussus in difficiliora loca fugiens, cæteris quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo facultate sine pugna prædabundi, & usque ad Armeniam vastantes omnia præcessere. Eius autem Tyridates Rex erat. Qui cum his obuius bello conflisset, non multum abfuit, quin vivus in illa acie caperetur, Procul enim quidam missio eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita effugisset. Illi autem pugna multo magis efferati, terram quidem depopulati sunt: magnam verò hominum multitudinem, aliamque ducentes prædam ex utroque regno ad sua domicilia rediere.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.

a Armenia
vastatur.

Excidium Massada castelli munitissimi.

CAP. XXVIII.

Apod Iudæam verò mortuo Basso, Flavius Silva in administratione succedit & aliam quidem certam bello subactam videns, vnum autem adhuc rebelle superesse castellum, omni quæ in illis locis habeatur manu collecta, aduersus id militem mouit. Nomen est autem castello Massada. Princeps verò sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus, ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persuaserat, ut ante diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam missus est. Tunc enim sicarij conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vellent: omni-que modo his quasi hostibus uterentur.

An. mundi 4038. *Christo na-* to 76.

a Tempus a-
pod Iudaeos
omnium ge-
nerum mali-
tia fecun-
dissimum.

b Ioannes
Gisela.

bantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bonasignem verò domibus iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna etiam petēdam Iudaeorum libertatē tanta ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium professi essent. Erat autem id planè causatio, & crudelitatis atque avaritiae dicebatur obtentu manifestum autem rebus effectum est. Nam idem illi & defectionis socij fuerunt, & bellum cum Romanis communiter suscepere. Causa verò peior illorū in eos facta est: & cum mentita prior eorum refelleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitiae suae iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud Iudaeos omnium generum malitiae fecundissimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis excogitando fingere voluisset, haberet quo magis novum aliquid inveniret. Ita & privatim & communiter omnes vnum erant, & exsuperare alium alius tam impietate quàm iniquitate in proximos certabant: potentes quidem multitudinem malè tractando, multitudo verò ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas: his autem vim facienda, bonaque locupletum diripiendi. Primi quidem sicarii fuere iniquitatis in propinquos & crudelitatis autores, nullo neque verbo indicto ad iniuriam, neque facto inrentato ad exirium eorū quibus insidarentur penitus praetermissio. Verum & hos Ioannes moderatiores esse demonstravit. Non solum enim omnes interficiebat qui necessaria & profutura suaderent, tanquàm inimicissimos maximè ciues eiusmodi impetens: sed etiam patriam malis plurimis cumlavit: qualia facturus fuerat qui Deum quoque iam esset ausus impietate contempnere. Nam &

men

infamē nefaria uelcebatur, & legitimā patriā-
 que exterminauerat castimoniā: ut iam sit mi-
 nimē mirum, si mansuetudinis communionem
 minimē seruabat hominibus, qui Dei pieta-
 tem furore contempserat. Rursus ^a Simon Gio-
 rz, quid mali non commisit, quāue liberorum
 corporum iniuria temperauit, qui eum creau-
 it tyrannum? Quæ uerò eos amicitia, quæue
 cognatio ad quotidianas cædes non ferociores
 effecit? namque alienos quidem malè tractare,
 inertis nequitia opus esse arbitrabantur: claris-
 simam uerò gloriam parere crudelitatem in fa-
 miliarissimos existimabant. Horum furoris a-
 muli, etiam ^b Iudæi fuerunt: illi enim sceleratissi-
 mi petemptis Pontificibus, ne qua pars con-
 seruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ci-
 uitatis facie supererat, abscidere, summāque
 per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud
 hominum genus, qui ^c Zelotæ appellati sunt, ^c Zelotæ.
 uiguit: qui nomen factis uerum probauerunt.
 Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo
 inæmulato, quod ante commissum memoria
 tradidit, prætermisso quamuis nomen sibi ex
 bonorum æmulatione imposuissent: qui eos
 quos Izderent, propter effratam sui naturam ca-
 millando fallebant, qui malorum quæ maxima
 essent bona ducebant. Itaq. ^d debitum uitæ fi-
 nem inuenire, merita illis omnibus poena Dei
 voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura ho-
 minis posset ferre supplicia, in eos usque ad ex-
 tremum uitæ terminum congesta sunt, quæ va-
 riis perempti cruciatibus petulere. Fortasse
 dixerit aliquis minora eos quàm cōmiseri per-
 pessos, uerum qua tandem digna tantis sceleri-
 bus poena affici poterant? De illis autem qui in
 eorum crudelitatem inciderunt: non est huius
 temporis pro merito cōqueri. Rursum igitur ad

An: mundi
 4038. A
 Christo nato
 76.

a Simon Gio-
 ra filium.

b Iudæi.

c Zelotæ.

d Debitum
 uitæ finis
 Iudæorum.

An. mundi eam narrationis partem redeo, unde digressus
 4038. *A* sum. Venit enim dux Romanorum contra
maio Christo Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant,
 76. sicarios, exercitum ducens, & fines quidem Ra-
a Silva dux tini omnes obtinuit, praesidiis ubique locis op-
Romanoru portunitissimis collocatis: castellum autem muro
Massadam circumdedit, ne quis obsessorum fugiendi fa-
obfider. cultatem haberet, utque custodes persevera-
 cent. ipse vero castris locum occupat ad obsidio-
 nem quidem idoneum, quem delegerat. qua
 parte castelli rupes monti proximo applicaba-
 tur, ceterum difficilem ad copias utensilium.
 Non solum enim comitatus ex longinquo, &
 cum labore Iudaeorum maximo portabatur, qui-
 bus haec fuerat cura mandata, verum etiam po-
 tus aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo
 loco nullus fons proximus nascebatur. His autem
 dispositis, Silva obsidionem aggressus est,
 artis ac laboris egentem, propter castelli muni-
 tionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro
 non exiguum, & excelsum longitudine, undique
 abruptis atque altis vallibus cingitur invisibili
 super fundo habens scopulos: praetereaque omnium
 sunt animalium gressibus inaccessa, nisi quod
 duobus modis idem saxum in difficilem expli-
 catur ascensum. Est autem unum iter ab lacu
c Iter per sa Asphaltite ad solis ortum, & alterum ab occi-
xum colu- dente facilius ambulari. Vocatur autem unum
ber dictum. coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta si-
 militudine. Quae enim prominet rupes, fragitur,
 ac saepe in se reuertens, paulatim rursum produ-
 citur: vixque illo itinere gradiens promouet pe-
 dem, namque mutandi vestigium, necesse est ab al-
 tero pede niti. Est autem certa perniciēs, si quis la-
 batur: altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut
 quae horrore quēvis terrere audacissimum possit.
 Per eiusmodi viam cum xxx. stadiis ascenderis,
 quod

quod rectus verticis est non in acutum sine co-
 sti, sed ut habeat in summo planiciem. In hac
 primus quidem Ionathas Pontifex castellum
 edificavit, & appellavit Massadam. Post autem
 Herodi magno studio fuit loci illius structio.
 Nam & murum per omnem eius gyrum erexit,
 stadiorum spatio septem, è candido lapide fa-
 ctum & duodecim altum, latumq. octo cubitis:
 & viginti septem turres quinquagenorum cubi-
 torum in eo stabant: ex quibus aditus erant in
 ædes circa omnem murum intus ædificatas.
 Rex a enim verticem, quod fecundus omniq;
 planicie mollior esset, culturae destinaverat: ut
 si quando externorum alimentorum penuria cõ-
 tigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem
 suam castello credidissent. Quin & regiam sibi
 edificaverat, ab occidentalis partis ascensu, in-
 tra moenia quidem arcis positâ, vergentem au-
 tem ad septentrionem, regiam verò murus erat
 magnus, ac firmissimas quatuor celsitudine sexa-
 genorum cubitorum in angulis turres habebat.
 Membrorum autem intus, & porticum itemq.
 balnearum varia erat & sumptuosa cõstructio.
 columnis quidem è singularibus saxis undique
 substitutis, parietibus autem membrisque solida
 compage lapidum variatis. Ad singula verò ha-
 bitacula, & in summo, & circa regiam, & ante
 turres multos magnosq. puteos in scopulis exci-
 derat, custodes aquarum: tantam molitus abun-
 dantiam, quam qui fontibus uterentur habe-
 rent. Possz verò iter ex regia in arcem summam
 ducebât, quas foris nemo cernebat. Sed ne ma-
 nifeste quidem via facilem sui vsum præbere
 hostibus poterant. Nam orientalis quidem via
 ætura est inaccessa, ut supra memoravimus.
 Occidentalem verò, magna in angustia posita
 urri conclusit, quæ non minora mille cubitoq.

An. 4038.
 A Christo
 nato 76.

a Verticem
 fecundus,
 omniq. pla-
 nicie mol-
 lis.
 b Regia Ho-
 rodi.

c Turris ver-
 su occiden-
 tem exim-
 ita.

Ann. mundi rum spatium ab arce distaret, quam neque transire
 4038. posse, neque capi facile videbatur. Inextricabilis
A Christo autem, quamvis licenter ambulanti-
bus 76. bus, fuerat fabricata. Ita² quidem aduersus hostiles impetus
a In cast. llo natura simul & manu castellum erat communi-
magna com- tum. Inens autem repositi apparatus, magis &
mentum co- diuturnitatem & opulentiam iungere. nam &
pia. frumentum multum erat conditum, & quod in
 longum tempus sufficere posset: vinumque; mol-
 tum & oleum: insuper autem cuiusque leguminis
 fructus, & palmulæ coaceruatae. Cunctaque re-
 perit Eleazarus, castello per dolum cum sicariis
 occupato, matura, nihilque recens depositis de-
 terioras: quanquam ferè ex quo apparata sunt, ad
 excidium à Romanis illatum, centum annorum
 tempus agebatur. Quinetiam^b Romani fructuum
 reliquias incorruptas offendere. Si quis autem
 causam diuturnitatis auram esse existimet, non
 errauerit, quod artis altitudine ab omni terre-
 na ac saeculenta materia sit remota. Inuenta est
 autem omnigenarum quoque armorum multitu-
 do, ab Rege condita, quæ decem millibus viror-
 um sufficerent, ferrumque infectum, nechom-
 ætis & plumbi materia: quippe vi magnis de cas-
 sis factum crederes apparatus. Aiunt^c enim
 Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium
 parauisse, duplex periculum suspicantem: unum
 quidem ab Iudeorum populo ne se deposito, il-
 los qui antea Reges fuerant, ad Principatû te-
 duceret. Alterum verò maius atque atrocius, ab
 Regina Aegypti Cleopatra. Hæc enim suam sen-
 tentiam non celabat, sed cum Antonio sæpè ver-
 ba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi
 autem obsecrans regnum Iudeorum donari. Et
 magis quis miraretur, nodum eius imperio An-
 tonium patuisse, malè eius amore mancipatum,
 quam non donaturum sperasset. Propter eiusmodi me-

di metus Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissimè procurauerat, incipit oppugnationem, vno tantū loco re-
 pecto, qui aggerum iactū posset excipere. Nam post eam turrim, quæ iter ab occidente, quod ad regiā summūmq. montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi vastior latitudine, multūmq. porrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis inferior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur Sylva ut ascendit ac tenuit, aggerem apportare militibus iussit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducētos cubitos erectus est tumulus. Verū neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur: sed super eum tribunal, constructis iaxis ingentibus, factum est, altum itēmq. latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis affinis, quas primò quidem Vespasiano ad oppugnationes, postea verò Titus excogitauerat: & turris sexaginta cubitorum effecta est, tota ferro consep̃ta. vnde multis balistarū & tormentorū iaculis Romani citò eos repulere qui de muro pugnabant, & caput exerere prohibuere. Simul b autē ingenti etiam ariete fabricato, Sylva crebrò murū pulsari iubet: ac vix quidē tamē aliquā eius deiecit partē interruptam. Cito autē præuenere sicarii muro intus altero constituto, qui ne machinis quidē simile aliquid pateretur: mollis enim adhuc erat, & imperus laxare violentiā poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quæ scēta sunt continentes composuere: earū autē ordines erant duo simplices. tantūmq. distantes quanta esset muri la-

An. mundi
 4038. *A*
Christo nato
 76.

a Circa
Massadam
unum tantū
locū, qui
aggerum in
se excipere
posset.

b Ingens
ariete fabri-
cato, Sylva
crebrò mu-
rum pulsari
iubet.

Anno m^{di}di
4038.

A Christo
nato 76.

a *Ardentes
faces in mu-
rum iaculā-
tur.*

b *Aquilo
auertens
flammam
in Romanos
abigit.*

c *Leazarus
ad socios o-
ratio.*

titudo: & inter eos ambos replebāt aggere spa-
tium, ne verò crescente cumulo terra deflueret,
alij transuersis trabibus quas in longitudinem
posuerant colligabāt. Erat ergo illi opus quidē
aedificio simile: sed quod sedenti inferebantur
machinarū ictus euanescebant, lutūq. subsiden-
te strictorem fabricā faciebant. Hoc vbi Sylua
considerauit, igni magis murū captum itī putās,
multas a quidē ardētes faces militibus intrō ia-
cuiari praecepit: murus autem, quippe vt magna
ex parte lignis constructus, ignem cito compre-
hendit: & vsq. ad imum sui laxitate calefactus,
ingenti flamma colluxit. incipiente quidem ad-
huc incendio, spirans aquilo Romanis erat hor-
ribilis: auertēs b enim desuper flammam in eos
abigebat, & penē machinas quasi iam cōflagra-
turas desperauerant. deinde flatu mutato, veluti
diuina prouidentia excitatus auster, multa vi in
aduersum eum murū repulit: iām q. totus arde-
bat ex alto, Romani quidem cum Dei vteren-
tur auxilio, ad castra latti digrediebantur, decre-
to hostes luce aggredi, & nocte vigilias accura-
tiores facere, ne quis eorum clam subterfuge-
ret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat,
neque alij cuiquam permissurus erat vt face-
ret. Videns autem murum igne consumptum,
alium verò nullum salutis modum neque vir-
tutis excogitans: sed his quae Romani in se libe-
rōsq. suos & coniuges facturi essent si vicissent,
ante oculos positus, de omnium morte consiliū
cepit: idq. ex praesentibus fortissimum ratus, va-
lidioris animi sociis vesperi cōgregatis, talibus
eos verbis ad facinus inuitabat. Cum c olim vo-
bis decretum sit: viri fortes, neq. Romanis, neq.
cuiquam alij seruire, nisi Deo: is enim solus est
verus & iustus dominus hominum: ecce nunc
tempus adest, quod factis vestros probare ani-

nos iubeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante
quidem servitute intolerabiles poenas subituri:
si viuos in Romanorum potestatem venire con-
tingat. primi enim omnium ab his defecimus,
& nouissimi cum his bellum gerimus. Puto an-
tem & hanc nobis à Deo gratiam datam, ut be-
nè ac liberè possimus mori, quod aliis non eue-
nit præter spem superatis. Nobis autem certum
est, orto die futurum excidium. Libera est au-
tem strenua moris conditio cum affectibus:
nec enim prohibere id hostes possunt, qui pro-
fecto nos optant viuos abducere, neq. nos illos
iam possumus superare pugnando. Nā & fortas-
se quidem ab initio statim oportuit, quando li-
bertatem defendere cupientibus omnia & à
nobis ipsis & cerba petraq. ab hostib. eueniebāt,
de Dei voluntate conicere, & scire, quod ami-
ca ei quondam Iudæorum natio damnata esset
interitu: manens enim propitiis vel saltem no-
bis leuiter insensur, nunquam tantorum qui-
dem hominū perniciem neglexisset: sacratissi-
mam verò urbem suam igni, hostium excidiōq.
prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni ge-
nere Iudæorū sperauimus seruata libertate su-
perare, tanquam nil in Deum deliquissemus,
nullūque culpa participes fuisset, qui alios
quoq. docuimus. Itaq. videtis quemadmodum
nos vana expectasse redarguit, fortiore nobis
speratis rebus malorum necessitate illata. Nec
enim quicquā nobis castelli natura inexpugna-
bilis profuit ad salutem. sed & alimentorum co-
piam, & armorum multitudinem, aliūque ha-
bentes abundantissimum apparatus, ipso Deo minum, qua
manifestissimè auferente spem salutis perdidimus.
Ignis enim qui ferebatur in hostes in adi-
ficarum à nobis murum nō spontè reuersus est.
Sed & hæc multorum ira sonat criminum, qui fu-

An. mundi.
4038. A
Christo nato.
76.

Eleazarum
iram Dei in
populum Iu-
daicum fa-
ciunt.

Pena erip-
tore capti-
Indei cora
gentiles au-
si fuerunt.

An. mundi
4038. *A*
Christo nato
76.

a Libertate
servata o
ptima sepul
tura.

tore capti contra gentiles ausi sumus: pro quibus so ne Romanis inuictissimis pœnas, sed per nos ipsos Deo præstemus. istæ autem illis moderatiores sunt. morientur enim coniuges iniuria vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos autem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate^a seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exuramus. Mœrebunt enim Romani, certè scio, si neq. corpora nostra tenuerint, compendioq. caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis erunt testimonio mortuis, quòd non penuria victi sumus: sed ita vt ab initio statueramus, mortem seruanti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum præsentium sententiæ congruebant: sed alij quidem ei obedire properabant, & quasi voluptate replebantur, pulcram esse mortem existimantes. Qui verò molliores erant coniugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam proprius quenq. apertissimus deterrebat interitus, aliisq. alium intuens, contrarium voluntatis suæ motum lacrimis designabant. Quos cùm vidisset Eleazarus formidare ac magnitudinem consilij animis frangi, pertinuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, efformidarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit; magnæque vsus exclamatione lacrymantes attentius aspectans: Plurimum, inquit, opinione deceptus sum: qui puta-em viros fortes pro libertate certantes, mori benè male, quàm viuere. Vos autem ne cuiuslibet quidem homini, quicquam neque audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugituri, mortem timetis: Cui oportet vos super hoc neque

b Eleaz. ar
da immor
salitate ani
ma oratio.

neque cunctari neque expectare moritorem.
Olim enim & a primo sensu nos erudire sacra
patris orationes, maiorum quoque nostrorum
factis & animis confirmantibus, perseverabant:
quod vivere hominis est, non mori, calamitas.

Nam mors quidem libertatem animis præstans,
ad proprium purumque locum eas dimittit, ab
omni clade futuras intactas. Donec autem mor-
tali corpore vinctæ sunt, vnaque malis eius im-
plentur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt.
Diuino enim cum mortali societas turpis est.

Multum quidem potest anima iuncta cū cor-
poris instrumentum enim facit suum, latenter
id mouens, & ultra mortalem naturam gestis
producens: Veruntamen cum pondere, quo in-
terram detrahitur, quodque ab ea penderet, absolu-
ta, proprium locum receperit, tunc beatam &
vndique liberam participat fortitudinem, huma-
nis oculis, ut ipse Deus inuisibilis manens: ne
enim cum est in corpore, cōspicitur. Nam & ac-
cedit occulta, neque rursus cum recedit videtur,
vnam quidem ipsa habens incorruptam natu-
ram, corpori autem causam præbens mutatio-
nis. Nam quod anima attigerit, hoc viuit atque
viget: vnde verò digressa fuerit, hoc marcidū
moritur: tantum immortalitatis ei superat. Et

huius orationis argumētum vobis sit somnus:
in quo se collectæ animæ, nusquam eas distra-
hente corpore, iucundissimam quietem agunt:
cū Deo verò pro cognatione degentes, ubique
adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur
mortem timere conueniat, qui somni diligimus
quietem? quemadmodum autem non sit demē-
tissimum, breuitatem vitæ sequentes, sibi met
inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos
domestica institutione medicatos, aliis esse ex-
emplo promptæ voluntatis ad mortem. Atta-

An. mand
4038. et
Christo nato
76.

a Anima
mortalis cor-
poris vna.
b Virtus a-
nima.

c Somnus
immortali-
tatis anima
argumētum

*An. mundi
4638. A
nato Christo*

76.

*a Indorum
sapientia
professores,
seipfos con-
erant.*

men sub alienigenis etiam rei fides petenda
est. Indorum videamus sapientia professores. Il-
li enim cum sint boni viri, vitæ quidē tempus,
quasi quoddam necessarium naturæ munus, in-
viti sustinent: properant autē animas corporibus
solute, nulloque virgē neque exagitante ma-
lo, propter immortalis cōversationis desiderium,
aliis quidem prædicunt se esse abituros. nec est,
qui prohibeat quisquam, sed omnes fortuna-
tissimos appellant: eos, ad familiares suos mā-
data mittunt: ita certam veramque animis esse
inter se consuetudine crediderit: ipsi autē ob-
matidata perceperint, igni traditis corporibus,
ut immaculata putaque anima seceretur, lau-
dari moriuntur. Facilius enim ad mortem illos
amicissimi prosequuntur, quàm exterorum ho-
minum quisquam suos ciues in longinquā pere-
grinationem ituros. Et se quidem ipsos descent,
illos autem beatos dicunt, quod immortalita-
tis ordinē iam recipiant. Non ergo nos pude-
bit, si deterius Indis sapiamus, propriasque igna-
ula leges patrias, quæ omnibus hominibus amu-
landa videntur, inhonestè despiciamus: quan-
tū & si contraria nos à principio institueret
eruditio, quod summum bonum est hominibus
vivere, mors autem calamitas: attamen tempus
nos adhorrat: eā bono animo & facile tolera-
re, Dei voluntate & necessariò morituros. Olim
enim quantum apparet, cōtra omne Indorum
genus hoc decretum posuit Deus, ut vita care-
mus, qui ea non eramus, quemadmodum ope-
rebat, vsuri. Non ausim enim nobismet ipsis as-
scribere, neque Romanis gratificari, quod nos
omnes eorū bellū absumpserit. Non enim viri-
bus illorū hæc accidere: sed causa fortior inter-
ueniens, illis præstitit ut vincere videretur. Qui-
bus enim armis Romanorum perempti sunt,

*c Exemplum
ab Indis
Casarea in-
versum po-
situm.*

qui

qui Cæsaream incolebant Iudæi? ac ne defecturos quidem ab illis, dum diem septimum celebrarent, aggressa Cæsariensium multitudo, neque repugnantes, cum coniugibus ac liberis mactauerunt: nec vel ipsos erubere Romanos, qui nos tantummodo hostes, quod defeceramus, putabant. Sed dicet aliquis, Cæsariensibus semper cum suæ ciuitatis Iudæis fuisse discordiam, tempusq; nactus vetus odium exsaturasse: quid ærgo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi propter Græcos bellum gerere ausi sunt, ac non cum propinquis nostris Romanos vlcisci. Multum igitur his fides illorum ac beneuolentia profuit: siquidem ab ipsis cum totis familiis acerbissime trucidati sunt, ac pro auxiliis gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati prohibuere, hæc passi sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nunc separatim de singulis dicere. Nostis enim, quòd Syriæ ciuitatum nulla est, quæ non Iudæos apud se habitantes occiderit, nobis quàm Romanos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum ne causam quidem probabilem confugere potuissent, ciuitatem suam eade nefaria repleuerunt, octodecim^b millibus Iudæorum cū coniugibus ac familiis iugulatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremptorum 60. millium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cum Romanis bellum susceperunt, nihil deerat eorum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interriti spiritus ad pericula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortiores: sed hæc ad paucum tempus cum sufficis-

An. mundi
4038. *A*
Christo nato
76.

a Calamitas
Iudæorum
Scythopoli.

b Octodecim
millia Iudæorum in
Syria iugulata, &
60000. in
Ægypto
perempta.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.

aludeorum
ab Romanis
captorum
calamitas.

h Hieroso
lyma Iudae
metropoli
radictus ex
fundamen
tu erepta.

lente, sēque sustulissent, maiorum malorum ex-
titeret principium. Omnia enim capta sunt, om-
niāque hostibus succubuerunt, velut illorum
nobilioris causa victoriæ, non ad eorum salu-
tem, à quibus instructa fuerant, apparata sint. Et
in prælio quidem mortuos beatos existimari o-
porteret, repugnantes enim & libertate non per-
dita periere. Eorum^a verò multitudinis, qui à
Romanis subiugati sunt, quis non misereatur?
quisve non antequam illa patiatur, mori pro-
peret? quorum alij torti, tamq; igne quā vet-
beribus excruciatu periere, alij semel à bestiis
ad secundum eorum cibum viui servati sunt: il-
lorum quidem miserrimi habendi sunt, qui ad-
huc vivunt, qui sæpe mortem optantes non ac-
cipiunt. Vbi est autem illa magna ciuitas? Aut
vbi est quæ totius gentis Iudææ metropolis fuit?
Tantis quidem murorū septis munitissima, tot
verò ante muros castellis turriumque obiectis
mœnibus tuta, bellique apparatus vix capiens,
tot autem virorum pro se pugnantium multitu-
dinem continens, quid nobis facta est, quæ Deū
habere incolam credebatur? Radicitus^b ex fun-
damentis erepta est, solāque eius monumenta
restant, eorum à quibus excisa est imposita re-
liquiis castra. Senes verò infelices ad cineres
templi assident, & paucae mulieres ad turpissi-
mā pudoris iniuriam ab hostibus reseruatæ. Hæc
secum reputans quisquam nostrum, aspicere
solem durabit, etiam si vivere sine periculo pos-
sit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbel-
lis, aut parcus animæ, ut eum non poeniteat huc-
usque vixisse? Atque utinam omnes fuissetis
mortui, prius quam illam sacram ciuitatem ho-
stium manibus videremus excindi, prius quam
templum sanctū tanta impietate funditus erui:
sed quoniā spes non infrenua nos illexit, quod
forte

fortè poterimus pro ea hostes vlcisci: nunc au- *An. mundi*
 tem euauit, ac solos necessitati dereliquit, mo- *4038.*
 ri benè properemus, nostrimet ipsi misereca- *A Christo*
 mur, & coniugum liberorumque dum nobis li- *nato 76.*
 ter à nobis ipsis misericordiā capere. Ad mor- *a Ad moriē*
 tem nanq; ipsi nati sumus, & quos ex nobis ge- *nati sumus,*
 nuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem *eamque fu-*
 possunt. iniuria verò & seruitus, & videre con- *gere ne for-*
 iuges ad turpitudinem duci cum liberis, nō est *tissimi que-*
 malum hominibus ex naturæ necessitate pro- *dē possunt.*
 festū: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante
 mori cum licuit noluere. Nos autem multum
 freti fortitudine, à Romanis defecimus: & po-
 stro nunc illis ad salutem hortantibus, non
 paruimus. Cuiusdignatur non est eorum iracundia
 manifesta, si nos viuos subiugare potuerint? Mi-
 serandi quidem adolescentes erunt, quorum
 vires corporis ad multos sufficient cruciatus:
 miserandi autem prouectiores, quorum ætas
 clades ferre non poterit. Videbit alius coniugē
 abduci, alius manibus reuinctis vocem filij pa-
 trem implorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt
 & gladios habent, pulcrum ministerium nobis
 præbeant, expertes seruitutis hostium. Moria-
 mur liberi, cum filiis & coniugibus vita dece-
 damus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos
 coniuges & filij deprecantur, horum necessita-
 tem Deus misit, his contraria Romani volunt,
 & ne quis nostrum antè excidium pereat, ti-
 ment. Festinemus igitur eis, pro sperata potius
 nostri voluptate, stuporem mortis admiratio-
 nemque relinquere audaciæ.

Adhuc cum orare cupientem omnes inter-
 pellabant: & effrenato quodam impetu pleni
 ad opus incitabant: ac veluti laruis exagitari, a-
 lius alium antecapere cupiebat: hoc specimen
 esse fortitudinis, restiq; consilij existimantes, ne

An. mundi
4038.

A Christo
nato 76.

a Iudaorum
propria ca-
dis amor.

quis extremus remanere videretur. Tantus
eos & coniugum, & filiorum & propriae carnis
amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putave-
rit, cum facinus accederent obtusi sunt, verum
eam servare sententiam, quam cum dicta perci-
perent, habuerunt: proprium quidem charum-
que affectum retinentibus cunctis, rationi verò
cedentibus, quia iam opprimè filiis consuluis-
sent. Simul enim valere vxoribus cum ample-
xu dicebant, ac liberos gremiis captos extre-
mum lacrymantes osculabantur: & simul tan-
quam manibus alienis iussa peragentes volen-
tes eos configerant: malorum quæ subditi ho-
stibus passari fuerant cogitationem, habentes
pro solatio necessitatis ad eandem. Denique ne-
mo hac audacia minor inuentus est. Cunctis
autem coniunctissimos transfixere: miseri, qui-
bus id necesse fuit, quibusque filios atque v-
xores occidere, malorum omnium videbatur
esse leuissimum. Igitur neque horum iam fa-
ctorum dolorem tolerant, & intestos la-
sos existimantes, si vel breuissimum tempus eis

b Iudaei uni
uersis bonis
in vnum co-
gestis ignem
anxietur.

superuiverent, cito quidem vniuersis bonis
in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte verò
ex numero suo decem lectis omnium percussio-
ribus, vniuersi etiam propter liberos ac coniu-
ges prostratos compositi, eoque complexi ma-
nibus, parato animo se mactandos praebebant
infelicitissimum illud exhibentibus ministerium.

c Sorte decem
lectis reli-
quos Iudaei
cruciant.

Isti autem intrepidè cunctis occisis, eandem
sortis legem in sua quoque morte statuerunt,
ut cui obtigisset, nouem peremptis semet super
eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quod
neque in audendo, neque in sustinendo facino-
re, praestaret alius alij. Et ad extremum ceteri
quidem se neci supposuere: vnus verò atque
nouissimus, circumspicte multitudine mortuo-
rum,

rum, ne quis fortè in multa cæde superesset qui
 suæ manus egeret: vbi cognouit omnes perem-
 ptos, ignem quidem immittit regis: vehementi
 verò manu toto per se transacto gladio, iuxta
 suos affectus occubuit. Et illi quidem perie-
 rant, nullam credentes animam ex numero suo
 Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna
 mulier senior, & alia quædam Elezari cogna-
 ta, plurimum doctrina sapientiâque mulieribus
 præstans, & quinque pueri per cuniculos qui a-
 quam sub terra potui ducebant abditæ, cum al-
 lij cædibus occupatas mentes haberent, qui e-
 rant nongenti numero & sexaginta, cum mu-
 lieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas
 acta est Aprilis mensis quintodecimo die. Ro-
 mani autem adhuc pugnam expectantes ma-
 ne aggeribus scalarum pontibus iunctis muros
 eggredebantur. Cum verò hostium neminem
 viderent, sed vndique versum acerbam solitu-
 dinem, ignemque intus ac silentium, quid fa-
 ctum esset conicere non poterant: & ad extre-
 mum velut impellentes ictum arietis, vlulatum,
 si quem fortè prouocarent, dederunt. Clamo-
 re autem sensere mulieres, & ex cloacis emer-
 sæ, factum Romanis ut erat indicarunt, altera
 earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent
 omnia narrante manifestè. Non tamen Roma-
 ni faciliè his verbis adducebantur, ausi magni-
 tudinem verisimilem non credentes. Ignem
 verò extinguere conabantur, perque hanc viâ
 sectantes cito in regiam peruenere: conspectâ-
 que multitudine mortuorum, non ut in hosti-
 bus gauisi sunt: sed consilij fortitudinem, & ob-
 stinatum in tanto numero rebus ipsis contem-
 ptum mortis admirabantur.

An. mundi
 4038.
A Christo
 nato 76.

a Romani
 pugnam ex-
 pectant.

b Romani
 consilij for-
 titudinem &
 obstinatum
 contemptum
 moris ad-
 mirantur.

An. mundi

4038.

A Christo

anno 76.

*Interiorum Sicariorum, qui in Alexandriam
& Thebas profugerant.*

CAP. XXIX.

*a Sicarij no-
na calamita-
tem auto-
res.**b Iudæi co-
tra sicario-
rum temerari-
tatem con-
veniunt.*

Huiusmodi autem peractio excidio. in castel-
lo quidem praesidium dux reliquit: ipse ve-
rò cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec
enim quisquam supererat in illis regionibus
hostium, sed iam tota Iudæa belli fuerat longin-
quitate subversa: multisque suorum etiam pro-
cul incolentibus sensum perturbationis ac pe-
riculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam
Ægypti civitatem postea contigit multos Iu-
dzorum perire. His enim qui ex factione sica-
riorum illuc effigere potuerunt, non satis erat
saluos esse: verum & illic novas res conaban-
tur, ut libertatem defenderet, & Romanos qui-
dem nihil se meliores putarent, Deum verò so-
lum Dominum dicerent. Cum autem quidam his
Iudzorum non ignobiles aduersarentur, illos
quidem mactare, aliis verò instabant, ad de-
fectionem eos hortantes. Eorum autem viden-
tes confidentiam principes seniores, iam cohibe-
re tutum sibi non esse arbitrabantur: sed con-
gregatis omnibus in congregationem Iudæis, si-
cariorum temeritatem publicabant, illos om-
nium malorum causa esse demonstrantes: &
nunc aiebant illos, quod nec si fugissent certam
spem salutis habituri viderentur: à Romanis e-
nim cognitos statim perituros esse, sibi debita
calamitate replere eos qui nullius fuissent de-
licti participes. cauendum igitur ab eorum exi-
tio multitudinem monebant, & ut pro se Ro-
manis ipsorum traditione satisfacerent. His di-
ctis, prospecta periculi magnitudine paruerunt,
multoque impetu sicarios aggressi corripuere.
quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui
verò

verò in Ægyptum Thebāsque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, nō obstupescat. Omni⁹ enim genere tormentorū & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo ut Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maxime verò puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est, ut dominum Cæsarem nominaret: usque adeo corporum infirmitatem vis audaciæ superabat.

An. mundi
4038.
A Christo
nato 76.
a varia tor
mentorum
& vexatio
nū genera,
in eos excogitata, qui
Cæsarem do
minum fa
teri recusat.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

C A P. XXX.

LVpus tunc Alexandriam rector administra-
bar, & de hoc ad Cæsarem motu velociter
retulit. Ille autem inquietum Iudæorum circa
res novas studium cauendum esse existimans,
ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, &
quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, ut
templum Iudæorum, quod esset apud Onion
(quæ sic appellatur) ciuitatem destrueret: Hæc
autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam &
coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias^b Simonis^b Onias an-
filis, vnus ex pontificibus, ex Hierosolymis fu-
gatus, Antiocho Rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & a Ptolemæo su-
scipitur humanissimè, propterea quod Antio-
cho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtem-
perasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri

Onias an-
nūte Pro-
lemao in
Ægypto op-
pidum &
condita.

An. mundi annuisset, rogavit ut in aliqua parte Ægypti tē-
4038. plum sibi ædificare permitteret, & more patrio
A Christo Deum colere. Ita enim & Antiochum magis
nato 76. odiosum Iudæis, qui templum apud Hieroso-
 lymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos
 fore, eoque multos ad eum religionis diligen-
 tia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eique lo-
 cum dedit centum & octoginta stadiis à Mem-
 phi distantem: Heliopolitanus autem ille tra-
 ctus dicitur: ubi castello fabricato, Onias a tem-
 plum quidem dissimile ei quod est in Hieroso-
 lymis, turrim autem similem exstruxit, ingenti-
 bus saxis sexaginta cubitis erectam. Aræ autem
 fabricam secundum patriam imitatus est, & do-
 nariis similiter exornauit, præter candelabri
 confectionem. Candelabrum enim non fecit,
 sed informatum aureum lychæum tanquam in-
 baris luce radiantē, de aurea catena suspendit.
 Totum verò circa templum spacium cotto la-
 tere circumdedit, saxeas portas habente. Con-
 cessit autem Rex etiam multū agri modum, ao
 pecuniæ redditus: ut & Sacerdotibus esset copia
 ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non ta-
 men hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat
 ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam
 degentibus, propter fugæ memorem iracun-
 diam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad
 id se omnem ab Hierosolymis multitudinem
 reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio
 quædam annis nongentis septuaginta: Esaias
 que prædixerat huius templi futuram in Ægy-
 pto constructionē à quodam viro Iudæo. Tem-
 plum quidem ita fuerat ædificatum. Lupus^b au-
 tem rector Alexandriæ susceptis literis impera-
 toris cum ad templū aduenisset, nonnullis abla-
 tis donariis templū claudit. Postmodum Lupo
 mortuo Paulinus, qui eius potestati successit,
 neque-

*a Onia tem-
 plu in Æ-
 gypto extru-
 ctum.*

*b Lupus In-
 dux templū
 claudis.*

neque donariorum quicquam reliquit (vehe- *Ann. mundi*
 menter enim Sacerdotibus comminatus est, ni- 4038. *A*
 si omnia protulissent) neque ad templum reli- *nato Christo*
 gionis causa adire volentes admisit: sed clausis 76.
 foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium
 quidem diuini cultus in eos resideret. Tempus
 autem fluxerat vsque clausum templum, ex quo
 fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

De interfessione Iudaeorum apud Cyrenam.

C A P. XXXI.

A Vdacia verò sicariorum, veluti morbus qui-
 dam, etiam ea quæ circum Cyrenem oppi-
 da erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Io-
 nathas homo nequissimus, arte textor, non pau-
 cis imperitorum ut se attenderent persuasit:
 perduxitq; eos in solitudines, cum signa & um-
 brarum imagines se polliceretur ostendere, &
 alios quidem hæc agendo atque fallendo late-
 bat. dignitate verò præstantes Cyrenensium Iu-
 dzorum apparatus eius & profectiorem Pen-
 tapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciant.
 Ille autem equitibus ac peditibus missis, iner-
 mes facilè comprehendit: & magna quidem
 pars manibus interijt, nonnulli autem viui ca-
 pti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem
 consilij Ionathas tunc quidem potuit effugere:
 multum verò ac diligenter per omnes quæsitus
 regiones captus est, adductusque ad Catul-
 lum, sibi quidem moram poenæ inoliebatur. Ca-
 tullo autem iniquitatis præbuit occasionem.
 Nam ipse quidem locupletissimos Iudzorum
 falso insimulans, autores sibi huius consilij fuisse
 dicebat. Catullus autem criminationes ala-
 ci animo suscipiebat, remque delatam multi-

*a Ionatha
 sociorum
 pars manib.
 interijt. non
 nulli viui
 capti ad Ca-
 tullum per-
 ducuntur.*

An. mundi

4038.

*A Christo**nato 76.**a Catullo**tria simul**Iudzorum**millia tru-**cidat.**b Iosephus**a Ionatha**hortatu Ca-**tulli, falso**accusatur.**c Ionathas**prim verbe-**tatu vium**sum est.*

modè cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudzorum confecisse videretur: quòdque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctòr erat calumniandi siccariis. Denique^a cùm iussisset Iudæum quendam Alexandrum nominare: cui iam dudum infensus odium publicauerat, etiam vxore eius Berenite criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidauit. Et hæc securè facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redivitis Cæsaris adiungebat. Ne^b verò vel alibi degentium quisquam Iudzorum eius iniusticiam confutaret, etiam longius mendacium propagavit: ac Ionathæ nonnullisq; aliis qui comprehensi fuerant persuadet, novarum rerum accusationem viris inferre probatissimis Iudzorum, apud Alexandriam, Romamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio ita ut sperauerat cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan cæte^c osq. victos ducens, finemque arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illum conflatam calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitòque non iure hominibus accusationem illatam illos quidem Titi studio criminibus soluit, meritò^c verò pœnam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuis exastus est. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem principum obtigit ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissimè tortus est non corporis tantum cruciatum sustinens. sed erat ei maior animi morbus & grauior. Terroribus enim expauescebat, & crebrò videbat sibi instā-

tes umbras eorum quos peremerat, & clamita-
 bat Cūque tenere non posset exiliebat stratis,
 tanquam tormentis sibi & flammis adhibitis.
 Hoc autem semper multum proficiente malo,
 extisq; defluentibus, ac intestinis exhaustis, i-
 ta est mortuus: nulla re alia magis diuinæ pro-
 uidentiz facto indicio, quā quod nequissimos
 vlciscatur. Hic ^a nobis est finis historiz, quam
 promissimus nos cum omni veritate tradituros,
 co:noscere cupientibus, quemadmodum hoc
 bellum Romanis gestum est cum Iudæis, &
 qualiter sit quid ^b expositum lecturis, vt di-
 cant, relinquatur: de veritate autem confiden-
 ter dicere non pigebit, quod eam solam scopum
 mihi per omnia quæ scripsi proposuerim.

Anno mūdi
 4038.
 A Christo
 nato 76.

2 Septem. m.
 brorum de
 bello Iudai-
 co, cōcluse.

FLAVII IOSEPHI DE
 bello Iudæico Libri septimi
 Solus Finis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VER-
BORVM IN HOC FLAVII
IOSEPHI SECVNDO VOLV.
mine memorabilium fidelissimus
ac locupletissimus.

A

- A** Bdemonum 303.a
*Ascussio & epistola
 falsa legatorum contra Iose-
 phum* 20.a
*Acri's pugna commissa in foro
 Hierosolyma inter Antio-
 chum & Hyrcanum* 53.b
*Aduentus Vespasiani in Ga-
 lileam* 28.a
Aedificia ab Herode condita
 67.b
Aegyptius pseudopropheta 30.
*ferme milia hominum con-
 gregat* 115.b
Aegypti terminus 206. b. lon-
 gitudo & latitudo 207.a
Aegyptius unde dicta 301.b
Aegyptiorum idololatria 310.a
*Aegyptij bestias natura re-
 pugnantes colunt* 322.a
Agrippium 69.a
*Agrippa erga Philippum co-
 mitas & benignitas* 13.b
*Agrippa Aristobuli filium Ti-
 berium odit, ac in Cay Ca-*
ligula amicitiam sese infi-
nuat 107.a
*Agrippa ab Senatu Romano
 & Claudio tanquam arbi-
 ter eligitur* 110.a
Agrippa regnum 110.a
*Agrippa cum regnasset annis
 tribus in Caesarea decedit*
 110.b
Agrippa ad Iudaeos oratio
 120.b
*Agrippa de futura Iudaeorum
 calamitate propheta* 125.a
*Agrippa rex à Iudaeis saxis
 petitus, urbe pellicus,* 125.b
Agrippa procurator spoliatus
 139.b
*Agrippa in extruendo muro
 sumptum* 219.a
*Alexander victoriam ab
 Theodoro amisit.* 38.b
*Alexander Aristobuli frater
 Rex constituitur, qui euesti-
 gis crudeliter agit.* 38.b
Alexandri iracundia & rursus

- Delicias immoderata, qui o-*
stringentes captiuorum cruci-
figit 39.b
Alexander Antiochum De-
metrij fratrem sumit 40.
a
Alexander ab armis requiescit
ibid.
Alexander Aristobuli filium,
contra Hyrcanum magnam
manum congregat 45.a
Alexander 10900. peditum,
& 1500. equitum congre-
gat 45.b
Alexander cum hostibus praelio
decertat, & sex milia mil-
itum amittit ibid.
Alexander in vinculis quatuor
libros aduersus inimicos co-
scribit 76.b
Alexandrum in somno Glaphy-
ram uolat 102.a
Alexandri & Aristobuli genea-
logia 110.b
Alexander 120.a
Alexandria seditio inter Iudaeos
& Gracos 132.a
Alexandria pars ora maritima
319.b
Alexandra mors 416
Amarulenta diuersa à Tibe-
riensibus in Iosephum iacta
22.b
Amor multitudinis erga Iose-
phum 21.a
Annas exusta 90.a
Ananias vir malus & malissi-
mus 20.b
Anania Pontificis & Ezechia
fratris mors 128.a
Ananias Pontifex, & quinda-
cum ex populo clariore na-
tauitur 241.b
Ananum & Iesum Pontifices ob-
truncantur 191.a
Anani Pontificis lex ibid.
Ananum Simonis sacerdotum cru-
dellissimum 241.b
Anaxagoras 336.b
Angelis equites igneo fulgore
radiantes 343.a
Antigonum apud Aristobulum
falso accusatur 37.b
Antigonum interficitur 38.a
Antigonus Aristobuli filius, ab
Herode fugatus 52.b
Antigonum aurigulae Hyrcani
dentibus truncat 55.
b
Antigonum Parthi regem con-
stituunt 55.b
Antigonum Massadam obtinet
57.a
Antigoni in Iosephi cadaver
immandat 60.b
Antigonum securi obtruncatur
63.b
Antiochum Epiphanes belli
Iudaici fons & autor 31.
b
Antiochum à Tobia filijs mo-
tus cum exercitu in Iudaeam
irruptis, ac Hierosolyma
dominis 33.b
Antiochus

I N D E X.

- Antiochus mores Iudaeos ab-
rogat* 34. a
- Antiochus post patris obitum
cum numeroſo exercitu In-
daorum fines ingreditur* 34. b
- Antiochus moritur, & princi-
patum Antiocho filio relin-
quit* ibid.
- Antiochus ad Hieroſolymam
proſciſcitur, praſidiumque i-
bi relinquit* 35. a
- Antiochi & militum insolentia*
338. a
- Antiochus ſqualidis ſcatoribus
conſtitutus, cuſpirat,* 356. a
- ſui ciuibꝝ perfidiam* 273. a
- cum coniuge & filiabus in
Ciliciam fugit* 282. a capi-
tur 282. b cum Caſare re-
conciliatur ibid.
- Antipater cum copijs Alexan-
dro obſtamꝝ procedit* 45. b
- cum coniunx nobiliſ ex Ara-
bia ſumma* 47. a
- Antipater patria muros repa-
rat* 49. a contra Mgli-
chum colligit exercitum 51. a
- Malichꝝ inſinſtu venenum
bibit* 51. b patris ſucceſſor
declaratus 72. a cum in
Alexandrum fratrem de-
ſcit & inſidia 73. b pecunia
& donis hominum favorem
ſibi conciliare conatur 81. b
cum in Archelaum & Phi-
lippum fratres inſidia 86. b
- Antipater Phereza mortem
vehementer luet* 87. a
- Antipater Caſarea omnibꝝ
inuſum* 87. b cum mors 90.
a
- Antipatri deſtaſta & in-
cenſa* 134. a
- Antipater Archelaum per epi-
ſtolas apud Caſarem accuſat*
95. b
- Antonius Herodem & Pha-
ſaelum ſecrarchas declarat*
53. a in Tyro commemoratur
ibid. Herodis virtutem mel-
ioratur 60. a pugnat cum In-
daꝝ 144. b à Iudaeis inſidijs
peremptus 162. a
- Antonia deſcriptio* 224. a
- Antoniam Romani inuadũs*
248. b
- Antonius Cleopatra maritum*
311. b
- Apion veram patriam &
genus ſuum abiurat* 319. a
- Apionis mors* 327. b
- Aqua deſectum in monte Ga-
rizin* 161. a
- Ara ſine ferro conſtructa*
223. b
- Arabs Scauto reconciliatur*
45. a
- Arca ſancta ab Aſſyrijs ra-
pta & Iudaeis reſtituta* 223. a
- Archelaum poſt patris obitum
rex declarat* 92. b
- Archelai luxus & opulẽ-
tia* 93. b
- Archelaum ſubditis ſuis omni-
bus*

benivolentiam & favorem
pollicetur 94. a. eum in sedi-
ciosos benignitas 94. a.

Archelam propter tyranni-
dem in exilium pulsus 102. a.

Archelai de bobus & sp. cu
somnia 102. a.

Archelam repudiata Ma-
riamne Glaphyram sibi copu-
lat 102. a.

Arena vitrea prope Mem-
nonis sepulchrum 108. a.

Arcta Hyrcano 50000. mi-
litum tradit 41. a.

Aries 156. a.

Aristobulus & Antigonum
Sebasten civitatem obsidione
cingunt 36. b.

Aristobulus matrem vin-
tam fame necat 37. a. fratrem

Antigonum plurimum amat
37. a. misere moritur 38. b.

eius apud matrem deprecatio
41. a. seipsum regem declarat

41. b. bello congradi cum Pom-
peio cogitat 43. a. Pompeio

supplex occurrit ibid. cum
familia Romam vehitur 45. a.

cum Romanis dimicat 46. a.
elapsus Roma iterum turbas

concitat 46. a. cum filio à
Pompeij studio perimitur

47. b.

Armenia vastatur 283. a.

Ars deluditur arce 176. b.

Asia civitates quingenta
Romanis obediunt. 123. a.

Asini apud Indaps. qui di-
cantur 322. b.

Asphaltites & Tiberiensis
lacus 199. a.

Asphaltitis mirabilis pro-
prietas 200. a.

Asphaltites stagnum 306. b.

Athensensium mores 336. b.

Athrongaus passer quidam
regnum affectat 98. a.

Avaritia supplicium omne
contemnit 243. a.

Augustus Herodem Syria
procuratorem constituit 67. b.

Aula regia 220. b.

Aulaum sine velum Baby-
lonium colorum permixtione
mirabili opere factum 222. b.

B

Baccharis radix quomodo e-
bullenat 279. b.

Bacchidis in Indas crudeli-
tas 34. a.

Babylonica captivitas 223. a.

Babyloniorum rex Hercule
fortitudine & rerum gestarum
magnitudine præcessit 304. b.

Babylonia muri ex latere
cocto & bitumine constructi
305.

Bassus Sextum Casarem do-
lo necat 50. b.

Belus primus rex Assyria-
rum 304. a.

Bellum Aftiach inter An-
tonium & Augustum viris-
que gestum 64. b.

Belli

I N D E X.

- Bellifax alia à Floro excogitata* 116. b
Bellum nauale contra Taricheas 172. a
Berosus historiographus genere Chaldaeo 303. b
Bonum finis, Hericusque collectum Iudaeorum alimentum 224. a

C

Cecinna propter praedictorem à suis capitur 208. b
Cades aethiops Hierosolymis 54. a
Cades sabbatho perpetrata 129. a
Cades per Flori milites perpetrata 117. b
Cades & denudatio per vineam Iudaeam 196. a
Casarius erga Archelaum benignitas & humanitas 96. b
Casar Aristobulum captiuum vinculis soluit 47. b *Iudaea Eshtarcham Archelaum constituit* 190. b
Casarii mores non mutantur 265. a *cuius in transfugas humanitas* 251. a
Caius antio tribus, mensibus sex regnat 109. b
Calamitates Iudaeae inferuntur ab exteris & incolis 3. b
Calceamenta, coria seu res derectae, utriusque sanum Iudaeorum cibum 56. a
Cassius Iudaeae versus ac subdolum 229. a
Cassius stipendium civitatum indicit 50. b
Cassius ad tria millia Iudaeorum in servitium abducit 47. a
Cassius in exactionibus exigendis severus 51. a
Centum armatorum millia contra Iosephum concurrunt 139. b
Cerealis Chebron urbem antiquissimam exurit 204. a
Cestus inopinata fuga Ieronimum fiduciam recreat 135. b
Cestus stratagema 136. b
Circa Hierichuntem optimus paradisi 199. b *fertilitatis causa, ibid. aer temperatus, ibid. m.*
Civibus direpta bona restituntur 23. a
Claudius moritur, eiusque Nero succedit 112. b
Cleopatra in cognationem suam sancta 83. b *avaritia* 64. a
Cleopatra in Herodem infida 64. a
Clius Tiberiade seditionis auctor 13. a *sinistram sibi praedicat* ibid.
Cometes gladio similis 261. a
Confessio muliercularum in tortura 84. b
Consultatio Hierosolymitanorum legatorum adversus

INDEX.

Iosephum	17.a
Contra mendacium impu-	
denter expofitum ubi dicen-	
dum	317.a
Criminum à Iusto Iosepho	
obiectorum depulfio	23.b
Cruentia victoria in qua 50	
millia Iudeorum interficiuntur	
132.b	
Cumanum imperium vulgi ve-	
retur	111.a
Cyru Nabidum expellit à	
Babylone	305.a
Cyprum	69.b

D

Dabaritani Ptolemai uxo-	
rem foliane	10.a
Damasceni Iudeorum de-	
cem millia una hora ingulant	
137.a	
Dauid & Salomonis po-	
nitia	326.b
Dauid in fci crebro expeti-	
tam aquam bibere recusat	
342.b	
Dauid de fci exemplum	
342.b	
Decem millia hominum con-	
cultatione mutua confumpta	
111.a	
Dei lumen maximum no-	
faria facta non latent	38.b
Demetrius Iudæi in auxilium	
venit	39.a
Demetrii & Alexandri pu-	
gna, qua Demetrius superat	
39.b	

Descriptio spelunca in qua	
laurones habitabant	59.a
Divina ultio nullum fec-	
it impunitum relinquit	86.a
Domitia Domitiani Cafari	
uxor	29.a
Dora Phatice, civitas &	
non Idumæa	325.b
Duo millia feditioforum in	
Gallia ab Romanis cruciati	
133.b	
Duo nobiles femetipfos in	
ignem immittunt	260.b
Duo & viginti libri fæuri	
297.b	

Duratio legum apud Iu-	
dæos	113.b

E

Elazarum ab Elephanis	
Oppreffus moritur	34.b
vitam gloria pofthabet	35.a
Elazarum & Alexander	
Iudeorum principes magnam	
tyrannidem exercent	111.b
Elazarum robur & auda-	
cia	156.b
Elazarum capitur	780.a
horribiliter flagellatur	345.a
Elazarum conftantia	344.b
ultima verba in igne	345.b
Epitome belli Iudæici	31.b
Effenorum prophetia	105.a
Eurycles Alexandri fci pro-	
ditor	78.a
Exordium belli Iudæici duo-	
decimo regni Neronis anno	
115.b	

F

F Abatem procurator Casari	
apud Herodem secretorum	
Syllas proditor	83.b
Fabula de Ione & Pallade	
335.a	
Fanum sacrosanctum	122.b
Fatale decretum humanum	
spem irridet	52.a
Felix in Phasaelum exerci-	
tum mouet	52.a à Phasaelo su-
peratur	ibid.b
Felix Eleazarum latronum	
principem, aliosque cum eo mul-	
tes capit, victosque Romanis	
mittit	113.a
Felix de Egyptio victoria	
ibid.b	
Filiorum apud Iudaeos edu-	
catio	299.a
Flori auaritia urbes dispo-	
nat	115.a
Flori peritium qui Iu-	
dæis fidem iurata non seruat	
116.a	
Flori milites sexcentos &	
origines Iudaeos una die inter-	
ficiunt	17.b
Flori dolus & infidia	118.b
Fons Iordanis	68.a
Fontes aquarum calidarum	
279.b	
Fortium victorum remunera-	
tio	247.b
Fortuna vis	248.a
Fortuna monumentum	
268.a	

G

G Abareni Ioanni sese addi-	
cunt	10.a
Gabinium Nabasæus pugna	
superat	46.b
Galba	701.a
Galba interficitur, ac Ordo	
imperium suscipit	202.a
Galatarum erga Iosephum	
fides ac beneuolentia	7.b
Galilæi Tiberiada inuadere	
postulant	8.a
Galilæorum in Ionatham &	
collegas ira & furor	18.b
Gamala in Romanorum fide	
perstat	5.a
Gamala situm	174.a
Gamala ciuitas inexpugnabi-	
lis & firma	ibidem
Gamalam Vespasianus obfi-	
dos	174.b
Gamalam Romanis expugnâo	
ibidem	
Gaudium beatorum in viâ	
æterna	356.b
Genesar descriptio	171.b
fertilitas	172.a longitudo &
latitudo	ibid.
Genilium leges	338.a
Germanorum multitudo,	
virtus, magnitudines corporum	
123.a	
Gestum Flori succedit Al-	
bino, qui longè prior est	115.a
Gisebala inuenta atque diru-	
ta	4.b
Goriens & Nigri Pernitia	

I N D E X.

morī	193.b	sarem merita	67.a
Gracorum de anima humana		Herodes Pirao maiorem por-	
sententia	105.a	tum fabricas	68.b
Gracorum cum Iudaeis com-		Herodis castellum pro	
paratio	297.b	verum omnium copia ciuitas	
		esse videbatur	69.b
H		Herodis in cunctos benefici-	
Herodes à Syris latrones		centis & liberalitas	70.a
depellit	49.a	Herodes venator summus	
Herodes Castij amicum	51.a	70.b	
Herodes patris necem ul-		Herodis ex Mariamne li-	
cisci cogitat	51.b	beri suscepti	71.a
Herodis tribuni Malichum		Herodes Iosepho ut uxorem	
interficiunt	52.a	interficiat clam mandat	71.b
Herodi insidia frustra	54.b	Mariammem & Iosephum	
Herodis victoria	55.a	interfici iubet	ibid.
Herodes Arabes sibi hostes esse		Herodes filiis non regnum,	
deprehendit	56.a.	sed regni honorem tradit	73.a
cum magno		Herodis sauitia	76.a
discrimine Romam nauigat.		Herodes Alexandrum fi-	
ibid. coram senatu Romano lau-		lium timet	76.a
datur.	ibid.b	Herodes Alexandrum in	
Herodes in Anisgonum		vincula conticit	76.b
monet	57.a	in Phe-	
Hierosolymam		roam fratrem excitatur	77.a
cingit obsidione, ac praconis		nepotes despondet	82.a
vocem cur aduenerit, declarari		Antipatri blanditiis adductum spon-	
iubet	57.b	salia reformac	82.b
commearius copiam		Herodis filij ex septem uxo-	
parat	58.a	ribus nati	82.b
Sephorim ciuita-		Herodes variis morbis vexa-	
tem capis	ibid. b.	tus	91.a
aduersus la-		Herodi atrabilis mortem	
trones in speluncis degentes ani-		minatur	91.b
mmum dirigit	58.b	Herodes doloribus victus, si-	
bus victoria	59.a	bipiti violentas manus infonne	
Herodis exercitum Arabes		cogitat	92.a
in fugam vertunt	64.b	Herodes quae munificencia	
Herodis ad milites perterritos		oratio	
65.a		sepul-	
Herodes ante pugnam sa-			
cra Deo celebrat	65.b		
Herodis in Augustum Ca-			

INDEX.

sepulchro 92.b
 Herodotyranus & cruce-
 lita 106.a
 Herodes peregrinante se-
 cum uxore decedit 207.b
 Herodis regia 285.a
 Hierosolyma ab Herode
 obsessa 62.b
 Hierosolyma status per-
 turbatum 143.a
 Hierosolymis ingens cala-
 mitas 212.a
 Hierosolymitani Romanos
 aggrediuntur 215.a
 Hierosolyma murus tri-
 um 218.a
 Hierosolyma quinquies
 prius capta, tunc iterum va-
 statur 269.b
 Hierichuntis situs 198.b
 Hirami & Salomonis pro-
 blemata 302.a
 Hispani Romanorum im-
 perio subiacent 123.a
 Historiographum qui dice-
 dum 38.a
 Historia veritate à Grio-
 nis negligitur 31.b
 Historia Antiquitatum
 quinque millium annorum
 294.b
 Honorati ac diuites ad
 tyrannos perducuntur 236.a
 Hostia veteris testamenti
 31.b
 Hyrcanus paternum hono-
 rem Pontificis assequitur 36.a

Hyrcanus & Antipater
 Pompeij auxilium implorant
 42.b
 Hyrcanus Pontifex, An-
 tipater vero Iudae procura-
 tor declaratur 48. b. Herodas
 absoluit 49.a

I

Iacobus Idumaeus patria
 Iprodiur 202.b
 Iaphus expugnatio à Tra-
 iano 150.a
 Iardes sylua ab Romanis
 cincta 281.a
 Idumaei 284.a
 Iechonias voluntariam Ba-
 bylonicam captiuitatem susti-
 net 250.b
 Iesum Iarionum princeps
 8.b. Iosepho bellum inferit 8.
 b. à Iosepho capitur 9.a
 Iesus Saphia filius insidias
 Iosepho fruit 10.b
 Iesus per annos septem &
 quinque vociferatur 262.a
 Iesum in muro lapidum tormē-
 to missus perimit 262.b
 Iesus sacerdos Thebuthi fi-
 lius 266.a
 Impudentia suadores 56.a
 Impetum & victoria lu-
 datorum contra Romanos 134.a
 Imperatores & magistra-
 tum quomodo colendi 322.b
 Incendium templi ac civi-
 tatis excidium 32.b
 Incendium Hierosolymitanum

templi	259.a	conversois, mulierum denaria	
Indorum sapientia professores		templi retinet	243.b
scripsit concremant	288.b	Ioannu in Iosephum conuicta	
Ingens in templo cades	250.a		
211.b		Ioannes & Simen in elench	
Inguinis morbum Aegyptij		inuenci capiuntur	269.a
sabbatofum vocant	218.b	Ioannes Giscala	283.b
In bello nihil est necessitate		Ionathas Iosepho scribit	16.a
pugnacium	152.b	Ionatha eique adharontium	
In spectaculo Casarea	2500	dolus 19. b affus	20.a
Iudas percutit	272.a	Ionathas cum suis capitur	22.a
In extruendo templo omni:			
thesauri consumpti	222.a	Ionatha & collegarum ad-	
Intestina dissidia & seditio-		uersum Iosephum consilium	22.a
nes in Iudaa	180.b	Ionathas à Tryphone per	
Ioannu infidia	7.b	infidias capus interficitur	35.b
Ioannes Hyrcanum optimè re-		Ionathas Pontifex cum aliis	
bus per annos triginta tres admi-		multis interficitur	223.b
nistratis, moritur	37.a	Ioppe seditioforum & la-	
Ioannu erga Iosephum inui-		tronum receptaculum	166.b
dia & infidia	140.b	Ioppen Vespasianus capto	
Ioannes Tiberiensibus ut		& castra in arce munat	167.a
Iosephum deserant persuades		Ioppensis ingens tempestas in	
141. a missis armatis Iose-		mari mergit	ibid.
phum interfici iubet, ibid. in		Jordanis fons	171.b
Giscala patriam suam fugit		Iosephi genus	2.a
ibid.		Iosephus Matthias filius im-	
Ioannes dolu planu ac ciuili		perij C. Casari anno prim.	
proditor	185.a	mundi vero 401. à uero Christo	
Ioannis superbia & ambitio		39. natu	3.a
195.a		Iosephus à pueritia disciplinè	
Ioannis & Eleazari pugna		incumbit	2.b
211.a		Iosephus Phariseus, ibid.	
Ioannes Idumaeorum Dux,		Iosephi naufragium	13.a
pellus sagitta percussus, perit		Iosephus regis facultates re-	
227		cuperat	6.b
Ioannes ad sacrilegium Iose-		Iosephus Galilea Praefec-	
			70.

I N D E X

70. viros sibi adiungit 7.a
 Iosephus triginta annos na-
 tus, nulli mulieri vim infert,
 & nihil sibi obtrudi patitur
 7.a
 Iosephi erga hostes benigni-
 tas 7.b
 Iosephum Ioannes interficere
 conatur 8.a
 Iosephi religionis cura 9.a
 eius erga Iesum benignitas 9.a
 frumentum in Galilaeam trans-
 mittit 9.b Ptolemaeo spolia
 reddere conatur 10. b in-
 fidias euadit 11. b in alio pe-
 riculo versatur, ibid. sedi-
 tionem in Gamala concinas
 13.b
 Iosephi somnium mirabile
 15.a calliditas 16.a
 Iosephus absque sanguine
 effuso seditionem compescit
 19.a
 Iosephi discrimen 19.b
 Iosephum centum legatos
 Hierosolyma mittit 19.a
 Iosephus cum Iesu colloquium
 21.a
 Iosephus penè oppressus in-
 opinato periculo euadit 21.b
 Tiberiadem capit 23. a Re-
 gios in fugam compellit 27 a
 cum Tito Romanum proficiscitur,
 & a Vespasiano honorifice exci-
 pitur 28. b multos captivos libe-
 rat 28.a
 Iosepho perperna Caesarum
 beneuolentia manet 29.^a
 Iosephitertia uxor 29.^a
 Iosephus bello Iudaico inter-
 fuit 29.b
 Iosephus Historiographus
 utriusque Galilae rector desi-
 gnatur 137. b Galilaeae armis
 instruit 138.a
 Iosephus à suis desertum in Ti-
 bериada confugit 151. b in Iota-
 patam ex Tiberiade venit 152.
 a in Iotapata remanet
 155.a
 Iosephi prudentia 155.a
 Iosephi contra hostes calli-
 dum consilium 158.a
 Iosephi de Iudaeorum clade
 nocturna somnia 163.a
 Iosephus Vespasiano futura
 praedicat 165.b Hierosolymam pe-
 remptam esse dicitur 167. b è vin-
 culis liberatur 208.a
 Iosephi erga patriam amor
 & constantia 233.a
 Iosephi pater captus 241.b
 Iosephi vox singulibus in-
 terrupta 251.a
 Iosephi castitatis exemplum
 341.a
 Iotapata obsidio 28.a
 Iotapata obsidio 152. b. fi-
 nis 153.a
 Itaburgj montis altitudo
 176.b
 Iudaei seditiosi 3.a
 Iudaei necessitate ad bellum
 coguntur 3.b

<i>Judai à Romanis deficiunt</i>	<i>vinunt</i>	130. a
34. a	<i>Judaorum alia eades</i>	131. a
<i>Judaorum mores & Inſtra-</i>	<i>Judai hoſtes perſequuntur.</i>	
<i>tionones</i>	<i>eoſque in extremam neceſſitatē</i>	
32. b	<i>adigunt</i>	136. a
<i>Judaorum contra Alexan-</i>	<i>Judaorum decem millia pe-</i>	
<i>drum feſto die ſeditio</i>	<i>tempſa</i>	145. a. octo millia ab
39. a	<i>Aſcalonem occumbunt,</i>	ib.
<i>Judai à Demetrio victore</i>	<i>Judaa deſcriptio, cuius me-</i>	
<i>deficiunt</i>	<i>dia eſt Hieroſolyma</i>	147. a
39. a	<i>distributio</i>	ibid.
<i>Judai inter media tela ver-</i>	<i>Judaorum audacia in ex-</i>	
<i>ſantes nihil caeremoniarum in-</i>	<i>crema deſperatione</i>	151. b
<i>termiſtunt</i>	<i>Judae Romanos feruenci o-</i>	
44. a	<i>leo perſundunt.</i>	159. a
<i>Judaorum duodecim millia</i>	<i>Judai ab Romanis intra duos</i>	
<i>in templo occumbunt</i>	<i>muros conſeſſi cruciſtantur</i>	160. a
44. b	<i>Judaorum duodecim millia</i>	
<i>Judaorum Reipub. mutua-</i>	<i>inierunt</i>	160. b
<i>io</i>	<i>Judaorum quadraginta mil-</i>	
46. a	<i>lia excidij tempore, pugniſque</i>	
<i>Judai ab Romanis victi</i>	<i>ſuperioribus inierunt</i>	162. b
46. b	<i>Judaorum in Joſephum im-</i>	
<i>Julium Caſar dolo Caſſū &</i>	<i>perit</i>	165. b
<i>Bruti interſiciunt</i>	<i>Judaorum diſtractio & von-</i>	
50. b	<i>ditio</i>	173. a
<i>Judaorum in pugna conſtan-</i>	<i>Judae in ſemet ipſos manus</i>	
62. b	<i>verunt</i>	180. b
<i>Judae & Matthias popu-</i>	<i>Judae Romanos caſtrū pellunt</i>	215. a
<i>lum ut aquilam auream tol-</i>	<i>Judaorum cum Romanis pu-</i>	
<i>lerant hortantur</i>	<i>gna</i>	215. b
90. b	<i>Judaorum cum Romanis con-</i>	
<i>Judaorum tria millia in</i>	<i>ſictus</i>	228. a
<i>Paſchate cruciſtantur</i>	<i>Judaeos audacia ſuſtentat</i>	228. a
94. b		
<i>Judai Archelaum in ius</i>		
<i>vocant</i>		
99. b		
<i>Judaorum tres ſecta, quarum</i>		
<i>Effenorum probabilior</i>		
101. b		
<i>Judaorum conſtantia</i>		
102. b		
<i>Judaici belli cauſa</i>		
116. a		
<i>Judaorum eades</i>		
119. a		
<i>Judai Syrorum vicis ac ſi-</i>		
<i>mitimas ciuitates proinus</i>		
<i>vaſtant</i>		
129. b		
<i>Judai Judaeos hoſtes expo-</i>		

Iudaorum in Legem Dei
peccata 234. a

Iudaea deserta & desolata
245. a

Iudaorum ac Romanorum
comparatio 247. a

Iudaorum patiens animus,
& in aduersis rebus dura con-
stantia 247. a

Iudaorum & Romanorum
ad montem Eleon pugna 253.
b

Iudaei Romanos vincunt,
eorumque signis potantur
257. b

Iudaei in media calamitate
arrogantes 265. b

Iudaorum 17 10. ab Roma-
nis perempti 281. a

Iudaorum octodecim millia
in Syria iugulata, & 60000.
in Aegypto perempta 289. a

Iudaorum contra Alexan-
dram constantia 307. b

Iudaei quando Iudeam oc-
cuparint: & urbem Hiero-
solytam adificarint 316. a

Iudaei prorsus nullae imagi-
nes ferunt 321. b

Iudaei cur animalia con-
sueti sacrificent, nec carnibus
sui illi vescantur 327. a

Iudaorum iura & liberta-
tes 329. b

Iudaorum in O Lege constan-
tia 337. a leges antiquissima
337. b

Iudaicarum legum origo
339. a

Iuliani insignis fortitudo
249. a mors 249. b

Iuppiter 135. a

Iustus ob fasces capiti dā-
natur 24. b

Iuvenes cum Sophistis ca-
pitum damnati, interficiuntur
91. a

Iuvenes qui aquilam au-
ream absciderant, ab Herode
deducti, examinantur 91. a

Inuenis quidam se Alexan-
dram, quem Herodes necaue-
rat, esse mentitur, Iudaorum
plurimos fallit 101. a

L

Lacedaemonij 121. b

Lacedaemonij peregrinos ex-
pellunt 336. b

Larionis in agmen conflati
Hierosolymis irrumpunt 181. a

Latronum immanitas 183. a

Latronum in morientes
crudelitas 240. b

Legati ad Iosephum cum
milibus mittuntur 14. b

Legati contra seditiosos ad
Florum & Agrippam missi
116. b

Latroes & magi multis
afflictionem inducunt 114. a

Leges graues Iudaorum
334. b

Longus semetipsum occidit
255. a

L. Annulus Gerasam capis	303.b	Mensa aurea ponderis talenti magni	278.a
200.b		Messenes Amenophis filius	315.a
Lucij mors	255.a	Militum in Bereniceum furor	118.a
Lupus Iudaei isidolum claudis		Milites duos obtemperare par est	170.a
292.b		Miraculum ab Helisao factum	199.a
Lydda cruxa	134.a	Misericordia in bello nocens	229.b
Eysurgus Lacedaemoniorum legislator	334.a	Mithridatis de Aegyptii victoria	48.a
-M		Mori liber, apud Indeos honor & gloria	290.a
Macedones	121.b	Mors natu maximi fratris	349.a
Machara iniquitas		Secundi, ibid. tertii, ibid. b quarti 350. a quinti, ibid. b. sexti 351. a septimi 352.b	
60.a		Moses leprosus non fuit	314.a
Magna seditionum multitudine in clauem deprehenditur		Moses à Moy, quod Aegyptii aquam significat, dictum	314.b
272.a		Mosis vita	328.b
Malichus beneficiorum Anapatri immemor	51.a	Morus in Gallia	198.a
Malichus Hyrcano sese adiangit	51.b	Mulierum in aula confusio	83.a
Manabemus cum Principibus interficitur	118.b	Mulierum ac puerorum uoluntatem in pugna	158.b
Manethon Aegyptii historiographus	299.b	N	
Manethonis de Aegyptiorum leprosis fabula	310.b	Nabulassar, Nabuchodonosor pater Babylonicorum & Chaldeorum	227
Manethonis figmenti depulsio	312.a		
M. Antonius Dux	45.b		
M. Crassus, reliquum templi aurum auferre	47.a		
Marcus Senei successor	50.b		
Massadastus	284.b		
Matathias Romanis sibi sociatum Antiocho bellum inferre	4.b		
Menandri Ephesijs testamentum			

- en 303. b
 Nabuchodonosor patri in re-
 gno succedit 304. a
 Nabuchodonosor successit
 ibid. b
 Nabuchodonosor Tyrannus ob-
 fidet 305. b
 Nemo ante obitum beatus
 dici debet 237. b
 Nequitia iram Dei effugere
 nequit 271. b
 Novo fratrem, uxorem, ma-
 tremque interfecit 113. a
 Neronem propter res gestas
 apud Iudaeos, cum timore stu-
 per inuadit 144. a
 Nicanor ad humerum laqueo
 sagitta percussus 225. b
 Nicolai defendit Archelaum
 96. a
 Nicen, magnus avus Roma-
 norum 228. a
 Nobilium duodecim milia
 percutit 192. a
 Nomina Regum Egyptio-
 rum sibi succedentium 301. a
 O
 Ocrum Augustum Iulio
 successit 51. a
 Onias Pontifex ad Ptolemaum
 effugit 34. a
 Onia templum in Aegypto
 extructum 292. b
 Oppugnatione Hierosolyma. Ca-
 lend. Iulij 246. a
 Ordo Pontificum apud Iudaeos
 qui fuerit 297. a
 Origo legum apud Graecos
 329. a
 Osaiphum Dux Auaris
 311. a
 Osaiphum postea Moses ur-
 catum 312. a
 Osiho 201. a
 P
 Pacori dolum & insidia
 54. a
 Palatium Tiberiadum incen-
 sum 6. b
 Pappum Antigoni militum
 ducem Herodes obtruncat 62. a
 Parthi 123. a
 Passio septem filiorum & ma-
 tris 341. a
 Pauperum ex populo miseria
 237. a
 Pedamas vir fortis & eques-
 perum 253. b
 Pegmarum fabricatio 277. b
 Persarum mores 337. a
 Petra ciuitas Arabia 55. a
 Pharisaorum inuidia & ac-
 cusatione temeraria multi boni
 occiduntur 41. a
 Pharisaorum secundas secta
 106. a
 Phasaelus & Herodes Anti-
 patri filij 49. a
 Phasaelus ad sanum caput
 frangit 55. b
 Phasaeli turrem 69. b. ciuitas,
 ibid.
 Pheroras atra veste instrum-
 tus cum lacryma ad pedes
 22. iij

- Herodius accedit, ac veniam pe- 77. b
 su 68. b
 Pheronae moritur, & Hiero- Potestatem colere officiis
 solymus sepelitur 84. a nos iurgii exasperare decet
 Philippus Iacobi filius 13. b 121. a
 Phineas sacra pecunia au- Praelata testimonia de Com
 ctos comprehensus 766. b mentariis Iosephi 25. a
 Phoenices & Cadmus Graca- Praetium inter Antigoni mi-
 rum litterarum inventores 295. a lites & Iosephum Herodius fra-
 trem 57. a
 Pilatus Iudaeos seditiosos Primum prodigium 261. a
 compescit, eosque fustibus fe- Praesidio Iosephi cum copiis
 riri iubet 107. a contra Gabaria 17. b
 Placidus contra Iosephum Psophina turris 70. cubitos
 15. b alta 219. b
 Placidi victoria 177. a Pseudopropheta a tyrannide
 Placidi cum fugiunt con- subornati 261. a
 sistunt 197. a Ptolemai erga Hyrcani
 Placidus Bethanabrin ex- matrem ac fratrem crudelitas
 pugnat & igni tradit 197. a 36. a
 Pena vim inferentis Virgini Ptolemaei fratres Ioannis
 312. a una cum matre occidit ibid.
 Pompeius instructus Romano si- Ptolemaei Herodius militem
 mul exercitus & Syrorum A- Dux interfecit 59. b
 ristobulum perit 42. b Ptolemaeus descriptio
 Pompeius Hierosolyma ob- 108. a
 fidione cingit 43. a 1. Ptolemaei Lagi 320. a
 Pompeius una cum suis co- 2. Philadelphus, ib. 3. Euergetes
 mitibus sanctum sanctorum 320. b. 4. Philometor ibid. 5.
 ingreditur 44. b Physon, ibid.
 Pompey continentia 44. b Pudens cum Ionatha pugnat,
 Pompeius multas praclaras & interfecit 254. a
 civitates ab imperio Iudaeorum Puerorum constancia 347. b
 liberat 44. b Pugna inter Iudaeos & Sy-
 Pompeii vestimenta 23. b ros circa Caesarem 114. b
 Porticum templi cussa Pugna Iudaeorum cum Roma-
 255. b nis 197. a
 Pugna

I N D E X.

*Pugna vehemens in oppido
inter Galilaos & Romanos* 160.b

*Pulchrum est pro libertate
mors, pugnando tamen* 64.a

Purificationes corporum 332.a

Q*ua arte Antipater A-
lexandri fratris amicos
corrumperit* 74.a

*Quadratus inter Iudaeos &
Samaritanos fere sententiam* 111.b

Quartum prodigium 761.b

*Quae urbes Iudaei receperint
inhabitandas* 45.b

Quintum prodigium 261.b

R*apina ac cades in cloacis* 265.b

Ratio affectus domina 353.a

*Reconciliatio inter Herodem
& filios* 72.b

Reges pastores vocari 300.b

*Regi ad septem fratres ex-
hortatio* 347.b

*Regionis descriptio qua tras
flumen est* 146.b

*Regni inter Herodem filios di-
stributio* 100.b

*Romanorum in Iudaeas huma-
nitas* 32.b

*Romanorum de Iudaeis trium-
phi* ibid.

*Romani dicuntur, & Aristoteli
cum filio Romanum perdu-
citur* 46.b

*Romani Herodem Iudaeorum
regem creant.* 56. b. *potius
succedunt* 97.a *Britannos in-
uisionem suam redegerunt* 113.
a Mauris imperant 123.b

*Romanorum imperium Ale-
xandria non designatur* 124.a

*Romani contra pacta uno
Metilio excepto ab Iudaeis cru-
deliter interfecti* 129.a

Romanorum ingentes copiae 133.a

*Romanorum contra Iudaeos
victoria* 103.b

*Romani Ioppen capiunt &
incendunt, & octo milia qua-
dringentos interficiunt* 133.b

*Iudaeos vincunt, & magna ca-
de prosternunt* 145.a

Romanorum ordo in castris 148.b

*Romanorum militum vene-
rentia & obedientia erga praefectos* 149.a

*Romani castra quomodo egre-
diantur* 149.a

Romanorum peditum arma 149.b. *equitum,* ibid.

*Romani nihil in praelio in-
consultum aut subitum agunt* 149.b

Romani imperij tractum 150.a

*Romani aquilam Principa-
tus insigne & nomen victoriae
putant* 151.a

Romanorum iaculorum vis

557.b

Romanorum praelium cum
Iudaeis in ponte 158.bRomani milites ordine cuncta
periciaque perficiunt 176.aRomanorum vincendi consue-
tudo 258.bRomani ab Iudaeis urbe pel-
luntur 230.aRomani per dies septuaginta de-
cem aggroves quatuor iugentes
perficiunt 238.aRomanorum sanctio acribif-
fima in eos qui loco cedunt
239.aRomani Iudaeorum audaciam
verentur 245.bRomanorum & Iudaeorum
par timor 245.bRomanorum equos Iudaei ra-
piunt 253.aRomanis calamitas nuntiatur
256.bRomanus miles invito Tiro
templum Hierosolymitanum in-
condit 258.bRomani eloacas rimantes &
sepulchra eruentes, multas opes
inveniunt 269.aRomanorum necitia ferè apud
Graecos pervenit 299.aRuta mirabilis magnitudinis
229.a

S

Sabbaticus fluvius 275.b

Sabini cum tribus socijs pe-
rit 248.a

Sadduceorum terra 528

106.a

Sais civitas ad orientem

Zubastis fluminis posita 300.a

Samaritanis regionis deseri-
ptio 146.b

Samaritarum in monte Bari-

zin congregatio 260.b

Scaurus Romanorum Dux

42.a

Scythia 327.a

Scythopelta trodecim millia

Iudaeorum trucidant 130.a

Scythopolis 166.b

Scythopolis Iudaeorum cala-

mitas 289.a

Sebastis expugnatur, dirui-

tur, eiusque habitaretur abduci-

tur 36.b

Secundum prodigium 261.a

Seditio adversus Iosephum

10.b

Seditio Hieroso'ymis contra

Herodem & Hyrcanum 52.b

Seditio propter Sophistas

ob abscissam ex porta iomph

aquilam cursum trucidatos,

coerta 94.a

Seditio in Hierosolyma 96.b

Seditiosi bello devicti 37.a

Seditiosorum Hierosolymis

immanitas 312.b

Seditiosi concordiam inter se

inveniunt 214.b

Seditiosi ad domum regiam

professi, pecuniam diripiunt

265.a

Selen.

- Zeleum & Nicanor* 343.a.
Bemachonites lacus 133.b
Senacherib. Rex Assyriorum 323.a
*Senes ac debiles Iudaei cruci-
dantur, viatores referuntur* 268.a
Sententia in filios Herodis 80.b
Sepphoritarum discrimen 4.a
*Sepphoris & Tiberias ma-
xima Galilaeorum urbes* 23.b
Sepphoris expugnatio 15.b
*Sepphoris mania Iosephum ex-
pugnat* 26.b
*Sepphoris benignissime Ro-
manos suscipiunt* 145.b
*Septem librorum de bello Iu-
daico conclusio* 294.2
*Septem fratrum ad Antio-
chum oratio* 348.a
*Septem fratres ad mortem
fortiter perferendam sese inui-
cem hortantur* 353.a
Septimum prodigium 261.b
*Seruus in eo loco ubi Anti-
gonus erat occisus incessestoris
crurem effundit* 38.a
*Solcenta millia mortuorum
parvi ciciuntur* 214.a
*Sicarij noua salutatis au-
tores* 291.b
*Signa & mutationes post
obitum Neronis* 32.a
*Sila Regis satellicum Prae-
fectus* 27.a
*Silonis à Iudaeis pecunia cor-
rupti dolus* 38.a
Similitudo à nauis sumpta 164
*Simon facelles, Iosephum ex-
citat* 11.a
*Simon per insidias à Iosepho
capitur, & abducitur* 22.b
*Simon insidiis Ptolemai ge-
neris sui captus & interfectus* 35.b
Simon Cendebeum vincit ibid.
*Simon regis seruis diadema
sibi ponit* 98.a
*Simon parentes, vnozem, ac
liberos, denique seipsum cruciat* 130.
*Simon Giora filius in Aera-
batena & Idumaea ingentes rabi-
nos & eades exercet* 143.
a
*Simon in locis mœtanicis cum-
bos nequissimos congregat* 201.b
*Simonis & Zelotarum pug-
na* 202.a
*Simonis immanitas & cru-
delitas* 202.a
*Simonis contra Ioannem ca-
stra* 225.a
*Simonis in Mattheum eiusque
filios crudelitas* 243.b
Simon proditor patriae 343.a
*Simon Giora filius laqueo cir-
cundatus per forum trahitur* 278.a
Silua Dux Romanorum

I N D E X.

<i>Maffadam obſides</i>	284.b	<i>inferre cogitant</i>	22.b
<i>Situs ſuperioris Galilae ſe-</i>		<i>Tiberias Iuſti patria</i>	24.a
<i>cundum mundi plagas</i>	146.a	<i>Tiberias ſerè direpta</i>	26.a
<i>inferioris longitudo & latitu-</i>		<i>Tiberius annos 22. meſes</i>	
<i>do, ibid. fertilitas, ibid.</i>	ibi. b	<i>ſex, ac tres dies regnavit</i>	
<i>Socrates ciuis Athenienſis</i>			107.b
336.b		<i>Tiberius Alexander Egy-</i>	
<i>Sodomitica terra Aſphaltiti</i>		<i>ptum & Alexandriam regis</i>	
<i>vicina</i>	200.a		207.a
<i>Soſus Antigonus capie</i>		<i>Timor & corporis tyrannorum</i>	
63.a			267.a
<i>Spſacula Caſarea cele-</i>		<i>Tiro vetus Regis miles, He-</i>	
<i>brata</i>	271.a	<i>rodus ſauitiã excrucatur</i>	80.b
<i>Splendor iuſtorum</i>	355.b	<i>Tironem cum filio Herodes</i>	
T		<i>comprehendi iubet</i>	81.a
T <i>Emplum ſupra duriffimum</i>		<i>Titi erga populum miſericor-</i>	
<i>collem conditum</i>	221.a	<i>dia</i>	30.b
<i>Templum caſtello ſimile</i>		<i>Titus Hieroſolyma obſides</i>	
251.b			37.a
<i>Templum Hieroſ. ſanguine</i>		<i>Titum Giſcala ciues benigne</i>	
<i>& igne repletur</i>	260.a	<i>ſuſcipiunt</i>	179.b
<i>Temporum ratio apud hiſto-</i>		<i>Titum Hieroſolytam proſi-</i>	
<i>riographos inæquaſu</i>	318.a	<i>cificitur</i>	209.b
<i>Tertium prodigium</i>	261.b	<i>Titi exercitus ordo</i>	212.b
<i>Teſtamentum agrotante He-</i>		<i>Titum in Iudeam venit</i>	
<i>rode mutatum</i>	96.a	<i>213. a periclitatur, ibid. b,</i>	
<i>Teſtimonium Galilæorum de</i>		<i>cum hoſtibus forſiter pugnat</i>	
<i>Ioſepho</i>	18.b	<i>214. a. hoſtes fugat. & ad</i>	
<i>Theophrastus</i>	306.a	<i>ſuos incolumi redit. ibid.</i>	
<i>Thucydides ſcrupuloſiſſimam</i>		<i>Titi contra Iudæos forſitudo</i>	
<i>ſui temporis hiſtoriam cõſcripſit</i>			211.b
296		<i>Titi erga Iudæos benignitas</i>	
<i>Tiberiadu urbis ſeditio</i>	4.a		231.b
<i>Tiberienſium ad Agrippam</i>		<i>Tuum ſacra pro victoria ce-</i>	
<i>licia 12.a eorum ſeditio & de-</i>		<i>lebrat</i>	270.a
<i>ſectio, ibid.</i>	ibi. b	<i>Titi ad Antiochiam aduen-</i>	
<i>Tiberienſes Iuſepho bellum</i>		<i>um</i>	279.b
			Titi

Tres viri audaces inter Iu-
daeos 238.b

Tria mirabilia opera, cæde-
labrum, mensa & thuribulum
223.a

Triplex apud Hierosolymam
feditio 210.b

Triumphus magnificentia
277.a

Tyrannorum ac latronum
pes ultima in cloaca sita
265.b

V

Vari tyranni & regni cu-
pido 5.a

Vari tyrannidem & po-
tensiam occultare conatur 5.b

Vari 70. Iudæos unâ cum
ipsis legatis interfecit ibid.

Vari Romanis contra Iu-
dæos fere supplicia 98.b

Vari ad duo millia sedi-
tiosorum cruci suffigii 99.a

Vari erga laumatos facili-
tas ac benignitas 99.b

Vari 70. Iudæos in itinere
interfecit 131.b

Vespasianus & Titus multa
contra Iudæos auxilia congre-
gavit 144.b

Vespasianum Taricheas ob-
fedit 169.a

Vespasiani victoria in lacu
Genesar contra Taricheas
172.b

Vespasiani fortitudo & vir-
tus bellica 175. a. cum Iudæis

pugna, ibid.b

Vespasianus universam Iu-
dæam perscrutatur 198. a. in
Hierichuntem pervenit 198.b

Vespasiani pudicitia & ma-
destia 206.a

Vespasianum Imperatorem
milites appellant 206.b

Vespasianus communi suf-
fragio Imperator declaratur
207.b

Vespasiani navigatio & i-
ter 271.a

Vespasiani & Titi trium-
phales vestes 276.b

Vespasianum Paci templum
adificat 278.b

Vestes pretiosissima 277.a

Vicellum 201.a

Vitellium interficitur 209.a

Vlulatus fleusque Roma-
norum, & Iudæorum exher-
tatio 136.a

Vna nocte duorum millium
viscera patefacta 243.a

Vna nascendi & moriendi
omnibus ratio 352.b

Vndecim millia & sexcen-
ti Samaritæ interfecti 161. a

Urbes aduersus Iudæos mu-
nientur 131.a

X

Xystophoria festivitas
127.b

Z

Zabulon validissima Ga-
lilææ civitas dirapta &

I N D E X.

intusa	113. a	Zelota Simonis uxorem rē	
Zacharias à Zelotū capiti	missus		203. b
damnatur 192. b. in medio		Zelotarum pugna in tem-	
ple interficitur, ibidem		ple cum Idumaeis & populo	
Zelota Simonis uxorem ra-	204. b		
piam	203. a	Zelota	284. a

FINIS INDICIS V O.
luminis secundi.

Bayerische
Staatsbibliothek
München